

กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี
STRATEGY OF BUDDHISM CHARITY SCHOOLS MANAGEMENT,
RATCHABURI PROVINCE

พระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวโส)

ดุขฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุขฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๙

กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี

พระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวโส)

ดุขฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๙

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Strategy of Buddhism Charity Schools Management,
Ratchaburi Province

Phrakhrubhawanaintawong (Chaleow Indavamso)

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for the Degree of
Doctor of Philosophy
(Buddhist Management)
Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Bangkok, Thailand
C.E. 2016

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับคุณิพนธ์
เรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบคุณิพนธ์

(พระปลัดระพิน พุทธิสาร, ดร.)

ประธานกรรมการ

(ผศ.ดร.อุทัย สติมัน)

กรรมการ

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปอโย, ดร.)

กรรมการ

(ผศ.ดร.พิเชฐ ทังโต)

กรรมการ

(พระอุดมสิทธินายก, ดร.)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์

ผศ.ดร.พิเชฐ ทังโต

ประธานกรรมการ

พระอุดมสิทธินายก, ดร.

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระครูภาวนาอินทวงศ์)

ชื่อคุณูปนิพนธ์ : กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี
 ผู้วิจัย : พระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวโส)
 ปริญญา : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ)
 คณะกรรมการผู้ควบคุมคุณูปนิพนธ์
 : ผศ.ดร.พิเชฐ ทังโต, พธ.บ. (การบริหารการศึกษา), M.A. (Public Administration),
 Ph.D. (Public Administration)
 : พระอุดมสิทธินายก, ดร., พธ.บ. (การจัดการเชิงพุทธ), พธ.ม. (การจัดการ
 เชิงพุทธ), พธ.ด. (การจัดการเชิงพุทธ)
 วันที่สำเร็จการศึกษา : ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑. ศึกษาสภาพทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ๒. ศึกษาปัจจัยทั่วไปที่มีผลต่อการพัฒนาการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี และ ๓. นำเสนอกกลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี

ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) จากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับงานด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ผู้อำนวยการ/ผู้จัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ข้าราชการครู/บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ศิษย์เก่าโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา และนักวิชาการทางพระพุทธศาสนา โดยการเลือกแบบเจาะจงตามลักษณะการเป็นตัวแทนของกลุ่มที่เหมาะสม สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๒๕ รูป/คน ได้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑๐ รูป/คน ได้ใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Technique)

ผลการวิจัยพบว่า

๑. สภาพทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา พบว่า (๑) การดำเนินงานของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นภารกิจในการเกื้อกูลการศึกษาของคณะสงฆ์โดยจัดการศึกษาสงเคราะห์แก่เด็กและเยาวชนที่ยากจน (๒) โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามุ่งพัฒนาคุณภาพทางความรู้และคุณภาพจิตใจและความประพฤติควบคู่กันไปตามวิถีพุทธ (๓) การบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละโรงเรียน (๔) โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้รับการควบคุมคุณภาพการจัดการศึกษาโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือ สมศ. และ (๕) ปัจจุบันมีการแข่งขันสูงระหว่างโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนากับโรงเรียนประเภทอื่น

๒. ปัจจัยทั่วไปที่มีผลต่อการพัฒนาการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี พบว่า (๑) ความสามัคคีร่วมมือกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้แก่ บุคลากรภายในของโรงเรียน ภาควิชาสงฆ์ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน (๒) ทรัพยากรทางการบริหาร ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ (๓) ต้นทุนทางสังคมของวัดที่เป็นฐาน ได้แก่ ความสามารถในการสนับสนุนงบประมาณ และความศรัทธาของประชาชน (๔) มาตรฐานของหลักสูตร ได้แก่ สมรรถนะของผู้เรียน คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และ (๕) ความเชื่อมั่นของผู้ปกครอง ได้แก่ ความเชื่อมั่นที่มีต่อความสามารถในการสร้างคนดีและคนเก่ง

๓. กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน พบว่า (๑) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ กลยุทธ์การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน (๒) ด้านหลักสูตรและการสอน คือ กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิถีพุทธตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๓) ด้านกิจกรรมนักเรียน คือ กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนและสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกตามวิถีพุทธ (๔) ด้านการบริหารงานบุคคล คือ กลยุทธ์การพัฒนาทักษะและประสบการณ์วิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาและเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ (๕) ด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ คือ กลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และ (๖) ด้านธุรการ คือ กลยุทธ์การพัฒนาการบริหารงานธุรการโรงเรียนที่ส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานการปฏิบัติงาน

Dissertation Title : Strategy of Buddhism Charity Schools Management,
Ratchaburi Province

Researcher : Phrakhrubhawanaintawong (Chaleow Indavamiso)

Degree : Doctor of Philosophy (Buddhist Management)

Dissertation Supervisory Committee

: Asst. Prof. Dr. Phichet Thangto, B.A. (Education. Administration),
M.A. (Public Administration), Ph.D. (Public Administration)

: Phra Udomsittinayok, Dr., B.A., M.A., Ph.D. (Buddhist
Management)

Date of Graduation: 20 March 2017

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1. to study the general state to Buddhism charity schools, Ratchaburi province, 2. to study the factors have the effects on development for Buddhism charity schools management, Ratchaburi province, and 3. to present the strategy of Buddhism charity schools management, Ratchaburi province.

This research was the qualitative research through the field study from the monks in the area of the outstanding community in Ratchaburi province from religious specialists about the educational welfare of Sangha organization who got the license of Buddhism charity schools, Ratchaburi province, director or manager of Buddhism charity schools, teachers or staff of Buddhism charity schools, alumnus of Buddhism charity schools, the guardians of students of strategy of Buddhism charity schools, and academicians from Buddhism by choosing the specific group of suitable sampling group. For the in-depth interview from 25 key informants was the structured interview as the tool for data collection and focus group discussion for 10 monks/persons by recording the focus group discussion as the tool for data collection and the data analysis used the content analysis technique.

The findings of this research as follows:

1. The general state to Buddhism charity schools found that (1) the working process of Buddhism charity schools to have the hospitality of Sangha organization by giving the educational welfare to the poor children and youths. (2) The Buddhism charity schools focus on the quality of knowledge and mind and the behavior according to Buddhist way. (3) The management of Buddhism charity schools in each school had the content differences in each school. (4) The Buddhism charity schools got the quality control for educational management by national education assurance

bureau and (5) The Buddhism charity schools has the high competition with other schools at the present.

2. The factors have the effects on development for Buddhism charity schools management, Ratchaburi province, found that (1) the harmony with every agency ; include personnel within school, Sangha organization, local governments and community. (2) The management resources ; include man, budget, materials and management. (3) The social cost of the temple as the base ; include the ability to support budget and the faith of the people. (4) The curriculum standard ; include the performance of the students is the ability to communicate, the ability to think, the ability to solve problems, the ability to use life skills, and the ability to use technology. (5) The confidence of guardians ; include the confidence toward the ability to build a good and talented student.

3. The strategy of Buddhism charity schools management, Ratchaburi province suitably and to match with the present situation, found that (1) The relation between school and community is the strategy of participatory process promotion of guardians, community and other organizations in educational management and school development. (2) The teaching and curriculum, is the strategy to develop the educational quality according to Buddhist way due to fundamental education curriculum. (3) The student activities are the strategy for moral development to students and create the consciousness for Thai citizen and the world population in Buddhist way. (4) The personnel management is the strategy for the project of skill development and teacher career experience and to promote the incentives to work efficiently. (5) The place, building and materials management is the strategy to develop the school as the learning organization. (6) The general service is the strategy to develop the school service management to support the quality and working standard.

กิตติกรรมประกาศ

ดัชนีฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความเมตตาของคณะกรรมการผู้ควบคุมดัชนีฉบับนี้ ได้แก่ ผศ.ดร.พิเชฐ ทังโต และ พระอุดมสิทธินายก, ดร.ทีอนุเคราะห์ให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือในการปรับปรุง แกไขดัชนีฉบับนี้จนสำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณ พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, ดร. คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย และคณะกรรมการสอบดัชนีฉบับนี้ ได้แก่ พระปลัดระพิน พุทธิสาร, ดร., ผศ.ดร.อุทัย สติมัน, พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ, ดร., ผศ.ดร.พิเชฐ ทังโต และพระอุดมสิทธินายก, ดร. ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุง เพื่อความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ, ดร., พระปลัดระพิน พุทธิสาร, ดร., พระมหาสุนันท์ สุนนโท, ดร., ดร.บุษกร วัฒนบุตร และ ดร.อนวัต กระสังข์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย พร้อมแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์และสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ พระครูสุภัทรญาณนิวิฐ (บุญยัง ญาณโรจน), พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทร), พระครูจริยธรรมานุรักษ์ (วัลลภ จริยธมฺโม), พระครูอริยเขตคณารักษ์ (นิพนธ์ อคควณโณ), พระครูโสภิตาจารย์วัตร (วิวัฒน์ อาจาโร), พระครูสุธีปริยัติวิธาน (สุภาพ อาตาทโป), พระอธิการไพศาล สุทนต์จิตโต, พระมหาทวิศักดิ์ คุณธมฺโม, พระสมุห์สมกิจ วรธมฺโม, นางพัชราภรณ์ ธิบุตธิชัย, นางสาวกานดา อินทรวงศ์, นายสมพร เหมพันธ์, นางเทียมแข เจริญ, นายจักรศักดิ์ ผ่องอารมณ์, นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำนวน, นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล, นางสาวผานิตย์ อุ่มเอิบ, นางสาวลัดดาวัลย์ มาชะสวัสดิ, นางสาวเพียงตะวัน ธนโชติกุล, นางสาวดาราร ไพรนรินทร์, นางฉัตร ปันสมตน, นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ, นางลัดดาวัลย์ บุญสม, นางสุภาณี จีรัง และนางสุทธิวัลย์ สีเหลือง ที่อนุเคราะห์ข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์

ขอขอบคุณ พระปิฎกโกศล (ปราโมทย์ ปโมทิต), พระครูวิสุทธาสนันทคุณ, ดร., พระมหาประกอบ โชติปัญโญ, พระครูสังฆรักษ์ทรงพรณ ชยทตโต, ดร., ดร.ธิตวุฒิ หมั่นมี, ดร.บุษกร วัฒนบุตร, นางเกสินี เก่งทอง, นางเกษศิริรินทร์ ประพันธ์เจริญ, นางสุนิศา สวนจันทร์ และนางวิดา จำปามูล ที่อนุเคราะห์ข้อมูลสำคัญจากการเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ

สุดท้ายนี้ คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ อันจะมีจากดัชนีฉบับนี้ ผู้วิจัยขออภัยเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา และมอบบูชาเป็นกตเวทิตาคุณ แก่บิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้มีอุปการคุณทุกท่าน ซึ่งไม่สามารถจะเอ่ยนามได้ทั้งหมด

พระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส)

๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญแผนภาพ	ฅ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฐ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๔
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๔
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๗
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
๒.๑ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับกลยุทธ์	๘
๒.๒ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการจัดการ	๒๕
๒.๓ แนวคิด เกี่ยวกับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา	๔๙
๒.๔ แนวคิด เกี่ยวกับปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดใน พระพุทธศาสนา	๖๐
๒.๕ พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย	๑๑๔
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๑๙
๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๑๓๒
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๑๓๓
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๑๓๓
๓.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ/ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ	๑๓๓
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๓๘
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๓๙
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๑๔๐

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๔ ผลการวิจัย	๑๔๑
๔.๑ สภาพทั่วไปโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี	๑๔๑
๔.๒ ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี	๑๔๕
๔.๓ กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี	๒๔๐
๔.๔ องค์ความรู้จากการวิจัย	๒๖๗
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๒๗๖
๕.๑ สรุป	๒๗๖
๕.๒ อภิปรายผล	๒๘๓
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๒๘๙
บรรณานุกรม	๒๙๑
ภาคผนวก	๓๐๓
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำ ดัชนีนิพนธ์	๓๐๔
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	๓๑๐
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์การสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	๓๑๔
ภาคผนวก ง ประมวลภาพการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	๓๔๐
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์การสนทนากลุ่มเฉพาะเพื่อการวิจัย	๓๔๘
ภาคผนวก ฉ บัญชีลงนามผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะเพื่อการวิจัย	๓๕๙
ภาคผนวก ช ประมวลภาพการสนทนากลุ่มเฉพาะเพื่อการวิจัย	๓๖๑
ประวัติผู้วิจัย	๓๖๕

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒.๑	สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับความเป็นมาของกลยุทธ์	๑๓
๒.๒	สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับความหมายของกลยุทธ์	๑๗
๒.๓	สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับทฤษฎีการจัดการเชิงกลยุทธ์	๒๒
๒.๔	สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับความหมายของการจัดการ	๒๖
๒.๕	สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดการ	๒๙
๒.๖	สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับการจัดการเชิงพุทธ	๓๙
๒.๗	สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ	๔๗
๒.๘	สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับความเป็นมาของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา	๕๒
๒.๙	สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับความหมายของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา	๕๔
๒.๑๐	สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับว่าด้วยโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา	๕๘
๒.๑๑	สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับสภาพทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	๖๘
๒.๑๒	สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับสภาพทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านหลักสูตรและการสอน	๗๗
๒.๑๓	สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับสภาพทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านกิจกรรมนักเรียน	๘๗
๒.๑๔	สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับสภาพทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านการบริหารงานบุคคล	๑๐๐
๒.๑๕	สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับสภาพทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์	๑๐๘
๒.๑๖	สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับสภาพทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านธุรการ	๑๑๓
๒.๑๗	สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย	๑๑๗
๒.๑๘	สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์	๑๒๒
๒.๑๙	สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ	๑๒๗
๒.๒๐	สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา	๑๓๑

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๓.๑	จำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๑๓๔
๓.๒	จำนวนผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ	๑๓๖
๔.๑	สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับสภาพทั่วไปโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี	๑๔๔
๔.๒	สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับปัจจัยทั่วไปที่มีผลต่อการพัฒนาการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี	๑๔๙
๔.๓	สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	๑๕๓
๔.๔	สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	๑๕๗
๔.๕	สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับโอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	๑๖๑
๔.๖	สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับอุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	๑๖๕
๔.๗	สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านหลักสูตรและการสอน	๑๖๙
๔.๘	สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านหลักสูตรและการสอน	๑๗๓
๔.๙	สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับโอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านหลักสูตรและการสอน	๑๗๗
๔.๑๐	สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับอุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านหลักสูตรและการสอน	๑๘๑

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๒๔	ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านธุรการ	๒๓๓
๔.๒๕	สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับโอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านธุรการ	๒๓๖
๔.๒๖	สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับอุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านธุรการ	๒๔๐
๔.๒๗	ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical Studies) จากประเด็นวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน-โอกาส-อุปสรรค (SWOT) การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี	๒๔๑
๔.๒๘	กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี : กลยุทธ์ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	๒๕๗
๔.๒๙	กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี : กลยุทธ์หลักสูตรและการสอน	๒๕๙
๔.๓๐	กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี : กลยุทธ์กิจกรรมนักเรียน	๒๖๑
๔.๓๑	กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี : กลยุทธ์การบริหารงานบุคคล	๒๖๓
๔.๓๒	กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี : กลยุทธ์การบริการอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์	๒๖๕
๔.๓๓	กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี : กลยุทธ์ธุรการ	๒๖๖

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
๒.๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการจัดการ	๒๑
๒.๒ การบริหารเชิงระบบของ นอร์เบิร์ต ไวน์เนอร์ (Norbert Weiner)	๔๒
๒.๓ กลุ่มบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาตามระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๓๒	๕๖
๒.๔ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๑๓๒
๔.๑ องค์ความรู้จากการวิจัย	๒๖๗

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

วิทยานิพนธ์เล่มนี้อ้างอิงพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นหลัก โดยใช้ระบบคำย่อ ซึ่งการอ้างอิงจะระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า หลังอักษรย่อชื่อคัมภีร์ เช่น วิ.มหา. (ไทย) ๑/๑๘/๒๓. หมายความว่า ระบุถึง วินัยปิฎก มหาวิภังค์ ฉบับภาษาไทย เล่มที่ ๑ ข้อที่ ๑๘ หน้า ๒๓ เป็นต้น

พระวินัยปิฎก

วิ.มหา.	(ไทย)	=	วินัยปิฎก	มหาวิภังค์	(ภาษาไทย)
วิ.จุ.	(ไทย)	=	วินัยปิฎก	จุฬวรรค	(ภาษาไทย)

พระสุตตันตปิฎก

ที.ม.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
ที.สี.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	สีลขันธวรรค	(ภาษาไทย)
ม.ม.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มูลปณาสก	(ภาษาไทย)
ม.ม.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มัชฌิมปณาสก	(ภาษาไทย)
อง.เอก.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	เอกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ติก.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ติกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.จตุกก	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	จตุกกนิบาต	(ภาษาไทย)
ขุ.ข.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ขุททกปาฐะ	(ภาษาไทย)
ขุ.ธ.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ธรรมบท	(ภาษาไทย)
ขุ.ชา.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ชาดก	(ภาษาไทย)

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์กรทางศาสนาและสังคมมนุษย์นั้นต่างก็มีความสัมพันธ์กันอย่างแนบสนิทและต่างก็เกี่ยวเนื่องกันและกันตั้งแต่อดีตมาจนทุกวันนี้ สังคมจะเรียบร้อยเพราะมีหลักทางศาสนาคอยกำกับ ศาสนาช่วยให้บุคคลมีการเรียนรู้ระเบียบประเพณีและกฎเกณฑ์สำหรับการดำรงชีวิตประจำวัน ศาสนาช่วยให้บุคคลรู้จักการปรับตัวและปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมในสังคม^๑ เพราะธรรมะสามารถนำความสุขมาให้แก่ผู้ปฏิบัติได้ทั้งในปัจจุบันและในภายภาคหน้า ดังพุทธพจน์ว่า “ธมฺมจารี สุขํ เสติ อสฺมึ โลกํ ปรมฺหิ จ แปลความว่า ผู้ประพฤติธรรมอย่างสม่ำเสมอ ย่อมอยู่เป็นสุขทั้งในโลกนี้และในโลกหน้า”^๒

โรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งของสังคมที่เกิดขึ้นจากความต้องการของสังคม ทำหน้าที่หลักในการศึกษาและอบรมสั่งสอนเพื่อพัฒนาบุคคลให้เจริญงอกงาม มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม ศีลธรรม วัฒนธรรมอันดีงาม กล่าวได้ว่า เป็นกระบวนการเบ็ดเสร็จที่บุคคลนำมาพัฒนาความสามารถทั้งทางด้านทัศนคติและพฤติกรรมตามค่านิยมของสังคม รวมทั้งถ่ายทอดความรู้ทั้งสายสามัญ และอาชีพ ศีลธรรมและวัฒนธรรม ที่สำคัญคือ เป็นเครื่องชี้แนวทางให้ประพฤติปฏิบัติและใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์แก่สังคมโดยรวม อันเป็นเจตคติที่สั่งมาทางด้านความมีน้ำใจ ซึ่งการปฏิบัติต่อส่วนรวมในทางที่ดี ก่อให้เกิดทักษะความคล่อง ความชำนาญ ในการปฏิบัติตามในแนวทางที่เหมาะสมตามขอบเขตศีลธรรม ทั้งความประพฤติภายนอกและคุณธรรมภายใน^๓ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจัดว่าเป็นทางเลือกอีกหนึ่งทางการศึกษา ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช ๒๔๘๘ กำหนดให้เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนแบบเดียวกับโรงเรียนสามัญทั่วไป แต่ในขณะเดียวกัน ก็มีจุดเน้นที่ต้องการให้นักเรียนนั้น มีคุณธรรมจริยธรรม โดยมีจุดประสงค์ มุ่งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมซึ่งนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมและกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้องโดยการควบคุมกาย วาจา ใจ ให้อยู่ในกรอบคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม ไม่เบียดเบียนตนเองและบุคคลอื่น สามารถสร้างประโยชน์ให้แก่ตนเอง และสังคมได้^๔

^๑จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ, **สังคมวิทยา**, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๐), หน้า ๑๐๘.

^๒บุญ. (ไทย) ๒๔/๒๓/๓๘.

^๓ประภาศรี สีหอำไพ, **พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕), หน้า ๑.

^๔สุรภัส ศิวรักษ์ (ส. ศิวรักษ์), **ปรัชญาการศึกษาศาสตร์และศิลป์แห่งการปฏิรูปการเรียนรู้**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : เรือนแก้วการพิมพ์, ๒๕๔๕), หน้า ๙.

ในปีการศึกษา ๒๕๒๑-๒๕๒๓ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้ดำเนินงานโครงการทดลองพัฒนาโรงเรียนราษฎร์ของวัดเพื่อการกุศลขึ้น โดยได้คัดเลือกโรงเรียนในภูมิภาคต่างๆ จำนวน ๑๑ โรงเรียน เข้าร่วมโครงการได้แก่ โรงเรียนพุทธมณฑลนิมิต โรงเรียนสมานคุณวิทยาทาน โรงเรียนสุวรรณรังสฤษฎ์วิทยาลัย โรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์ โรงเรียนมัธยมวัดใหม่กรทอง โรงเรียนวัดมหาพุทธาราม โรงเรียนวินิตศึกษา โรงเรียนพุทธะวิทยา โรงเรียนพุทธชินราชพิทยา โรงเรียนธรรมราชศึกษา และโรงเรียนพินิตประสาธน์ โดยให้จัดตั้ง “สภาโรงเรียนราษฎร์ของวัดเพื่อการกุศล” ขึ้นเป็นครั้งแรก โดยมีพระธรรมญาณมุนี ได้รับการคัดเลือกเป็นประธานสภารูปแรก^๕ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้รับการพัฒนาให้มีความเจริญก้าวหน้าและเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพสูงขึ้นจากเดิมมาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ให้การสนับสนุนถึงร้อยละ ๑๐๐ ตามแนวทางของบัตรอุดหนุนค่าเล่าเรียน ทำให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มีหลักประกันความมั่นคงด้านการเงินจากรัฐในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตามการพัฒนาโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ให้มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นนั้นจะหวังเพียงการสนับสนุนจากงบประมาณที่เป็นเพียงเงินอุดหนุนอย่างเดียวเท่านั้นไม่เป็นการพอเพียง ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูซึ่งเป็นผู้ที่ต้องปฏิบัติงานในโรงเรียนจำเป็นต้องมีแนวความคิดและหลักการทำงานให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและการเปลี่ยนแปลงของโลกด้วย จึงจะทำให้การพัฒนาโรงเรียนประสบผลสำเร็จได้^๖

การบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มีขอบข่ายภารกิจ ๖ ด้าน ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบด้วย ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวิชาการ ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับที่ นักวิชาการตะวันตกได้แบ่งภารกิจของงานการบริหารการศึกษาไว้ ๖ งานใหญ่ คือ (๑) งานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (๒) งานด้านหลักสูตรและการสอน (๓) งานด้านกิจการนักเรียน (๔) งานด้านการบริหารงานบุคคล (๕) งานด้านการบริการอาคารสถานที่ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และ (๖) งานด้านธุรการ^๗ โดยการควบคุมดูแลงานต่าง ๆ ที่เป็นภาระหน้าที่ของโรงเรียนก็เพื่อให้การปฏิบัติงานเหล่านั้นนำไปสู่ความสัมฤทธิ์ผลในการจัดการศึกษาได้ตรงตามเป้าหมายทุกประการ^๘ การบริหารโรงเรียนจึงเป็นการจัดการศึกษาให้ความรู้ ประสบการณ์ และอบรมเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีของชาติ เป็นการจัดการศึกษาตามนโยบายของรัฐ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล^๙

^๕อุดม ชานี, “สำนักงานกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา”, ใน **โรงเรียนพินิจประสาธน์ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา**, รวบรวมและจัดพิมพ์โดยฝ่ายวิชาการโรงเรียนพินิจประสาธน์, (ปราจีนบุรี : เจตนารมณ์ ภัณฑ, ๒๕๕๓) : ๕.

^๖เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖.

^๗สมศักดิ์ คงเที่ยง, **หลักการบริหารการศึกษา**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๒), หน้า ๕๓-๗๑.

^๘วิโรจน์ สารัตนะ, **การบริหารหลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : ทิพย์ วิสุทธิ์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๙.

^๙สมศักดิ์ คงเที่ยง และคณะ, **การบริหารสถานศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๓), หน้า ๖.

จังหวัดราชบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางด้านตะวันตก^{๑๐} ปัจจุบัน มีโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จำนวน ๓ โรงเรียน คือ โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์ โรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์ และโรงเรียนมัธยมวัดไทรราษฎร์อุปถัมภ์^{๑๑} อย่างไรก็ตาม การบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในปัจจุบัน พบปัญหาสำคัญ คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งจากรายงานผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา และโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในปี พ.ศ.๒๕๕๕ พบว่า ตลอดปีการศึกษา ๒๕๕๕ ที่ผ่านมา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมติดตามการดำเนินงานโครงการในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาและโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง ปัญหาที่ทรงพบ คือ ผลการประเมินในแต่ละกลุ่มสาระ เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยเทียบกับผลสอบระดับประเทศ พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยกลุ่มสาระใกล้เคียงกับคะแนนเฉลี่ยของระดับสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ แต่ยังต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของระดับประเทศอยู่มาก จึงทรงได้ถวายความช่วยเหลือ โดยเน้นการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน^{๑๒}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในพื้นที่จังหวัดราชบุรี ประสบปัญหามากมาย ซึ่งจากผลการวิจัยในปี ๒๕๕๔ ที่ผ่านมา พบว่า ปัญหาสำคัญ คือ บุคลากรส่วนมากขอไปสอบบรรจุเข้ารับราชการครูเนื่องจากบุคลากรไม่พึงพอใจในหน้าที่และสวัสดิการที่ได้รับซึ่งแตกต่างจากโรงเรียนของรัฐบาล, การบริหารงานกิจการนักเรียนเน้นกิจกรรมที่หลากหลายจึงมีผลกระทบด้านคุณภาพของกิจกรรม, งบประมาณการเงินที่ได้จากรัฐไม่เพียงพอ, ขาดอาคารเรียนเพราะนักเรียนมาก เช่น ห้องเรียน ห้องทำงาน ห้องปฏิบัติการ ห้องกลุ่มสาระ, ผู้ปกครองไม่ค่อยให้ความร่วมมือ ย้ายที่อยู่บ่อย และปัญหาการประชาสัมพันธ์ข่าวสารไม่เข้าถึงชุมชน เป็นต้น^{๑๓}

การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นอีกหนึ่งแนวคิดในปัจจุบันที่เน้นวิธีการทำงานที่แยบยลเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ โดยทั่วไปกลยุทธ์มิได้เป็นวิธีการทำงานตามปกติ แต่เป็นแนวทางหรือวิธีการที่มีอุปาย กลวิธีที่แยบยลที่เป็นในเชิงบวก สำหรับการทำงานภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ เป็นรูปแบบของวิธีการปฏิบัติและการจัดสรรทรัพยากรที่กำหนดขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร^{๑๔}

^{๑๐}วิกิพีเดีย, “จังหวัดราชบุรี”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา <<http://th.wikipedia.org/wiki/>>, (๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙).

^{๑๑}วิกิพีเดีย, “โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา <<http://th.wikipedia.org/wiki/>>, (๑๐ มกราคม ๒๕๕๙).

^{๑๒}สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, รายงานการดำเนินงานโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ตามพระ ราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๕, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต, ๒๕๕๖), หน้า ๒๕.

^{๑๓}พระไพศาล สุทธิจิตโต, “การบริหารงานโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

^{๑๔}Thomas S. Bateman and Scott A. Snell, *Management : Building Competitive Advantage*, 4th ed., (Boston : Irwin McGraw-Hill, Inc, 1999), p. 5.

จากคุณสมบัติสำคัญของการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่เป็นกระบวนการของการบริหารองค์การโดยรวมและเป็นระบบที่เน้นการสร้างอนาคตระยะยาว เน้นวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน และการสร้างกลยุทธ์เพื่อให้ประสบความสำเร็จในระยะยาวได้^{๑๕} ดังกล่าวนี้อาจเป็นคำตอบในบริบทของกระบวนการทัศน์ใหม่ที่มีต่อการจัดการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์นั้น คือ “การศึกษาเพื่อคนทั้งมวลและคนทั้งมวลต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา”^{๑๖}

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในจังหวัดราชบุรี” เพื่อศึกษาแนวคิด และวิเคราะห์สภาพจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในจังหวัดราชบุรี อันจะนำไปสู่การสังเคราะห์กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน ต่อไป

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ สภาพทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา เป็นอย่างไร

๑.๒.๒ ปัจจัยทั่วไปที่มีผลต่อการพัฒนาการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี มีอะไรบ้าง

๑.๒.๓ การนำเสนอกลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ควรเป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

๑.๓.๒ เพื่อศึกษาปัจจัยทั่วไปที่มีผลต่อการพัฒนาการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี

๑.๓.๓ เพื่อนำเสนอกลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการใช้การสัมภาษณ์ (Interview) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

^{๑๕} สุพานี สฤกษ์วานิช, การบริหารเชิงกลยุทธ์ : แนวคิดและทฤษฎี, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๔), หน้า ๙.

^{๑๖} ประเวศ วะสี, ยุทธศาสตร์ทางปัญญาและการปฏิรูปการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๔), หน้า ๓.

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษากลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในขอบเขตเนื้อหา ๖ ด้าน ซึ่งประกอบด้วย

- ๑) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
- ๒) ด้านหลักสูตรและการสอน
- ๓) ด้านกิจกรรมนักเรียน
- ๔) ด้านการบริหารงานบุคคล
- ๕) ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์
- ๖) ด้านธุรการ^{๑๗}

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ/ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ

- ๑) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับงานด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์

กลุ่มที่ ๒ ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

กลุ่มที่ ๓ ผู้อำนวยการ/ผู้จัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

กลุ่มที่ ๔ ข้าราชการครู/บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

กลุ่มที่ ๕ ศิษย์เก่าโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

กลุ่มที่ ๖ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวแทนจาก ๖ กลุ่มดังกล่าวข้างต้น จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามลักษณะการเป็นตัวแทนของกลุ่มที่เหมาะสม รวมทั้งสิ้น จำนวน ๒๕ รูป/คน

- ๒) ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับงานด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์

กลุ่มที่ ๒ ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

กลุ่มที่ ๓ ผู้อำนวยการ/ผู้จัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

กลุ่มที่ ๔ ข้าราชการครู/บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

กลุ่มที่ ๕ ศิษย์เก่าโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

กลุ่มที่ ๖ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวแทนจาก ๖ กลุ่มดังกล่าวข้างต้น จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามลักษณะการเป็นตัวแทนของกลุ่มที่เหมาะสม รวมทั้งสิ้น จำนวน ๑๐ รูป/คน

^{๑๗} uryalaeeyadina smakkdi kangtheng, hlaakabharibhakarabhaakikha, naa 53-54.

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดราชบุรี จำนวน ๓ โรงเรียน โดยทั้ง ๓ โรงเรียน มีสถานะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ คือ มีนักเรียนมากกว่า ๕๐๐ คน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์ โดยในปีการศึกษา ๒๕๕๙ มีครู จำนวน ๖๐ คน และนักเรียน จำนวน ๑,๑๘๑ คน^{๑๘}

๒) โรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์ โดยในปีการศึกษา ๒๕๕๙ มีครู จำนวน ๑๓๓ คน และนักเรียน จำนวน ๓,๔๗๐ คน^{๑๙}

๓) โรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์ โดยในปีการศึกษา ๒๕๕๙ มีครู จำนวน ๔๑ คน และนักเรียน จำนวน ๖๒๐ คน^{๒๐}

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ขอบเขตระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมระยะเวลาทำการวิจัย ๑๒ เดือน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

สภาพทั่วไป หมายถึง สภาพของผลกระทบในปัจจุบันที่มีต่อโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ทุก ๆ โรงเรียนในจังหวัดราชบุรี

ปัจจัยทั่วไป หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี โดยพิจารณาว่าการดำเนินการในการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาตามหลักการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการจัดการ ประกอบด้วย จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) หรือ SWOT

กลยุทธ์ หมายถึง แนวทางหรือวิธีการทำงานที่แยบยลเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ มิได้เป็นวิธีการทำงานตามปกติ แต่เป็นแนวทางหรือวิธีการที่มีอุปาย กลวิธีที่แยบยลที่เป็นในเชิงบวก สำหรับการทำงานภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ

การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา หมายถึง การจัดการศึกษาของโรงเรียนการกุศลในพระพุทธศาสนา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ที่อยู่ในประเภทโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ที่มีวัดเป็นเจ้าของ มีเจ้าอาวาสเป็นผู้รับใบอนุญาต โดยตำแหน่ง และตั้งอยู่ในพื้นที่วัด ซึ่งประกอบด้วย ๖ ด้าน ได้แก่

^{๑๘}โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, “ประวัติโรงเรียน”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา <<http://schoolweb.eduzones.com/anubenwatcho/webboard.php>>, (๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙).

^{๑๙}โรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, “ประวัติโรงเรียน”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา <<http://www.smkschool.ac.th/>>, (๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙).

^{๒๐}ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม, “โรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา <http://www.m-culture.in.th/moc_new/album/120167/>, (๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙).

๑) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่ การสอนให้นักเรียนนำความรู้ที่เรียนไปใช้ และเผยแพร่แก่คนรอบข้าง การช่วยแก้ปัญหาในชุมชน หรือการเชิญผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาต่าง ๆ ในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียน

๒) ด้านหลักสูตรและการสอน หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ทั้งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรสถานศึกษา

๓) ด้านกิจกรรมนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวกับนักเรียน เช่น การปฐมนิเทศนักเรียน การปกครองนักเรียน การจัดบริการแนะแนว การบริการเกี่ยวกับสุขภาพนักเรียน การจัดกิจกรรม และการบริการต่าง ๆ เป็นต้น

๔) ด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวกับบุคคล เริ่มตั้งแต่การสรรหา การจัดสรร การบำรุงรักษา การพัฒนา และการจัดให้พ้นจากงาน

๕) ด้านการบริการอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวกับวัสดุครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ และงานบริการต่าง ๆ ที่สนับสนุนงานวิชาการ

๖) ด้านธุรการ หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวกับงานธุรการ

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา หมายถึง โรงเรียนการกุศลในพระพุทธศาสนา ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดราชบุรี จำนวน ๓ โรงเรียน ได้แก่

๑) โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์ ตั้งอยู่ที่ เลขที่ ๔ หมู่ที่ ๑ ตำบลดำเนินสะดวก อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

๒) โรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์ ตั้งอยู่ที่ เลขที่ ๑ ถนนราษฎร์ร่วมใจ ตำบลบ้านโป่ง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

๓) โรงเรียนมัธยมวัดไทรราษฎร์อุปถัมภ์ ตั้งอยู่ที่ เลขที่ ๑๕ ถนนโชคชัย ตำบลโพธาราม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๖.๑ ได้ความรู้ความเข้าใจที่ถ่องแท้เกี่ยวกับสภาพทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

๑.๖.๒ ได้รู้ถึงปัจจัยทั่วไปที่มีผลต่อการพัฒนาการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี

๑.๖.๓ ได้กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี

๑.๖.๔ ผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นข้อมูลสำหรับพัฒนาการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” นี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยในส่วนที่มีความเกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยสามารถประมวลสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

- ๒.๑ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับกลยุทธ์
- ๒.๒ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการจัดการ
- ๒.๓ แนวคิด เกี่ยวกับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา
- ๒.๔ แนวคิด เกี่ยวกับปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา
- ๒.๕ พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย
- ๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับกลยุทธ์

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับกลยุทธ์ จากเอกสารทางวิชาการที่หลากหลาย จึงได้ประมวลเนื้อหาสาระสำคัญของแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับกลยุทธ์ ไว้ตามลำดับ ดังนี้

๒.๑.๑ ความเป็นมาของกลยุทธ์

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “ความเป็นมาของกลยุทธ์” จากทัศนะของนักวิชาการที่หลากหลาย จึงได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยแบ่งผลงานของนักวิชาการออกเป็นสองช่วงเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน ดังนี้

๑) ช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ (ก่อนคริสต์ศักราช ๑๙๔๕)

ก่อนคริสต์ศักราช ประมาณ ๓๐๐ ปี ปรากฏวิธีการทางกลยุทธ์ในวรรณกรรมเรื่องมหาภารตยุทธ์ที่กล่าวถึงศึกสงครามของบรรดาเทพในศาสนาฮินดูซึ่งมีการกำหนดวิธีการศึกสงครามด้วยกลยุทธ์ต่าง ๆ อาจเรียกกระบวนการกลยุทธ์ของบรรดาเทพในมหาภารตยุทธ์นี้ว่า Design Process^๑

ก่อนคริสต์ศักราช ประมาณ ๕๕๑-๔๘๗ ปี ซุนวู (Sun-Tzu) นักปราชญ์จีนโบราณได้เสนอแนวคิดการแสวงหาตำแหน่งของกองทัพ เพื่อกำหนดความได้เปรียบเหนือกว่าคู่ต่อสู้ (Competitive Advantage) โดยประโยคสำคัญที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย เช่น “รู้เขารู้เรา รบร้อยครั้ง ชนะร้อยครั้ง”^๒

^๑มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, เอกสารการสอนชุดวิชา ๕๓๗๐๘ การจัดการเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาสุขภาพ (ฉบับปรับปรุง), (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๓), หน้า ๘.

^๒ซุนวู (Sun-Tzu) อ้างถึงใน พันธศักดิ์ บุญทวี, ตำรพิชัยสงครามของซุนวู, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เม็ดทราย, ๒๕๔๐), หน้า คำนำ.

ราวคริสต์ศักราช ๑๕๘๔-๑๖๔๕ มุซาชิ (Musashi) ซามูไรชาวญี่ปุ่น เรียนรู้ศิลปะเอาชนะคู่ต่อสู้โดยอาศัยประสบการณ์จากการต่อสู้จริงที่อุบัติขึ้นในแต่ละครั้ง จึงอาจเรียกกระบวนการเชิงกลยุทธ์นี้ว่า Emergent Process ราวคริสต์ศักราช ๑๗๘๙ นโปเลียน (Napoléon) นายพลผู้นำทัพแห่งฝรั่งเศสใช้กลยุทธ์ในการทำสงครามเอาชนะคู่ต่อสู้โดยการกำหนดและประเมินกำลังตลอดจนบันทึกกำลังคู่ต่อสู้อย่างเป็นระบบ อาจเรียกกระบวนการเชิงกลยุทธ์นี้ว่า Planning Process ราวคริสต์ศักราช ๑๙๑๙ ฮิตเลอร์ (Hitler) อดีตผู้นำเผด็จการของประเทศเยอรมันใช้ศิลปะในการชักจูงประชาชนจนคล้อยตามคำชักจูงเหมือนการแสดงละคร ซึ่งประกอบด้วย ๓ ปัจจัยสำคัญคือ ต้องมีโอกาสดูการแสดงเป็นประจำ (Rehearsal) หลังจากฝึกแล้วต้องนำความสามารถแสดงออกมาให้ปรากฏ (Performance) และต้องสร้างความประทับใจให้ผู้ชม (Attendance) ทั้ง ๓ ปัจจัยนี้ถือเป็นปัจจัยที่นำความสำเร็จในกลยุทธ์การนำมหาชนให้แก่ฮิตเลอร์ (Hitler) ในคริสต์ศักราช ๑๙๒๐ มีการเปิดสอนวิชานโยบายธุรกิจซึ่งถือเป็นฐานรากสำคัญของกลยุทธ์ขึ้นเป็นครั้งแรก โดยเริ่มแรกในปีคริสต์ศักราช ๑๙๑๒ เปิดเป็นวิชาเลือกสำหรับนักศึกษาปริญญาโทด้านการบริหารธุรกิจปีสุดท้ายในมหาวิทยาลัยฮาวาร์ด และต่อมาอีก ๘ ปี (คริสต์ศักราช ๑๙๒๐) วิชานี้ได้เป็นวิชาบังคับสำหรับนักศึกษา^๓

ดังนั้น แนวคิดของกลยุทธ์ในช่วงเวลา ก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ นี้ จึงเป็นแนวคิดกลยุทธ์สำหรับการทำศึกสงคราม ซึ่งเป็นการอาศัยกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อกำหนดความได้เปรียบของกองทัพให้มีเหนือกว่าคู่ต่อสู้ เช่น การประเมินกำลังตนและกำลังคู่ต่อสู้ การใช้วาทศิลป์ชักจูงประชาชน เป็นต้น แต่ก็มีได้มีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับศาสตร์ทางกลยุทธ์อย่างจริงจังแต่ประการใด กระทั่งคริสต์ศักราช ๑๙๒๐ มหาวิทยาลัยฮาวาร์ดในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้บรรจุเป็นวิชาภาคบังคับสำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาโทบริหารธุรกิจ นั่นเอง

๒) ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒

หลังสงครามโลกครั้งที่สองจนถึงปัจจุบัน แบ่งที่มาของแนวคิดทางกลยุทธ์ออกเป็น ๔ ช่วงตามจุดเน้นที่นักวิชาการเสนอแนวคิดต่อยอดเพิ่มเติมขึ้นไปในแต่ละช่วงเวลาคือ

๒.๑) ระยะที่ ๑ กลยุทธ์เน้นที่การออกแบบกลยุทธ์ (Strategic Design)

ระยะที่ ๑ กลยุทธ์เน้นที่การออกแบบกลยุทธ์ (Strategic Design) นี้ เป็นช่วงเวลาที่ทำให้ความสนใจกับวิธีการออกแบบกลยุทธ์โดยคำนึงถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลหรือส่งผลต่อกลยุทธ์โดยปัจจัยภายในองค์กรที่เน้นหนักคือ ภาวะผู้นำ และโครงสร้างขององค์กร แนวคิดในช่วงนี้เป็นที่มาของการวิเคราะห์ทั้งปัจจัยภายในและภายนอกที่ส่งผลต่อการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยมรดกของแนวคิดช่วงนี้ที่เป็นผลผลิตสำคัญของช่วงนี้คือ “SWOT หรือ SWOT Analysis ซึ่งมาจากตัวย่อของอักษรภาษาอังกฤษ ๔ ได้แก่ Strengths จุดแข็ง Weaknesses จุดอ่อน Opportunities โอกาส และ Threats อุปสรรค”^๔

^๓คณาจารย์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, เอกสารการสอนชุดวิชา ๕๓๗๐๘ การจัดการเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาสุขภาพ (ฉบับปรับปรุง), หน้า ๙.

^๔เสนาะ ดิเียว, หลักการบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๖), หน้า ๑๐๖-๑๐๗.

ในปีคริสต์ศักราช ๑๙๕๐ สหประชาชาติ (United Nations : UN) กำหนดนโยบายที่จะสนับสนุนการให้กู้ยืมเงินจากธนาคารโลกไปพัฒนาประเทศ แต่ประเทศผู้ขอรับการสนับสนุนต้องมีการวางแผนระยะยาวเป็นตัวกำกับทิศทางการพัฒนา ส่งผลให้ประเทศต่างๆ ที่ต้องการกู้เงินเริ่มเรียนรู้ที่จะวางแผนกลยุทธ์ ในปีคริสต์ศักราช ๑๙๕๗ การกำหนดทิศทางของผลผลิตทั้งภาครัฐและเอกชนยังเป็นเพียงผลผลิตในระยะเวลาไม่นานมากนัก ส่วนใหญ่เป็นงานแบบประจำและการเพิ่มขึ้นของผลผลิตหรือบริการยังเป็นการเจริญเติบโตแบบค่อยเป็นค่อยไปจนกระทั่งมีผลงานวิชาการของ ฟิลิป เซลซนิค (Philip Selznick) ในเรื่องของความเจริญเติบโตขององค์การขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำขององค์กรในหนังสือชื่อ Leadership in Administration ในปีคริสต์ศักราช ๑๙๖๒ ถือเป็นปีแรกที่มีการให้ความสนใจอย่างจริงจังในเรื่องกลยุทธ์โดยมีการกล่าวถึงระดับความเจริญเติบโตขององค์การสัมพันธ์กับโครงสร้างขององค์การในหนังสือชื่อ Strategy and Structure ของ อัลเฟรด ดี. แชนเลอร์ (Alfred D. Chandler) ในปีคริสต์ศักราช ๑๙๖๖ นักวิชาการต่าง ๆ ได้รับอิทธิพลจากหนังสือของ อัลเฟรด ดี. แชนเลอร์ (Alfred D. Chandler) อย่างแพร่หลาย จนกระทั่ง เคนเนธ แอนดรู (Kenneth Andrews) ได้รวบรวมกรณี ศึกษาด้านการกำหนดกลยุทธ์ขององค์การต่าง ๆ โดยให้ชื่อว่า Business Policy : Text and Cases ดีพิมพ์ ในวารสารฮาร์วาร์ด บิซิเนส รีวิวในปีเดียวกันนั้น ซึ่งถือว่าส่งผลให้บรรดาองค์การต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเล็งเห็นความสำคัญของเรื่องกลยุทธ์อย่างมาก แนวคิดเชิงกลยุทธ์จากกลุ่มนี้เป็นช่วงที่เป็นไปในทิศทางที่แสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างตัวแปรสองกลุ่ม คือ กลุ่มหนึ่งเป็นตัวแปรที่จะมีผลต่อกลยุทธ์ และอีกกลุ่มคือการออกแบบกลยุทธ์ โดยตัวแปรที่สำคัญที่ส่งผลต่อกลยุทธ์นี้เน้นหนักไปที่ ภาวะผู้นำ กับ โครงสร้างขององค์การ กระบวนการแบบนี้เรียกว่า Conception Process หัวใจสำคัญของกลยุทธ์ในช่วงเริ่มต้นนี้คือการคำนึงถึงสภาพแวดล้อมสำคัญสองประเภท คือ สภาพแวดล้อมที่อยู่ในวิสัยกำหนดหรือควบคุมได้ และสภาพแวดล้อมที่ไม่อยู่ในวิสัยกำหนดหรือควบคุมไม่ได้ แต่เมื่อใช้ไประยะหนึ่งก็พบว่าแนวคิดนี้มีข้อจำกัด เนื่องจากการวิเคราะห์จำเป็นต้องอยู่บนข้อมูลที่ชัดเจนไม่ใช่สัญชาตญาณ และสารสนเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับปัจจัยไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ ข้อจำกัดจึงเกิดขึ้นเพราะกลยุทธ์ที่ถูกออกแบบมาอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลในขณะทีวิเคราะห์ เท่านั้น^๕

๒.๒) ระยะที่ ๒ กลยุทธ์ที่เน้นการวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning)

ระยะที่ ๒ กลยุทธ์ที่เน้นการวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) นี้ เป็นช่วงเวลาที่เพิ่มเติมรายละเอียดของการกำหนดกลยุทธ์แทนที่จะเป็นกลยุทธ์กว้าง ๆ โดยจุดเพิ่มที่สำคัญคือการนำเอาตลาดของสินค้าหรือบริการมาเป็นตัวกำหนดรายละเอียดของกลยุทธ์ และต้องวางแผนระยะยาวโดยนำเทคนิคการสร้างภาพในอนาคตหรือฉากทัศน์ (Scenario) มาเป็นเครื่องมือ ผลผลิตที่สำคัญของช่วงนี้คือ Product Market Matrix และ Scenario Planning ในช่วงปีคริสต์ศักราช ๑๙๖๕-๑๙๘๐ มีนักวิชาการชื่อ แฮร์รี อิกอร์ แอนซอฟ (Harry Igor Ansoff) ผู้ได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งการจัดการเชิงกลยุทธ์ เขาได้นำเสนอแนวคิดเชิงกลยุทธ์ต่อยอดจากช่วงแรก โดยแทนที่จะเน้นที่การออกแบบกลยุทธ์โดยทุ่มเวลาไปกับการวิเคราะห์ SWOTอย่างเดียวยังไม่ใส่ใจต่อรายละเอียดสำคัญเพื่อนำไปสู่การวางแผนและการจัดการซึ่งอาจจะเป็นกลยุทธ์ที่ไม่เหมาะสม จึงได้นำเสนอแนวคิดใน

^๕มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, เอกสารการสอนชุดวิชา ๕๓๗๐๘ การจัดการเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาสุขภาพ (ฉบับปรับปรุง), หน้า ๑๐.

หนังสือชื่อ Corporate Strategy เป็นแนวคิดที่สำคัญในการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่มีอยู่ ๓ ส่วนคือ การวางแผนกลยุทธ์ ความสามารถในการนำไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง และความสามารถในการจัดการกับปัจจัยภายในที่เป็นตัวต่อต้านการเปลี่ยนแปลง แนวคิดนี้มีความแตกต่างจากกลุ่มแรกคือในขั้นตอนการกำหนดกลยุทธ์จะมีการกำหนดแผนย่อยที่ชัดเจนในการนำไปปฏิบัติในขณะที่กลุ่มแรกมีเฉพาะกรอบกลยุทธ์ใหญ่ ๆ โดยวิธีการของกลุ่มวางแผนกลยุทธ์นี้จะนำข้อมูลที่เป็นตัวเลขมาวิเคราะห์หลายตัว เช่น ยอดขาย ตัวเลขลูกค้า สัดส่วนการคาดการณ์ต่างๆ และเมื่อใส่ข้อมูลเหล่านี้เข้าไปแล้วก็จะได้กลยุทธ์ตามกรอบแนวคิดของ แฮร์รี อิกอร์ แอนซอฟ (Harry Igor Ansoff) ที่เรียกว่า Product Market Matrix ซึ่งประกอบด้วยกลยุทธ์ ๔ แบบ คือ สินค้าเดิมตลาดเดิม สินค้าเดิมตลาดใหม่ สินค้าใหม่ตลาดเดิม และสินค้าใหม่ตลาดใหม่ การกำหนดกลยุทธ์ให้เหมาะสมในแต่ละตลาดจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเรียกว่า ฉากทัศน์ (Scenario) ซึ่งมีผู้นำเสนอไว้ในคริสต์ศักราช ๑๙๙๖ ในหนังสือ The Art of the Long View และต่อมาภายหลังในปีคริสต์ศักราช ๑๙๘๕ ก็มีผู้เสนอหลักการเพิ่มเติมไว้ในหนังสือ The Gentle Art of Re-Perceiving โดยเสนอว่าการสร้างฉากทัศน์ในอนาคตนั้นต้องใส่ใจกับโลกสองโลก คือ โลกแห่งความเป็นจริงกับโลกแห่งการรับรู้ (Scenarios Deal with Two Worlds ; the World of Facts and the World of Perceptions) หากผู้กำหนดนโยบายหรือผู้กำหนดกลยุทธ์มีการรับรู้อย่างไรก็จะนำไปเป็นฐานในการสร้างฉากทัศน์ตามการรับรู้ของตนเอง ซึ่งอาจเป็นภาพที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงหรือบิดเบี้ยวไปก็ได้ การรับรู้ของผู้บริหารจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสร้างฉากทัศน์ในอนาคต ต่อมาภายหลังความนิยมในแนวคิดนี้เริ่มถดถอยลงเพราะความเป็นระบบของวิธีการวางแผนกลยุทธ์มีข้อจำกัดโดยความเป็นระบบที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การกำหนดกลยุทธ์ภายใต้ข้อมูลแบบเดียวกันควรจะได้กลยุทธ์แบบเดียวกัน (Repeatable) แต่วิธีนี้กลับไม่สามารถประกันว่าจะเกิดผลซ้ำได้แม้ว่าจะมีข้อมูลชุดเดียวกัน^๖

๒.๓) ระยะที่ ๓ กลยุทธ์เน้นการกำหนดตำแหน่งกลยุทธ์ (Positioning Strategy)

ระยะที่ ๓ กลยุทธ์เน้นการกำหนดตำแหน่งกลยุทธ์ (Positioning Strategy) นี้ เป็นช่วงที่ให้ความสนใจกับการเปรียบเทียบขีดความสามารถขององค์กรกับคู่แข่งเพื่อกำหนดตำแหน่งที่เหนือกว่าและใช้ตำแหน่งที่เหนือกว่านั้นเป็นกลยุทธ์ ผลผลิตที่สำคัญของแนวคิดในช่วงนี้ส่วนใหญ่เป็นของนักวิชาการที่ชื่อว่า ไมเคิล ยูจีน พอร์เตอร์ (Michael Eugene Porter) ซึ่งเป็นนักคิด นักบริหาร และนักเศรษฐศาสตร์ ผู้มีชื่อเสียงในการบริหารเชิงกลยุทธ์ โดยเป็นผู้พัฒนาทฤษฎีในเรื่องกลยุทธ์ที่ชื่อว่า แบบจำลองห้าพลังทางกลยุทธ์ (Five Forces Model)^๗ ปีคริสต์ศักราช ๑๙๘๐ ความเสื่อมถอยของกลุ่มวางแผนกลยุทธ์เริ่มปรากฏขึ้น ไมเคิล ยูจีน พอร์เตอร์ (Michael Eugene Porter) จึงเป็นผู้ริเริ่มการกำหนดกลยุทธ์โดยนำกระบวนการวิเคราะห์องค์การมาใช้แสวงหาตำแหน่งที่มีความเหนือกว่าคู่แข่ง (Competitive Advantage) ทฤษฎีในเรื่องกลยุทธ์นี้มีชื่อว่า แบบจำลองห้าพลังทางกลยุทธ์ (Five Forces Model) โดยพลังที่ ไมเคิล ยูจีน พอร์เตอร์ (Michael Eugene Porter) เสนอว่าจำเป็นต้องวิเคราะห์ว่าคุกคามการดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์หรือไม่ หากคุกคามให้กำหนดกลยุทธ์ตามประเด็น ดังนี้

^๖ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐.

^๗ อ้างแล้ว, หน้า ๑๑.

- ภาวะคุกคามจากคู่แข่งรายใหม่ กลยุทธ์ คือ หาทางสร้างกำแพงกั้นการเข้ามาของคู่แข่ง (Barrier to Entry)
- ภาวะคุกคามจากอำนาจต่อรองของลูกค้า กลยุทธ์ คือ ให้ลูกค้าพึงพิงหน่วยงานของเรามากขึ้นรวมทั้งสร้างคุณภาพสินค้าหรือบริการให้ลูกค้าพึงพอใจ (Customer Satisfaction)
- ภาวะคุกคามจากอำนาจต่อรองของผู้สนับสนุนปัจจัย/วัตถุดิบ (Supplier) กลยุทธ์ คือ จัดระบบการพึ่งพิงปัจจัยหรือวัตถุดิบกระจายหลาย ๆ ราย ไม่พึ่งพิงรายใดรายหนึ่งมากเกินไป
- ภาวะคุกคามจากการไม่สามารถหาผลิตภัณฑ์ใหม่หรือบริการใหม่ที่ทดแทนผลผลิต (Substitution) อาจกำหนดกลยุทธ์โดยการแสวงหามาตรการชดเชยหรือทดแทนส่วนที่จะขาดหาย
- ภาวะคุกคามจากคู่แข่งเดิม กลยุทธ์ คือ หาตำแหน่งที่เหนือกว่าหรือที่แตกต่างจากคู่แข่งและใช้ความแตกต่างเป็นกลยุทธ์

นอกจากนี้ ไมเคิล ยูจีน พอร์เตอร์ (Michael Eugene Porter) ยังเสนอกระบวนการที่แปรสภาพปัจจัยนำเข้ามาในองค์การให้กลายเป็นผลผลิตที่มีคุณค่าในมุมมองของลูกค้าที่เรียกว่า Value Chain ที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายอีกด้วย อย่างไรก็ตาม กลยุทธ์ตามแนวคิดของกลุ่มนี้จะเหมาะกับตลาดที่เจริญเติบโตเต็มที่แล้วเท่านั้นไม่เหมาะสมกับตลาดที่เพิ่งเกิดใหม่^๕

๒.๔) ระยะที่ ๔ กลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพแห่งการเรียนรู้ (Learning Organizations : LO Strategic)

แนวคิดที่กล่าวมาทั้งหมดมุ่งเน้นแต่กรอบวิธีการโดยละเอียดปัจจัยสำคัญที่สุด คือ ทรัพยากรบุคคลซึ่งเป็นตัวหลักในการจัดการเชิงกลยุทธ์ ดังนั้น ระยะที่ ๔ กลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพแห่งการเรียนรู้ (Learning Organizations : LO Strategic) นี้ จึงเริ่มมีการกลับไปศึกษาแนวคิดที่ว่า องค์การเป็นเหมือนสิ่งมีชีวิตที่สามารถปรับและพัฒนาตนเองได้ โดยสรุปพัฒนาการของช่วงระยะเวลานี้ไว้ ๓ ช่วงคือ^๖

ปีคริสต์ศักราช ๑๙๙๐ ปีเตอร์ เซนเก้ (Peter Senge) ได้เสนอวิธีการที่จะทำให้องค์การสามารถเรียนรู้ได้ถ้าพัฒนาวินัยให้กับบุคลากรในองค์การจากหนังสือชื่อ The Fifth Discipline, the Art and Practice of the Learning Organization

ปีคริสต์ศักราช ๑๙๙๕ นักวิชาการญี่ปุ่นสองคนคือ โนนากะ และทาเกชิ (Nonaka and Takeuchi) ได้นำเสนอแนวคิดการจัดการความรู้ในหนังสือชื่อ The Knowledge Creating Company โดยได้เสนอวิธีการที่จะทำให้องค์การมีการปรับตัวด้วยการแลกเปลี่ยนความรู้ในการทำงานและถอดความรู้นั้นออกมาเป็นฐานอ้างอิงในการปฏิบัติงาน (Explicit Knowledge) แทนที่จะให้เกิดอยู่แต่ภายในตัวคน (Tacit Knowledge) การจัดการความรู้ตามหลักการนี้เรียกว่า SECI ประกอบด้วย การสื่อสารปฏิสัมพันธ์ (Socialization) การดึงความรู้ออกมาเพื่อให้คนอื่นได้ใช้ (Externalization) การผสมผสานความรู้ที่ได้รับมาใช้งาน (Combination) การเกิดความรู้ใหม่ภายในตัวคน (Internalization) นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการอีกจำนวนมากที่สนใจในการพัฒนากระบวนการจัดการความรู้ให้ได้ผลดี

^๕ไมเคิล ยูจีน พอร์เตอร์ (Michael Eugene Porter) อ้างถึงใน สาคร สุขศรีวงศ์, การจัดการ : จากมุมมองนักบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท จี.พี. ไชเบอร์พริ้นท์ จำกัด, ๒๕๕๒), หน้า ๒๕๒.

^๖มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, เอกสารการสอนชุดวิชา ๕๓๗๐๘ การจัดการเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาสุขภาพ (ฉบับปรับปรุง), หน้า ๑๒.

เช่น สโนว์เดน เดฟ (Snowden Dave) ที่ได้อธิบายความรู้ที่เกิดขึ้นว่ามาจากปัจจัยสำคัญสามประการ ตามสมการ $K = (P + I)S$ เมื่อ $K = \text{Knowledge}$, $P = \text{Person}$, $I = \text{Information}$ และ $S = \text{Sharing}$ จากสมการดังกล่าว แสดงให้เห็นว่ายังมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มากก็ยิ่งก่อให้เกิดความรู้มากตามไปด้วย ดังนั้น บรรยากาศขององค์กรที่เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จึงต้องเอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความรู้ ยิ่งบรรยากาศเอื้อมากเพียงใดองค์กรก็ยิ่งมีความรู้มากตามไปด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นทั้งผลและเป็นทั้งวิธีการ (End and Mean) โดยวิธีการที่สำคัญขององค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ การจัดการความรู้ซึ่งต้องอาศัยความรู้หลากหลายสาขาทั้งที่เกี่ยวกับตัวความรู้ การเรียนรู้ของคน สารสนเทศ และการจัดการแลกเปลี่ยนความรู้ที่มีประสิทธิภาพ^{๑๐}

ปีคริสต์ศักราช ๑๙๙๗ อาร์ต ดี เกาส์ (Aart de Geus) ผู้บริหารบริษัท Royal Dutch Shell แห่งประเทศเนเธอร์แลนด์เป็นผู้นำแนวคิดการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริงและได้ถอดบทเรียนความสำเร็จมานำเสนอในหนังสือชื่อ The Living Company ซึ่งโดยข้อเท็จจริงแล้วมีองค์กรเป็นจำนวนมากที่ประสบความสำเร็จจากการพัฒนาตนเองให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ แต่ไม่ได้ถอดบทเรียนออกมาให้เห็น จนกระทั่งประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป (European Union : EU) เล็งเห็นความสำคัญของเรื่องนี้จึงได้ร่วมมือกันค้นคว้าวิจัยวิธีการที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาองค์กรให้รู้จักการจัดการความรู้ ผลการวิจัยนำมาสู่การเสนอเทคนิคสำคัญที่เรียกว่า Common KADS หรือย่อมาจาก Common Knowledge Data Structure อันเป็นวิธีการจัดการความรู้ที่ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาเป็นส่วนประกอบสำคัญ^{๑๑}

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “ความเป็นมาของกลยุทธ์” ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักของนักวิชาการต่าง ๆ ไว้ดังนี้

ตารางที่ ๒.๑ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับความเป็นมาของกลยุทธ์

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (๒๕๕๓, หน้า ๘)	ประมาณ ๓๐๐ ปีก่อนคริสต์ศักราช ปรากฏวิธีการทางกลยุทธ์ในวรรณกรรมเรื่องมหาภารตยุทธ์ที่กล่าวถึงศึกสงครามของบรรดาเทพในศาสนาฮินดูซึ่งมีการกำหนดวิธีการศึกสงครามด้วยกลอุบายต่าง ๆ

^{๑๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓.

^{๑๑} สุชาติ ฌ หนองคาย, “แนวคิดและแนวปฏิบัติในการจัดการความรู้เพื่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของหน่วยงานภาครัฐ”, วารสารบริหารงานสาธารณสุข, ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๐) : ๓๔-๓๕.

ตารางที่ ๒.๑ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับความเป็นมาของกลยุทธ์ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
	- คริสต์ศักราช ๑๕๘๔-๑๖๔๕ มุซาชิ (Musashi) ชาวมุโระซาวะญี่ปุ่น เรียนรู้ศิลปะเอาชนะคู่ต่อสู้โดยอาศัยประสบการณ์จากการต่อสู้จริงที่อุบัติขึ้นในแต่ละครั้ง จึงอาจเรียกกระบวนการเชิงกลยุทธ์นี้ว่า Emergent Process - คริสต์ศักราช ๑๗๘๙ นโปเลียน (Napoléon) นายพลผู้นำทัพแห่งฝรั่งเศสใช้กลยุทธ์ในการทำสงคราม โดยกำหนดและประเมินกำลังตลอดจนบันทึกกำลังคู่ต่อสู้อย่างเป็นระบบ อาจเรียกกระบวนการเชิง กลยุทธ์นี้ว่า Planning Process - คริสต์ศักราช ๑๙๑๙ ฮิตเลอร์ (Hitler) ใช้ศิลปะในการชักจูงประชาชนจนคล้อยตามคำชักจูงเหมือนการแสดงละคร ประกอบด้วย ๓ ปัจจัย คือ มีโอกาสฝึกแสดงเป็นประจำ (Rehearsal) นำความสามารถแสดงให้ปรากฏ (Performance) และสร้างความประทับใจให้ผู้ชม (Attendance) - คริสต์ศักราช ๑๙๒๐ มีการเปิดสอนรายวิชานโยบายธุรกิจซึ่งถือเป็นฐานรากสำคัญของกลยุทธ์ขึ้นเป็นครั้งแรก สำหรับนักศึกษาปริญญาโทด้านการบริหารธุรกิจปีสุดท้ายในมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดและต่อมาอีก ๘ ปี (คริสต์ศักราช ๑๙๒๐) วิชานี้ได้เป็นวิชาบังคับสำหรับนักศึกษา
พันธุศักดิ์ บุญทวี (๒๕๔๐, หน้า คำนำ)	ประมาณ ๕๕๑-๕๙๗ ปีก่อนคริสตศักราช ซุนวู (Sun-Tzu) ได้เสนอแนวคิดการแสวงหาตำแหน่งของกองทัพ เพื่อกำหนดความได้เปรียบเหนือกว่าคู่ต่อสู้ (Competitive Advantage) โดยประโยคสำคัญที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย เช่น รู้เขารู้เรา รบร้อยครั้งชนะร้อยครั้ง

ตารางที่ ๒.๑ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับความเป็นมาของกลยุทธ์ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
เสนาะ ตีเยาว์ (๒๕๔๖, หน้า ๑๐๖-๑๐๗)	หลังสงครามโลกครั้งที่สองจนถึงปัจจุบัน แบ่งที่มาของแนวคิดทางกลยุทธ์ออกเป็น ๔ ช่วง ตามจุดเน้นที่นักวิชาการเสนอแนวคิดต่อยอดเพิ่มเติมขึ้นไปในแต่ละช่วงเวลาคือ - เน้นที่การออกแบบกลยุทธ์ - เน้นการวางแผนกลยุทธ์ - เน้นการกำหนดตำแหน่งกลยุทธ์ - เน้นการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้
สาคร สุขศรีวงศ์ (๒๕๕๒, หน้า ๒๕๒)	คริสต์ศักราช ๑๙๘๐ ความเสื่อมถอยของกลุ่มวางแผนกลยุทธ์เริ่มปรากฏขึ้น ไมเคิล ยูจีน พอร์เตอร์ (Michael Eugene Porter) จึงเป็นผู้ริเริ่มการกำหนดกลยุทธ์โดยนำกระบวนการวิเคราะห์องค์การมาใช้แสวงหาตำแหน่งที่มีความเหนือกว่าคู่แข่ง (Competitive Advantage) ทฤษฎีในเรื่องกลยุทธ์นี้มีชื่อว่า แบบจำลองห้าพลังทางกลยุทธ์ (Five Forces Model) จำเป็นต้องวิเคราะห์ว่าคุกคามการดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์หรือไม่
สุรชาติ ฅ หนองคาย (๒๕๕๐, หน้า ๓๔-๓๕)	คริสต์ศักราช ๑๙๙๗ อาร์ต ดี เกาส์ (Aart de Geus) ผู้บริหารบริษัท Royal Dutch Shell แห่งประเทศเนเธอร์แลนด์เป็นผู้นำแนวคิดการพัฒนาองค์การให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง

สรุปได้ว่า ความเป็นมาของกลยุทธ์เกิดจากความต้องการความได้เปรียบของกองทัพในการทำสงครามตั้งแต่สมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่สองซึ่งเป็นกลอุบายทางการศึก แต่มิได้ศึกษาเกี่ยวกับศาสตร์ทางกลยุทธ์อย่างจริงจัง ต่อมาภายหลังยุคสงครามโลกครั้งที่สอง หลายประเทศหันมาให้ความสนใจกับการจัดการในภาคธุรกิจ เหล่านี้นักวิชาการ นักธุรกิจ จึงเริ่มกำหนดกลยุทธ์เพื่อให้มีความได้เปรียบทางธุรกิจมากกว่าคู่แข่ง อาทิ กลยุทธ์การวิเคราะห์องค์การ กลยุทธ์การแสวงหาตำแหน่ง กลยุทธ์การพัฒนาองค์การให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ เป็นต้น ซึ่งการศึกษาศาสตร์ทางกลยุทธ์นี้ได้มีการพัฒนามาเป็นลำดับกระทั่งปัจจุบัน และคาดว่าจะยังจะคงได้รับความนิยมในอนาคตต่อไปตราบที่ยังมีการแข่งขันทางธุรกิจ

๒.๑.๒ ความหมายของกลยุทธ์

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “ความหมายของกลยุทธ์” จากทัศนะของนักวิชาการที่หลายหลาก จึงได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

คำว่า กลยุทธ์ มาจากภาษาอังกฤษว่า Strategy ในความหมายว่า วิธีการที่ทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ด้วยวิธีที่ถูกต้อง^{๑๒} โดยแท้จริงร่างศัพท์ของคำว่า กลยุทธ์ มาจากคำสองคำคือคำว่า “กล” อันหมายถึง การลวงหรือล่อลวงให้หลงหรือเข้าใจผิดเพื่อให้ฉงนหรือเสียเปรียบ ส่วน “ยุทธ์” หมายถึง สงคราม หรือการรบพุ่ง เมื่อนำสองคำมารวมเป็น กลยุทธ์ จึงหมายถึง การรบที่มีเล่ห์เหลี่ยมหรือวิธีการที่ต้องใช้กลอุบายต่าง ๆ ซึ่งก็ตรงกับรากศัพท์ของ Strategy ในภาษาอังกฤษ ที่มาจากภาษากรีกว่า Stratos ที่แปลว่า กองทัพ กับคำว่า Agein ที่แปลว่าการนำหรือผู้นำหรือแม่ทัพ ซึ่งถือเป็นศิลปะที่ผู้นำทัพจำเป็นต้องมี จึงให้ความหมายว่า กลยุทธ์ คือ ศิลปะของความเป็นแม่ทัพ (The art of Generalship)^{๑๓}

คำว่า กลยุทธ์ ได้มีการอธิบายความหมายไว้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับล่าสุด (พ.ศ. ๒๕๕๔) ว่า หมายถึง การรบที่มีเล่ห์เหลี่ยม วิธีการที่ต้องใช้กลอุบายต่าง ๆ หรือเล่ห์เหลี่ยมในการต่อสู้^{๑๔} กลยุทธ์เป็นแนวทางปฏิบัติงานของทุกส่วนขององค์การ โดยจะมีแผนกลยุทธ์เป็นแผนแม่บท ซึ่งมีลักษณะที่กำหนดแนวทางและเป้าหมายการปฏิบัติงานของบริษัทในระยะยาวหรือระยะปานกลาง โดยกำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ เป็นหลัก เพื่อเปิดโอกาสให้ปรับแผนในการปฏิบัติได้เมื่อสภาพแวดล้อมเปลี่ยนไป^{๑๕}

กลยุทธ์เป็นแผนการปฏิบัติการซึ่งเป็นการอธิบายถึงการจัดสรรทรัพยากรและกิจกรรมอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและช่วยให้องค์การบรรลุเป้าหมายในระยะยาว กลยุทธ์มีลักษณะสำคัญคือเป็นตัวกำหนดสิ่งที่องค์การต้องการและวิธีการบรรลุเป้าหมายนั้น ดังนั้น กลยุทธ์จึงพิจารณาที่จุดมุ่งหมาย ภารกิจ และวัตถุประสงค์ระยะยาวขององค์การ รวมถึงวิธีการที่ใช้จัดสรรทรัพยากรให้บรรลุเป้าหมายนั้น^{๑๖} กล่าวโดยสรุป กลยุทธ์ หมายถึง วิธีการเอาชนะคู่แข่งด้วยการประเมินสถานการณ์ที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นการสรุปแนวคิดของ จวงฮั่นจิ้ง ที่กล่าวไว้ในหนังสือชื่อ อ่อนหยุ่นพิชิตแข็งกร้าว-กลยุทธ์แบบโอนอ่อนเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ยิ่งใหญ่กว่า ความว่า เมื่อพูดถึงกลยุทธ์ ย่อมถึงถึงวิธีการที่จะต้องเอาชนะคู่แข่งด้วย โดยวิเคราะห์ถึงปัจจัยภายในคือองค์การเอง และปัจจัยภายนอกซึ่งหมายถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ และคู่แข่งในธุรกิจเดียวกัน กล่าวโดยสรุปว่า เบื้องต้นต้องมีการประเมินสถานการณ์ก่อน หากประเมินสถานการณ์ได้แม่นยำถูกต้องก็เท่ากับดำเนินการได้สำเร็จ

^{๑๒} เสนาะ ตีเยว, **หลักการบริหาร**, หน้า ๑๐๐.

^{๑๓} มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, **เอกสารการสอนชุดวิชา ๕๓๗๐๘ การจัดการเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาสุขภาพ (ฉบับปรับปรุง)**, หน้า ๖.

^{๑๔} ราชบัณฑิตยสถาน, **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๖), หน้า ๗๓.

^{๑๕} สมคิด บางโม, **เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : วิทย์พัฒน์, ๒๕๕๑), หน้า ๕๖.

^{๑๖} ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, **องค์กรและการจัดการ**, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร, ๒๕๔๕), หน้า ๑๐๘.

หนึ่งแล้ว แนวคิดนี้มีที่มาจากสำนวนจีน ดังข้อความที่ว่า “เงื่อนไขสำคัญอันหนึ่งของความสำเร็จ คือ การประเมินสถานการณ์ที่ตนอยู่ได้ถูกต้องหรือไม่ และการรู้เขารู้เราก็เป็นกุญแจสำคัญที่จะกำชัยชนะในสงคราม”^{๑๗} เมื่อองค์กรกำหนดพันธกิจและเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ขององค์กรแล้ว คำถามต่อไปของผู้บริหารคือจะอย่างไรจึงจะสามารถนำพองค์กรดำเนินไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ วิธีที่จะนำพาให้องค์กรดำเนินไปสู่เป้าหมายที่กำหนดนี้ เรียกว่า กลยุทธ์ (Strategy)^{๑๘}

หากกล่าวในความหมายแห่งนี้ว่าด้วยเทคนิคการวิเคราะห์สภาพธุรกิจและคู่แข่งกันเพื่อกำหนดปัจจัยแห่งชัยชนะ คำว่า กลยุทธ์ ได้ถูกนำมาใช้ในทางเศรษฐกิจ ความหมายจริง ๆ ก็คือวิถีทางหรือแนวทางที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อการระดมและจัดสรรการใช้ทรัพยากรของประเทศในอันที่จะช่วยให้บรรลุถึงซึ่งเป้าหมายทางเศรษฐกิจ^{๑๙} กล่าวโดยย่อ คือ กลยุทธ์ หมายถึง ศิลปะและศาสตร์ของการใช้กำลังรบของชาติเพื่อรักษาคู่ครองวัตถุประสงค์ของนโยบายแห่งชาติ โดยการใช้กำลังหรือคุกคามด้วยกำลัง^{๒๐}

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “ความหมายของกลยุทธ์” ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักของนักวิชาการต่าง ๆ ไว้ดังนี้

ตารางที่ ๒.๒ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับความหมายของกลยุทธ์

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
เสนาะ ตีแยว (๒๕๔๖, หน้า ๑๐๐)	กลยุทธ์ หมายถึง การที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยวิธีที่ถูกต้อง
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (๒๕๕๓, หน้า ๖)	กลยุทธ์ หมายถึง การรบที่มีเล่ห์เหลี่ยมหรือวิธีการที่ต้องใช้กลอุบายต่าง ๆ ซึ่งเป็นศิลปะของความเป็นแม่ทัพ
ราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๕๖, หน้า ๙๕๘)	กลยุทธ์ หมายถึง วิธีการที่ต้องใช้กลอุบายต่าง ๆ
สมคิด บางโม (๒๕๕๑, หน้า ๕๖)	กลยุทธ์ หมายถึง แนวทางปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์แม่บทซึ่งปรับเปลี่ยนได้เมื่อสภาพแวดล้อมเปลี่ยนไป

^{๑๗} จางฮั่นจิ้ง, *อ่อนหยุ่นพิชิตแข็งแกร่ง* กลยุทธ์แบบโอบอ้อมเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ยิ่งใหญ่กว่า, แปลโดย อดุลย์ รัตนมันเกษม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คุณธรรม, ๒๕๔๔), หน้า ๑๔.

^{๑๘} สาคร สุขศรีวงศ์, *การจัดการ : จากมุมมองนักบริหาร*, หน้า ๒๓๗.

^{๑๙} ไมเคิล ยูจีน พอร์เตอร์ (Michael Eugene Porter) อ้างใน สมคิด จาตุศรีพิทักษ์ สุวินัย ต่อยศิริสุข และ อดุลย์ สวานายน, *ยุทธวิธีการแข่งขัน*, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด, ๒๕๔๕), หน้า ๑๑.

^{๒๐} Cerami, J. R., & Holcomb, J. F., *Guide to Strategy*, (Carlisle, PA : US. Army War College Press, 2001), p. 225.

ตารางที่ ๒.๒ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับความหมายของกลยุทธ์ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (๒๕๔๕, หน้า ๑๐๘)	กลยุทธ์ หมายถึง แผนการปฏิบัติการซึ่งจัดสรรทรัพยากรและกิจกรรมอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ช่วยให้องค์การบรรลุเป้าหมายในระยะยาว
อดุลย์ รัตนมันเกษม (๒๕๔๔, หน้า ๑๔)	กลยุทธ์ หมายถึง วิธีการเอาชนะคู่แข่งชั้นด้วยการประเมินสถานการณ์ที่ถูกต้อง
สาคร สุขศรีวงศ์ (๒๕๕๒, หน้า ๒๓๗)	กลยุทธ์ หมายถึง วิธีที่จะนำพาให้องค์กรดำเนินไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้
สมคิด จาตุศรีพิทักษ์ และคณะ (๒๕๔๕, หน้า ๑๑)	กลยุทธ์ หมายถึง วิธีทางหรือแนวทางที่กำหนดขึ้นเพื่อการระดมและจัดสรรการใช้ทรัพยากรของประเทศที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจ
Cerami and Holcomb (2001, p. 225)	กลยุทธ์ หมายถึง ศิลปะและศาสตร์ของการใช้กำลังรบของชาติเพื่อรักษาคู่ครองวัตถุประสงค์ของนโยบายแห่งชาติ

สรุปได้ว่า กลยุทธ์ หมายถึง แนวทางหรือวิธีการทำงานที่แยบยล เป็นศิลปะและศาสตร์เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ตามที่ตั้งไว้ด้วยวิธีการที่ถูกต้อง โดยกลยุทธ์ที่ดีเกิดจากการการประเมินสถานการณ์ที่ถูกต้อง มีการกำหนดแผนปฏิบัติการ การจัดสรรทรัพยากรและกิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และสามารถปรับเปลี่ยนได้เมื่อสภาพแวดล้อมเปลี่ยนไป ซึ่งเดิมที คำว่า กลยุทธ์ พบในศิลปะทางการทหารหรือพิชัยสงคราม ซึ่งมีความหมายถึงกลยุทธ์ต่าง ๆ หรือการรบที่มีเล่ห์เหลี่ยมหรือวิธีการรบที่ต้องใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ต่อมา คำว่า กลยุทธ์ ได้ถูกนำมาใช้ในทางธุรกิจ โดยมีการให้นิยามว่าเป็นวิธีทางหรือแนวทางที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อการระดมและจัดสรรการใช้ทรัพยากรของประเทศในอันที่จะช่วยให้บรรลุถึงซึ่งเป้าหมายทางเศรษฐกิจ

๒.๑.๓ ทฤษฎีการจัดการเชิงกลยุทธ์

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “ทฤษฎีการจัดการเชิงกลยุทธ์” จากทัศนะของนักวิชาการที่หลายหลาก จึงได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการจัดการเพื่อให้แผนพัฒนาขององค์กรบรรลุเป้าประสงค์อย่างต่อเนื่อง การจัดการเชิงกลยุทธ์จึงมีความสำคัญเนื่องจากมีความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก อาจทำให้แผนงานระยะปานกลางถึงระยะยาวไม่สามารถดำเนินการจนบรรลุเป้าประสงค์ได้ เพราะดุลยภาพระหว่างปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ อาจจะไม่สมดุลภาพเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น จึงจำเป็นต้องติดตามข้อมูลและวิเคราะห์สถานการณ์อย่างต่อเนื่อง มิฉะนั้น ปัจจัยภายในที่เคยเป็นจุดแข็งก็อาจเป็นจุดอ่อนจนไม่สามารถขับเคลื่อนให้แผนบรรลุผลสำเร็จได้^{๒๑}

โดยนัยนี้ การจัดการเชิงกลยุทธ์ สามารถตั้งเป็นข้อสรุปได้ดังนี้

- ๑) เป็นการมองในบริบทการแข่งขัน
 - ๒) มุ่งสู่แนวทางและพัฒนาศักยภาพของการแข่งขันในองค์กรในระยะยาว
 - ๓) มุ่งการมีชัยในการแข่งขัน โดยตอบสนองความต้องการของการตลาดได้ดีกว่าเมื่อเทียบกับคู่แข่ง
 - ๔) เป็นการมองอนาคตในระยะยาวและจัดเตรียมตัวสนองความเปลี่ยนแปลงได้อย่างสมำเสมอ
 - ๕) เป็นการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน
 - ๖) มิได้กระทำโดยผู้บริหารระดับสูงเท่านั้นแต่สามารถกำหนดกลยุทธ์จากจุดต่าง ๆ หรือระดับล่างลงมาได้ด้วย
 - ๗) มุ่งสู่การสร้างพัฒนาและมีตัวแบบองค์การที่มีความเข้ากันได้กับสภาพแวดล้อมตลอดเวลา^{๒๒}
- หากกล่าวได้แง่ของกระบวนการ การจัดการเชิงกลยุทธ์มี ๓ ขั้นตอน ได้แก่
- ๑) การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy Formulation) หรือการวางแผนกลยุทธ์ (Strategy Planning)
 - ๒) การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategy Formulation Implementation)
 - ๓) การควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ (Strategy Evaluation and Control)^{๒๓}
- กล่าวในแง่ขององค์ประกอบ การจัดการเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วยสิ่งสำคัญ ๓ ประการ คือ
- ๑) การวิเคราะห์กลยุทธ์ (Strategic Analysis)
 - ๒) การก่อตัวของกลยุทธ์ (Strategic Formulation)
 - ๓) การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ (Strategic Implementation)^{๒๔}

^{๒๑} มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, เอกสารการสอนชุดวิชา ๕๓๗๐๘ การจัดการเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาสุขภาพ (ฉบับปรับปรุง), หน้า ๓๙.

^{๒๒} เสน่ห์ จัยโต และคณะ, เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์ในภาครัฐ หน่วยที่ ๑-๘, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๘), หน้า ๑๐.

^{๒๓} สุพานี สฤณภูวนิช, การบริหารเชิงกลยุทธ์ : แนวคิดและทฤษฎี, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๔), หน้า ๑๔.

^{๒๔} Miller A., *Strategic management*, 3rd ed., (New York : Donnelley & Sons, 1998), p. 1.

ธรรมชาติและคุณค่าของการบริหารเชิงกลยุทธ์ ได้แก่ การวางแผนระยะยาว (Long Range Planning) เน้นการพยากรณ์สภาพแวดล้อมและการพิจารณาสภาพแวดล้อมเพื่อจัดสร้างแผนและปฏิบัติตามแผน และเน้นสร้างตำแหน่งที่ดีที่สุดในสภาพแวดล้อมทางการแข่งขันและให้เกิดประโยชน์สูงสุด^{๒๕}

การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและมีการทบทวนกระบวนการเวียนไปมาตลอดเวลา เพื่อให้องค์กรโดยรวมสามารถดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม^{๒๖} การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการต่อเนื่องในการกำหนดภารกิจและเป้าประสงค์ขององค์กรภายใต้บริบทของสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กร กำหนดวิธีที่เหมาะสม การปฏิบัติงานตามกลวิธีที่กำหนดไว้ การใช้อำนาจหน้าที่ในการควบคุมกลยุทธ์เพื่อให้มั่นใจว่ากลวิธีขององค์กรที่นำมาใช้สามารถนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าประสงค์ที่วางไว้^{๒๗}

การจัดการเชิงกลยุทธ์จึงเป็นกลุ่มของการตัดสินใจและการดำเนินการเพื่อบ่งชี้ผลการดำเนินงานในระยะยาวขององค์กร^{๒๘} โดยนักวิชาการส่วนหนึ่ง ได้สรุปว่า กระบวนการในการจัดการเชิงกลยุทธ์มี ๓ ขั้นตอน ได้แก่ การสร้างกลยุทธ์ (Strategy Formulation) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategy Implementation) และ การประเมินกลยุทธ์ (Strategy Evaluation)^{๒๙}

ในขณะที่นักวิชาการอีกส่วนหนึ่งได้นำเสนอกระบวนการในการจัดการเชิงกลยุทธ์ไว้ ๔ ขั้นตอน ได้แก่ การตรวจสอบสภาพแวดล้อม (Environment Scanning) การจัดทำกลยุทธ์ (Strategy Formulation) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ (Strategy Implementation) และการประเมินผลและควบคุม (Evaluation and Control)^{๓๐}

ในส่วนของการตรวจสอบสภาพแวดล้อม (Environmental Scanning) ทั้งภายในและภายนอกองค์กร มุ่งเน้นที่การตรวจสอบและประเมินโอกาส (Opportunities-O) และอุปสรรค หรือข้อจำกัด (Threats-T) โดยคำนึงถึง จุดแข็ง (Strengths-S) และจุดอ่อน (Weaknesses-W) เป็นหลักสำคัญ^{๓๑} โดยที่สภาพแวดล้อมทางการจัดการ (Environment of Management) หมายถึง ปัจจัยหรือองค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้อง เชื่อมโยง หรือมีผลกระทบต่อการบริหารจัดการองค์การทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม^{๓๒}

^{๒๕} Pearce J.A. & Robinson R.B., **Strategic Management : Formulation, Implementation and Control**, 11th ed., (New York : McGraw-Hall, 2009), p. 16.

^{๒๖} เซอร์โต และปีเตอร์ (Certo and Peter) อ้างใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, เอกสารการสอนชุดวิชา ๕๓๗๐๘ การจัดการเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาสุขภาพ (ฉบับปรับปรุง), หน้า ๓๘.

^{๒๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๙.

^{๒๘} อ้างแล้ว, หน้า ๔๐.

^{๒๙} David F.R., **Strategic Management : Concepts and Cases**, (New Jersey : Pearson Prentice Hall, 2007), p.15.

^{๓๐} Wheelen T.L. & Hunger J.D., **Strategic Management and Business Policy**, p.10.

^{๓๑} Wheelen T.L. & Hunger J.D., **Strategic Management and Business Policy**, 11th ed., (New Jersey : Pearson Prentice Hall, 2008), p. 3.

^{๓๒} สุรพล สุษะพรหม และคณะ, **ทฤษฎีองค์การและการจัดการเชิงพุทธ**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ๑๐๐.

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์การ ได้แก่ การวิเคราะห์กิจการเพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อหาประโยชน์และป้องกันสิ่งที่ขัดขวางการบรรลุภารกิจและเป้าหมายหลัก^{๓๓}

	Helpful to achieving the object	Harmful to achieving the object
Internal Origin Attributes of the environment	S Strengths	W Weaknesses
External Origin Attributes of the environment	O Opportunities	T Threats

แผนภาพที่ ๒.๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการจัดการ^{๓๔}

การวิเคราะห์ตามตัวแบบสว็อท (SWOT Analysis) หรือการวิเคราะห์ SWOT นี้ เป็นคำที่นำตัวอักษรมาจากตัวย่อภาษาอังกฤษ ๔ ตัว ได้แก่

S มาจาก Strengths หมายถึง จุดเด่นหรือจุดแข็ง ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยภายใน

W มาจาก Weaknesses หมายถึง จุดด้อยหรือจุดอ่อน ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยภายใน

O มาจาก Opportunities หมายถึง โอกาส ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอก

T มาจาก Threats หมายถึง อุปสรรค ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอก^{๓๕}

^{๓๓} อำนาจ ชีระวนิช, การจัดการยุคใหม่, (กรุงเทพมหานคร : มาเธอร์ บอส แพคเกจจิ้ง จำกัด, ๒๕๕๓), หน้า ๔๑๔.

^{๓๔} สาคกร สุขศรีวงศ์, การจัดการ : จากมุมมองนักบริหาร, หน้า ๖๖.

^{๓๕} มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, เอกสารการสอนชุดวิชา ๕๓๗๐๘ การจัดการเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาสุขภาพ (ฉบับปรับปรุง), หน้า ๑๗.

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (External Analysis) หมายถึง การวิเคราะห์องค์การธุรกิจคู่แข่ง คือ ผู้ประกอบการธุรกิจการค้าหรือบริการประเภทเดียวกัน ใช้ตัวย่อว่า OT คือ O = Opportunity หมายถึง โอกาสจากสิ่งแวดล้อมภายนอก และ T = Threat หมายถึง อุปสรรคจากสิ่งแวดล้อมภายนอก การที่ธุรกิจของตนจะเอาชนะคู่แข่งได้ต้องวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกให้ถ่องแท้แน่ชัดว่าเป็นโอกาสเป็นจังหวะของธุรกิจตนหรือยังที่จะเอาชนะคู่แข่ง ถ้าเห็นว่าเป็นโอกาสก็ต้องรีบฉวยโอกาส แต่ถ้ายังไม่สบโอกาสดังนั้นก็รอจังหวะไปก่อน การรอจังหวะจึงต้องไปดูที่อุปสรรค (Threat) ว่าคู่แข่งเป็นคู่แข่งที่เป็นภัยเป็นอันตราย เป็นสิ่งคุกคามแค่ไหนเพียงไร ซึ่งจะเชื่อมโยงกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้วย

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Analysis) หมายถึง การวิเคราะห์สภาพองค์การธุรกิจของตนว่ามีจุดแข็ง (S= Strength) แคไหนเพียงไร ในขณะเดียวกันก็ต้องการดูสภาพว่ามีจุดอ่อน (W = Weakness) อยู่ตรงไหนเพียงไร มีจุดแข็งพอที่จะต่อสู้คู่แข่ง และจุดอ่อนที่จะต้องซ่อนเงื่อนงำเพื่อมิให้คู่แข่งมองเห็นแคไหนอย่างไร

การวิเคราะห์ SWOT หรือการทำ SWOT Analysis โดยทางทฤษฎีเป็นเทคนิคหรือวิธีการที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหน่วยงานหรือองค์กรเป็นอย่างมาก กล่าวคือ ทำให้ทราบว่าหน่วยงานหรือองค์กรมีศักยภาพมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาจากจุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weakness) ซึ่งเป็นปัจจัยภายในที่แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานหรือองค์กรมีอะไรบ้างที่เป็นจุดแข็งที่ควรคงไว้ และอะไรบ้างที่เป็นจุดอ่อนที่ควรปรับปรุงให้ดีขึ้น ส่วนการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกซึ่งหน่วยงานหรือองค์กรควบคุมไม่ได้ โดยพิจารณาจากโอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ก็เพื่อการปรับปรุงหน่วยงานหรือองค์กรให้สอดคล้องกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก ทั้งนี้ การวิเคราะห์ SWOT จะช่วยให้สามารถกำหนดกลยุทธ์ในการทำงานเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{๓๖}

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “การจัดการกลยุทธ์” ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักของนักวิชาการต่าง ๆ ไว้ดังนี้

ตารางที่ ๒.๓ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับทฤษฎีการจัดการเชิงกลยุทธ์

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (๒๕๕๓, หน้า ๓๔)	การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการรักษาคุณภาพระหว่างปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกเพื่อขับเคลื่อนให้แผนพัฒนาบรรลุผลสำเร็จได้ เป็นลักษณะกระบวนการต่อเนื่องของการกำหนดวิธีที่เหมาะสม การปฏิบัติงานตามกลวิธีที่กำหนดไว้ และการใช้อำนาจหน้าที่ในการควบคุมกลยุทธ์

^{๓๖} สุรพล สุยะพรหม และคณะ, ทฤษฎีองค์การและการจัดการเชิงพุทธ, หน้า ๑๑๔.

ตารางที่ ๒.๓ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับทฤษฎีการจัดการเชิงกลยุทธ์ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
เสนห์ จัยโต และคนอื่น ๆ (๒๕๔๘, หน้า ๑๐)	การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นการเตรียมตัวสนองความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันระยะยาว
สุพานี สฤญ์วานิช (๒๕๕๔, หน้า ๑๔)	การจัดการเชิงกลยุทธ์มี ๓ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) การวางแผนกลยุทธ์ ๒) การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ๓) การควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์
Miller (1998, p. 1)	การจัดการเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย ๑) การวิเคราะห์กลยุทธ์ ๒) การก่อตัวของกลยุทธ์ ๓) การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ
Pearce and Robinson (2009, p. 16)	ธรรมชาติของการบริหารเชิงกลยุทธ์ คือ การวางแผนระยะยาว เน้นการพิจารณาสภาพแวดล้อมเพื่อจัดสร้างแผนและปฏิบัติตามแผน
Wheelen and Hunger (2008, p. 3)	การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นชุดการตัดสินใจระยะยาว ประกอบด้วย ๑) การตรวจสอบสภาพแวดล้อม ๒) การจัดทำกลยุทธ์ ๓) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ ๔) การประเมินผลและการควบคุม
David (2007, p. 15)	การจัดการเชิงกลยุทธ์มีกระบวนการ ๓ ขั้นตอน ๑) การสร้างกลยุทธ์ ๒) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ๓) การประเมินกลยุทธ์
Wheelen and Hunger (2008, p. 10)	การจัดการเชิงกลยุทธ์มีกระบวนการ ๔ ขั้นตอน ๑) การตรวจสอบสภาพแวดล้อม ๒) การจัดทำกลยุทธ์ ๓) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ ๔) การประเมินผลและควบคุม
สุรพล สุษะพรหม และคณะ (๒๕๕๕, หน้า ๑๐๐)	สภาพแวดล้อมทางการจัดการ ได้แก่ ปัจจัยหรือองค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้อง เชื่อมโยงหรือมีผลกระทบต่อการบริหารจัดการองค์การทั้งโดยตรงและทางอ้อม

ตารางที่ ๒.๓ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับทฤษฎีการจัดการเชิงกลยุทธ์ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
อำนาจ ชีระวนิช (๒๕๕๓, หน้า ๔๑๔)	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์การ ได้แก่ การวิเคราะห์กิจการเพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค
สาคร สุขศรีวงศ์ (๒๕๕๒, หน้า ๖๖)	การวิเคราะห์ SWOT ได้แก่ ๑) S มาจาก Strengths หมายถึง จุดเด่นหรือจุดแข็ง ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยภายใน ๒) W มาจาก Weaknesses หมายถึง จุดด้อยหรือจุดอ่อน ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยภายใน ๓) O มาจาก Opportunities หมายถึง โอกาส ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอก ๔) T มาจาก Threats หมายถึง อุปสรรค ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอก
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (๒๕๕๓, หน้า ๑๗)	การวิเคราะห์ SWOT ช่วยให้ผู้สามารถกำหนดกลยุทธ์ในการทำงานเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า สาระสำคัญของการจัดการเชิงกลยุทธ์ คือ การกำหนดภารกิจ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของกิจการทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยการจัดการเชิงกลยุทธ์และการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์จะมีผลต่อการดำเนินงานในระยะยาว ดังนั้น องค์การจึงต้องมีการวางแผนการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้ตอบสนองต่อกระแสความเปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคและบดบังโอกาสในการก้าวหน้าขององค์การได้ การจัดการกลยุทธ์มีความเป็นมาจากปรัชญาการเปลี่ยนแปลง การตระหนักต่อข้อมูลที่สำคัญและสภาพการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจสังคม การจัดการเชิงกลยุทธ์ คือ กระบวนการจัดการเพื่อให้องค์การบรรลุเป้าประสงค์และมีความสำคัญต่อองค์การในการบรรลุผลสำเร็จตามที่ตั้งไว้ ดังนั้น การจัดการเชิงกลยุทธ์จึงเป็นกระบวนการจัดการองค์การที่เน้นการสร้างอนาคตในระยะยาว คำนึงถึงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์การ ที่เรียกว่า การวิเคราะห์ SWOT หรือการทำ SWOT Analysis โดยพิจารณาจากจุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weakness) ซึ่งเป็นปัจจัยภายในที่แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานหรือองค์กรมีอะไรบ้างที่เป็นจุดแข็งที่ควรคงไว้ และอะไรบ้างที่เป็นจุดอ่อนที่ควรปรับปรุงให้ดีขึ้น ส่วนการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกซึ่งหน่วยงานหรือองค์กรควบคุมไม่ได้ โดยพิจารณาจากโอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ก็เพื่อการปรับปรุงหน่วยงานหรือองค์กรให้สอดคล้องกับปัจจัยสิ่งแวดล้อม ซึ่งโดยทางทฤษฎีเป็นเทคนิคหรือวิธีการที่จะช่วยให้สามารถกำหนดกลยุทธ์ในการทำงานเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั่นเอง

๒.๒ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการจัดการ

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการจัดการ จากเอกสารทางวิชาการที่หลากหลาย จึงได้ประมวลเนื้อหาสาระสำคัญของแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการจัดการ ไว้ตามลำดับดังนี้

๒.๒.๑ ความหมายของการจัดการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “ความหมายของการจัดการ” จากทัศนะของนักวิชาการที่หลากหลายหลาย จึงได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

สังคมไทยในยุคสมัยต่าง ๆ เมื่อมีองค์การเกิดขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดกิจกรรมที่คนทำงานร่วมกันจะได้ปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา กระบวนการการเข้าไปดูแลงานในด้านต่าง ๆ จึงจำเป็นจะต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับยุคสมัยใหม่ อันจะทำให้การจัดการงานนั้น ๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี^{๓๗} ปัจจุบันมีคำศัพท์ที่ใช้อยู่สองคำ คือ การจัดการ (Management) มักใช้กับการบริหารธุรกิจ และการบริหาร (Administration) ซึ่งมักใช้กับการบริหารกิจการสาธารณะ หรือการบริหารราชการ^{๓๘} การจัดการเป็นศิลปะในการใช้บุคคลอื่นร่วมกับปัจจัยในการจัดการ^{๓๙}

ในภาษาอังกฤษ คำว่า การจัดการ ตรงกับคำว่า Management ซึ่งมีผู้นิยามความหมายไว้ใน Effective Management ว่า หมายถึง การประสมประสานทรัพยากรต่าง ๆ ที่ทำให้การดำเนินงานเป็นไปเพื่อบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล^{๔๐} กล่าวคือ การจัดการ (Management) หมายถึง กระบวนการประสานกิจกรรมหรืองานต่าง ๆ เข้าด้วยกัน^{๔๑} เพื่อทำงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{๔๒} นอกจากนี้ มีนักวิชาการให้ความหมายของการจัดการว่า หมายถึง กระบวนการที่กำหนดและบำรุงรักษาไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมของบุคคล เพื่อให้มีการดำเนินงานในภารกิจนั้นบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด^{๔๓}

^{๓๗} สุรพล สุยะพรหม และคณะ, **พื้นฐานทางการจัดการ**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ๑.

^{๓๘} กมล ภูประเสริฐ และคณะ, **การบริหารและการจัดการวัดผลและประเมินผลการศึกษา**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๕), หน้า ๕.

^{๓๙} สัมพันธ์ ภูไพบูลย์, **องค์การและการจัดการ**, (กรุงเทพมหานคร : พิทักษ์อักษร, ๒๕๔๒), หน้า ๑๖.

^{๔๐} พิมลจรรย์ นามรัตน์ และเสน่ห์ จัยโต, “แนวคิดเกี่ยวกับองค์การและการจัดการ”, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, **องค์การและการจัดการ**, (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๑), หน้า ๑๖-๑๗.

^{๔๑} P. Robbins Stephen and M. Coulter, **Management**, 7th ed., (New Jersey : Prentice Hall International Lnc., 2002), p. 6.

^{๔๒} ประยุทธ์ เจริญสวัสดิ์, **การบริหารงานบุคคล**, (กรุงเทพมหานคร : กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๐), หน้า ๓.

^{๔๓} Harold Karold and Heing Wehrich, **Management**, (Singapore : Mc Graw-Hill Book Company, 1998), p. 4.

การจัดการ คือ กระบวนการอย่างหนึ่งภายในองค์การ ซึ่งมีลำดับการทำงานเป็นขั้นตอน มีกลุ่มบุคคลเป็นกลไกสำคัญในการบริหารงาน มีทรัพยากรอื่น ๆ และกอบด้วยเงินทุน เครื่องจักร และวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบ^{๔๔} กระบวนการจัดการ คือ กระบวนการที่ผู้จัดการใช้ศิลปะและกลยุทธ์ต่าง ๆ ดำเนินกิจการตามขั้นตอนต่าง ๆ โดยอาศัยความร่วมมือแรงร่วมใจของสมาชิกในองค์การ การตระหนักถึงความสามารถ ความถนัด ความต้องการและความมุ่งหวังด้านความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์การควบคู่ไปด้วยองค์การจึงจะสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้^{๔๕}

การจัดการ (Management) คือ การใช้ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น^{๔๖} โดยจะเน้นการปฏิบัติการให้เป็นไปตามนโยบายหรือแผนที่วางไว้ซึ่งนิยมใช้ในการจัดการธุรกิจ (Business Management) ดังเช่นที่ ผู้จัดการ คือ บุคคลในองค์กรซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบต่อกิจกรรมในการบริหารทรัพยากรและกิจการงานอื่นๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ขององค์กร^{๔๗}

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “ความหมายของการจัดการ” ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักของนักวิชาการต่าง ๆ ไว้ดังนี้

ตารางที่ ๒.๔ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับความหมายของการจัดการ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สุรพล สุยะพรหม และคณะ (๒๕๕๕, หน้า ๑)	การจัดการ หมายถึง กิจกรรมที่คนทำงานร่วมกันหรือร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ
กมล ภูประเสริฐ (๒๕๕๕, หน้า ๕)	ในปัจจุบันมีคำศัพท์ที่ใช้อยู่สองคำ คือ การจัดการ (Management) มักใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชน และการบริหาร (Administration) ซึ่งมักใช้กับการบริหารกิจการสาธารณะ หรือบริหารราชการ
พิมลจรรย์ นามรัตน์ และเสนห์ จุ้ยโต (๒๕๕๑, หน้า ๑๖-๑๗)	การจัดการ คือ การประสมประสานทรัพยากรต่าง ๆ ที่ทำให้การดำเนินงานเป็นไปเพื่อบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
Robbins and Coulter (2002, p. 6)	การจัดการ คือ กระบวนการประสานกิจกรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

^{๔๔}ธีรวุฒิ บุญยโสภณ และวีระพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์, **พื้นฐานการบริหารงานอุตสาหกรรม**, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า, ๒๕๕๔), หน้า ๑๒.

^{๔๕}พยอม วงศ์สารศรี, **องค์การและการจัดการ**, (กรุงเทพมหานคร : พรวนการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๓๖.

^{๔๖}Don Hellriegel, **Management**, 3rd ed., Addison-Wesley : Publishing Company. Inc., 1982), p. 6.

^{๔๗}ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, **องค์การและการจัดการ**, หน้า ๑๘-๑๙.

ตารางที่ ๒.๔ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับความหมายของการจัดการ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ประยูรท์ เจริญสวัสดิ์ (๒๕๔๐, หน้า ๓)	การจัดการเป็นกระบวนการประสานกิจกรรมหรือ งานต่าง ๆ เพื่อทำงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ
สัมพันธ์ ภูไพบูลย์ (๒๕๔๒, หน้า ๑๖)	การจัดการเป็นศิลปะในการใช้บุคคลอื่นร่วมกับ ปัจจัยในการจัดการ
Harold Karold and Heing Wehrich (1998, p.4)	การจัดการเป็นกระบวนการกำหนดและรักษาไว้ ซึ่งสภาพแวดล้อม เพื่อให้มีการดำเนินงานใน ภารกิจนั้นบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมี ประสิทธิภาพสูงสุด
ธีรวุฒิ บุญยโสภณ และวีระพงษ์ เณลิมจิระรัตน์ (๒๕๕๔, หน้า ๑๒)	การจัดการ คือ กระบวนการอย่างหนึ่งภายใน องค์การ ซึ่งมีลำดับการทำงานเป็นขั้นตอน มี กลุ่มบุคคลเป็นกลไกสำคัญในการบริหารงาน มี ทรัพยากรอื่น ๆ และกอบด้วยเงินทุน เครื่องจักร และวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบ
พยอม วงศ์สารศรี (๒๕๔๒, หน้า ๓๖)	กระบวนการจัดการ คือ กระบวนการที่ผู้จัดการใช้ ศิลปะและกลยุทธ์ต่าง ๆ ดำเนินกิจการตาม ขั้นตอนต่าง ๆ โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจของ สมาชิกในองค์การ การตระหนักถึงความสามารถ ความถนัด ความต้องการและความมุ่งหวังด้าน ความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสมาชิก ในองค์การ
Don Hellriegel (1982, p. 6)	การจัดการ (Management) คือ การใช้ศิลปะใน การทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น
ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (๒๕๔๕, หน้า ๑๘-๑๙)	การจัดการ (Management) เน้นการปฏิบัติการ ให้เป็นไปตามนโยบายหรือแผนที่วางไว้

สรุปได้ว่า การจัดการเป็นกระบวนการทางสังคมที่มีบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ร่วมกันทำงาน
ให้บรรลุสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยวิธีการที่เหมาะสม และต้องใช้ศาสตร์
และศิลป์ในการทำงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงาน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรทางการ
จัดการอย่างน้อย ๔ ประการ คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุ (Material) และวิธีการ/จัดการ
(Method/Management) เพื่อสนับสนุนให้การจัดการประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
อย่างไรก็ตาม หลักการดังกล่าวนี้ไม่เพียงแต่นำมาใช้ในวงการธุรกิจเท่านั้น ยังสามารถนำไปใช้กับ
การเมือง ศาสนา การทหาร และกิจกรรมสาขาอื่น ๆ ด้วย

๒.๒.๒ ความสำคัญของการจัดการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “ความสำคัญของการจัดการ” จากทัศนะของนักวิชาการที่หลายหลาก จึงได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

การจัดการโดยทั่วไปในปัจจุบันมักจัดระบบแนวความคิดเป็นสองแนวคือเป็นวิทยาศาสตร์หรือเป็นศิลปะ (Management : Science or Art) การจัดการโดยทั่ว ๆ ไปจะมีลักษณะเป็นกระบวนการวิธีหรือเป็นการกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงานหรือเป็นลำดับรายการในการจัดการซึ่งในการจัดการนั้นจะต้องมีลำดับรายการก่อนหลังว่าจะต้องทำอะไรก่อนและต่อ ๆ ไปจะทำอะไรซึ่งจัดว่าเป็นหลักเกณฑ์วิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) กระบวนการจัดการจะกำหนดขอบเขตและหน้าที่ตามขั้นตอนต่างๆไว้อย่างชัดเจนการบริหารจัดการนั้นเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์กล่าวคือศาสตร์นั้นต้องรู้ (To Know) ในเนื้อหาทางการบริหารจัดการส่วนศิลป์เป็นการนำความรู้ไปปฏิบัติหรือทำ (To Do) ดังนั้นการจัดการจึงเป็นทั้งสองอย่างคู่กันผู้บริหารจัดการที่ประสบความสำเร็จจึงมักเป็นผู้ที่มีทั้งศาสตร์และศิลปะในการบริหารจัดการอยู่ในตัวเอง^{๔๘}

แต่ก่อนถือว่าการจัดการให้ได้รับผลสำเร็จนั้นเป็นศิลปะหรือศิลป์ (Art) ในปัจจุบันนี้การจัดการที่จะให้ได้รับความสำเร็จนั้นจะเป็นศิลปะการใช้ความสามารถหรือทักษะในการดำเนินงานให้ได้รับความสำเร็จมากกว่าอย่างอื่น ในเชิงศิลป์นี้ถือว่าการจัดการจะสำเร็จหรือไม่แค่นั้นขึ้นอยู่กับความสามารถและทักษะในการจัดการของผู้จัดการเป็นสำคัญ และเรื่องของการจัดการนั้นได้มีการศึกษาอย่างมีระบบและได้มีการคิดค้นหลักการต่าง ๆ ในการจัดการและมีความจำเป็นในการปรับปรุงหลักการให้สอดคล้องกับความรู้ใหม่ ๆ การจัดการจึงกลายเป็นศาสตร์ (Science) หรือวิทยาการหรือเทคโนโลยี (Technology) สาขาหนึ่งในปัจจุบันนี้ การจัดการเป็นศาสตร์ที่มีความก้าวหน้ามีการคิดค้นมีการวิจัยและพัฒนาไปอย่างกว้างไกลมาก แต่อย่างไรก็ตาม ทุกวันนี้มีการยอมรับอยู่ว่าแม้ว่าการจัดการหรือการบริหารนั้นเป็นศาสตร์สาขาหนึ่งซึ่งมีการศึกษากันอย่างมีระบบก็ตามและผู้ซึ่งได้รับความสำเร็จในการจัดการหรือการบริหารนั้นต้องอาศัยศิลปะอยู่มากสมัยก่อนยอมรับว่าเป็นศิลป์เพราะเป็นเรื่องของความสามารถส่วนบุคคลสมัยนี้ถือว่าเป็นศิลป์เพราะเป็นเรื่องของความสามารถและทักษะในการดำเนินงานมากกว่าอย่างอื่นขณะเดียวกันปัจจุบันยอมรับว่าเป็นศาสตร์ด้วยเพราะสามารถศึกษาได้อย่างมีระบบและมีการคิดค้นเป็นหลักการต่าง ๆ และนำไปปฏิบัติได้ผล^{๔๙} และเมื่อกล่าวถึงความสำคัญของการจัดการ จึงปรากฏดังนี้

๑) การจัดการได้รับการพัฒนามาควบคู่กับการดำเนินชีวิตของมนุษย์เป็นเวลายาวนาน และช่วยให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

๒) จำนวนประชากรของโลกและของแต่ละประเทศเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นผลทำให้องค์การต่าง ๆ ต้องให้ความสำคัญต่อการขยายงานด้านการจัดการให้กว้างขวางเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

^{๔๘} สุพจน์ บุญวิเศษ, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร, (ชลบุรี : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๒), หน้า ๙.

^{๔๙} บรรยงค์ โตจินดา, องค์การและการจัดการ, (กรุงเทพมหานคร : อมรการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๒๕.

๓) การจัดการเป็นเครื่องมือบังคับให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคม จะเห็นได้ว่าความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการต่าง ๆ โดยเฉพาะทางด้านอุตสาหกรรม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างไม่หยุดยั้ง ทั้งนี้ก็เนื่องจากการจัดการนั่นเอง

๔) การจัดการเป็นวิธีการที่สำคัญที่จะนำสังคมและประเทศชาติไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคข้อมูลข่าวสารที่ไร้พรมแดนดังเช่นปัจจุบัน

๕) การจัดการเป็นลักษณะของการให้บุคคลต่าง ๆ ในองค์กรได้มีโอกาสร่วมมือกันทำงานเป็นปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในหมู่ผู้ปฏิบัติงานร่วมกัน

๖) แม้แต่ชีวิตประจำวันของมนุษย์เรา ไม่ว่าจะอยู่ในเรื่องครอบครัวหรือในที่ทำงาน ก็ล้วนแต่เกี่ยวข้องกับการจัดการทั้งสิ้น ดังนั้น ชีวิตและการทำงานจะประสบความสำเร็จหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับจัดการทั้งสิ้น^{๕๐}

การเมืองค์กรเกิดขึ้นในโลกนั้นจะมีขนาดใหญ่หรือเล็ก ไม่ว่าจะเป็้องค์กรที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ ก็ล้วนแต่ต้องอาศัยการจัดการเข้าไปดำเนินการให้้องค์การเหล่านั้นบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การศึกษาเรียนรู้และการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการจึงเป็นเรื่องสำคัญและมีความจำเป็นต่อแวดวงวิชาการและผู้ปฏิบัติงานทั้งหลาย เพราะการจัดการที่มีการศึกษาองค์ความรู้แล้วจะทำให้นำไปปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อ้องค์การนั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล^{๕๑}

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “ความสำคัญของการจัดการ” ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักของนักวิชาการต่าง ๆ ไว้ดังนี้

ตารางที่ ๒.๕ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดการ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สุพจน์ บุญวิเศษ (๒๕๔๒, หน้า ๙)	การจัดการในปัจจุบันมักจัดระบบแนวความคิดเป็นสองแนวคือเป็นวิทยาศาสตร์หรือเป็นศิลปะ (Management : Science or Art)
บรรยงค์ โตจินดา (๒๕๔๒, หน้า ๒๕)	สมัยก่อน ยอมรับว่าเป็นศิลปะเพราะเป็นเรื่องของความสามารถส่วนบุคคล สมัยนี้ถือว่าเป็นศิลปะเพราะเป็นเรื่องของความสามารถและทักษะในการดำเนินงานมากกว่าอย่างอื่น ขณะเดียวกันปัจจุบันยอมรับว่าเป็นศาสตร์ด้วยเพราะสามารถศึกษาได้อย่างมีระบบและมีการคิดค้นเป็นหลักการต่าง ๆ และนำไปปฏิบัติได้ผล

^{๕๐} สัมพันธ์ ภูไพบูลย์, องค์การและการจัดการ, หน้า ๑๘.

^{๕๑} สุพล สุยะพรหม และคณะ, พื้นฐานทางการจัดการ, หน้า ๖.

ตารางที่ ๒.๕ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดการ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สัมพันธ์ ภูไพบูลย์ (๒๕๔๐, หน้า ๑๘)	ความสำคัญของการจัดการ มีดังนี้ ๑) การจัดการได้รับการพัฒนามาควบคู่กับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ๒) จำนวนประชากรโลกเพิ่มขึ้นรวดเร็ว ๓) การจัดการเป็นเครื่องมือบ่งชี้ให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคม ๔) การจัดการเป็นวิธีการที่สำคัญที่จะนำสังคมและประเทศชาติไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง ๕) การจัดการก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ๖. ชีวิตและการงานจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับจัดการทั้งสิ้น
สุรพล สุยะพรหม และคณะ (๒๕๕๕, หน้า ๑)	การศึกษาเรียนรู้และการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการจึงเป็นเรื่องสำคัญและมีความจำเป็นต่อแวดวงวิชาการและผู้ปฏิบัติงานทั้งหลาย

สรุปได้ว่า แนวคิดการจัดการในปัจจุบันจัดระบบเป็นสองแนวคือเป็นวิทยาศาสตร์และเป็นศิลปะ (Management : Science or Art) โดยความสำคัญของการจัดการ มีหลากหลายประการ ได้แก่ การจัดการได้รับการพัฒนามาควบคู่กับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ จำนวนประชากรโลกเพิ่มขึ้นรวดเร็ว การจัดการเป็นเครื่องมือบ่งชี้ให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคม การจัดการเป็นวิธีการที่สำคัญที่จะนำสังคมและประเทศชาติไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง การจัดการก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ประการสำคัญ คือ ชีวิตและการงานของบุคคลจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับจัดการทั้งสิ้น ดังนั้น การจัดการจึงเป็นเรื่องสำคัญและมีความจำเป็นต่อแวดวงวิชาการและผู้ปฏิบัติงานทั้งหลายในปัจจุบัน

๒.๒.๓ การจัดการเชิงพุทธ

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “การจัดการเชิงพุทธ” หรือการจัดการตามแนวทางของพระพุทธเจ้าหรือพุทธวิธีการบริหารเป็นวิธีการที่พระพุทธเจ้าทรงใช้ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ซึ่งดำรงสืบมาจนถึงปัจจุบันเป็นเวลากว่า ๒,๕๐๐ ปี เป็นข้อมูลให้เราได้ศึกษาเรื่องการบริหารในพระพุทธศาสนา นอกจากนี้ยังมีพุทธพจน์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกระจายอยู่ในพระไตรปิฎก ตามหน้าที่ (Function) ของนักบริหาร^{๕๒} มีรายละเอียด ดังนี้

^{๕๒} พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), พุทธวิธีบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๔.

๑) พุทธวิธีในการวางแผน

หลังจากการตรัสรู้ในวันเพ็ญกลางเดือน ๖ ซึ่งเป็นวันวิสาขบูชา พระพุทธเจ้าทรงประทับอยู่ตามลำพังพระองค์เดียว ในขั้นนั้นยังไม่มีการบริหารในพระพุทธศาสนา การบริหารเกิดขึ้นเมื่อมีสมาชิกใหม่เข้ามาในพระพุทธศาสนา เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นหลังจากพระพุทธเจ้าตรัสรู้ได้ ๒ เดือน นั่นคือ เมื่อพระพุทธเจ้าแสดงปฐมเทศนาแก่พระปัญจวัคคีย์ในวันอาสาฬหบูชา ท่านอัญญาโกณฑัญญะได้ดวงตาเห็นธรรมแล้วขอบวชเป็นพระภิกษุรูปแรกในพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าทรงประทานการอุปสมบทแก่ท่านอัญญาโกณฑัญญะ ด้วยพระพุทธดำรัสว่า “เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด ธรรมอันเรากล่าวดีแล้ว เธอจงประพฤติพรหมจรรย์ เพื่อทำที่สุดแห่งทุกข์โดยชอบเถิด”^{๕๓}

พระพุทธดำรัสดังกล่าวนี้ มีการกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการอุปสมบทไว้ชัดเจนว่า “เธอจงประพฤติพรหมจรรย์ เพื่อทำที่สุดแห่งทุกข์โดยชอบเถิด”^{๕๔} นั้นหมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์ส่วนตัวเพื่อให้สมาชิกใหม่ได้ปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน พระพุทธเจ้าทรงประสงค์ให้ผู้เข้ามาบวชในพระพุทธศาสนายึดมั่นเป้าหมายเดียวกัน คือ มุ่งปฏิบัติเพื่อความหลุดพ้นทุกข์ ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสในโอกาสอื่นว่า พรหมจรรย์ (การบวช) นี้ไม่ได้มีไว้สำหรับแสวงหาลาภสักการะและคำสรรเสริญ ไม่ได้มีไว้เพียงเพื่อศีล สมาธิ และปัญญาเท่านั้น แต่มีไว้เพื่อเจโตวิมุตติหรือความหลุดพ้นแห่งจิต

ในพุทธวิธีเกี่ยวกับการวางแผนนี้ สิ่งที่สำคัญมากคือผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ พระพุทธเจ้าตรัสว่า ผู้บริหารต้องมีจักขุมา^{๕๕} แปลว่า มีสายตาวัดยาวไกล คือ มองการณ์ไกล^{๕๖} วิสัยทัศน์ช่วยให้ผู้บริหารสามารถวาดภาพจุดหมายปลายทางได้ชัดเจนและใช้สื่อสารให้สมาชิกภายในองค์กรยอมรับและดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางนั้น องค์กรทั้งหมดก็จะถูกขับเคลื่อนไปด้วยวิสัยทัศน์นี้ พระพุทธเจ้าทรงกำหนดจุดหมายปลายทางในพระพุทธศาสนาไว้ว่า การประพฤติปฏิบัติธรรมทุกอย่างมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่จุดเดียวคือวิมุตติ (ความหลุด พ้นทุกข์) ดังพุทธพจน์ที่ว่า “เปรียบเหมือนมหาสมุทรมีรสเดียวคือรสเค็ม ฉันทิ ธรรมวินัยนี้ก็มีรสเดียวคือวิมุตติ ฉันทิ”^{๕๗}

การถือเอาความหลุดพ้นทุกข์เป็นวัตถุประสงค์ส่วนตัวสำหรับสมาชิกทุกคนในพระพุทธศาสนา นี้ใช้ได้กับผู้ยังไม่บรรลुเป็นพระอรหันต์ แต่เมื่อสมาชิกรับเป็นพระอรหันต์ได้ เจโตวิมุตติ หลุดพ้นทุกข์แล้ว วัตถุประสงค์ของเขาก็เปลี่ยนไป นั่นคือ แทนที่จะดำเนินชีวิตเพื่อความหลุดพ้นส่วนตัว พระอรหันต์จะดำเนินชีวิตเพื่อคนอื่นให้หลุดพ้นทุกข์ ดังจะเห็นได้ว่าเมื่อพ้นพรochaแรก มีภิกษุผู้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ๖๐ รูป พระพุทธเจ้าทรงวางแผนเพื่อประกาศศาสนาแล้วส่งพระสาวกเหล่านั้นให้แยกย้ายกันไปทิศทางต่าง ๆ ด้วยพระดำรัสว่า

^{๕๓} วิ.มท. (ไทย) ๑/๑๘/๒๓.

^{๕๔} ม.ม. (ไทย) ๑๒/๓๕๒/๓๗๓.

^{๕๕} พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), *พุทธวิธีบริหาร*, หน้า ๖.

^{๕๖} อง.ตัก. (ไทย) ๒๐/๔๕๙/๑๕๖.

^{๕๗} วิ.จ. (ไทย) ๗/๔๖๒/๒๙๑.

“ภิกษุทั้งหลาย เราพ้นแล้วจากบ่วงทั้งปวง ทั้งที่เป็นของทิพย์ ทั้งที่เป็นของมนุษย์ เธอทั้งหลายจงเที่ยวจาริกไป เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ชนเป็นอันมาก เพื่ออนุเคราะห์แก่ชาวโลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทเวตาและมนุษย์ทั้งหลาย แต่อย่าไปทางเดียวกันสองรูป... แม้เราเองก็จะไปยังตำบลอุรุเวลาเสนานิคมเพื่อแสดงธรรม”^{๕๘}

เนื่องจากพระสงฆ์มีจำนวนจำกัด พระพุทธเจ้าจึงทรงบัญชาให้แต่ละรูปไปตามลำพังผู้เดียว ส่วนพระองค์เองทรงเลือกไปประกาศธรรมแก่เจ้าลัทธินิคมค คือ ชฎิลสามพี่น้องที่ตำบลอุรุเวลาเสนานิคม พระพุทธเจ้าทรงใช้เวลา ๒ เดือนในการชี้แจงให้เข้าใจหลักปรัชญาในพระพุทธศาสนา แก่ชฎิลสามพี่น้องและบริวาร จนทำให้พวกเขาหันมาบวชเกิดความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา

จากนั้นได้เสด็จไปเทศน์โปรดพระเจ้าพิมพิสารผู้เป็นพระราชาแห่งแคว้นมคธ พระเจ้าพิมพิสารและประชาชนชาวมคธเห็นว่าชฎิลสามพี่น้องที่พวกตนนับถือได้ยอมเป็นสาวกของพระพุทธเจ้า ก็คลายทิฐิมานะหันมาตั้งใจฟังธรรม ในที่สุดก็ได้ดวงตามเห็นธรรมและหันมานับถือพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าทรงใช้เวลาไม่นานนับจากวันตรัสรู้ก็สามารถวางรากฐานพระพุทธศาสนา ในแคว้นมคธ ซึ่งเป็นหนึ่งในแคว้นมหาอำนาจสมัยนั้น นี่เป็นผลมาจากการวางแผนประกาศพระศาสนาในเบื้องต้นของพระพุทธเจ้า

ถ้าพระพุทธเจ้าไม่ประสบความสำเร็จในการประกาศศาสนาโดยที่หาผู้บรรลธรรมตามอย่างพระพุทธองค์ไม่ได้สักคนเดียว พระพุทธเจ้าก็เป็นเพียงพระปัจเจกพุทธะ คือ ผู้ตรัสรู้เฉพาะตนที่ไม่สามารถสอนคนอื่นให้บรรลธรรมตามได้ จึงไม่ใช่ นักบริหาร แต่เพราะเหตุที่พระพุทธเจ้าทรงสามารถทรงสามารถสอนให้คนอื่นตรัสรู้ตามได้พระองค์จึงเป็นพระสัมมาสัมพุทธะผู้สามารถจัดตั้งองค์กรพระพุทธศาสนา และเป็นนักบริหารกิจการพระศาสนา

ในการวางแผนเพื่อประกาศพระศาสนาดังกล่าวนั้น พระพุทธเจ้าทรงกำหนดวัตถุประสงค์สำหรับให้สมาชิกในองค์กรทุกคนถือปฏิบัติเป็นแบบเดียวกัน นั่นคือให้สมาชิกยึดความหลุดพ้นทุกข์ ส่วนตัวหรือความหลุดพ้นทุกข์ของคนอื่นเป็นเป้าหมายของการดำเนินชีวิต การปฏิบัติเพื่อความหลุดพ้นทุกข์ส่วนตัว เรียกว่า อตตहितสมบัติ การปฏิบัติเพื่อความหลุดพ้นทุกข์ของคนอื่น เรียกว่า พรหิตสมบัติ^{๕๙} พระพุทธเจ้าทรงมีทั้งอตตहितสมบัติที่เกิดจากพระปัญญาคุณและพรหิตสมบัติที่เกิดจากพระกรุณาคุณ จึงทรงวางรากฐานในการประกาศพระศาสนาด้วยการแสดงโอวาทปาฏิโมกข์แก่พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ รูป ในวันมาฆบูชา หลังจากตรัสรู้ได้ ๔ เดือน

โอวาทปาฏิโมกข์ หมายถึง คำสอนที่เป็นหลักสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่พระอรหันต์เพื่อให้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป ในโอวาทปาฏิโมกข์นี้ มีการกำหนดให้หนีพพานหรือความหลุดพ้นทุกข์เป็นเป้าหมายสูงสุดในการปฏิบัติธรรม แนวทางปฏิบัติธรรมให้ยึดหลัก ๓ ประการ คือ ไม่ทำชั่วทั้งปวง ทำดีให้ถึงพร้อม และทำจิตใจให้ผ่องใส และนอกจากนี้ยังกำหนดวิธีการประกาศพระศาสนาว่า ให้เผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยขันติหรือความ

^{๕๘} วมหา. (ไทย) ๑/๓๒/๓๙.

^{๕๙} พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต), พุทธวิธีบริหาร, หน้า ๘.

อดทน ไม่ให้ใช้การว่าร้ายหรือการเข่นฆ่าประหัตประหาร เพื่อบีบบังคับให้คนหันมานับถือพระพุทธศาสนา^{๖๐} ด้วยเหตุนี้ พระพุทธศาสนาจึงได้ชื่อว่าเป็นศาสนาแห่งสันติภาพ และจะเห็นได้ว่าการวางแผนเพื่อบริหารองค์กรของพระพุทธเจ้า^{๖๑} มีการใช้วิสัยทัศน์กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และพันธกิจขององค์กรคณะสงฆ์ไว้อย่างชัดเจน องค์กรพระพุทธศาสนาจึงเจริญเติบโตขึ้นมาได้เพราะผลจากวิสัยทัศน์ของพระพุทธเจ้า^{๖๒}

๒) พุทธวิธีในการจัดองค์กร

ในการรับสมาชิกใหม่เข้ามาบวชเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนาจะมีการกำหนดให้สมาชิกทุกคนเริ่มต้นจากศูนย์ นั่นคือ ไม่มีการอนุญาตให้นำชาติชั้นวรรณะหรือตำแหน่งหน้าที่ในเพศฆราวาสเข้ามาในองค์กรคณะสงฆ์^{๖๓} ดังพุทธพจน์ที่ว่า

“เปรียบเหมือนแม่น้ำใหญ่บางสายคือ แม่น้ำคงคา ยมนา อจิรวดี สรรณู มหิไหลถึงมหาสมุทรแล้วย่อมละนามและโคตรอันเดิมเสีย ถึงซึ่งอันนับว่ามหาสมุทรเหมือนกันวรรณะ ๔ เหล่านี้ คือ กษัตริย์ พราหมณ์ แพศย์ ศูทร ก็เช่นเดียวกันคือออกจากเรือนบวชเป็นบรรพชิตในธรรมวินัยที่ตถาคตประกาศแล้ว ย่อมละชื่อและตระกูลเดิมเสีย ถึงซึ่งอันนับว่าสมณะเชื้อสายศากยบุตรเหมือนกัน”^{๖๔}

พุทธพจน์นี้แสดงให้เห็นว่า ทุกคนที่เข้ามาบวชในพระพุทธศาสนาเป็นพระภิกษุเสมอเหมือนกันหมด การอยู่ร่วมกันของคนที่แตกต่างกันนี้อาจก่อให้เกิดปัญหาในการบังคับบัญชาภายในองค์กร เพราะเหตุที่ว่าเมื่อสมาชิกถือตัวว่า เท่าเทียมกับคนอื่นก็จะไม่มีใครเชื่อฟังใครหรือยอมลงให้ใคร ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า “การอยู่ร่วมกันของคนที่เสมอกันนำทุกข์มาให้ ถ้าเป็นเช่นนั้นการบังคับบัญชาภายในองค์กรก็ไม่ได้”^{๖๕} พระพุทธเจ้าจึงทรงกำหนดให้พระภิกษุต้องเคารพกันตามลำดับพรรษา ผู้บวชทีหลังต้องแสดงความเคารพต่อผู้บวชก่อน

เมื่อสาวกมีจำนวนมากขึ้น พระพุทธเจ้าทรงจัดองค์การในพระพุทธศาสนาออกเป็นพุทธบริษัท ๔ คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ในส่วนของภิกษุบริษัทและภิกษุณีบริษัท พระพุทธเจ้าทรงมอบความเป็นใหญ่ให้แก่คณะสงฆ์ ดังจะเห็นได้จากการที่ทรงกระจายอำนาจให้คณะสงฆ์ดำเนินการอุปสมบท เมื่อมีกิจจาริกรรมหรือกิจการที่จะต้องทำร่วมกัน คณะสงฆ์สามารถบริหารจัดการเอง หรือเมื่อมีกรณีความขัดแย้งเกิดขึ้นในคณะสงฆ์ พระพุทธเจ้าก็ทรงมอบอำนาจให้คณะสงฆ์เป็นผู้จัดการแก้ปัญหา

^{๖๐} ชู.ธ. (ไทย) ๒๕/๒๔/๓๙.

^{๖๑} พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), *พุทธวิธีบริหาร*, หน้า ๙.

^{๖๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐.

^{๖๓} วิ.จ. (ไทย) ๗/๔๖๐/๒๙๐.

^{๖๔} ชู.ธ. (ไทย) ๒๕/๓๑/๕๔.

พระพุทธเจ้าทรงดำรงตำแหน่งเป็นธรรมราชา คือผู้บริหารสูงสุดในองค์กรพระพุทธศาสนา ดังพุทธพจน์ที่ว่า “เราเป็นพระราชานั้นคือเป็นธรรมราชาผู้ยอดเยี่ยม”^{๖๕} พระพุทธเจ้าทรงแต่งตั้งพระสารีบุตรให้เป็นพระธรรมเสนาบดี มีฐานะเป็นรองประธานบริหาร อยู่ในลำดับถัดมาจากพระพุทธเจ้า และเป็นอัครสาวกฝ่ายขวารับผิดชอบ งานด้านวิชาการ พระโมคคัลลานะเป็นพระอัครสาวกฝ่ายซ้าย รับผิดชอบ งานด้านบริหาร พระอานนท์เป็นเลขานุการส่วนพระองค์ และทรงแต่งตั้งสาวกทั้งฝ่าย บรรพชิตและคฤหัสถ์เป็นเอตทัคคะ คือ ผู้ชำนาญการที่รับภาระงานด้านต่าง ๆ เช่น พระมหากัสสปะ เป็นผู้ชำนาญด้านธุดงค์ พระปุณณะมีนตานีบุตรเป็นผู้ชำนาญด้านการแสดงธรรม ภิกษุณีปัญจาราม เป็นผู้ชำนาญด้านวินัย จิตตคหบดีเป็นผู้ชำนาญด้านการแสดงธรรม^{๖๖}

ประเพณีปฏิบัติในสมัยปัจจุบันที่พระมหากษัตริย์ทรงพระราชทานสมณศักดิ์แก่พระสงฆ์ผู้มีความชำนาญในด้านต่าง ๆ ก็สอดคล้องกับการแต่งตั้งเอตทัคคะในครั้งพุทธกาลนั่นเอง ส่วนการที่มหาวิทยาลัยทั้งหลายถวายปริญญาเกิตติมศักดิ์แก่พระสงฆ์ในสมัยปัจจุบันก็พออนุมานให้เป็นการยกย่องพระเถระเป็นเอตทัคคะในด้านต่าง ๆ ได้เหมือนกัน^{๖๗} คำว่า สมณศักดิ์ ก็คือ บรรดาศักดิ์ หรือยศที่พระมหากษัตริย์พระราชทานแก่พระสงฆ์ผู้ประพฤติดี ประพฤติชอบให้ดำรงมั่นอยู่ในสมณเพศ เพื่อเป็นกำลังสืบต่ออายุพระพุทธศาสนาและเพื่อให้การปกครองคณะสงฆ์เป็นไปโดยเรียบร้อย เพราะการที่พระสงฆ์รูปใดได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ย่อมได้รับมอบหมายภาระหน้าที่ในการปกครองหมู่คณะแห่งสงฆ์ไปพร้อมกันด้วย^{๖๘}

๓) พุทธวิธีในการบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลในพระพุทธศาสนา เริ่มตั้งแต่การรับคนเข้ามาบวช ที่ต้องมีการกลั่นกรองโดยคณะสงฆ์ พระพุทธเจ้าทรงมอบความเป็นใหญ่ให้คณะสงฆ์ในการให้การอุปสมบทแก่กุลบุตรตามแบบบัญญัติจตุตถกรรม พระสงฆ์ผู้เป็นประธานในพิธีอุปสมบทเรียกว่าพระอุปัชฌาย์ การรับคนเข้ามาอุปสมบทต้องได้รับความเห็นชอบเป็นเอกฉันท์จากคณะสงฆ์ที่ประชุมพร้อมกันในอุโบสถที่ประกอบพิธีอุปสมบท^{๖๙}

เมื่อบวชเข้ามาในพระพุทธศาสนาแล้ว พระบวชใหม่จะต้องได้รับการฝึกหัดอบรมและ การศึกษาเล่าเรียนจากพระอุปัชฌาย์โดยอยู่ภายใต้การปกครองดูแลของท่านจนกว่าจะมีพรรษาครบ ๕ จึงเรียกว่านิสัยมุตตกะ คือผู้พ้นจากการพึ่งพาพระอุปัชฌาย์ ดังนั้นกระบวนการฝึกอบรมพระบวชใหม่จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง กระบวนการนี้ก่อให้เกิดระบบโรงเรียนในวัด ซึ่งต่อมาได้พัฒนาเป็นมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาที่สำคัญในอินเดีย เช่น มหาวิทยาลัยนาลันทา

^{๖๕} ม.ม. (ไทย) ๑๓/๖๐๙/๕๕๔.

^{๖๖} อัง.เอก. (ไทย) ๒๐/๑๔๖/๓๐.

^{๖๗} พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), พุทธวิธีบริหาร, หน้า ๑๒.

^{๖๘} วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม, ตำนานพระอารามและทำเนียบสมณศักดิ์, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๔๓), หน้า ๙๐-๙๙.

^{๖๙} พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), พุทธวิธีบริหาร, หน้า ๑๒.

ระบบการศึกษาในพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาบุคลากร トラバใดที่บุคลากรนั้นยังไม่บรรลุเป็นพระอรหันต์เขานั้นต้องได้รับการศึกษาอบรมตลอดไป เรียกว่าเป็นเสขะ คือ ผู้ยังต้องศึกษา ต่อเมื่อสำเร็จการศึกษาเป็นพระอรหันต์แล้วจึงเรียกว่าเป็นอเสขะ คือ ผู้ไม่ต้องศึกษา

กระบวนการจัดการศึกษาในพระพุทธศาสนายึดหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งเป็นการฝึกอบรม (Training) ที่เน้นภาคปฏิบัติมากกว่าจะเป็นการเรียนการสอนในทางทฤษฎี (Teaching) เมื่อกล่าวในเชิงบริหารเราต้องยอมรับว่า พระพุทธศาสนาให้ความสำคัญแก่การจัดการศึกษาอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรเป็นอย่างยิ่ง ด้วยเหตุนี้ พระพุทธศาสนาจึงถือว่าเป็นศาสนาแห่งการศึกษา^{๗๐}

การศึกษาอบรมในพระพุทธศาสนายึดผู้เรียนสำคัญที่สุด หมายถึง การกำหนดจุดหมายสาระกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียน และการวัดประเมินผล ที่มุ่งพัฒนาคนและชีวิตให้เกิดประสบการณ์เรียนรู้เต็มความสามารถ สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน^{๗๑} ดังจะเห็นได้จากการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพัฒนาการและวุฒิภาวะของผู้เรียน โดยที่พระพุทธเจ้าทรงเทียบความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียนของบุคคลเข้ากับบัวสี่เหล่า และทรงจำแนกประเภทของบุคคลที่จะเข้ารับการศึกษามาตามจริต ๖ และที่สำคัญมากก็คือ พระพุทธเจ้าทรงมุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเองดังพุทธพจน์ที่ว่า “ตุมเหติ กิจจํ อาตปปี อุกขาตาโร ตถาคตา เธอทั้งหลายต้องทำความเพียรเผากิเลสเอง พระตถาคตเจ้าเป็นแต่ผู้บอกทาง”^{๗๒}

บุคลากรที่ได้รับการพัฒนาแล้วก็จะได้รับการจัดสรรภาระหน้าที่ให้ปฏิบัติงานภายในองค์กรตามความรู้ความสามารถ ดังที่พระพุทธเจ้าทรงแต่งตั้งเป็นเอตทัคคะในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว

การบริหารงานบุคคลในพระพุทธศาสนามีระบบการให้รางวัลและการลงโทษ ซึ่งเทียบได้กับการใช้พระเดชพระคุณในสมัยปัจจุบันนั่นคือ ใครทำดีก็ควรได้รับการยกย่อง ใครทำผิดก็ควรได้รับการลงโทษดังพระบาลีที่ว่า “นิคฺคณฺเห นิคฺคหารหํ ปคฺคณฺเห ปคฺคหารหํ ขมฺคนทึควรขมฺ ยกฺยงฺคนทึควรยกฺยงฺ”^{๗๓} เราจะเข้าใจระบบการให้รางวัลและการลงโทษได้ดีจากเรื่องต่อไปนี้ในเกสสิสูตร ความว่า

วันหนึ่ง สารถิผู้ฝึกม้าชื่อนายเกสสิเข้าไปเฝ้าพระพุทธเจ้าแล้วทูลถามว่า พระพุทธเจ้า ทรงมีวิธีฝึกคนอย่างไร พระพุทธเจ้าทรงย้อนถามว่า นายเกสสิมีวิธีฝึกม้าอย่างไร นายเกสสิกราบทูลว่า เขาใช้ ๓ วิธี คือ วิธีนุ่มนวล วิธีรุนแรง วิธีผสมผสาน คือ มีทั้งความนุ่มนวลและรุนแรง

พระพุทธเจ้าตรัสถามว่า ถ้าใช้ ๓ วิธีแล้วไม่ได้ผลจะทําอย่างไร นายเกสสิกราบทูลว่า ถ้าฝึกไม่ได้ผลก็ฆ่ามันทิ้งเสีย เพราะปล่อยไปก็ทำให้เสียชื่อสถาบันเกสสิวิทยา พระพุทธเจ้าตรัสว่า พระองค์ทรงใช้ทั้ง ๓ วิธีฝึกคนเหมือนกันคือ ใช้วิธีนุ่มนวลกับคนที่ควรให้กำลังใจ ใช้วิธีรุนแรงกับคนที่ควรตำหนิห้ามปราม และใช้วิธีผสมผสานกับคนที่ควรยกย่องเมื่อถึงคราวต้องยกย่องและตำหนิเมื่อถึงคราวต้องตำหนิ

^{๗๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓.

^{๗๑} คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, **ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๓), หน้า ๒๐.

^{๗๒} ชุ.ธ. (ไทย) ๒๕/๓๐/๕๑.

^{๗๓} ชุ.ชา. (ไทย) ๒๗/๒๔๔๒/๕๓๑.

นายเกสียุลถามว่า ถ้าใช้ ๓ วิธีแล้วไม่ได้ผลจะอย่างไร พระพุทธเจ้าตรัสว่า ก็มีการฆ่าทิ้งเหมือนกัน นายเกสียุลถามว่า การฆ่าไม่สมควรสำหรับสมณะมิใช่หรือ พระพุทธเจ้าทรงอธิบายว่า ในวินัยของพระอริยเจ้า การฆ่าหมายถึงการเลิกว่ากล่าวสั่งสอน คนที่พระพุทธเจ้าเลิกว่ากล่าวสั่งสอนย่อมหมดโอกาสเจริญเติบโตในทางธรรม^{๗๔}

๔) พุทธวิธีในการอำนวยการ

การอำนวยการให้เกิดการดำเนินงานในพระพุทธศาสนาต้องอาศัยภาวะผู้นำเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะไม่มีระบบการใช้กำลังบังคับให้ปฏิบัติตามผู้นำในพระพุทธศาสนา การที่สมาชิกจะทำตามคำสั่งของผู้บริหารหรือไม่จึงขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำในผู้บริหารเป็นสำคัญ^{๗๕}

อะไรคือความแตกต่างระหว่างผู้บริหารกับผู้นำ

ผู้บริหาร คือ ผู้ที่ทำให้คนอื่นทำงานตามที่ผู้บริหารต้องการ

ผู้นำ คือ ผู้ที่ทำให้คนอื่นต้องการทำงานตามที่ผู้นำต้องการ

ดังนั้น ผู้บริหารเชิงพุทธต้องมีภาวะผู้นำ คือ มีความสามารถในการจูงใจให้คนเกิดความต้องการอยากปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บริหาร

บุคคลที่จะเป็นผู้บริหารต้องมีคุณสมบัติสำคัญ ๒ ประการดังกล่าวมาแล้ว คือ อัตตหิตสมบัติ หมายถึงความเพียบพร้อมด้วยคุณสมบัติส่วนตัวที่เหมาะสมกับการเป็นผู้นำ และ ประหิตปฏิบัติ หมายถึงความมีน้ำใจในการปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวมและองค์กรของตน

พระพุทธเจ้าทรงเพียบพร้อมด้วยอัตตหิตสมบัติและประหิตปฏิบัติจึงสามารถใช้ภาวะผู้นำบริหารกิจการพระพุทธศาสนาให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี อัตตหิตสมบัติที่สำคัญในการบริหารของพระพุทธเจ้าก็คือความสามารถในการสื่อสารกับคนทั่วไป ในการสื่อสารเพื่อการบริหารแต่ละครั้งพระพุทธเจ้าทรงใช้หลัก ๔ ส.^{๗๖} ซึ่งคำอธิบายเชิงประยุกต์เข้ากับการบริหารดังต่อไปนี้

สนทสนา แจ่มแจ้ง คือ สอนได้แจ่มแจ้งสอนได้แจ่มแจ้งดูเห็นด้วยตาของตนเอง เช่น การสอนของพระพุทธเจ้าที่ทรงสอนได้แจ่มแจ้งชัดเจนเห็นภาพพจน์ปรากฏเป็นรูปธรรมจนได้รับคำชื่นชม นิยมยกย่องว่าเทศนาของพระองค์แจ่มแจ้งเหลือเกิน “เหมือนจับภาชนะที่คว่ำให้หงาย เหมือนเปิดของที่ปิดอยู่ เหมือนการจุดประทีปในที่มืด เหมือนการชี้ทางแก่ผู้หลงทาง”

สมาทปนา จูงใจ คือ สอนให้มีศรัทธาในพระพุทธศาสนายึดมั่นในหลักศีลธรรมและค่านิยมที่ดีงามและเชื่อมั่นในหลักกรรม

สมุตเตชนา ปลุกให้กล้า คือ สอนให้มีความพยายามในการปฏิบัติตามหลักธรรมและศาสนพิธีโดยเฉพาะมีการนำการบริหารจิตและการเจริญปัญญาไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สมปหังสนา ร่าเริง คือ สอนให้สนุกด้วยลีลาที่หรรษาทำให้ผู้ฟังรักที่จะเรียนรู้พระพุทธศาสนาต่อไป ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ไม่คิดล้มเลิกการเรียนรู้พระพุทธศาสนา^{๗๗}

^{๗๔} อด.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๑๑๑/๑๕๐.

^{๗๕} พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), **พุทธวิธีบริหาร**, หน้า ๑๕.

^{๗๖} ที.ส. (ไทย) ๙/๑๙๘/๑๖๑.

^{๗๗} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), **พุทธวิธีการสอน**, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท สหธรรมมิก จำกัด, ๒๕๔๔), หน้า ๔๕.

ความสามารถในการจูงใจคนของพระพุทธเจ้า ตรงกับพระสมัญญาว่า ตถาคต หมายถึง คนที่พูดอย่างไรแล้วทำอย่างนั้น^{๗๘} พระพุทธเจ้าทรงมีภาวะผู้นำสูงมากเพราะทรงสอนให้รู้ (ยถาวาที) ทำให้ดู (ตถาการี) และอยู่ให้เห็น (ยถาวาที ตถาการี)

ยิ่งไปกว่านั้น การสั่งการแต่ละครั้งของพระพุทธเจ้าเป็นที่ยอมรับได้ง่ายเพราะไม่ทรงใช้วิธีเผด็จการ แต่ทรงใช้วิธีการแบบธรรมาธิปไตย ดังที่พระพุทธเจ้าทรงจำแนกแรงจูงใจในการทำความดีซึ่งเรียกว่า อธิปไตย ๓ ประการ คือ

อัตตาธิปไตย การทำความดีเพราะยึดผลประโยชน์หรือความพอใจของตนเป็นที่ตั้ง

โลกาธิปไตย การทำความดีเพราะต้องการให้ชาวโลกยกย่อง นั่นคือ ยึดทัศนะหรือคะแนนนิยมจากคนอื่นเป็นที่ตั้ง

ธรรมาธิปไตย การทำความดีเพื่อความดี ทำหน้าที่เพื่อหน้าที่ นั่นคือยึดธรรมคือหน้าที่เป็นสำคัญ^{๗๙}

แม้พระพุทธเจ้าจะประกาศว่า พระองค์เป็นธรรมราชา แต่ก็ไม่ได้ทรงใช้อำนาจเบ็ดเสร็จโดยลำพังพระองค์เองตามแบบราชาธิปไตย ในสมัยนั้นพระพุทธเจ้าทรงกระจายอำนาจในการบริหารให้กับคณะสงฆ์ดังกล่าวมาแล้ว ทั้งนี้เพราะแรงจูงใจในการบริหารของพระพุทธเจ้าผู้หมดกิเลสแล้ว ย่อมไม่ใช่เพื่อความยิ่งใหญ่ส่วนพระองค์ การบริหารของพระพุทธเจ้าจึงไม่ใช่อัตตาธิปไตย นอกจากนี้ พระพุทธเจ้าก็ไม่ได้ทรงบริหารกิจการพระศาสนาไปตามค่านินทา และสรรเสริญของชาวโลก การบริหารของพระองค์จึงไม่ใช่โลกาธิปไตย พุทธวิธีบริหารเป็นธรรมาธิปไตย เพราะพระพุทธเจ้าทรงยึดธรรมคือ หลักการสร้างประโยชน์สุขเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสถึงหลักการบริหารของพระองค์ไว้ว่า

“พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ทรงธรรม เป็นธรรมราชา ทรงอาศัยธรรม สักการธรรม เคารพธรรม ยำเกรงธรรม มีธรรมเป็นธง มีธรรมเป็นตรา เป็นธรรมาธิปไตย ทรงจัดการรักษาป้องกันและคุ้มครองที่เป็นธรรม”^{๘๐}

เพราะเหตุที่พระพุทธเจ้าทรงยึดหลักธรรมาธิปไตยนี้เอง จึงไม่มีการตั้งใครเป็นศาสดาสืบต่อจากพระองค์^{๘๑} ทั้งนี้เพราะทรงประสงค์จะให้คณะสงฆ์ปกครองกันเองโดยยึดพระธรรมวินัยเป็นหลักในการปกครองดังที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ธรรมและวินัยที่เราแสดงแล้วบัญญัติแล้วจะเป็นศาสดาของพวกเธอเมื่อเราล่วงลับไป”^{๘๒}

^{๗๘}ที.ม. (ไทย) ๑๐/๒๑๑/๒๕๕.

^{๗๙}อง.ติก. (ไทย) ๒๐/๔๗๙/๑๘๖.

^{๘๐}อง.ติก. (ไทย) ๒๐/๔๕๓/๑๓๙.

^{๘๑}พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), พุทธวิธีบริหาร, (อังกแล้ว), หน้า ๑๘.

^{๘๒}ที.ม. (ไทย) ๑๐/๑๗๗/๑๔๐.

ภายหลังจากพระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้วไม่นาน พระมหากัสสปะได้ปฏิบัติตามพุทธพจน์นี้ โดยเรียกประชุมพระอรหันต์ ๕๐๐ รูป เพื่อสังคายนาพระธรรมวินัยให้เป็นหมวดหมู่สำหรับใช้เป็นหลักอ้างอิงในการบริหารกิจการพระศาสนา นับแต่นั้นมาการบริหารกิจการพระศาสนาที่ยึดพระธรรมวินัยในพระไตรปิฎกเป็นหลัก โดยมีคณะสงฆ์เป็นองค์กรบริหารสูงสุดสืบต่อมาจนทุกวันนี้

๕) พุทธวิธีในการกำกับดูแล

การกำกับดูแลเป็นการควบคุมสมาชิกภายในองค์กรให้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ พระพุทธเจ้าทรงให้ความสำคัญแก่การกำกับดูแลคณะสงฆ์เป็นอย่างมาก ดังที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติพระวินัยเพื่อให้พระสงฆ์ใช้เป็นมาตรฐานควบคุมความประพฤติให้เป็นแบบเดียวกัน พระพุทธเจ้าทรงให้เหตุผลในการบัญญัติพระวินัยไว้ ๑๐ ประการ^{๔๓} เช่น เพื่อความผาสุกแห่งคณะสงฆ์ เพื่อช่มบุคลผู้ไร้ยางอาย เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสื่อมเสียทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา^{๔๔}

การบัญญัติพระวินัยเป็นเครื่องช่วยให้พระสงฆ์มีวินัยในตนเองและมีเกณฑ์ในการประเมินตนเอง เมื่อเห็นว่าตนทำผิดพลาดไปจากมาตรฐานความประพฤติที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ และความผิดพลาดนั้นไม่ร้ายแรงถึงขนาดต้องถูกขับออกจากหมู่คณะ หรือขาดจากความเป็นภิกษุพระสงฆ์แต่ละรูปจะสารภาพความผิดพลาดต่อเพื่อนพระสงฆ์ด้วยกัน พิศารภาพเรียกว่า การแสดงอาบัติซึ่งลงท้ายด้วยคำมั่นสัญญาว่า จะไม่ทำผิดอย่างนั้นอีกต่อไป

เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจให้พระสงฆ์ปฏิบัติตามพระวินัยที่ทรงบัญญัติไว้แล้ว พระพุทธเจ้าทรงกำหนดให้พระภิกษุนำศีลสิกขาบทที่ทรงบัญญัติไว้เหล่านั้นมาสวดให้กันและกันฟังทุกกึ่งเดือนในวันพระ ๑๕ ค่ำ ประเพณีปฏิบัตินี้เรียกว่าการสวดปาฏิโมกข์ ในตอนจบของศีลสิกขาบทแต่ละข้อ ผู้สวดก็จะถามที่ประชุมสงฆ์ว่า “กัจจิตถ ปริสุทฺธา ทานํทํหลายปริสุทฺธิํในศีลสิกขาบทนี้แล้วหรือ”^{๔๕}

ยิ่งไปกว่านั้น พระพุทธเจ้ายังได้ทรงบัญญัติให้พระภิกษุทำการปวารณาต่อคณะสงฆ์ในวันออกพรรษา การปวารณาหมายถึง การอนุญาตให้ว่ากล่าวตักเตือนซึ่งกันและกันด้วยคำว่า “ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าขอปวารณาต่อสงฆ์ เพราะเห็นก็ดี เพราะได้ยินก็ดี เพราะสงสัยก็ดี ขอท่านทั้งหลายจงอาศัยความกรุณาว่ากล่าวข้าพเจ้า เมื่อข้าพเจ้าเห็นว่าผิดพลาด ก็จักแก้ไขปรับปรุงตัวเอง”^{๔๖}

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้แสดงว่า พระพุทธเจ้าทรงกำหนดวิธีการในการกำกับดูแลเพื่อให้ พระสงฆ์มีวินัยในตนเอง มีการประเมินตนเองและมีการกระจายอำนาจให้คณะสงฆ์กำกับดูแลกันเอง

ในกรณีที่เกิดข้อพิพาทขัดแย้ง ซึ่งเรียกว่าอธิกรณ์ขึ้นในองค์กรสงฆ์ อันเนื่องมาจากพระสงฆ์บางรูปไม่ยอมรับการกำกับดูแลนั้น พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติวิธีระงับอธิกรณ์ซึ่งเรียกว่า อธิกรณ์สมณะ ๗ ประการ ตัวอย่างเช่น

สัมมุขาวินัย คือ วิธีระงับข้อพิพาทด้วยการที่คณะสงฆ์ประชุมพร้อมกันพิจารณาข้อกล่าวหาของฝ่ายโจทก์และคำแก้ต่างของฝ่ายจำเลยแล้วตัดสินโดยยึดหลักพระธรรมวินัย

^{๔๓}พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), พุทธวิธีบริหาร, หน้า ๑๙.

^{๔๔}วิ.ม.หา. (ไทย) ๑/๒๐/๓๗.

^{๔๕}วิ.ม.หา. (ไทย) ๑/๓๐๐/๒๒๐.

^{๔๖}วิ.ม.หา. (ไทย) ๔/๒๒๖/๓๑๔.

เยกยยลิกา คือ วิธีระงับข้อพิพาทโดยให้ที่ประชุมสงฆ์ออกเสียงชี้ขาด ฝ่ายที่ได้รับเสียงสนับสนุนข้างมากเป็นฝ่ายชนะ

ติณวัตรการกะ คือ วิธีระงับข้อพิพาทด้วยการประนีประนอมยอมความ โดยที่คู่กรณีตกลงเลิกการกันไปไม่ต้องมีการชำระสะสางให้มากเรื่องเหมือนเอาหม้อมากลบทับปัญหาไว้^{๘๗}

กระบวนการกำกับดูแลความประพฤติของพระสงฆ์ที่พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้นั้น เป็นหลักประกันความมั่นคงและความบริสุทธิ์ผุดผ่องของคณะสงฆ์ ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า “เปรียบเหมือนมหาสมุทร ไม่ร่วมกับซากศพที่ตายแล้ว ซากศพที่ตายแล้วใดมีอยู่ในมหาสมุทร มหาสมุทรย่อมนำซากศพที่ตายแล้วนั้นไปสู่ฝั่ง ชัดขึ้นบกโดยพลัน บุคคลใดเป็นผู้ทุศีล มีธรรมลามก มีความประพฤติไม่สะอาด นำรังเกียจ สงฆ์ย่อมไม่ร่วมกับบุคคลนั้น ย่อมประชุมกันยกเธอออกไปเสียโดยพลัน ถึงแม้เธอนั่งในท่ามกลางภิกษุสงฆ์ก็จริง ถึงอย่างนั้นเธอก็ชื่อว่าไกลจากสงฆ์และสงฆ์ก็ไกลจากเธอ”^{๘๘}

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “การจัดการเชิงพุทธ” ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักของนักวิชาการต่าง ๆ ไว้ดังนี้

ตารางที่ ๒.๖ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับการจัดการเชิงพุทธ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) (๒๕๔๙, หน้า ๙, หน้า ๑๐, หน้า ๑๒, หน้า ๑๕, และ หน้า ๑๙)	- การวางแผนเพื่อบริหารองค์กรของพระพุทธเจ้า มีการใช้วิสัยทัศน์กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และพันธกิจขององค์กรคณะสงฆ์ไว้อย่างชัดเจน องค์กรพระพุทธศาสนาจึงเจริญเติบโตขึ้นมาได้ เพราะผลจากวิสัยทัศน์ของพระพุทธเจ้า - การรับสมาชิกใหม่เข้ามาบวชเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนาจะมีการกำหนดให้สมาชิกทุกคนเริ่มต้นจากศูนย์ นั่นคือ ไม่มีการอนุญาตให้นำชาติชั้นวรรณะหรือตำแหน่งหน้าที่ในเพศฆราวาสเข้ามาในองค์กรคณะสงฆ์ - การบริหารงานบุคคลในพระพุทธศาสนา เริ่มตั้งแต่การรับคนเข้ามาบวชที่ต้องมีการกลั่นกรองโดยคณะสงฆ์ พระพุทธเจ้ามอบความเป็นใหญ่ให้คณะสงฆ์ในการให้การอุปสมบทแก่กุลบุตรตามแบบยุติติจตุตถกรรม การรับคนเข้ามาอุปสมบทต้องได้รับความเห็นชอบเป็นเอกฉันท์จากคณะสงฆ์ที่ประชุมพร้อมกันนั้น

^{๘๗}วิ.มหา. (ไทย) ๒/๔๗๙/๕๗๑.

^{๘๘}วิ.จุ. (ไทย) ๗/๔๕๙/๒๘๙

ตารางที่ ๒.๖ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับการจัดการเชิงพุทธ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
	- การอำนวยความสะดวกให้เกิดการดำเนินงานในพระพุทฺธศาสนาต้องอาศัยภาวะผู้นำเป็นสำคัญ ทั้งนี้ เพราะไม่มีระบบการใช้กำลังบังคับให้ปฏิบัติตาม ผู้นำในพระพุทฺธศาสนา การที่สมาชิกจะทำตาม คำสั่งของผู้บริหารหรือไม่จึงขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำ ในผู้บริหารเป็นสำคัญ - การกำกับดูแลสมาชิกภายในองค์กรให้ปฏิบัติ หน้าที่เพื่อบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ พระพุทฺธเจ้าทรงบัญญัติพระวินัยเพื่อให้พระสงฆ์ ใช้เป็นมาตรฐานควบคุมความประพฤติให้เป็น แบบเดียวกัน
วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (๒๕๔๓, หน้า ๙๐-๙๙)	สมณศักดิ์ที่พระมหากษัตริย์พระราชทานให้แก่ พระสงฆ์ผู้ประพฤติดี ประพฤติชอบให้ดำรงมั่นอยู่ ในสมณเพศ เพื่อเป็นกำลังสืบต่ออายุพระพุทฺธ- ศาสนาและเพื่อให้การปกครองคณะสงฆ์เป็นไป โดยเรียบร้อย เพราะการที่พระสงฆ์รูปใดได้รับ พระราชทานสมณศักดิ์ย่อมได้รับมอบหมาย ภาระหน้าที่ในการปกครองหมู่คณะแห่งสงฆ์ไป พร้อมกันด้วย
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๔๓, หน้า ๒๐)	การศึกษาอบรมบุคลากรในพระพุทฺธศาสนานั้น พระพุทฺธเจ้าทรงยึดผู้เรียนสำคัญที่สุด
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) (๒๕๔๔, หน้า ๔๕)	อัตตหิตสมบัติในการบริหารของพระพุทฺธเจ้าก็คือ ความสามารถในการสื่อสารกับคนทั่วไป เรียกว่า หลัก ๔ ส. ได้แก่ สนทสนา แจ่มแจ้ง คือ สอนได้ แจ่มแจ้งสอนได้แจ่มแจ้งดูเห็นด้วยตาของตนเอง สมาทปนา จูงใจ คือ สอนให้มีศรัทธายึดมั่นใน หลักศีลธรรมและค่านิยมที่ดีงามและเชื่อมั่นใน หลักกรรม สมุตเตชนา ปลุกให้กล้า คือ สอนให้มี ความพยายามในการปฏิบัติตามหลักธรรม และ สมปหฺสนา ร่าเริง คือ สอนสนุกด้วยลีลาที่รรรษา ทำให้ผู้ฟังรักที่จะเรียนรู้ต่อไป

สรุปได้ว่า การจัดการเชิงพุทธหรือการจัดการตามแนวทางของพระพุทธเจ้าหรือพุทธวิธีบริหาร เป็นการบริหารจัดการตามหลักแก้วสามดวง คือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ซึ่งสามารถนำหลักการมาใช้ในการจัดการยุคปัจจุบันได้ พระพุทธ คือผู้ให้กำเนิด ผู้รู้ ผู้สอนหลักธรรม เทียบเคียงกับบริษัทหรือองค์กร พระธรรม คือ สิ่งที่เป็นตัวแทนจากผู้ให้กำเนิด (พระพุทธ) เป็นคำสอน เป็นหลักประพฤติปฏิบัติ เทียบเคียงได้กับคู่มือปฏิบัติงาน ระเบียบ อำนาจดำเนินการ มาตรฐาน แผนงาน วัฒนธรรมองค์กร วิสัยทัศน์ และพระสงฆ์คือ ผู้นำเอาหลักธรรม ไปปฏิบัติและเผยแผ่ เทียบเคียงกับพนักงานทุกระดับ ผู้รับเหมา และผู้ขายวัตถุดิบ ที่มีธุรกรรมเกี่ยวข้องกัน เป็นต้น ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าการจัดการเชิงพุทธหรือการจัดการตามแนวทางของพระพุทธเจ้าหรือพุทธวิธีบริหารของพระพุทธเจ้านี้สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในยุคปัจจุบันได้โดยไม่ล้าสมัยแต่อย่างใด

๒.๒.๔ ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ” จากทัศนะของนักวิชาการที่หลากหลาย จึงได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ หมายถึง แนวความคิดหรือความเชื่อที่เกิดขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์มีการทดสอบ และการสังเกตจนเป็นที่แน่ใจ ทฤษฎีเป็นกลุ่ม หรือหมวดหมู่ของมโนทัศน์ที่เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน เป็นข้อสรุปอย่างกว้าง ๆ ที่พรรณนาและอธิบายพฤติกรรมในการจัดการองค์การทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ ถ้าทฤษฎีได้รับการพิสูจน์บ่อย ๆ ก็จะกลายเป็นกฎเกณฑ์ ทฤษฎีเป็นแนวความคิดที่มีเหตุผล และสามารถนำไปประยุกต์ใช้และปฏิบัติได้ ทฤษฎีมีบทบาทในการให้คำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทั่วไปและชี้แนะสำหรับการวิจัย^{๔๙} และเมื่อพิจารณาตามช่วงเวลาจากอดีตถึงปัจจุบัน มีทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดการ ดังนี้

ก. การบริหารสมัยเก่า

การจัดการตามแนวความคิดสมัยเก่าหรือการจัดการแบบคลาสสิก (Classical Management) นั้น ได้เริ่มขึ้นในปลายศตวรรษที่ ๑๘ หลังจากมีการปฏิวัติอุตสาหกรรมและมีวิวัฒนาการเรื่อยมาจนถึงต้นศตวรรษที่ ๑๙ ซึ่งแนวคิดนี้ เป็นการบริหารจัดการบนสมมติฐานที่ว่า มนุษย์เป็นสัตว์ที่มีเหตุผล หลักการสำคัญของแนวคิดนี้จึงเป็นการกำหนดกระบวนการบริหารขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้มีการปฏิบัติตามกระบวนการที่กำหนดไว้โดยมุ่งเน้นที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness) ของการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วยหลักสำคัญ ๔ ประการ ดังนี้

๑) การจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการในการปฏิบัติงาน การผลิต การบริการ และวิเคราะห์วิธีการทำงาน จัดตั้งมาตรฐานของงาน กำหนดกฎระเบียบและวิธีการทำงาน ภายใต้อำนาจทางวิทยาศาสตร์ บุคคลที่มีชื่อเสียง และได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้บุกเบิกในแนวความคิดนี้คือ เฟรดเดอริก ดับเบิลยู เทย์เลอร์ (Fredrick W. Taylor) ซึ่งเป็นวิศวกรเครื่องยนต์ทำงานอยู่ในโรงงานอุตสาหกรรมถลุงเหล็ก ในปี ค.ศ. ๑๘๘๔ ได้นำเสนอแนวความคิดที่มีจุดเน้น (Focus) คือ การสร้างประสิทธิภาพของการทำงานอย่างมีความเป็นเหตุเป็นผลของพนักงานในระดับปฏิบัติงานขององค์การ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงาน

^{๔๙} ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ ไตวงษ์บุตร, **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๒), หน้า ๑๐-๒๕.

ตามแนวความคิดของ เฟรดเดอริก ดับเบิลยู เทย์เลอร์ (Fredrick W. Taylor) สรุปได้ดังนี้

- พัฒนาวิธีการทำงานวิธีที่ดีที่สุด (One Best Way) ที่ผ่านการวิเคราะห์อย่างมีหลักเกณฑ์ แทนการใช้กฎที่ไม่แน่นอน (Rule of Thumb)

- ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่มีหลักเกณฑ์คัดเลือก ฝึกหัด สอน และพัฒนาคน งานให้มีคุณสมบัติตรงตามงานที่ปฏิบัติเพราะในอดีตคนงานจะทำงานของตน และแสวงหาประสบการณ์ไปเรื่อยๆ จนพบวิธีที่ดีที่สุดด้วยตนเอง

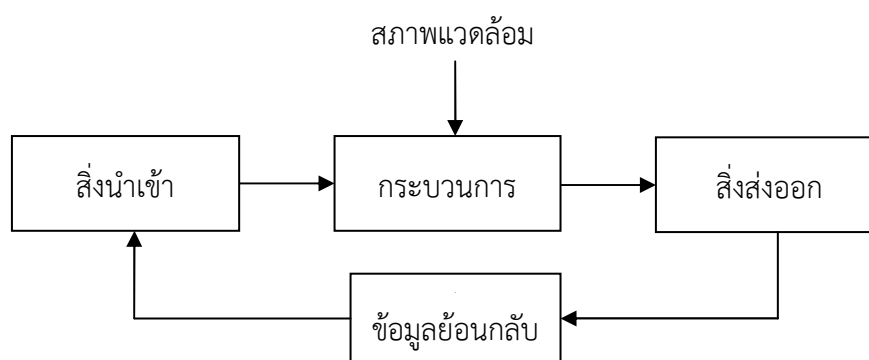
- มีการร่วมมือกับคนงานอย่างจริงจังเพื่อให้เชื่อมั่นได้ว่างานทั้งหมดได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ได้พัฒนาขึ้น

- มีการแบ่งงาน (Division of Labor) และความรับผิดชอบระหว่างการจัดการและแรงงาน หรือกล่าวง่าย ๆ ว่ามีการแบ่งงาน และความรับผิดชอบระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายผลิต เพราะในอดีตงานและความรับผิดชอบส่วนใหญ่ตกอยู่กับฝ่ายผลิต

- มีการพัฒนาพนักงานให้มีความสามารถสู่ระดับสูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ทั้งนี้เพื่อตัวของพนักงานเองและเพื่อความเจริญรุ่งเรืองขององค์กร

กล่าวคือ เฟรดเดอริก ดับเบิลยู เทย์เลอร์ (Fredrick W. Taylor) ได้เสนอให้ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการคัดเลือกพนักงานให้เหมาะสมกับงานและการฝึกงานให้ทำตามวิธีการที่ดีที่สุดและประหยัดเวลามากที่สุด ตลอดจนมีการแบ่งงานระหว่างฝ่ายบริหารและคนงานอย่างชัดเจน^{๙๐}

๒) การบริหารเชิงระบบ (Systematic of Management) คือ การกำหนดกระบวนการในการบริหารงานอย่างต่อเนื่องสัมพันธ์ (Relation) กันของหน่วยย่อยๆ ที่มีความเกี่ยวข้องและการปฏิบัติต่อกันและกันอย่างเป็นระบบ (System) โดย นอร์เบิร์ต ไวน์เนอร์ (Norbert Weiner) เป็นผู้เสนอแนวความคิดขององค์การอย่างชัดเจนเป็นครั้งแรกว่า องค์การเป็นระบบอย่างหนึ่งที่ประกอบด้วยสิ่งนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) สิ่งส่งออก (Output) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และสภาพแวดล้อม (Environment) สามารถเขียนเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๒ การบริหารเชิงระบบของ นอร์เบิร์ต ไวน์เนอร์ (Norbert Weiner)^{๙๑}

^{๙๐}ทองใบ สุดชาติ, ทฤษฎีองค์การ: วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและการประยุกต์, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (อุบลราชธานี : ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๔๒), หน้า ๖.

^{๙๑}เสนาะ ตีเยว, หลักการบริหาร, หน้า ๔๗.

จากแผนภาพที่ ๒.๒ แสดงให้เห็นการบริหารเชิงระบบของ นอร์เบิร์ต ไวเนอร์ (Norbert Weiner) ซึ่งมีแนวทางการพิจารณาเกี่ยวกับองค์การในเชิงระบบ โดยจำแนกได้ ๓ แนวทางคือ ระบบโครงสร้าง ระบบกระแสของงานและระบบคน ความคิดเกี่ยวกับระบบเป็นแนวความคิดที่นิยมนำมาใช้ในการวิเคราะห์เรื่องของการบริหารได้อย่างเหมาะสม เพราะระบบมีคุณสมบัติคือมีขอบเขตที่แน่นอน ประกอบไปด้วยระบบย่อยต่าง ๆ ที่มีการกำหนดกระบวนการและขั้นตอนในการทำงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย ๔ ประการ คือ

- ต้องระบุหน้าที่และความรับผิดชอบของงานไว้อย่างชัดเจน
- กำหนดวิธีการที่เป็นมาตรฐานสำหรับใช้ในการทำงาน
- กำหนดวิธีการอย่างชัดเจนในการเก็บรวบรวม ดำเนินการการส่งและการวิเคราะห์ข้อมูล
- กำหนดระบบบัญชีต้นทุนค่าแรงและการควบคุมเพื่อสะดวกต่อการประสานงานภายใน

ทฤษฎีระบบให้ความสำคัญกับข้อมูลป้อนกลับ เพื่อปรับการทำงานของระบบให้เป็นปกติ นอกจากนั้น การพึ่งพาอาศัยกันของส่วนต่าง ๆ ในระบบยังสำคัญเช่นกัน เนื่องจากกลไกมีความสัมพันธ์กับเป้าประสงค์ของระบบ ซึ่งมีความสำคัญกับพฤติกรรมองค์การและอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีนี้ไม่ให้ความสำคัญกับการเติบโตของระบบ รวมถึงบทบาทของสภาวะภายนอกองค์การต่อกระบวนการต่าง ๆ ของระบบ

๓) การจัดการแบบหลักการบริหาร (Administrative Principle) บุคคลสำคัญที่กำหนดหลักการบริหารขึ้นมา คือ เฮนรี ฟาโยล (Henri Fayol) ทฤษฎีการปฏิบัติการและการจัดการตามหลักการบริหาร เฮนรี ฟาโยล (Henri Fayol) เป็นวิศวกรในบริษัทเหมืองแร่แห่งหนึ่งในประเทศฝรั่งเศส ได้ทำการศึกษาและคิดค้นถึงกระบวนการจัดการในรูปแบบใหม่ และได้เสนอแนวคิด การจัดการเป็นกระบวนการ (Management Process School) ที่มีจุดเน้นความเป็นเหตุเป็นผล ในการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูงขององค์การ (Top Organization) โดยเสนอแนะให้เห็นว่าผู้บริหารมีภารกิจที่สำคัญในการบริหารงานที่เป็นกระบวนการต่าง ๆ ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organization) การบังคับบัญชา (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) การควบคุม (Controlling)^{๙๒} โดยได้เสนอหลักการบริหารการจัดการไว้ ๑๔ ข้อ คือ

- การแบ่งงานกันทำ (Division of Work)
- อำนาจหน้าที่ (Authority)
- ระเบียบวินัย (Disciplines)
- เอกภาพในสายการบังคับบัญชา (Unity of Command)
- เอกภาพในการอำนวยการ (Unity of Direction)
- ประโยชน์ส่วนตัวย่อมเป็นรองประโยชน์ส่วนรวม (Subordination of Individual Interest to General Interest)
- การให้ผลประโยชน์ตอบแทนพนักงาน (Remuneration of Personal)
- การรวมอำนาจ (Centralization)

^{๙๒} บรรยงค์ โตจินดา, องค์การและการจัดการ, หน้า ๑๓๒.

- การจัดลำดับของสายงาน (Scalar Chain)
- ความมีระเบียบ (Order)
- ความเป็นธรรม (Equity)
- ความมั่นคงในการทำงาน (Stability of tenure of personnel)
- ความคิดริเริ่ม (Initiative)
- ความสามัคคี (Esprit de Corps)^{๔๓}

เป็นที่น่าสังเกตว่า เฮนรี ฟาโยล (Henri Fayol) ไม่กล่าวถึงการสื่อสาร (Communication) ว่าเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของการบริหารงานดังที่กล่าวมาข้างต้นเลย อย่างไรก็ตาม การที่ผู้จัดการของหน่วยงานหนึ่ง ๆ จะปฏิบัติงานโดยยึดองค์ประกอบดังกล่าวเป็นหลักจำเป็นต้องใช้การสื่อสารเป็นเครื่องมือเช่น ผู้จัดการต้องมีการติดต่อสื่อสารกับฝ่ายต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอในการวางแผนการจัดระเบียบ การสั่งการ การสร้างความร่วมมือกันและการควบคุมให้การปฏิบัติงานนั้นดำเนินไปตามแผนที่วางไว้ ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าบทบาทของการสื่อสารได้แฝงอยู่ในองค์ประกอบการบริหารงานดังกล่าว การสื่อสารในองค์การรูปแบบนี้เป็นการสื่อสารในแนวดิ่งจากบนลงล่าง คือ จากผู้บังคับบัญชาไปยังผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นการสื่อสารเกี่ยวกับคำสั่งและแนวทางปฏิบัติงาน การสื่อสารจากล่างขึ้นบนและแนวระนาบระหว่างพนักงานไม่ได้รับการส่งเสริม เนื้อหาของการสื่อสารควรเกี่ยวกับงานเป็นหลัก ไม่ควรเป็นไปเพื่อการสร้างปฏิสัมพันธ์และความสัมพันธ์ในสังคม

อย่างไรก็ตาม องค์การที่ดีจะต้องมีโครงสร้างชัดเจนและพนักงานต้องตระหนักถึงตำแหน่งและบทบาทของตนในองค์การ โครงสร้างที่ชัดเจนทำให้การทำงานขององค์การเป็นไปโดยราบรื่น มีการให้รางวัลพนักงานอย่างเท่าเทียมกันขึ้นกับความรู้ความสามารถและพนักงานต้องเห็นประโยชน์ขององค์การสำคัญกว่าประโยชน์ส่วนตัว

๔) การจัดการแบบระบบราชการ (Bureaucracy System) คือ ระบบการบริหารงานที่มีการแบ่งหน้าที่การปฏิบัติงานอาศัยกฎระเบียบที่แน่นอนลักษณะการบังคับบัญชาเป็นไปตามลำดับชั้นเป็นการบริหารงานในองค์การขนาดใหญ่ ได้แก่ การบริหารงานของรัฐบาลหรือองค์การเอกชนที่มีการพัฒนาเป็นองค์การ องค์การขนาดใหญ่ก็จัดเข้าข่าย การบริหารงานในแบบระบบราชการได้เช่นกัน โดย แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) เป็นบุคคลแรกที่ทำการศึกษาาระบบราชการในรูปแบบองค์การอย่างเป็นทางการ และกล่าวว่าระบบราชการคือการใช้อำนาจปกครอง ซึ่งอำนาจมีที่มาจากรากฐานความถูกต้องที่คนในสังคมให้การยอมรับ แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) ได้กำหนดหลักการของระบบราชการไว้ ดังนี้

- กฎ (Rule)
- ไม่ยึดตัวบุคคล (Impersonality)
- มีการแบ่งงานกันทำ (Division of Labor)
- โครงสร้างแบบลำดับชั้นตอนสายการบังคับบัญชา (Hierarchical Structure)

^{๔๓} ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, องค์การและการจัดการ, หน้า ๓๗-๓๘.

- โครงสร้างอำนาจหน้าที่ (Authority Structure) แบ่งอำนาจออกเป็น ๓ ประเภท คือ อำนาจตามลักษณะส่วนตัวหรือบารมีอำนาจ (Charismatic Domination) อำนาจตามประเพณีนิยม (Traditional domination) อำนาจตามกฎหมาย (Legal/Rational Domination)

- มีข้อผูกมัดด้านอาชีพระยะยาว (Lifelong Career Commitment)

- ความมีเหตุผล (Rationality)^{๙๔}

ดังกล่าวนี้นำให้มองเห็นรูปแบบการบริหารงานที่ใช้ระบบราชการในองค์กรของรัฐและเอกชนต่าง ๆ ซึ่งเป็นการบริหารงานแบบรวมศูนย์เป็นไปตามระบบระเบียบที่วางไว้และมีการใช้อำนาจหน้าที่การบังคับบัญชาตามขั้นตอน การสื่อสารในองค์กรที่ใช้ระบบนี้จะเป็นแนวดิ่ง จากบนลงล่างตามสายงานการบังคับบัญชา ผู้บริหารสูงสุดมีอำนาจการบังคับบัญชาได้เรียงกันลงมาตามลำดับชั้น การสื่อสารจากล่างขึ้นบนมีปริมาณน้อยกว่า

ทฤษฎีการจัดการแบบระบบราชการ (Bureaucracy System) ของ แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) มีลักษณะเป็นอุดมคติ ซึ่งองค์กรแบบนี้ควรดำเนินการในระบบปิดและควบคุมโดยอำนาจการบริหารงานที่มาจากเหตุผลและกฎหมาย การบริหารงานองค์กรที่ใช้ระบบราชการจะต้องมีการใช้กฎระเบียบที่เข้มงวด มีการแบ่งงาน การบริหารงานตามลำดับชั้นโดยชัดเจนและการรวมศูนย์อำนาจเหล่านี้จะทำให้องค์กรมีความเป็นทางการโดยไม่มีอารมณ์ของบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้อง

ข. การจัดการสมัยใหม่

เนื่องจากสภาพแวดล้อมขององค์กรมีความไม่แน่นอน ทุกอย่างมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาล ซึ่งจะเห็นได้ในสังคมปัจจุบันการจัดการมีการแข่งขันกันในระดับประเทศ และระหว่างประเทศ การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) และความท้าทายอื่นๆ ทำให้ผู้บริหารไม่สามารถ ทำนายและควบคุมด้วยวิธีการแบบดั้งเดิมได้ องค์กรหลายๆ องค์กรมีการเปลี่ยนแปลงโดยมีความยืดหยุ่น มีการกระจายอำนาจและให้ความสำคัญกับการประสานกันในแนวนอน กระบวนการจัดการองค์กรในปัจจุบันจึงต้องให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรด้วย แนวความคิดการจัดการสมัยใหม่จึงเปลี่ยนแปลงไปเช่นการบริหารตามสถานการณ์ (Contingency Management) ซึ่งคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ของปัจจัยภายในขององค์กรเอง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์กร และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกด้วยกัน^{๙๕} เพื่อมุ่งปรับปรุงพฤติกรรมกรรมการจัดการตามสถานการณ์เฉพาะอย่างขององค์กร โดยประสมประสานแนวคิดในการบริหารจัดการสำคัญ ๔ ประการ คือ แนวคิดแบบดั้งเดิม (Classical Perspective) แนวคิดเชิงพฤติกรรม (Behavioral perspective) แนวคิดเชิงปริมาณ (Quantitative perspective) และแนวคิดเชิงระบบ (System perspective)^{๙๖}

^{๙๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๔-๖๗.

^{๙๕} เสนาะ ตีเียว, **หลักการบริหาร**, หน้า ๕๕.

^{๙๖} ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญภิตติ และสมศักดิ์ วานิชยาภรณ์, **ทฤษฎีองค์กร**, (กรุงเทพมหานคร : Dimond in Business World, ๒๕๔๕), หน้า ๑๗๖.

แนวคิดสมัยใหม่ (Modern Approach) ในการจัดการองค์การให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน โดยตั้งสมมุติฐานว่า มนุษย์เป็นสิ่งยุ่งยากซับซ้อนมีความต้องการที่หลากหลายและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา แต่มีความรู้ความสามารถที่สามารถพัฒนาได้ตลอดเวลาอย่างไม่มีสิ้นสุด แนวคิดทางการบริหารสมัยใหม่ นอกจากผสมผสานแนวคิดทั้ง ๔ แล้วยังต้องปรับเปลี่ยนและเสริมด้วยแนวคิดเรื่องของการบริหารคุณภาพโดยรวม (TQM-Total Quality Management) การมุ่งสู่ความเป็นเลิศ การลดสายการบังคับบัญชาให้สั้นลง การเรียนรู้และปรับปรุงแบบองค์การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) การแสวงหาจากภายนอก เช่น การหาจุดเด่น (Benchmarking) และการหาจากแหล่งข้างนอก (Outsourcing)^{๙๗} ในการจัดการยุคใหม่ คือ Balance Scorecard บรรษัทภิบาล (Good Corporate governance) และเทคนิคลดของเสียในกระบวนการปฏิบัติงานด้วย Six Sigma^{๙๘}

แต่ไม่ว่าสภาพแวดล้อมทางสังคมและองค์การภาครัฐและเอกชนจะเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างไรก็ตาม หน้าที่ทั้ง ๔ อย่างในกระบวนการจัดการ(Management Process) อันประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) การควบคุม (Controlling) ก็ยังมีลักษณะคาบเกี่ยวสัมพันธ์กันไม่แยกจากกันเด็ดขาด และแนวคิดทั้ง ๔ ประการนี้ ยังคงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างทันสมัย แม้ว่าแนวคิดนี้จะมีมาตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๑๖ ก็ตาม^{๙๙}

การวางแผน (Planning) ได้แก่การกำหนดเป้าหมายและหาวิธีการที่ทำให้บรรลุเป้าหมาย การจัดองค์การ (Organizing)เป็นการจัดทรัพยากรและการเตรียมกิจกรรมที่จะมอบหมายให้คนหรือกลุ่มคนดำเนินการให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ การนำ (Leading) คือ กระบวนการในการกระตุ้นส่งเสริมคนให้ทำงานเพื่อบรรลุผลตามแผนงานที่กำหนดไว้ และการควบคุม (Controlling) ซึ่งเป็นกระบวนการในการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับผลงานกับเป้าหมายหรือมาตรฐานและแก้ไขให้ได้ตามเป้าหมาย นอกจากนั้น การจัดการยังเป็นการใช้ทรัพยากรทางการบริหารต่าง ๆ ได้แก่ มนุษย์ วัสดุ อุปกรณ์ เงินทุน ตลอดจนสารสนเทศที่เกี่ยวข้องในองค์การอย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness)^{๑๐๐} การวัดความสำเร็จของการจัดการจึงสามารถพิจารณาได้จากประสิทธิผล คือ การวัดระดับของความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการและประสิทธิภาพคือ การวัดความสามารถในการใช้ทรัพยากรให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ” ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักของนักวิชาการต่าง ๆ ไว้ดังนี้

^{๙๗} เสนาะ ดิยาวัว, **หลักการบริหาร**, หน้า ๕๖-๖๒.

^{๙๘} ศิริวรรณ เสรีรัตน์ สมชาย ทิรัญกิตติ และสมศักดิ์ วาณิชยาภรณ์, **ทฤษฎีองค์การ**, หน้า ๓๔๔.

^{๙๙} ลัทธิกาล ศรีวะรมย์, **ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการองค์การและทรัพยากรมนุษย์** หน่วยที่ ๑-๕, (นนทบุรี : สาขาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๓), หน้า ๘.

^{๑๐๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔.

ตารางที่ ๒.๗ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ ไตวณะบุตร (๒๕๔๒, หน้า ๑๐-๒๕)	ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ หมายถึง แนวความคิดหรือความเชื่อที่เกิดขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์มีการทดสอบ และการสังเกตจนเป็นที่แน่ใจ ทฤษฎีเป็นกลุ่ม หรือหมวดหมู่ของมโนทัศน์ที่เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน เป็นข้อสรุปกว้าง ๆ ที่พรรณนาและอธิบายพฤติกรรมในการจัดการองค์การทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ
ทองใบ สุดซารี (๒๕๔๒, หน้า ๖)	การศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการ การในการปฏิบัติงาน การผลิต การบริการ และวิเคราะห์วิธีการทำงาน จัดตั้งมาตรฐานของงาน กำหนดกฎระเบียบและวิธีการทำงาน ภายใต้หลักเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์ เรียกว่า การจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Management)
เสนาะ ดิยาวี (๒๕๔๔, หน้า ๔๗)	การจัดการเชิงระบบ โดยจำแนกได้ ๓ แนวทาง คือ ระบบโครงสร้าง ระบบกระแสของงานและระบบคน เป็นแนวความคิดที่นิยมนำมาใช้ในการวิเคราะห์เรื่องของการบริหารได้อย่างเหมาะสม เพราะระบบมีคุณสมบัติคือมีขอบเขตที่แน่นอน และเนื่องจากสภาพแวดล้อมขององค์การในปัจจุบันมีความไม่แน่นอนทำให้ผู้บริหารไม่สามารถทำนายและควบคุมด้วยวิธีการแบบดั้งเดิมได้ องค์การหลาย ๆ องค์การมีการเปลี่ยนแปลงโดยมีความยืดหยุ่น มีการกระจายอำนาจและให้ความสำคัญกับการประสานกันในแนวนอน กระบวนการจัดการองค์การในปัจจุบันจึงต้องให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมภายนอกด้วย แนวความคิดการจัดการสมัยใหม่จึงเปลี่ยนแปลงไป เช่น การบริหารตามสถานการณ์

ตารางที่ ๒.๗ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
บรยรงค์ โตจินดา (๒๕๔๓, หน้า ๑๓๒)	ผู้บริหารมีภารกิจที่สำคัญในการบริหารงานที่เป็นกระบวนการต่าง ๆ ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organization) การบังคับบัญชา (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) การควบคุม (Controlling)
ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญกิตติ และสมศักดิ์ วานิชยาภรณ์ (๒๕๔๕, หน้า ๓๔๔)	การจัดการยุคใหม่ คือ Balance Scorecard บรรษัทภิบาล (Good Corporate governance) และเทคนิคลดของเสียในกระบวนการปฏิบัติงานด้วย Six Sigma
ลัทธิกาล ศรีวะธรมย์ (๒๕๔๓, หน้า ๔)	ไม่ว่าสภาพการณ์จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร การจัดการยังเป็นการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ได้แก่ คน วัสดุ อุปกรณ์ เงินทุน ตลอดจนสารสนเทศที่เกี่ยวข้องในองค์การอย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness)

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการจัดการที่มีมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันล้วนเป็นกระบวนการทางสังคมที่มีบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ร่วมกันทำงานให้บรรลุสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยวิธีการที่เหมาะสม และต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการทำงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงาน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรทางการจัดการเพื่อสนับสนุนให้การจัดการประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาตามช่วงเวลาจากอดีตถึงปัจจุบัน พบว่า มีทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ ๒ แนวคิดใหญ่ ๆ คือ การจัดการตามแนวความคิดสมัยเก่าหรือการจัดการแบบคลาสสิก (Classical Management) นั้น ซึ่งได้เริ่มขึ้นในปลายศตวรรษที่ ๑๘ หลังจากมีการปฏิวัติอุตสาหกรรม และมีวิวัฒนาการเรื่อยมาจนถึงต้นศตวรรษที่ ๑๙ เป็นการบริหารจัดการบนสมมติฐานที่ว่า มนุษย์เป็นสัตว์ที่มีเหตุผล หลักการสำคัญของแนวคิดนี้จึงเป็นการกำหนดกระบวนการบริหารขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้มีการปฏิบัติงานตามกระบวนการที่กำหนดไว้โดยมุ่งเน้นที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness) และอีกแนวคิดหนึ่ง ได้แก่ แนวคิดสมัยใหม่ (Modern Approach) ในการจัดการองค์การให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน โดยตั้งสมมติฐานว่า มนุษย์เป็นสิ่งที่ยากซับซ้อนมีความต้องการที่หลากหลายและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา แต่มีความรู้ความสามารถที่สามารถพัฒนาได้ตลอดเวลาอย่างไม่มีสิ้นสุด

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จากเอกสารทางวิชาการที่หลากหลาย จึงได้ประมวลเนื้อหาสาระสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ไว้ตามลำดับ ดังนี้

๒.๓.๑ ความเป็นมาของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “ความเป็นมาของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา” จากทัศนะของนักวิชาการที่หลากหลาย จึงได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ในปีพุทธศักราช ๒๔๘๘ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ได้ถือกำเนิดขึ้นโดยมีชื่อว่าโรงเรียนราษฎร์ของวัด เกิดขึ้นตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ (พลตรีพระยามรวิสัยสรเดช ผู้ว่าราชการรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ) ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการเรื่องโรงเรียนราษฎร์ของวัด เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๔๘๘ ระเบียบดังกล่าวเปิดโอกาสให้วัดมีบทบาทจัดตั้งโรงเรียนตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ.๒๔๗๙ โรงเรียนราษฎร์ของวัดประเภทสามัญศึกษา (ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษา) เปิดทำการสอนในเวลากลางวันตามปกติ ตั้งขึ้นเพื่อการกุศลอยู่ในวัดรับนักเรียนทั้งที่เป็นพระภิกษุสามเณรและฆราวาส จึงนับว่า คณะสงฆ์ได้มีบทบาทจัดการศึกษาของชาติชัดเจนอีกครั้ง แต่มีจำนวนเพียง ๔๐ โรงเท่านั้น (สถิติที่ขึ้นไว้กับกรมการศาสนา) โรงเรียนราษฎร์ที่ตั้งอยู่ในวัดนอกจาก ๔๐ โรง ดังกล่าวแล้วไม่นับว่าเป็นโรงเรียนราษฎร์ของวัดตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนราษฎร์ของวัด พ.ศ.๒๔๘๘ ที่ได้วางระเบียบทางคณะสงฆ์ เพื่อให้วัด พระภิกษุ สามเณรที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติดังนี้

ก. ลักษณะของวัดที่จะจัดตั้งโรงเรียนราษฎร์ ต้องมีการสอนบาลีหรือนักธรรมอยู่แล้ว สามารถดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนราษฎร์ ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ (พ.ศ. ๒๔๗๙) โดยเคร่งครัด และต้องมีการการสอนบาลีหรือนักธรรม และการสอนสามัญศึกษาต้องจัดแยกออกจากกัน ในการนี้จะจัดให้มีการสอนบาลีหรือนักธรรมนอกเวลาเรียนของโรงเรียนราษฎร์ก็ได้

ข. ผู้มีอำนาจอนุมัติจัดตั้งโรงเรียนราษฎร์ของวัดนั้น ได้แก่ สังฆมนตรีว่าการองค์การศึกษา โดยวัดที่จะจัดตั้งโรงเรียนขอขึ้นเรื่องขอจัดตั้งโรงเรียนต่อพระเดชพระคุณเจ้าคณะจังหวัด ผ่านทางเจ้าคณะอำเภอ ซึ่งเป็นการดำเนินการฝ่ายคณะสงฆ์ ส่วนฝ่ายอาณาจักร วัดขอจัดตั้งโรงเรียนจะต้องนำเรื่องที่ฝ่ายคณะสงฆ์อนุมัติแล้ว ยื่นต่อศึกษาธิการอำเภอ ศึกษาธิการจังหวัดและกระทรวงศึกษาธิการ ก็จะออกใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนให้วัดที่ขอจัดตั้งโรงเรียนนั้น จึงจะได้ชื่อว่า “โรงเรียนราษฎร์ของวัด”

ค. ลักษณะโรงเรียนราษฎร์ของวัด เป็นโรงเรียนราษฎร์ของวัดประเภทสามัญ เปิดทำการสอนในเวลากลางวันปกติ ตั้งขึ้นเพื่อการกุศลอยู่ในวัด และเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนตลอดจนนักเรียนทุกคนต้องเป็นชาย นักเรียน พระภิกษุสามเณร อาจสมัครเข้าเป็นนักเรียนได้ แต่พระภิกษุสามเณรเช่นว่านี้จะต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าอาวาสเสียก่อน^{๑๐๑}

^{๑๐๑} สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, การพัฒนาโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๔๑), หน้า ๖-๗.

อย่างไรก็ตาม จากมติมหาเถรสมาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ ทำให้วัดไม่สามารถขออนุญาตเปิด หรือรับโอนโรงเรียนราษฎร์เป็นของวัด ทำให้โรงเรียนราษฎร์ของวัดมีจำนวนลดลง มีการขอจัดตั้งมูลนิธิเพื่อเป็นเจ้าของโรงเรียนแทนวัด และบางแห่งก็เปิดโรงเรียนในนามเจ้าอาวาสเป็นผู้รับใบอนุญาตเป็นการส่วนตัว เพื่อไม่ให้โรงเรียนต้องตกอยู่ใต้ข้อจำกัดของมติมหาเถรสมาคม ตลอดเวลาที่ผ่านมา การดำเนินงานของโรงเรียนราษฎร์ของวัดคงเป็นไปด้วยแรงศรัทธาของเจ้าอาวาสและผู้เกี่ยวข้อง เช่นเดียวกับโรงเรียนราษฎร์โดยทั่วไป ไม่ได้รับการอุดหนุนเป็นกรณีพิเศษจากทางราชการหรือคณะสงฆ์แต่ประการใด^{๑๐๒}

ถึงกระนั้น ทางคณะสงฆ์ค่อย ๆ ผ่อนปรน เพื่อเปิดโอกาสให้พระภิกษุสามเณรได้ศึกษาวิชาสามัญและได้มองถึงความสำคัญของสตรีทั่ว ๆ ไป จึงเปิดโอกาสให้ศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ของวัดได้ แต่ยังคงป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดแก่พระพุทธศาสนาโดยกำหนดให้พระภิกษุสามเณรที่จะเรียนวิชาสามัญได้ จะต้องตั้งใจเรียนพระปริยัติธรรมก่อนและห้ามมิให้พระภิกษุสามเณรเรียนร่วมอาคารเดียวกับสตรี เป็นต้น อย่างไรก็ตามภายหลังการบริหารงานของโรงเรียนราษฎร์ของวัดบางแห่งมีข้อบกพร่อง ไม่อยู่ในระเบียบที่ดีและวัดบางแห่งก็พยายามจะเปิดโรงเรียนราษฎร์ของวัดขึ้นทั้งที่ไม่เป็นการสมควร ในการประชุมมหาเถรสมาคมครั้งที่ ๕/๒๕๐๙ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๐๙ จึงมีมติให้เจ้าคณะจังหวัดถือปฏิบัติว่า “ไม่อนุมัติการจัดตั้งและการโอนโรงเรียนราษฎร์ของวัด” จนกว่าจะแก้ไขปรับปรุงระเบียบโรงเรียนราษฎร์ของวัด พุทธศักราช ๒๕๔๘ ให้เหมาะสม^{๑๐๓}

กระทั่ง ในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ได้มีการประชุมระหว่างผู้แทนกรมการศาสนา และคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เพื่อพิจารณาปัญหาการดำเนินงานตามมติมหาเถรสมาคมเฉพาะส่วนโรงเรียนการกุศลของวัดที่รับพระภิกษุสามเณร และนักเรียนเข้าเรียนให้แยกประเภทนักเรียนอย่างชัดเจน ไม่ให้ปะปนกัน และให้พระภิกษุสามเณรที่กำลังศึกษาเล่าเรียน ในปีการศึกษา ๒๕๓๓ เรียนจบในแต่ละระดับ (มัธยมต้นและปลาย) ให้เสร็จสิ้นภายใน ปีการศึกษา ๒๕๓๕ จากนั้นให้โอนเป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และกำหนดให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จัดหลักสูตรเป็น ๒ หลักสูตร คือ

๑) หลักสูตรวิชาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญสำหรับพระภิกษุสามเณร

๒) หลักสูตรมัธยมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๒๑ (ฉบับปรับปรุง ๒๕๓๓)

อนึ่ง ในการประชุมครั้งนั้นได้กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ไว้ดังนี้

๑) โครงการประชุมคณะกรรมการบริหาร

๒) โครงการพัฒนาผู้บริหาร

๓) โครงการพัฒนาบุคลากรสู่การปฏิรูปการศึกษา

^{๑๐๒} ชงค์ วงษ์จันทร์, ๗๒ ปี คนดีลพบุรี, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, ๒๕๔๐), หน้า ๑๑๒.

^{๑๐๓} สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, การพัฒนาโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา, หน้า ๘-๙.

- ๔) โครงการทดสอบทักษะวิชาการกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา
- ๕) โครงการเข้าค่ายปฏิบัติธรรมวันอาสาฬหบูชา ณ พุทธมณฑลจังหวัดนครปฐม
- ๖) การประกวดกิจกรรมส่งเสริมพระพุทธศาสนา
- ๗) โครงการตรวจเยี่ยม โรงเรียนในสังกัดกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา
- ๘) โครงการยกย่องสถานศึกษาผู้บริหารดีเด่นทุกระดับชั้น
- ๙) โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน^{๑๐๔}

ต่อมา ในปี พ.ศ.๒๕๓๔ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้อนุมัติหลักเกณฑ์วิธีการ เงื่อนไขและแนวทางปฏิบัติ ในการดำเนินงานกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๓๔ ซึ่งระบุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มโรงเรียนการกุศลในพระพุทธศาสนา ดังนี้

- ๑) เพื่อจัดตั้งเป็นศูนย์รวมโรงเรียนที่จัดการศึกษาเพื่อการกุศลและส่งเสริมพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง
- ๒) เพื่อทำหน้าที่ประสานงานระหว่างโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ๓) เพื่อร่วมกันดำเนินการ กำหนดนโยบาย และพัฒนาคุณภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประเภทนี้
- ๔) เพื่อร่วมมือกันดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นร่วมกัน ก็เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียน การส่งเสริมกิจกรรมพระพุทธศาสนา และกิจกรรมทั้งการศึกษาตามที่เห็นสมควร
- ๕) พิจารณาเสนอแนวทางความคิดเห็นและปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดแก่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.)^{๑๐๕}

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “ความเป็นมาของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา” ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักของนักวิชาการต่าง ๆ ไว้ดังนี้

^{๑๐๔} สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, คู่มือการบริหารจัดการระบบคุณภาพ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๓), หน้า ๗๒.

^{๑๐๕} สำนักงานเลขาธิการการศึกษา, สภาพปัจจุบันและปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, ๒๕๔๗), หน้า ๑๕๒.

ตารางที่ ๒.๘ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับความเป็นมาของโรงเรียนการกุศลของวัดใน
พระพุทธศาสนา

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (๒๕๔๑, หน้า ๖-๗)	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเดิม ชื่อโรงเรียนราษฎร์ของวัด ตามระเบียบกระทรวง ศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๔๗๙ เรื่อง โรงเรียนราษฎร์ ของวัด โดยมีฐานะเป็นโรงเรียนราษฎร์ของวัด ประเภทสามัญ เปิดทำการสอนในเวลากลางวัน ปกติ ตั้งขึ้นเพื่อการกุศลอยู่ในวัด
ชงค์ วงษ์จันทร์ (๒๕๔๐, หน้า ๑๑๒)	มติมหาเถรสมาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ ระบุให้วัดไม่ สามารถขออนุญาตเปิดหรือรับโอนโรงเรียน ราษฎร์เป็นของวัด วัดต่าง ๆ จึงได้จัดตั้งมูลนิธิ ของวัดขึ้นเพื่อเป็นเจ้าของโรงเรียนแทนวัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (๒๕๔๑, หน้า ๘-๙)	ทางคณะสงฆ์ค่อย ๆ ผ่อนปรน เพื่อเปิดโอกาสให้ พระภิกษุสามเณรได้ศึกษาวิชาสามัญและได้มอง ถึงความสำคัญของสตรีทั่ว ๆ ไป จึงเปิดโอกาสให้ ศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ของวัดได้
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๕๓, หน้า ๗๒)	ในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ผู้แทนของกรมการศาสนา และ คณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้ประชุมร่วมกัน และมีมติกำหนดให้มีการจัดกิจกรรมของกลุ่ม โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ได้แก่ ประชุมคณะกรรมการบริหาร การพัฒนาผู้บริหาร และบุคลากร การทดสอบทักษะวิชาการ การเข้า ค่ายปฏิบัติธรรมวันอาสาฬหบูชา การประกวด กิจกรรมส่งเสริมพระพุทธศาสนา การตรวจเยี่ยม โรงเรียนในสังกัด และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน
สำนักงานเลขาธิการการศึกษา (๒๕๔๗, หน้า ๑๕๒)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้ระบุ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มโรงเรียนการกุศล ในพระพุทธศาสนา คือ จัดการศึกษาเพื่อการกุศล อย่างแท้จริง ประสานงานระหว่างโรงเรียนและ หน่วยงานเกี่ยวข้อง กำหนดนโยบายและพัฒนา คุณภาพในการจัดการศึกษา และ เสนอแนวทาง ความคิดเห็นและปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดแก่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน

สรุปได้ว่า โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเดิมชื่อโรงเรียนราษฎร์ของวัด มีฐานะเป็นโรงเรียนราษฎร์ของวัดประเภทสามัญ เปิดทำการสอนในเวลากลางวันปกติ ตั้งขึ้นเพื่อการกุศลอยู่ในวัด เดิมทีมหาเถรสมาคมไม่อนุญาตให้วัดเปิดหรือรับโอนโรงเรียนราษฎร์เป็นของวัด วัดต่าง ๆ จึงได้จัดตั้งมูลนิธิของวัดขึ้นเพื่อเป็นเจ้าของโรงเรียนแทนวัด แต่ต่อมาทางคณะสงฆ์เห็นความสำคัญของการศึกษาวิชาสามัญ จึงค่อย ๆ ผ่อนปรนให้พระภิกษุสามเณรได้ศึกษาวิชาสามัญและได้มองเห็นความสำคัญของสตรีทั่ว ๆ ไป จึงเปิดโอกาสให้ศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ของวัดได้ และในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ผู้แทนของกรมการศาสนาและคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้ประชุมร่วมกันและมีมติจัดตั้งกลุ่มโรงเรียนการกุศลในพระพุทธศาสนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการประสานงานระหว่างโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเพื่อการกุศลอย่างแท้จริง และได้กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

๒.๓.๒ ความหมายของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “ความหมายของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา” จากทัศนะของนักวิชาการที่หลายหลาก จึงได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา คือ โรงเรียนที่วัดหรือมูลนิธิวัดจัดตั้งขึ้นก็เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลเด็กและเยาวชนที่ยากจน บางแห่งมีนักเรียนเฉพาะชาย-หญิง และบางแห่งมีนักเรียนพระภิกษุสามเณรเรียนร่วมด้วย นอกจากการจัดการศึกษาสงเคราะห์แก่เด็กและเยาวชนให้มีสถานที่เรียนหนังสือแล้ว พระภิกษุสงฆ์ยังให้ความสงเคราะห์การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนผู้กำลังศึกษาในสถานศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศด้วย^{๑๐๖}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มีฐานะเป็นโรงเรียนเอกชนตามมาตรา ๑๕ (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๕ ที่วัดเป็นผู้รับใบอนุญาต มีเจ้าอาวาสหรือหรือมูลนิธิของวัดซึ่งเจ้าอาวาสเป็นผู้ลงนามแทนมูลนิธิเป็นผู้รับใบอนุญาต^{๑๐๗}

สอดคล้องกับที่ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๓๒ ระบุไว้ว่า โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา หมายถึง โรงเรียนเอกชนตามมาตรา ๑๕ (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๕ ที่วัดเป็นผู้รับใบอนุญาต^{๑๐๘}

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “ความหมายของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา” ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักของนักวิชาการต่าง ๆ ไว้ดังนี้

^{๑๐๖} สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, *ความสำเร็จในการปฏิบัติการกิจของวัด*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๒๐.

^{๑๐๗} สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, *การพัฒนาโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา*, หน้า ๑๘.

^{๑๐๘} ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๓๒ อ้างใน แฉลงการณ์คณะสงฆ์ เล่ม ๗๘ ตอนที่ ๕ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๓๓.

ตารางที่ ๒.๙ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับความหมายของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๖, หน้า ๒๐)	โรงเรียนที่วัดหรือมูลนิธิตั้งขึ้นก็เพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ยากจน และบางแห่งมีนักเรียนพระภิกษุสามเณรเรียนร่วมด้วย
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (๒๕๔๑, หน้า ๑๘)	โรงเรียนเอกชนตามมาตรา ๑๕ (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๕ ที่วัดเป็นผู้รับใบอนุญาต มีเจ้าอาวาสหรือหรือมูลนิธิตั้งขึ้นซึ่งเจ้าอาวาสเป็นผู้ลงนามแทนมูลนิธิตั้งเป็นผู้รับใบอนุญาต
แถลงการณ์คณะสงฆ์ เล่ม ๗๘ ตอนที่ ๕ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๓๓	โรงเรียนเอกชนตามมาตรา ๑๕ (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๕

สรุปได้ว่า โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา หมายถึง โรงเรียนที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ยากจน ตามมาตรา ๑๕ (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๕ โดยมีเจ้าอาวาสหรือมูลนิธิตั้งขึ้นซึ่งเจ้าอาวาสเป็นผู้ลงนามแทนเป็นผู้รับใบอนุญาตซึ่งบางแห่งมีภิกษุและสามเณรเข้าเรียนร่วมด้วย

๒.๓.๓ ระเบียบข้อบังคับว่าด้วยโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “ระเบียบข้อบังคับว่าด้วยโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา” จากทัศนะของนักวิชาการที่หลากหลาย จึงได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ตามมติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑๕/๒๕๔๕ มติที่ ๒๒๒/๒๕๔๕ เรื่อง การขออนุญาตจัดตั้งโรงเรียนการกุศลของวัด ในการประชุมมหาเถรสมาคม วันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้มีมติว่า การจัดตั้งโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๓๒ ข้อ ๕ การจัดตั้งโรงเรียน โดยให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดกองโรงเรียนสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ^{๑๐๙}

^{๑๐๙} สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม, มติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑๕/๒๕๔๕ สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม มติที่ ๒๒๒/๒๕๔๕ เรื่อง การขออนุญาตจัดตั้งโรงเรียนการกุศลของวัด, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.Mahathera.org>, (๒๐ กันยายน ๒๕๔๘).

โดยระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๓๒ ได้กำหนดให้ “โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา” หมายถึง โรงเรียนเอกชนตาม มาตรา ๑๕ (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๕ ที่วัดเป็นผู้รับใบอนุญาต “ผู้รับใบอนุญาต” หมายถึง ผู้ขอจัดตั้งโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา “วัด” หมายถึง วัด ในพระพุทธศาสนาที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ “โรงเรียน” หมายถึง โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา “ผู้จัดการ” หมายถึง ผู้ทำหน้าที่จัดการ หรือ ผู้อำนวยการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา “ครูใหญ่” หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ครูใหญ่หรือ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา “ครู” หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ครู หรืออาจารย์ที่ ทำการสอนประจำอยู่ในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา และ “นักเรียน” หมายถึง ผู้ที่ กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

โดยการนี้ ให้ดำเนินกิจการโรงเรียน โดยมีคณะกรรมการอำนวยการโรงเรียนทำหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๕ แล้วให้ทำหน้าที่เพิ่มอีก ดังต่อไปนี้

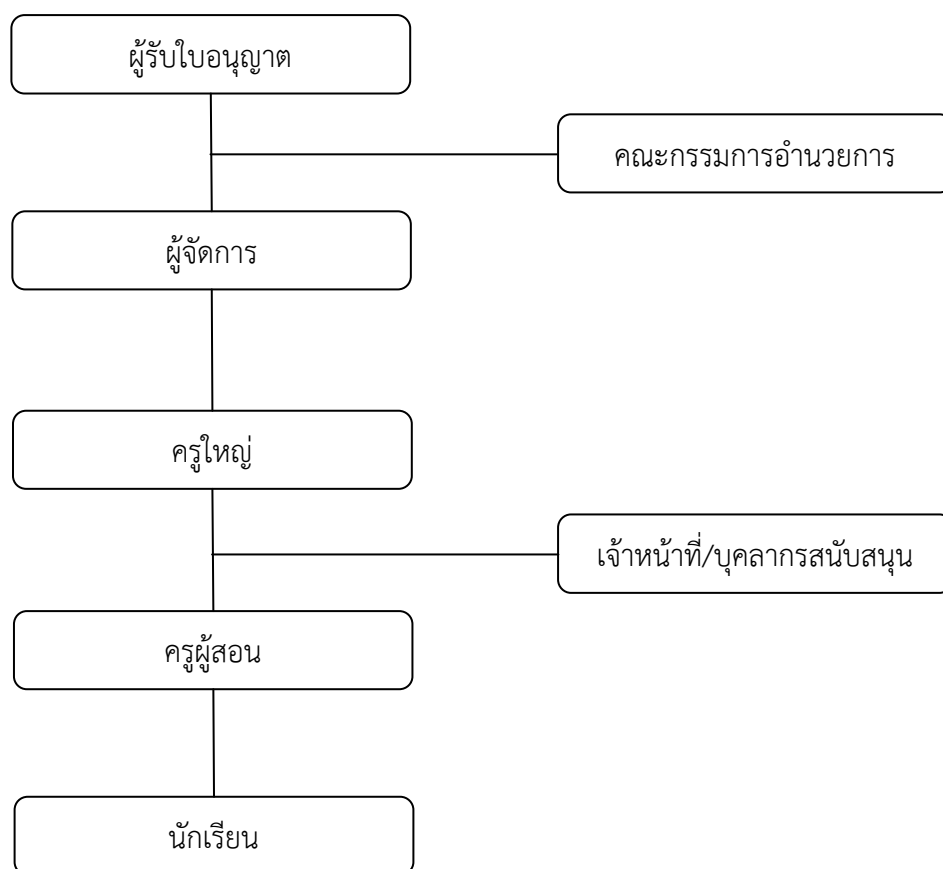
- (๑) กำหนดนโยบายและแผนเพื่อพัฒนาโรงเรียน
- (๒) ควบคุมการบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบาย
- (๓) ควบคุมการเงินและงบประมาณของโรงเรียน
- (๔) พิจารณาเสนอบุคคลเพื่อบรรจุแต่งตั้งถอดถอนผู้จัดการ ครูใหญ่ และครูในโรงเรียน

อนึ่ง ผู้จัดการและครูใหญ่จะเป็นพระภิกษุหรือคฤหัสถ์ก็ได้ ครูจะเป็นพระภิกษุสามเณร (เฉพาะ วิชาที่ไม่ขัดต่อพระวินัย) หรือคฤหัสถ์ก็ได้ และพระภิกษุสามเณรสามารถเข้าเรียนได้

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กระทรวง ศึกษาธิการกำหนด และจัดกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับสถาบันที่เป็นศูนย์กลางในการเผยแผ่ พระพุทธศาสนา โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนให้การอุดหนุนเป็นกรณีพิเศษ สำหรับ ค่าธรรมเนียมการเรียนและเงินรายได้อื่น ๆ ที่โรงเรียนได้รับ ให้ใช้จ่ายในกิจการโรงเรียนเท่านั้น^{๑๑๐}

ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๓๒ ดังกล่าวนี้นี้ แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีกลุ่มบุคคลผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งสิ้น ๗ กลุ่ม

^{๑๑๐} ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๓๒ ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๒ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๘ ตอนที่ ๕ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๓๓.

แผนภาพที่ ๒.๓ กลุ่มบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาตามระเบียบ
กระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา พ.ศ.
๒๕๓๒^{๑๑๑}

จากแผนภาพที่ ๒.๓ แสดงให้เห็นว่า กลุ่มบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับโรงเรียนการกุศลของวัดใน
พระพุทธศาสนาตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา
พ.ศ. ๒๕๓๒ ประกอบด้วย

ผู้รับใบอนุญาต ต้องเป็นเจ้าอาวาสวัดเท่านั้น มีหน้าที่ควบคุมดูแล รับผิดชอบกิจกรรมของ
โรงเรียน ในการดำรงและเล็กล้มกิจการโรงเรียนให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ และ
นโยบายของราชการ ให้ความร่วมมือกับชุมชนและทางราชการ ส่งเสริมสนับสนุนครูและบุคลากร เผย
แพร่ข่าวสาร สิทธิประโยชน์แก่ครูและครูพึงได้รับ ต้องไม่กระทำการใดที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่
การดำเนินงานกิจการโรงเรียน

^{๑๑๑} สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, พระราชบัญญัติ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและแนวทาง
ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชน, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : ศุภสกลาตพริ้ว, ๒๕๓๖), หน้า ๙.

ผู้จัดการ อาจเป็นบรรพชิตหรือฆราวาสก็ได้ ทำหน้าที่บริหารจัดการหรืออำนวยการโรงเรียน ด้านกิจการโรงเรียน งบประมาณ สื่อ-อุปกรณ์ วัสดุครุภัณฑ์ คู่มือการสอน งานบุคลากร อาคารสถานที่ และความสัมพันธ์ชุมชน

ครูใหญ่อาจเป็นบรรพชิตหรือฆราวาสก็ได้ ทำหน้าที่การบริหารงานกิจการโรงเรียน งานวิชาการ งานปกครอง งานกิจการนักเรียน งานประกันคุณภาพทางการศึกษา และงานบริหารทั่วไป

ครูอาจเป็นบรรพชิตหรือฆราวาสก็ได้ แต่ต้องมีคุณสมบัติตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๕ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกำหนดความและประสบการณ์ของผู้รับใบอนุญาตให้เป็นครูได้ และความรู้ของผู้รับใบอนุญาตให้เป็นครูโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๓๑ ดังนี้

- ๑) มีสัญชาติไทย
- ๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์
- ๓) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๙
- ๔) มีความรู้ตามที่ระเบียบกำหนด จบปริญญาตรีทางการศึกษา มีใบประกอบวิชาชีพครู^{๑๒}
- ๕) ไม่เคยออกจากราชการโดยมีความผิด เว้นแต่ได้ถูกออกราชการดังกล่าวแล้วไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันขอรับใบอนุญาตให้เป็นครู
- ๖) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตให้เป็นครู เว้นแต่ได้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีก่อนวันขอรับใบอนุญาตให้เป็นครู
- ๗) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือผิดละหุโทษและได้พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีก่อนวันขอรับใบอนุญาตให้เป็นครู

๘) ไม่เป็นโรคตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

สำหรับคุณสมบัติตามวงเล็บหนึ่งให้รัฐมนตรีมีอำนาจพิจารณาผ่อนผันได้ตามที่เห็นสมควร โดยสิทธิผลประโยชน์ของครูในโรงเรียนเอกชนที่พึงได้รับ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการอุดหนุนและส่งเสริมโรงเรียนและช่วยเหลือครูเอกชน พ.ศ. ๒๕๓๕ มีดังนี้

สิทธิประโยชน์จากภาครัฐที่ครูพึงได้รับ

- ๑) เงินสะสม ๑๒ % จากกองทุนสงเคราะห์ครูใหญ่ และครูโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๗
- ๒) เงินเดือนและเงินเพิ่มตามวุฒิ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย การคุ้มครองการทำงานของครูใหญ่และครูโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๒
- ๓) ค่ารักษาพยาบาล ตามระเบียบกองทุนสงเคราะห์ครูใหญ่และครูโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๗

^{๑๒} ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูต้องมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด คือ ๑) อายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปี บริบูรณ์ ๒) มีวุฒิปริญญาทางการศึกษา หรือเทียบเท่า หรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง ๓) ผ่านการปฏิบัติการสอน ในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ คณะกรรมการคุรุสภากำหนด ๔) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี ๕) ต้องไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ และ ๖) ไม่เคยต้องโทษจำคุก ในคดีที่คุรุสภาเห็นว่าอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ.

๔) การเบิกค่าเล่าเรียนบุตร ตามระเบียบกองทุนสงเคราะห์ครูใหญ่และครูโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๗

๕) ขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์^{๑๑๓} ให้แก่ครู บุคลากรของโรงเรียนเอกชน และสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตามประกาศเรื่องหลักเกณฑ์พิจารณาเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๒๓

สิทธิประโยชน์จากโรงเรียน

๑) การปรับปรุงเลื่อนตำแหน่งการปฏิบัติหน้าที่

๒) สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย ชุดแต่งกาย อาหารกลางวัน เงินกุ๋ดดอกเบี้ยต่ำ

๓) การปรับปรุงอัตราเงินเดือน เงินปฏิบัติงานนอกเวลา เงินปฏิบัติการนอกเวลา เงินรับรองเงินประจำตำแหน่ง เงินตอบแทนต่าง ๆ

๔) การส่งเสริมด้านขวัญและกำลังใจ กรณีเจ็บป่วย กรณีประสบภัยพิบัติ ฯลฯ

๕) ส่งเสริมโอกาสและความก้าวหน้าทางอาชีพ เช่น ทุนการศึกษาต่อ ทุนการศึกษามูลนิธิ เงินเบี้ยเลี้ยงการอบรม ประชุมสัมมนา

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “ระเบียบข้อบังคับว่าด้วยโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา” ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักของนักวิชาการต่าง ๆ ไว้ดังนี้

ตารางที่ ๒.๑๐ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับว่าด้วยโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม [http://www.Mahathera.org , [๒๐ กันยายน ๒๕๕๘].	ตามมติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑๕/๒๕๔๕ มติที่ ๒๒๒/๒๕๔๕ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ ระบุว่า การจัดตั้งโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๓๒ ข้อ ๕ การจัดตั้งโรงเรียน โดยให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดกองโรงเรียนสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ

^{๑๑๓}เกณฑ์การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการ มี ๑๑ ลำดับ โดยระดับเริ่มต้นขอ (ลำดับ ๑) ต้องมีระยะเวลารับราชการ ติดต่อกัน มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่ วันเริ่มเข้ารับราชการ จนถึงวัน ก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน ไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน ลำดับที่ ๒-๕ กำหนดระยะเวลา เลื่อนขั้นตรา ๕ ปี หมายถึง ต้องดำรงตำแหน่งในระดับนั้น ๆ รวมเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปี บริบูรณ์ ก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะ ขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน และลำดับที่ ๗-๙ ขอกรณีปีที่เกษียณอายุ ราชการ ตามลำดับ ๔ หรือลำดับ ๕ แล้วแต่กรณีให้ขอปีติดกันได้.

ตารางที่ ๒.๑๐ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับว่าด้วยโรงเรียนการกุศล
ของวัดในพระพุทธศาสนา (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
แถลงการณ์คณะสงฆ์ (เล่ม ๗๘ ตอนที่ ๕ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๓๓)	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และจัดกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับสถาบันที่เป็นศูนย์กลางในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนให้การอุดหนุนเป็นกรณีพิเศษสำหรับค่า ธรรมเนียมการเรียนและเงินรายได้อื่นที่โรงเรียนได้รับ ให้ใช้จ่ายในกิจการโรงเรียนเท่านั้น
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (๒๕๓๖, หน้า ๙)	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา เป็นโรงเรียนเอกชนตามมาตรา ๑๕ (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๕ ที่วัดเป็นผู้รับใบอนุญาต - ผู้รับใบอนุญาต หมายถึง ผู้ขอจัดตั้งโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา - วัด หมายถึง วัดในพระพุทธศาสนาที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ - โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา - ผู้จัดการ หมายถึง ผู้ทำหน้าที่จัดการ หรือผู้อำนวยการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา - ครูใหญ่ หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา - ครู หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ครู หรืออาจารย์ที่ทำการสอนประจำอยู่ในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา - นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

สรุปได้ว่า การจัดตั้งโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาต้องเป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๓๒ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจึงมีสังกัดกองโรงเรียนสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีลักษณะสำคัญ คือ ๑) เป็นโรงเรียนเอกชนที่วัดเป็นเจ้าของ มีเจ้าอาวาสเป็นผู้รับใบอนุญาต โดยตำแหน่ง ๒) การบริหารโรงเรียนอยู่ในรูปของคณะกรรมการอำนวยการ (กรรมการบริหารโรงเรียน) ๓) การจัดการศึกษาแบบเรียนฟรี โดยไม่เก็บค่าธรรมเนียมการเรียน รัฐให้การอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียน ๑๐๐ % (ตั้งแต่ชั้นอนุบาล ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๖) ๔) รัฐให้การอุดหนุนด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบโดยตั้งงบประมาณเป็นรายปี รัฐให้เงินอุดหนุน ๕) ให้ข้าราชการไปปฏิบัติงานในโรงเรียนการกุศลได้ โดยถือเสมือนปฏิบัติราชการตามปกติ ๖) รัฐให้การอุดหนุนค่าใช้จ่ายสำหรับการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ๗) รัฐให้การอุดหนุนแก่โรงเรียนการกุศลทุกทั้งที่ได้รับอนุญาตให้เปิดทำการสอนหรือจัดตั้งขึ้นใหม่

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มีฐานะเป็นโรงเรียนเอกชนตามมาตรา ๑๕ (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๕ ที่วัดเป็นผู้รับใบอนุญาต^{๑๑๔} โรงเรียนหมายถึง สถานศึกษา^{๑๑๕} เป็นสถาบันหนึ่งของสังคม ที่เกิดขึ้นจากความต้องการของสังคม เพื่อทำหน้าที่หลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่สมาชิกของสังคม^{๑๑๖} เป็นแหล่งพัฒนาประชากรของประเทศที่สำคัญยิ่ง เป็นหน่วยงานที่ใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์จำนวนมากมาย^{๑๑๗} โดยกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลายฝ่ายร่วมดำเนินการมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมทั้งในด้านบุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ พฤติกรรม ทักษะคติ คุณธรรมและค่านิยม พร้อมทั้งจะสนองการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจการเมืองสังคมและวัฒนธรรม^{๑๑๘}

โลกยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งเป็นผลมาจากการผสมผสานระหว่าง ๔ เทคโนโลยี คือเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ (E : Electronics) เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (C : Computer) เทคโนโลยีโทรคมนาคม (T : Telecommunication) และเทคโนโลยีสารสนเทศ (I: Information) ซึ่งเรียกว่า ECTI หรือ IT หรือ ICT ความรู้ (Knowledge) และนวัตกรรม (Innovation) คือ อำนาจ ความรู้ และนวัตกรรมได้มาจากการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการมีจินตนาการ (Imagination) โลกยุคนี้จึงขับเคลื่อน

^{๑๑๔} สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, การพัฒนาโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา, หน้า ๑๘.

^{๑๑๕} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔, หน้า ๑,๐๒๕.

^{๑๑๖} ประภาศรี สีหอำไพ, พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕), หน้า ๑

^{๑๑๗} สมคิด บางโม, การบริหารการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏพระนคร, ๒๕๔๔), หน้า ๑๕๓.

^{๑๑๘} ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์, การบริหารการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โอ. เอส. พรินติ้งเฮาส์, ๒๕๔๙), หน้า ๘.

โดยเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge based Economy) หรือเศรษฐกิจยุคใหม่ (New Economy) ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว แตกต่างจากโลกในอดีต สิ่งเหล่านี้กดดันและท้าทายให้หลายประเทศหลายสังคมจำเป็นต้องปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วดังกล่าว โดยการมุ่งปรับปรุงปฏิรูปการศึกษา^{๑๑๙} สอดคล้องกับที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ ในมาตรา ๖ ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข^{๑๒๐}

การบริหารจัดการโรงเรียนจึงเป็นรูปแบบของการบริหารการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม^{๑๒๑} ซึ่งมีการกีดกันที่ต้องปฏิบัติทั้งในและนอกโรงเรียน^{๑๒๒} มี ๖ งานใหญ่ คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ และด้านธุรการ^{๑๒๓} ดังนี้

๒.๔.๑ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “ปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน” จากทัศนะของนักวิชาการที่หลายหลาก ดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนับเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารการศึกษายุคปัจจุบัน เพราะโรงเรียนจะต้องอาศัยทรัพยากรจากชุมชนมาช่วยในการพัฒนาโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นด้านอาคารสถานที่ หรือการเรียนการสอนก็ตาม^{๑๒๔} การสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนก็เพื่อให้โรงเรียนรู้จักชุมชนดีขึ้นในแง่ที่สามารถค้นหาและใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา และในเวลาเดียวกันก็ให้ชุมชนมีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียน^{๑๒๕} โดยการนี้โรงเรียนและชุมชนจะร่วมกันกำหนดความมุ่งหมายและนโยบายของโรงเรียน ตลอดจนการร่วมมือพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนเพื่อชุมชน^{๑๒๖}

^{๑๑๙} ลีปนันท์ เกตุทัต, การศึกษาไทยในทศวรรษหน้า กระทรวงศึกษาธิการ ๑๐๙ ปี, (กรุงเทพมหานคร : สกสศ.-ลาดพร้าว, ๒๕๔๔), หน้า ๔.

^{๑๒๐} สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓, (กรุงเทพมหานคร : พรักหวานกราฟฟิค, ๒๕๕๓), หน้า ๓.

^{๑๒๑} นิพนธ์ กิณวงศ์, หลักการบริหารการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (พิษณุโลก : ตระกูลไทย, ๒๕๔๓), หน้า ๑๒.

^{๑๒๒} นพพงษ์ บุญจิตรดุลย์, ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๐), หน้า ๑๒๘.

^{๑๒๓} ดูรายละเอียดใน สมศักดิ์ คงเที่ยง, หลักการบริหารการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๒), หน้า ๕๓-๗๑.

^{๑๒๔} กิติมา ปรีดีติลล, กระบวนการการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : อักษรบัณฑิต, ๒๕๔๒), หน้า ๒๓๗.

^{๑๒๕} พินิจดา วีระชาติ, การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน, (กรุงเทพมหานคร : โอ. เอส. พรินติ้งเฮาส์, ๒๕๔๒), หน้า ๔๔.

^{๑๒๖} สุพิชญา ธีระกุล, การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (สมุทรปราการ : ขนิษฐาการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๔๘.

โดยหลักการแล้วโรงเรียนและชุมชนจะต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดเพราะโรงเรียนเป็นสถาบันพัฒนาคน เพื่อให้ไปดำรงชีวิตในชุมชน ถ้าเปรียบกับกิจการทางอุตสาหกรรม โรงเรียนก็เป็นโรงงานสำหรับผลิตสิ่งของสำหรับชุมชนนั่นเอง โรงงานกับชุมชนจะต้องใกล้ชิดกันอยู่ตลอดเวลาเพื่อความเหมาะสมทางการผลิต (Production) และการบริโภค (Consumption) อาจแยกให้เห็นเหตุผลชัดเจนได้ ดังนี้

โรงเรียนเป็นแหล่งเลือกสรรคนให้ชุมชน (School as a Sorting and Selecting Agency) เนื่องจากโรงเรียนตั้งขึ้นตามความต้องการของชุมชนโรงเรียนจึงมีหน้าที่รับพัฒนาคนจนกว่าจะถึงเวลาอันสมควร หรือมีความรู้ความสามารถพอควรโรงเรียนจึงปล่อยให้คนเหล่านั้นออกไปสู่ชุมชน ทั้งที่เป็นชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ และชุมชนที่ห่างไกลออกไป

โรงเรียนเป็นแหล่งพัฒนาคนให้ชุมชน (School as a Socializing Agency) ในกระบวนการสังคมประกิต (Socialization Process) โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงคนได้มากรองจากครอบครัว จากการที่เด็กอยู่ในโรงเรียนเป็นเวลานาน และโรงเรียนจัดสิ่งแวดล้อมที่มีคุณค่าให้ทุกวัน โรงเรียนจึงสามารถเปลี่ยนแปลงและหล่อหลอมพฤติกรรมของเด็กให้เป็นที่ไปตามความต้องการของชุมชนได้มาก

โรงเรียนเป็นแหล่งรวมศาสตร์สาขาต่าง ๆ (Collecting of Disciplines) โรงเรียนเตรียมพร้อมที่จะจัดสิ่งแวดล้อมที่มีคุณค่าให้แก่เด็กนักเรียนที่จะต้องไปเป็นสมาชิกของชุมชน จึงจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องรวมครูที่มีความรู้ความสามารถในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ไว้ หากโรงเรียนเป็นของชุมชนอย่างแท้จริง โรงเรียนจะมีบุคคลที่มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะอำนวยความสะดวกแก่ชุมชน

โรงเรียนเป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรม (School as Culture Transmission Agency) วัฒนธรรมเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของชุมชน ทั้งชุมชนและโรงเรียนมีหน้าที่ฟื้นฟูแก่เยาวชนของชุมชนเพื่อให้เยาวชนเหล่านั้นเข้าใจความเป็นมาของวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ

โรงเรียนเป็นศูนย์รวมของชุมชน (School as a Community Center) โรงเรียนนับเป็นสมบัติของส่วนร่วมในชุมชนมีอาคารและบริเวณพอจะเป็นที่ประชุมหรือประกอบพิธีต่าง ๆ ได้ เช่น สัมมนา จัดงานประจำปี ตั้งค่ายลูกเสือชาวบ้าน จัดพิธีแต่งงาน ประกวดพืชผล บางชุมชนใช้โรงเรียนเป็นสถานที่ประกอบการเกี่ยวกับศาสนาด้วย เช่น ทำขวัญนาคว ตั๋งองค์กลืน เป็นต้น นับว่าโรงเรียนเป็นศูนย์รวมของชุมชนและให้ประโยชน์แก่ชุมชนอย่างคุ้มค่า

โรงเรียนและชุมชนมีจุดหมายเดียวกัน เป็นทั้งจุดหมายที่กำหนดอย่างเป็นทางการและกำหนดอย่างไม่เป็นทางการ ทั้งโดยวัฒนธรรมประเพณี และโดยสามัญสำนึกให้โรงเรียนและชุมชนมีจุดหมายของการปฏิบัติงานตรงกัน คือ พัฒนาคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ (Perfect Man) และสามารถจัดชุมชน และดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนอย่างปกติสุข ความจริงที่ปรากฏอยู่ในจิตใจของประชาชนในชุมชนก็คือ ทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ โรงเรียน และปรารถนาที่จะให้โรงเรียน มีความคล่องตัว และปฏิบัติงานทุกชนิดอย่างมีประสิทธิภาพชุมชนมักให้ความร่วมมือกับโรงเรียนด้วยดี ทุกประการตลอดมา เพราะมีสำนึกอยู่ว่าโรงเรียนปฏิบัติงานตรงกับที่ชุมชนต้องการ^{๑๒๗}

^{๑๒๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๙-๕๐.

การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จึงมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

จุดมุ่งหมายที่ ๑ เพื่อสร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพราะ สัมพันธภาพจะเป็นเครื่องมือเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้ร่วมมือกันปฏิบัติการต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้บรรลุจุดหมายอันเดียวตามที่กำหนด

จุดมุ่งหมายที่ ๒ เพื่อสร้างเสริมความรู้สึกเป็นเจ้าของให้แก่ชุมชน เนื่องจากโรงเรียนเป็นสาธารณสมบัติที่ชุมชนเป็นเจ้าของอยู่แล้ว หากแต่มอบหมายให้คณะครูเป็น ผู้รับผิดชอบดำเนินการ โดยมีครูใหญ่เป็นหัวหน้า

จุดมุ่งหมายที่ ๓ เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน กิจการต่าง ๆ ของโรงเรียนอาจแบ่งเป็นหลายประเภท เช่น การกำหนดความมุ่งหมาย และนโยบาย กิจการเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน กิจการเกี่ยวกับการพัฒนาอาคารสถานที่ ตลอดจน การพัฒนาด้านวิชาการ เช่น หลักสูตร เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

จุดมุ่งหมายที่ ๔ เพื่อฟื้นฟูและรักษาวัฒนธรรมของชุมชน ในชุมชนที่มีวัฒนธรรมประจำอยู่มากมายทั้งที่เป็นขนบธรรมเนียมประเพณีและศาสนา วัฒนธรรมเหล่านี้เป็นเครื่องมือสร้างสรรค์ความดีของชุมชน เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว เป็นศูนย์รวมทางจิตใจ และเป็นสัญลักษณ์ของชุมชน ชุมชนจะรักษาและหวงแหนอย่างยิ่ง หากโรงเรียนทำการฟื้นฟูและถ่ายทอดให้แก่เยาวชนชุมชนจะให้ความร่วมมือทุกประการ เพราะชุมชนมองเห็นว่าโรงเรียนกระทำการเพื่อชุมชนอย่างแท้จริง

จุดมุ่งหมายที่ ๕ เพื่อสร้างความกลมกลืนระหว่างบ้านกับโรงเรียน เป็นที่ยอมรับว่าโรงเรียนเป็นหน่วยงานของชุมชน ดำเนินงานพัฒนาคนสำหรับชุมชน โรงเรียนกับชุมชนจึงมีการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันในทุกกรณี การดำรงชีพในชุมชนควรจะเป็นหลักสูตรของโรงเรียน ปฏิบัติการต่าง ๆ ควรเป็นชุมชนโรงเรียนเป็นเพียงสถานที่ฝึกหัดให้เท่านั้น^{๑๒๘}

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจำเป็นจะต้องมีการวางแผนจัดดำเนินงานอย่างรอบคอบ และตั้งใจจริง^{๑๒๙} หลักเกณฑ์ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีดังนี้

๑) ยึดหลักมนุษยสัมพันธ์

การสร้างสัมพันธ์กับชุมชนควรใช้กระบวนการติดต่อสื่อสารสองทาง^{๑๓๐} การติดต่อสื่อสารที่ดีจะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันโรงเรียนจะต้องแจ้งข่าวสารของโรงเรียนให้ชุมชนรับทราบอยู่เสมอ^{๑๓๑} การติดต่อสัมพันธ์กับชุมชนต้องอาศัยหลักมนุษยสัมพันธ์เป็นอย่างมาก บุคลากรในโรงเรียนจึงต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี^{๑๓๒} และการใช้หลักมนุษยสัมพันธ์จะเกิดขึ้นได้โดยการให้ประชาชนมีบทบาทให้มากที่สุด^{๑๓๓}

^{๑๒๘} พินิจดา วีระชาติ, การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน, หน้า ๕๑-๕๒.

^{๑๒๙} กิตติมา ปรีดีติลล, กระบวนการการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น, หน้า ๒๒๔.

^{๑๓๐} นพพงษ์ บุญจิตรคุลย์, ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา, หน้า ๒๗.

^{๑๓๑} บรรเทา กิตติศักดิ์, โรงเรียนกับชุมชน, (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ม.ป.ป.), หน้า ๑๘๔.

^{๑๓๒} กิตติมา ปรีดีติลล, กระบวนการการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น, หน้า ๒๒๔.

^{๑๓๓} สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง เล่ม ๖ บริหารศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : คัมปายอิมเมจจิง, ๒๕๔๑), หน้า ๒๐.

๒) ยึดหลักความจริงใจหรือบริสุทธิ์ใจ

การสร้างสัมพันธ์กับชุมชนต้องดำเนินการด้วยความบริสุทธิ์ใจ เชื่อถือได้^{๑๓๔} ตรงไปตรงมา^{๑๓๕} โรงเรียนกับชุมชนต้องจัดให้มีการดำเนินกิจกรรมด้วยความบริสุทธิ์ใจ มีความจริงใจต่อกัน^{๑๓๖} ข้อความใด ๆ ที่จะเผยแพร่สู่ประชาชนย่อมจะมีความเชื่อถือได้ ตรงไปตรงมามากที่สุด และไม่ควรมีอะไรปิดบังภายในโรงเรียน^{๑๓๗} ต้องดำเนินการด้วยความบริสุทธิ์ใจ ตรงไปตรงมา เชื่อถือได้ไม่มีอะไรซ่อนเร้น ซึ่งโดยปกติประชาชนให้ความเชื่อถือต่อระบบโรงเรียน แต่หากทำอะไรที่ไม่ดีประชาชนก็หมดศรัทธา^{๑๓๘}

๓) ยึดหลักซื่อสัตย์

บุคลากรในโรงเรียนควรมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ และการทำงาน ควรให้ประชาชน หรือคณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ^{๑๓๙} โดยใช้วิถีทางแห่งประชาธิปไตยในการดำเนินงาน^{๑๔๐} เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดี^{๑๔๑}

๔) ยึดความคงเส้นคงวา

ความคงเส้นคงวา หมายถึง ความสม่ำเสมอใน การทำงาน การติดต่อสัมพันธ์กับคน^{๑๔๒}

๕) ยึดความเสียสละ

ถ้าโรงเรียนให้การศึกษามีคุณภาพด้วยความเสียสละแล้วก็จะเป็นที่เชื่อถือของประชาชน ชุมชนจะเข้ามามีบทบาทให้ความช่วยเหลือและพัฒนาโรงเรียนมากขึ้น^{๑๔๓} บุคลากรทุกคนในโรงเรียนจึงควรมีความเสียสละในการทำงานเพื่อชุมชน^{๑๔๔}

๖) ยึดความอดทน

การดำเนินงานของโรงเรียนต้องดำเนินการสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันตามหลักเกณฑ์แห่งความถูกต้อง^{๑๔๕} บุคลากรในโรงเรียนจึงต้องอดทนเป็นอย่างมากในการดำเนินงานของโรงเรียน และการติดต่อกับชุมชน^{๑๔๖}

^{๑๓๔} นพพงษ์ บุญจิตรดุลย์, ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา , หน้า ๒๗.

^{๑๓๕} สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง เล่ม

๖ บริหารศาสตร์, หน้า ๒๐.

^{๑๓๖} กมล ตราชู, “โรงเรียนกับชุมชน : หัวใจการจัดการศึกษา”, วารสารการศึกษาท้องถิ่น, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๕, (กันยายน-ตุลาคม ๒๕๔๑) : ๑๐.

^{๑๓๗} กิติมา ปรีดีติลล, กระบวนการการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น, หน้า ๒๒๔.

^{๑๓๘} ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน, (ปัตตานี: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ๒๕๔๐), หน้า ๗๘.

^{๑๓๙} กิติมา ปรีดีติลล, กระบวนการการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น, หน้า ๒๒๔.

^{๑๔๐} นพพงษ์ บุญจิตรดุลย์, ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา , หน้า ๒๗.

^{๑๔๑} สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง เล่ม ๖ บริหารศาสตร์, หน้า ๒๐.

^{๑๔๒} กิติมา ปรีดีติลล, กระบวนการการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น, หน้า ๒๒๔.

^{๑๔๓} บรรเทา กิตติศักดิ์, โรงเรียนกับชุมชน, หน้า ๑๘๙.

^{๑๔๔} กิติมา ปรีดีติลล, กระบวนการการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น, หน้า ๒๒๔.

^{๑๔๕} กมล ตราชู, “โรงเรียนกับชุมชน : หัวใจการจัดการศึกษา”, วารสารการศึกษาท้องถิ่น, หน้า ๑๐.

^{๑๔๖} กิติมา ปรีดีติลล, กระบวนการการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น, หน้า ๒๒๔.

๗) ยืดความยืดหยุ่น

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนต้องดำเนินการด้วยความยืดหยุ่นให้เข้ากับสาระตามเวลาและโอกาส^{๑๔๗} ควรเป็นลักษณะโอนอ่อนผ่อนปรน การดำเนินการควรมีการยืดหยุ่นตามสถานการณ์และเวลา^{๑๔๘} ดำเนินการด้วยความยืดหยุ่นเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังและเต็มความสามารถ^{๑๔๙} ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนก็ต้องอาศัยความยืดหยุ่น (Flexibility) ของเวลา ไม่จำกัดระยะเวลา และสอดคล้องกับสภาพของชุมชน^{๑๕๐}

๘) ยืดความต่อเนื่อง

การจะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนนั้น ย่อมต้องอาศัยเวลาในการดำเนินงานที่ต่อเนื่องกัน และจำเป็นต้องมีตลอดไป^{๑๕๑} เป็นการดำเนินการต่อเนื่องตลอดระยะเวลาทั้งในและนอกโรงเรียน^{๑๕๒} ถือเป็นภารกิจที่ต้องทำต่อเนื่องตลอดเวลา^{๑๕๓} เพราะการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนไม่สามารถสร้างได้ในระยะเวลาอันสั้นหรือเพียงวันสองวัน^{๑๕๔} จะต้องทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ^{๑๕๕}

๙) ยืดการครอบคลุมเนื้อหา

การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนต้องดำเนินการให้ครอบคลุมทุกด้านที่ชุมชนมีส่วนรับผิดชอบด้วย^{๑๕๖} ครอบคลุมลักษณะงานและขอบข่ายของโรงเรียนในทุก ๆ ด้านอย่างเพียงพอ มิใช่มุ่งในด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ^{๑๕๗} เป็นการดำเนินการพัฒนาร่วมกันให้ครบทุกด้านและครอบคลุม^{๑๕๘} ความครอบคลุม (Coverity) นี้เป็นความครอบคลุมทุกด้านที่ชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบด้วยไม่ควรมองเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการเฉพาะ ควรที่จะให้ประชาชนได้เข้าใจทุก ๆ ด้านของโรงเรียน^{๑๕๙}

๑๐) ยืดความเรียบง่าย

การนำเสนอของโรงเรียนต่อชุมชนไม่ว่าจะเป็นด้านใด ควรคำนึงถึงความเรียบง่ายในการสื่อสารสัมพันธ์กับชุมชน^{๑๖๐} ใช้วิธีการดำเนินงานง่าย ๆ และเป็นกันเองกับประชาชน^{๑๖๑} มีความง่ายเพื่อให้

^{๑๔๗} นพพงษ์ บุญจิตรดุลย์, ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา , หน้า ๒๗.

^{๑๔๘} กิตติมา ปรีดีติลล, กระบวนการการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น, หน้า ๒๒๔.

^{๑๔๙} กมล ตราชู, “โรงเรียนกับชุมชน : หัวใจการจัดการศึกษา”, วารสารการศึกษาท้องถิ่น, หน้า ๑๐.

^{๑๕๐} ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน, หน้า ๗๘.

^{๑๕๑} กิตติมา ปรีดีติลล, กระบวนการการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น, หน้า ๒๒๔.

^{๑๕๒} สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง เล่ม

๖ บริหารศาสตร์, หน้า ๒๐.

^{๑๕๓} นพพงษ์ บุญจิตรดุลย์, ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา , หน้า ๒๗.

^{๑๕๔} ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน, หน้า ๗๘.

^{๑๕๕} กมล ตราชู, “โรงเรียนกับชุมชน : หัวใจการจัดการศึกษา”, วารสารการศึกษาท้องถิ่น, หน้า ๑๐.

^{๑๕๖} นพพงษ์ บุญจิตรดุลย์, ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา , หน้า ๒๗.

^{๑๕๗} กิตติมา ปรีดีติลล, กระบวนการการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น, หน้า ๒๒๔.

^{๑๕๘} กมล ตราชู, “โรงเรียนกับชุมชน : หัวใจการจัดการศึกษา”, วารสารการศึกษาท้องถิ่น, หน้า ๑๐.

^{๑๕๙} ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน, หน้า ๗๘.

^{๑๖๐} กิตติมา ปรีดีติลล, กระบวนการการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น, หน้า ๒๒๔.

^{๑๖๑} สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง เล่ม

๖ บริหารศาสตร์, หน้า ๒๐.

เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงาน เริ่มจากการใช้ภาษาสื่อสารง่าย ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน^{๑๖๒} กล่าวคือ ต้องมีความง่าย (Simplicity) และคล่องตัวในการดำเนินงาน ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงควรจะเป็นความเข้าใจง่าย ๆ ธรรมดา ไม่มีซับซ้อนจนเกินไปที่จะทำให้ประชาชนเข้าใจยาก^{๑๖๓}

๑๑) ยึดการสร้างสรรค

การสร้างสรรคเป็นหลักที่โรงเรียนต้องมุ่งที่จะกระทำเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน^{๑๖๔} การดำเนินงานใด ๆ ต้องเป็นไปโดยสร้างสรรค (Constructiveness) มิใช่ทำลายภาพพจน์ของโรงเรียนและชุมชน แต่เป็นไปด้วยการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน^{๑๖๕}

๑๒) ความสามารถในการปรับตัว

โรงเรียนต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพของ ท้องถิ่นในแต่ละโอกาส และแต่ละสภาพปัญหา^{๑๖๖} ปรับตัว (Adaptability) ให้เข้ากับสภาพของชุมชน โดยคำนึงถึงวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อ ความเข้าใจ ความคิดเห็นของประชาชนเป็นสำคัญ^{๑๖๗}

สำหรับ วิธีการที่จะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้ดีที่สุดนั้น ผู้บริหาร ครูผู้สอน จะต้องร่วมกันจัดกิจกรรมที่จะต้องนำชุมชนเข้าสู่โรงเรียน และนำโรงเรียนเข้าสู่ชุมชน รวมถึงการให้บริการแก่ชุมชนด้วย^{๑๖๘} เพราะมีนักเรียนเป็นตัวเชื่อมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่แล้ว โรงเรียนสามารถเป็นสื่อในการสร้างความสัมพันธ์ได้ทุกโอกาส^{๑๖๙} ซึ่งสามารถดำเนินการได้ ดังนี้

๑) การนำโรงเรียนออกสู่ชุมชน โรงเรียนควรปฏิบัติ ดังนี้

๑.๑) เสนอรายงานให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

๑.๒) สร้างความเชื่อถือและความมั่นใจ ตลอดจนความนิยมในโรงเรียนให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน

๑.๓) ส่งเสริมประชาชนให้มีความเข้าใจในความสำคัญของการศึกษา และให้ประชาชนเกิดความรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่ทุกคนจะต้องให้ความสนใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

๑.๔) ส่งเสริมให้ครูกับครูปกครองมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้นเพื่อเป็นผลดีต่อการเรียนการสอน

^{๑๖๒} กมล ทรายู, “โรงเรียนกับชุมชน : หัวใจการจัดการศึกษา”, วารสารการศึกษาท้องถิ่น, หน้า ๑๐.

^{๑๖๓} ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน, หน้า ๗๘.

^{๑๖๔} กิตติมา ปรีดีดิolk, กระบวนการการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น, หน้า ๒๒๔.

^{๑๖๕} ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน, หน้า ๗๘.

^{๑๖๖} กิตติมา ปรีดีดิolk, กระบวนการการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น, หน้า ๒๒๔.

^{๑๖๗} ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน, หน้า ๗๘.

^{๑๖๘} สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง เล่ม

๖ บริหารศาสตร์, หน้า ๒๐.

^{๑๖๙} สุรินทร์ กิจนิตย์ชีว์, “การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อการเรียนการสอนวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา”, วารสารการศึกษาแห่งชาติ, ปีที่ ๒๗ ฉบับที่ ๒ (ธันวาคม ๒๕๓๔-มกราคม ๒๕๔๕) : ๒๘.

๑.๕) สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามาช่วยเหลือกิจการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งในด้านการเงิน วัสดุ แรงงาน และกำลังใจ

๑.๖) สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ โดยมีโรงเรียนเป็นศูนย์ประชาชน ศูนย์การศึกษา และศูนย์วัฒนธรรม

๑.๗) ประเมินความต้องการของผู้ปกครองและประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนมีโอกาสนองความต้องการอันแท้จริงของประชาชน

๑.๘) แก้ไขปัดเป่าคล้อยข้อข้องใจและสิ่งที่ทำให้ประชาชนเข้าใจผิด ๆ ช่วยให้ประชาชน มองโรงเรียนในแง่ดี มีความเข้าใจและเห็นใจโรงเรียนมองครูและนักเรียนด้วยความเชื่อถือและนิยมยกย่อง

๒) การนำชุมชนมาสู่โรงเรียน โรงเรียนควรจะได้ปฏิบัติดังนี้

๒.๑) เชิญผู้เชี่ยวชาญในอาชีพเฉพาะอย่างมาให้ความรู้และแนะนำ เช่น ช่างไฟฟ้า อาจเชิญมาให้ความรู้เรื่องประโยชน์และอันตรายที่เกิดจากไฟฟ้า

๒.๒) ผู้ปกครองเด็ก อาจให้ความช่วยเหลือในการเป็นวิทยากรในบางเรื่อง เช่น สมาชิกสภา อาจให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประชุมสภาร่างกฎหมายหรืออื่น ๆ

๒.๓) โรงงานอุตสาหกรรม เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานการผลิต

๒.๔) ตำรวจ ข้าราชการ ให้ความรู้ด้านการจราจร การปกครองและอื่น ๆ

๒.๕) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือท้องถิ่น อาจให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในท้องถิ่น

๒.๖) ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น พืช สัตว์ป่า ดินหิน แม่น้ำ แร่ อาจนำมาใช้ในการเรียนการสอน

๒.๗) ทรัพยากรที่มนุษย์ประดิษฐ์ตกแต่ง เช่น บ้านเรือน อาคาร สนาม สถานีดับเพลิง อาจใช้ในการเรียนการสอนได้

๒.๘) แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และทันตแพทย์ เพื่อมาให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย

๒.๙) จัดงานประจำปี แล้วเชิญผู้ปกครองและประชาชนมาร่วมงาน

๒.๑๐) จัดนิทรรศการแสดงผลงานของโรงเรียน หรือทำพิธีเปิดอาคารเรียนหลังใหม่

๒.๑๑) จัดการแสดงละครหรือแข่งขันกีฬา

๒.๑๒) จัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู^{๑๗๐}

๒.๑๓) จัดตั้งคณะกรรมการประชาชน เพื่อทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของโรงเรียน

๒.๑๔) จัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า สมาคมเกี่ยวกับการศึกษา สมาคมเกี่ยวกับครูและสมาคมเกี่ยวกับกิจกรรมหย่อนใจต่าง ๆ สำหรับประชาชน

๒.๑๕) จัดตั้งสมาคมต่าง ๆ ของชุมชนขึ้นตามความเหมาะสม โดยใช้โรงเรียนเป็นที่ตั้งของสมาคม

^{๑๗๐} พินิจดา วีระชาติ, การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน, หน้า ๕๖.

๒.๑๖) จัดโปรแกรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ทั้งในด้านการศึกษา อาชีพ และการหย่อนใจ โดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับประโยชน์โดยตรงบ้างตามสมควร

๒.๑๗) เชิญผู้ที่มีความสนใจในการศึกษามาเป็นกรรมการศึกษา กรรมการโรงเรียนชุมชน กรรมการโครงการสุขภาพของโรงเรียน เป็นต้น^{๑๗๑}

วิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนี้แบ่งเป็น ๒ วิธีใหญ่ คือ วิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยตรง และวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยทางอ้อม^{๑๗๒} ซึ่งโรงเรียนควรสร้างความสัมพันธ์ในลักษณะความสัมพันธ์กับชุมชนโดยทางอ้อม เป็นการปรับปรุงบุคลากรและอาคารสถานที่ภายในโรงเรียน เป็นการสร้างความสัมพันธ์โดยทางอ้อมที่ควรก่อให้เกิดขึ้น เพราะการปรับปรุงบุคลากรและสถานที่เป็นสัญลักษณ์ของการพัฒนาอย่างหนึ่งที่จะสร้างความศรัทธาให้แก่ผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี เพราะการเข้ามาดูมาเห็นสิ่งดี ๆ ของโรงเรียนย่อมเป็นที่ติดตามประทับใจและจะได้รับการกล่าวขวัญจากปากหนึ่งไปสู่ปากหนึ่งได้เป็นอย่างดี^{๑๗๓}

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “ปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน” ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักของนักวิชาการต่าง ๆ ไว้ดังนี้

ตารางที่ ๒.๑๑ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พินิจดา วีระชาติ (๒๕๔๒, หน้า ๔๔)	การสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนก็เพื่อให้โรงเรียนรู้จักชุมชนดีขึ้นในแง่ที่สามารถค้นหาและใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการ ศึกษา และในเวลาเดียวกันก็ให้ชุมชนมีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียน
สุพิชญา อีระกุล (๒๕๔๒, หน้า ๔๘)	ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น โรงเรียนและชุมชนจะร่วมกันกำหนดความมุ่งหมายและนโยบายของโรงเรียน ตลอดจนการร่วมมือพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนเพื่อชุมชน
นพพงษ์ บุญจิตรดุลย์ (๒๕๔๐, หน้า ๒๗)	การสร้างสัมพันธ์กับชุมชนควรใช้กระบวนการติดต่อสื่อสารสองทาง

^{๑๗๑} สุรพันธ์ ยันต์ทอง, การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุทธินิสารการพิมพ์, ๒๕๔๖), หน้า ๓๑๘-๓๑๙.

^{๑๗๒} พสิษฐ พิชณานนท์, การบริหารงานโรงเรียนกับชุมชน, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (นครปฐม : ภาควิชาการบริหารและการนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๐), หน้า ๑๐๑

^{๑๗๓} ยนต์ ชุ่มจิต, สังคมวิทยาการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๘), หน้า ๑๓๖.

ตารางที่ ๒.๑๑ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของ
วัดในพระพุทธศาสนา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
กิตติมา ปรีดีติติก (๒๕๔๒, หน้า ๒๒๔-๒๓๗)	ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนับเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารการศึกษายุคปัจจุบัน เพราะโรงเรียนจะต้องอาศัยทรัพยากรจากชุมชนมาช่วยในการพัฒนาโรงเรียน โดยต้องยึดหลักการ ดังนี้ ๑) ยึดหลักมนุษยสัมพันธ์ ๒) ยึดหลักความจริงใจหรือบริสุทธิ์ใจ ๓) ยึดหลักซื่อสัตย์ ๔) ยึดความคงเส้นคงวา ๕) ยึดความเสียสละ ๖) ยึดความอดทน ๗) ยึดความยืดหยุ่น ๘) ยึดความต่อเนื่อง ๙) ยึดการครอบคลุมเนื้อหา ๑๐) ยึดความเรียบง่าย ๑๑) ยึดการสร้างสรรค์ ๑๒) ความสามารถในการปรับตัว
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๑, หน้า ๒๐)	การใช้หลักมนุษยสัมพันธ์จะเกิดขึ้นได้โดยการให้ประชาชนมีบทบาทให้มากที่สุด
สุรินทร์ กิจนิตยชีวี (๒๕๔๕, หน้า ๒๘)	วิธีการที่จะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้ดีที่สุดนั้น สามารถดำเนินการได้ ดังนี้ ๑) การนำโรงเรียนออกสู่ชุมชน ๒) การนำชุมชนมาสู่โรงเรียน
สุรพันธ์ ยันต์ทอง (๒๕๔๖, หน้า ๓๑๘-๓๑๙)	สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้ดีที่สุดนั้น ควรเชิญผู้ที่มีความสนใจในการศึกษามาเป็นกรรมการสถานศึกษา กรรมการโรงเรียนชุมชน กรรมการโครงการสุขภาพของโรงเรียน เป็นต้น
พิสิฐ พิษณานนท์ (๒๕๔๐, หน้า ๑๐๑)	วิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนี้แบ่งเป็น ๒ วิธีใหญ่ คือ วิธีการการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยตรง และวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยทางอ้อม

ตารางที่ ๒.๑๑ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของ
วัดในพระพุทธศาสนา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ยนต์ ชุ่มจิต (๒๕๓๘, หน้า ๑๓๖)	โรงเรียนควรสร้างความสัมพันธ์ในลักษณะความสัมพันธ์กับชุมชนโดยทางอ้อม เป็นการปรับปรุงบุคลากรและอาคารสถานที่ภายในโรงเรียน เป็นการสร้างความสัมพันธ์โดยทางอ้อมที่ควรก่อให้เกิดขึ้น เพราะการปรับปรุงบุคลากรและสถานที่เป็นสัญลักษณ์ของการพัฒนาอย่างหนึ่งที่จะสร้างความศรัทธาให้แก่ผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี เพราะการเข้ามาดูมาเห็นสิ่งดี ๆ ของโรงเรียนย่อมเป็นที่ติดตามประทับใจและจะได้รับการกล่าวขวัญจากปากหนึ่งไปสู่ปากหนึ่งได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีขึ้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน อันจะช่วยให้โรงเรียนได้รับความร่วมมือและความสะดวกในการดำเนินงาน ให้โรงเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในชุมชน ได้แก่ บุคคล วัสดุ และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งด้านการเงินและแรงงานเพื่อการดำเนินงานของโรงเรียนได้ และชุมชนก็ได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการและอื่น ๆ อันจะเป็นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมอีกทางหนึ่ง รวมถึงช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานอันจะทำให้บุคลากรมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และป้องกันหรือแก้ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนที่อาจเกิดขึ้นโดยเป็นผลกระทบจากชุมชน โดยทั่วไปมีวิธีการที่จะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ๒ ลักษณะ คือ การนำโรงเรียนออกสู่ชุมชน และการนำชุมชนมาสู่โรงเรียน อย่างไรก็ตาม พึงยึดถือหลักการสำคัญ ๑๒ ประการ คือ ยึดหลักมนุษยสัมพันธ์ ยึดหลักความจริงใจหรือบริสุทธิ์ใจ ยึดหลักซื่อสัตย์ ยึดความคงเส้นคงวา ยึดความเสียสละ ยึดความอดทน ยึดความยืดหยุ่น ยึดความต่อเนื่อง ยึดการครอบคลุมเนื้อหา ยึดความเรียบง่าย ยึดการสร้างสรรค์ และความสามารถในการปรับตัว หลักการสำคัญ ๑๒ ประการนี้ เกิดขึ้นเนื่องด้วยการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนจำเป็นต้องใช้กระบวนการติดต่อสื่อสารสองทาง นั่นเอง

๒.๔.๒ ด้านหลักสูตรและการสอน

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “ปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านหลักสูตรและการสอน” จากทัศนะของนักวิชาการที่หลากหลาย ดังนี้

หลักสูตรคือเอกสารที่บรรจุแผนงานหรือโครงการและเนื้อหากิจกรรมต่าง ๆ อันพึงปรารถนาของสังคมนั้น ๆ อันจะทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข^{๑๗๔} เป็นแผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้น เพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้^{๑๗๕} เป็นสิ่งที่ผู้เรียนพึงได้รับและได้เรียนรู้จากการจัดมวลประสบการณ์และแผนการสอนที่จัดให้ผู้เรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บรรลุผล ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนา มุ่งที่จะฝึกอบรมผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และพัฒนาความสามารถในการดำรงชีวิตเพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีและมีคุณภาพในอนาคต^{๑๗๖} โดยนัยนี้ คำว่า หลักสูตร จึงมีความหมาย ๓ ประการ คือ

ประการที่ ๑ หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎีหลักการและการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามที่มุ่งหวังไว้

ประการที่ ๒ หลักสูตรเป็นระบบในการจัดการศึกษา มีปัจจัยนำเข้า (Input) เช่น ครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์อาคารสถานที่กระบวนการ (Process) ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลผลิต (Output) คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสำเร็จทางการศึกษา เป็นต้น

ประการที่ ๓ หลักสูตรเป็นแผนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ^{๑๗๗}

หลักสูตรจึงเป็นการกำหนดเนื้อหาสาระและแนวทางในการปฏิบัติงานของครู และผู้บริหารสถานศึกษาในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน การพัฒนาผู้เรียน ดังนั้น หลักสูตรจึงมีความสำคัญ ดังนี้

๑) เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา (Education Goals and Policies) หมายถึง สิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา

๒) จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว

๓) รูปแบบโครงสร้างหลักสูตร (Types and Structures) หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่แสดงแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์

^{๑๗๔} อมรา เล็กเริงศิลป์, หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๐), หน้า ๗.

^{๑๗๕} อีรณ บัวศรี, ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบ และพัฒนา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : ธนัชการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๖.

^{๑๗๖} อุทัย บุญประเสริฐ และจิราภรณ์ จันทน์สุพรรณ, หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๔๐), หน้า ๗.

^{๑๗๗} ชูศรี สุวรรณโชติ, หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร, (กรุงเทพมหานคร : อักษรไทย, ๒๕๔๔), หน้า ๔๑.

๔) จุดประสงค์ของวิชา (subject objectives) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่เรียนวิชานั้นไปแล้ว

๕) เนื้อหา (Content) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ

๖) จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Instructional Objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้มีทักษะและความสามารถหลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้

๗) ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้

๘) การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร

๙) วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media) หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม วีดิทัศน์ ฯลฯ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษาอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน^{๑๗๘}

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจึงต้องศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรของโรงเรียน หลักสูตรที่โรงเรียนใช้อยู่ให้ทราบเกี่ยวกับสาระสำคัญของหลักสูตรอย่างแน่ชัด ในเรื่องหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง แนวทางดำเนินการ มวลประสบการณ์ เวลาเรียน การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างเอกสารหลักสูตรชนิดต่าง ๆ เพื่อจะได้แนะนำช่วยเหลือครูให้ได้ใช้และปฏิบัติตามหลักสูตรได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม^{๑๗๙}

สิ่งสำคัญที่จัดเป็นองค์ประกอบของหลักสูตรทุกหลักสูตร ประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบ ได้แก่ วัตถุประสงค์ เนื้อหา การเรียน และการประเมิน^{๑๘๐} ดังนี้

๑) วัตถุประสงค์ (Objective) หมายถึง เป้าหมายของการสอน เป็นส่วนที่กำหนดคุณสมบัติหรือคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน วัตถุประสงค์ของหลักสูตรแบ่งเป็น ๔ ระดับ ดังนี้

๑.๑) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นความต้องการหรือเป้าหมายรวมของแต่ละหลักสูตร

๑.๒) วัตถุประสงค์ของกลุ่มวิชา หรือหมวดวิชา เป็นเป้าหมายของกลุ่มวิชาที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกันที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และความสามารถอย่างไร

๑.๓) วัตถุประสงค์ของรายวิชา มีจุดมุ่งหมายว่า ต้องการให้ผู้เรียนได้รับอะไร

๑.๔) วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม จะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่สังเกตและสามารถวัดได้
อย่างเป็นรูปธรรม^{๑๘๑}

^{๑๗๘} อารัง บัวศรี, **ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบ และพัฒนา**, หน้า ๘.

^{๑๗๙} อุทัย บุญประเสริฐ และจิราภรณ์ จันทน์สุพัฒน์, **หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน**, หน้า ๓๘.

^{๑๘๐} Ornstein Allan C. & Hunkins Francis P., **Curriculum Foundation : Principle and Issues**, (New Jersey : Prentice Hall, 1988), pp. 168-170.

^{๑๘๑} วารุณี อัครโกสิน, “การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ”, **วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๔).

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือจุดประสงค์ของหลักสูตรจึงเป็นผลที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน หลังจากการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรที่ดำเนินการไปแล้ว เพื่อให้เกิดคุณลักษณะตามที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน^{๑๘๒}

๒) เนื้อหา (Content) เป็นเครื่องกำหนดขอบเขต และความเข้มข้นของสาระความรู้ ทักษะ และประสบการณ์

เนื้อหาสาระสำคัญของสิ่งที่ผู้รับการฝึกอบรมหรือเรียนรู้ตามหลักสูตรต้องการเรียนรู้ เป็นส่วนที่เชื่อมโยงให้เกิดประสบการณ์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาของหลักสูตร คือ ข้อมูลด้านปรัชญา ด้านการศึกษา ข้อมูลด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ และข้อมูลด้านสังคม^{๑๘๓} สำหรับการตรวจสอบคุณภาพเนื้อหาของวิชาในหลักสูตรคือ พิจารณาเนื้อหาที่บ่งชี้ให้ผู้เรียนรู้ในสิ่งนั้นๆ มีแนวคิด หลักการ และข้อเท็จจริงที่สัมพันธ์กับเนื้อหาวิชา เนื้อหาที่เป็นแนวทางในกระบวนการเรียนการสอน ต้องเชื่อมโยงและสัมพันธ์กับหัวเรื่อง และเนื้อหาวิชาต้องบ่งชี้ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความคิด ทักษะ และคุณลักษณะ^{๑๘๔}

ส่วนประสบการณ์การเรียนรู้ คือ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสถานการณ์ภายนอกของสิ่งแวดล้อม โดยผู้เรียนกระทำประสบการณ์ด้วยตนเอง จะเห็นว่าประสบการณ์การเรียนรู้เป็นวิธีการที่นำเนื้อหาไปสู่จุดหมายปลายทางของหลักสูตร สำหรับหลักการในการคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ คือ เลือกประสบการณ์ที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติตามจุดมุ่งหมาย ประสบการณ์การเรียนรู้ที่เลือกต้องเป็นที่พึงพอใจของผู้เรียน และอยู่ในขอบเขตของผู้เรียนที่สามารถทำประสบการณ์นั้นได้^{๑๘๕}

เอกสารหลักสูตรสถานศึกษาเป็นเอกสารสำคัญที่ครูจะใช้สำหรับการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และการประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน ดังนั้น เนื้อหาของเอกสารหลักสูตรแต่ละสถานศึกษาควรประกอบด้วย

ส่วนนำ : ข้อมูลในส่วนนี้ช่วยให้ครูผู้สอนทราบถึงเป้าหมายโดยรวมของสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน เช่น วิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลาง เป็นต้น

โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา : เป็นส่วนที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดรายวิชาที่จัดสอนในแต่ละปี/ภาคเรียน ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พร้อมทั้งจำนวนเวลาเรียน หรือหน่วยกิตของรายวิชาเหล่านั้น

คำอธิบายรายวิชา : ส่วนนี้เป็นรายละเอียดที่ช่วยให้ทราบว่าผู้เรียนจะเรียนรู้อะไรจากวิชานั้น ๆ ประกอบด้วยรหัสวิชา ชื่อรายวิชา ประเภทรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับชั้นที่สอน พร้อมทั้งคำอธิบายให้ทราบว่าเมื่อเรียนรายวิชานั้นแล้วผู้เรียนจะมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะหรือเจตคติอะไร ซึ่งอาจจะบ่งชี้ให้ทราบถึงกระบวนการเรียนรู้ประสบการณ์สำคัญที่ผู้เรียนจะได้รับด้วยก็ได้

^{๑๘๒}Tyler W. Ralph, *Basic Principles of Curriculum and Instruction*, (Chicago : The University of Chicago Press, 1994), p. 70.

^{๑๘๓}Ibid., p. 71.

^{๑๘๔}วิชัย วงษ์ใหญ่, *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ*, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๓๗), หน้า ๕-๖.

^{๑๘๕}Tyler W. Ralph, *Basic Principles of Curriculum and Instruction*, p. 74.

เกณฑ์การวัดประเมินผลและจบหลักสูตร : เป็นส่วนที่สถานศึกษากำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะจบการศึกษาในแต่ละระดับ โดยพัฒนาเกณฑ์ดังกล่าวให้สอดคล้องสัมพันธ์กับเกณฑ์การจบหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลาง^{๑๘๖}

๓) การเรียนการสอน (Instructional Activity) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายในการเรียนตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

วิธีการจัดการเรียนการสอนเป็นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้สนทนาโต้ตอบ (Discuss) และอภิปรายซักถาม (Debate) โดยไม่มีการตัดสินถูก (Right) หรือ ผิด (Wrong) ในข้อคิดเห็น แต่ครูผู้สอนจะต้องมุ่งพัฒนาส่งเสริม/ฝึกฝนวิธีการให้ความคิดบนพื้นฐานของความรู้และทฤษฎีความรู้ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นให้ข้อมูลขัดแย้งหรือเห็นด้วยอย่างมีคุณภาพ (Quality of Justification and a Balance Approach to the Knowledge Claim in Question) ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนจะต้องจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถและมีทักษะในการนำเสนอแนวคิด/องค์ความรู้ โดยบอกประเด็นสำคัญ ๓ ประเด็นเกี่ยวกับหัวข้อ (Topic) ที่ตนเองเลือก ได้แก่

ประเด็นที่ ๑ สามารถบอกช่องทางการรับรู้ความรู้ (ได้รับความรู้มาอย่างไร) เช่น รับรู้ความรู้โดยความรู้สึก (Sense Perception) หรือรู้โดยเหตุผล (Reason) รับรู้โดยอารมณ์ (Emotion) หรือรับรู้จากสื่อภาษา สัญลักษณ์/การให้สมญานาม (language/symbols/nomenclature) เป็นต้น

ประเด็นที่ ๒ สามารถบอกสาขาของความรู้ที่ได้รับ (Area of Knowledge) เช่น เป็นความรู้ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ มานุษยวิทยา ประวัติศาสตร์ ศิลปะ และศิลปกรรม เป็นต้น

ประเด็นที่ ๓ สามารถบอกความหมายขององค์ประกอบต่าง ๆ ของความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับเรื่องธรรมชาติการรับรู้ (Nature of Knowing) ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Knowledge of Communities) ภูมิปัญญาชาวบ้าน (Knower s' Senses) และสิทธิและการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ (Justification of Knowledge Claims)^{๑๘๗}

๔) การประเมิน (Evaluation) คือ กระบวนการรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบว่ากระบวนการเรียนที่จัดขึ้นบังเกิดผลในระดับใด สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด และมีข้อเสนออะไรเพื่อตัดสินใจในการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้อีก ในการประเมินควรทำให้ครอบคลุมทุกมิติ^{๑๘๘} การประเมินดำเนินการโดยการตรวจสอบผลการเรียนการสอนว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ ต้องปรับปรุงหรือแก้ไขอย่างไร เพื่อให้ได้ผลลัพธ์เป็นไปตามความต้องการที่แท้จริงของหลักสูตร โดยแท้จริงการวัดประเมินผลการเรียนรู้เป็นการวัดประเมินผลสัมฤทธิ์จากการเรียนการสอน ซึ่งนอกจากการทำแบบทดสอบหรือการทำข้อสอบ ยังมีวิธีการประเมินผลผู้เรียนในรูปแบบอื่น ๆ ได้ดังนี้

^{๑๘๖} สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๑), หน้า ๓๘-๓๙.

^{๑๘๗} สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **คู่มือการพัฒนาหลักสูตรและการสอน**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๓), หน้า ๑๕.

^{๑๘๘} Tyler W. Ralph, **Basic Principles of Curriculum and Instruction**, p. 74.

๔.๑) การนำเสนอแนวคิด/ความคิดเห็นการให้เหตุผลเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่ผู้เรียนได้รับเลือกจากหัวข้อเรื่องที่ครูกำหนดให้ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นหัวข้อเกี่ยวกับสถานการณ์และสภาพสังคมในปัจจุบัน

๔.๒) การพูด ผู้เรียนจะต้องนำเสนอในหัวข้อต่าง ๆ ตามเวลาที่กำหนดให้ และในการนำเสนอ ผู้เรียนจะไม่ได้รับอนุญาตให้นำเสนอความคิดเห็นโดยการอ่านอย่างเด็ดขาด

การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงและการทำให้หลักสูตรดีขึ้น เป็นคำที่มีความหมายรวมถึงตั้งแต่การวางแผนหลักสูตร (Curriculum Planning) การใช้หลักสูตร (Curriculum Implementation) และการประเมินหลักสูตร (Curriculum Evaluation) บางครั้งจะใช้คำว่า การปรับปรุงหลักสูตร (Curriculum Improvement) ในความหมายเดียวกับคำว่า การพัฒนาหลักสูตร^{๑๘๙} การพัฒนาหลักสูตรจึงมีความหมายที่เด่นชัดที่สุดอยู่ ๒ ลักษณะ คือ ลักษณะแรกหมายถึงการทำให้ดีขึ้นหรือทำให้สมบูรณ์ขึ้น และอีกลักษณะหนึ่งหมายถึง ทำให้เกิดขึ้นหรือกรณีที่ต้องสร้างหลักสูตรขึ้นใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิม^{๑๙๐} การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการสากลที่สามารถประยุกต์ใช้กับหลักสูตรทางการศึกษาได้อย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรวิชาใด หรือหลักสูตรประเภทใดก็ตาม ซึ่งโดยทั่วไปมีกระบวนการพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

๑) การศึกษาบริบทและความต้องการ ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอน ได้แก่

๑.๑) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้สำหรับการพัฒนาหลักสูตร อาจเริ่มจากการทำการศึกษา หรือวิจัย หรือลงพื้นที่สำรวจและสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อทราบข้อเท็จจริงหลาย ๆ อย่างที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรงและโดยอ้อม^{๑๙๑} โดยพิจารณาข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ชุมชน สิ่งแวดล้อม ตลาดแรงงานในอาชีพนั้น ๆ และทักษะที่จำเป็นในอาชีพที่ต้องการ ซึ่งนำไปสู่การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยข้อมูลพื้นฐานดังกล่าวเหล่านี้ จะนำไปสู่การจัดโครงสร้างหลักสูตรต่อไป^{๑๙๒}

๑.๒) สำรวจความต้องการ หลังจากศึกษาข้อมูลพื้นฐานแล้ว ผู้สร้างหลักสูตรจะกำหนดความต้องการ หรือความจำเป็นของกลุ่มเป้าหมายที่จะทำการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ในขั้นตอนนี้จะสามารถบอกได้ถึงชื่อหลักสูตรและวัตถุประสงค์หลักของการสร้างหลักสูตร^{๑๙๓}

๑.๓) การกำหนดรูปแบบหลักสูตร หลังจากศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความจำเป็นในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรแล้ว จะต้องวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับรูปแบบหลักสูตร เช่น หลักสูตรแบบบูรณาการ เป็นต้น^{๑๙๔}

^{๑๘๙}Oliva Peter F., Curriculum Foundation : Principle and Issues, (New Jersey : Prentice Hall, 1988), p. 26.

^{๑๙๐}Saylor Jalen J. & Alexander William M., Curriculum Planning for Better Teaching and Learning, 4th ed., (New York : Holt, Rinehart and Winston, 1981), p. 7.

^{๑๙๑}วิชัย วงษ์ใหญ่, กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ, หน้า ๕-๖.

^{๑๙๒}กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์พัฒนาหนังสือกรมวิชาการ, ๒๕๕๔), หน้า ๓๐.

^{๑๙๓}ชูศรี สุวรรณโชติ, หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร, หน้า ๙๐.

^{๑๙๔}วิชัย วงษ์ใหญ่, กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ, หน้า ๘-๙.

๒) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร มีขั้นตอนดังนี้

๒.๑) การกำหนดโครงสร้างหลักสูตร ดังนี้

- การกำหนดจุดประสงค์ของการศึกษาโดยอาศัยข้อมูลเป็นหลักในการพิจารณา
- การคัดเลือกเนื้อหาวิชาที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตรงกับความต้องการและความจำเป็นของสังคม โดยคัดเลือกมาให้เรียนเฉพาะที่ตรงกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้
- การจัดระเบียบ ลำดับ และขั้นตอนของเนื้อหาวิชาที่คัดเลือกมาเพื่อความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน
- การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ โดยอาศัยความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้และวิธีสอนแบบต่างๆ เป็นแนวทางเพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการศึกษาและเนื้อหาวิชา
- การจัดระเบียบ ลำดับ และขั้นตอนของประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้
- การประเมินผล เป็นขั้นที่จะทำให้ทราบว่าการพัฒนาหลักสูตรประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด โดยปกติจะพิจารณาจากผลของการใช้หลักสูตร นั่นคือ พิจารณาว่าผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ เนื้อหาวิชา และกระบวนการเรียนการสอนมีความเหมาะสมเพียงใด^{๑๙๕}

๒.๒) การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร เมื่อร่างหลักสูตรเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก่อนจะนำหลักสูตรไปใช้ต้องตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขบางส่วนก่อนนำไปใช้จริง การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรทำได้หลายวิธี เช่น การประชุมสัมมนาโดยให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ตรงในเรื่องนั้นตรวจสอบ^{๑๙๖}

๓) การตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตร มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

๓.๑) การนำหลักสูตรไปทดลองใช้ มี ๓ ขั้นตอน ได้แก่

- การขออนุมัติหลักสูตร เมื่อได้ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรและปรับแก้หลักสูตรเรียบร้อยแล้วจะนำหลักสูตรไปใช้ จะต้องนำหลักสูตรเสนอหน่วยงานเพื่อให้ความเห็นชอบหลักสูตร เมื่อได้รับอนุมัติแล้วจึงจะรับสมัครผู้เรียนและจัดการดำเนินการเรียนการสอนได้
- การวางแผนการใช้หลักสูตร จะทำควบคู่ไปกับการขออนุมัติใช้หลักสูตร การวางแผนการใช้หลักสูตรจะต้องคำนึงถึงสิ่งจำเป็นต่างๆ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การเตรียมการงบประมาณ การเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร เป็นต้น
- ขั้นตอนการใช้หลักสูตรหรือการบริหารหลักสูตร ขั้นตอนนี้ถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด เป็นทั้งศาสตร์และศิลปะ ที่ว่าเป็นศาสตร์นั้น หมายถึง การวางแผนใช้อย่างเป็นระบบและใช้เทคโนโลยีทางการศึกษามาช่วยเสริม ส่วนที่ว่าเป็นศิลปะนั้น หมายถึง ผู้ใช้ในที่นี้รวมทั้งผู้บริหารและผู้สอนจะมีบทบาทมากในการที่จะทำให้หลักสูตรบรรลุความสำเร็จมากน้อยเพียงใด^{๑๙๗}

^{๑๙๕} Tabá H., Curriculum Development : Theory and Practice, (New York : Harcourt, Brace and World, 1962), pp. 422-425.

^{๑๙๖} วัย วงษ์ใหญ่, กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ, หน้า ๑๓-๑๔.

^{๑๙๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕-๑๗.

๓.๒) การประเมินผลการใช้หลักสูตร มี ๔ ขั้นตอน ได้แก่

- การวางแผนการประเมินหลักสูตร เป็นการพิจารณาว่าจะประเมินหลักสูตรในส่วนใดบ้าง เช่น ประเมินเอกสารหลักสูตร ประเมินระบบหลักสูตร ประเมินระบบการบริหารหลักสูตร ประเมินระบบการเรียนการสอน ประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ประเมินการสอนของผู้สอน ประเมินการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา และประเมินการยอมรับหลักสูตรจากผู้ปกครองหรือชุมชน เป็นต้น

- การเก็บข้อมูล ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมกับคุณลักษณะข้อมูลจากแหล่งนั้นๆ ตลอดจนการจัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

- ข้อมูล ได้แก่ การกำหนดว่ามีข้อมูลอะไรบ้างที่สำคัญในการช่วยตัดสินใจ การจัดทำระบบข้อมูลซึ่งช่วยจำแนกข้อมูลเป็นหมวดหมู่และสังเคราะห์ข้อมูลได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

- การรายงานข้อมูล ได้แก่ การนำเสนอข้อมูลผ่านการวิเคราะห์แล้วโดยใช้การตีความอธิบายลงสรุปเกี่ยวกับข้อมูลนั้น เพื่อพิจารณาประกอบการตัดสินใจว่าหลักสูตรนี้มีคุณค่าตรงตามวัตถุประสงค์หรือว่าจะต้องปรับปรุงแก้ไขส่วนใดของระบบหลักสูตรต่อไป

๔) การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งที่มีความสำคัญเนื่องจากหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนี้เป็นสิ่งใหม่สำหรับการทดลองใช้ เพราะฉะนั้น หลังจากการตรวจสอบประสิทธิภาพและประเมินผลของหลักสูตรที่สร้างขึ้นมาแล้ว จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะเป็นหลักสูตรที่สมบูรณ์ พร้อมทั้งจะนำไปใช้จริง ส่วนที่ควรพิจารณาเป็นหลักสำคัญในการปรับปรุงคือ กระบวนการที่ใช้ในการเสริมสร้างและพัฒนาทักษะของผู้ใช้หลักสูตร ด้านการปรับเนื้อหา กิจกรรม และช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ เป็นต้น^{๑๔๘}

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “ปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านหลักสูตรและการสอน” ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักของนักวิชาการต่าง ๆ ไว้ดังนี้

ตารางที่ ๒.๑๒ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านหลักสูตรและการสอน

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
(๒๕๔๐, หน้า ๗)	หลักสูตรคือเอกสารที่บรรจุแผนงานหรือโครงการและเนื้อหากิจกรรมต่าง ๆ อันพึงปรารถนาของสังคมนั้น ๆ อันจะทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

^{๑๔๘} วรุณี จิรสจิริธรรม, “การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาทักษะภาวะผู้นำเยาวชนในโรงเรียนอาชีวศึกษาคาทอลิก”, วิทยานิพนธ์การศึกษาศุภบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๔).

ตารางที่ ๒.๑๒ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของ
วัดในพระพุทธศาสนา ด้านหลักสูตรและการสอน (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
จํารง บัวศรี (๒๕๔๒, หน้า ๖)	หลักสูตรเป็นแผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้น เพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรม และมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้
อุทัย บุญประเสริฐ และจิราภรณ์ จันทร์สุพัฒน์ (๒๕๔๐, หน้า ๗)	หลักสูตรเป็นสิ่งที่ผู้เรียนพึงได้รับและได้เรียนรู้จากการจัดมวลประสบการณ์และแผนการสอนที่จัดให้ผู้เรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บรรลุผล ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนา มุ่งที่จะฝึกอบรมผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และพัฒนาความสามารถในการดำรงชีวิตเพื่อเป็นผู้ใหญ่ที่ดีและมีคุณภาพในอนาคต
ชูศรี สุวรรณโชติ (๒๕๔๔, หน้า ๔๑)	หลักสูตร มีความหมาย ๓ ประการ คือ ๑) หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎีหลักการ และการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตาม ที่มุ่งหวังไว้ ๒) หลักสูตรเป็นระบบในการจัดการศึกษา มีปัจจัยนำเข้า (Input) เช่น ครู นักเรียน วัสดุ อุปกรณ์อาคารสถานที่กระบวนการ (Process) ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลผลิต (Output) คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสำเร็จทางการศึกษา เป็นต้น ๓) หลักสูตรเป็นแผนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียนให้เป็นไป ตามเป้าหมายที่ต้องการ
Ornstein Allan C. & Hunkins Francis P. (1988, pp. 168-170)	สิ่งสำคัญที่จัดเป็นองค์ประกอบของหลักสูตรทุก หลักสูตร ประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบได้แก่ วัตถุประสงค์ เนื้อหา การเรียน และการประเมิน
Tyler W. Ralph (1994, p. 70)	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นผลที่ต้องการให้เกิด กับผู้เรียนหลังจากการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร ที่ดำเนินการไปแล้ว เพื่อให้เกิดคุณลักษณะตามที่ ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน

ตารางที่ ๒.๑๒ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของ
วัดในพระพุทธศาสนา ด้านหลักสูตรและการสอน (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๕๑, หน้า ๓๘-๓๙)	เอกสารหลักสูตรสถานศึกษาเป็นเอกสารสำคัญที่ ครูจะใช้สำหรับการจัดทำหน่วยการเรียนรู้จัดการ เรียนการสอน และการประเมินผลเพื่อพัฒนา ผู้เรียน ดังนั้น เนื้อหาของเอกสารหลักสูตรแต่ละ สถานศึกษาควรประกอบด้วย ส่วนนำ โครงสร้าง หลักสูตรสถานศึกษา คำอธิบายรายวิชา และ เกณฑ์การวัดประเมินผลและจบหลักสูตร
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๕๓, หน้า ๑๕)	การสอนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้เรียนให้ บรรลุเป้าหมายในการเรียนตามวัตถุประสงค์ของ หลักสูตรซึ่งบอกประเด็นสำคัญ ๓ ประเด็น เกี่ยวกับหัวข้อที่เลือก ได้แก่ ช่องทางการรับรู้ ความรู้ สาขาของความรู้ที่ได้รับ และความหมาย ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของความรู้ที่ได้รับ
Oliva Peter F. (1988, p. 26)	การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงและการทำให้หลักสูตร ดีขึ้น
Saylor Jalen J. & Alexander William M. (1981, p. 7)	การพัฒนาหลักสูตรจึงมีความหมายที่เด่นชัดที่สุด อยู่ ๒ ลักษณะ คือ ลักษณะแรกหมายถึงการทำ ให้ดีขึ้นหรือทำให้สมบูรณ์ขึ้น และอีกลักษณะหนึ่ง หมายถึง ทำให้เกิดมีขึ้นหรือกรณีที่ต้องสร้าง หลักสูตรขึ้นใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิม
กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๕๔, หน้า ๓๐)	กระบวนการพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรมีดังนี้ ๑) การศึกษาบริบทและความต้องการ ๒) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร ๓) การตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตร
วรวิทย์ จิรสุนทรธรรม (๒๕๕๔, หน้า ๑๐๒)	การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งที่มี ความสำคัญ เนื่องจากหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนี้เป็น สิ่งใหม่สำหรับการทดลองใช้ ฉะนั้น หลังจากการ ตรวจสอบประสิทธิภาพและประเมินผลของ หลักสูตรที่สร้างขึ้นมาแล้ว จึงจำเป็นต้องมีการ ปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะเป็นหลักสูตรที่สมบูรณ์ พร้อมที่จะนำไปใช้จริง

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการหลักสูตรเป็นการบริหารงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมหลายมิติ เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย และต้องอาศัยองค์ประกอบปัจจัยเกื้อหนุนต่าง ๆ มากมาย เปรียบเสมือนการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนา การเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด หลักสูตรและการสอนโดยทั่วไปเป็นการกำหนดมาตรฐานของเนื้อหาสาระและแนวทางในการปฏิบัติงานในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนโดยมีตัวชี้วัดและเป้าหมายเป็นกรอบทิศทางในการกำหนดขอบข่ายเนื้อหา ซึ่งประกอบด้วยทักษะกระบวนการ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถบรรลุมาตรฐานตัวชี้วัดที่หลักสูตรกำหนดไว้ จึงจำเป็นที่โรงเรียนต้องพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แน่น ให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง เป็นคนดี และเป็นผู้ที่อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่สังคมเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งส่วนหนึ่งมีผลมาจากการเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี นั่นเอง

๒.๔.๓ ด้านกิจกรรมนักเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “ปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านกิจกรรมนักเรียน” จากทัศนะของนักวิชาการที่หลากหลาย ดังนี้

กิจกรรมนักเรียน หมายถึง งานที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนโดยตรง เป็นงานที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้ก้าวหน้าประสบผลสำเร็จและมุ่งส่งเสริมชีวิต ความเป็นอยู่ของนักเรียนในโรงเรียนให้ดำเนินไปด้วยดี^{๑๙๙} กิจกรรมนั้นจะทำในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียน หรือไม่ก็ตาม นับตั้งแต่นักเรียนเข้ามาในโรงเรียนจนกระทั่งออกจากโรงเรียนไป^{๒๐๐} งานกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ การรับเด็กเข้าเรียน การลงทะเบียนเรียน การแบ่งกลุ่มแบ่งชั้นเรียน การจัดปฐมนิเทศ การจัดให้ทุนการศึกษา การจัดให้ความปลอดภัย ปูองกันอุบัติเหตุต่าง ๆ การรักษาวินัยและความประพฤตินักเรียนการทำงานเพื่อเก็บหลักฐานและประวัติของนักเรียน การวิจัยประเมินผลและติดตามผลการจัดบริหารและสวัสดิการต่าง ๆ และกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น สถานักเรียน ลูกเสือเนตรนารียุวกาชาด การศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น^{๒๐๑}

การบริหารกิจกรรมนักเรียนมีความสำคัญมาก ทั้งนี้ เพราะเกี่ยวข้องกับใกล้ชิดกับการพัฒนาเยาวชนให้เจริญเติบโตสมบูรณ์ดีพร้อม ทั้งอารมณ์ สังคม จิตใจ แม้การบริหารวิชาการสามารถพัฒนาได้มากทางด้านสติปัญญาในห้องเรียนปกติ แต่การบริหารกิจการนักเรียนที่กระทำนอกห้องเรียนจะช่วยให้เยาวชนเป็นคนสมบูรณ์ สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้ดีในสังคม และช่วยให้นักเรียนเป็นพลเมืองดีที่ประเทศชาติพึงปรารถนา^{๒๐๒} งานกิจการนักเรียนนักศึกษาเป็นกระบวนการศึกษาที่สถานศึกษาได้จัดไว้เพื่อพัฒนาให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งวิชาการและวิชาชีพ มีความสามารถทางสติปัญญา ทักษะทางสังคม อารมณ์มั่นคง สุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ^{๒๐๓}

^{๑๙๙} กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์, *การบริหารงานกิจการนักเรียน*, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๓๕), หน้า ๑๓.

^{๒๐๐} สมคิด บางโม, *การบริหารการศึกษา*, หน้า ๑๖๒.

^{๒๐๑} นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์, *หลักการบริหารการศึกษา*, หน้า ๖๑.

^{๒๐๒} ธีรวุฒิ ประทุมพนรัตน์, *การบริหารกิจการนักเรียน*, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๖), หน้า ๖.

^{๒๐๓} ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, *การบริหารงานวิชาการ*, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, ๒๕๔๒), หน้า ๑๔๗.

งานกิจกรรมนักเรียนมุ่งก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงแก่เด็กนักเรียน คือ ช่วยให้ได้มีความรู้กว้างขวางขึ้นจากการเรียนรู้หลายอย่างนอกห้องเรียน ช่วยให้เด็กค้นพบความสามารถของตนเอง ช่วยควบคุมพลังส่วนเกินของนักเรียนไปใช้ในทางสร้างสรรค์ ช่วยเสริมสร้างและพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมรับรู้การบริหารโรงเรียน เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ รักและผูกพันกับโรงเรียนมากขึ้น และช่วยให้ครูรู้จักเด็กแต่ละคนได้ดีขึ้น เปิดโอกาสให้เด็กทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน^{๒๐๔}

กิจกรรมนักเรียนเป็นงานในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนปกติ^{๒๐๕} มีจุดมุ่งหมายเพื่อ

... ส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา จัดกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาเพื่อจะได้ช่วยพัฒนาทางด้านสติปัญญา เพื่อความสำเร็จก้าวหน้าทางวิชาการ

... จัดให้บริการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้นักศึกษาแต่ละคนได้พัฒนาตนเองและช่วยให้เข้าใจความมุ่งหมายในการดำเนินชีวิตในสถานศึกษา

... เปิดโอกาสให้ใช้ชีวิตแบบประชาธิปไตยในรูปแบบของสถานนักเรียน องค์การนักเรียน รวมทั้งรูปแบบของกิจกรรม ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักใช้สิทธิและความรับผิดชอบ รวมทั้งการเรียนรู้วิธีการทำงานกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

... เปิดโอกาสให้คณาจารย์ นักเรียน ได้มีโอกาสติดต่อ พบปะซึ่งกันและกัน นอกห้องเรียนที่งานกิจการนักเรียนจะเป็นตัวกลางช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ และสร้างความ เข้าใจเกี่ยวกับวิถีชีวิตปัญหาชีวิต

... เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้รับความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน ทั้งนี้ โดยการให้ความช่วยเหลือในด้านเงินทุนในกรณีจำเป็น เช่น การให้ทุน การให้เงินยืม การจัดหา งานให้ทำ เป็นต้น

... อธิบายถึงจุดมุ่งหมาย นโยบาย กฎระเบียบ และการบริหารงานของสถานศึกษาแก่นักเรียนและบุคคลทั่วไป

... ช่วยสร้างบรรยากาศให้กับผู้เกี่ยวข้องกับการงานกิจการนักเรียน มีขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงาน และมีความรักใคร่ผูกพันกับสถานศึกษา^{๒๐๖}

การบริหารกิจการนักเรียนเป็นงานสำคัญอย่างยิ่งด้านหนึ่ง เพื่อให้กิจการนักเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ พึงยึดหลักการดังนี้

๑) สำรวจความต้องการและปัญหาของนักเรียน นักศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลในการ จัดกิจกรรมนักศึกษาโรงเรียนนั้น ๆ

๒) พิจารณานโยบายของโรงเรียน ว่ามีจุดเน้นที่กิจกรรมประเภทใดหรือกลุ่มใดโดยเฉพาะ

๓) หน้าที่รับผิดชอบและสายงานบริหารของฝ่ายกิจกรรม มีขอบเขตเพียงใด อำนาจการตัดสินใจขึ้นอยู่กับองค์ประกอบด้านใดบ้าง

^{๒๐๔} อเนก ส่งแสง, การบริหารกิจการนักเรียน, (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครูศาสตร์สถาบันราชภัฏพระนคร, ๒๕๔๐), หน้า ๕-๖.

^{๒๐๕} พิชัย เสงี่ยมจิตต์, การบริหารงานเฉพาะด้านในสถาบันการศึกษา, (อุบลราชธานี : คณะครูศาสตร์สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๔๒), หน้า ๖๑.

^{๒๐๖} ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ, หน้า ๑๔๘.

- ๔) ศึกษาความเป็นไปได้และความสะดวกในการขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - ๕) สำรวจความพร้อมและความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายนักเรียนว่ามีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนถูกต้องมากน้อยเพียงใด
 - ๖) สำรวจแหล่งทุนและงบประมาณ ที่จะสนับสนุนกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา โดยพยายามหาเพื่อให้ได้รับแหล่งเงินทุนสนับสนุนเพิ่มเติม
 - ๗) ควรจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับนักเรียนนักศึกษาเพื่อช่วยแนะแนว ดูแล มิให้ เกิดการจัดกิจกรรมที่ซ้ำซ้อน หรือได้รับผลประโยชน์น้อย
 - ๘) ศึกษากิจกรรมที่เคยทำ พิจารณาว่ากิจกรรมใดควรจะเสนอแนะให้ปิดหรือยุบเสีย กิจกรรมใดควรจะสร้างสรรค์ขึ้นใหม่
 - ๙) ผู้บริหารพึงสำรวจความเหมาะสม ว่านักเรียนควรจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาดูแลโรงเรียน โดยช่องทางใดจึงจะเหมาะสม
 - ๑๐) กิจกรรมใดที่ประสบผลสำเร็จยอดเยี่ยมควรพิมพ์เผยแพร่ กิจกรรมใดที่ไม่ ประสบผลสำเร็จก็ควรที่จะประเมินไว้ เพื่อเป็นการชี้แนวทางให้ทราบข้อบกพร่อง
 - ๑๑) สร้างความเข้าใจและสัมพันธ์ไมตรีอันดีให้เกิดขึ้นระหว่างครู อาจารย์ และนักเรียน
 - ๑๒) ผู้บริหารกิจกรรมนักเรียนควรทำทำเนียบอาจารย์ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ งานกิจกรรมนักเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการช่วยแนะนำให้คาปรึกษาในกิจกรรมต่าง ๆ
 - ๑๓) พยายามศึกษาวิธีการและความเป็นไปได้ที่จะร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ
 - ๑๔) ควรมีความคิดริเริ่มที่จะให้นักศึกษาให้ทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์
 - ๑๕) ศึกษาวิธีการรูปแบบและวางระเบียบกฎเกณฑ์ หรือมาตรการสำหรับ ป้องกันความไม่สงบเรียบร้อยในโรงเรียน
 - ๑๖) จัดทำแผนงานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษาตลอดปี เพื่อรับทราบทิศทางการจัดกิจกรรมว่ามีแนวไปทางใด
 - ๑๗) จัดบุคลากรรับผิดชอบด้านประชาสัมพันธ์ เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้รับทราบจะได้หาทางกระตุ้นให้เกิดความสนใจ อยากเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มขึ้น
 - ๑๘) ควรมีการศึกษาเก็บตัวอย่าง เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาการสร้างสรรค์กิจกรรม^{๒๐๗}
- ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนี้ โรงเรียนจะต้องยอมรับนับถือนักเรียนแต่ละคนว่าเป็นบุคคลสำคัญในฐานะที่เป็นพลเมืองคนหนึ่งของประเทศ และโปรแกรมกิจกรรมนักเรียนจะต้องเป็นไปเพื่อสนองความสนใจของนักเรียน มิใช่จัดสนองความต้องการของสถานศึกษา^{๒๐๘} และหากโรงเรียนต้องการแสวงหาวิธีที่จะจัดกิจกรรมให้ตรงตามความสนใจของนักเรียนทุกคนและตรงตามรูปแบบของชีวิตทุกรูปแบบทุก ๆ โครงสร้างโดยรวมของกิจนักเรียนของโรงเรียนต้องสมดุลกันมากกว่าที่จะมุ่งเน้นที่กิจกรรมใดกิจกรรมเดียว ตัวอย่างเช่น โรงเรียนที่มุ่งเน้นกิจกรรมดนตรีมากเกินไปก็จะเพิกเฉยต่อความสนใจด้านอื่น ๆ ของนักเรียนไปอย่างช่วยไม่ได้ อาทิ ด้านนิเทศศาสตร์ ด้านสังคม ด้านวรรณกรรม

^{๒๐๗} วุฒิกาน เทพหัสดิน ณ อยุธยา, *งานบุคลากรนิสิตนักศึกษา*, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๑๓๖-๑๓๙.

^{๒๐๘} J.H. Robbins and Williams, *Student Activities in the Innovative School*, (Illinois : Burgess, 1969), p. 210.

ด้านกีฬา และด้านศิลปะ และถ้ากิจกรรมของโรงเรียนหนึ่งจัดรายการตามกลุ่มความพอใจของนักเรียน นักเรียนและหมวดวิชาจะสามารถสำรวจตรวจสอบได้ว่ากิจกรรมใดมีผู้สนใจมากน้อยเพียงใดและ กิจกรรมใดถูกเพิกเฉย ดังนั้น การจัดประเภทของกิจกรรมนักเรียนก็จะช่วยให้โครงสร้างกิจกรรม นักเรียนของโรงเรียนมีความสมดุล^{๒๐๙}

ดังนั้น ในกระบวนการบริหารงานกิจการนักเรียน ผู้บริหารจึงควรอาศัยกระบวนการในการ บริหารมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้

- การวางแผนการจัดกิจการนักเรียน ผู้บริหารจะต้องวางนโยบายหรือวางโครงการในการ ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมนักเรียนทั้งหมดไว้ให้ชัดเจนว่า มีงานใดบ้างที่โรงเรียนจะ ปฏิบัติในแต่ละปีการศึกษา จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การวางแผนงานที่ดีผู้บริหารไม่ควร ปฏิบัติตามลำพังควรจะต้องจัดตั้งคณะกรรมการโรงเรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานด้วย

- การจัดหน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม ผู้บริหารจะต้องกำหนดลงไปว่างานแต่ละ กิจกรรมหรือแต่ละโครงการนั้นควรจะมอบอำนาจความรับผิดชอบให้แก่หน่วยงานใด พร้อมทั้งจะต้อง กำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ การแบ่งส่วนงาน และการจัดสายงานให้เด่นชัด เพื่อให้การปฏิบัติงาน เป็นไปตามวัตถุประสงค์และไม่เกิดความซ้ำซ้อน

- การจัดวางตัวบุคคลเข้าตามหน่วยงานต่าง ๆ เมื่อกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละ กิจกรรมแล้ว ผู้บริหารจะต้องจัดสรรบุคลากรให้เข้ารับการบรรจุอยู่ตามหน่วยงานต่าง ๆ โดยพิจารณา จากวุฒิและความสามารถเพื่อให้เหมาะสมกับงาน

- ควบคุมดูแลการปฏิบัติงาน หลังจากทีหน่วยงานต่าง ๆ ได้เริ่มดำเนินกิจกรรมแล้ว ผู้บริหาร จะต้องควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อให้งานดำเนินแผนการที่วางไว้ หากมีสิ่งใดบกพร่องหรือไม่สามารถ ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ได้ ผู้บริหารก็จะสามารถสั่งการแก้ไขได้ทันท่วงที

- การจัดประสานสัมพันธ์ของหน่วยงาน ในการจัดกิจกรรมนักเรียนนั้นจะต้องอาศัยหลาย ๆ หน่วยงานร่วมมือกันทำ ผู้บริหารควรต้องพยายามใช้เทคนิควิธีต่าง ๆ ทำให้การดำเนินงานของทุก หน่วยงานประสานสัมพันธ์กันได้ดี ทั้งนี้ เพื่อให้งานดำเนินไปสู่จุดหมายเดียวกัน ไม่เกิดความซับซ้อน และความขัดแย้ง

- การรายงาน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องจัดให้มีการรายงานผลเป็นระยะ เพื่อจะได้ทราบ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ เพื่อที่จะได้มีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นทุกระยะการ ดำเนินการ

- การประเมินผลงาน ผู้บริหารจะต้องมีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน และในการประเมิน ผลงานควรจะประเมินเป็นระยะ ๆ ในระหว่างที่โรงเรียนกำลังดำเนินอยู่และประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ อีกครั้ง เพื่อดูว่าได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ เพื่อจะได้นำข้อมูลเหล่านี้มาเป็นแนวทางในการ ปรับปรุงกิจกรรมต่อไป และวิธีที่ใช้ในการประเมินนั้นควรจะใช้หลาย ๆ วิธี เช่น การสังเกต การออก แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการพิจารณาจากผลงาน เป็นต้น^{๒๑๐}

^{๒๐๙} Robert W. Frederick, "Scheduling Student Activities," in **The Third Curriculum Student Activities in American Education**, (New York : Appleton Country Craff, 1959), pp. 14-15.

^{๒๑๐} สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, **แนวทางการจัดการศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๐), หน้า ๒๖๗-๒๖๘.

การบริหารงานกิจการนักเรียนนักศึกษา คือ การบริหารและนิเทศบรรดากิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในห้องเรียน^{๒๑๑} โดยทั่วไป การบริหารกิจการนักเรียน มีขอบข่ายภารกิจของการบริหารงานด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑) ภารกิจการบริหารกิจการนักเรียนเกี่ยวกับการควบคุม เป็นหน้าที่เกี่ยวข้องกับการปกครองดูแลนักเรียนโดยปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนดเป็นแนวปฏิบัติของโรงเรียน ภารกิจด้านนี้มีขอบข่ายงานหลายประการ ได้แก่

๑.๑) การรับนักเรียน โรงเรียนแต่ละแห่งจะดำเนินการรับสมัครโดยประกาศแจ้งการรับสมัครนักเรียนของแต่ละปีการศึกษา โดยจะจัดทำคู่มือการสมัครสอบคัดเลือก มีข้อมูลและสาระสำคัญ เช่น สาระสำคัญของหลักสูตร แผนการเรียนที่เปิดสอน จำนวนนักเรียนที่รับ สถานที่รับสมัคร เป็นต้น

๑.๒) การจัดทำทะเบียนนักเรียน โดยแต่ละโรงเรียนจะจัดทำทะเบียนนักเรียนโดยเก็บข้อมูลที่สำคัญ คือ ประวัติ ผลการเรียน เวลาเรียน โรงเรียนต้องเก็บรักษาไว้ให้ดี และจะต้องปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนด ซึ่งการจัดทำทะเบียนประวัตินักเรียนจะช่วยให้ ผู้บริหารสามารถตอบปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลทั่วไปได้ และนำไปใช้ในการแก้ไขพฤติกรรมบางอย่างของนักเรียนได้ด้วย

๑.๓) ระเบียบสะสม เป็นเอกสารที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนในด้านต่าง ๆ ไว้อย่างเป็นระบบระเบียบ ซึ่งจะช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจนักเรียนในรายละเอียดต่าง ๆ ตั้งแต่เข้าเรียนจนสำเร็จการศึกษาออกไป

๑.๔) การรักษาวินัยและการควบคุมความประพฤติ เมื่อนักเรียนอยู่รวมกันมาก ๆ แต่ละคนมีพื้นฐานต่างกัน หน้าที่ของโรงเรียนต้องคอยดูแลควบคุมความประพฤติหรือพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและสันติ การปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ นั้น โรงเรียนต้องการให้นักเรียนปฏิบัติตาม หรือบางครั้งโรงเรียนไม่ได้กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร แต่เป็นความคาดหวังของครูเพื่อที่จะให้นักเรียนควบคุมตนเอง (Self Control) และมีวินัยในตนเอง (Self Discipline)

๒) ภารกิจการบริหารกิจการนักเรียนเกี่ยวกับงานสวัสดิการ งานสวัสดิการนักเรียนเป็นภารกิจหนึ่งที่สำคัญของการบริหารกิจการนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ สามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในโรงเรียน โรงเรียนสามารถจัดบริการให้กับนักเรียนได้ ดังนี้

๒.๑) บริการแนะแนว เป็นกระบวนการที่มีระบบโดยการใช้เทคนิคและวิธีการที่จะช่วยให้บุคคลเข้าใจและรู้จักตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม ร่วมกันป้องกันช่วยแก้ไขปัญหาและตัดสินใจด้วยตนเองอย่างเหมาะสม บริการแนะแนวในโรงเรียนที่สำคัญคือบริการสำรวจนักเรียนเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล และการบริการติดตามผล เป็นต้น

๒.๒) บริการทางการเงิน การศึกษาปัจจุบันหลายถึงแม้รัฐบาลจะมีนโยบายให้เรียนฟรีในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่นักเรียนบางคนยังมีความจำเป็นในด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากอุปกรณ์และค่าใช้จ่ายในการศึกษาอีกมาก โดยเฉพาะค่าครองชีพที่ปรับตัวสูงขึ้น ดังนั้น การให้บริการด้านเงินทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ขาดแคลนจึงมีความสำคัญที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพื่อช่วยเหลือให้นักเรียนที่ขาดแคลนสามารถได้รับการศึกษาต่อไปได้

^{๒๑๑} ภิญญู สาร, หลักการบริหารการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๖), หน้า ๑๕๘.

๒.๓) บริการสุขภาพอนามัย เป็นการช่วยเหลือส่งเสริมการดำรงไว้ซึ่งสภาพทางกายและจิตเพื่อการปรับปรุงให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี โดยโรงเรียนควรจัดให้มีโครงการด้านสุขภาพอนามัยขึ้นเพื่อดูแลส่งเสริมรักษาสุขภาพอนามัยของนักเรียน ประกอบด้วย การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้มีแสงสว่างเพียงพอมีความเป็นธรรมชาติ การสอนสุขศึกษา และการตรวจสุขภาพอนามัย เป็นต้น

๒.๔) บริการอาหารในโรงเรียน ภาวะโภชนาการมีความสำคัญต่อพัฒนาการของนักเรียนเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะสมอง โรงเรียนจำเป็นต้องจัดบริการอาหารขึ้นในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมภาวะด้านโภชนาการแก่นักเรียน เป็นการประหยัดเศรษฐกิจของผู้ปกครองและครู ฝึกมารยาทในการรับประทานอาหารร่วมกัน นักเรียนได้รับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ และส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคุณค่าของอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย

๒.๕) บริการด้านความปลอดภัย โรงเรียนมีหน้าที่กำหนดมาตรการควบคุมดูแล เพื่อมิให้เกิดอันตรายแก่นักเรียนในทุกสถานการณ์ โดยอาศัยความร่วมมือจากครูและบุคลากรต่าง ๆ ในโรงเรียนช่วยดูแล เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย การป้องกันภัยจากอัคคีภัย การป้องกันอุบัติเหตุจากการจราจร และการให้การรักษายาบาลเมื่อเกิดอันตราย

๒.๖) บริการรับ-ส่งนักเรียน การรับ-ส่งนักเรียนเป็นการบริการอย่างหนึ่งเพื่อความสะดวกและปลอดภัยของนักเรียน สามารถทำได้โดยโรงเรียนจัดบริการรับ-ส่งนักเรียนโดยรถยนต์ของโรงเรียนหรืออาจจ้างหน่วยงานหรือเอกชนรับ-ส่งแทนก็ได้ แต่จะต้องคำนึงถึงสถานที่และค่าใช้จ่าย แผนการให้บริการตลอดจนความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครองหรือชุมชนให้เข้าใจด้วย

๒.๗) บริการไปรษณีย์และโทรศัพท์ เป็นบริการที่โรงเรียนประสานงานจัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับโทรเลข พست จดหมาย ธนาณัติ และโทรศัพท์ การจัดการบริการเหล่านี้้นอกจากเป็นการบริการแล้วยังป้องกันปัญหาที่อาจจะตามมาบางประการ เช่น เรื่องเวลาเรียน เรื่องความปลอดภัย เรื่องวินัยนักเรียน เป็นต้น

๒.๘) บริการเรียนวิชาทหารและการผ่อนผันการตรวจคัดเลือกทหาร โรงเรียนที่เปิดสอนโดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะมีนักเรียนบางคนที่จะประสงค์จะเรียนวิชาทหารเพื่อการใช้สิทธิ์ไม่ต้องเข้ารับการตรวจคัดเลือกทหาร หรืออาจมีนักเรียนบางคนมีอายุ ๒๑ ปี ซึ่งเข้าเกณฑ์ที่ต้องเข้ารับการตรวจเลือกทหารประจำปี โรงเรียนจะต้องขอผ่อนผัน ทั้งนี้ การเรียนวิชาทหารเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนฝึกความมีระเบียบวินัย ฝึกความเป็นผู้นำ ความอดทน ฝึกการทำงานเป็นหมู่คณะ มีโอกาสช่วยเหลือประเทศชาติในกรณีจำเป็น

๒.๙) บริการร้านค้าในโรงเรียน บริการร้านค้าในโรงเรียนเป็นบริการที่จัดขึ้น เพื่อจำหน่ายอุปกรณ์การเรียนและของใช้เล็ก ๆ น้อย ๆ โดยโรงเรียนอาจจัดดำเนินการในรูปกิจกรรมสหกรณ์ โดยมุ่งประโยชน์ทางการศึกษามากกว่าผลกำไรที่เกิดขึ้น เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ทักษะในการปฏิบัติงานในระบบสหกรณ์ ส่งเสริมความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมสหกรณ์สถานศึกษาเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

๓) การจัดการบริหารกิจการนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียน กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ครูจัดขึ้นเพื่อประกอบความเข้าใจในเนื้อหาสาระของบทเรียน สำหรับกิจกรรมที่ระบุไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร ควรมีดังนี้

- ๓.๑) กิจกรรมส่งเสริมการสหกรณ์
- ๓.๒) กิจกรรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
- ๓.๓) กิจกรรมส่งเสริมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม
- ๓.๔) กิจกรรมส่งเสริมการใช้สินค้าไทย
- ๓.๕) กิจกรรมการใช้ห้องสมุด
- ๓.๖) กิจกรรมส่งเสริมวิชาการต่าง ๆ ในหลักสูตร
- ๓.๗) กิจกรรมกีฬา
- ๓.๘) กิจกรรมนันทนาการ
- ๓.๙) กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อม
- ๓.๑๐) กิจกรรมทัศนศึกษา
- ๓.๑๑) กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์และรักษาดินแดน
- ๓.๑๒) สถานักเรียน
- ๓.๑๓) ชุมนุมหรือชมรม
- ๓.๑๔) กิจกรรมนิทรรศการ
- ๓.๑๕) กิจกรรมการแสดงละครและดนตรี
- ๓.๑๖) กิจกรรมสังคมและสงเคราะห์
- ๓.๑๗) กิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์

๔) ภารกิจบริหารกิจการนักเรียนเกี่ยวกับการสอน เป็นภารกิจที่จะช่วยให้นักเรียนได้ความรู้ กว้างขวางขึ้นนอกเวลาเรียนตามปกติ ได้แก่ การปฐมนิเทศ การสอนพิเศษและการสอนเสริม โดยปกติ เป็นบริการแนะนำสิ่งที่จะทำให้ นักเรียนมีชีวิตอยู่ในโรงเรียนอย่างเป็นสุข โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ รู้จักโรงเรียนของตนเอง ให้นักเรียนเรียนรู้ระเบียบข้อบังคับและนโยบายของโรงเรียน ให้นักเรียนได้ รู้จักระบบการเรียนการสอนของโรงเรียน สร้างควบอบอุ้มให้แก่ นักเรียน และสร้างความตระหนักว่า ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน^{๒๑๒}

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “ปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านกิจกรรมนักเรียน” ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักของนักวิชาการต่าง ๆ ไว้ดังนี้

ตารางที่ ๒.๑๓ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของ วัดในพระพุทธศาสนา ด้านกิจกรรมนักเรียน

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ธีรวุฒิ ประทุมพนรัตน์ (๒๕๔๖, หน้า ๖)	การบริหารกิจกรรมนักเรียนมีความสำคัญมาก เพราะเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับการพัฒนาเยาวชนให้ เจริญเติบโตสมบูรณ์ดีพร้อม ทั้งอารมณ์ สังคม จิตใจ

^{๒๑๒} พิชัย เสียงมจิตต์, การบริหารงานเฉพาะด้านในสถาบันการศึกษา, หน้า ๖๕-๙๗.

ตารางที่ ๒.๑๓ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของ
วัดในพระพุทธศาสนา ด้านกิจกรรมนักเรียน (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (๒๕๔๒, หน้า ๑๔๗)	งานกิจการนักเรียนเป็นกระบวนการศึกษาที่ สถานศึกษาได้จัดไว้เพื่อพัฒนาให้นักเรียนเป็นผู้ที่ มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งวิชาการและวิชาชีพ มี ความสามารถทางสติปัญญา ทักษะทางสังคม อารมณ์มั่นคง สุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและ จิตใจ
อเนก ส่งแสง (๒๕๔๐, หน้า ๕-๖)	งานกิจกรรมนักเรียนมุ่งก่อให้เกิดประโยชน์โดย ตรงแก่เด็กนักเรียน คือ ช่วยให้เกิดความรู้ กว้างขวางขึ้นจากการเรียนรู้นอกห้องเรียน ช่วย ให้เด็กค้นพบความสามารถของตนเอง ช่วยควบคุม พลังส่วนเกินของนักเรียนไปใช้ในทางสร้างสรรค์ ช่วยเสริมสร้างและพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมรับรู้การบริหาร โรงเรียน เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ รักและผูกพัน กับโรงเรียนมากขึ้น และช่วยให้ครูรู้จักเด็กแต่ละ คนได้ดีขึ้น เปิดโอกาสให้เด็กทุกคนอย่างเท่าเทียม กัน
พิชัย เสงี่ยมจิตต์ (๒๕๔๒, หน้า ๖๑)	กิจกรรมนักเรียนเป็นงานในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการ เรียนการสอนปกติ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายสำคัญ ดังนี้ ๑) ส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ๒) จัดให้บริการต่าง ๆ ๓) เปิดโอกาสให้ใช้ชีวิตแบบประชาธิปไตย ๔) เปิดโอกาสให้คณาจารย์ นักเรียน ได้มี โอกาสติดต่อ พบปะซึ่งกันและกัน ๕) เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้รับความ สำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน ๖) อธิบายถึงจุดมุ่งหมาย นโยบาย กฎระเบียบ และการบริหารงานของสถานศึกษา ๗) ช่วยสร้างบรรยากาศให้กับผู้เกี่ยวข้องมี ความรักใคร่ผูกพันกับสถานศึกษา

ตารางที่ ๒.๑๓ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของ
วัดในพระพุทธศาสนา ด้านกิจกรรมนักเรียน (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
J.H. Robbins and Williams (1969, p. 210)	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนี้ โรงเรียนจะต้องยอมรับนับถือนักเรียนแต่ละคนว่าเป็นบุคคลสำคัญในฐานะที่เป็นพลเมืองคนหนึ่งของประเทศ และโปรแกรมกิจกรรมนักเรียนจะต้องเป็นไปเพื่อสนองความสนใจของนักเรียน มิใช่จัดสนองความต้องการของสถานศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๐, หน้า ๒๖๗-๒๖๘)	กระบวนการบริหารงานกิจการนักเรียน ผู้บริหารจึงควรอาศัยกระบวนการในการบริหารมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้ - การวางแผนการจัดกิจการนักเรียน - การจัดหน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม - การวางตัวบุคคลเข้าตามหน่วยงานต่าง ๆ - ควบคุมดูแลการปฏิบัติงาน - การจัดประสานสัมพันธ์ของหน่วยงาน - การรายงาน - การประเมินผลงาน

สรุปได้ว่า การบริหารงานกิจกรรมนักเรียนเป็นงานที่ต้องมีการประสานงานและขอความร่วมมือ กับบุคคลหลายฝ่ายทั้งบุคคลภายในและภายนอกองค์กร มีการวางแผนการดำเนินงานและมอบหมายความรับผิดชอบให้ชัดเจน เพราะเมื่อเกิดปัญหาและอุปสรรคขึ้นจะสามารถตรวจสอบและแก้ไขได้อย่างถูกต้อง การดำเนินงานควรมีแผนการปฏิบัติงานที่เป็นแผนประจำปีทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยกิจกรรมที่จัดขึ้นต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดกับนักเรียนมากที่สุด กิจกรรมนักเรียนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนทั้งหมด ยกเว้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน ทั้งนี้ เพื่อพัฒนานักเรียนทางด้านอารมณ์ สังคม ร่างกาย และจิตใจ ขอบข่ายการบริหารกิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วยภารกิจการปกครองและเสริมสร้างระเบียบวินัย ภารกิจการบริหารกิจกรรมนักเรียนเกี่ยวกับงานสวัสดิการนักเรียน ภารกิจการบริหารกิจกรรมนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียน และภารกิจบริหารกิจกรรมนักเรียนเกี่ยวกับการสอน โดยขอบข่ายงานของกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนทั้งหมดเป็นงานบริหารที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างหลากหลาย

๒.๔.๔ ด้านการบริหารงานบุคคล

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “ปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านการบริหารงานบุคคล” จากทัศนะของนักวิชาการที่หลากหลาย ดังนี้

การบริหารงานบุคคล หมายถึง การจัดระเบียบบุคคลให้ทำงานตามความรู้ความสามารถของแต่ละคนให้มากที่สุด^{๒๑๓} เป็นการจัดกระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลผู้มีคุณภาพตามความต้องการและความจำเป็นขององค์กร^{๒๑๔} เริ่มตั้งแต่การสรรหาคน เข้าทำงาน การเลือกคน การบรรจุแต่งตั้ง การโอน การย้าย การฝึกอบรม การพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน การปกครองบัญชาการ การดำเนินการทางวินัย การให้พ้นจาก งานและการจ่ายค่าบำเหน็จบำนาญเมื่อออกจากงาน^{๒๑๕}

การบริหารงานบุคคล (Personnel Management) เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารต้องใช้ทั้งศิลป์และกลยุทธ์ในการดำเนินงาน^{๒๑๖} เพราะคนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการบริหาร คนเป็นผู้ใช้ปัจจัยในการบริหารงานอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็น เงิน วัสดุ และวิธีการจัดการ แต่องค์กรใดหรือหน่วยงานใดจะสามารถหาคนดีมีความรู้ความสามารถอยู่ปฏิบัติงานในองค์กรได้นานที่สุดนั้น องค์กรหรือหน่วยงานนั้นจะต้องมีการบริหารงานบุคคลที่ดีมีประสิทธิภาพด้วย^{๒๑๗} การบริหารงานบุคคลเป็นภารกิจของผู้บริหารที่มุ่งปฏิบัติในกิจกรรมทั้งปวงที่เกี่ยวกับบุคลากร เพื่อให้ปัจจัยด้านบุคคลขององค์กรเป็นทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพสูงสุดตลอดเวลา ซึ่งจะส่งผลสำเร็จต่อเป้าหมายขององค์กร ซึ่งโดยทั่วไปการบริหารงานบุคคลมีระบบสำคัญ ๒ ระบบ ดังนี้

๑) ระบบอุปถัมภ์ (Patronage System) เกิดจากประเทศจีนโบราณที่ใช้วิธีเลือกสรรคนเข้ารับราชการ ๓ วิธี คือ วิธีระบบสืบสายโลหิตโดยเป็นการชดจูงวงศ์ญาติเข้ามารับราชการ วิธีระบบแลกเปลี่ยนโดยเป็นการนำเอาสิ่งของมาแลกเปลี่ยนกับตำแหน่ง และวิธีระบบขอบพ้อเป็นพิเศษโดยเป็นการแต่งตั้งผู้รับใช้ใกล้ชิด ซึ่งการยึดระบบอุปถัมภ์นี้ก่อให้เกิดผลเสียต่อองค์กรต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑) การพิจารณาเลือกสรรคนเข้าทำงานรวมทั้งการเลื่อนขั้นตำแหน่ง มักจะไม่คำนึงถึงหลักคุณวุฒิและความรู้ความสามารถเป็นเกณฑ์ และจะไม่เปิดโอกาสที่เท่าเทียมกัน

๑.๒) บุคลากรขาดสมรรถภาพ งานไม่ก้าวหน้า เพราะบรรจุแต่งตั้งบุคคลตามความพอใจ ไม่ได้เลือกสรรจากผู้มีความรู้ความสามารถ

๑.๓) ผู้ปฏิบัติงานจะมุ่งทำงานเพื่อเอาใจเจ้านายหรือผู้มีอำนาจ มากกว่าปฏิบัติงานตามหน้าที่หลัก

^{๒๑๓} เสนาะ ดิยาวี, การบริหารงานบุคคล, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๓), หน้า ๒๗.

^{๒๑๔} พันัส หันนาคินทร์, หลักการบริหารโรงเรียน, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๒), หน้า ๑๘.

^{๒๑๕} อริยฤทธิ์ พึ่งเทียร และสุพล สุยะพรหม, การบริหารงานบุคคลและวิชาความถนัดเชิงวิเคราะห์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุตรไพศาล, ๒๕๔๓), หน้า ๒๔.

^{๒๑๖} พยอม วงษ์สารศรี, องค์การและการจัดการ, (กรุงเทพมหานคร : พรวนการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๕.

^{๒๑๗} สมาน รังษิโยภุชย์ และสุธี สุทธิสมบุรณ์, หลักการบริหารเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๑๙, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ สัมหวาน จำกัด, ๒๕๔๔), หน้า ๕.

๑.๔) บุคลากรขาดหลักประกันความมั่นคงและมักจะมีอิทธิพลทางการเมือง ผลประโยชน์เข้าแทรกแซงภายในหน่วยงาน

ระบบอุปถัมภ์ถึงแม้จะสื่อความหมายไปในทางไม่ดีมากกว่าส่วนดี แต่ก็ยังเป็นระบบที่ทุกประเทศจำเป็นต้องใช้ควบคู่กันไปกับระบบคุณธรรม เพราะมีลักษณะงานบางอย่างที่ไม่อาจเลือกสรรบุคคลเข้าทำหน้าที่ได้

๒) ระบบคุณธรรม (Merit System) หรือเรียกอีกอย่างว่า ระบบคุณความดี เป็นระบบที่เกิดขึ้นจากความพยายามในการที่จะจัดข้อบกพร่องของระบบอุปถัมภ์ ระบบคุณธรรมเป็นระบบที่นิยมใช้กันแพร่หลายทั่วโลก โดยยอมรับกันว่าเป็นระบบที่ช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานบุคคลมากที่สุด

เป้าหมายสำคัญของระบบคุณธรรม คือ การจัดระบบอุปถัมภ์ออกไป โดยมุ่งเสริมสร้างประสิทธิภาพ และความเป็นธรรมในระบบการบริหารงานบุคคล มุ่งให้ได้คนดีมีความรู้ความสามารถเหมาะสมตาม ความต้องการของหน่วยงานมาปฏิบัติงานให้มากที่สุด ระบบคุณธรรมนี้ยึดหลักสำคัญ ๔ ประการ คือ

๒.๑) หลักความเสมอภาค หมายถึง การเปิดโอกาสที่เท่าเทียมกันในการสมัครเข้าทำงาน ในค่าตอบแทนยึดหลักงานเท่ากันเงินเท่ากัน และในการปฏิบัติที่อยู่ในเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

๒.๒) หลักความสามารถ หมายถึง การยึดถือความรู้ ความสามารถเป็นหลักในการเลือกสรรเข้าทำงาน ในการเลื่อนตำแหน่ง และในการพิจารณาผลการปฏิบัติงานดีเด่น

๒.๓) หลักความมั่นคง หมายถึง หลักประกันในการปฏิบัติงานที่หน่วยงานให้บุคลากร เพื่อให้การปฏิบัติงานนั้น ๆ ยึดถือเป็นอาชีพได้และได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายที่จะไม่ถูกกลั่นแกล้ง ให้ออกจากงานโดยไม่มีเหตุผล และเพื่อให้บุคลากรมีกำลังใจในการทำงานและสามารถเลี้ยงชีพอยู่ได้ เมื่อออกจากงาน

๒.๔) หลักความเป็นกลางทางการเมือง หมายถึง หลักการปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง เป็นหลักการปฏิบัติหน้าที่ของราชการที่มุ่งให้ข้าราชการประจำได้ปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระ ผลดีของระบบคุณธรรม มีดังนี้

- ด้านหน่วยงาน หน่วยงานจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเป้าหมาย
- ด้านบุคลากร บุคลากรจะมีความมั่นคง ความก้าวหน้า มีคุณธรรม และมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ให้หน่วยงานเจริญก้าวหน้า
- ด้านสังคม ระบบคุณธรรมส่งเสริมความเสมอภาคและระบอบประชาธิปไตย และก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างการเมืองกับข้าราชการประจำ

อนึ่ง การใช้ระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคล ๔ หลักการที่ได้กล่าวแล้วนั้น ยังต้องยึดหลักที่สำคัญ ๆ เพิ่มเติมอีก เช่น หลักการพัฒนาบุคลากร หลักความเหมาะสม ใช้คนให้เหมาะกับงาน หลักความเป็นธรรมและการเสริมสร้างความเป็นธรรม หลักการจัดสวัสดิการต่าง ๆ หลักมนุษยสัมพันธ์หรือการ ยอมรับนับถือคุณค่าและศักดิ์ศรีของบุคคล^{๒๑๘}

^{๒๑๘} พยอ ม วงษ์สารศรี, องค์การและการจัดการ, หน้า ๑๖-๑๘.

ปัจจุบันได้มีการกล่าวถึงมิติใหม่ในการปรับโครงสร้างและการบริหารงานภาครัฐ โดยกำหนดแนวทางการปฏิรูประบบราชการตามแผนแม่บทปฏิรูประบบราชการ ซึ่งกำหนดให้มีโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด เพื่อลดอัตรากำลังบุคคลภาครัฐให้น้อยลง ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน แต่ยังคงมีความจำเป็นที่จะต้องรักษาคนดีที่มีความรู้ความสามารถ มีความฉลาดวิสัยทัศน์กว้างไกลไว้ในระบบราชการ^{๒๑๙}

หลักการในการบริหารงานบุคคลตามทฤษฎีการบริหาร ๑๔ ข้อ ที่มีความยืดหยุ่นสามารถดัดแปลงให้เข้ากับความต้องการทั้งหมดของหลักการในการบริหารของทุกองค์การ ได้แก่

๑) การแบ่งงาน (Division of Work) การแบ่งงานระหว่างคนงานกับผู้จัดการจะช่วยเพิ่มผลผลิตของเขา

๒) อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility) เป็นสิทธิที่จะออกคำสั่งและใช้อำนาจเพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมทำตามคำสั่ง ขณะที่ทำให้เห็นข้อแตกต่างระหว่างอำนาจหน้าที่เป็นทางการ (ได้จากตำแหน่งที่ตัวเองครองอยู่) กับอำนาจหน้าที่ส่วนบุคคล (ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเขาวินัยปัญญา ประสบการณ์และความสามารถส่วนบุคคล) คนในองค์กรต้องการอำนาจหน้าที่มากขึ้นแต่กลัวความรับผิดชอบ การกลัวความรับผิดชอบดังกล่าวทำให้ความริเริ่มเป็นอัมพาตด้วยจะต้องดำเนินขั้นตอนพิเศษเพื่อชักจูงคนให้ยอมรับความรับผิดชอบขณะที่ใช้อำนาจหน้าที่

๓) วินัย (Discipline) วินัยมีความจำเป็นเพื่อให้การบริหารมีความราบรื่น

๔) เอกภาพของการบังคับบัญชา (Unity of Command) พนักงานควรได้รับคำสั่งจากหัวหน้าเพียงคนเดียวเท่านั้น คนที่มีหัวหน้ามากกว่าหนึ่งคนในเวลาเดียวกันอยู่รอดได้ยาก

๕) ความเป็นเอกภาพของคำสั่ง (Unity of Direction) เป็นความคิดเดียวและแผนการเดียวสำหรับกิจกรรมกลุ่มหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน เอกภาพของการบังคับบัญชาไม่อาจเกิดขึ้นได้ถ้าหากปราศจากเอกภาพของคำสั่ง

๖) ให้ผลประโยชน์ขององค์กรมีความสำคัญกว่าผลประโยชน์ของบุคคล (Subordination of Individual Interests of the General Interest) ผลประโยชน์ของพนักงานคนหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งไม่ควรอยู่เหนือผลประโยชน์ขององค์กร

๗) ค่าตอบแทน (Remuneration) ค่าตอบแทนของบริหารความยุติธรรมและถูกต้อง

๘) การรวมอำนาจไว้ในส่วนกลาง (Centralization) การรวมอำนาจไว้ในส่วนกลางเป็นระเบียบตามธรรมชาติในองค์กรใหญ่ ๆ มีความจำเป็นในการจัดตั้งคนกลางขึ้น การมอบอำนาจให้คนกลางที่มีความริเริ่มก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้จัดการ ความน่าเชื่อถือของผู้ใต้บังคับบัญชา และเงื่อนไขของธุรกิจ

๙) หลักสเกลาร์ (Scalar Chain) ถ้ามีการใช้กฎขององค์กรที่เป็นทางการ การสื่อสารระหว่างผู้ใต้บังคับบัญชาสองคนในต่างแผนอาจต้องใช้เวลายาวนานและซับซ้อน กล่าวคือคนหนึ่งอาจส่งข้อความขึ้นไปตามสายการบังคับบัญชาแล้วรอจนถึงจุดหมายปลายทาง

๑๐) ลำดับ (Order) คนที่เหมาะสมควรอยู่ในที่เหมาะสม ความรู้ที่ละเอียดในข้อกำหนดของมนุษย์และทรัพยากรขององค์กร และความสมดุลที่คงที่ระหว่างข้อกำหนดเหล่านี้กับทรัพยากร

^{๒๑๙} วิชาญ เครืองาม, มิติใหม่ในการปรับปรุงโครงสร้างและการบริหารงานภาครัฐ, (กรุงเทพมหานคร : ทำเนียบรัฐบาล, ๒๕๔๐), หน้า ๗.

๑๑) ความเที่ยงธรรม (Equity) ความเที่ยงธรรมและความเสมอภาคจากการปฏิบัติ คือ ผลลัพธ์ของการรวมกันของความเมตตาและความยุติธรรม

๑๒) ความมั่นคงในงานของบุคลากร (Stability of Tenure of Personnel) สนับสนุนความมั่นคงในงานของบุคลากรเพื่อประกันถึงความราบเรียบในการปฏิบัติภารกิจ ความไม่มั่นคงในงานคือ เหตุผลและผลของการทำงานที่ไม่ดี

๑๓) ความริเริ่ม (Initiative) ความริเริ่มประกอบด้วย การคิดแผนอย่างรอบคอบและประกัน ถึงความสำเร็จของมันเป็นแหล่งที่ยิ่งใหญ่ของความเข้มแข็งในธุรกิจเพื่อสนับสนุนความริเริ่ม ผู้บังคับบัญชาต้องแสดงไหวพริบที่ดีให้มากและความพร้อมที่จะละทิ้งความถือดี

๑๔) ความสามัคคีในหมู่คณะ (Esprit Dee Corps) ความสามัคคีของบุคลากรในองค์กรด้วย ทักษะที่จะสร้างความสำคัญของความสามัคคีในหมู่พนักงาน ผู้จัดการต้องแสดงการบูรณาการส่วนบุคคล ที่สูง นอกจากจะเป็นตัวอย่างเน้นคุณธรรมแล้วผู้จัดการไม่ควรยึดถือคติพจน์ที่ว่า แบ่งแยกแล้วปกครอง การแบ่งแยกกำลังศัตรูให้อ่อนแอเป็นเรื่องที่ฉลาด แต่การแบ่งแยกทีมของตัวเองเป็นความบาปต่อธุรกิจ การพัฒนาความสัมพันธ์ที่เป็นมิตร และจัดตั้งผลประโยชน์ร่วมโดยความตกลงร่วมกัน^{๒๒๐}

ภารกิจในการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา คือ การสรรหาและการ คัดเลือก การบรรจุ แต่งตั้ง การปรับวุฒิ การโอน การย้ายภายใน การเปลี่ยนตำแหน่ง การเลื่อนขั้น เงินเดือน การขอ ตำแหน่งทางวิชาการ การขอตำแหน่งผู้ชำนาญการ การลาศึกษาฝึกอบรมและดูงาน การอนุมัติจ้าง บุคลากรประเภทต่าง ๆ และการลาออกจากงานหรือการพ้นจากงาน^{๒๒๑} แม้ภารกิจบางอย่างผู้บริหาร โรงเรียนไม่มีอำนาจโดยตรงที่จะกระทำตาม เช่น การออกคำสั่งบรรจุแต่งตั้งให้บุคคลเข้ารับราชการ หรือออกคำสั่งให้ออกจากราชการ ฯลฯ อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารโรงเรียนก็มีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมใน ภารกิจเหล่านั้นและในบางเรื่องก็อาจจะเป็นภารกิจที่ต้องกระทำโดยตรง เช่น การประเมินผลงานของ ครูในโรงเรียน เป็นต้น ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรจะทำความเข้าใจภาพรวมของการบริหารงาน บุคคลทั้งหมด ดังนี้

๑) การวางแผนกำลังคน (Manpower Planning) หรือการจัดอัตรากำลัง ได้แก่ การที่จะ กำหนดว่าในโรงเรียนมีความจำเป็นต้องใช้ครูหรือผู้ทำหน้าที่ต่าง ๆ เป็นจำนวนเท่าไรและจะต้องมี คุณสมบัติอย่างไรจึงจะสามารถดำเนินงานของโรงเรียนได้^{๒๒๒} การวางแผนกำลังคนมี ๓ ชั้น คือ

๑.๑) การประเมินกำลังคนที่มีอยู่ในปัจจุบัน (Manpower Inventory) ซึ่งจะต้องมีทั้ง ระบบข้อมูล และรายละเอียดกำลังคนที่มีอยู่ในปัจจุบันในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

๑.๒) การคาดการณ์กำลังคนในอนาคต (Manpower Forecast) ต้องคาดการณ์และระบุ ไว้ว่า ระยะเวลาข้างหน้าในอนาคตที่กำหนดไว้นั้น กำลังคนที่ต้องการมีอะไร เท่าไร อะไรบ้าง ทั้งในแง่ จำนวน ประเภทตลอดถึงคุณสมบัติต่าง ๆ ของบุคคล เช่น ความชำนาญขั้นพื้นฐาน การศึกษา และ ประสบการณ์

^{๒๒๐} ชาญชัย อาจินสมาจาร, **ทฤษฎีการบริหารตามแนวคิดของปราชญ์ตะวันตก**, (กรุงเทพมหานคร : ปัญญาชน, ๒๕๕๑), หน้า ๒๓-๒๖.

^{๒๒๑} กิตติ โฉลกคงถาวร, **กระบวนการบริหารงานบุคคล**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๙๖.

^{๒๒๒} พินัส หันนาคินท์, **หลักการบริหารโรงเรียน**, หน้า ๓.

๑.๓) การจัดทำแผนกำลังคน (Manpower Plans) หรือแผนเฉพาะที่แน่นอน สำหรับที่จะนำมาใช้ปฏิบัติ เสริมส่วนที่ขาดระหว่างข้อแตกต่างที่เกิดขึ้นจากกำลังคนที่คาดการณ์และกำลังคนที่มีอยู่^{๒๒๓}

การวางแผนกำลังคนจึงเป็นการคาดการณ์ความต้องการกำลังคนขององค์กร เป็นการล่วงหน้าว่าต้องการบุคคลประเภทใด ระดับใด จำนวนเท่าใด และต้องการเมื่อใด (The Right People at the Right Place at the Right time) และกำหนด วิธีการที่จะได้มาซึ่งบุคลากรที่ต้องการว่าจะได้มาจากไหน อย่างไร ตลอดจนกำหนดนโยบาย ระเบียบ ปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อจะใช้บุคคลที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์สูงสุด^{๒๒๔}

๒) การสรรหาหรือการรับสมัครบุคคลเข้าทำงาน (Recruitment) ได้แก่ การที่จะเสาะหาแหล่งบุคคลที่มีคุณสมบัติตามต้องการที่จะใช้ปฏิบัติงาน^{๒๒๕} โดยอาศัยกระบวนการเสาะหาและจงใจให้เขาสมัครเข้าทำงานในหน่วยงาน ซึ่งเป็นกระบวนการที่จะต้องเริ่มขึ้นหลังจากหน่วยงานทราบแน่ชัดแล้วว่า มีความต้องการบุคคลเข้ามาทำงานในตำแหน่งใด การสรรหาบุคคลอาจสรรหาจากใหญ่ ๆ ได้ ๒ แหล่งใหญ่ คือ สรรหาจากภายในหน่วยงาน เป็นวิธีที่ดีในด้านที่จะทำนุบำรุงและส่งเสริมกำลังใจในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน เพราะจะทำให้มีกำลังใจในการปฏิบัติงาน มีความจงรักภักดีต่อหน่วยงานมากขึ้น และอีกวิธีหนึ่ง คือ สรรหาบุคคลจากภายนอกหน่วยงาน เป็นการสรรหาบุคคลที่อื่นเข้ามาปฏิบัติงานในหน่วยงาน อาจกระทำได้อย่างกว้างขวาง เช่น การรับโอนบุคคลจากหน่วยงานอื่นที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาปฏิบัติงานในหน่วยงาน เช่น การรับบุคคลที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษา เป็นต้น^{๒๒๖} โดยวัตถุประสงค์ของการสรรหาบุคลากร มี ๓ ประการ คือ

ประการที่ ๑ เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งงาน

ประการที่ ๒ เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาอันเกิดจากบุคคลจากไม่พึงพอใจบรรยากาศในองค์กร เพราะถ้ามีกระบวนการสรรหาที่ดีได้บุคคลดีเข้ามาร่วมงานปัญหาในองค์กรน้อยลงหรือไม่มีเลย

ประการที่ ๓ เพื่อให้เกิดประโยชน์ด้านความพึงพอใจทั้งผู้บริหารและบุคลากร เนื่องจากผู้ทำงานพอใจมาทำงาน ผู้บริหารพอใจเพราะได้คนดีมีความรู้มาร่วมงาน^{๒๒๗}

ขั้นตอนในการสรรหาบุคลากร มีดังนี้

๒.๑) กำหนดนโยบายในการสรรหา นโยบายต้องแถลงเป็นลายลักษณ์อักษรให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมพอที่จะนำไปปฏิบัติได้ เช่น กระบวนการคัดเลือกจะมีวิธีการอย่างไร จะใช้การสอบ การสัมภาษณ์หรือวิธีอื่น

๒.๒) กำหนดลักษณะงานให้ผู้สนใจจะเข้ามาทำงานทราบ เพื่อป้องกันความเข้าใจผิด และความผิดหวังเมื่อเข้ามาทำงาน

^{๒๒๓} ธงชัย สันติวงษ์, การบริหารงานบุคคล, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๒), หน้า ๑๐๒-๑๐๖.

^{๒๒๔} พยอ ม วงษ์สารศรี, องค์การและการจัดการ, หน้า ๕๔.

^{๒๒๕} พันัส หันนาคินทร์, หลักการบริหารโรงเรียน, หน้า ๓.

^{๒๒๖} สมาน รังษิโยภุชญ์ และสุธี สุทธิสมบุญ, หลักการบริหารเบื้องต้น, หน้า ๗๔.

^{๒๒๗} นงนุช วงษ์สุวรรณ, การบริหารทรัพยากรมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อนันตศิลป์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๐๒.

๒.๓) การหาแหล่งกำลังคน คือ ต้องทราบว่าจะหาคนได้จากสถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตบุคคล เหล่านั้นจากไหน ควรจะดูหลักสูตรสำหรับแขนงวิชานั้น ๆ มาประกอบการพิจารณาด้วย

๒.๔) ช่องทางสำหรับการแสวงหา คือ การกระจายข่าวด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่จะให้ได้คนที่ต้องการได้ทราบ

๒.๕) แบบฟอร์มสำหรับให้ผู้มาสมัครงานกรอก ต้องง่ายต่อการตรวจสอบและตรงต่อความต้องการขององค์การ ได้แก่

- ข้อมูลส่วนตัวบุคคล ได้แก่ ชื่อ สกุล เพศ วันเดือนปี เกิด ศาสนา ที่เกิดภูมิลำเนา ปัจจุบัน ชื่อบิดามารดา สถานภาพทางครอบครัว

- ระดับการศึกษา ความชำนาญเฉพาะด้าน ความสามารถพิเศษ เกียรติบัตร รางวัลหรือเครื่องหมายเชิดชูเกียรติที่เคยได้รับ

- ความต้องการสถานภาพทางการงาน เช่น ตำแหน่งและเงินเดือน ประสบการณ์ในการทำงานที่ผ่านมา สาเหตุที่ออกจากงานครั้งสุดท้าย

- หลักฐานการรับราชการทหารหรือได้รับการยกเว้น

- ภาพถ่ายผู้สมัคร แห่อง้างอิงหรือผู้รับรอง^{๒๒๘}

อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินการสรรหาต้องคำนึงถึงหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับกระบวนการสรรหาที่ครบวงจร คือ ทราบนโยบายแผนอัตรากำลังคนและแนวทางบริหารอัตรากำลังคน รู้แหล่งแรงงานและวิธีเข้าถึงแหล่งแรงงานที่ต้องการ กระบวนการจ้างงานต้องทำถูกต้องตามกฎหมาย การกระทำอย่างเป็นขั้นตอนสามารถอธิบายได้ตลอดกระบวนการ การจัดระบบแฟ้มประวัติบุคลากรเป็นอย่างดีและทันสมัยตลอดเวลา มีวิธีดำเนินการเกี่ยวกับบุคลากรใหม่อย่างเป็นระบบ และมีระบบการบริหารอัตรากำลังคนเพื่อรองรับความก้าวหน้า^{๒๒๙}

๓) การคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน (Selection) หมายถึง การใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อเลือกบุคคลที่คิดว่ามีคุณสมบัติตามต้องการที่จะใช้ปฏิบัติงาน^{๒๓๐} การคัดเลือกบุคลากร (Personnel Selection) คือ กระบวนการที่คัดเลือกผู้สมัครงานเพื่อให้ได้บุคลากรที่ดี มีคุณสมบัติเหมาะสมถูกต้องตรงกับคุณสมบัติเฉพาะของงานที่กำหนดไว้ ถ้าองค์การใดสามารถคัดเลือกบุคลากรที่มีคุณภาพมีประสิทธิภาพในการทำงาน องค์การนั้นย่อมจะได้รับผลสำเร็จในการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย มีผลงานดีเป็นที่เชื่อถือได้ และทำให้องค์การมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับขององค์กรต่าง ๆ ด้วย^{๒๓๑} โดยกระบวนการในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน มีดังนี้

๓.๑) กำหนดนโยบายและวิธีการคัดเลือก จะต้องสอดคล้องกับจุดหมายขององค์การและแผนกำลังคนที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งจะเป็นปัจจัยในการกำหนดกระบวนการคัดเลือกกว่าเราจะใช้วิธีการใดในการคัดเลือก

^{๒๒๘} พันธ์ หันนาคินทร์, **หลักการบริหารโรงเรียน**, หน้า ๑๑๗.

^{๒๒๙} เกรียงไกร เจียมบุญศรี และจักร อินทจักร, **การบริหารทรัพยากรบุคคล**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บุคแบงค์, ๒๕๔๔), หน้า ๑๑๕.

^{๒๓๐} พันธ์ หันนาคินทร์, **หลักการบริหารโรงเรียน**, หน้า ๓.

^{๒๓๑} อำนวย แสงสว่าง, **การจัดการทรัพยากรมนุษย์**, (กรุงเทพมหานคร : อักษรพิพัฒน์, ๒๕๔๔), หน้า ๑๓๒.

๓.๒) กำหนดบทบาทที่ต้องการสำหรับตำแหน่งนั้น เพื่อประโยชน์ในการจัดหาเครื่องมือ ทดสอบความสามารถของผู้สมัครได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นเครื่องสร้างความเข้าใจลักษณะและ ขอบเขตของงานที่จะต้องปฏิบัติในเมื่อเข้าทำงานแล้ว

๓.๓) คุณสมบัติเฉพาะตัวของผู้สมัคร เช่น คุณสมบัติด้านการงานอาชีพ ภูมิหลังผู้สมัคร คุณสมบัติส่วนตัว นิสัยโยคทัศนคติความสนใจ และค่านิยม

๓.๔) การประเมินข้อมูลของผู้สมัครจากแบบฟอร์มใบสมัคร จากการทดสอบ รวมทั้งการ สัมภาษณ์ จากจดหมายรับรอง และจากแหล่งข่าวอื่น

๓.๕) การตัดสินใจรับเข้าทำงานโดยต้องตรวจสอบคุณสมบัติและคุณสมบัติครั้งสุดท้าย โดย เป็นขั้นตอนของการเสนอชื่อเพื่อพิจารณาแต่งตั้ง การแต่งตั้ง และการทำสัญญา

๓.๖) การกำหนดให้เข้าปฏิบัติหน้าที่ (Placement) ถือได้ว่าเป็นการมอบหมายหรือกำหนด หน้าที่ความรับผิดชอบในงานที่จะต้องปฏิบัติ

๓.๗) การติดตามผลของกระบวนการคัดเลือกบุคลากรเมื่อบุคลากรได้ปฏิบัติงานแล้ว ^{๒๓๒}

๔) การนำเข้าสู่งาน (Induction) มีจุดมุ่งหมายสำคัญคือต้องการให้ผู้เข้ามาใหม่ได้รู้จักกับ งานและองค์ประกอบต่าง ๆ ของโรงเรียนเพื่อให้การปรับตัวของผู้เข้ามาทำงานใหม่เป็นไปได้อย่าง รวดเร็วอันจะทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานสูงขึ้น ^{๒๓๓} การแนะนำบุคลากรใหม่ในหน่วยงานเป็นงาน ที่สำคัญ ทั้งนี้ เพื่อลดความสับสนกังวลใจของผู้เข้ามาใหม่ในองค์กร การให้คำแนะนำที่มีประสิทธิผล อย่างหนึ่งคือการปฐมนิเทศงานที่ผู้บริหารควรทำในการนำบุคคลเข้าสู่งาน คือ วันแรกให้รู้จักบุคลากร ในหน่วยงาน ทั้งในระดับข้อมูล (Information level) และระดับความสัมพันธ์ (Relationship level) และควรมีเอกสารประกอบคำแนะนำแผนผังองค์กร โครงสร้างองค์กร ต่อมา ในสัปดาห์แรกให้เรียนรู้ เกี่ยวกับงานและทีมงาน และในเดือนแรกให้เรียนรู้เกี่ยวกับงานและองค์การ ^{๒๓๔} โดยกระบวนการใน การนำบุคลากรเข้าสู่งาน มีดังนี้

๔.๑) การให้คำแนะนำสภาพการณ์หรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ได้แก่ สภาพของที่ทำงาน ระเบียบในการทำงาน สิทธิอันพึงมีและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติบริการและสวัสดิการ ที่องค์กรมีให้ วิธีการประเมินผลงานเพื่อความเจริญก้าวหน้า และสาเหตุที่จะต้องออกงาน

๔.๒) การสร้างความจงรักภักดีต่อองค์กร ได้แก่ สร้างความพึงพอใจที่ได้เข้ามาเป็นสมาชิก ในองค์กรนั้น สร้างความผูกพันต่องานและองค์การ

๔.๓) การจัดกิจกรรมปฐมนิเทศ เพื่อให้ผู้เข้าสู่งานใหม่ทราบเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ หน้าที่ ความรับผิดชอบ สำหรับตำแหน่ง ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานทั้งในระดับบน ระดับเดียวกันและ ระดับที่อยู่ในความรับผิดชอบ สิทธิและสวัสดิการที่จะได้จากองค์กร รายได้ การพัฒนาตนเอง การ ประเมินผลการปฏิบัติงาน ระเบียบปฏิบัติที่ ต้องทำประจำ มาตรการรักษาความปลอดภัยในการ ทำงานระเบียบวินัยและการลงโทษระดับต่าง ๆ ลักษณะ ชุมชนที่ตั้งขององค์กร การปฐมนิเทศควรมี เรื่องราวต่าง ๆ ที่ผู้ปฏิบัติงานต้องทราบและปฏิบัติ

^{๒๓๒} พันธ์ หันนาคินทร์, หลักการบริหารโรงเรียน, หน้า ๑๑๗.

^{๒๓๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓.

^{๒๓๔} สมชาย ไตรรัตน์ภิรมย์, บุคลากรหัวใจแห่งความสำเร็จในธุรกิจ, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทสามัคคี สาร, ๒๕๓๗), หน้า ๕๗.

๔.๔) การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้เข้าสู่หน่วยงานในระหว่างทดลองทำงาน

๔.๕) การควบคุมกระบวนการในการนำคนเข้าสู่งานตามขั้นตอน เช่น การปรับตัวเข้ากับตำแหน่งงาน การรับผิดชอบสายงาน และมาตรฐานในการปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานในระดับเดียวกันหรือระดับอยู่ในความรับผิดชอบและระดับเดียวกัน การปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงาน และหมู่คณะ เป็นต้น^{๒๓๕}

การนำบุคลากรเข้าสู่งาน (Induction) เป็นหน้าที่ขององค์กรที่จะต้องพยายามกระทำด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อให้การปรับตัวของบุคลากรเป็นไปด้วยความรวดเร็วและลดความผิดพลาดในการทำงาน การนำบุคลากรเข้าสู่งานมีจุดประสงค์เพื่อช่วยให้บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามาทำงานสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕) การประเมินบุคลากร (Evaluation) หมายถึง การตรวจสอบและพิจารณาถึงผลงานที่ได้กระทำไปแล้ว ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการที่จะปรับปรุงการทำงานหรือเพื่อใช้เป็นรากฐานในการพิจารณาความดีความชอบ เป็นต้น^{๒๓๖} การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Performance Appraisal) เป็นขั้นตอนที่จะเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของบุคคลกับมาตรฐานหรือเป้าหมายที่ได้พัฒนาขึ้นมาสำหรับตำแหน่งหน้าที่ของบุคคล ถ้าหากผลการปฏิบัติงานดีเด่นจะได้รับผลตอบแทน เช่น โบนัส หรือการ มอบหมายที่มีความท้าทายมากขึ้น ถ้าหากผลการปฏิบัติงานไม่ดีการแก้ไขบางอย่าง เช่น การฝึกอบรมซึ่งจะถูกนำมาใช้เพื่อทำให้ผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ^{๒๓๗} และปัจจัยที่ช่วยให้การประเมินประสบผลสำเร็จ คือ มาตรฐานของเกณฑ์ การประเมินต้องสามารถแยกแยะระหว่างคนเก่งกับคนไม่เก่งได้ แยกคนดีกับคนไม่ดีได้ แยกคนตั้งใจทำงานกับคน ไม่ตั้งใจทำงานได้ มีความแม่นยำตรงสามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างผู้เก่งกับผู้ไม่เก่งได้ มีความน่าเชื่อถือ^{๒๓๘} โดยขั้นตอนในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร มี ๕ ประการ ดังนี้

๕.๑) กำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อนำไปใช้ในการบริหารงานบุคคล คือ ใช้ประกอบการพิจารณาการแต่งตั้งเข้าปฏิบัติงาน เลื่อนตำแหน่ง ปรับปรุงสมรรถภาพของการปฏิบัติงาน สวัสดิการ การพิจารณาความดีความชอบ การพิจารณาผู้ปฏิบัติงานที่ย่อยหย่อนสมรรถภาพและไม่ปรับปรุงแก้ไขตนเองให้ดีขึ้นได้ให้พ้นจากตำแหน่ง

๕.๒) กำหนดแบบและกำหนดลักษณะของงาน เมื่อกำหนดวัตถุประสงค์แล้วต้องกำหนดวิธีที่จะใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยการสร้างแบบประเมินผลขึ้นและกำหนดลักษณะงานที่ต้องการประเมิน แบบที่จะใช้ประเมินมีหลายแบบ เช่น การกำหนดเครื่องวัดในแต่ละคุณสมบัติเป็นรายการไป (Rating Scales) การเปรียบเทียบเป็นรายบุคคล การกาเครื่องหมายตามรายการ (Check list) การบันทึกเหตุการณ์สำคัญ (Critical Incident) การสัมภาษณ์ (Field Review) การเขียนรายการ (Free-form Essay) การประเมินผลเป็นกลุ่ม (Group Appraisal)

^{๒๓๕} พันธ์ หันนาคินทร์, **หลักการบริหารโรงเรียน**, หน้า ๑๒๕.

^{๒๓๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓.

^{๒๓๗} สมยศ นาวิการ, **การบริหาร**, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ, ๒๕๔๕), หน้า ๔๗.

^{๒๓๘} นิสตารค์ เวชยานนท์, **การประเมินบุคคล**, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๓), หน้า ๙.

๕.๓) การกำหนดตัวผู้ประเมิน และทำการอบรมผู้ทำการประเมิน ผู้บังคับบัญชาที่จะทำการประเมินจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ หรือทราบถึงนโยบายวัตถุประสงค์หลักการและเทคนิคการประเมินผลตามแบบฟอร์มและลักษณะงานที่กำหนดเป็นมาตรฐานไว้

๕.๔) กำหนดวิธีประเมินผลงาน เช่น การประเมินพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน การประเมินคุณลักษณะของผู้ปฏิบัติงาน การประเมินด้วยการเปรียบเทียบเป็นรายบุคคล การประเมินความก้าวหน้าของงาน การประเมินผู้ปฏิบัติงานเอง การประเมินตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

๕.๕) การวิเคราะห์ผลและการนำผลที่ได้จากการประเมินการใช้ เมื่อเจ้าหน้าที่บริหารงานบุคคลได้รับแบบประเมินผลที่ผู้บังคับบัญชาได้ประเมินไว้แล้ว จะต้องพิจารณาวิเคราะห์รายงานจากแบบประเมินเป็นคน ๆ ไป จะต้องวิเคราะห์ผลงาน เมื่อได้ผลการประเมินแล้วจะต้องลงทะเบียน (Record) เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับผู้ปฏิบัติงานนั้น ตลอดเวลาที่ปฏิบัติงานอยู่กับองค์การ หน่วยงาน หรือสถาบัน^{๒๓๙}

การประเมินผลการปฏิบัติงานจึงจำเป็นต้องวางมาตรฐานการทำงานและทำการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรตามมาตรฐานเหล่านั้น โดยมีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นให้บุคลากรปฏิบัติงานได้มาตรฐานเฉลี่ย นั่นเอง^{๒๔๐}

๖) การพัฒนาบุคลากร (Development) หมายถึง การหาวิธีการส่งเสริมให้ปฏิบัติงานอยู่ได้ มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น เช่น ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นมีวิธีการทำงานดีขึ้น^{๒๔๑} การพัฒนาบุคลากรจึงเป็นกระบวนการในการดำเนินการเพิ่มความรู้ทักษะและความสามารถของบุคลากรในองค์การให้สามารถปฏิบัติงานได้ดีมีประสิทธิภาพทำให้องค์การเจริญก้าวหน้า^{๒๔๒}

การพัฒนาบุคลากรเป็นการพัฒนาทักษะและความรู้ที่จำเป็นรวมถึงการพัฒนาอาชีพและการพัฒนาการบริหารจัดการให้แก่บุคลากรเพื่อปรับปรุงความสามารถให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพเกิดความก้าวหน้าในอาชีพ เตรียมพร้อมเรียนรู้ความเจริญก้าวหน้าของบุคคล และการเปลี่ยนแปลงขององค์การหรือสถาบันในอนาคต ดังนั้น การพัฒนาบุคลากรจึงมีจุดประสงค์หลัก ๒ ประการ คือ

ประการที่ ๑ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ลดความสูญเสียอันเกิดจากความไม่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ เช่น ไม่รู้จักวิธีทำงาน ลดอุปนิสัย พัฒนาความเข้าใจระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับหัวหน้า ส่งเสริมความคิดริเริ่มด้านการจัดการเพื่อเตรียมบุคลากรสำหรับงานที่ขยายขึ้น

ประการที่ ๒ เพื่อสนองความต้องการที่จะก้าวหน้าของบุคลากร สร้างขวัญหรือกำลังใจในการทำงาน เพิ่มพูนความรู้ความสามารถและสมรรถภาพในการทำงาน ลดอุปนิสัยหรือความสูญเสียทั้งวัสดุและตัวผู้ปฏิบัติงานเอง ก่อให้เกิดความเข้าใจเหตุผลนโยบายและความจำเป็นในการดำเนินงานของผู้บริหารในองค์การ^{๒๔๓}

^{๒๓๙} สมาน รัชโยกฤษฎ์ และสุธี สุทธิสมบุรณ์, **หลักการบริหารเบื้องต้น**, หน้า ๓๘.

^{๒๔๐} สมชาย หิรัญภิตติ, **การบริหารทรัพยากรมนุษย์**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ธีระฟิล์มและไซเทกซ์, ๒๕๕๒), หน้า ๒๐๒.

^{๒๔๑} พันส หันนาคินท์, **หลักการบริหารโรงเรียน**, หน้า ๓.

^{๒๔๒} นงนุช วงษ์สุวรรณ, **การบริหารทรัพยากรมนุษย์**, หน้า ๑๙๕.

^{๒๔๓} เกียรติศักดิ์ เขียวยิ่ง, **การบริหารทรัพยากรมนุษย์**, (ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังนันทธรรม, ๒๕๔๔), หน้า ๑๙๐-๑๙๖.

วิธีการในการพัฒนาบุคลากรมีหลายวิธี แต่ที่สำคัญมีดังนี้

๖.๑) การฝึกอบรม เป็นวิธีที่นิยมกันมากที่สุดเนื่องจากหน่วยงานสามารถกำหนดหลักสูตร เป้าหมายและประเมินผลได้อย่างมีระบบ ซึ่งมีขั้นตอนประกอบด้วย การศึกษาปัญหาความจำเป็นในการอบรม กำหนดหลักสูตรและแผนการฝึกอบรม การดำเนินการฝึกอบรม การประเมินผลการอบรม การติดตามผลการอบรม ตามลำดับ

๖.๒) การพัฒนาโดยกระบวนการปฏิบัติงาน คือ การแนะนำชี้แจงรายบุคคลหรือรายกลุ่ม การประชุมการสัมมนา การสอนงาน การฝึกหรือการทดลองปฏิบัติงาน การมอบหน้าที่ให้ปฏิบัติ การให้คำปรึกษา การจัดทำคู่มือ การแบ่งงานภายในสำนักงาน เป็นต้น

๖.๓) การพัฒนาโดยการบริหาร ได้แก่ การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ การบริหารโดยมีส่วนร่วม เช่น การวางแผน การกำหนดเป้าหมาย การตัดสินใจ การติดตามประเมินผลและการแก้ปัญหาในการทำงาน เป็นต้น

๖.๔) การพัฒนาโดยการให้ไปศึกษาต่อ ซึ่งรวมถึงการส่งไปฝึกอบรมศึกษาดูงานด้วย^{๒๔๔}

โดยนัยนี้ กล่าวได้ว่า ขอบเขตของการพัฒนาบุคลากร จึงมี ๓ ด้าน คือ การฝึกอบรม โดยเน้นที่งาน การศึกษา โดยเน้นที่ตัวบุคคล และการพัฒนาโดยเน้นที่องค์การ^{๒๔๕}

๗) การตอบแทนบุคลากร (Compensation) หมายถึง การจัดหาสิ่งตอบแทนในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานซึ่งอาจเป็นรูปวัตถุเช่นเงินหรือสิทธิบางอย่างก็ได้^{๒๔๖} ค่าตอบแทน คือ ผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ค่าจ้าง เงินเดือน เงินชดเชย หรือผลประโยชน์อย่างอื่นที่องค์การให้แก่บุคลากรเพื่อเป็นการตอบแทนการทำงานของบุคคล^{๒๔๗} เป็นการจ่ายเงินตอบแทนสำหรับบริการที่องค์การได้จากพนักงาน^{๒๔๘} โดยการให้ผลตอบแทนต่อบุคลากรตามระเบียบข้าราชการและลูกจ้างประจำ มีดังนี้

๗.๑) เงินบำเหน็จ หมายถึง เงินตอบแทนความชอบ ซึ่งจ่ายเป็นเงินก้อนครั้งเดียว

๗.๒) เงินบำนาญ หมายถึง เงินตอบแทนความชอบที่ ซึ่งจ่ายเป็นรายเดือนจนกว่าจะถึงแก่กรรมหรือหมดสิทธิ

๗.๓) เงินบำเหน็จตกทอด หมายถึง เงินที่จ่ายเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ทายาท ซึ่งจ่ายเป็นเงินก้อนครั้งเดียว

๗.๔) เงินบำเหน็จปกติ หมายถึง เงินที่จ่ายให้แก่บุคคลที่เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างประจำเมื่อออกจากงานหรือตาย โดยจ่ายเป็นเงินก้อนครั้งเดียว

^{๒๔๔} สมชาย ไตรรัตน์ภิรมย์, บุคลากรหัวใจแห่งความสำเร็จในธุรกิจ, หน้า ๓๑.

^{๒๔๕} ดนัย เทียมพุด, การบริหารทรัพยากรบุคคลในทศวรรษหน้า, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๔๕.

^{๒๔๖} พินัส หันนาคินทร์, หลักการบริหารโรงเรียน, หน้า ๓.

^{๒๔๗} ณัฏฐพันธ์ เขจรนันท์, การจัดการทรัพยากรบุคคล, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕), หน้า ๒๓๘.

^{๒๔๘} ดิน ปรัชญพฤทธิ, ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๘๕.

๗.๕) เงินบำเหน็จพิเศษ หมายถึง เงินที่จ่ายเป็นเงินก้อนครั้งเดียวให้แก่ลูกจ้างประจำหรือลูกจ้างชั่วคราวที่ได้รับอันตราย หรือป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติงานในหน้าที่หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำการตามหน้าที่จนไม่สามารถปฏิบัติงานต่อไปได้ และทายาทของลูกจ้างประจำหรือลูกจ้างชั่วคราวที่ถึงแก่ความตาย เนื่องจากปฏิบัติหน้าที่

๗.๖) เงินทำขวัญ หมายถึง เงินที่จ่ายเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้ในกรณีได้รับอันตรายหรือป่วยเจ็บ เพราะเหตุปฏิบัติหน้าที่หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำการตามหน้าที่ โดยจ่ายเป็นเงินก้อนครั้งเดียว^{๒๔๙}

ในการจ่ายค่าตอบแทนจำเป็นต้องยึดหลักการลักษณะของความเท่าเทียมกัน ประกอบไปด้วยงานเท่ากันเงินเดือนเท่ากัน วุฒิการศึกษาเท่ากันเงินเดือนเท่ากัน และความสามารถเท่ากันเงินเดือนเท่ากัน โดยความเท่าเทียมกันในองค์กรจะพิจารณาจาก ความเท่าเทียมกันเมื่อเทียบกับค่าตอบแทนขององค์กร กับค่าตอบแทนขององค์กรอื่น ๆ ที่ดำเนินกิจการประเภทเดียวกัน ตำแหน่งงานที่มีความรับผิดชอบเหมือนกันควรจ่ายค่าตอบแทนเท่ากัน ส่วนความเท่าเทียมภายนอกองค์กรกระทำได้โดยการสำรวจค่าตอบแทนในตลาดแรงงานทั่วไป (Prevailing Wage)^{๒๕๐}

๘) การสร้างสภาพความมั่นคงในการทำงานของบุคลากร หมายถึง การกำหนดมาตรฐานต่าง ๆ เพื่อสร้างความรู้สึกมั่นคงในอาชีพให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน^{๒๕๑} ความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่รวมถึงความมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่ เป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารที่ดีจะต้องพยายามสนับสนุนให้บุคลากรในหน่วยงานหรือองค์กรของตนก้าวหน้าต่อไปให้มากที่สุด ความมั่นคงในงานเป็นสิ่งที่คนคาดหวังว่าจะได้รับจากองค์กร เป็นความเรียกร้องต้องการของคนทำงาน เพื่อจะได้มีชีวิตอยู่รอดอย่างถาวร ไม่ต้องหวั่น เกรงภัยที่จะมากระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของตนและครอบครัว^{๒๕๒} โดยโมเดล (Model) ความก้าวหน้ามีแนวคิดสำคัญ ดังนี้

๘.๑) พื้นฐานของระบบทางก้าวหน้าในสายอาชีพ ตำแหน่งเป็นแนวทางที่องค์กรกำหนดขึ้น เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรได้รู้ได้เข้าใจถึงโอกาสและทางก้าวหน้าในสายอาชีพของตนเอง ผ่านทางเส้นทางก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path) ซึ่งเป็นรูปแบบที่แสดงเส้นทางก้าวหน้าที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมองเห็นลำดับขั้นของตำแหน่งและภาระหน้าที่การงานพร้อมทั้งคุณสมบัติในการดำรงตำแหน่งในแต่ละระดับได้อย่างชัดเจน

๘.๒) หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการก้าวหน้าในสายอาชีพ เป็นหลักเกณฑ์ที่เป็นแนวทางปฏิบัติที่เป็นหลักประกันในการกลั่นกรองและคัดเลือกผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้ ความสามารถ มีความเหมาะสมกับวัฒนธรรมและประเพณีขององค์กร เข้าสู่ตำแหน่งได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม

^{๒๔๙} ชูศักดิ์ เจนประโคน, การประเมินค่างานและการประเมินพนักงาน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๔), หน้า ๔๘-๔๙.

^{๒๕๐} จินดาลักษณ์ วัฒนสินธุ์, การบริการเงินเดือนและค่าจ้าง, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๔), หน้า ๕.

^{๒๕๑} พันธ์ หันนาคินทร์, หลักการบริหารโรงเรียน, หน้า ๓.

^{๒๕๒} เพ็ญศรี วายวานนท์, การจัดการทรัพยากรคน, (กรุงเทพมหานคร : โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๒), หน้า ๒๑๐-๒๑๑.

๘.๓) ระบบการประเมินผลและการปฏิบัติงานของบุคคล ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อหรือเครื่องมือพื้นฐานในการวัดผลการปฏิบัติงานและศักยภาพของบุคคล เพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรบ่งชี้และกำหนดตัวบุคคลที่เหมาะสมในการวางแผนพัฒนาทางก้าวหน้าในสายอาชีพให้เจริญเติบโตเป็นกำลังสำคัญขององค์กรต่อไป

๘.๔) การวางแผนพัฒนาทางก้าวหน้าในสายอาชีพ เป็นการดำเนินการกำหนดตำแหน่งที่สำคัญของหน่วยงานที่จำเป็นต้องมีการคัดเลือกและกลั่นกรอง เป็นการดำเนินการขององค์กรในการคัดเลือกและกลั่นกรองตัวผู้ปฏิบัติงานที่มีผลการปฏิบัติงานดี มีศักยภาพโดดเด่นและมีคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่งในระดับต่าง ๆ เพื่อวางแผนทางก้าวหน้าและจัดเตรียมพัฒนาด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้ผู้ปฏิบัติงานผู้นั้นมีความรู้ความสามารถและคุณสมบัติเหมาะสมต่อการเลื่อนให้ดำรงตำแหน่งที่ว่างไว้^{๒๕๓}

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “ปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านการบริหารงานบุคคล” ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักของนักวิชาการต่าง ๆ ไว้ดังนี้

ตารางที่ ๒.๑๔ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านการบริหารงานบุคคล

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
เสนาะ ตีแยวี่ (๒๕๔๓, หน้า ๒๗)	การบริหารงานบุคคล หมายถึง การจัดระเบียบบุคคลให้ทำงานตามความรู้ความสามารถของแต่ละคนให้มากที่สุด
พนัส หันนาคินทร์ (๒๕๔๒, หน้า ๑๘)	การบริหารงานบุคคลเป็นการจัดกระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลผู้มีคุณภาพตามความต้องการและความจำเป็นขององค์กร
ธีรยุทธ พึ่งเทียร และสุรพล สุธะพรหม (๒๕๔๓, หน้า ๒๔)	การบริหารงานบุคคล เริ่มตั้งแต่การสรรหาคนเข้าทำงาน การเลือกคน การบรรจุแต่งตั้ง การโอน การย้าย การฝึกอบรม การพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน การปกครองบัญชาการ การดำเนินการทางวินัย การให้พ้นจากงาน การจ่ายค่าบำเหน็จบำนาญเมื่อออกจากงาน

^{๒๕๓} ฝ่ายอัตรากำลังและระบบงาน กองการเจ้าหน้าที่ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน, เส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพของข้าราชการสายงานนักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงาน (Skill Development Technical Officer), กรุงเทพมหานคร : กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน, ๒๕๕๓), หน้า ๖-๗.

ตารางที่ ๒.๑๔ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของ
วัดในพระพุทธศาสนา ด้านการบริหารงานบุคคล (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สมาน รัชชโยฤกษ์ และสุธี สุทธิสมบุรณ์ (๒๕๔๔, หน้า ๕)	การบริหารงานบุคคลเป็นกระบวนการที่ผู้บริหาร ต้องใช้ทั้งศิลป์และกลยุทธิ์ในการดำเนินงาน เพราะคนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการบริหาร คน เป็นผู้ใช้ปัจจัยในการบริหารงานอื่น ๆ ไม่ว่า จะ เป็นเงิน วัสดุ และวิธีการจัดการ
วิษณุ เครืองาม (๒๕๔๐, หน้า ๗)	ปัจจุบันได้มีการกล่าวถึงมิติใหม่ในการปรับ โครงสร้างและการบริหารงานภาครัฐ โดยกำหนด แนวทางการปฏิรูประบบราชการตามแผนแม่บท ปฏิรูประบบราชการ ซึ่งกำหนดให้มีโครงการ เกษียณอายุราชการก่อนกำหนดเพื่อลดอัตรา กำลังบุคคลภาครัฐให้น้อยลง ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่ เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน แต่ยังคงมีความ จำเป็นที่จะต้องรักษาคนดีที่มีความสามารถ มี ความฉลาด วิสัยทัศน์กว้างไกลไว้ในระบบราชการ
ชาญชัย อาจินสมาจาร (๒๕๕๑, หน้า ๒๓-๒๖)	หลักการในการบริหารงานบุคคลตามทฤษฎีการ บริหาร ๑๔ ข้อ ได้แก่ ๑) การแบ่งงาน ๒) อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ๓) วินัย ๔) เอกภาพของการบังคับบัญชา ๕) ความเป็นเอกภาพของคำสั่ง ๖) ให้ผลประโยชน์ขององค์กรมีความสำคัญ กว่าผลประโยชน์ของบุคคล ๗) ค่าตอบแทน ๘) การรวมอำนาจไว้ในส่วนกลาง ๙) หลักสกาลาร์ ๑๐) ลำดับ ๑๑) ความเที่ยงธรรม ๑๒) ความมั่นคงในงานของบุคลากร ๑๓) ความริเริ่ม ๑๔) ความสามัคคีในหมู่คณะ

ตารางที่ ๒.๑๔ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของ
วัดในพระพุทธศาสนา ด้านการบริหารงานบุคคล (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
กิตติ โฉลกคงถาวร (๒๕๔๕, หน้า ๙๖)	ภารกิจในการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา คือ การสรรหาและการ คัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง การปรับวุฒิ การโอน การย้ายภายใน การเปลี่ยน ตำแหน่ง การเลื่อนขั้น เงินเดือน การขอตำแหน่ง ทางวิชาการ การขอตำแหน่งผู้ชำนาญการ การลา ศึกษาฝึกอบรมและดูงาน การอนุมัติจ้างบุคลากร ประเภทต่าง ๆ และการลาออกจากงานหรือการ พ้นจากงาน
ธงชัย สันติวงษ์ (๒๕๔๒, หน้า ๑๐๒-๑๐๖)	ผู้บริหารโรงเรียนควรจะทำความเข้าใจภาพรวม ของการบริหารงานบุคคลทั้งหมด ดังนี้ ๑) การวางแผนกำลังคน ๒) การสรรหา/การรับสมัครบุคคลเข้าทำงาน ๓) การคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน ๔) การนำเข้าสู่งาน ๕) การประเมินบุคลากร ๖) การพัฒนาบุคลากร ๗) การตอบแทนบุคลากร ๘) การสร้างสภาพความมั่นคงในการทำงาน ของบุคลากร
เกรียงไกร เจียมบุญศรี และจักร อินทจักร (๒๕๔๔, หน้า ๑๑๕)	การดำเนินการสรรหาต้องคำนึงถึงหลักการ พื้นฐานเกี่ยวกับกระบวนการสรรหาที่ครบวงจร คือ ทราบนโยบายแผนอัตรากำลังคนและแนว ทางบริหารอัตรากำลังคน รู้แหล่งแรงงานและวิธี เข้าถึงแหล่งแรงงานที่ต้องการ กระบวนการจ้าง งานต้องทำถูกต้องตามกฎหมาย การกระทำอย่าง เป็นขั้นตอนสามารถอธิบายได้ตลอดกระบวนการ การจัดระบบแฟ้มประวัติบุคลากรเป็นอย่างดีและ ทันสมัยตลอดเวลา มีวิธีดำเนินการเกี่ยวกับ บุคลากรใหม่อย่างเป็นระบบ และมีระบบการ บริหารอัตรากำลังคนเพื่อรองรับความก้าวหน้า

ตารางที่ ๒.๑๔ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของ
วัดในพระพุทธศาสนา ด้านการบริหารงานบุคคล (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
อำนาจ แสงสว่าง (๒๕๔๔, หน้า ๑๓๒)	การคัดเลือกบุคลากรเป็นกระบวนการที่คัดเลือกผู้สมัครงานเพื่อให้ได้บุคลากรที่ดี มีคุณสมบัติเหมาะสมถูกต้องตรงกับคุณสมบัติเฉพาะของงานที่กำหนดไว้ ถ้าองค์การใดสามารถคัดเลือกบุคลากรที่มีคุณภาพมีประสิทธิภาพในการทำงาน องค์การนั้นย่อมจะได้รับผลสำเร็จในการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย มีผลงานเป็นที่เชื่อถือได้ และทำให้องค์การมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับขององค์กรต่าง ๆ ด้วย
นิสตากร เวชยานนท์ (๒๕๔๓, หน้า ๙)	การประเมินบุคลากรมีปัจจัยที่ช่วยให้การประเมินประสบผลสำเร็จ คือ มาตรฐานของเกณฑ์ การประเมินต้องสามารถแยกแยะระหว่างคนเก่งกับคนไม่เก่งได้ แยกคนดีกับคนไม่ดีได้ แยกคนตั้งใจทำงานกับคนไม่ตั้งใจทำงานได้ มีความแม่นยำตรงสามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างผู้เก่งกับผู้ไม่เก่งได้ มีความน่าเชื่อถือ
สมชาย หิรัญกิตติ (๒๕๔๒, หน้า ๒๐๒)	การประเมินผลการปฏิบัติงานจึงจำเป็นต้องวางมาตรฐานการทำงานและทำการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรตามมาตรฐานเหล่านั้น โดยมีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นให้บุคลากรปฏิบัติงานได้มาตรฐานเฉลี่ย นั่นเอง
เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง (๒๕๔๔, หน้า ๑๙๐-๑๙๖)	การพัฒนาบุคลากรมีจุดประสงค์หลัก ๒ ประการ คือ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และเพื่อสนองความต้องการที่จะก้าวหน้าของบุคลากร
दनัย เทียมพุดม (๒๕๔๔, หน้า ๔๕)	ขอบเขตของการพัฒนาบุคลากรมี ๓ ด้าน คือ การฝึกอบรม โดยเน้นที่งาน การศึกษา โดยเน้นที่ตัวบุคคล และการพัฒนาโดยเน้นที่องค์การ

ตารางที่ ๒.๑๔ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของ
วัดในพระพุทธศาสนา ด้านการบริหารงานบุคคล (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ณัฐพันธุ์ เขจรนันท์ (๒๕๔๕, หน้า ๒๓๘)	การวางแผนพัฒนาทางก้าวหน้าในสายอาชีพแก่บุคลากรเป็นการดำเนินการกำหนดตำแหน่งที่สำคัญของหน่วยงานที่จำเป็นต้องมีการคัดเลือกและกลั่นกรอง เป็นการดำเนินการขององค์กรในการคัดเลือกและกลั่นกรองผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานดี มีศักยภาพโดดเด่น และมีคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่งในระดับต่าง ๆ เพื่อวางแผนทางก้าวหน้าและจัดเตรียมพัฒนาด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้ผู้ปฏิบัติงานผู้นั้นมีความรู้ความสามารถและคุณสมบัติเหมาะสมต่อการเลื่อนให้ดำรงตำแหน่งที่วางไว้

สรุปได้ว่า บริหารงานบุคคลเป็นการจัดการเกี่ยวกับบุคคลผู้ปฏิบัติในหน่วยงาน ตั้งแต่การสรรหา จนถึงพ้นจากตำแหน่ง จึงต้องมีขอบเขตของการบริหารงานบุคคล คือ การสรรหา การเสริมสร้างความรู้ความสามารถทักษะประสบการณ์ การรักษามูลค่า การจัดสวัสดิการ การเลื่อนยศเลื่อนตำแหน่ง การใช้บุคลากรที่เหมาะสมกับงาน ฯลฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้คนมีความรู้ความสามารถเข้าทำงานในองค์กรให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ และในอนาคตการบริหารงานบุคคลจะถูกปรับเปลี่ยนไปจากเดิม การดูแลงานประจำต่าง ๆ เป็นงานที่ต้องใช้ความรู้ความชำนาญในฐานะนักกลยุทธ์และที่ปรึกษา นักบริหารงานบุคคลจะต้องเข้าใจจิตวิทยา ติดตามข่าวสารรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และเป็นนักพัฒนาเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ที่เป็นที่ยอมรับของทุกคน งานที่เคยอยู่บนแบบฟอร์มต่าง ๆ จะถูกทดแทนด้วยเทคโนโลยีที่สามารถให้บริการต่าง ๆ ได้ภายในพริบตา ซึ่งภาพเหล่านี้จะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างแน่นอน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรจะทำความเข้าใจภาพรวมของการบริหารงานบุคคลทั้งหมด ได้แก่ การวางแผนกำลังคน การสรรหา/การรับสมัครบุคคลเข้าทำงาน การคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน การนำเข้าสู่งาน การประเมินบุคลากร การพัฒนาบุคลากร การตอบแทนบุคลากร และการสร้างสภาพความมั่นคงในการทำงานของบุคลากร

๒.๔.๕ ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “ปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์” จากทัศนะของนักวิชาการที่หลายหลาก ดังนี้

การบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์เป็นการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งการจัดสภาพในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ตลอดจนบริเวณโรงเรียน ซึ่งงานดังกล่าวมีความสำคัญต่อนักเรียนมาก เนื่องจากนักเรียนต้องสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมตลอดเวลาและพร้อมที่จะสนใจสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ อย่างไม่หยุดยั้ง โดยในการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีต้องคำนึงถึงความสะดวกสบาย ความปลอดภัย ความมีอิสระอย่างมีขอบเขต ความสะดวกในการทำกิจกรรม ความพร้อมของอาคารสถานที่ เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ-ห้องสุขา ฯลฯ ความเพียงพอเหมาะสมในเรื่องขนาด น้ำหนัก จำนวน และควรมีบรรยากาศในการเรียนรู้^{๒๕๔}

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงสถานที่ที่ใช้ทำกิจกรรม ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาตามประเภทของกิจกรรม^{๒๕๕} คือ

๑) กิจกรรมเสริมเนื้อหาสาระตามหลักสูตร ได้แก่ พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ประภควมารยาทชาวพุทธ กิจกรรมค่ายพุทธบุตร (ตามสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา) กิจกรรมบริหารจัดการเจริญปัญญา เรียน- สอบธรรมศึกษา บรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน

๒) กิจกรรมประจำวัน/ประจำสัปดาห์ เช่น กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมที่กระทำเพื่อรำลึกถึงชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ (ก่อนเคารพธงชาติ) กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ แผ่เมตตา และสงบนิ่ง (สมาธิ) กิจกรรมพุทธศาสนสุภาษิตวันละบท กิจกรรมนั่งไหว้พี่ (ในแถวหน้าเสาธง) กิจกรรมเดินแถวเข้าห้องเรียนอย่างมีสติ เช่น เดินพร้อมท่องคติธรรมขณะเข้าห้องเรียน

๓) กิจกรรมทำความดีระหว่างวัน ประกอบด้วย กิจกรรมเดินอย่างมีสติก่อนเข้าโรงอาหาร กิจกรรมกล่าวคำพิจารณาอาหาร ก่อนการรับประทานอาหารกิจกรรมรับประทานอาหารอย่างมีสติ เช่น มีกติกากว่า ไม่ดั่ง ไม่โกหก ไม่เหลื่อ กิจกรรมขอบคุณหลังรับประทานอาหาร กิจกรรมนั่งสมาธิ ๑ นาที ก่อนเรียน (อาจให้นักเรียนทำพร้อมกันหน้าห้องเรียน)

๔) กิจกรรมก่อนเลิกเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์กิจกรรมรำลึกพระคุณของผู้มีพระคุณ กิจกรรมท่องอาขยานสร้างสมาธิ

๕) กิจกรรมประจำสัปดาห์ ประกอบด้วย กิจกรรมสวดมนต์สรักัญญะประจำสัปดาห์ กิจกรรมทำบุญตักบาตรประจำสัปดาห์ (อาจทำในวันพระหรือวันที่สถานศึกษากำหนด)

๖) จัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา คือ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันอัฐมีบูชา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๖.๑) กิจกรรมวันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา และวันเข้าพรรษาสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนร่วมกิจกรรม เช่น ทำบุญ ตักบาตรบริเวณสนามของสถานศึกษา ฟังพระเทศนา (โดยนักเรียนเป็นผู้ดำเนินพิธีกรรม) เวียนเทียนที่วัด หรือในสถานศึกษา

^{๒๕๔} กรมวิชาการ, แผนการสอนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา วิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ เล่มที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๓๙), หน้า ๙๑.

^{๒๕๕} มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, โรงเรียนวิถิพุทธ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗), หน้า ๙๗-๑๐๐.

๖.๒) หล่อเทียนพรรษา และร่วมกับชุมชนในการหล่อเทียนแห่เทียนพรรษา

๖.๓) สถานศึกษาจัดบรรยายภาควันสำคัญทางศาสนาโดยระดับชั้นทิวสีเหลือง เชิญธงธรรมจักร ธงฉัพพรรณรังสี และเปิดเพลงธรรมะทางวิทยุของสถานศึกษา (เสียงตามสาย)^{๒๕๖}

๓) กิจกรรมพิเศษอื่น ๆ เช่น กิจกรรมไขปัญหาธรรม กิจกรรมวันสำคัญของชาติศาสนา และพระมหากษัตริย์ กิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ทำความดี กิจกรรมอาสาตาวีเศษ (มีผู้สังเกตพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติธรรม) กิจกรรมบันทึกความดีของผู้ปฏิบัติธรรม กิจกรรมต้นไม้พูดได้ (คติธรรม) กิจกรรมจัดนิทรรศการผลงานทางพระพุทธศาสนา กิจกรรมการกำหนดทักษะและความรู้ทางพระพุทธศาสนา กิจกรรมสมานทานศีลในวันพระกิจกรรมสร้างสรรค์สังคม เช่น ทำความสะอาดห้องน้ำ กิจกรรมการปฏิสัมพันธ์ เช่น ครูต้อนรับทักทายนักเรียนด้วยกิริยาอาการอ่อนหวาน และสัมผัสที่ประกอบด้วยเมตตา กิจกรรมต้นไม้อธิฐาน กิจกรรมอบรมธรรมะ ๕ นาที (อาจจัดสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง) และกิจกรรมถือศีลนอนวัด ปฏิบัติธรรมช่วงเข้าพรรษา เป็นต้น^{๒๕๗}

วิธีการบริหารงานด้านการบริการอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ หรือการจัดการสภาพสิ่งแวดล้อมจะเป็นสิ่งหนึ่งซึ่งชักจูงให้ผู้เรียนสนใจและเกิดความกระตือรือร้น อยากเรียน ไม่เบื่อหน่าย โดยวิธีการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน มีดังนี้

๑) วิธีการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน

ในการจัดต้องคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะอาด เป้าหมายการพัฒนา ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งอาจจัดแบ่งพื้นที่ให้เหมาะสมกับการประกอบกิจกรรมตามหลักสูตร ดังนี้

๑.๑) พื้นที่อำนวยความสะดวกเพื่อนักเรียนและครู

- ที่แสดงผลงานของนักเรียน อาจจัดเป็นแผ่นป้าย หรือแขวนผลงาน
- ที่เก็บแฟ้มผลงานของเด็ก อาจจัดทำเป็นกล่อง หรือจัดใส่แฟ้มรายบุคคล
- ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวของนักเรียน อาจทำเป็นช่องตามจำนวนของนักเรียน
- ที่เก็บเครื่องใช้ครู เช่น อุปกรณ์การสอนส่วนตัวของครู ฯลฯ
- ป้ายนิเทศหน่วยงานสอน หรือสิ่งที่นักเรียนให้ความสนใจ

๑.๒) พื้นที่ปฏิบัติกิจกรรมและการเคลื่อนไหวต้องกำหนดให้ชัดเจน ควรมีพื้นที่ที่นักเรียนสามารถทำงานได้ด้วยตนเองและทำกิจกรรมด้วยกันในกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ โดยนักเรียนสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระจากกิจกรรมหนึ่งไปยังกิจกรรมหนึ่งโดยไม่รบกวนผู้อื่น

๑.๓) พื้นที่จัดมุมประสบการณ์ สามารถจัดได้ตามความเหมาะสมขึ้นอยู่กับสภาพของห้องเรียน จัดแยกส่วนที่ใช้เสียงดังและเงียบออกจากกัน เช่น มุมบล็อกลูกอยู่ห่างจากมุมหนังสือ มุมวิทยาศาสตร์อยู่ใกล้มุมศิลปะ เป็นต้น โดยในการจัดมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- ในห้องเรียนควรมีมุมประสบการณ์อย่างน้อย ๓-๕ มุม
- ควรได้มีการผลัดเปลี่ยนสื่อตามมุมต่างๆ ตามความสนใจของนักเรียน

^{๒๕๖} สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, การศึกษาของคนไทยในอดีตนั้นคนไทยมีฐานการศึกษาด้วยการใช้หลักธรรมคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, ๒๕๕๐), หน้า ๑๐-๑๕.

^{๒๕๗} มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, โรงเรียนวิถิพุทธ, หน้า ๑๐๐.

- ควรจัดให้มีประสบการณ์ที่นักเรียนเรียนรู้ไปแล้ว ปรากฏอยู่ในมุมประสบการณ์ เช่น เรียนรู้เรื่องราวชีวิตของผีเสื้อ ก็จัดให้มีผีเสื้อตัวในมุมวิทยาศาสตร์ ฯลฯ
- ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดมุมประสบการณ์ ทั้งนี้ เพื่อจูงใจให้นักเรียนรู้สึกเป็นเจ้าของ
- ควรเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียน โดยให้มีส่วนร่วมรับผิดชอบมุมประสบการณ์ต่างๆ ร่วมกัน

๒) วิธีจัดสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน

การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาณาบริเวณรอบ ๆ โรงเรียน จัดรักษาความปลอดภัย ในบริเวณโรงเรียนและบริเวณรอบนอกโรงเรียน ดูแลรักษาความสะอาดต้นไม้ให้ความร่มรื่นรอบ ๆ บริเวณโรงเรียน จัดที่ติดข่าวประชาสัมพันธ์ผู้ปกครอง ตัวอย่างเช่น

๒.๑) ที่นั่งเล่นพักผ่อน จัดที่นั่งไว้ได้ต้นไม้ร่มเงา อาจใช้กิจกรรมกลุ่มย่อย ๆ หรือกิจกรรมที่ต้องการความสงบ หรืออาจจัดเป็นลานนิทรรศการให้ความรู้

๒.๒) บริเวณธรรมชาติ มีการปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ ซึ่งหากบริเวณโรงเรียนมีไม่มากนัก อาจปลูกพืชในกระบะหรือกระถาง^{๒๕๘}

งานด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ อาจถือเป็นขอบข่ายของการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน^{๒๕๙} ช่วยประสานงานและสนับสนุนให้การบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนดไว้^{๒๖๐}

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “สภาพทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์” ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักของนักวิชาการต่าง ๆ ไว้ดังนี้

^{๒๕๘} บุญเยี่ยม จิตรดอน และราศี ทองสวัสดิ์, การจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต, (กรุงเทพมหานคร : ยูไนเต็ดโปรดักชั่น, ๒๕๓๗), หน้า ๖๖-๖๗.

^{๒๕๙} วันชัย ดนัยตโมนุท , การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาตามแนว พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๓), หน้า ๙๓.

^{๒๖๐} สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด), ๒๕๔๕, หน้า ๕๗.

ตารางที่ ๒.๑๕ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของ
วัดในพระพุทธศาสนา ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
กรมวิชาการ (๒๕๓๙, หน้า ๙๑)	การบริการอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์เป็น การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งการ จัดสภาพในห้องเรียนและนอกห้องเรียน รวมถึง บริเวณโรงเรียน ซึ่งงานดังกล่าวมีความสำคัญต่อ นักเรียนมาก เนื่องจากนักเรียนต้องสัมผัสกับ สิ่งแวดล้อมตลอดเวลาและพร้อมที่จะสนใจ สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ อย่างไม่หยุดยั้ง โดยในการจัด สภาพแวดล้อมที่ดีต้องคำนึงถึงความสะดวก ความ ปลอดภัย ความมีอิสระอย่างมีขอบเขต ความ สะดวกในการทำกิจกรรม ความพร้อมของอาคาร สถานที่ เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ-ห้องสุขา ฯลฯ ความเพียงพอเหมาะสมในเรื่องขนาด น้ำหนัก จำนวน และควมมีบรรยากาศในการเรียนรู้
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (๒๕๔๗, หน้า ๙๗-๑๐๐)	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องคำนึงถึง สถานที่ที่ใช้ทำกิจกรรม ให้เหมาะสมกับบริบท ของสถานศึกษาตามประเภทของกิจกรรม ได้แก่ ๑) กิจกรรมเสริมเนื้อหาสาระตามหลักสูตร ๒) กิจกรรมประจำวัน/ประจำสัปดาห์ ๓) กิจกรรมทำความดีระหว่างวัน ๔) กิจกรรมก่อนเลิกเรียน ๕) กิจกรรมประจำสัปดาห์ ๖) จัดกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ๗) กิจกรรมพิเศษอื่น ๆ
สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา (๒๕๕๐, หน้า ๑๐-๑๕)	วิธีการบริหารงานด้านการบริการอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ หรือสภาพสิ่งแวดล้อมจะเป็นสิ่ง หนึ่งซึ่งชักจูงให้ผู้เรียนสนใจ กระตือรือร้น อยาก เรียน ไม่เบื่อหน่าย โดยวิธีการจัดสภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน โดยในการจัด ต้องคำนึงถึงความปลอดภัย สะอาด เป้าหมาย การพัฒนา ความเป็นระเบียบเรียบร้อย

ตารางที่ ๒.๑๕ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
วันชัย ดนัยตโมนุท (๒๕๔๓, หน้า ๙๓)	งานด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ถือเป็นขอบข่ายของการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน
สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (๒๕๔๕, หน้า ๕๗)	งานด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์เป็นงานที่ช่วยประสานงานและสนับสนุนให้การบริหารงานอื่น ๆ ให้บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า งานด้านการบริการอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์เป็นภารกิจในการจัดการสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ซึ่งจะเป็นสิ่งหนึ่งซึ่งชักจูงให้นักเรียนเกิดความสนใจและเกิดความกระตือรือร้น อยากรเรียน ไม่เบื่อหน่าย เช่น จัดเป็นมุมพระพุทธศาสนาในห้องเรียน ระเบียงอาคารเรียน หรืออาจจัดสวนหย่อมทางพระพุทธศาสนาโดยหาพันธุ์ไม้ที่ปรากฏในพุทธประวัติ เช่น ต้นจิก ต้นโพธิ์ ฯลฯ ซึ่งต้องคำนึงถึงความสะดวก ความมีระเบียบเรียบร้อย และรวมทั้งต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียนเป็นสำคัญด้วย

๒.๔.๖ ด้านธุรการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “สภาพทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านธุรการ” จากทัศนะของนักวิชาการที่หลายหลาก ดังนี้

งานธุรการโรงเรียนเป็นงานที่เกี่ยวกับการบริการต่าง ๆ เพื่อให้หน่วยงานอื่น ๆ สามารถดำเนินไปได้โดยไม่มีอุปสรรค ทำให้งานคล่องตัวและเกิดประสิทธิภาพ^{๒๖๑} โดยนัยนี้ อาจจำแนกงานด้านธุรการออกเป็น ๔ ประเภท ได้แก่

- ๑) โทรศัพท์ กับองค์กรหรือเอกชนอื่น ๆ
- ๒) งานเกี่ยวกับการเงิน ได้แก่ การรับและเบิกจ่ายเงิน การทำบัญชีรายรับ รายจ่าย การซื้อวัสดุภัณฑ์ ตลอดจนการควบคุม และตรวจสอบเกี่ยวกับการเงินการบัญชีของโรงเรียน
- ๓) งานเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณประจำปี
- ๔) งานเกี่ยวกับการควบคุมวัสดุและครุภัณฑ์
- ๕) งานเกี่ยวกับการทะเบียนของนักเรียนตลอดจนการออกไปรับรองของต่าง ๆ แก่นักเรียนงานที่เกี่ยวกับการจัดทำและรายงานกิจการต่าง ๆ แก่ผู้บังคับบัญชา เช่น รายงานประจำเดือน การจัดทำสมุดหมายเหตุรายวัน เป็นต้น
- ๖) งานที่เกี่ยวกับการดูแลรักษาอาคารสถานที่ ตลอดจนการซ่อมแซมอาคารสถานที่ และครุภัณฑ์ของโรงเรียนให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยอยู่เสมอ

^{๒๖๑} กิตติมา ปรีดีติลภ, กระบวนการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น, หน้า ๑๓๓.

๓) งานเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ เช่น การติดต่อกับประชาชนในนามของโรงเรียน

๔) งานเกี่ยวกับการจัดการรักษาความปลอดภัยให้นักเรียนขณะอยู่ในโรงเรียน

๕) การควบคุมตัวบุคคลที่ไม่ได้เกี่ยวกับการสอน เช่น คนงาน ภารโรง

อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้ กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาของงานธุรการ ว่าหมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวกับงานการเงินและการบัญชี ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ประมวลแนวคิดเกี่ยวกับงานธุรการ ดังนี้

การบริหารงานธุรการเป็นงานจัดหาปัจจัยสนับสนุนเพื่อให้การบริการและอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงานฝ่ายต่าง ๆ ให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามจุดหมาย จึงต้องมีหลักการเพื่อเป็นกรอบหรือข้อกำหนดในการบริหารงาน ดังนี้

๑) หลักประสิทธิภาพ หลักการบริหารงานธุรการให้มีประสิทธิภาพ ต้องคำนึงถึงความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามภารกิจ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร โดยใช้ทรัพยากรที่สำคัญ อันได้แก่ เงิน วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์และบุคลากร อย่างคุ้มค่าและใช้เวลาในการปฏิบัติงานให้น้อยที่สุด ความสำเร็จในการบริหารงานธุรการจะต้องตอบสนองความต้องการขององค์กรได้ครอบคลุมทุกด้าน หลักประสิทธิภาพจะต้องเริ่มจากการวางแผน การจัดทำโครงการให้ชัดเจนรัดกุม มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างเพียงพอและเชื่อถือได้ ตลอดจนการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรฝ่ายธุรการให้ชัดเจน เหมาะสม สอดคล้องกับความรู้ ความสามารถ ความถนัด และทักษะในการปฏิบัติงาน

๒) หลักประสิทธิผล ในการบริหารงานธุรการตามหลักประสิทธิผลจะต้องคำนึงถึงผลงานความสำเร็จที่สามารถวัดได้หรือเห็นเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์ขององค์กร ผลงานจะต้องมีคุณภาพ มีความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ได้มาตรฐาน สามารถตรวจสอบผลงานหรือเอกสารหลักฐานที่แสดงถึงความสำเร็จของการปฏิบัติงานได้สะดวก รวดเร็ว ถูกต้องตามระเบียบราชการ

๓) หลักประหยัด ในการบริหารงานธุรการจะต้องคำนึงถึงวิธีการทำงานที่ประหยัดแรงงาน ประหยัดเวลาและประหยัดทรัพยากร โดยเฉพาะทรัพยากรบุคคล การบริหารงานธุรการให้สอดคล้องกับหลักประหยัดดังกล่าวจะต้องพิจารณาไตร่ตรองการปฏิบัติงานอย่างรอบคอบ รัดกุม มีการควบคุมกำกับ ดูแล ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานทุกขั้นตอนอย่างมีระบบ หลักการประหยัดจะต้องมุ่งเน้นที่บุคลากรให้มีความตระหนักรู้ มีจิตสำนึกและเห็นคุณค่าของการประหยัด จะต้องจัดสายการบริหารงานและสายการบังคับบัญชางานธุรการให้เหมาะสม สอดคล้องกับสายการบริหารงานขององค์กรเพื่อไม่ให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนมีขั้นตอนมากเกินไป อาจทำให้การปฏิบัติงานล่าช้า เสียเวลา เสียแรงงาน และสิ้นเปลืองวัสดุ

๔) หลักความถูกต้อง ในการบริหารงานธุรการเป็นงานที่ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบ กฎ กฎหมาย ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติทางราชการ ผู้บริหารต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ กฎ กฎหมาย ข้อบังคับและแนวปฏิบัติต่าง ๆ อย่างถูกต้อง สามารถให้การนิเทศแก่บุคลากรฝ่ายธุรการให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะต้องควบคุม ดูแล กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามขั้นตอน สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ สะดวก รวดเร็ว ครบถ้วน สมบูรณ์ ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ได้เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสิทธิภาพและความชำนาญงาน ซึ่งความผิดพลาดในการทำงานเพียงคนเดียวอาจส่งผลให้บุคคลอื่นในหน่วยงานถูกตำหนิไปด้วย

๕) หลักความถูกต้อง การบริหารงานธุรการโดยยึดหลักความถูกต้อง เนื่องจากงานธุรการเป็นงานส่งเสริมสนับสนุน ให้บริการ ให้ความสะดวก จัดสวัสดิการเพื่อให้การปฏิบัติงานของฝ่ายต่าง ๆ ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย การปฏิบัติงานดังกล่าวจะต้องเกี่ยวข้องกับบุคลากรทุกฝ่าย ซึ่งงานธุรการมีลักษณะธรรมชาติของงานเป็นงานให้บริการ จะต้องคำนึงถึงความถูกต้องของผู้ใช้บริการ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานธุรการจะต้องมีคุณสมบัติและบุคลิกภาพด้านบริการ มีกิริยามารยาทอ่อนน้อม ท่วงทีวาจา สุภาพ อ่อนโยน มีอารมณ์ยิ้มแย้ม แจ่มใส และมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและบุคคลทั่วไป^{๒๖๒}

โดยนัยนี้ บุคคลผู้ทำหน้าที่บริหารงานธุรการ พึงมีคุณสมบัติส่วนบุคคลที่สำคัญ ๕ ประการ ดังนี้

๕.๑) เป็นผู้ชำนาญในการวางแผน ทักษะด้านการวางแผนมีความจำเป็นมาก ไม่เพียงแต่งานธุรการเท่านั้น งานอื่น ๆ ก็เช่นเดียวกัน

๕.๒) มีความชำนาญด้านการเงิน หมายถึง มีความชำนาญ รอบรู้ เกี่ยวกับกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานธุรการ

๕.๓) มีความชำนาญด้านการจัดการ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งในภาวะวิกฤติและภาวะปกติ ซึ่งจะก่อให้เกิดความเรียบร้อยในการบริหารงานธุรการ

๕.๔) มีความชำนาญในเรื่องคน หมายถึง ความรู้ในเรื่องจิตวิทยาเกี่ยวกับตัวบุคคลในเรื่องของความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม ความต้องการ ซึ่งย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานของบุคคล

๕.๕) มีความมุ่งมั่นและพลังแรงกล้า หมายถึง คุณสมบัติที่เกี่ยวกับอุดมการณ์ของบุคคลในการทำงาน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต^{๒๖๓}

งานธุรการในโรงเรียนประกอบด้วยการบริหารงานการเงินและการบัญชีเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการใช้จ่ายเงิน การจัดทำบัญชีรายรับและรายจ่าย การจัดทำงบประมาณประจำปี ทั้งเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณและเงินรายได้แผ่นดิน การรายงานเงินคงเหลือประจำวัน รายงานการรับจ่ายเงินบำรุงการศึกษา การเก็บรักษาเงิน การตรวจสอบ การควบคุมและการประเมินผลการใช้จ่ายเงินตามแผน^{๒๖๔} โดยมีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

๑) หลักฐานการเงินและการบัญชี ซึ่งประกอบด้วย เงินนอกงบประมาณ เงินงบประมาณ เงินบริจาค เงินรายได้แผ่นดินและการรายงาน ซึ่งจะต้องมีการจัดทำหลักฐานการเงินอย่างถูกต้องเรียบร้อยเป็นปัจจุบัน และเก็บไว้เป็นระเบียบเรียบร้อยและปลอดภัย

^{๒๖๒} วัชชัย โสสุวรรณจินดา, ระบบงานธุรการสมัยใหม่, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมนิติ จำกัด, ๒๕๓๗), หน้า ๑๔.

^{๒๖๓} Hack W.G., I.C. Candoli and J.R. Ray. **School Business Administration : A Planning Approach**, 4th ed., (Boston, Massachusetts : Allyn and Bacon, 1992), pp. 353-355.

^{๒๖๔} Hill F.W., **The School Business Administrator**, (Chicago : Association of School Business Officials, 1970), p. 18.

๑.๑) หลักฐานการเงินนอกงบประมาณ ได้แก่

- ทะเบียนคุมใบเสร็จรับเงิน
- ใบเสร็จรับเงิน
- สมุดเงิน
- ทะเบียนคุมเงินนอกงบประมาณ
- ทะเบียนคุมรายรับเงินบำรุงการศึกษา
- ทะเบียนเงินบำรุงการศึกษา
- หลักฐานการจ่ายเงินนอกงบประมาณแต่ละประเภท
- สัญญาการยืมเงินและทะเบียนคุมเอกสารแทนตัวเงิน

๑.๒) หลักฐานการเงินและการบัญชีประเภทเงินงบประมาณ ได้แก่

- ทะเบียนคุมหลักฐานขอเบิก
- ใบเบิกเงินเพื่อจ่ายในราชการ
- สมุดคู่มือเบิกเงินเพื่อจ่ายเงินงบประมาณ
- สมุดเงินสด
- ทะเบียนคุมเงินงบประมาณ

๑.๓) หลักฐานการเงินและการบัญชีประเภทเงินรายได้แผ่นดิน ได้แก่

- ใบเสร็จรับเงิน
- สมุดเงินสด
- ใบนำส่งหรือใบเสร็จรับเงินของผู้เบิก

๑.๔) หลักฐานการเงินและการบัญชีประเภทรายได้ ได้แก่

- รายงานคงเหลือประจำวัน
- รายงานรับจ่ายเงินบำรุงการศึกษา
- รายงานประเภทคงเหลือ
- รายงานคงเหลือประจำวัน ณ วันสิ้นเดือน
- รายงานรับจ่ายเงินบำรุงการศึกษางวด ๖ เดือน

๒) การรับเงิน การรับเงินทุกประเภท มีการออกใบเสร็จรับรับเงินแล้วนำไปลงบัญชีในสมุดเงินสดอย่างถูกต้องเป็นปัจจุบัน มีการตรวจสอบตามระเบียบการเก็บรักษาเงิน

๓) การจ่ายเงิน ต้องมีหลักฐานการจ่ายเงิน แล้วนำไปลงบัญชีในสมุดเงินสดอย่างถูกต้องเป็นปัจจุบันและมีการตรวจสอบตามระเบียบการเก็บรักษาเงิน

๔) การเก็บรักษาเงิน จัดให้มีการเก็บรักษาเงินและเอกสารแทนตัวเงิน พร้อมทั้งจัดทำรายงานคงเหลือประจำวัน โดยมีคณะกรรมการเก็บรักษาเงิน มีการกำหนดมาตรการการตรวจสอบติดตามบุคลากรที่ทำหน้าที่ด้านการเงินต่าง ๆ เช่น ผู้รับเงิน ผู้ทำบัญชี กรรมการเก็บรักษาเงิน ซึ่งมีได้เป็นบุคคลเดียวกันแต่ละงาน ตลอดจนมีการนิเทศติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ

๕) การควบคุมและตรวจสอบ จัดให้มีการควบคุมและตรวจสอบรายรับ-จ่ายเงินประจำวัน และหัวหน้าสถานศึกษาได้ตรวจสอบความถูกต้องตรงกันระหว่างยอดคงเหลือในสมุดเงินสดกับรายงานคงเหลือประจำวัน ทุกสิ้นเดือนมีการตรวจสอบสมุดเงินสด รายงานคงเหลือประจำวันและทะเบียนการเงินต่าง ๆ แล้วรายงานการเงินที่ระเบียบและกฎหมายกำหนดให้จัดทำไว้ครบถ้วน

๖) การประเมินผลการใช้จ่ายเงินตามแผนการใช้จ่าย โดยกำหนดให้มีแผนงานการเงินและจ่ายเงินตามแผน มีหลักฐานการควบคุมการใช้จ่ายเงินตามแผน มีการวิเคราะห์การใช้จ่ายเงินแล้วนำผลไปใช้ในการปรับปรุงแผนการใช้จ่ายเงินต่อไป^{๒๖๕}

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “สภาพทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านธุรการ” ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักของนักวิชาการต่าง ๆ ไว้ดังนี้

ตารางที่ ๒.๑๖ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านธุรการ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
กิตติมา ปรีดีดีลิก (๒๕๔๒, หน้า ๑๓๓)	งานธุรการโรงเรียนเป็นงานที่เกี่ยวกับการบริการต่าง ๆ เพื่อให้หน่วยงานอื่น ๆ สามารถดำเนินไปได้โดยไม่มีอุปสรรค ทำให้งานคล่องตัวและเกิดประสิทธิภาพ โดยนัยนี้ อาจจำแนกงานด้านธุรการออกเป็น ๙ ประเภท ได้แก่ ๑) โทรศัพท์ ๒) งานเกี่ยวกับการเงิน ๓) งานจัดทำงบประมาณประจำปี ๔) งานเกี่ยวกับการควบคุมวัสดุและครุภัณฑ์ ๕) งานเกี่ยวกับการทะเบียนของนักเรียน ๖) งานดูแลรักษาอาคารสถานที่ ๗) งานเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ ๘) งานการจัดการรักษาความปลอดภัย ๙) การควบคุมตัวบุคคลที่ไม่ได้เกี่ยวกับการสอน

^{๒๖๕} กรมสามัญศึกษา, เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๙), หน้า ๒๔-๒๗.

ตารางที่ ๒.๑๖ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับปัจจัยทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านธุรการ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Hack W.G., I.C. Candoli and J.R. Ray (1992, pp. 353-355)	ผู้ทำหน้าที่บริหารงานธุรการพึงมีคุณสมบัติส่วนบุคคลที่สำคัญ ๕ ประการ คือ เป็นผู้ชำนาญในการวางแผน มีความชำนาญด้านการเงิน มีความชำนาญด้านการจัดการ มีความชำนาญในเรื่องคน และมีความมุ่งมั่นและพลังแรงกล้า
Hill, F.W. (1970, p. 18)	งานธุรการในโรงเรียนประกอบด้วยการบริหารงานการเงินและการบัญชีเป็นงานที่เกี่ยวกับการวางแผนการใช้จ่ายเงิน การจัดทำบัญชีรายรับและรายจ่าย การจัดทำงบประมาณประจำปี ทั้งเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณและเงินรายได้แผ่นดิน การรายงานเงินคงเหลือประจำวัน รายงานการรับจ่ายเงินบำรุงการศึกษา การเก็บรักษาเงิน การตรวจสอบ การควบคุมและการประเมินผลการใช้จ่ายเงินตามแผน

สรุปได้ว่า งานธุรการโรงเรียนเป็นงานที่เกี่ยวกับการบริการต่าง ๆ เพื่อให้หน่วยงานอื่น ๆ สามารถดำเนินไปได้โดยไม่มีอุปสรรค ทำให้งานคล่องตัวและเกิดประสิทธิภาพ เป็นงานจัดหาปัจจัยสนับสนุนเพื่อให้การบริการและอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงานฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งต้องคำนึงถึงหลักหลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักประหยัด และต้องมีการควบคุมตรวจสอบให้ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับเรื่องการเงินการบัญชีของสถานศึกษาเป็นอย่างดี เพื่อป้องกันมิให้เกิดความผิดพลาดขึ้น

๒.๕ พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

จังหวัดราชบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางด้านตะวันตก มีเนื้อที่ ๕,๑๙๖ ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองเป็น ๑๐ อำเภอ คือ อำเภอเมืองราชบุรี อำเภอโพธาราม อำเภอดำเนินสะดวก อำเภอปากท่อ อำเภอบึงบึง อำเภอบางแพ อำเภอวัดเพลง อำเภอสวนผึ้ง อำเภอบ้านโป่ง และอำเภอบ้านคา โดยปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๕๙) จังหวัดราชบุรี มีโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จำนวน ๓ โรงเรียน คือ โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์ โรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์ และโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชบุรุษอุปถัมภ์^{๒๒๖} ซึ่งมีรายละเอียดโดยสังเขป ดังนี้

^{๒๒๖}วิกิพีเดีย, “โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา < [http : th.wikipedia.org/wiki/](http://th.wikipedia.org/wiki/). (๑๐ มกราคม ๒๕๕๙).

๑) โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์

โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์ ตั้งอยู่ที่ เลขที่ ๔ หมู่ที่ ๑ ตำบลดำเนินสะดวก อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ปัจจุบัน โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์ เปิดสอน ตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมี พระมหาประกอบ โชติปัญโญ เจ้าคณะอำเภอดำเนินสะดวก เจ้าอาวาสวัดโชติทายการาม เป็นผู้รับใบอนุญาต และในปีการศึกษา ๒๕๕๙ นี้ มีครูจำนวน ๖๐ คน และนักเรียน จำนวน ๑,๑๘๑ คน^{๒๖๗}

๒) โรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์

โรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์ ตั้งอยู่ที่ เลขที่ ๑ ถนนราษฎร์ร่วมใจ ตำบลบ้านโป่ง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ปัจจุบัน โรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมี พระครูสุธีปริยัติวิธาน รองเจ้าคณะอำเภอบ้านโป่ง เจ้าอาวาสวัดบ้านโป่ง เป็นผู้รับใบอนุญาต และมีนางพัชราภรณ์ ธิบุทธิชัย เป็นผู้อำนวยการ และในปีการศึกษา ๒๕๕๙ มีครู จำนวน ๑๓๓ คน และนักเรียน จำนวน ๓,๔๗๐ คน^{๒๖๘}

๓) โรงเรียนมัธยมวัดไทรราษฎร์อุปถัมภ์

โรงเรียนมัธยมวัดไทรราษฎร์อุปถัมภ์ ตั้งอยู่ที่ เลขที่ ๑๕ ถนนโชคชัย ตำบลโพธาราม อำเภopoธาราม จังหวัดราชบุรี ปัจจุบัน โรงเรียนมัธยมวัดไทรราษฎร์อุปถัมภ์เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมี พระอธิการไพศาล สุพุทธจิตโต เจ้าอาวาสวัดไทรอารีรักษ์ เป็นผู้รับใบอนุญาต และมีนางสาวกานดา อินทรวงศ์ เป็นผู้อำนวยการ และในปีการศึกษา ๒๕๕๙ มีครู จำนวน ๔๑ คน และนักเรียน จำนวน ๖๒๐ คน^{๒๖๙}

การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในจังหวัดราชบุรี ถือตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๓๒ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๕ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบไว้เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๒ จำนวน ๑๖ ข้อ ความว่า

๑) ระเบียบดังกล่าวนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๓๒”

๒) ระเบียบดังกล่าวนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ (๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๒)

๓) ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องโรงเรียนราษฎร์ของวัด พ.ศ. ๒๔๘๘ บรรดา ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งอื่นใดส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

๔) ในระเบียบดังกล่าวนี้

^{๒๖๗}โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, “ประวัติโรงเรียน”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา <<http://schoolweb.eduzones.com/anubenwatcho/webboard.php>, (๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙).

^{๒๖๘}โรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, “ประวัติโรงเรียน”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา <<http://www.smkschool.ac.th/>>, (๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙).

^{๒๖๙}ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม, “โรงเรียนมัธยมวัดไทรราษฎร์อุปถัมภ์”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา <http://www.m-culture.in.th/moc_new/album/120167/>, (๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙).

“โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา” หมายถึง โรงเรียนเอกชนตามมาตรา ๑๕ (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๕ ที่วัดเป็นผู้รับใบอนุญาต

“ผู้รับใบอนุญาต” หมายถึง ผู้ขอจัดตั้งโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

“วัด” หมายถึง วัดในพระพุทธศาสนาที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕

“โรงเรียน” หมายถึง โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

“ผู้จัดการ” หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ผู้จัดการ หรือผู้อำนวยการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

“ครูใหญ่” หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

“ครู” หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ครู หรืออาจารย์ที่ทำการสอนประจำอยู่ในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

“นักเรียน” หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

“กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา” หมายถึง กลุ่มที่โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจัดตั้งขึ้นตามระเบียบนี้

๕) การจัดตั้งโรงเรียนให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๕ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยความเห็นของของมหาเถรสมาคม

๖) ให้ดำเนินกิจการโรงเรียน โดยมีคณะกรรมการอำนวยการโรงเรียนทำหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๕ แล้วให้ทำหน้าที่เพิ่มอีก ได้แก่ กำหนดนโยบายและแผนเพื่อพัฒนาโรงเรียน ควบคุมการบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบาย ควบคุมการเงินและงบประมาณของโรงเรียน และพิจารณาเสนอบุคคลเพื่อบรรจุแต่งตั้งถอดถอนผู้จัดการ ครูใหญ่ และครูในโรงเรียน

๗) ให้มีกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาขึ้นภายในระยะเวลา ๑ ปี นับตั้งแต่ประกาศใช้ระเบียบนี้

๘) กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ทำหน้าที่ช่วยประสานงานระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยพัฒนาโรงเรียนทุกโรงให้มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกัน

๙) ผู้จัดการ และครูใหญ่ จะเป็นพระภิกษุหรือคฤหัสถ์ก็ได้

๑๐) ครู จะเป็นพระภิกษุ สามเณรหรือคฤหัสถ์ก็ได้ สำหรับพระภิกษุ สามเณร ที่เป็นครูสอน จะทำการสอนได้แต่เฉพาะวิชาที่ไม่ขัดต่อพระวินัย

๑๑) นักเรียน (ชาย-หญิง) พระภิกษุ สามเณร เข้าเรียนในโรงเรียนประเภทนี้ได้ พระภิกษุ สามเณร ที่จะเข้าเรียนในโรงเรียนประเภทนี้ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าอาวาสวัดของตนเสียก่อน

๑๒) โรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดและต้องพัฒนาการเรียนการสอน โดยเน้นแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในเรื่องการจัดองค์ประกอบด้านการเรียนการสอนในโรงเรียน ให้เกื้อหนุนต่อจุดประสงค์ที่หลักสูตรต้องการ และจัดกิจกรรมนักเรียนให้สอดคล้องกับสถาบันที่เป็นศูนย์กลางในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนที่เป็นพระภิกษุและสามเณร การเรียนการสอนตามหลักสูตรบางวิชาอาจจะไม่เหมาะสม ให้เลือกเรียนวิชาและจัดกิจกรรมที่ไม่ขัดต่อสมณสาธูปแทน

๑๓) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนให้การอุดหนุนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นกรณีพิเศษตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกำหนด

๑๔) เงินค่าธรรมเนียมการเรียนและเงินรายได้อื่น ๆ ที่โรงเรียนได้รับ ให้ใช้จ่ายในกิจการโรงเรียนเท่านั้น

๑๕) โรงเรียนเอกชนที่มีเจ้าอาวาสเป็นผู้รับใบอนุญาต หรือมูลนิธิของวัดซึ่งเจ้าอาวาสเป็นผู้ลงนามแทนมูลนิธิเป็นผู้รับใบอนุญาตที่ดำเนินการอยู่ก่อนวันที่ระเบียบประกาศใช้ หากประสงค์จะขอรับการอุดหนุนเป็นกรณีพิเศษในฐานะโรงเรียนการกุศลของวัด ให้ดำเนินการโอนกิจการเป็นโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภายในกำหนดเวลา ๒ ปี นับแต่ระเบียบประกาศใช้ มิฉะนั้นจะหมดสิทธิการขอรับการอุดหนุนเป็นกรณีพิเศษ

๑๖) ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชนรักษาการตามระเบียบ และให้มีอำนาจกำหนดวิธีปฏิบัติเพื่อปฏิบัติให้เป็นตามระเบียบ^{๒๗๐}

โดยนัยนี้ การบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มีขอบข่ายภารกิจ ๖ ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ และด้านธุรการ^{๒๗๑}

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย” ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักไว้ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๑๗ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
วิกิพีเดีย (http://wikipedia.org/wiki/ , 15 June 2015)	จังหวัดราชบุรี มีโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จำนวน ๓ โรงเรียน คือ โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์ โรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์ และโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปัถม์
โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์ (http://schoolweb.eduzones.com/anubenwatcho/webboard.php , 15 June 2016)	โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์ ตั้งอยู่ที่ เลขที่ ๔ หมู่ที่ ๑ ตำบลดำเนินสะดวก อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ปัจจุบัน เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมี พระมหาประกอบ โชติปัญโญ เจ้าคณะอำเภอดำเนินสะดวก เจ้าอาวาสวัดโชติทายการาม เป็นผู้รับใบอนุญาต

^{๒๗๐} สำนักงานเลขาธิการกรมหาเถรสมาคม, แฉลงการณ์คณะสงฆ์ เล่ม ๗๘, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, ๒๕๓๓), หน้า ๒๕-๒๘.

^{๒๗๑} สมศักดิ์ คงเที่ยง, หลักการบริหารการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, หน้า ๕๓-๗๑.

ตารางที่ ๒.๑๗ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
โรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์ (http://www.smkschool.ac.th/ , 15 June 2016)	โรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์ ตั้งอยู่ที่ เลขที่ ๑ ถนนราษฎร์ร่วมใจ ตำบลบ้านโป่ง อำเภอ บ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ปัจจุบัน โรงเรียนวัดบ้าน โป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมี พระครูสุธี ปริยัติวิธาน รองเจ้าคณะอำเภอบ้านโป่ง เจ้า อาวาสวัดบ้านโป่ง เป็นผู้รับใบอนุญาต และมีนาง พัชรภรณ์ ธิบุตธิชัย เป็นผู้อำนวยการ
ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม (http://www.m-ulture.in.th/moc_ new/album/120167/ , 15 June 2015).	โรงเรียนมัธยมวัดไทรราษฎร์อุปถัมภ์ ตั้งอยู่ที่ เลขที่ ๑๕ ถนนโชคชัย ตำบลโพธาราม อำเภอโพ ธาราม จังหวัดราชบุรี ปัจจุบัน โรงเรียนมัธยมวัด ไทรราษฎร์อุปถัมภ์เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมี พระอธิการ ไพศาล สุทธิจิตโต เจ้าอาวาสวัดไทรอารีรักษ์ เป็น ผู้รับใบอนุญาต และมีนางสาวกานดา อินทวงศ์ เป็นผู้อำนวยการ
สมศักดิ์ คงเที่ยง และคณะ (๒๕๕๓, หน้า ๖)	การบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดใน พระพุทธศาสนา มีขอบข่ายภารกิจ ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้าน หลักสูตรและการสอน ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้าน การบริหารงานบุคคล ด้านอาคารสถานที่และ วัสดุอุปกรณ์ และด้านธุรการ

สรุปได้ว่า ปัจจุบัน (พ.ศ.๒๕๕๙) จังหวัดราชบุรีมีโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา
เพียงจำนวน ๓ โรงเรียน ได้แก่ (๑) โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์ ตั้งอยู่ที่ เลขที่ ๔ หมู่
ที่ ๑ ตำบลดำเนินสะดวก อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี (เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น) (๒) โรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์ ตั้งอยู่ที่ เลขที่ ๑ ถนนราษฎร์ร่วมใจ
ตำบลบ้านโป่ง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี (เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษาตอน
ปลาย) และ (๓) โรงเรียนมัธยมวัดไทรราษฎร์อุปถัมภ์ ตั้งอยู่ที่ เลขที่ ๑๕ ถนนโชคชัย ตำบลโพธาราม
อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี (เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) ปัจจุบัน
การบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มีขอบข่ายภารกิจ ๖ ด้าน ได้แก่ ด้าน
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านการ
บริหารงานบุคคล ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ และด้านธุรการ

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องในส่วนของงานวิจัยในประเทศ จึงได้ประมวลเนื้อหาสาระสำคัญของแนวคิดของนักวิจัยไว้ ดังนี้

๒.๖.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ศิตยา आयูยืน ได้วิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะบุคคลตามหลักพุทธธรรมของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคใต้ตอนบน” จากผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรตามหลักพุทธธรรมของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคใต้ตอนบน พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรประกอบไปด้วย ๑) กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะตามหลักพุทธธรรมด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ๒) กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะตามหลักพุทธธรรมด้านการบริการที่ดี ๓) กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะตามหลักพุทธธรรมด้านการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ ๔) กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะตามหลักพุทธธรรมด้านการยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม และจริยธรรม ๕) กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะตามหลักพุทธธรรมด้านการทำงานเป็นทีม เพื่อการพัฒนาบุคลากรให้เกิดพฤติกรรมที่ดี สามารถปฏิบัติอยู่ในกรอบ กติกา กฎเกณฑ์ระเบียบวินัยซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติงาน (อธิศีลสิกขา) จนสามารถเกิดเป็นความมั่นคงตามมาตรฐานทางจรรยาบรรณที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรู้ความสามารถ (อธิจิตตสิกขา) ของเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคใต้ตอนบน (สพภ. ๑๑) ให้มีคุณสมบัติตามที่องค์กรต้องการ และเพื่อการแก้ไขปัญหาการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน นอกจากนี้ การฝึกปฏิบัติ ๒ ประการดังกล่าว เป็นรากฐานที่มีส่วนช่วยเสริมให้บุคลากรเกิดทักษะ ความฉลาด ความชำนาญ ประสบการณ์ กระบวนการเรียนรู้ สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันถ่วงที (อธิปัญญาสิกขา)^{๒๗๒}

ปชาบดี แยมสุนทร ได้วิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความผูกพันต่อองค์กรตามหลักสังคหธรรมของแรงงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์” จากผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การส่งเสริมความผูกพันต่อองค์กรตามหลักสังคหธรรมของแรงงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเรียกว่า Eow3'S model ประกอบด้วย ๓ กลยุทธ์ ดังนี้ กลยุทธ์ที่ ๑ การส่งเสริมความผูกพันระหว่างองค์กรกับงาน (Eows'S) กลยุทธ์ที่ ๒ การส่งเสริมความผูกพันระหว่างองค์กรกับบุคลากร (Eo2'S) และกลยุทธ์ที่ ๓ การส่งเสริมความผูกพันระหว่างบุคลากรกับงาน (Ew3'S) โดยองค์กรควรวางนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมส่วนบุคคล พฤติกรรมการทำงานและพฤติกรรมองค์กร และ ผู้นำ วัฒนธรรมองค์กร และหลักธรรม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กรทั้งทางตรงและทางอ้อม ผู้บริหารควรที่จะนำองค์ประกอบดังกล่าวมาใช้ในการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย นโยบาย แผน กลยุทธ์ ยุทธศาสตร์การพัฒนางานต่อไป^{๒๗๓}

^{๒๗๒} ศิตยา आयูยืน, “กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะบุคคลตามหลักพุทธธรรมของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคใต้ตอนบน”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

^{๒๗๓} ปชาบดี แยมสุนทร, “กลยุทธ์การส่งเสริมความผูกพันต่อองค์กรตามหลักสังคหธรรมของแรงงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

พระครูสุนทรวัชรกิจ (บุญธรรม ธมฺมโก) ได้วิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการทรัพยากรมนุษย์ของคณะสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี” จากผลการวิจัยพบว่า แนวคิดการจัดการทรัพยากรมนุษย์ด้านการวางแผน การสรรหา การพัฒนา และการธำรงรักษา เป็นกระบวนการของการกำหนดทิศทางและวัตถุประสงค์ขององค์กร กำหนดแผนทั้งในระยะสั้น กลาง และยาว ซึ่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละงาน การนำแผนไปปฏิบัติให้เกิดผลด้วยการจัดทำเป็นเอกสารที่ระบุวิสัยทัศน์ ภารกิจ และกลยุทธ์ด้านต่าง ๆ ในการดำเนินงานขององค์กรหนึ่ง ๆ เป็นเครื่องมือในการประสานงานและกำกับติดตามการดำเนินงานในส่วนต่าง ๆ ขององค์กรให้เป็นไปในทิศทางและจังหวะที่สอดคล้องกันซึ่งจัดทำขึ้นจากกาวิเคราะห์สภาพการณ์ภายนอกและภายในองค์กรเพื่อคาดคะเนแนวโน้มของสถานการณ์และกำหนดทิศทางการดำเนินงานขององค์กรให้สอดคล้องเหมาะสมกับแนวโน้มของสถานการณ์ สำหรับกลยุทธ์การจัดการทรัพยากรมนุษย์ของคณะสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี เป็นการใช้กลยุทธ์การจัดการทรัพยากรมนุษย์อย่างมีคุณค่าเพื่อเป็นการรักษาบุคลากรที่มีค่า เป็นกลยุทธ์การวางแผนงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานด้านทรัพยากรมนุษย์ทั้งหมด ซึ่งถือว่าเป็นงานที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นแม่แบบที่มีคุณภาพ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่คณะสงฆ์ เพื่อเตรียมบุคคลให้เหมาะสมกับงานและเวลา รวมทั้งพัฒนากำลังคนให้เกิดประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายยังสามารถประเมินกลยุทธ์ทรัพยากรมนุษย์ในปัจจุบันและความต้องการในอนาคต พร้อมวิธีการเพื่อให้เกิดความสมดุลกันระหว่างทรัพยากรมนุษย์ในปัจจุบันกับทรัพยากรมนุษย์ในอนาคตการพยากรณ์ความต้องการเพื่อให้สอดคล้องกับตำแหน่งที่ว่างในอนาคตซึ่งจำเป็นต้องให้มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีด้วย^{๒๗๔}

พระมหาฐานันดร เขมปญโญ ได้วิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระบัณฑิตอาสาบนพื้นที่สูงของภาคเหนือตอนบน” จากผลการวิจัยพบว่า จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาพบว่า การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระบัณฑิตอาสาบนพื้นที่สูงจะประสบผลสำเร็จต้องอยู่ในองค์กรที่ดีมีการบริหารจัดการที่ดี พระบัณฑิตอาสาต้องเรียนรู้และพัฒนาตนในด้านการสื่อสารที่จะประยุกต์ใช้ในการสื่อสารกับชาวบ้าน และพระบัณฑิตอาสาต้องเรียนรู้และพัฒนาตนในด้านหลักธรรมเพื่อการสื่อสาร มีหลักธรรมของผู้เผยแผ่ หลักธรรมที่เป็นเนื้อหาสาระ หลักธรรมที่เป็นวิธีการสื่อสาร และหลักธรรมของผู้ฟัง เป็นแนวทางไปบูรณาการใช้ สำหรับแนวทางในการนำเสนอกลยุทธ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระบัณฑิตอาสาบนพื้นที่สูงของภาคเหนือตอนบน คือ ดำเนินการตามพันธกิจ ๖ ประการ เพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการโครงการพระบัณฑิตอาสา อำนวยความสะดวกแก่พระบัณฑิตอาสาผู้ทำหน้าที่ สร้างศักยภาพให้แก่พระบัณฑิตอาสาในการสื่อสารตามทฤษฎีการสื่อสาร นำทฤษฎีการสื่อสารไปประยุกต์ใช้ในการเผยแผ่ สร้างศักยภาพให้แก่พระบัณฑิตอาสาให้เข้าใจหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ตามทฤษฎีการสื่อสาร บูรณาการทฤษฎีการบริหารจัดการ ทฤษฎีการสื่อสาร และหลักพุทธธรรมไปใช้ในการเผยแผ่^{๒๗๕}

^{๒๗๔} พระครูสุนทรวัชรกิจ (บุญธรรม ธมฺมโก), “กลยุทธ์การจัดการทรัพยากรมนุษย์ของคณะสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

^{๒๗๕} พระมหาฐานันดร เขมปญโญ, “กลยุทธ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระบัณฑิตอาสาบนพื้นที่สูงของภาคเหนือตอนบน”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

พระมหาศุภกิจ สุภกิจโจ ได้วิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร” จากผลการวิจัยพบว่า มี ๔ กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนากาย ต้องรู้ อยู่ รู้กิน รู้ปฏิบัติ แต่งกายให้เหมาะสม อยู่ร่วมกัน เรียนรู้ด้วยกัน อยู่แบบพอเพียง ฝึกความอดทน เป็นคนตรงต่อเวลา บุคลากรในองค์กรมีการพัฒนา ปรับปรุงการเรียนรู้อยู่เสมอ มาจากการทำงาน จากประสบการณ์ และจากปัญหา กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาศีล พัฒนาให้มีระเบียบวินัย ทำให้คนมีศีล ให้รู้ว่าอะไรเหมาะ อะไรควร มีเป้าหมายเดินไปสู่ทิศทางเดียวกัน มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงานอย่างเต็มที่ และเต็มความสามารถทำงานด้วยความซื่อสัตย์ เสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม รับฟังแสดงความคิดเห็นที่ถูกต้อง กลยุทธ์ที่ ๓ การพัฒนาจิต บุคลากรมีจิตบริการ มีจิตสาธารณะ และมีมนุษยสัมพันธ์ พอใจในอาชีพของตน ตั้งใจทำงานตามแผนที่กำหนดไว้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจ และอดทนต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีสมาธิในการปฏิบัติงานเป็นประจำ และกลยุทธ์ที่ ๔ การพัฒนาปัญญา เรียนรู้โดยการปฏิบัติงาน สร้างความเข้าใจว่ามีทิศทางในการดำเนินงานอย่างไร แล้วมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ขององค์กรเป็นปรัชญาที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ มีการเพิ่มศักยภาพการทำงานคิดเป็นขบวนการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความละเอียดรอบคอบสามารถแก้ไขโดยใช้หลักการใช้เหตุผล มีการฝึกทักษะมาใช้ในการพัฒนาสติปัญญาก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ที่นำไปสู่การแก้ปัญหาได้^{๒๒๖}

วีรชัย อนันต์เจียร ได้วิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมสำหรับเยาวชนไทย” จากผลการวิจัยพบว่า วิธีการนำหลักธรรมมาใช้กับเยาวชนทำได้ใน ๒ มิติ คือ การประยุกต์วิธีการสอนหลักธรรม และการขัดเกลาจิตใจ ส่วนปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการกระทำผิดของเยาวชนมีปัจจัย ๔ ด้าน คือ ปัจจัยด้านสังคม เช่น สภาพสังคม เพื่อนของเยาวชน ชุมชนที่อยู่อาศัย การเข้าถึงสิ่งผิดกฎหมายและอบายมุขได้ง่าย ฯลฯ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ เช่น ความต้องการเงินปัจจัย ๔ ค่าครองชีพสูง การขาดโอกาสในการทำงาน เป็นต้น ปัจจัยด้านครอบครัว เช่น ลักษณะการเลี้ยงลูก ลักษณะครอบครัว ลักษณะพ่อแม่ เป็นต้น และปัจจัยด้านตัวเยาวชนเอง เช่น ลักษณะของพันธุกรรม วุฒิภาวะที่ยังไม่พัฒนา ปัญหาการเจ็บป่วยของเยาวชน เป็นต้น โดยปัจจัยทั้ง ๔ ด้านนี้ส่งผลต่อเยาวชนแตกต่างกันไป สำหรับกลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมของเยาวชนโดยใช้หลักธรรมที่เหมาะสมสำหรับเยาวชน ได้แก่ หลักเบญจศีล อริยสัจ ๔ มรรค พรหมวิหาร ๔ เป็นต้น ผู้วิจัยได้ค้นพบแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาเยาวชน ๔ แผน คือ แผนกลยุทธ์ด้านการอยู่ร่วมกับเพื่อนๆ และบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างสงบสุข แผนกลยุทธ์ด้านการสร้างเสริมจิตสำนึกด้านจริยธรรมของเยาวชนและค่านิยมที่ถูกต้อง แผนกลยุทธ์ด้านการการปฏิบัติตนให้อยู่ในศีลธรรมและกฎกติกาของสังคม และแผนกลยุทธ์ด้านการสั่งสอนให้มีแนวคิดในการดำเนินชีวิตที่ดี^{๒๒๗}

^{๒๒๖} พระมหาศุภกิจ สุภกิจโจ, “กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

^{๒๒๗} วีรชัย อนันต์เจียร, “กลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมสำหรับเยาวชนไทย”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

ศักดิ์พันธ์ ต้นวิมลรัตน์ ได้วิจัยเรื่อง “ข้อเสนอแนวทางแผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยศิลปากร ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-พ.ศ.๒๕๕๙)” จากผลการวิจัยพบว่า ๑) สภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่ อาจารย์กลุ่มศิลปะของมหาวิทยาลัยมีความสามารถสูง สภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อน ได้แก่ อาจารย์ส่วนมากทำงานเป็นส่วนบุคคลมากกว่าการทำงานเป็นทีม สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส ได้แก่ ภาครัฐสนับสนุนด้านการวิจัยและสิ่งประดิษฐ์ สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นภัยคุกคาม ได้แก่ การสนับสนุนงบประมาณแผ่นดินจากรัฐบาลมีแนวโน้มลดลง เป็นต้น ๒) กลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากรในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-พ.ศ.๒๕๕๙) ควรมี ๗ กลยุทธ์ ๒๙ มาตรการ ประกอบด้วย กลยุทธ์ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ทักษะวิชาชีพเชิงสร้างสรรค์ มีการบูรณาการความรู้สู่สังคมมี ๘ มาตรการ, กลยุทธ์การพัฒนาหลักสูตรเชิงสร้างสรรค์และการบูรณาการระหว่างศาสตร์และศิลป์มี ๕ มาตรการ, กลยุทธ์การเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยและการสร้างสรรค์ชั้นนำมี ๕ มาตรการ, กลยุทธ์บริการวิชาการโดยการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีและงานวิจัยสู่สังคมมี ๓ มาตรการ, กลยุทธ์สืบสาน สร้างสรรค์ ส่งเสริม ศิลปะและวัฒนธรรมสู่ความเป็นเลิศมี ๓ มาตรการ, กลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงสร้างสรรค์มี ๓ มาตรการ, กลยุทธ์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพิ่มผลสัมฤทธิ์ตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย มี ๒ มาตรการ^{๒๗๘}

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “กลยุทธ์” ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักไว้ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๑๘ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์

นักวิจัย	แนวคิดหลัก
คิตตา อายุเย็น (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘)	กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะตามหลักพุทธธรรม เพื่อการพัฒนาบุคลากรให้เกิดพฤติกรรมที่ดี อยู่บนพื้นฐานหลักไตรสิกขา คือ อธิศีลสิกขา ได้แก่ สามารถปฏิบัติอยู่ในกรอบ กติกา กฎเกณฑ์ ระเบียบวินัยซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติงาน อธิจิตตสิกขา ได้แก่ การเสริมสร้างความมั่นคงตามมาตรฐานทางจรรยาบรรณที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรู้ความสามารถ และ อธิปัญญาสิกขา ได้แก่ การช่วยเสริมให้บุคลากรเกิดทักษะ ความฉลาด ความชำนาญ ประสบการณ์ กระบวนการเรียนรู้ สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันเวลาที่

^{๒๗๘} ศักดิ์พันธ์ ต้นวิมลรัตน์, “ข้อเสนอแนวทางแผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยศิลปากรในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-พ.ศ.๒๕๕๙)”, วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๓).

ตารางที่ ๒.๑๘ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ (ต่อ)

นักวิจัย	แนวคิดหลัก
ปชาบดี แยมสุนทร (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖)	กลยุทธ์การส่งเสริมความผูกพันต่อองค์กรตามหลักสังคหกรรมของแรงงานอุตสาหกรรม เรียกว่า Eow3'S model ประกอบด้วย ๓ กลยุทธ์ ดังนี้ การส่งเสริมความผูกพันระหว่างองค์กรกับงาน (Eows'S) การส่งเสริมความผูกพันระหว่างองค์กรกับบุคลากร (Eo2'S) และการส่งเสริมความผูกพันระหว่างบุคลากรกับงาน (Ew3'S)
พระครูสุนทรวัชรกิจ (บุญธรรม ธมฺมิโก) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘)	การจัดการที่สอดคล้องเกิดขึ้นจากการวิเคราะห์สภาพการณ์ภายนอกและภายในองค์กรเพื่อคาดคะเนแนวโน้มของสถานการณ์และกำหนดทิศทางการดำเนินงานให้สอดคล้องเหมาะสมกับแนวโน้มของสถานการณ์นั้น โดยการวิเคราะห์ SWOT ได้แก่ Strengths คือ จุดเด่นหรือจุดแข็ง Weaknesses คือ จุดด้อยหรือจุดอ่อน ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยภายใน Opportunities คือ โอกาสซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอก และ Threats คือ อุปสรรค ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอก
พระมหาฐานันดร เขมปญโญ (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖)	หลักธรรมที่เป็นวิธีการสื่อสาร และหลักธรรมของผู้ฟัง เป็นหลักธรรมที่สามารถนำไปบูรณาการใช้สำหรับการนำเสนอกลยุทธ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระบัณฑิตอาสาบนพื้นที่สูงของภาคเหนือตอนบนได้
พระมหาศุภกิจ สุภกิจโจ (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘)	กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร มี ๔ กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนากาย กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาศีล กลยุทธ์ที่ ๓ การพัฒนาจิต กลยุทธ์ที่ ๔ การพัฒนาปัญญา

ตารางที่ ๒.๑๘ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ (ต่อ)

นักวิจัย	แนวคิดหลัก
วีรชัย อนันต์เรีเยร (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖)	ค้นพบแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาเยาวชน ๔ แผน คือ แผนกลยุทธ์ด้านการอยู่ร่วมกับเพื่อนๆ และบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างสงบสุข แผนกลยุทธ์ด้านการสร้างเสริมจิตสำนึกด้านจริยธรรมของเยาวชนและค่านิยมที่ถูกต้อง แผนกลยุทธ์ด้านการการปฏิบัติตนให้อยู่ในศีลธรรมและกฎกติกาของสังคม และแผนกลยุทธ์ด้านการสั่งสอนให้มีแนวคิดในการดำเนินชีวิตที่ดี
ศักดิ์พันธ์ ต้นวิมลรัตน์ (มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๓)	มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็งและที่เป็นจุดอ่อน สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาสและที่เป็นภัยคุกคามเพื่อนำมาใช้ในการจัดทำแผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัย มี ๗ กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ทักษะวิชาชีพเชิงสร้างสรรค์ กลยุทธ์การพัฒนาหลักสูตรเชิงสร้างสรรค์และการบูรณาการระหว่างศาสตร์และศิลป์ กลยุทธ์การเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยและการสร้างสรรค์ชนนำ กลยุทธ์บริการวิชาการโดยการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีและงานวิจัยสู่สังคม กลยุทธ์สืบสาน สร้างสรรค์ ส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมสู่ความเป็นเลิศ กลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงสร้างสรรค์ กลยุทธ์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

สรุปได้ว่า การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการที่เกิดจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายใน หรือ SWOT ได้แก่ จุดเด่นหรือจุดแข็งและจุดด้อยหรือจุดอ่อน ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยภายใน โอกาสและอุปสรรค ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอก ดังกล่าวนี้นำไปใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับพันธกิจ จากนั้นจึงนำแผนตามกลยุทธ์ที่วางไว้ไปสู่การปฏิบัติ การติดตามประเมินผลการใช้กลยุทธ์ การปรับปรุงกลยุทธ์ ดังนั้น ผู้บริหารองค์กรจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และต้องคอยตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้นหรือการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา

๒.๖.๒ งานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

พระครูศรีรัตนธรรมวิเทศ (ปกานนท์ พิลานันท์) ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติกัมมัฏฐานของผู้นำชาวพุทธในประเทศไทย” จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบที่ควรพัฒนาคือ ด้านสถานที่ให้มีความเป็นสปปายะ (ที่อยู่ เสนาสนะสปปายะ, โคจรคาม การเดินทาง สะดวก, การพูดคุย ธรรมัสสวนสปปายะ, บุคคล บุคคลสปปายะ, โภชนะ อาหารสปปายะ, ฤดู อุตุสปปายะ และอิริยาบถ) สำหรับจัดการกิจกรรมการสอนกัมมัฏฐานให้เพียงพอ และให้ความอบอุ่นเพียงพอ ด้านวิทยากร ควรมีความรู้ดี ความประพฤติดี และมีความสามารถนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม และด้านการบริหารจัดการ ให้มีการวางแผนงานระยะสั้นและระยะยาว ควรมีรูปแบบการบริหารที่ชัดเจน รวมทั้งควรมีคู่มือการสอนกัมมัฏฐานและอุปกรณ์ในการเผยแผ่ธรรม^{๒๗๙}

สุทธิพร สายทอง ได้วิจัยเรื่อง “การจัดการความรู้เชิงพุทธสู่การพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน” จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการความรู้เชิงพุทธสำหรับการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน พบว่ามีการจัดการความรู้โดยการนำหลักสปปุริสธรรม ๗ และหลักอปริหานิยธรรม ๗ มาบูรณาการการจัดการความรู้ในองค์กร เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคน พัฒนางาน และพัฒนาองค์กร ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เช่นมีการหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ พร้อมเพื่อกันประชุม พร้อมเพื่อกันเลิกประชุม เป็นต้นในขณะเดียวกันการจัดการความรู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์การจะคำนึงถึงหลักคุณธรรมและจริยธรรมในการพัฒนางานองค์กร เพื่อให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ต่อการพัฒนางาน พัฒนาคน และพัฒนาองค์กร อย่างยั่งยืนมั่นคง สำหรับรูปแบบการจัดการความรู้เชิงพุทธสู่การพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน พบว่า ควรมีการบูรณาการนำหลักธรรม อปริหานิยธรรม ๗ และสปปุริสธรรม ๗ เป็นแนวทางในการบริหารจัดการความรู้ และควรมีการวางแผนเกี่ยวกับการบริหารจัดการความรู้ด้วยการกำหนดแผนกลยุทธ์อย่างมีมาตรฐาน มีการสร้างกิจกรรมเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีการสร้างคลังความรู้ ในการจัดระบบอย่างเป็นหมวดหมู่เพื่อให้สามารถเข้าถึงได้ง่ายอย่างเป็นรูปธรรมมีการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการจัดการความรู้ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ๓ ประการ ได้แก่ การพัฒนางาน พัฒนาคน และการพัฒนาองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง^{๒๘๐}

^{๒๗๙} พระครูศรีรัตนธรรมวิเทศ (ปกานนท์ พิลานันท์), “รูปแบบการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติกัมมัฏฐานของผู้นำชาวพุทธในประเทศไทย”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^{๒๘๐} สุทธิพร สายทอง, “การจัดการความรู้เชิงพุทธสู่การพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

พระครูอุทัยกิจจารักษ์ (สุรางค์ สุจินโณ) ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาค ๒” จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการการเผยแผ่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาค ๒ ควรมีอำนาจและหน้าที่ที่สำคัญ กล่าวคือ เป็นศูนย์กลางในการประสานบุคลากรการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในระดับภาคและระดับจังหวัด จัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือประกอบการเรียนการสอนและการเผยแผ่และอำนวยความสะดวกและเป็นที่พักพิงในการดำเนินงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาและส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ติดตามประเมินผลบุคลากรที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานการเผยแผ่และจัดทำงบประมาณสนับสนุนให้การอุปถัมภ์กิจกรรมและบุคลากรที่ทำหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาต่อไป^{๒๘๑}

พระมหาอำนาจ ปวทณโน ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม” จากผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมสำหรับการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักการจัดการประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การบริหารบุคคล การอำนวยความสะดวก และการควบคุมเป็นต้น ตามหลักอิทธิบาท ๔ ประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสาเป็นต้น ตามหลักสาราณียธรรม ๖ ประกอบด้วย เมตตาทายกรรม เมตตาวิกรรม เมตตาโมโนกรรม สาธารณโภคี สีสามัญญดา และทิวาสามัญญดา เป็นต้น^{๒๘๒}

พัศมา แผนสมบุรณ์ ได้วิจัยเรื่อง “การจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาศักยภาพองค์กรธุรกิจบริการสู่องค์กรประสิทธิภาพสูง” จากผลการวิจัยพบว่า หลักการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์กรประสิทธิภาพสูงมีกระบวนการ ๖ ขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การกำหนดประเด็นความรู้ การแสวงหาความรู้ การรวบรวมความรู้ การแบ่งปันความรู้ การนำความรู้สู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผลที่สามารถสร้างคุณลักษณะความเป็นองค์กรประสิทธิภาพสูง (HPO) ได้ทุกองค์ประกอบ ทั้งยังสามารถบูรณาการหลักธรรม อิทธิบาท ๔ และ สัปปุริสธรรม ๗ ได้ทุกขั้นตอน การบูรณาการหลักการจัดการความรู้กับหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพองค์กร พบว่า กรอบแนวทางการปฏิบัติเชิงกระบวนการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นองค์กรประสิทธิภาพสูงมีสาระสำคัญที่ผสานการปฏิบัติในรูปของ Matrix กระบวนการจัดการความรู้ ๖ ขั้นตอนต้องดำเนินการกับองค์ประกอบความเป็น HPO ๔ มิติ ด้วยการบูรณาการหลักธรรมทั้ง ๒ หลักธรรม ทำให้ได้ข้อค้นพบใหม่จากการวิจัยในรูปแบบของระบบการจัดการความรู้เชิงกระบวนการพัฒนา HPO ตามที่กล่าวแล้ว ภูมิปัญญาตะวันตกเกี่ยวกับวิทยาการจัดการสมัยใหม่ สามารถประยุกต์เข้ากับหลักพุทธธรรมได้อย่างสมดุลและลงตัว^{๒๘๓}

^{๒๘๑} พระครูอุทัยกิจจารักษ์ (สุรางค์ สุจินโณ), “รูปแบบการบริหารจัดการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาค ๒”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^{๒๘๒} พระมหาอำนาจ ปวทณโน, “การพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^{๒๘๓} พัศมา แผนสมบุรณ์, “การจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาศักยภาพองค์กรธุรกิจบริการสู่องค์กรประสิทธิภาพสูง”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

วิทยา จันทรแดง ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน” จากผลการวิจัยพบว่า ๑) นโยบายการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง มีการดำเนินการในด้านการเพิ่ม ศักยภาพขององค์กรชุมชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วม การจัดการความรู้และการเรียนรู้ของคนในชุมชน ๒) ชุมชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการชุมชน การประกอบอาชีพ การจัดการทรัพยากรในชุมชน และการพัฒนาองค์กรในชุมชน ๓) รูปแบบใหม่ที่ค้นพบ คือ การบริหารจัดการชุมชน เข้มแข็งแบบบูรณาการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการวิจัยในครั้งนี้ นำไปสู่ข้อค้นพบใหม่ คือ ๑) การมีส่วนร่วมที่สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็งแบบไตรภาคี ได้แก่ องค์กรชุมชน องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคี สนับสนุน ๒) ระบบสนับสนุนชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ ระบบความรู้ ระบบข้อมูล ระบบความสัมพันธ์ และมีแนวทาง ในการนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง และ ๓) แนวทางในการสร้างชุมชนเข้มแข็ง คือ แนวทางด้านการฟื้นฟู ชุมชน แนวทางด้านการปรับตัวของชุมชน และแนวทางด้านการดำรงอยู่ของชุมชน^{๒๘๔}

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “การจัดการ” ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักไว้ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๑๙ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ

นักวิจัย	แนวคิดหลัก
พระครูศรีรัตนธรรมวิเทศ (ปกานนท์ พิลานันธุ์) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖)	การบริหารจัดการสำนักปฏิบัติกัมมัฏฐานของผู้นำชาวพุทธในประเทศไทย มีรูปแบบที่ควรพัฒนา คือ ด้านสถานที่ให้มีความเป็นสัปปายะ สำหรับจัดการกิจกรรมการสอนกัมมัฏฐานให้เพียงพอ และให้มีความอบอุ่นเพียงพอ ด้านวิทยากร ควรมีความรู้ดี ความประพฤติดี และมีความสามารถนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม และด้านการบริหารจัดการ ให้มีการวางแผนงานระยะสั้นและระยะยาว ควรมีรูปแบบการบริหารที่ชัดเจน รวมทั้งควรมีคู่มือการสอนกัมมัฏฐานและอุปกรณ์ในการเผยแผ่ธรรม

^{๒๘๔} วิทยา จันทรแดง, “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๕).

ตารางที่ ๒.๑๙ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ (ต่อ)

นักวิจัย	แนวคิดหลัก
สุทธิพร สายทอง (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖)	มีข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการวางแผนเกี่ยวกับการบริหารจัดการความรู้ด้วยการกำหนดแผนกลยุทธ์อย่างมีมาตรฐาน
พระครูอุทัยกิจจารักษ์ (สุรางค์ สุจิณโณ) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖)	มีการจัดท้าวสตูอุปกรณ์เครื่องมือประกอบการเรียนการสอน ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร ติดตามประเมินผลบุคลากร และจัดหางบประมาณสนับสนุนให้การอุปถัมภ์กิจกรรมและบุคลากรที่ทำหน้าที่
พระมหาอำนาจ ปวทณโน (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖)	หลักพุทธธรรมสำหรับการจัดการการศึกษาตามหลักการจัดการ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดการองค์การ การบริหารบุคคล การอำนวยความสะดวก และการควบคุม
พัศมา แผนสมบูรณ์ (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖)	ข้อค้นพบใหม่จากการวิจัย คือ รูปแบบของระบบการจัดการความรู้เชิงกระบวนการพัฒนา HPO เป็นการประสานภูมิปัญญาตะวันตกเกี่ยวกับวิทยาการจัดการสมัยใหม่เข้ากับหลักพุทธธรรม
วิทยา จันทรแดง (มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๕)	รูปแบบใหม่ที่ค้นพบ คือ การบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งแบบบูรณาการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยการมีส่วนร่วมที่สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็งแบบไตรภาคี ได้แก่ องค์กรชุมชน องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคี สนับสนุน

สรุปได้ว่า การจัดการ คือ กระบวนการประสานกิจกรรมหรืองานต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ทั้งที่เป็นตัวคนและวัตถุให้สามารถประสานเข้าด้วยกัน และสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอกได้อย่างดีที่สุดเพื่อทำงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเป็นศิลปะในการใช้บุคคลอื่นร่วมกับปัจจัยในการจัดการรวมเรียกว่า ทรัพยากรทางการบริหารหรือทรัพยากรทางการจัดการ ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น ในการกำหนดแนวทางหรือวิธีในการบริหารจัดการในยุคปัจจุบัน จึงนิยมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการจัดการเพื่อนำมาใช้ในการกำหนดทิศทางในการบริหารจัดการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทขององค์การให้มากที่สุด

๒.๖.๓ งานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

พระมหาศรณชัย มหาบุญโณ ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในยุคโลกาภิวัตน์” จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการศึกษาสงเคราะห์ มีการบริหารจัดการทางด้านการศึกษาโดยมุ่งเน้นการสงเคราะห์ประชาชนให้ได้รับการศึกษาทางพระธรรมวินัยควบคู่ไปกับการปฏิบัติ จึงควรควรสนับสนุนให้มีการศึกษาทางธรรมแก่เยาวชนและประชาชนทั่วไป ให้มีความรู้ในทางธรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เยาวชนและประชาชนทั่วไป และควรมีการระดมความคิดในเบื้องต้นในระดับจังหวัด เพื่อศึกษาความปัญหา อุปสรรค จุดเด่น จุดด้อยของแต่ละจังหวัด และเป็นมิติของจังหวัดแล้วนำมารวมความคิด เป็นระดับภาคต่อไป^{๒๘๕}

พระมหาสุทิน สุทิน ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการเครือข่ายเชิงพุทธ ของกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษากลุ่ม ๑” จากผลการวิจัยพบว่า หลักพุทธธรรมที่เหมาะสมในการบริหารจัดการเครือข่ายเชิงพุทธของกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๑ ได้แก่ อปทานิยธรรม ๗ มีการบูรณาการหลักอปทานิยธรรมเข้าไปในทุกขั้นตอนกระบวนการของการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการเครือข่ายเชิงพุทธ ของกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ก่อให้เกิดการบริหารจัดการเครือข่ายเชิงพุทธ เป็นเครือข่ายมีชีวิต มีการรวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สกัดเอาส่วนดี หรือจุดแข็งของแต่ละฝ่ายมาเรียนรู้และสนับสนุนกันและกัน เป็นการผนึกกำลัง (Synergy) ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยน ข้อมูล ข่าวสาร และความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมด้วยความสมัครใจ สำหรับรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายเชิงพุทธของกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๑ เป็นรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายที่มีการบูรณาการหลักอปทานิยธรรม อันเป็นหลักธรรมที่สร้างความสามัคคีของบุคคล องค์กร ที่มีการรวมกันเป็น กลุ่ม เป็นหมู่คณะ หรือเป็นเครือข่ายเข้าไปในทุกขั้นตอนกระบวนการของการบริหารจัดการซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การนำหรือการสั่งการและ การควบคุม เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการเครือข่ายเชิงพุทธ เป็นเครือข่ายที่ดี มีการรวมตัวกันโดยการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การทำกิจกรรมร่วมกัน และการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดี ต่อกัน สกัดเอาส่วนดี หรือจุดแข็งของแต่ละฝ่ายมาเรียนรู้และสนับสนุนกันและกัน เป็นการผนึกกำลัง (synergy) ทำให้เกิดการติดต่อและสนับสนุน ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมด้วยความสมัครใจ จริงใจและมุ่งมั่นที่จะก้าวไปสู่จุดหมายที่เห็นพ้องต้องกัน และร่วมรับประโยชน์ซึ่งกันและกันของการบริหารจัดการเครือข่ายเชิงพุทธ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษากลุ่ม ๑ ที่มีความเป็นปึกแผ่น และพัฒนาต่อไปอย่างยั่งยืน^{๒๘๖}

^{๒๘๕} พระมหาศรณชัย มหาบุญโณ, “การพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในยุคโลกาภิวัตน์”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^{๒๘๖} พระมหาสุทิน สุทิน, “การบริหารจัดการเครือข่ายเชิงพุทธ ของกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษากลุ่ม ๑”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

มันทนา วังถนอมศักดิ์ ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบแรงจูงใจในการปฏิบัติของครู” เพื่อศึกษาองค์ประกอบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู การปฏิบัติงานของครู และรูปแบบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน ๔๖๘ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู จากผลการวิจัยพบว่า พบว่า องค์ประกอบด้านการปฏิบัติงานของครู ประกอบด้วย วินัยในวิชาชีพครู ผลการปฏิบัติตามหน้าที่ การปฏิบัติงานที่พึงประสงค์ หน้าที่รับผิดชอบในวิชาชีพครู และความเอาใจใส่ นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ซึ่งประกอบด้วย ผู้บังคับบัญชา ความต้องการความสำเร็จ ลักษณะของหน่วยงาน ลักษณะงานและความรับผิดชอบ วันหยุดผลตอบแทน สวัสดิการ และภาระงานที่หลากหลาย^{๒๘๗}

ประยุทธ์ สมวงษา ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา” จากผลการวิจัยพบว่า โดยส่วนใหญ่ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ผ่านประสบการณ์การทำงานมาเป็นอย่างดี ประกอบกับในปัจจุบัน หน่วยงานต้นสังกัด รวมถึงกระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้มีการอบรมพัฒนาผู้บริหารเป็นประจำ ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานเพื่อให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ผู้บริหารยังให้ความสำคัญกับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน และการประกันคุณภาพการศึกษา จึงส่งผลให้เกิดการส่งเสริมการพัฒนาและเสริมสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ การจัดให้มีสิ่งจูงใจแก่ครู การประสานงาน การใช้หลักสูตร การพัฒนาวิชาชีพ การนิเทศและการประเมินผลการสอน และการดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด^{๒๘๘}

สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย ได้วิจัยเรื่อง “การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กรุงเทพมหานคร” จากผลการวิจัยพบว่า การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับด้านดังนี้ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเสียสละ ด้านความมีวินัย และด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง สำหรับผลการเปรียบเทียบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ที่มีระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างกัน^{๒๘๙}

^{๒๘๗} มันทนา วังถนอมศักดิ์, “รูปแบบแรงจูงใจในการปฏิบัติของครู”, วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐).

^{๒๘๘} ประยุทธ์ สมวงษา, “พฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา”, วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๙).

^{๒๘๙} สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย, “การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กรุงเทพมหานคร”, รายงานการวิจัย, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา” ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักไว้ ดังนี้

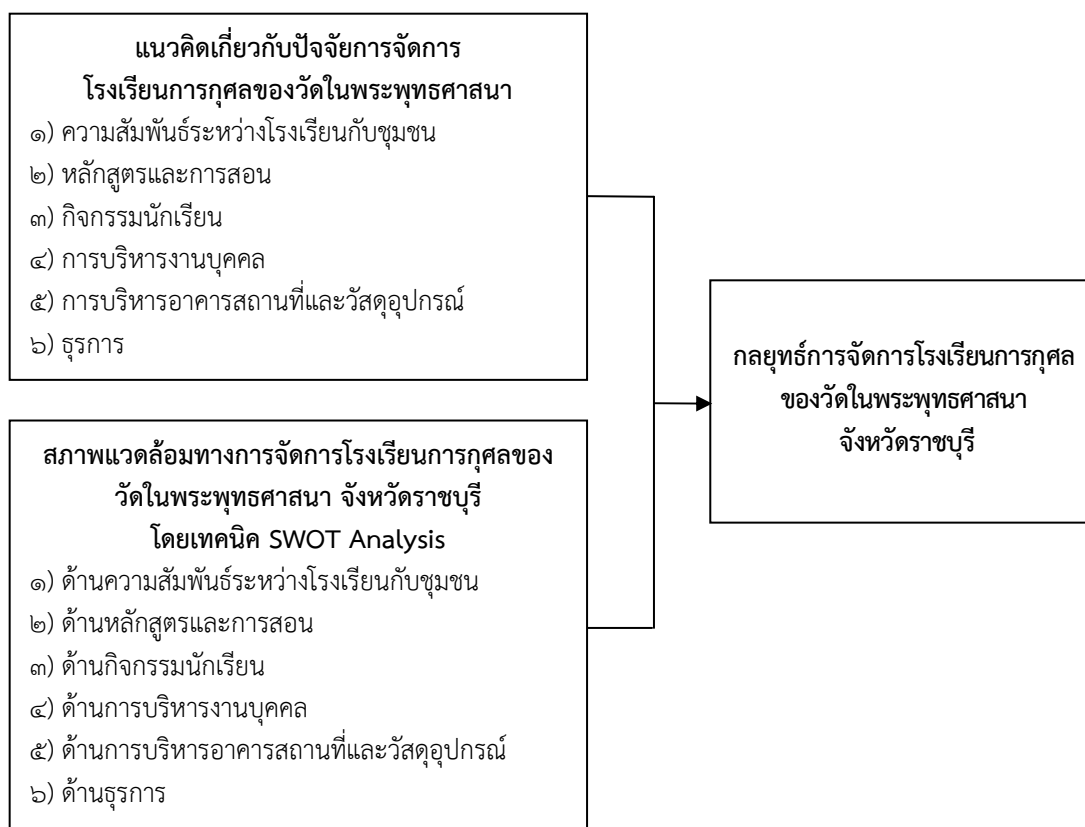
ตารางที่ ๒.๒๐ สรุปสาระสำคัญจากแนวคิดหลักงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

นักวิจัย	แนวคิดหลัก
พระมหาศรณชัย มหาบุญโณ (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖)	มีข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการระดมความคิดเห็นเบื้องต้นในระดับจังหวัด เพื่อศึกษาความปัญหาอุปสรรค จุดเด่น จุดด้อยของแต่ละจังหวัด และเป็นมติของจังหวัดแล้วนำมารวมความคิดเห็น เป็นระดับภาคต่อไป
พระมหาสุทิน สุทินโน (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖)	มีการบูรณาการหลักอภินิหารธรรมเข้าไปในทุกขั้นตอนกระบวนการของการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการเครือข่ายเชิงพุทธ
มันทนา วังถนอมศักดิ์ (มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐)	องค์ประกอบแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครู คือ ความต้องการความสำเร็จ ลักษณะของหน่วยงาน ความรับผิดชอบ วันหยุด ผลตอบแทน
ประยุทธ์ สมวงษา (มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๙)	กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดให้มีการอบรมพัฒนาผู้บริหารเป็นประจำส่งผลต่อการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น
สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗)	ปัจจุบัน การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อยู่ในระดับมาก

สรุปได้ว่า โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือชุมชนด้านการศึกษาโดยได้จัดการศึกษาเพื่อการกุศลโดยไม่หวังผลกำไร และการดำเนินงานในปัจจุบันจึงมีคุณภาพสูงกว่าในอดีต อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับชุมชน และสร้างแรงจูงใจในการทำงานแก่บุคลากรทางการศึกษา ทั้งในส่วนของคุณครูสายวิชาการและบุคลากรสายสนับสนุนด้วย ดังนั้น ในการศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในปัจจุบันจึงต้องศึกษาให้ครอบคลุมบริบท ๖ งาน ได้แก่ งานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน งานด้านหลักสูตรและการสอน งานด้านกิจการนักเรียน งานด้านการบริหารงานบุคคล งานด้านการบริการอาคารสถานที่ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และงานด้านธุรการและการเงิน

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๔ กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ/ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” นี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ/ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” นี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ/ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ โดยจำแนกเป็น ๖ กลุ่ม ได้แก่

- กลุ่มที่ ๑ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับงานด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์
- กลุ่มที่ ๒ ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา
- กลุ่มที่ ๓ ผู้อำนวยการ/ผู้จัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา
- กลุ่มที่ ๔ ข้าราชการครู/บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา
- กลุ่มที่ ๕ ศิษย์เก่าโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา
- กลุ่มที่ ๖ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

๓.๒.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยได้คัดเลือกจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Selection) ตามลักษณะการเป็นตัวแทนของกลุ่มที่เหมาะสม จำนวน ๒๕ รูป/คน โดยมีสัดส่วนดังแสดงในตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่ม		จำนวน (รูป/คน)
๑	ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับงานด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์	๕
๒	ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา	๒
๓	ผู้อำนวยการ/ผู้จัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา	๖
๔	ข้าราชการครู/บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา	๓
๕	ศิษย์เก่าโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา	๕
๖	ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา	๔
รวม		๒๕

รายนามผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยได้คัดเลือกจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Selection) ตามลักษณะการเป็นตัวแทนของกลุ่มที่เหมาะสม จำนวน ๒๕ รูป/คน มีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับงานด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ จำนวน ๕ รูป ได้แก่

๑) พระครูสุภัทรญาณนิวิฐ (บุญยัง ญาณโรจโน)	เจ้าคณะอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี
๒) พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทโร)	เจ้าคณะอำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี
๓) พระครูจริยธรรมานุรักษ์ (วัลลภ จริยธมโม)	เจ้าคณะอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี
๔) พระครูอรัญเขตคณารักษ์ (นิพนธ์ อคฺควณโณ)	เจ้าคณะอำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี
๕) พระครูโสภิตอาจารย์วัตร (วิวัฒน์ อาจาโร)	เจ้าคณะอำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี

กลุ่มที่ ๒ ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จำนวน ๒ รูป ได้แก่

๑) พระครูสุธีปริยัติวิธาน (สุภาพ อาตาทโก)	ผู้รับใบอนุญาต โรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์
๒) พระอธิการไพศาล สุธตฺตจิตโต	ผู้รับใบอนุญาต โรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์

กลุ่มที่ ๓ ผู้อำนวยการ/ผู้จัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จำนวน ๖ รูป/คน ได้แก่

๑) พระมหาวิศักดิ์ คุณธมโม	ผู้จัดการ โรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์
๒) พระสมุห์สมกิจ วรธมโม	รองผู้จัดการ โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์
๓) นางพัชราภรณ์ ธิบุทธิชัย	ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์
๔) นางสาวกานดา อินทรวงศ์	ผู้อำนวยการ ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชูราษฎร์อุปถัมภ์
๕) นายสมพร เหมพันธ์	รองผู้อำนวยการ ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชูราษฎร์อุปถัมภ์
๖) นางเทียมแข เขิงหวี	รองผู้อำนวยการ ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชูราษฎร์อุปถัมภ์

กลุ่มที่ ๔ ครูโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จำนวน ๓ คน ได้แก่

๑) นายขจรศักดิ์ ผ่องอารมณ	ข้าราชการครู/บุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมวัดไทรราชูราษฎร์อุปถัมภ์
๒) นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำนวน	ข้าราชการครู/บุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์
๓) นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล	ข้าราชการครู/บุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์

กลุ่มที่ ๕ ศิษย์เก่าโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จำนวน ๓ คน ได้แก่

๑) นางสาวผานิตย์ อุ่มเอิบ	ศิษย์เก่า โรงเรียนมัธยมวัดไทรราชูราษฎร์อุปถัมภ์
๒) นางสาวลัดดาวัลย์ มาฆะสวัสดิ์	ศิษย์เก่า โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์
๓) นางสาวเพียงตะวัน ธนัชโชติกุล	ศิษย์เก่า โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์
๔) นางสาวดารา ไพรนรินทร์	ศิษย์เก่า โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์
๕) นางฉัตร ปันสมทน	ศิษย์เก่า โรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์

กลุ่มที่ ๖ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จำนวน ๔ คน
ได้แก่

๑) นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ	ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์
๒) นางลัดดาวัลย์ บุญสม	ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์
๓) นางสาวาดี จีรัง	ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์
๔) นางสาวธิวัลย์ สีเหลือง	ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์

๓.๒.๒ ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ

ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Selection) ตามลักษณะการเป็นตัวแทนของกลุ่มที่เหมาะสม จำนวน ๑๐ รูป/คน โดยมีสัดส่วนดังแสดงในตารางที่ ๓.๒

ตารางที่ ๓.๒ จำนวนผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ

กลุ่ม		จำนวน (รูป/คน)
๑	ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับงานด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์	๑
๒	ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา	๑
๓	ผู้อำนวยการ/ผู้จัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา	๑
๔	ข้าราชการครู/บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา	๑
๕	ศิษย์เก่าโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา	๖
๖	ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา	
๗	นักวิชาการทางพระพุทธศาสนา	
รวม		๑๐

รายนามผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน ๑๐ รูป/คน มีรายละเอียด ดังนี้

- กลุ่มที่ ๑ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับงานด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ จำนวน ๑ รูป
ได้แก่
- ๑) พระครูวิสุทธนันท์คุณฺตร (สุรศักดิ์ วิสุทธาโธ) เจ้าคณะอำเภอโพธาราม
วัดเขาช่องพราน จังหวัดราชบุรี
- กลุ่มที่ ๒ ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จำนวน ๑ รูป ได้แก่
- ๑) พระมหาประกอบ โชติปัญโญ ผู้รับใบอนุญาต
โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์
- กลุ่มที่ ๓ ผู้อำนวยการ/ผู้จัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จำนวน ๑ คน
ได้แก่
- ๑) นางเกสินี เก่งทอง ผู้อำนวยการ
โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์
- กลุ่มที่ ๔ ข้าราชการครู/บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา
จำนวน ๑ คน ได้แก่
- ๑) นางเกษศิริพันธ์ ประพันธ์เจริญ ข้าราชการครู
โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์
- กลุ่มที่ ๕ ศิษย์เก่าโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จำนวน ๑ คน ได้แก่
- ๑) นางสาวนิตา สอนจันทร์ ศิษย์เก่า
โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์
- กลุ่มที่ ๖ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จำนวน ๑ คน ได้แก่
- ๑) นางวิดา จำปามูล ผู้ปกครองนักเรียน
โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์
- กลุ่มที่ ๗ นักวิชาการทางพระพุทธศาสนา จำนวน ๔ รูป/คน ได้แก่
- ๑) พระปิฎกโกศล (ปราโมทย์ ปโมทิตโต) รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๒) พระครูสังฆรักษ์ทรงพรณ ชยทตฺโต, ดร. รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการวิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๓) ดร.ธิติวุฒิ หมั่นมี อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๔) ดร.บุษกร วัฒนบุตร อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๓.๑ ประเภทของเครื่องมือ

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” นี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไว้ ๒ ประเภท ดังนี้

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านและลึกซึ้ง โดยผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผู้ศึกษาจะใช้กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังกล่าวข้างต้น

การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านและลึกซึ้ง จากการร่วมพูดคุยกันระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้แบบสนทนากลุ่มเฉพาะที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อให้ได้คำตอบในเชิงเหตุผล โดยผู้ศึกษาจะใช้กับผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะดังกล่าวข้างต้น

๓.๓.๒ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” นี้ มีการสร้างเครื่องมือโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๒) กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาฯ ดังนี้

๓) สร้างเครื่องมือ และนำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๔) ปรับปรุงแก้ไข

๕) นำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๓.๓ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” นี้ มีการตรวจสอบเครื่องมือโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๒) หาคความเที่ยงตรง (Validity)^๑ โดยการนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบ และนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมในภาพรวมด้านเนื้อหา ภาษา และความครอบคลุม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๕ ท่าน ประกอบด้วย

^๑สุวิมล ติรภานันท์, ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓), หน้า ๒๕.

- ๒.๑ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ, ดร. ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๒.๒ พระปลัดระพีณ พุทธิสารโร, ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๒.๓ พระมหาสุนันท์ สุนนโท, ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๒.๔ อาจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๒.๕ อาจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์ อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓.๓.๔ ลักษณะของเครื่องมือ

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” นี้ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้ประเด็นคำถามที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อนำไปสู่การสนทนา ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีบทบาทกำหนดทิศทางการสนทนาร่วมกับผู้สัมภาษณ์เพื่อบรรลุเป้าหมายในการทำความเข้าใจประเด็นคำถามร่วมกัน ดังนี้

- ประเด็นคำถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี
- ประเด็นคำถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทั่วไปที่มีผลต่อการพัฒนาการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี
- ประเด็นคำถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการดังนี้

- ๑) ข้อมูลขั้นต้น ผู้วิจัยศึกษาจากคัมภีร์พระไตรปิฎก และใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม จากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามที่กำหนดไว้

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นการสัมภาษณ์ในรูปแบบที่ทั้งที่เป็นทางการโดยใช้ประเด็นคำถามที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อนำไปสู่การสนทนา ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีบทบาทกำหนดทิศทางการสนทนาร่วมกับผู้สัมภาษณ์เพื่อบรรลุเป้าหมายในการทำความเข้าใจประเด็นคำถามร่วมกัน ซึ่งผู้สัมภาษณ์จะไม่ทำหน้าที่เพียงอ่านคำถาม อธิบายความหมายของคำถามแล้วบันทึกคำตอบเท่านั้น แต่จะร่วมสนทนาให้ได้เรื่องราวมากขึ้นไปตามการเล่าเรื่องของผู้ให้ข้อมูลหลัก และครอบคลุมในประเด็นการวิจัย

การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มขนาดกลาง จำนวน ๑๐ รูป/คน โดยอภิปรายโต้ตอบแสดงความเห็น/เล่าเรื่องประสบการณ์ ตามประเด็นที่ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) กำหนดขึ้นมาอย่างเจาะจงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อมูลหลังไหล (Flow) ออกมาจากการปฏิสัมพันธ์ในแนวราบระหว่างสมาชิกในกลุ่มด้วยกันเองและระหว่างกลุ่มสมาชิกกลุ่มกับผู้ดำเนินการสนทนา

ดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้ทำการติดต่อในเบื้องต้นทั้งทางโทรศัพท์และด้วยตนเองเพื่อแนะนำตัวผู้วิจัย ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย และขอความอนุเคราะห์บุคคลดังกล่าวเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ข้อมูลที่เกื้อกูลต่อการวิจัยครั้งนี้ เมื่อได้รับการตอบรับแล้วผู้วิจัยจะได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

๒) ข้อมูลชั้นรอง ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาจากเอกสาร หนังสือ ตำรา บทความ บริการค้นหาข้อมูลภายใต้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ ดังนี้

(๑) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและมีความเชื่อมโยงกัน

(๒) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยผู้วิจัยพยายามรักษาสำนวนเดิมของผู้ให้สัมภาษณ์รวมทั้งปรับแก้ให้มีความชัดเจนทางการสื่อสาร ความหมาย และลดข้อความที่ซ้ำซ้อนกัน

(๓) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ที่ประกอบด้วยผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) ผู้จดบันทึก (Note Taker) ผู้ช่วยทั่วไป (Assistant) และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยใช้หัวข้อปัญหาและคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยพยายามรักษาสำนวนเดิมไว้

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” นี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยภาคสนาม (Field Research) จากประชากร ๗ กลุ่ม ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับงานด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา, ผู้อำนวยการ/ผู้จัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา, ข้าราชการครู/บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา, ศิษย์เก่าโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา และนักวิชาการทางพระพุทธศาสนา โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวแทนจากประชากรดังกล่าวข้างต้นด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ตามลักษณะการเป็นตัวแทนของกลุ่มที่เหมาะสม ประกอบด้วย การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน ๒๕ รูป/คน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑๐ รูป/คน โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

๔.๑ สภาพทั่วไปโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี

๔.๒ ปัจจัยทั่วไปที่มีผลต่อการพัฒนาการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี

๔.๓ กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี

๔.๔ องค์ความรู้จากการวิจัย

๔.๑ สภาพทั่วไปโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี

สภาพทั่วไปโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน ๒๕ รูป/คน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

สภาพทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ปัจจุบันมีการช่วยเหลือกันให้เกิดความเจริญทางการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนของชาติ ซึ่งคณะสงฆ์ก็ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลด้วยดี^๑ ทุกวัดทำงานด้วยความตั้งใจจริงเป็นพื้นฐานสำคัญ เพราะต้องการให้เด็กและเยาวชนเติบโตเป็นคนดีและคนเก่ง เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมไทย^๒ ส่วนใหญ่ นักเรียนของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีฐานะยากจน หรืออยู่ในครอบครัวที่มีฐานะยากจน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจึงเป็นโรงเรียนที่แบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง^๓

^๑สัมภาษณ์ พระครูสุภัทรญาณนิวัตร (บุญยัง ญาณโรจน์), เจ้าคณะอำเภอปากท่อ, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^๒สัมภาษณ์ พระครูโสภิตาจารย์วัตร (วิวัฒน์ อาจาโร), เจ้าคณะอำเภอดำเนินสะดวก, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^๓สัมภาษณ์ นายขจรศักดิ์ ผ่องอารมณ, ครูโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรวิหารอุบลราชธานี, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นโรงเรียนที่เปิดโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้มีฐานะยากจน^๕ เป็นโรงเรียนที่ไม่เก็บค่าเล่าเรียนเด็ก^๖ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นสถานศึกษาที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้ศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไป เป็นการพัฒนาคุณภาพทางความรู้และคุณภาพจิตใจและความประพฤติควบคู่กันไป^๗ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นโรงเรียนที่วัดหรือมูลนิธิวัดจัดตั้งขึ้นก็เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลเด็กและเยาวชนที่ยากจน บางแห่งมีนักเรียนเฉพาะชาย-หญิง และบางแห่งมีนักเรียนพระภิกษุสามเณรเรียนร่วมด้วย นอกจากการจัดการศึกษาสงเคราะห์แก่เด็กและเยาวชนให้มีสถานที่เรียนหนังสือแล้ว คณะสงฆ์ยังให้ความสำคัญของการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนโดยทางอ้อม คือ ให้ทุนการศึกษาเล่าเรียนแก่นักเรียนด้วย^๗

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นโรงเรียนที่เปิดโอกาสทางการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับครอบครัวของผู้ที่มีรายได้น้อย ที่สำคัญ คือ เป็นโรงเรียนที่เน้นวิถีพุทธทั้งกระบวนการ^๘ มีโครงสร้างการบริหารจัดเจนตามโครงสร้างการบริหารตามที่กระทรวงกำหนดไว้^๙ มีวางแผนจัดการศึกษา และกระจายหน้าที่รับผิดชอบตามโครงสร้างการบริหารตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด^{๑๐}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเน้นด้านพระพุทธศาสนาเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน โดยให้ความสำคัญกับภาคปฏิบัติกร เช่น ฝึกอบรมในนักเรียนได้นั่งสมาธิช่วงพักกลางวัน ฝึกอบรมในนักเรียนได้สวดมนต์เย็นทุกวันศุกร์ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อสร้างความพร้อมด้านคุณธรรมทางสังคม^{๑๑} จัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ^{๑๒}

^๕สัมภาษณ์ นางสาวดารา ไพรรณรินทร์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^๖สัมภาษณ์ นางสาวอิวิทย์ สีเหลือง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^๗สัมภาษณ์ พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทรโร), เจ้าคณะอำเภอจอมบึง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^๘สัมภาษณ์ พระครูสุธีปริยัติวิธาน (สุภาพ อาตาทโก), ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^๙สัมภาษณ์ พระอธิการไพศาล สุทธิจิตโต, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปกัณฑ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๐}สัมภาษณ์ พระสมุห์สมกิจ วรธมโม, รองผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๑}สัมภาษณ์ นางสาวเพียงตะวัน ธนชิตกุล, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๒}สัมภาษณ์ นางพัชราภรณ์ ธิบุตติชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๓}สัมภาษณ์ นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำนวน, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ผลผลิตในอุดมคติ คือ ผู้เรียนที่มีคุณลักษณะที่เป็นคนดีและเก่งควบคู่กันไปตามแนวทางวิถีพุทธ^{๑๓} เป็นสิ่งยืนยันความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัด และราชการในการสร้างผลผลิตทางการศึกษาซึ่งได้แก่นักเรียนที่มีคุณภาพ เป็นคนดี และมีความรู้^{๑๔} มีการส่งเสริมการเรียนรู้และสอบธรรมศึกษาชั้นตรี-โท-เอก เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากความรู้ทางพระปริยัติธรรม ให้นักเรียนได้รู้จักยับยั้งชั่งใจ ปลอยปละละวางพอสมควร เข้าใจในสัจธรรมของชีวิต และภาคภูมิใจในความเป็นพุทธศาสนิกชน^{๑๕}

เด็กที่เข้าศึกษาในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จะได้รับการกล่อมเกลานิยัยให้เป็นคนมีระเบียบ วินัย และมารยาทที่ดี และได้รับการอบรมจิตใจให้เป็นผู้มีจิตใจโอบอ้อมอารี มีความกตัญญูต่องานที่ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง^{๑๖} มีกิจกรรมให้นักเรียนและผู้ปกครอง (ที่มีเวลาว่าง) ทำกิจกรรมร่วมกันทุกวันพระ คือ ใส่เสื้อขาว ทำบุญ ใส่บาตร ฟังเทศน์ และสวดมนต์แปล^{๑๗}

การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี โดยรวมถือว่าสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกันในกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในจังหวัดราชบุรี อาจมีความแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละโรงเรียน เช่น ความพร้อมด้านสถานที่ ความพร้อมด้านบุคลากร เป็นต้น^{๑๘} ขึ้นอยู่กับความสามัคคีร่วมมือกัน หากคณะครูให้ความร่วมมือที่ดี คณะครูให้ความร่วมมือไม่ดีก็ได้ แต่ละต่างสถานที่ต่างกันไป บางแห่งมีการนำคนต่างศาสนาที่ไม่เข้าใจลักษณะของวิถีพุทธอย่างแท้จริงเข้ามาสอนในชั้นนั้น ๆ จึงก่อให้เกิดปัญหาต่อการจัดการศึกษาตามแนววิถีพุทธ^{๑๙}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มีเจ้าอาวาสของวัดหรือของมูลนิธิของวัดที่จัดตั้งโรงเรียนขึ้น เป็นผู้รับใบอนุญาต ไม่เฉพาะแต่ในจังหวัดราชบุรี ซึ่งมีจำนวน ๓ โรงเรียน แต่จากสถิติปัจจุบัน พบว่า ทั่วประเทศมีโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จำนวน ๑๐๐ กว่าโรงเรียน^{๒๐} มีวัดคอยให้การอุปถัมภ์ ฉะนั้น เมื่อวัดแต่ละวัดมีศักยภาพไม่เท่ากัน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาที่วัดนั้น ๆ ให้การอุปถัมภ์อยู่ จึงมีศักยภาพต่างกันไป เช่นกัน^{๒๑}

^{๑๓} สัมภาษณ์ นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๔} สัมภาษณ์ นางสาวผาณิตย์ อุ่มเอิบ, ศิษย์เก่าโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๕} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ มามะสวัสดิ์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๖} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ บุญสม, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีอุปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๗} สัมภาษณ์ นางฉัตร ปันสมตน, ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีอุปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๘} สัมภาษณ์ พระครูจริยธรรมานุรักษ์ (วัลลภ จริยธมโม), เจ้าคณะอำเภอสวนผึ้ง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๙} สัมภาษณ์ พระครูอริยเขตคณารักษ์ (นิพนธ์ อคฺควณโณ), เจ้าคณะอำเภอบ้านคา, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๐} สัมภาษณ์ นางสาวกานดา อินทรวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๑} สัมภาษณ์ นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีอุปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๓๒ ที่ระบุว่าโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา คือ โรงเรียนเอกชนตามมาตรา ๑๕ (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๕ ที่วัดเป็นผู้รับใบอนุญาต โดยสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีการควบคุมคุณภาพการจัดการศึกษาโดย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) อย่างไรก็ตาม แม้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจะได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาล แต่เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนรัฐบาลในประเภทอื่น ๆ ถือว่า ได้รับงบประมาณอุดหนุนน้อยมาก อาจกล่าวได้ว่า น้อยกว่าประมาณ ๑ ต่อ ๕^{๒๒} โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาให้ความสำคัญกับท้องถิ่น โดยการเชิญผู้ปกครองหรือตัวแทนผู้ปกครองเข้าร่วมเป็นกรรมการบริหารโรงเรียนด้วย^{๒๓}

โดยแท้จริง สภาพปัจจุบันมีการแข่งขันสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระหว่างโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนากับโรงเรียนประเภทอื่น (เฉพาะเขตอำเภอบ้านโป่งต้องแข่งขันกับ ๑๐ โรงเรียนในระดับเดียวกัน)^{๒๔} ในขณะที่การบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาอยู่ในกลุ่มโรงเรียนการกุศลที่มีนโยบายด้านการสงเคราะห์ทางการศึกษา และยังอยู่ในกลุ่มโรงเรียนเอกชนที่มุ่งการแข่งขันสูง ฉะนั้น จึงต้องรับนโยบายจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง นั่นเอง^{๒๕}

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับสภาพทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับสภาพทั่วไปโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๑	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามุ่งพัฒนาคุณภาพทางความรู้และคุณภาพจิตใจและความประพฤติควบคู่กันไปตามวิถีพุทธ	๒, ๖, ๗, ๘, ๑๐, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๒๐	๑๑
๒	การดำเนินงานของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นภารกิจในการเกื้อกูลการศึกษาของคณะสงฆ์ โดยจัดการศึกษาสงเคราะห์แก่เด็กและเยาวชนที่ยากจน	๑, ๕, ๑๒, ๑๘, ๒๒	๕

^{๒๒} สัมภาษณ์ พระมหาทวีศักดิ์ คุณธมโม, ผู้จัดการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๓} สัมภาษณ์ นางสุภาณี จีรัง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๔} สัมภาษณ์ นายสมพร เหมพันธ์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๕} สัมภาษณ์ นางเทียมแข เชิงทวี, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ตารางที่ ๔.๑ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับสภาพทั่วไปโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี (ต่อ)

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๓	การบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละโรงเรียน	๓, ๔, ๑๑, ๑๙,	๔
๔	ปัจจุบันมีการแข่งขันสูงระหว่างโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนากับโรงเรียนประเภทอื่น	๒๑, ๒๔, ๒๕	๓
๕	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้รับการควบคุมคุณภาพการจัดการศึกษาโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือ สมศ.	๘, ๒๓	๒

จากตารางที่ ๔.๑ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นเกี่ยวกับสภาพทั่วไปโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี จำนวน ๕ ประเด็นหลัก ได้แก่ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามุ่งพัฒนาคุณภาพทางความรู้และคุณภาพจิตใจและความประพฤติควบคู่กันไปตามวิถีพุทธ, การดำเนินงานของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นภารกิจในการเกื้อกูลการศึกษาของคณะสงฆ์โดยจัดการศึกษาสงเคราะห์แก่เด็กและเยาวชนที่ยากจน, การบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละโรงเรียน, ปัจจุบันมีการแข่งขันสูงระหว่างโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนากับโรงเรียนประเภทอื่น และโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้รับการควบคุมคุณภาพการจัดการศึกษาโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือ สมศ.

๔.๒ ปัจจัยทั่วไปที่มีผลต่อการพัฒนาการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี

ปัจจัยทั่วไปที่มีผลต่อการพัฒนาการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน ๒๕ รูป/คน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ปัจจัยทั่วไปที่มีผลต่อการพัฒนาการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี คือ ความสามัคคี ร่วมมือกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งบุคลากรภายในของโรงเรียน คณะสงฆ์ ส่วนราชการ ตลอดจนคนในชุมชน ช่วยกันบริหารให้เจริญมากขึ้น^{๒๖}

^{๒๖} สัมภาษณ์ พระครูสุภัทรญาณนิวัฐ (บุญยัง ญาณโรจโน), เจ้าคณะอำเภอปากท่อ, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ปัจจัยสำคัญ คือ ผู้บริหาร ซึ่งส่งผลต่อบุคลากรและระบบการจัดการเรียนการสอนในเชิงนโยบายซึ่งนำไปสู่ภาคปฏิบัติ ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพให้สามารถดึงดูดใจความสนใจของเยาวชนให้มาสู่ระบบโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา^{๒๗} และปัจจัยสำคัญยิ่ง คือ ต้นทุนทางสังคมของวัดที่เป็นฐาน ได้แก่ ความพร้อมหรือศักยภาพในการให้การสนับสนุนหรืออุปถัมภ์โรงเรียนการกุศลของวัด เพราะกำลังการสนับสนุนจากภาครัฐมีจำกัด^{๒๘} การสนับสนุนจากวัดที่เป็นผู้ถือใบอนุญาตเพราะเป็นผู้ดำเนินการก่อตั้งมีความสำคัญอย่างยิ่ง ลำพังการสนับสนุนจากรัฐบาลไม่สามารถพัฒนาโรงเรียนในเชิงรุกได้^{๒๙} การร่วมมือกันอย่างจริงจังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้^{๓๐}

ปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง คือ งบประมาณที่ใช้ในการจัดการศึกษาทั้งในส่วน of ค่าใช้จ่ายทางวัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ และค่าตอบแทนครูและบุคลากรทางการศึกษา^{๓๑} งบประมาณที่ได้จากรัฐบาลมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับโรงเรียนประเภทอื่น ๆ สวัสดิการของบุคลากรที่ได้รับจากภาครัฐก็ด้อยกว่าบุคลากรของโรงเรียนรัฐบาล^{๓๒} โรงเรียนการกุศลในพระพุทธศาสนาจัดการศึกษาโดยไม่หวังผลกำไร โดยมีรัฐบาลให้การอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียน เป็นบัตรค่าเล่าเรียน ร้อยละ ๑๐๐ ของค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียน แต่โดยแท้จริงแล้วไม่เพียงพอสำหรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษาทั้งระบบ^{๓๓}

ปัจจุบัน งบประมาณที่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐมีจำนวนน้อย ซึ่งจากงบประมาณที่ได้รับจำนวนน้อยนั้น จำเป็นต้องจัดสรรให้เพียงพอสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายทั้งหมดของโรงเรียน ทั้งค่าน้ำ ค่าไฟ ฯลฯ หรือแม้แต่จัดสรรเป็นเงินเดือนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งหมดด้วย^{๓๔} ปัจจัยด้านงบประมาณมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา แม้โดยความเป็นจริง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอาจเริ่มต้นที่การพัฒนาศักยภาพครู แต่ในทางปฏิบัตินั้น การจัดส่งครูเข้าอบรมสัมมนาเกี่ยวกับเทคนิคการสอนหรือการจัดทำสื่อต่าง ๆ จำเป็นต้องใช้งบประมาณสนับสนุนทั้งในส่วน of ค่าเดินทาง และค่าใช้จ่ายจำเป็นพื้นฐานต่าง ๆ ด้วย^{๓๕}

^{๒๗} สัมภาษณ์ พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทรโร), เจ้าคณะอำเภอจอมบึง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๘} สัมภาษณ์ พระครูโสภิตอาจารย์ตร (วิวัฒน์ อาจารย์), เจ้าคณะอำเภอวัดเพลง, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๙} สัมภาษณ์ นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๐} สัมภาษณ์ นางสาวดารา ไพรนรินทร์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๑} สัมภาษณ์ พระครูจริยธรรมานุรักษ์ (วัลลภ จริยธมโม), เจ้าคณะอำเภอสวนผึ้ง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๒} สัมภาษณ์ พระอธิการไพศาล สุทธิจิตโต, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปัถม์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๓} สัมภาษณ์ พระครูสุธีปริยัติวิธาน (สุภาพ อาตาทโป), ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๔} สัมภาษณ์ นางสาวกานดา อินทรวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปัถม์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๕} สัมภาษณ์ นายจรศักดิ์ ผ่องอารมณ, ครูโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปัถม์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

บุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ และหลักสูตร เป็นวงล้อทางการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ^{๓๖} งบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งจะเห็นได้ว่า ประเด็นนี้จะได้รับการหยิบยกขึ้นมากล่าวถึงในทุกครั้งที่มีการระดมความเห็นหรือการเปิดเวทีสานเสวนา^{๓๗} งบประมาณ เป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งงบประมาณดำเนินการ เพราะมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทุกส่วน^{๓๘}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นโรงเรียนที่ไม่เก็บค่าเล่าเรียนจากนักเรียน ดังนั้น สิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่ง คือ งบประมาณที่ได้รับจากรัฐบาล^{๓๙} ปัจจุบัน โรงเรียนประเภทโรงเรียนการกุศลนี้ ได้รับงบประมาณน้อยกว่าโรงเรียนของรัฐบาลประเภทอื่น ดังนั้น ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องจำเป็นต้องร่วมมือกันเพื่อช่วยเหลือการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน เพื่อประโยชน์แก่เด็กและเยาวชนผู้ด้อยโอกาส^{๔๐}

แม้ว่า การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาในยุคปัจจุบันเน้นความเป็นอิสระในการบริหารให้มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน มีการจัดผลประโยชน์จากทรัพย์สินของโรงเรียน รวมทั้ง จัดหารายได้จากการบริการมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา แต่เนื่องด้วยโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นโรงเรียนไม่แสวงหาผลกำไร ฉะนั้น จำนวนงบประมาณที่รับการอุดหนุนจากรัฐจึงเป็นเรื่องสำคัญมาก^{๔๑} การงบประมาณเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารงานทุกชนิด ทุกหน่วยงานและทุกองค์การ ไม่เว้นแม้แต่องค์กรทางการศึกษา^{๔๒}

ปัจจัยหลัก ได้แก่ คุณภาพของบุคลากรครู เพราะครู คือ ผู้ที่จุดดวงประทีปทางปัญญาให้แก่ลูกศิษย์ เพื่อให้ลูกศิษย์พ้นจากความมืด คือ ความไม่รู้ โดยพยายามประคับประคอง ส่งเสริมให้ลูกศิษย์เจริญก้าวหน้าในทุกวิถีทาง ฉะนั้น ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จึงควรให้ความสำคัญกับครูเป็นอันดับแรก^{๔๓}

^{๓๖} สัมภาษณ์ นางพัชรภรณ์ ธิบุฤทธิชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๗} สัมภาษณ์ นางสาวผาณิตย์ อุ่มเอิบ, ศิษย์เก่าโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๘} สัมภาษณ์ นางสุภาวดี จีรัง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๙} สัมภาษณ์ นางสุทธีวัลย์ สีเหลือง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๐} สัมภาษณ์ นางฉัตรดา พันสมตน, ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๑} สัมภาษณ์ นายสมพร เหมพันธ์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๒} สัมภาษณ์ นางเทียมแข เขิงทวี, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๓} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ มาฆะสวัสดิ์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

โดยสรุป กล่าวได้ว่า ปัจจัยทั่วไปที่มีผลต่อการพัฒนาการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาให้มีประสิทธิภาพได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ประมวลสรุปลงในทรัพยากรทาง การบริหาร 4M ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ^{๔๔}

ในทางวิชาการให้ความสำคัญกับมาตรฐานของหลักสูตร กล่าวคือ การบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาให้มีประสิทธิภาพได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ได้แก่ หลักสูตรต้องสามารถสร้างเด็กและเยาวชนให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสำคัญ ๕ ประการ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี^{๔๕}

ความเชื่อมั่นของผู้ปกครองเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนวทางการบริหารการศึกษาของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาอย่างมาก เพราะผู้ปกครองเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในระบบการศึกษา^{๔๖} ความต้องการของผู้ปกครองเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการโรงเรียนเป็นอย่างมาก หากโรงเรียนใดสามารถสร้างความมั่นใจว่า เด็กนักเรียนที่จบการศึกษาจะเป็นคนดี และเป็นคนเก่ง สามารถสอบเข้าเรียนต่อในสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงได้ ก็ย่อมได้รับความเชื่อถือจากผู้ปกครอง และเมื่อผู้ปกครองมีความเชื่อมั่น ก็จะส่งบุตรหลานของตนเข้าเรียน และยังบอกต่อไปยังเพื่อนบ้านหรือผู้ปกครองนักเรียนอื่น ๆ ที่อยู่ในละแวกเดียวกันอีกด้วย^{๔๗}

หากพิจารณาในบริบทของสภาพครอบครัวชนบทที่ส่วนมากมีฐานะยากจน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจึงเป็นทางออกของการแก้ปัญหาการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในภาคบังคับ^{๔๘} ทางโรงเรียนอาจไม่สามารถคัดเลือกเด็กเก่ง ๆ เข้าเรียนได้ เพราะโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีนโยบายหลักในการให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีฐานะยากจน^{๔๙} การจัดการศึกษาของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มุ่งจัดการเรียนการสอน เพื่อบริการประชาชนด้านการศึกษาสงเคราะห์ ตั้งแต่ระดับชั้นปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย (ม.๑-ม.๖) นั้นเอง^{๕๐}

^{๔๔} สัมภาษณ์ พระครูอรัญเขตคณารักษ์ (นิพนธ์ อคฺควณโณ), เจ้าคณะอำเภอบ้านคา, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๕} สัมภาษณ์ พระมหาทวีศักดิ์ คุณธมโม, ผู้จัดการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๖} สัมภาษณ์ พระสมุห์สมกิจ วรธมโม, รองผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๗} สัมภาษณ์ นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำนวน, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๘} สัมภาษณ์ นางสาวเพียงตะวัน ธนโชติกุล, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๙} สัมภาษณ์ นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๐} สัมภาษณ์ นางลัดดาวัลย์ บุญสม, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับปัจจัยทั่วไปที่มีผลต่อการพัฒนาการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับปัจจัยทั่วไปที่มีผลต่อการพัฒนาการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๑	ทรัพยากรทางการบริหาร (บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ)	๓, ๔, ๖, ๗, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๕, ๑๖, ๒๑, ๒๒, ๒๓	๑๒
๒	ความเชื่อมั่นของผู้ปกครอง	๙, ๑๓, ๑๗, ๑๙, ๒๐	๕
๓	ความสามัคคีร่วมมือกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	๑, ๒, ๑๔, ๑๘	๔
๔	ต้นทุนทางสังคมของวัดที่เป็นฐาน	๕, ๒๔	๒
๕	มาตรฐานของหลักสูตร	๘, ๒๕	๒

จากตารางที่ ๔.๒ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทั่วไปที่มีผลต่อการพัฒนาการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี จำนวน ๕ ประเด็นหลัก ได้แก่ ทรัพยากรทางการบริหาร (บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ), ความเชื่อมั่นของผู้ปกครอง, ความสามัคคีร่วมมือกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย, ต้นทุนทางสังคมของวัดที่เป็นฐาน และมาตรฐานของหลักสูตร

การวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี มีจุดแข็งโดยลักษณะของสังคมไทยที่มีมาแต่อดีต เพราะพระพุทธศาสนาอยู่กับคนไทยมาช้านาน จึงก่อให้เกิดการซึมซับเอาหลักปฏิบัติของพระพุทธศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ก่อให้เกิดความเป็นเอกลักษณ์ของคนไทยที่มีเอกลักษณ์เด่น ๆ เช่น ความมีน้ำใจ^{๕๑} ทุกภาคส่วนของสังคมมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน อนุเคราะห์กันและกัน และช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน โดยมีวัดเป็นผู้นำ^{๕๒}

^{๕๑} สัมภาษณ์ พระครูสุภัทรญาณนิวัฐ (บุญยัง ญาณโรจโน), เจ้าคณะอำเภอปากท่อ, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๒} สัมภาษณ์ พระครูจริยธรรมานุรักษ์ (วัลลภ จริยธมโม), เจ้าคณะอำเภอสวนผึ้ง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

โรงเรียนมีพระสงฆ์เป็นแกนนำในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยอาศัยสภาพพื้นฐานของพระสงฆ์ที่อยู่กับชุมชนและเข้ากับชาวบ้านได้ดี พระสงฆ์จึงสามารถเป็นผู้นำในการสร้างความเป็นปึกแผ่น สร้างกระบวนการมีส่วนร่วม และเป็นตัวเชื่อมให้เกิดความร่วมมือกันเป็นเครือข่ายในลักษณะ “บวร” ได้^{๕๓} ปัจจุบัน ทุกฝ่ายทั้งชุมชน คณะสงฆ์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชุมชนของตนเป็นอย่างดี ตามหลักความร่วมมือสามเส้าที่เรียกว่า “บวร”^{๕๔} โรงเรียน วัด ชุมชน มีความเกี่ยวข้องโดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง^{๕๕}

โรงเรียนอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชนเป็นพื้นฐานในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ซึ่งอาศัยประโยชน์จากการที่โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาดำเนินงานโดยวัดหรือมูลนิธิของวัดโดยมีเจ้าอาวาสเป็นผู้ถือใบอนุญาต นั่นเอง^{๕๖} วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน คนในชุมชนรอบ ๆ วัด ใช้วัดเป็นสถานที่พบปะสังสรรค์ และทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีวัดเป็นผู้ก่อตั้ง เป็นผู้ให้การสนับสนุนหลัก นี่จึงเป็นจุดแข็ง^{๕๗} จุดแข็ง คือ มีการหมั่นประชุมเป็นเนืองนิตย์ หมั่นปรึกษาหารือกัน เปิดเผยข้อมูล เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้ร่วมกันเสนอปัญหาและแนวทางแก้ไข^{๕๘}

นักเรียนส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในชุมชนที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียน ซึ่งนอกจากสะดวกต่อการเดินทางแล้ว ยังเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้วย เนื่องจากสามารถเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนได้สะดวกกว่าผู้ที่มิมีภูมิลำเนาอยู่ห่างไกลที่ตั้งของโรงเรียนนั่นเอง^{๕๙} โดยทั่วไป เมื่อนักเรียนมีบ้านอยู่ใกล้โรงเรียน ทางบ้านหรือผู้ปกครองนักเรียนก็จะรับทราบข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนได้สะดวกกว่านักเรียนที่มีบ้านอยู่ห่างไกลจากโรงเรียน ครูหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียนก็จะมีโอกาสพบปะ พูดคุย สนทนากับผู้ปกครองนักเรียนได้สะดวกยิ่งขึ้น^{๖๐} นักเรียนซึ่งเป็นลูกหลานของคนในชุมชนจะช่วยโรงเรียนเผยแพร่ข่าวสาร ติดต่อประสานงานระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี^{๖๑}

^{๕๓} สัมภาษณ์ พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทโร), เจ้าคณะอำเภอจอมบึง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๔} สัมภาษณ์ พระครูอริยเขตคณารักษ์ (นิพนธ์ อคควณโณ), เจ้าคณะอำเภอบ้านคา, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๕} สัมภาษณ์ นายขจรศักดิ์ ผ่องอารมณ, ครูโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุรักษ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๖} สัมภาษณ์ พระอธิการไพศาล สุทธิจิตโต, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุรักษ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๗} สัมภาษณ์ พระสมุห์สมกิจ วรธมโม, รองผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๘} สัมภาษณ์ พระครูโสภิตาจารย์วัตร (วิวัฒน์ อาจาโร), เจ้าคณะอำเภอสว่างแดนดิน, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๙} สัมภาษณ์ พระครูสุธีปริยัติวิธาน (สุภาพ อาตาทโก), ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๐} สัมภาษณ์ พระมหาทวิศักดิ์ คุณธมโม, ผู้จัดการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๑} สัมภาษณ์ นางลัดดาวัลย์ บุญสม, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

โดยปกติแล้ว โรงเรียนดีใกล้บ้านจะเป็นโรงเรียนที่ผู้ปกครองเลือกเป็นอันดับแรกในการให้ลูกหลานได้เข้าเรียน เพราะช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ลูกหลานมีเวลาพักผ่อนหลังเลิกเรียน เพราะไม่ต้องเสียเวลามากในเดินทาง และผู้ปกครองสามารถติดต่อโดยตรงกับโรงเรียนได้อย่างสะดวก และในส่วนของโรงเรียนจะได้ประโยชน์จากการที่นักเรียนมีบ้านอยู่ใกล้โรงเรียน คือ โรงเรียนสามารถขอความร่วมมือจากผู้ปกครองได้โดยสะดวก^{๖๒} ชุมชนมีส่วนสำคัญที่จะให้ความช่วยเหลือโรงเรียนได้ทั้งทรัพยากรในการจัดการและแหล่งวิทยาการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และก็เป็นข้อดีที่โรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชน นักเรียนส่วนมากก็เป็นลูกหลานของคนในชุมชน นี่จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน^{๖๓}

โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ในรูปแบบกรรมการบริหารโรงเรียนที่ประกอบด้วยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยคณะกรรมการชุดนี้ มีหน้าที่ในการบริหารจัดการโรงเรียน โดยกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษา ทั้งในด้านวิชาการ บุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ กิจกรรม ตลอดจน กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วย ซึ่งคนในชุมชนที่เป็นคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ส่วนหนึ่งก็เป็นศิษย์เก่าด้วย^{๖๔} ปัจจุบัน ทุกโรงเรียนมีตัวแทนจากชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการโรงเรียน ซึ่งจะคอยให้การสนับสนุนจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมและกำกับติดตามการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ พร้อมทั้งการยกย่องเชิดชูเกียรติภูมิปัญญาท้องถิ่นตามความเหมาะสมและโอกาสอันสมควรด้วย^{๖๕} ทั้งโรงเรียนและชุมชนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องร่วมมือ สนับสนุน ช่วยเหลือกัน เพราะโรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษา^{๖๖}

ข้อดีอีกประการที่ต่อเนื่องจากการมีนักเรียนส่วนมากมีภูมิลำเนาในชุมชนที่ตั้งโรงเรียน คือ ในอนาคตเมื่อนักเรียนสำเร็จการศึกษาไปก็จะเป็นเครือข่ายในการให้ความช่วยเหลือโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ทั้งโดยฐานะที่เป็นศิษย์เก่า และเป็นคนในพื้นที่ชุมชนด้วย บางคนรับราชการ บางคนประกอบธุรกิจค้าขาย บางคนเป็นนักการเมือง หรือทำไร่ ทำนา ทำสวน บ้างก็มีครอบครัว เมื่อมีบุตรหลานก็ส่งเข้ามาเรียนในโรงเรียนที่ตนเคยเรียนอยู่ หรือบางคนก็กลับมาเป็นครูสอนอยู่ในโรงเรียนที่ตนเคยเรียนด้วย จึงเป็นกำลังสำคัญในการช่วยพัฒนาโรงเรียนที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้^{๖๗}

^{๖๒} สัมภาษณ์ นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำนวน, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๓} สัมภาษณ์ นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๔} สัมภาษณ์ นางพัชรภรณ์ ธิบุตพิชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๕} สัมภาษณ์ นางสาวกานดา อินทรวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชูรอุปถัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๖} สัมภาษณ์ นางสาวผานิตย์ อุ่มเอิบ, ศิษย์เก่าโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชูรอุปถัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๗} สัมภาษณ์ นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ศิษย์เก่าที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ใกล้ชิดอยู่กับโรงเรียน ทั้งในฐานะผู้ปกครองนักเรียน บ้างก็เป็นกรรมการสถานศึกษา บ้างก็เป็นผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ผู้บริหารหรือสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงได้มีโอกาสพบปะพูดคุยอยู่กับครูเก่าของตนอยู่เสมอ^{๖๘} ผู้ปกครองและศิษย์เก่าจะมีส่วนช่วยสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี ส่งผลดีต่อนักเรียนที่ยังเรียนอยู่ในปัจจุบันด้วย^{๖๙} โรงเรียนมีการเชิญศิษย์เก่าเป็นวิทยากรพิเศษในฐานะปราชญ์ชาวบ้านเพื่อให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้^{๗๐}

การพบปะสังสรรค์ระหว่างครู ศิษย์เก่า ชุมชน ในวันสำคัญต่าง ๆ หรือกิจกรรมต่าง ๆ นั้น สามารถสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้เป็นอย่างดี^{๗๑} โรงเรียนได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือทั้งร่างกายและทรัพย์สินจากศิษย์เก่าที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียนด้วยความเต็มใจ เพราะชุมชนเกิดความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น โรงเรียนสามารถอาศัยประโยชน์จากศิษย์เก่าเพื่อสร้างสรรค์กิจกรรมและเร่งสร้างความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ได้อย่างมากมาย ไม่ใช่เพียงหวังเพื่อให้บริจาคทรัพย์สินเงินทองเท่านั้น^{๗๒}

ปัจจุบัน โรงเรียนมีการตั้งชมรมศิษย์เก่า โดยมีการประชุม แต่งตั้งคณะทำงาน สรรวจข้อมูล จัดทำทะเบียนศิษย์เก่า และสำรวจความคิดเห็นจากครู นักเรียน ศิษย์เก่า ชุมชน ในการจัดตั้งชมรมศิษย์เก่า ดำเนินการสรรหาแกนนำศิษย์ศิษย์เก่าที่ติดต่อได้สะดวก มีความคล่องตัวในการทำงานสูง ให้เป็นประธานชมรมเพื่อประธานชมรมจะได้รวบรวมศิษย์เก่าให้เกิดชมรมที่เข้มแข็ง และร่วมกันกำหนดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน^{๗๓}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจะมีกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน^{๗๔} โรงเรียนอาศัยปัจจัยหลักที่คนในชุมชนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา และมีวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน จึงออกแบบกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้ เช่น การทำกิจกรรมแห่เทียนวันเข้าพรรษา เป็นต้น^{๗๕}

^{๖๘} สัมภาษณ์ นางสาวเพียงตะวัน ธนัชโชติกุล, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๙} สัมภาษณ์ นางสาวดารา ไพรนรินทร์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๗๐} สัมภาษณ์ นางสาวภาติ จีรัง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๗๑} สัมภาษณ์ นางสาวสุวิทย์ สีเหลือง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๗๒} สัมภาษณ์ นางฉัตร ปันสมตน, ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๗๓} สัมภาษณ์ นางเทียมแข เชิงทวี, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๗๔} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ มาชะสวัสดิ์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๗๕} สัมภาษณ์ นายสมพร เหมพันธ์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๓ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๑	ศิษย์เก่าของโรงเรียนส่วนหนึ่งมีภูมิลำเนาในชุมชนที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียน	๑๔, ๑๗, ๑๘, ๒๑, ๒๒, ๒๕	๖
๒	พระสงฆ์ของวัดที่ได้รับใบอนุญาตเป็นแกนนำในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	๑, ๒, ๓, ๔, ๑๒	๕
๓	นักเรียนส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในชุมชนที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียน	๖, ๘, ๑๓, ๑๘, ๒๐	๕
๔	คณะกรรมการบริหาร ครู และเจ้าหน้าที่ มีการประชุมกันเป็นประจำ	๕, ๗, ๙	๓
๕	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน	๑๐, ๑๑, ๑๕	๓
๖	โรงเรียนออกแบบกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	๑๖, ๒๔	๒

จากตารางที่ ๔.๓ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นเกี่ยวกับจุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำนวน ๖ ประเด็นหลัก ได้แก่ ศิษย์เก่าของโรงเรียนส่วนหนึ่งมีภูมิลำเนาในชุมชนที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียน, พระสงฆ์ของวัดที่ได้รับใบอนุญาตเป็นแกนนำในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน, นักเรียนส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในชุมชนที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียน, คณะกรรมการบริหาร ครู และเจ้าหน้าที่ มีการประชุมกันเป็นประจำ, โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน, ะโรงเรียนออกแบบกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การวิเคราะห์จุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งขาดการประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นไปสู่ชุมชน งานประชาสัมพันธ์นี้สามารถเป็นเครื่องมือที่ช่วยเสริมสร้างความประทับใจและสร้างภาพพจน์ที่ดีต่อโรงเรียน สร้างความนิยม เชื่อถือ ศรัทธาให้เกิดแก่ประชาชนได้ หากกระบวนการประชาสัมพันธ์ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เชื่อได้ว่าคนในชุมชนย่อมเกิดความประทับใจและมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน^{๗๖} บางโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ ซึ่งโดยแท้จริงแล้ว การประชาสัมพันธ์เป็นงานเชิงสร้างสรรค์ที่ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของการจัดการศึกษา ซึ่งได้แก่ ศิษย์เก่าและประชาชนทั่วไป ด้วยการสร้างสัมพันธ์อันดีและการพัฒนาส่งเสริมความเข้าใจที่ถูกต้องร่วมกัน เพื่อให้เกิดความรู้สึกรักใคร่ที่ดี มีความกลมเกลียวราบรื่นระหว่างโรงเรียน ศิษย์เก่า และประชาชนทั่วไป^{๗๗}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งไม่เล็งเห็นคุณค่าของการประชาสัมพันธ์ หากพิจารณาให้ถี่ถ้วนก็จะเห็นได้ว่าการประชาสัมพันธ์ให้ประโยชน์มากมายหลายประการ เช่น การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อการตัดสินใจ เป็นต้น แต่การประชาสัมพันธ์ที่ดีจำเป็นต้องเป็นการทำงานที่ต่อเนื่องและหวังผลระยะยาว เป็นการกระทำที่ต่อเนื่องไม่มีวันจบสิ้น ทั้งนี้ เพราะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำเป็นต้องได้รับข้อมูลที่ถูกต้องสม่ำเสมอ การขาดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและขาดการติดต่อสัมพันธ์กันเป็นเวลานาน ๆ จะเป็นสาเหตุของการเกิดความคลาดเคลื่อนของข้อมูลที่ถูกต้อง และจะเป็นบ่อเกิดความรู้สึกรังเกียจที่ส่งผลต่อปฏิกิริยาในทิศทางที่เป็นผลเสียต่อโรงเรียนได้^{๗๘} ปัจจุบัน พบว่าโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งขาดการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย^{๗๙}

ตราบไคที่โรงเรียนยังเป็นสถาบันที่ต้องติดต่อสื่อสารกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอยู่นั้น การประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพก็ถือเป็นเรื่องสำคัญที่โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจะต้องวางแผนดำเนินการให้บรรลุสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อภาพพจน์ที่ดีงาม นำศรัทธาเลื่อมใสมาสู่โรงเรียนโดยตรง^{๘๐} บางโรงเรียนมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร แต่ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ไปสู่ชุมชนนั้น ไม่ทั่วถึงและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการได้^{๘๑}

^{๗๖} สัมภาษณ์ พระครูสุภัทรญาณนิวิฐ (บุญยัง ญาณโรจโน), เจ้าคณะอำเภอปากท่อ, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๗๗} สัมภาษณ์ พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทโร), เจ้าคณะอำเภोजอมบึง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๗๘} สัมภาษณ์ พระครูโสภิตอาจารย์วัตร (วิวัฒน์ อาจาโร), เจ้าคณะอำเภอดำรงวิทยะ, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๗๙} สัมภาษณ์ พระครูสุธีปริยัติวิธาน (สุภาพ อาตบโก), ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๘๐} สัมภาษณ์ นางพัชรภรณ์ ธิบุตธิชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๘๑} สัมภาษณ์ นางสาวกานดา อินทรวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

จุดอ่อนด้านการสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน^{๘๒} การติดต่อสื่อสารหรือการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนจำเป็นต้องให้ทั่วถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ปกครองนักเรียนซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการดำเนินการของโรงเรียน^{๘๓}

ปัจจุบัน โรงเรียนให้ความสำคัญกับชุมชนและกลุ่มผู้ปกครองนักเรียนโดยเน้นเพียงการขอความช่วยเหลือให้ประชาสัมพันธ์ในช่วงเวลาของการเปิดรับนักเรียนใหม่ในแต่ละปีการศึกษา เท่านั้น^{๘๔} การติดป้ายประกาศ การจัดทำแผ่นพับ และการเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ ฯลฯ ทางโรงเรียนมีการดำเนินการไม่เป็นรูปธรรมเท่าที่ควร^{๘๕} การดำเนินงานหลาย ๆ อย่าง มิได้ตอบสนองมุ่งหมายของการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอย่างจริงจัง^{๘๖} จุดอ่อนคือ เรื่องการประชาสัมพันธ์ เช่น ประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ขาดประสิทธิภาพ^{๘๗}

ครูบางคนให้ความสำคัญกับชุมชนน้อย กล่าวโดยตรงคือ ให้ความสำคัญกับชุมชนก็เฉพาะตอนที่โรงเรียนมีงานไปรบกวน เท่านั้น^{๘๘} ครูบางคนไม่เล็งเห็นประโยชน์จากการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ส่งผลให้การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชนดำเนินงานได้ยาก^{๘๙} การดำเนินกิจกรรมใด ๆ ของโรงเรียนที่ดำเนินการอยู่จะประสบความสำเร็จหรือไม่เป็นที่ประทับใจของคนทั่วไป ถ้าบุคลากรของโรงเรียนไม่เล็งเห็นความสำคัญและร่วมมือกันอย่างเต็มกำลัง^{๙๐} บางโรงเรียนออกแบบกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยต้องใช้ทุนดำเนินการสูง ในขณะที่ทุนที่ได้รับการอุดหนุนจากภาครัฐมีน้อย^{๙๑}

^{๘๒} สัมภาษณ์ นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำนวน, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๘๓} สัมภาษณ์ นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๘๔} สัมภาษณ์ นางสาวผาณิตย์ อุ่มเอิบ, ศิษย์เก่าโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุบาล, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๘๕} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ มาพะสวัสดิ์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๘๖} สัมภาษณ์ นางสาวเพียงตะวัน ธนโชติกุล, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๘๗} สัมภาษณ์ นางสาวดาราร ไพรนรินทร์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๘๘} สัมภาษณ์ พระครูจริยเขตคนารักษ์ (นิพนธ์ อคควณโณ), เจ้าคณะอำเภอบ้านคา, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๘๙} สัมภาษณ์ พระครูจริยธรรมานุรักษ์ (วัลลภ จริยธมโม), เจ้าคณะอำเภอสวนผึ้ง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๙๐} สัมภาษณ์ พระมหาทวิศักดิ์ คุณธมโม, ผู้จัดการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๙๑} สัมภาษณ์ พระอธิการไพศาล สุทธิจิตโต, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุบาล, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

งบประมาณที่โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้รับจากรัฐบาลมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่แล้ว ฉะนั้น การออกแบบโครงการหรือกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้อย่างสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และมีสัดส่วนเหมาะสมกับงบประมาณที่อยู่จึงกระทำได้อย่างมาก^{๙๒} ปัญหาสำคัญ คือ งบประมาณของทางโรงเรียน^{๙๓} โรงเรียนมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ซึ่งจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนเป็นสำคัญอันดับแรก^{๙๔} การสร้างกิจกรรมเพื่อเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนกระทำได้อย่างยาก เพราะต้องใช้งบประมาณสูง แต่ที่สามารถกระทำได้ทุกวันนี้ เพราะมีวัดมีเป็นฐานคอยให้ความช่วยเหลือ ซึ่งรูปแบบของกิจกรรมอาจอ่อนด้อยในทางวิชาการ เพราะวัดมีจุดเน้นด้านศาสนพิธีเป็นหลัก นั่นเอง^{๙๕}

อุปสรรคด้านงบประมาณ ส่งผลให้ไม่สามารถออกแบบกิจกรรมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้ได้ผลในวงกว้างอย่างเป็นรูปธรรมได้^{๙๖} การจัดโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนจำเป็นต้องคำนึงถึงงบประมาณที่มีจำกัด ซึ่งเป็นจุดอ่อนที่มีผลต่อการออกแบบโครงการหรือกิจกรรมที่อยู่บนพื้นฐานของควมมีประสิทธิภาพสูงแต่ลงทุนต่ำ ซึ่งกระทำได้อย่าง^{๙๗}

โรงเรียนยังไม่สามารถทำให้ผู้ปกครองทั้งหมด (๑๐๐ %) เล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชนได้อย่างแท้จริง เมื่อผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญไม่เห็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ย่อมไม่ให้ความร่วมมือ หรือให้ความร่วมมือไม่เต็มที่ตามที่ควรเป็น^{๙๘} ผู้ปกครองส่วนหนึ่งเล็งเห็นความสำคัญของความเป็นอยู่ปากท้องของคนในครอบครัวเป็นอันดับแรก ดังนั้น จึงอาจให้ความสำคัญของกิจกรรมของทางโรงเรียนน้อย นั่นเอง^{๙๙} ช่วงเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน อาจทับซ้อนกับช่วงเวลาการประกอบอาชีพของผู้ปกครอง^{๑๐๐}

^{๙๒} สัมภาษณ์ พระสมุห์สมกิจ วรธมโม, รองผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๙๓} สัมภาษณ์ นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๙๔} สัมภาษณ์ นางลัดดาวัลย์ บุญสม, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๙๕} สัมภาษณ์ นางฉัตร ปันสมตน, ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๙๖} สัมภาษณ์ นายสมพร เหมพันธ์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๙๗} สัมภาษณ์ นางเทียมแข เชิงทวี, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๙๘} สัมภาษณ์ นายขจรศักดิ์ ผ่องอารมณ, ครูโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๙๙} สัมภาษณ์ นางสุภาณี จิริง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๐๐} สัมภาษณ์ นางสาวสุวิทย์ สีเหลือง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๔ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๑	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งขาดการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ	๑, ๒, ๕, ๖, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘	๑๒
๒	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งออกแบบกิจกรรมที่ไม่เหมาะสำหรับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน	๗, ๙, ๑๙, ๒๐, ๒๓, ๒๔, ๒๕	๗
๓	ครูบางคนไม่เล็งเห็นประโยชน์จากการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน	๓, ๔, ๘	๓
๔	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนายังไม่สามารถทำให้ผู้ปกครองทั้งหมดเล็งเห็นความสำคัญของการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน	๑๒, ๒๑, ๒๒	๓

จากตารางที่ ๔.๔ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำนวน ๔ ประเด็นหลัก ได้แก่ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งขาดการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งออกแบบกิจกรรมที่ไม่เหมาะสำหรับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน, ครูบางคนไม่เล็งเห็นประโยชน์จากการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน และโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนายังไม่สามารถทำให้ผู้ปกครองทั้งหมดเล็งเห็นความสำคัญของการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน

การวิเคราะห์โอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

รัฐกำหนดให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจัดการศึกษาตามแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธ^{๑๐๑} โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นโรงเรียนวิถีพุทธ ภายใต้การกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ที่เน้นการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาตามหลักไตรสิกขามาบูรณาการประยุกต์ใช้ในการบริหาร และการพัฒนาผู้เรียนในภาพรวม โดยเน้นรอบการพัฒนาตามหลักไตรสิกขา ผ่านกระบวนการทางวัฒนธรรม แสวงหาปัญญา และมีเมตตา เพื่อมุ่งเน้นพัฒนาเด็กและเยาวชนให้สอดคล้องกับจุดเน้นการพัฒนาสังคม^{๑๐๒} โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเน้นการจัดสภาพทุก ๆ ด้าน เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนพัฒนาตามหลักพุทธธรรมอย่างบูรณาการที่ส่งเสริมให้เกิดความเจริญงอกงามตามลักษณะแห่งปัญญา^{๑๐๓}

ผู้ปกครองมีความศรัทธาเชื่อมั่นว่าคณาจารย์ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มีความสามารถทั้งทางด้านวิชาการและทางด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน^{๑๐๔} ผู้ปกครองให้ความไว้วางใจว่าโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาสามารถปลูกฝังให้บุตรหลานเติบโตเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการได้^{๑๐๕} โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครองและชุมชนเกี่ยวกับจุดเน้นเชิงคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา^{๑๐๖}

ผู้ปกครองให้ความเชื่อถือผลผลิตด้านพฤติกรรมทั้งในส่วนของครู ผู้บริหารโรงเรียน และนักเรียน ได้แก่ การตั้งในรักชาติ ๕ ของนักเรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียน เป็นต้น^{๑๐๗} ศิษย์เก่าที่จบออกไปจากโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ปกครองและคนในชุมชนถึงความมีระเบียบวินัยและมีน้ำใจโอบอ้อมอารี ซึ่งแสดงให้เห็นคุณภาพในการปลูกฝังและอบรมทางศีลธรรมจรรยาของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี^{๑๐๘}

^{๑๐๑} สัมภาษณ์ พระครูสุภัทรญาณนิวิฐ (บุญยัง ญาณโรจน), เจ้าคณะอำเภอบางแพ, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๐๒} สัมภาษณ์ นายจรศักดิ์ ผ่องอารมณ์, ครูโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรวิหาร, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๐๓} สัมภาษณ์ นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๐๔} สัมภาษณ์ พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทโร), เจ้าคณะอำเภोजอมบึง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๐๕} สัมภาษณ์ พระสมุห์สมกิจ วรธมโม, รองผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๐๖} สัมภาษณ์ นางสาวกานดา อินทรวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรวิหาร, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๐๗} สัมภาษณ์ นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำนวน, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๐๘} สัมภาษณ์ นางสาวผานิตย์ อุ่มเอิบ, ศิษย์เก่าโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรวิหาร, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ชุมชนเชื่อมั่นศรัทธาว่าวัดโดยฐานะที่เป็นศูนย์กลางในการจัดการศึกษาเพื่อการกุศล เพราะจะช่วยเหลือค่าใช้จ่าย^{๑๐๙} นักเรียนได้รับการพัฒนาชีวิตตามหลักไตรสิกขา โดยฝึกปฏิบัติให้สัมพันธ์กับชีวิตจริง เช่น การรักษามารยาท การทำบุญตักบาตร การมีเมตตาช่วยเหลือเกื้อกูล การฝึกสมาธิ และการฝึกคิดวิเคราะห์ตามหลักโยนิโสมนสิการ ตลอดจน การส่งเสริมการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารเพื่อการศึกษาต่อและการปฏิบัติงาน รวมทั้งสร้างสัมพันธ์ไมตรี กับชาติต่าง ๆ ในอาเซียนและประเทศอื่น ๆ^{๑๑๐}

โอกาสที่เด่นชัดที่โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา คือ ประชาชนส่วนมากเป็นพุทธศาสนิกชน นับถือศรัทธาในพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนหรือการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในชุมชนเป็นอย่างดี^{๑๑๑} คนในชุมชนที่นับถือพระพุทธศาสนาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่งกับการดำเนินงานของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา^{๑๑๒} การดำเนินงานของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาที่น่าโดยวัดหรือพระสงฆ์จะได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนอย่างเต็มกำลังความสามารถ เพราะคนในชุมชนส่วนใหญ่เป็นพุทธศาสนิกชน^{๑๑๓}

ทั้งบ้าน วัด และโรงเรียน มีพระพุทธศาสนาเป็นสายใยเชื่อมโยงกันและกันอย่างเหนียวแน่น^{๑๑๔} คนในชุมชนส่วนใหญ่ นับถือพระพุทธศาสนา ฉะนั้น การดำเนินงานใด ๆ ที่เป็นของวัดหรือพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาก็จะได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี เพราะมีความศรัทธาเชื่อมั่นเป็นต้วนา^{๑๑๕} ผู้ปกครองนักเรียนให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนเป็นอย่างดี ตัวอย่างเช่น กิจกรรมการทำบุญตักบาตรในวันขึ้นปีใหม่ เป็นต้น^{๑๑๖} สถาบันทางศาสนาเป็นเครื่องมือเสริมสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชุมชน เป็นสายสัมพันธ์ทางจิตใจนำมาซึ่งกิจกรรมที่เป็นผลดีต่อส่วนรวม^{๑๑๗}

^{๑๐๙} สัมภาษณ์ นายสมพร เหมพันธ์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๑๐} สัมภาษณ์ นางเทียมแข เชียงทวี, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๑๑} สัมภาษณ์ พระครูจริยธรรมานุรักษ์ (วัลลภ จริยธมฺโม), เจ้าคณะอำเภอสวนผึ้ง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๑๒} สัมภาษณ์ พระครูอรัญเขตคณารักษ์ (นิพนธ์ อคฺควณฺโณ), เจ้าคณะอำเภอบ้านคา, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๑๓} สัมภาษณ์ พระครูโสภิตอาจารย์วัตร (วิวัฒน์ อาจาโร), เจ้าคณะอำเภอวัดเพลง, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๑๔} สัมภาษณ์ พระครูสุธีปริยัติวิธาน (สุภาพ อาตาบโก), ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปกรณ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๑๕} สัมภาษณ์ พระอธิการไพศาล สุทธิจิตโต, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๑๖} สัมภาษณ์ พระมหาทวิศักดิ์ คุณธมฺโม, ผู้จัดการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปกรณ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๑๗} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ มาฆะสวัสดิ์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

พระพุทธศาสนาเป็นตัวเชื่อมสัมพันธ์กับพุทธศาสนิกชนได้เป็นอย่างดี^{๑๑๘} ประชาชนส่วนมากนับถือพระพุทธศาสนา ดังนั้น การทำกิจกรรมของโรงเรียน ถ้าเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา ประชาชนจะให้ความสำคัญและเข้าร่วมในกิจกรรมนั้น^{๑๑๙} トラバได้ที่ประชาชนส่วนมากในชุมชนยังคณับถือพระพุทธศาสนา ก็จะเป็นโอกาสให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาใช้กิจกรรมทางศาสนาเป็นสื่อในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนได้^{๑๒๐} เมื่อวัดได้รับการยอมรับว่าเป็นศูนย์กลางของชุมชน กิจกรรมของคนในชุมชนส่วนมากจะอยู่ที่วัด เช่น งานบวช งานศพ ฯลฯ ฉะนั้นโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาที่ตั้งอยู่ในวัด ต้องใช้โอกาสนี้เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชนด้วย^{๑๒๑}

ภาครัฐจัดประเภทของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาให้อยู่ในกลุ่มโรงเรียนการกุศล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ที่มุ่งช่วยเหลือนักเรียนยากจนให้มีโอกาสได้รับการศึกษา ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ยากไร้โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน โดยมีอาหารกลางวันให้ฟรีแม้แต่กับเด็กชาวต่างชาติ (พม่า พิลิปปินส์ ฯลฯ) เป็นการเพิ่มความเสมอภาคทางการศึกษาให้แก่ประชาชนโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา^{๑๒๒} พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ หมวด ๒ มาตรา ๑๒ บัญญัติว่า นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัวย องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน^{๑๒๓} โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นโรงเรียนที่สามารถช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนอย่างแท้จริง^{๑๒๔} ภาครัฐกำหนดให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นโรงเรียนที่ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนผู้ยากไร้โดยไม่ให้เก็บค่าเล่าเรียน ซึ่งข้อนี้สามารถตอบความต้องการของผู้ปกครองได้อย่างดีในสถานการณ์ที่สภาพเศรษฐกิจมีความย่ำแย่ดังเช่นในปัจจุบัน^{๑๒๕}

^{๑๑๘} สัมภาษณ์ นางสาวเพียงตะวัน ธนัชโชติกุล, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๑๙} สัมภาษณ์ นางสาวดารา ไพรนรินทร์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๒๐} สัมภาษณ์ นางสุภาณี จีรัง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๒๑} สัมภาษณ์ นางสุทธิวัลย์ สีเหลือง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๒๒} สัมภาษณ์ นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๒๓} สัมภาษณ์ นางพัชรภรณ์ ธิบุตธิชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๒๔} สัมภาษณ์ นางลัดดาวัลย์ บุญสม, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๒๕} สัมภาษณ์ นางฉัตรดา พันสมตน, ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับโอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๕ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับโอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๑	คนในชุมชนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา	๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๒๑, ๒๒	๑๑
๒	ผู้ปกครองเชื่อมั่นในความสามารถด้านวิชาการและคุณธรรมของคณาจารย์ในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา	๒, ๙, ๑๑, ๑๓, ๑๕, ๒๔, ๒๕	๗
๓	รัฐบัญญัติให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นโรงเรียนที่ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนผู้ยากไร้โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน	๑๐, ๑๙, ๒๐, ๒๓	๔
๔	กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจัดการศึกษาตามแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธ	๑, ๑๒, ๑๔	๓

จากตารางที่ ๔.๕ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นเกี่ยวกับโอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำนวน ๔ ประเด็นหลัก ได้แก่ คนในชุมชนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา, ผู้ปกครองเชื่อมั่นในความสามารถด้านวิชาการและคุณธรรมของคณาจารย์ในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา, รัฐบัญญัติให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นโรงเรียนที่ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนผู้ยากไร้โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน และกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจัดการศึกษาตามแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธ

การวิเคราะห์อุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ผู้ปกครองนักเรียนส่วนหนึ่งมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง โดยเข้าใจว่า การจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียน ไม่มีความจำเป็นที่ผู้ปกครองต้องเข้าไปเกี่ยวข้องหรือแสดงความคิดเห็นใด ๆ^{๑๒๖} เป็นจริง แม้โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมีกิจกรรมหลากหลายที่โรงเรียนจัดให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาได้ เช่น จัดทำแผนพัฒนาโรงเรียน การพัฒนาอาคารสถานที่สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เป็นต้น แต่ก็ไม่ได้ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร เพราะมีทัศนคติที่ผิด ๆ คือ เห็นว่าภารกิจดังกล่าวข้างต้น เป็นหน้าที่ของโรงเรียน^{๑๒๗}

การที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อต้องการให้แนะนำด้านการส่งเสริมพัฒนาเด็กให้มีความเจริญก้าวหน้า และสร้างความสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้ปกครองและคนในชุมชน เพื่อจะได้ร่วมมือกันในการพัฒนาเด็ก แต่ส่วนหนึ่งยังมีความคิดเห็นหรือมีทัศนคติที่ผิด คือ เข้าใจว่าโรงเรียนขอความช่วยเหลือด้านการสนับสนุนงบประมาณ ก็อาจไม่ให้ความร่วมมือ^{๑๒๘} ผู้ปกครองนักเรียนบางคนเกรงว่าการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนต้องใช้เงินจำนวนมาก ในขณะที่ตนเองก็มีการรับผิดชอบมากอยู่แล้ว จึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเท่าที่ควร ดังกล่าวนี้นี้ เป็นความเข้าใจที่ผิด เป็นทัศนคติที่ต้องเปลี่ยน^{๑๒๙} ผู้ปกครองนักเรียนส่วนหนึ่งมีความจำเป็นหรืออาจเป็นผลกระทบที่เกิดจากการมีอาชีพหาเช้ากินค่ำ ไม่ค่อยมีเวลาให้ จึงปล่อยให้เด็กนักเรียนเป็นภาระของโรงเรียน ๑๐๐ %^{๑๓๐}

การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาทุกด้านได้รับการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองไม่เพียงพอ เนื่องจากผู้ปกครองมีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียน ผู้ปกครองมีหน้าที่ส่งลูกมาเข้าเรียนเท่านั้น^{๑๓๑} ผู้ปกครองส่วนใหญ่เข้าร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนเฉพาะบางกรณีเท่านั้น ทำให้เกิดปัญหาความเข้าใจไม่ตรงกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง^{๑๓๒}

^{๑๒๖} สัมภาษณ์ พระครูสุภัทรญาณนิวัฐ (บุญยัง ญาณโรจน), เจ้าคณะอำเภอปากท่อ, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๒๗} สัมภาษณ์ พระครูจริยธรรมานุรักษ์ (วัลลภ จริยธมฺโม), เจ้าคณะอำเภอสวนผึ้ง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๒๘} สัมภาษณ์ พระมหาทวิศักดิ์ คุณธมฺโม, ผู้จัดการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๒๙} สัมภาษณ์ พระสมุห์สมกิจ วรธมฺโม, รองผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๓๐} สัมภาษณ์ นางพัชรภรณ์ ธิบุตธิชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๓๑} สัมภาษณ์ นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำนวน, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๓๒} สัมภาษณ์ นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ผู้ปกครองนักเรียนส่วนหนึ่งเข้าใจว่า การจัดการศึกษาแก่บุตรหลานของตนเป็นหน้าที่ของโรงเรียน ตนมีหน้าที่เพียงนำบุตรหลานมาส่งให้ถึงโรงเรียนในตอนเช้าก่อนเข้าเรียน และมารับกลับในตอนเย็นหลังเลิกเรียน^{๑๓๓} ผู้ปกครองนักเรียนบางคนไม่เข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน แม้โรงเรียนจะเปิดโอกาสอย่างเต็มที่เท่าที่กฎหมายเอื้ออำนวย แต่ส่วนหนึ่งก็ยังคงมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง^{๑๓๔}

ทัศนคติเชิงลบของประชาชนส่วนหนึ่งที่มีต่อโรงเรียนที่มีคำขึ้นต้นชื่อว่าโรงเรียนวัด เป็นอุปสรรคอย่างมากต่อการพัฒนา อย่างน้อยที่สุด ก็เป็นสิ่งบั่นทอนกำลังใจของ ครู และบุคลากรของโรงเรียน^{๑๓๕} อุปสรรคอย่างหนึ่ง เกิดจากความไม่เข้าใจของประชาชน จากเหตุที่โรงเรียนการกุศลของวัดไม่เรียกเก็บเงินค่าเล่าเรียน จึงเข้าใจไปกันเองว่า เพราะโรงเรียนวัดใช้ครุราคาถูก^{๑๓๖} เราต้องยอมรับความเป็นจริงว่า เกิดความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องของชาวบ้านส่วนหนึ่งเกี่ยวกับการไม่เก็บค่าเล่าเรียน กล่าวคือ ชาวบ้านบางคนเข้าใจว่าเหตุที่โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาไม่เรียกเก็บค่าเล่าเรียนของนักเรียน เพราะเป็นโรงเรียนวัด หรือเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาไม่ได้มาตรฐานหรือมีมาตรฐานต่ำ^{๑๓๗}

อุปสรรคแต่ละท้องที่ไม่เหมือนกัน โดยภาพรวม คือ การเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาของคนในชุมชนที่แตกต่างกัน กล่าวคือ คนในชนบทบางกลุ่มไม่เห็นความสำคัญของการให้เด็กมีการศึกษาในระดับสูง ๆ แต่ต้องการให้เด็กมาเป็นแรงงานในการทำนา ทำสวน ทำไร่^{๑๓๘}

อุปสรรคในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชนนี้ ถ้าพิจารณาจากตัวผู้ปกครองนักเรียนเป็นสำคัญจะพบว่า การย้ายถิ่นฐานของพ่อแม่ที่มีอาชีพไม่มั่นคงอาจส่งผลกระทบกับลูกและครอบครัวรอบข้าง ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับเด็กที่ไม่ได้เติบโตมากับพ่อแม่ย่อมมีอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ จิตวิทยาสังคม และความผาสุกของเด็ก^{๑๓๙} ผู้ปกครองนักเรียนส่วนมากไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน^{๑๔๐}

^{๑๓๓} สัมภาษณ์ นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๓๔} สัมภาษณ์ นางลัดดาวัลย์ บุญสม, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๓๕} สัมภาษณ์ พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทรโร), เจ้าคณะอำเภอจอมบึง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๓๖} สัมภาษณ์ พระครูโสภิตอาจารย์วัตร (วิวัฒน์ อาจาโร), เจ้าคณะอำเภอวัดเพลง, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๓๗} สัมภาษณ์ พระครูสุธีปริยัติวิธาน (สุภาพ อาตาปโก), ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๓๘} สัมภาษณ์ พระครูอริยเขตคณารักษ์ (นิพนธ์ อคควณโณ), เจ้าคณะอำเภอบ้านคา, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๓๙} สัมภาษณ์ พระอธิการไพศาล สุทฺธจิตโต, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปัถัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๔๐} สัมภาษณ์ นางสาวกานดา อินทรวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปัถัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงครอบครัว ส่วนมากจึงไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน^{๑๔๑} ผู้ปกครองบางคนต้องไปทำงานแต่เช้า แม้แต่เวลาที่จะดูแลบุตรหลานของตนยังไม่มี ดังนั้น เวลาที่จะจัดสรรในการเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นคงเป็นไปได้ยาก^{๑๔๒} ผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาส่วนมากมีฐานะยากจน^{๑๔๓} อุปสรรค คือ เวลาว่างของผู้ปกครอง^{๑๔๔} เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจไม่ค่อยดี ประกอบกับผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นคนหาเช้ากินค่ำ จึงมีเวลาให้กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นไม่มากนัก^{๑๔๕}

คนในชุมชนส่วนหนึ่งให้ความสำคัญกับการทำมาหากินมากกว่าการเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดร่วมกับชุมชน^{๑๔๖} ชาวบ้านส่วนใหญ่การประกอบอาชีพ เพื่อเลี้ยงชีพของตนและครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญ จึงไม่มีสละเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียน^{๑๔๗} คนในชุมชนบางคนไม่ค่อยให้ความสำคัญร่วมมือกับกิจกรรมของทางโรงเรียน แม้ว่า จะทราบข่าวเป็นอย่างดีก็ตาม^{๑๔๘} เพราะเหตุที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมในการจัดการศึกษาเพราะต้องทำงานและติดธุระต่าง ๆ จึงไม่ค่อยได้รับทราบข้อมูลต่าง ๆ^{๑๔๙} โรงเรียนจำเป็นต้องทำให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจในความสำคัญของการมีส่วนร่วม โดยใช้เด็กเป็นตัวเชื่อมระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง แต่อุปสรรคสำคัญ คือ จากสภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำในปัจจุบัน อีกทั้ง ผู้ปกครองนักเรียนส่วนหนึ่งมีอาชีพไม่มั่นคง รายได้ไม่แน่นอน หรือเรียกว่าเป็นผู้หาเช้ากินค่ำ การให้เวลากับกิจกรรมของทางโรงเรียนจึงเป็นเรื่องที่ตัดสินใจได้ยากมาก เพราะจำเป็นต้องคำนึงถึงช่วงเวลาของการทำงานเป็นหลัก นั่นเอง^{๑๕๐}

^{๑๔๑} สัมภาษณ์ นายขจรศักดิ์ ผ่องอารมณ์, ครูโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๔๒} สัมภาษณ์ นางสาวผาณิตย์ อุ่มเอิบ, ศิษย์เก่าโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๔๓} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ มามะสวัสดิ์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๔๔} สัมภาษณ์ นางสาวเพ็ญตะวัน ธนัชโชติกุล, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๔๕} สัมภาษณ์ นางสาวดารา ไพรรณินทร์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๔๖} สัมภาษณ์ นางสาวสุภาณี จีรัง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๔๗} สัมภาษณ์ นางสาวสุทธีวัลย์ สีเหลือง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๔๘} สัมภาษณ์ นางฉัตร ปันสมตน, ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๔๙} สัมภาษณ์ นายสมพร เหมพันธ์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๕๐} สัมภาษณ์ นางเทียมแข เขิงทวี, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับอุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๖ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับอุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๑	ผู้ปกครองนักเรียนส่วนหนึ่งไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	๑๑, ๑๒, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๒๑, ๒๒, ๒๓	๙
๒	ผู้ปกครองนักเรียนส่วนหนึ่งมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	๑, ๓, ๘, ๙, ๑๐, ๑๓, ๑๔, ๑๙, ๒๐	๙
๓	ทัศนคติเชิงลบของประชาชนส่วนหนึ่งที่มีต่อโรงเรียนที่มีคำขึ้นต้นชื่อว่า “โรงเรียนวัด”	๒, ๕, ๖	๓
๔	ความต้องการแรงงานจากเด็กและเยาวชนมาช่วยสนับสนุนการประกอบอาชีพของครอบครัว	๔, ๒๔	๒
๕	การย้ายถิ่นฐานของผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพที่ไม่มั่นคง	๗, ๒๕	๒

จากตารางที่ ๔.๖ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นเกี่ยวกับอุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำนวน ๕ ประเด็นหลัก ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนส่วนหนึ่งไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน, ผู้ปกครองนักเรียนส่วนหนึ่งมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา, ทัศนคติเชิงลบของประชาชนส่วนหนึ่งที่มีต่อโรงเรียนที่มีคำขึ้นต้นชื่อว่า “โรงเรียนวัด”, ความต้องการแรงงานจากเด็กและเยาวชนมาช่วยสนับสนุนการประกอบอาชีพของครอบครัว และการย้ายถิ่นฐานของผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพที่ไม่มั่นคง

การวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านหลักสูตรและการสอน

การสอนของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นไปตามแนวทางของโรงเรียนวิถีพุทธ โดยมีจุดเน้นที่การนำหลักธรรมพระพุทธศาสนามาใช้ หรือประยุกต์ใช้ในการบริหารและการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ^{๑๕๑} โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเน้นกรอบการพัฒนาตามหลักไตรสิกขาอย่างบูรณาการ^{๑๕๒} โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเน้นการประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาบูรณาการกับวิชาการทั่วไป (ทางโลก)^{๑๕๓} โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเน้นการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมตามวิถีพุทธ โดยมีกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น เวียนเทียน เป็นต้น ให้นักเรียนได้เรียนรู้ในภาคปฏิบัติด้วย^{๑๕๔}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ เช่น การเคารพบนอบต่อพ่อแม่ ครูและผู้ใหญ่ และส่งเสริมการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม^{๑๕๕} หลักสูตรเน้นการสั่งสอนคุณธรรมจริยธรรมให้กับเยาวชน การนำการปฏิบัติในชีวิตจริงมาใช้และมีแนวทางการอบรมสั่งสอนทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้คู่ศีลธรรมเป็นสำคัญ^{๑๕๖} โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศูนย์กลางของการศึกษาด้านวัฒนธรรม คุณธรรมจริยธรรม เป็นแหล่งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่ชุมชนตามแนวทางของโรงเรียนวิถีพุทธ^{๑๕๗}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาสามารถปลูกฝังหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้เด็กนักเรียนได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง การนี้ ต้องให้เครดิตกับครูผู้สอนที่สามารถดำเนินการสอนในรายวิชาต่าง ๆ พร้อมกับสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมโดยให้ประสานสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรได้อย่างดีเยี่ยม^{๑๕๘}

^{๑๕๑} สัมภาษณ์ พระครูสุภัทรญาณนิวิฐ (บุญยัง ญาณโรจน), เจ้าคณะอำเภอปากท่อ, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๕๒} สัมภาษณ์ พระครูจริยธรรมานุรักษ์ (วัลลภ จริยธมโม), เจ้าคณะอำเภอสวนผึ้ง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๕๓} สัมภาษณ์ พระครูอรุณเขตคณารักษ์ (นิพนธ์ อคควณโณ), เจ้าคณะอำเภอบ้านคา, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๕๔} สัมภาษณ์ พระสมุห์สมกิจ วรธมโม, รองผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๕๕} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ มามะสวัสดิ์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๕๖} สัมภาษณ์ นางสาวเพียงตะวัน ธนชโชติกุล, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๕๗} สัมภาษณ์ นางสาวดารา ไพโรนรินทร์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๕๘} สัมภาษณ์ นางสาวสุทธิวัลย์ สีเหลือง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจัดสภาพการสอนตามคุณลักษณะของโรงเรียน วิถีพุทธ คือ มีกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต เช่น กิจกรรมประจำวัน กิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กิจกรรมนักเรียนต่าง ๆ^{๑๕๙} หลักสูตรเน้นการสร้างคนดีแนวทางการศึกษาเรียนรู้พระพุทธศาสนา ทั้งนี้ ยังส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าสอบธรรมศึกษาสนามหลวงเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน ด้วย^{๑๖๐}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาสามารถจัดการเรียนการสอนโดยสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาได้เต็มที่ เพราะมีพระสงฆ์ผู้เป็นต้นแบบทางความประพฤติอยู่ในระบบ ด้วยเหตุนี้เอง จึงสามารถอบรมจิตใจนักเรียนโดยเน้นหลักพุทธธรรมเต็มที่^{๑๖๑} โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีพระภิกษุเข้าไปเป็นผู้สอนหรือเข้าไปเป็นผู้ช่วยสอนในสาระการเรียนรู้หมวดสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม^{๑๖๒}

หลักสูตรจัดเนื้อหาด้านจริยศาสตร์ได้ครอบคลุมความรู้ทางคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสม และสอดคล้องกับช่วงวัยของนักเรียนแต่ละระดับชั้น^{๑๖๓} หลักสูตรมีการปรับปรุงตามรอบเวลาตามความเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมปัจจุบัน^{๑๖๔}

เมื่อคิดเป็นสัดส่วน ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ พบว่า ๖๐ เปอร์เซ็นต์ของสาระในหลักสูตรเป็นของรัฐ อีก ๔๐ เปอร์เซ็นต์ เป็นของสถานศึกษาที่ออกแบบเองเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ สนองนโยบาย คุณธรรมนำความรู้ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่นและสังคม^{๑๖๕} โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งมีหลักสูตรสำหรับเด็ก Gifted และส่วนหนึ่งใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามวิถีพุทธ แต่ทั้งหมดมีจุดหมายพื้นฐาน คือ เด็กนักเรียนต้องอ่านออก เขียนได้ และคิดเลขเป็น^{๑๖๖}

^{๑๕๙}สัมภาษณ์ นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๖๐}สัมภาษณ์ นางสาวผาณิตย์ อุ่มเอิบ, ศิษย์เก่าโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๖๑}สัมภาษณ์ พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทโร), เจ้าคณะอำเภอจอมบึง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๖๒}สัมภาษณ์ พระครูสุธีปริยัติวิธาน (สุภาพ อาตาทโก), ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๖๓}สัมภาษณ์ พระครูโสภิตอาจารย์วัตร (วิวัฒน์ อจาโร), เจ้าคณะอำเภอวัดเพลง, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๖๔}สัมภาษณ์ พระอธิการไพศาล สุทธิจิตโต, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๖๕}สัมภาษณ์ พระมหาทวิศักดิ์ คุณธมโม, ผู้จัดการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๖๖}สัมภาษณ์ นางพัชราภรณ์ ธิบุฤทธิชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งมีการเสริมทักษะด้านอาชีพแก่นักเรียน เช่น งานเกษตรกรรม งานปูน งานไม้ งานตัดเย็บเสื้อผ้า เป็นต้น^{๑๖๗} หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งมีวิชาเลือกที่สนับสนุนต่อการประกอบอาชีพในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นสำคัญด้วย^{๑๖๘} ด้านการเรียนการสอนมีการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา การจัดหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ที่นำไปสู่กระบวนการเรียนการสอนที่สร้างวัฒนธรรมแสงปัญญา^{๑๖๙}

การจัดการเรียนการสอนมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสภาพจริง เช่น กิจกรรมศึกษาดูงานเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เป็นต้น^{๑๗๐} ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากวิถีชีวิตในชุมชน เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายและเชื่อมโยงกับชีวิตจริง เป็นเสมือนโจทย์การฝึกฝนทักษะสำคัญของผู้เรียนทั้งทักษะการคิด ทักษะชีวิต การสื่อสารและเสริมสร้างการเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนร่วมแก้ปัญหาและสร้างสรรค์สังคมต่อไป^{๑๗๑}

การดำเนินงานของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในชุมชนได้^{๑๗๒} ทั้งหน่วยงานของรัฐ และภาคประชาสังคมได้ร่วมกันอย่างแข็งขันเพื่อประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่เด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ^{๑๗๓} ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายสามารถมีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุน ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้ และสามารถชักชวนบุคคลหรือองค์กรให้มาสนับสนุนการจัดกิจกรรมของโรงเรียนได้อย่างเต็มที่^{๑๗๔} โรงเรียนได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือทั้งแรงกายและทรัพย์สินจากศิษย์เก่าและประชาชนทั่วไปด้วยความเต็มใจและด้วยความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่าย^{๑๗๕}

^{๑๖๗} สัมภาษณ์ นางสาวกานดา อินทวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุบาล, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๖๘} สัมภาษณ์ นายขจรศักดิ์ ผ่องอารมณ์, ครูโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุบาล, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๖๙} สัมภาษณ์ นางเทียมแข เชียงทวี, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุบาล, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๗๐} สัมภาษณ์ นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำนวน, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๗๑} สัมภาษณ์ นายสมพร เหมพันธ์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุบาล, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๗๒} สัมภาษณ์ นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๗๓} สัมภาษณ์ นางลัดดาวัลย์ บุญสม, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๗๔} สัมภาษณ์ นางสุภาณี จีรัง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๗๕} สัมภาษณ์ นางฉัตร ปันสมตน, ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธ ศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านหลักสูตรและการสอน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๗ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านหลักสูตรและการสอน

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๑	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนานำหลักธรรมพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการบริหารและการพัฒนาผู้เรียนตามกรอบการพัฒนาด้วยหลักไตรสิกขาอย่างบูรณาการ	๑, ๓, ๔, ๙, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๒๒	๑๐
๒	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาออกแบบหลักสูตรเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่นและสังคม	๘, ๑๐, ๑๑, ๑๒	๔
๓	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	๑๙, ๒๐, ๒๑, ๒๓	๔
๔	หลักสูตรจัดเนื้อหาด้านจริยศาสตร์ครอบคลุมตามความจำเป็นต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของเด็กและเยาวชน	๕, ๗, ๒๕	๓
๕	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีพระสงฆ์ผู้เป็นต้นแบบทางความประพฤติอยู่ในระบบ	๒, ๖	๒
๖	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสภาพจริง	๑๓, ๒๔	๒

จากตารางที่ ๔.๗ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นเกี่ยวกับจุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธ ศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน ๖ ประเด็นหลัก ได้แก่ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนานำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการบริหารและการพัฒนาผู้เรียนตามกรอบการพัฒนาด้วยหลักไตรสิกขาอย่างบูรณาการ, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาออกแบบหลักสูตรเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่นและสังคม, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา, หลักสูตรจัดเนื้อหาด้านจริยศาสตร์ครอบคลุมตามความจำเป็นต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของเด็กและเยาวชน, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีพระสงฆ์ผู้เป็นต้นแบบทางความประพฤติอยู่ในระบบ และโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสภาพจริง

การวิเคราะห์จุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านหลักสูตรและการสอน

จุดอ่อนของการสอน คือ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งขาดแคลนสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม อาทิ สื่อเทคโนโลยี สื่อกิจกรรม สื่อบุคคล เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อบุคคล (ฝ่ายคุณวุฒิ) ที่สามารถเป็นต้นแบบทางความประพฤติที่ดีแก่นักเรียนได้อย่างแท้จริง^{๑๗๖} โรงเรียนบางแห่งขาดวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วัสดุประเภทสื่อการสอน ซึ่งปัญหานี้เกิดจากมูลเหตุหลายประการ ได้แก่ ครูผลิตสื่อการสอนน้อย ครูไม่สามารถออกแบบสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพเป็นต้น ซึ่งดังกล่าวนี้นำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็กนักเรียน^{๑๗๗} บางแห่งขาดการผลิตนวัตกรรมหรือสื่อที่จะนำไปแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับจุดบกพร่องของผู้เรียน^{๑๗๘}

โดยมากจะประสบปัญหาที่ครูผู้สอนไม่สามารถมอบประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับแต่ละวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรได้ ซึ่งเป็นผลมาจากการใช้สื่อการสอนที่ไม่มีความเหมาะสมกับสภาพของวิชา^{๑๗๙} ปัญหาที่คล้ายคลึงกันไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรระดับใดก็ตาม คือ ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอนไม่มีคุณภาพ^{๑๘๐}

สื่อการเรียนการสอนที่ดีสนับสนุนให้ครูจัดการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเสริมประสิทธิภาพของหลักสูตร ซึ่งจะส่งผลโดยตรงแก่นักเรียน ในทางตรงกันข้ามกัน ถ้าสื่อการสอนไม่สามารถทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาสาระของบทเรียนได้ง่ายขึ้น สื่อการสอนนั้นก็ถือว่าไม่มีคุณภาพ^{๑๘๑} ครูบางคนไม่พัฒนาเทคนิคการสอน กล่าวคือ เคยสอนรุ่นพ่อมาอย่างไร ก็สอนรุ่นลูกไปอย่างนั้น ไม่มีการพัฒนาเทคนิคหรือวิธีการสอนสมัยใหม่^{๑๘๒} ผู้สอนบางคนไม่สามารถสร้างทักษะทางความคิดรวบยอดให้แก่ผู้เรียนได้ เบื้องต้นอาจเป็นเพราะไม่เข้าใจธรรมชาติของเด็ก^{๑๘๓}

^{๑๗๖} สัมภาษณ์ พระครูสุภัทรญาณนิวิฐ (บุญยัง ญาณโรจน), เจ้าคณะอำเภอบางแพ, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๗๗} สัมภาษณ์ พระครูอริยเขตคณารักษ์ (นิพนธ์ อัครคุณโณ), เจ้าคณะอำเภอบ้านคา, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๗๘} สัมภาษณ์ นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำนวน, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๗๙} สัมภาษณ์ นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๘๐} สัมภาษณ์ นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๘๑} สัมภาษณ์ นางลัดดาวัลย์ บุญสม, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๘๒} สัมภาษณ์ นางฉัตร ปันสมตน, ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๘๓} สัมภาษณ์ พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทโร), เจ้าคณะอำเภोजอมบึง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

นักเรียนบางคนไม่สนใจศึกษาเล่าเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิชาในหมวดสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยนักเรียนที่อยู่ในวัยเด็ก อาจเบื่อหน่ายง่าย จำเป็นต้องพัฒนาครูผู้สอนทางทักษะการสอนให้สามารถสร้างความสนใจ และสร้างความกระตือรือร้นแก่นักเรียนได้^{๑๘๔}

ปัญหาที่พบ คือ ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนวิเคราะห์แก่นความรู้จากสาระการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้^{๑๘๕} ปัญหาประการหนึ่งที่พบ คือ ครูไม่สามารถสร้างความคิดรวบยอดจากตัวชี้วัดทั้งหมดที่กำหนดในหลักสูตร^{๑๘๖} หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งมีชุดความรู้และทักษะพื้นฐานจำนวนมาก^{๑๘๗} หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้จำนวนมาก ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ ซึ่งยากต่อการสังเคราะห์ความคิดรวบยอดแก่ผู้เรียนตามตัวชี้วัดที่หลักสูตรกำหนดไว้^{๑๘๘}

บางวิชากำหนดระดับการบรรลุเป้าหมายตัวชี้วัดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ไว้สูงมาก ยากต่อการบรรลุผลตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้^{๑๘๙} เนื้อหาสาระการเรียนรู้มีมาก^{๑๙๐} บางโรงเรียนกำหนดกำหนดสาระที่นักเรียนต้องเรียนเยอะมาก ทั้งในส่วนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และในส่วนที่โรงเรียนและชุมชนร่วมกันกำหนดเป็นเป้าประสงค์^{๑๙๑} บางวิชามีเนื้อหามากและยากต่อการทำความเข้าใจ ต้องให้นักเรียนเรียนเสริมพิเศษในช่วงเย็นหลังเลิกเรียน^{๑๙๒}

^{๑๘๔} สัมภาษณ์ พระครูจริยธรรมานุรักษ์ (วัลลภ จริยธมโม), เจ้าคณะอำเภอสวนผึ้ง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๘๕} สัมภาษณ์ พระครูโสภิตอาจารย์วัตร (วิวัฒน์ อาจาโร), เจ้าคณะอำเภอดำเนินสะดวก, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๘๖} สัมภาษณ์ พระครูสุธีปริยัติวิธาน (สุภาพ อาตาปโก), ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๘๗} สัมภาษณ์ พระอธิการไพศาล สุทธจิตโต, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปกัณณ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๘๘} สัมภาษณ์ พระสมุห์สมกิจ วรธมโม, รองผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๘๙} สัมภาษณ์ นางพัชรภรณ์ ธิบุฤทธิชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๙๐} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ มาฆะสวัสดิ์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๙๑} สัมภาษณ์ นางสาวเพียงตะวัน ธนโชติกุล, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๙๒} สัมภาษณ์ นางสาวดารา ไพรนรินทร์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ผู้ปกครองต้องจัดหาหรือจัดซื้อหนังสือและตำราเรียนเพิ่มเติมให้นักเรียนสำหรับเรียนเสริม เพราะเนื้อหาบางวิชายากต่อการทำความเข้าใจ จึงต้องให้นักเรียนเข้าเรียนพิเศษในตอนเย็นหลังเลิกเรียนเป็นประจำทุกวัน^{๑๙๓} ผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมจากการเรียนพิเศษในช่วงเวลาหลังเลิกเรียนของบุตรหลาน^{๑๙๔}

หลักสูตรท้องถิ่นหรือหลักสูตรของสถานศึกษาแต่ละแห่ง (แม้ในพื้นที่จังหวัดเดียวกัน) ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน หรืออาจยังไม่มีความร่วมมือระหว่างโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในพื้นที่เดียวกัน หรือไม่สามารถจัดมาตรฐานเดียวกันได้เพราะความแตกต่างทางบริบทสังคม^{๑๙๕}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาไม่สามารถคัดเลือกผู้เรียนที่มีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ตั้งแต่แรกเข้าได้ เพราะต้องให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา หรือผู้ยากไร้^{๑๙๖} โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อช่วยเหลือนักเรียนยากจนให้มีโอกาสได้รับการศึกษาโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ซึ่งจำเป็นต้องจัดการศึกษาเพื่อการกุศลโดยไม่หวังผลกำไร มุ่งสงเคราะห์เด็กยากจนเป็นสำคัญ^{๑๙๗}

โรงเรียนที่อยู่ในประเภทโรงเรียนการกุศลเป็นโรงเรียนที่สงเคราะห์เด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา จึงไม่สามารถคัดเลือกเด็กนักเรียนที่มีผลการเรียนดีหรือเด็กเก่งได้เหมือนกับโรงเรียนของรัฐบาล^{๑๙๘} เด็กด้อยโอกาสส่วนใหญ่มีผลการเรียนไม่ดี ครูผู้สอนต้องให้ความสำคัญเป็นรายบุคคล^{๑๙๙} โดยความเป็นจริง โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นโรงเรียนสำหรับผู้ยากไร้และผู้ขาดโอกาสทางการศึกษา จึงเปิดรับนักเรียนทุกระดับ หรือกล่าวได้ว่ารับนักเรียนที่โรงเรียนรัฐบาลคัดทิ้ง ซึ่งย่อมเป็นผู้ที่มีระดับผลการเรียนต่ำหรือเรียนไม่เก่งนั่นเอง ฉะนั้น เมื่อรับนักเรียนแรกเข้าที่ด้อยคุณภาพ จึงเป็นปัญหาสืบเนื่องมาถึงการจัดการสอนของครู^{๒๐๐}

^{๑๙๓} สัมภาษณ์ นางสุภาณี จีรัง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๙๔} สัมภาษณ์ นางสุทิวีย์ สีเหลือง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๙๕} สัมภาษณ์ พระมหาทวีศักดิ์ คุณธมโม, ผู้จัดการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๙๖} สัมภาษณ์ นางสาวกานดา อินทรวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๙๗} สัมภาษณ์ นายขจรศักดิ์ ผ่องอารมณ, ครูโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๙๘} สัมภาษณ์ นางสาวผาณิตย์ อุ่มเอิบ, ศิษย์เก่าโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๑๙๙} สัมภาษณ์ นายสมพร เหมพันธ์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๐๐} สัมภาษณ์ นางเทียมแข เขิงทวี, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านหลักสูตรและการสอน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๘ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านหลักสูตรและการสอน

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๑	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งกำหนดตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้จำนวนมากจึงยากต่อการสังเคราะห์ความคิดรวบยอดแก่ผู้เรียน	๒, ๓, ๕, ๖, ๗, ๙, ๑๖, ๑๗, ๑๘	๙
๒	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งขาดแคลนสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม	๑, ๔, ๑๓, ๑๔, ๑๙, ๒๐, ๒๓	๗
๓	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาไม่สามารถคัดเลือกผู้เรียนที่มีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ตั้งแต่แรกเข้าได้	๑๑, ๑๒, ๑๕, ๒๔, ๒๕	๕
๔	หลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาในพื้นที่เดียวกันกำหนดมาตรฐานด้านผลผลิตต่างกัน	๘, ๒๑	๒
๕	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งกำหนดระดับการบรรลุเป้าหมายตัวชี้วัดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ไว้สูงมากซึ่งยากต่อการบรรลุผลสำเร็จ	๑๐, ๒๒	๒

จากตารางที่ ๔.๘ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน ๕ ประเด็นหลัก ได้แก่ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งกำหนดตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้จำนวนมากจึงยากต่อการสังเคราะห์ความคิดรวบยอดแก่ผู้เรียน, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งขาดแคลนสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาไม่สามารถคัดเลือกผู้เรียนที่มีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ตั้งแต่แรกเข้าได้, หลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาในพื้นที่เดียวกันกำหนดมาตรฐานด้านผลผลิตต่างกัน และโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งกำหนดระดับการบรรลุเป้าหมายตัวชี้วัดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ไว้สูงมากซึ่งยากต่อการบรรลุผลสำเร็จ

การวิเคราะห์โอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านหลักสูตรและการสอน

โอกาส คือ คณะสงฆ์ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาทุกรูปแบบ ตามกำลังความสามารถที่จักพึงมีพึงได้^{๒๐๑} ภาควิชาคณะสงฆ์ทุกระดับมีนโยบายร่วมกันในการส่งเสริมกิจกรรมตามแนววิถีพุทธของสถานศึกษาทุกประเภท ทั้งกิจกรรมในห้องเรียน และกิจกรรมนอกห้องเรียน ซึ่งแม้คณะสงฆ์มิได้เป็นผู้ดำเนินงานเองโดยตรง แต่ก็อยู่ในฐานะผู้ให้การสนับสนุน^{๒๐๒} พระสังฆาธิการทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าอาวาสทุกวัดในทุกพื้นที่เขตการปกครอง ให้ความสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา แม้อย่างน้อยที่สุด ก็ให้การอุปถัมภ์เป็นเจ้าภาพทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียน หรือการให้ทุนดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน^{๒๐๓}

คณะสงฆ์ทุกภาคส่วนให้การช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนวัดที่จัดตั้งโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา เพื่อให้โรงเรียนของศาสนาพุทธให้มีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางแหล่งเรียนรู้ศาสตร์ในทางพระพุทธศาสนา และเป็นแหล่งผลิตพุทธศาสนิกชนที่มีคุณภาพ^{๒๐๔} วัดที่เป็นผู้ก่อตั้งโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ให้การส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านศาสนาทั้งในส่วนของกิจกรรมในชั้นเรียนและกิจกรรมเสริมนอกชั้นเรียน อาทิ การจัดค่ายคุณธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน การสอนธรรมศึกษา เป็นต้น^{๒๐๕}

พระสงฆ์มีการส่งเสริมให้เด็กนักเรียนสอบธรรมศึกษา^{๒๐๖} หลาย ๆ วัดมีมาตรการต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมทางสังคมและบริบทของชุมชน จากสี่เท่าให้กลับกลายเป็นสีขาว เป็นพื้นที่ดี มีคุณภาพชีวิตเต็มเปี่ยมไปด้วยคุณธรรมจริยธรรม^{๒๐๗} มีการจัดส่งพระสงฆ์เข้ามาช่วยสอนพระพุทธศาสนาในโรงเรียน มีการรณรงค์ให้คนในชุมชนเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ และมีการสอนเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักศีล ๕ แก่นักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งนี้ มีการจัดกิจกรรมร่วมกันกับคนในชุมชนด้วย^{๒๐๘}

^{๒๐๑} สัมภาษณ์ พระครูสุภัทรญาณนิวิฐ (บุญยัง ญาณโรจน), เจ้าคณะอำเภอปากท่อ, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๐๒} สัมภาษณ์ พระครูโสภิตอาจารย์วัตร (วิวัฒน์ อจาโร), เจ้าคณะอำเภอดำเนินสะดวก, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๐๓} สัมภาษณ์ พระครูสุธีปริยัติวิธาน (สุภาพ อาตาโป), ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๐๔} สัมภาษณ์ พระอธิการไพศาล สุทนต์จิตโต, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๐๕} สัมภาษณ์ นายจรศักดิ์ ผ่องอารมณ์, ครูโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๐๖} สัมภาษณ์ นางสาวผาณิตย์ อุ่มเอิบ, ศิษย์เก่าโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๐๗} สัมภาษณ์ นางสาวดาราร ไพรนรินทร์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๐๘} สัมภาษณ์ นางสาวสุวิมลย์ สีเหลือง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

พระสงฆ์และวัดให้การสนับสนุนโรงเรียนในการจัดพิธีกรรมทางศาสนาทุก ๆ วันสำคัญทางศาสนา อีกทั้งให้การสนับสนุนกิจกรรมบรรพชาสามเณรในโอกาสต่าง ๆ กิจกรรมสืบสานประเพณีวัฒนธรรม และมีการสอนให้เด็กนักเรียนฝึกปฏิบัติธรรมนั่งสมาธิเป็นประจำทุกสัปดาห์^{๒๐๙}

ภาครัฐกำหนดให้มีการพัฒนาคุณภาพของหลักสูตรตามวงจรรอบการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามสถานการณ์ของโลกที่พัฒนาเป็นโลกดิจิทัลไร้พรมแดน แต่ต้องคงหลักธรรม โดยประยุกต์กับโลกที่เปลี่ยนแปลงให้เด็กเข้าใจง่ายและนำไปใช้ได้จริง^{๒๑๐} หลักสูตรมีการปรับปรุงให้ทันต่อการวิวัฒน์ มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรอันเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชา การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอันใหม่ที่วางไว้ตามกระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคม^{๒๑๑} การพัฒนาหลักสูตรมีการคำนึงถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่มากยิ่งขึ้น ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงใหม่กว่ามีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด^{๒๑๒} ภาครัฐมีการควบคุมคุณภาพของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลาง โดยให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือ สมศ. เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งของประเทศไทยที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน^{๒๑๓}

ภาครัฐเปิดโอกาสให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาของตนเองได้ โดยอาศัยกระบวนการทำงานร่วมกันของบุคคลภายในโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียน และชุมชน เพื่อออกแบบหลักสูตรอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับภูมิสังคม คือ สังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน^{๒๑๔} ปัจจุบัน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีการเปิดหลักสูตรกลุ่มสาระที่เป็นของท้องถิ่นเพิ่มเติม เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียน โดยมีกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้เห็นเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน^{๒๑๕} รัฐอนุญาตให้ทุกโรงเรียนออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่เด็กนักเรียนได้ตามที่โรงเรียนเห็นสมควร ตัวอย่างเช่น นโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ตัวที่เพิ่มเวลารู้นี้ รัฐอนุญาตให้โรงเรียนออกแบบกิจกรรมเองโดยอิสระ^{๒๑๖}

^{๒๐๙} สัมภาษณ์ นางเทียมแข เชียงทวี, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๑๐} สัมภาษณ์ พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทโร), เจ้าคณะอำเภอจอมบึง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๑๑} สัมภาษณ์ พระครูจริยธรรมานุรักษ์ (วัลลภ จริยธมโม), เจ้าคณะอำเภอสวนผึ้ง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๑๒} สัมภาษณ์ พระครูอริยเขตคณารักษ์ (นิพนธ์ อคฺควณโณ), เจ้าคณะอำเภอบ้านคา, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๑๓} สัมภาษณ์ นายสมพร เหมพันธ์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๑๔} สัมภาษณ์ พระมหาทวีศักดิ์ คุณธมโม, ผู้จัดการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๑๕} สัมภาษณ์ นางพัชรารณ ริบุญทิตชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๑๖} สัมภาษณ์ นางสาวกานดา อินทรวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

สังคมไทยในปัจจุบันต้องการคุณสมบัติที่พึงประสงค์ทางคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชน เพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตกระแสโลกาภิวัตน์และกระแสบริโภคนิยม ในขณะที่ผู้ปกครองต้องประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว จึงไม่ได้เอาใจใส่อบรมสั่งสอนดูแลบุตรหลานของตนเองเท่าที่ควร ซึ่งอาจทำให้เกิดความเชื่อและค่านิยมที่ผิดอันจะนำไปสู่ลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนไทยได้^{๒๑๗} ประเทศไทยต้องการการพัฒนา และในการดำเนินการพัฒนานั้นจำเป็นจะต้องดำเนินการพัฒนาที่คุณภาพของคนเป็นหลักโดยเฉพาะ ศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรมในตัวเด็กและเยาวชน เพื่อให้เติบโตมาเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพมาพัฒนาประเทศชาติต่อไป^{๒๑๘}

รัฐบาลกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนไทย โดยต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา^{๒๑๙} ผู้ปกครองและคนในชุมชนมีความต้องการผลิตทางการศึกษาตรงกัน คือ ต้องการให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาผลิตนักเรียนที่เป็นคนที่มีความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรม^{๒๒๐} สังคมไทยวันนี้ต้องการให้คนในสังคมทุกกลุ่มมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตร่วมกัน สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข^{๒๒๑} นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาถือเป็นกลุ่มเยาวชนที่กำลังเติบโตเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติ^{๒๒๒}

ทุกฝ่ายต้องการให้เด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนาที่ครบถ้วนสมบูรณ์ในทุก ๆ ด้าน^{๒๒๓} พ่อแม่ หรือผู้ปกครองทุกคนต้องการให้บุตรหลานของตนได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา^{๒๒๔} สังคมไทยในปัจจุบันต้องการคนดีมากกว่าคนเก่ง เพราะจากปัญหาทุจริตในทุกวันนี้ อาจเป็นผลจากอดีต ที่เกิดจากการส่งเสริมให้เด็กเป็นคนเก่งโดยไม่สามารถสร้างให้เขาเป็นคนดีได้ ฉะนั้น เมื่อสังคมต้องการให้โรงเรียนสอนเด็กให้เป็นคนดีมีคุณธรรม จึงเป็นโอกาสของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง^{๒๒๕}

^{๒๑๗} สัมภาษณ์ พระสมุห์สมกิจ วรธมโม, รองผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๑๘} สัมภาษณ์ นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำนวน, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๑๙} สัมภาษณ์ นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๒๐} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ มาฆะสวัสดิ์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๒๑} สัมภาษณ์ นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๒๒} สัมภาษณ์ นางสาวเพียงตะวัน ธนโชติกุล, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๒๓} สัมภาษณ์ นางลัดดาวัลย์ บุญสม, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๒๔} สัมภาษณ์ นางสุภาณี จีรัง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๒๕} สัมภาษณ์ นางฉัตร ปันสมตน, ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับโอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านหลักสูตรและการสอน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๙ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับโอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านหลักสูตรและการสอน

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๑	พระสงฆ์ วัด และคณะสงฆ์ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมตามแนววิถีพุทธ	๑, ๔, ๕, ๖, ๗ , ๑๒, ๑๕, ๑๘, ๒๒, ๒๓, ๒๕	๑๑
๒	สังคมไทยในปัจจุบันต้องการคุณสมบัติที่พึงประสงค์ทางคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชน	๙, ๑๓, ๑๔, ๑๖, ๑๗, ๑๙, ๒๐, ๒๑	๘
๓	ภาครัฐกำหนดให้มีการพัฒนาคุณภาพของหลักสูตรตามวงจรรอบการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	๒, ๓, ๒๔	๓
๔	ภาครัฐเปิดโอกาสให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาของตนเองได้	๘, ๑๐, ๑๑	๓

จากตารางที่ ๔.๙ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นเกี่ยวกับโอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน ๔ ประเด็นหลัก ได้แก่ พระสงฆ์ วัด และคณะสงฆ์ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมตามแนววิถีพุทธ, สังคมไทยในปัจจุบันต้องการคุณสมบัติที่พึงประสงค์ทางคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชน, ภาครัฐกำหนดให้มีการพัฒนาคุณภาพของหลักสูตรตามวงจรรอบการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และ ภาครัฐเปิดโอกาสให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาของตนเองได้

การวิเคราะห์อุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านหลักสูตรและการสอน

อุปสรรคสำคัญ คือ เด็กและเยาวชนเป็นเป้าหมายในการเผยแพร่ศาสนาของทุก ๆ ศาสนา^{๒๒๖} เมื่อการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสู่ประชาชน มีเด็กและเยาวชนเป็นเป้าหมายที่สำคัญยิ่ง ในขณะที่ทุก ๆ ศาสนาในประเทศไทยต่างเข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่ประชาชน แม้อาจเป็นผลดีโดยรวมต่อสังคม แต่ในส่วนของพระพุทธศาสนาอาจสูญเสียศาสนิกไป^{๒๒๗} เด็กและเยาวชนถือเป็นเป้าหมายของทุก ๆ ศาสนา^{๒๒๘} เยาวชนถือเป็นผู้มีความสำคัญต่ออนาคตของสังคม เป็นทรัพยากรบุคคลของประเทศ และจะเป็นผู้ใหญ่ที่คอยขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ ของชาติในอนาคต ทั้งนี้รวมถึงนโยบายด้านการศาสนาด้วย ดังนั้น ทุกศาสนาจึงกำหนดให้เยาวชนเป็นเป้าหมายสำคัญ^{๒๒๙}

หากวันนี้ พระสงฆ์หรือคณะสงฆ์หนึ่งนอนใจอยู่ว่า คนไทยส่วนมากยังนับถือศาสนาพุทธ จึงไม่ให้ความสำคัญกับกลุ่มเยาวชน ในวันข้างหน้าเมื่อเยาวชนกลุ่มดังกล่าวนี้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ พวกเขาอาจเปลี่ยนไปนับถือศาสนาอื่น และเมื่อพวกเขาเริ่มมีลูกมีหลานก็คงยากที่จะทำให้ลูกหลานของพวกเขาเข้ามาอยู่ใกล้พระพุทธศาสนาได้^{๒๓๐} ศาสนาหนึ่งเผยแพร่ศาสนาโดยใช้การศึกษาหรือการตั้งโรงเรียนเป็นฐานในการเผยแผ่คำสอนของศาสนาแก่เยาวชน วิธีนี้เป็นวิธีที่หมอสอนศาสนาเข้ามาตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยใช้โรงเรียนเป็นสื่อในการสร้างความชอบธรรม เมื่อนักเรียนชาวพุทธเข้าไปเรียนในโรงเรียนของศาสนานั้น จะต้องเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาตามที่โรงเรียนจัดขึ้น ต่อมาก็จะเกิดความเคยชิน และความเคยชินเช่นนี้ ทำให้นักเรียนชาวพุทธหลงลืมพระพุทธศาสนาไปบ้าง โดยจะไม่สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางพุทธศาสนา แต่จะเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนานั้นแทน นี่เป็นภัยคุกคามที่เกิดขึ้นแล้วในสังคมตั้งแต่อดีตกระทั่งปัจจุบัน^{๒๓๑}

ธรรมชาติของเด็กวัยรุ่นและหนุ่มสาวหรือเยาวชนนั้นเป็นกลุ่มที่ไม่ได้ให้ความสนใจศึกษาธรรมะเหมือนกลุ่มวัยผู้สูงอายุ อาจเป็นเพราะยังไม่ตระหนักในความเป็นไปตามธรรมชาติของสังขาร คือ เกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป ถ้าจะยกตัวอย่างง่าย ๆ เช่น หากเปิดโทรทัศน์ขึ้นมาแล้วพบเรื่องธรรมะก็จะปิดหรือเลื่อนไปช่องสัญญาณอื่นแทน เป็นต้น^{๒๓๒}

^{๒๒๖} สัมภาษณ์ พระครูสุภัทรญาณนิวิฐ (บุญยัง ญาณโรจน), เจ้าคณะอำเภอปากท่อ, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๒๗} สัมภาษณ์ พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทโร), เจ้าคณะอำเภोजอมบึง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๒๘} สัมภาษณ์ พระครูจริยธรรมานุรักษ์ (วิมล จริยธมโม), เจ้าคณะอำเภอสวนผึ้ง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๒๙} สัมภาษณ์ พระครูโสภิตอาจารย์วัตร (วิวัฒน์ อจาโร), เจ้าคณะอำเภอวัดเพลง, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๓๐} สัมภาษณ์ พระครูสุธีปริยัติวิธาน (สุภาพ อาตาปโก), ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๓๑} สัมภาษณ์ พระมหาทวีศักดิ์ คุณธมโม, ผู้จัดการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๓๒} สัมภาษณ์ พระสมุห์สมกิจ วรธมโม, รองผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

วิธีการควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนกฎระเบียบบางประการสูญหายไปจากสังคมการศึกษาของไทย เช่น กฎหมายห้ามครูห้ามตีเด็ก ซึ่งดังกล่าวนี้นี้ ถือเป็นกระบวนการควบคุมความประพฤติที่ดีตามแบบโบราณกาล ดังคำกลอนที่ว่า รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี^{๒๓๓}

ถ้าสังเกตให้ดีจะเห็นได้ว่า เมื่อเปลี่ยนแปลงรัฐบาล นโยบายด้านหลักสูตรและการสอนของภาครัฐจะเปลี่ยนแปลงไป ไม่ต่อเนื่องจากของเดิม ซึ่งกว่าโรงเรียนจะพัฒนาตามได้ทันตามนโยบายที่เปลี่ยนแปลงไปนั้น ก็เกิดการเปลี่ยนแปลงใหม่อีกครั้ง กล่าวได้ว่า ความไม่มั่นคงทางการเมืองที่ส่งผลต่อนโยบายทางการศึกษาของสถานศึกษาทั่วประเทศ^{๒๓๔} นโยบายทางการศึกษาเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยของแต่ละรัฐบาล เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลก็จะมี การเปลี่ยนแปลงนโยบาย ซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติ ดังเห็นได้ว่า บางยุคสมัยจัดพิมพ์หนังสือเรียนออกมา ยังไม่ทันที่โรงเรียนจะใช้หมด ก็มีการปรับปรุงใหม่ตามนโยบายของรัฐบาลใหม่ที่เข้ามาบริหารประเทศ^{๒๓๕}

หลักสูตรแกนกลางมีการจัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สำหรับแต่ละช่วงชั้นไว้ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ มีจำนวนกลุ่มสาระการเรียนรู้มากเกินไปไม่สอดคล้องกับโครงสร้างเวลาเรียน^{๒๓๖} จำนวนตัวชี้วัดไม่เหมาะกับวัยและพัฒนาการของนักเรียน^{๒๓๗} แม้กลุ่มสาระการเรียนรู้มีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดที่เรียงลำดับจากง่ายไปหายากสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง แต่ก็มีจำนวนมากจนทางโรงเรียนไม่สามารถจัดทำรายวิชาเพิ่มเติมกับความต้องการของท้องถิ่น หรือแม้จัดทำได้ก็ต้องปรับโครงสร้างตารางเรียนเป็นการใหญ่^{๒๓๘}

หลักสูตรควรปูพื้นฐานการอ่านออกเขียนได้และความรู้การดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ก่อนที่จะเน้นทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะเทคโนโลยีและอาเซียน นักเรียนควรได้ลงมือปฏิบัติจริงโดยบูรณาการสาระท้องถิ่น^{๒๓๙} กลุ่มสาระการเรียนรู้มากเกินไปไม่สอดคล้องกับโครงสร้างเวลาเรียน และตัวชี้วัดไม่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของนักเรียน^{๒๔๐}

^{๒๓๓} สัมภาษณ์ พระครูธรรมาภรณ์ (นิพนธ์ อัครคุณ), เจ้าคณะอำเภอบ้านคา, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๓๔} สัมภาษณ์ พระอธิการไพศาล สุทธิจิตโต, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๓๕} สัมภาษณ์ นางพัชราภรณ์ ธิบุตติชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๓๖} สัมภาษณ์ นางสาวกานดา อินทรวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๓๗} สัมภาษณ์ นายสมพร เหมพันธ์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๓๘} สัมภาษณ์ นางเทียมแข เชียงหวี, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๓๙} สัมภาษณ์ นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำนวน, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๔๐} สัมภาษณ์ นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

งบประมาณในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนการกุศลในพระพุทธศาสนามีจำกัด ซึ่งส่งผลต่อการจัดทำหรือปรับปรุงหลักสูตรตามกระบวนการที่ถูกต้องตามหลักการดำเนินงาน เช่น การทำประชาพิจารณ์ เป็นต้น^{๒๔๑} งบประมาณที่ได้รับอุดหนุนจากภาครัฐมีจำนวนจำกัด จึงส่งผลกระทบต่อการทำงานด้านหลักสูตรและการสอน^{๒๔๒} ปัจจัยด้านงบประมาณสนับสนุนมีน้อย^{๒๔๓} เงินของโรงเรียนไม่เพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพการสอนตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้^{๒๔๔} งบประมาณเป็นเครื่องมือที่จำเป็นและสำคัญในทุกองค์กร ถ้าขาดแคลนงบประมาณ ก็เท่ากับขาดปัจจัยเอื้ออำนวย และกลับจะเป็นอุปสรรคเสียด้วยซ้ำ^{๒๔๕} กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานทางด้านงบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการอาจมีการปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมมากขึ้น จนทำให้เจ้าหน้าที่ทางงบประมาณของโรงเรียนการกุศลในพระพุทธศาสนาไม่ทันต่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ^{๒๔๖}

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีสิ่งเร้าที่ไม่เอื้อต่อสัมฤทธิ์ผลการสอนในเชิงจริยศาสตร์^{๒๔๗} โดยธรรมชาติแล้วเด็กและเยาวชนเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโต และมักถูกมองว่าเป็นกลุ่มผู้ที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาด้านความประพฤติและจริยธรรมถ้าอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี^{๒๔๘} สังคมไทยกำลังเดินทางมาถึงจุดวิกฤต สภาพของสังคมในปัจจุบันในขณะที่สังคมไทยอยู่กันแบบครอบครัวเดี่ยว เป็นสังคมที่ขาดความอบอุ่น และเป็นสภาพที่เยาวชนถูกเลี้ยงดูด้วยเงิน เต็มโตมากับสังคมแบบวัตถุนิยม^{๒๔๙} ขณะที่ผู้ใหญ่ซึ่งเป็นแบบอย่างแก่เยาวชนกำลังแข่งขันกันหาเงิน โดยมีได้เอาใจใส่สังคมหรือแม้แต่คนในครอบครัว ส่งผลให้สังคมไทยกลายเป็นสังคมที่อยู่แบบตัวใครตัวมัน เด็กและเยาวชนโดยเฉพาะวัยรุ่นถูกปล่อยให้อยู่กับกลุ่มเพื่อน ซึ่งอาจรวมกลุ่มทำสิ่งที่ไร้สาระ มีความเชื่อและค่านิยมที่ผิด ๆ จนเลยเถิดถึงขั้นทำในสิ่งที่ผิดพลาดทั้งที่ตั้งใจและไม่ได้ตั้งใจ^{๒๕๐}

^{๒๔๑} สัมภาษณ์ นายขจรศักดิ์ ผ่องอารมณ์, ครูโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรวิหารอุปถัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๔๒} สัมภาษณ์ นางสาวผาณิตย์ อุ่มเอิบ, ศิษย์เก่าโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรวิหารอุปถัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๔๓} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ มามะสวัสดิ์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๔๔} สัมภาษณ์ นางสาวเพ็ญตะวัน ธนชโชติกุล, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๔๕} สัมภาษณ์ นางสาวดาราร ไพรนรินทร์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๔๖} สัมภาษณ์ นางฉัตร ปันสมทน, ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๔๗} สัมภาษณ์ นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๔๘} สัมภาษณ์ นางลัดดาวัลย์ บุญสม, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๔๙} สัมภาษณ์ นางสุภาณี จิรัง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๕๐} สัมภาษณ์ นางสุทธิวัลย์ สีเหลือง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับอุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านหลักสูตรและการสอน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๐ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับอุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านหลักสูตรและการสอน

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๑	เด็กและเยาวชนเป็นเป้าหมายในการเผยแพร่ศาสนา ของทุก ๆ ศาสนา	๑, ๒, ๓, ๕, ๖, ๘	๖
๒	งบประมาณในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนการกุศลในพระพุทธศาสนามีจำกัด	๑๒, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๒๓	๖
๓	หลักสูตรแกนกลางมีการจัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับแต่ละช่วงชั้นไม่เหมาะสม	๑๑, ๑๓, ๑๔, ๒๔, ๒๕	๕
๔	สภาพสังคมไม่เอื้อต่อสัมฤทธิ์ผลการสอนในเชิงจริย ศาสตร์	๑๙, ๒๐, ๒๑, ๒๒	๔
๕	ความไม่มั่นคงทางการเมืองที่ส่งผลต่อนโยบายทาง การศึกษาของประเทศ	๗, ๑๐	๒
๖	รัฐออกกฎหมายขัดขวางกระบวนการควบคุมความ ประพฤติที่อิงตามแบบโบราณกาล	๔, ๙	๒

จากตารางที่ ๔.๑๐ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นเกี่ยวกับอุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน ๖ ประเด็นหลัก ได้แก่ เด็กและเยาวชนเป็นเป้าหมายในการเผยแพร่ศาสนาของทุก ๆ ศาสนา, งบประมาณในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนการกุศลในพระพุทธศาสนามีจำกัด, หลักสูตรแกนกลางมีการจัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สำหรับแต่ละช่วงชั้นไม่เหมาะสม, สภาพสังคมไม่เอื้อต่อสัมฤทธิ์ผลการสอนในเชิงจริยศาสตร์, ความไม่มั่นคงทางการเมืองที่ส่งผลต่อนโยบายทางการศึกษาของประเทศ และรัฐออกกฎหมายขัดขวางกระบวนการควบคุมความประพฤติที่อิงตามแบบโบราณกาล

การวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านกิจกรรมนักเรียน

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีนโยบายการจัดกิจกรรมนักเรียนตามแนววิถีพุทธ โดยสอดคล้องกับสถาบันที่เป็นศูนย์กลางในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างชัดเจน^{๒๕๑} เน้นแนวปฏิบัติเรื่องการจัดองค์ประกอบทางคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรมในกิจกรรมทุก ๆ กิจกรรม^{๒๕๒} พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขตามแนวพุทธ^{๒๕๓} มีกิจกรรมตามแนววิถีพุทธทั้งในและนอกห้องเรียน เช่น กิจกรรมการไหว้พระสวดมนต์ หรือการทำกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น^{๒๕๔}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีการจัดอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม ห้องเรียน และแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาศีล สมาธิ และปัญญา เช่น มีศาลาพระพุทธรูปเด่นเหมาะสมที่จะชวนให้ระลึกถึงพระรัตนตรัยอยู่เสมอ เป็นต้น^{๒๕๕} มีการนำหลักธรรมมาใช้ในระบบการพัฒนาผู้เรียนโดยรวม^{๒๕๖} โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีนโยบายชัดเจน ว่า ต้องส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมนักเรียนให้เป็นไปในแนวทางของการบูรณาการแนวพุทธ^{๒๕๗} มีกิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระก่อนเข้าเรียนและก่อนเลิกเรียนประจำวัน มีกิจกรรมทำสมาธิรูปแบบต่าง ๆ เช่น นั่งสมาธิ เป็นต้น และที่สำคัญ คือ มีการจัดหน่วยการเรียนรู้ทุกระดับชั้นโดยให้มีการบูรณาการพุทธธรรมในการเรียนรู้และปฏิบัติด้วย^{๒๕๘}

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้แก่ บุคลากรของโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แก่นักเรียน โดยเน้นการสร้างความรักและศรัทธา รวมทั้งเสริมสร้างปัญญาเข้าใจในหลักการและวิธีการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข^{๒๕๙}

^{๒๕๑} สัมภาษณ์ พระครูสุภัทรญาณนิวัฐ (บุญยัง ญาณโรจน), เจ้าคณะอำเภอปากท่อ, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๕๒} สัมภาษณ์ พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทโร), เจ้าคณะอำเภोजอมบึง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๕๓} สัมภาษณ์ พระครูจริยธรรมานุรักษ์ (วัลลภ จริยธมฺโม), เจ้าคณะอำเภอสวนผึ้ง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๕๔} สัมภาษณ์ พระครูอรัญเขตคณารักษ์ (นิพนธ์ อัครคุณโณ), เจ้าคณะอำเภอบ้านคา, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๕๕} สัมภาษณ์ พระครูโสภิตอาจารย์วัตร (วิวัฒน์ อาจาโร), เจ้าคณะอำเภอดำเนินสะดวก, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๕๖} สัมภาษณ์ พระครูสุธีปริยัติวิธาน (สุภาพ อาตาปโก), ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๕๗} สัมภาษณ์ พระอธิการไพศาล สุทธิจิตโต, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๕๘} สัมภาษณ์ พระสมุห์สมกิจ วรธมฺโม, รองผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๕๙} สัมภาษณ์ พระมหาทวิศักดิ์ คุณธมฺโม, ผู้จัดการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

กิจกรรมของโรงเรียนมีลักษณะของการร่วมมือกันทั้งสถานศึกษา บ้าน วัด และสถาบันต่าง ๆ ในชุมชน ด้วยศรัทธาและความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาทั้งนักเรียนและสังคมตามวิถีแห่งพุทธธรรมเพื่อประโยชน์สุขร่วมกัน^{๒๖๐} ผู้ปกครองได้มีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมของนักเรียนตั้งแต่เริ่มต้น คือ ได้ร่วมตัดสินใจ และร่วมดำเนินการ^{๒๖๑}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีบุคลากรฝ่ายกิจกรรมทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบกิจกรรมนักเรียนอย่างชัดเจน^{๒๖๒} งานกิจกรรมนักเรียนจะมีผู้รับผิดชอบตามขอบข่ายของการบริหารกิจการนักเรียนไว้ชัดเจน เพราะความจำเป็นในการบริหารกิจการนักเรียนการบริหารกิจการนักเรียนคือ งานส่งเสริม พัฒนา ควบคุม และแก้ไขความประพฤติของนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกันเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร^{๒๖๓} มีฝ่ายกิจการนักเรียนดูแลระบบช่วยเหลือนักเรียน และระบบการบริหารจัดการคะแนนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อใช้ในการปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริม ให้นักเรียนทุกคนมีคุณลักษณะของนักเรียนที่ดี^{๒๖๔} ฝ่ายกิจการนักเรียนรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้นักเรียนรู้จักและคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีศรัทธาต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์^{๒๖๕}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดีของสังคม^{๒๖๖} มีกิจกรรมนอกสถานที่เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสภาพจริง เช่น การส่งประกวดทางวิชาการเพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียน เป็นต้น^{๒๖๗} มีกิจกรรมเสริมเพื่อสร้างคุณภาพ ระเบียบวินัย คุณธรรม ศีลธรรม พัฒนานักเรียนให้เก่ง ดี มีสุข อย่างมีประสิทธิภาพ^{๒๖๘}

^{๒๖๐} สัมภาษณ์ นางสาวกานดา อินทรวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชูราษฎร์อุปถัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๖๑} สัมภาษณ์ นางสุทธิวัลย์ สีเหลือง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๖๒} สัมภาษณ์ นางพัชรภรณ์ ธิบุตธิชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีอุปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๖๓} สัมภาษณ์ นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๖๔} สัมภาษณ์ นางสาวผาณิตย์ อุ่มเอิบ, ศิษย์เก่าโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชูราษฎร์อุปถัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๖๕} สัมภาษณ์ นางสาวดารา ไพรมรินทร์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๖๖} สัมภาษณ์ นายจรศักดิ์ ผ่องอารมณ, ครูโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชูราษฎร์อุปถัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๖๗} สัมภาษณ์ นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำนวน, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๖๘} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ มาฆะสวัสดิ์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีการนำหลักธรรมพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักศีล สมาธิ ปัญญา มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน^{๒๖๙} มีการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนใกล้ชิดกับพระพุทธศาสนา^{๒๗๐} ลักษณะกิจกรรมมีความหลากหลายทั้งที่เป็นกิจกรรมประจำวัน ประจำสัปดาห์หรือประจำโอกาสต่าง ๆ ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา^{๒๗๑} มีกิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ แผ่เมตตาและสงบิณังเพื่อทำสมาธิ^{๒๗๒} มีการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนร่วมกับชุมชน เช่น กิจกรรมการหล่อเทียนเข้าพรรษา และมีผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และคนชุมชนในชุมชนร่วมกิจกรรมการหล่อเทียนพรรษา เป็นต้น^{๒๗๓}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีการประเมินผลการดำเนินงานของทุก ๆ กิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ในแผนการปฏิบัติงานประจำปี ตามกรอบระยะเวลาของการดำเนินงานที่กำหนดไว้^{๒๗๔} มีการสรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในแผนการดำเนินงานของโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ^{๒๗๕}

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านกิจกรรมนักเรียน สรุปได้ดังนี้

^{๒๖๙} สัมภาษณ์ นางสาวเพ็ญตะวัน ธนัชโชติกุล, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๗๐} สัมภาษณ์ นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๗๑} สัมภาษณ์ นางลัดดาวัลย์ บุญสม, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๗๒} สัมภาษณ์ นางสาวภาติ จีรัง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๗๓} สัมภาษณ์ นางฉัตร ปันสมทน, ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๗๔} สัมภาษณ์ นายสมพร เหมพันธ์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๗๕} สัมภาษณ์ นางเทียมแข เขิงทวี, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ตารางที่ ๔.๑๑ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านกิจกรรมนักเรียน

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๑	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีนโยบายการจัดกิจกรรมนักเรียนตามแนววิถีพุทธโดยสอดคล้องกับสถาบันที่เป็นศูนย์กลางในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างชัดเจน	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘,	๘
๒	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดีของสังคม	๑๒, ๑๓, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๒๐, ๒๑, ๒๓	๘
๓	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีบุคลากรฝ่ายกิจกรรมทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบกิจกรรมนักเรียนอย่างชัดเจน	๑๐, ๑๔, ๑๕, ๑๘	๔
๔	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แก่นักเรียน	๘, ๑๑, ๒๒	๓
๕	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีการประเมินผลทุกกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้	๒๔, ๒๕	๒

จากตารางที่ ๔.๑๑ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นเกี่ยวกับจุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านกิจกรรมนักเรียน จำนวน ๕ ประเด็นหลัก ได้แก่ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีนโยบายการจัดกิจกรรมนักเรียนตามแนววิถีพุทธโดยสอดคล้องกับสถาบันที่เป็นศูนย์กลางในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างชัดเจน, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดีของสังคม, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีบุคลากรฝ่ายกิจกรรมทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบกิจกรรมนักเรียนอย่างชัดเจน, ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แก่นักเรียน และโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีการประเมินผลทุกกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์จุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านกิจกรรมนักเรียน

บางครั้งมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมนอกห้องเรียนบางประเภททุนดำเนินการจำนวนมาก^{๒๗๖} การออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมนอกห้องเรียนไม่สอดคล้องกับงบประมาณที่มี โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมศึกษาดูงานนอกสถานที่ต่าง ๆ ที่ใช้เงินมาก^{๒๗๗} โดยแท้จริงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาไม่จำเป็นต้องใช้เงินงบประมาณจำนวนมากก็สามารถดำเนินการได้จริงและเกิดประโยชน์แก่นักเรียนอย่างเป็นรูปธรรมได้^{๒๗๘}

ส่วนใหญ่เกิดปัญหาจากการออกแบบกิจกรรมนักเรียนโดยไม่คำนึงถึงความจำเป็นและความพร้อมของโรงเรียน ซึ่งความพร้อมด้านงบประมาณเป็นอันดับแรก ๆ ที่ทุกฝ่ายต้องพิจารณา^{๒๗๙} วัดและองค์กรคณะสงฆ์ให้การสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนการกุศลในพระพุทธศาสนาอย่างเต็มกำลังแต่โดยความเป็นจริง เน้นการนำธรรมะไปสู่ผู้เรียนโดยนำพระสงฆ์เข้าไปสอนหรือเข้าไปเป็นผู้ช่วยสอนหรืออาจให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงโดยการศึกษาจากสถานที่ ณ วัดที่อยู่ในละแวกที่ตั้งของโรงเรียน^{๒๘๐}

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนมีปัญหาเรื่องความจำกัดของงบประมาณ ดังนั้น จึงต้องออกแบบให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง^{๒๘๑} เวลาที่ในการจัดไว้สำหรับการทำกิจกรรมนอกสถานที่มีน้อย การดำเนินการในภาคปฏิบัติทำได้ยาก เพราะผลกระทบจากจำนวนสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรที่มีมากทำให้แบ่งเวลาได้ยาก^{๒๘๒} ทุกฝ่ายอาจไม่ได้ทำความเข้าใจให้ตรงกันว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของงานกิจการนักเรียนเท่านั้น ไม่ใช่ทั้งหมด ดังนั้น จึงควรดำเนินการให้เหมาะสมในกรอบเวลาที่ไม่กระทบกับการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนด้วย^{๒๘๓} จัดกิจกรรมนักเรียนใช้เงินจำนวนมาก ไม่คุ้มค่ากับผลลัพธ์ที่ได้^{๒๘๔}

^{๒๗๖} สัมภาษณ์ พระครูสุภัทรญาณนิวิฐ (บุญยัง ญาณโรจน), เจ้าคณะอำเภอปากท่อ, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๗๗} สัมภาษณ์ พระครูจริยธรรมานุรักษ์ (วัลลภ จริยธมโม), เจ้าคณะอำเภอสวนผึ้ง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๗๘} สัมภาษณ์ พระครูโสภิตอาจารย์วัตร (วิวัฒน์ อาจาโร), เจ้าคณะอำเภอวัดเพลง, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๗๙} สัมภาษณ์ พระอธิการไพศาล สุทธจิตโต, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลภูมิ, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๘๐} สัมภาษณ์ พระครูสุธีปริยัติวิธาน (สุภาพ อาตาปโก), ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปภูมิ, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๘๑} สัมภาษณ์ พระสมุห์สมกิจ วรธมโม, รองผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๘๒} สัมภาษณ์ พระครูอริยเขตคณารักษ์ (นิพนธ์ อคควณโณ), เจ้าคณะอำเภอบ้านคา, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๘๓} สัมภาษณ์ นางเทียมแข เชียงหวี, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลภูมิ, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๘๔} สัมภาษณ์ นางสาวผาณิตย์ อุ่มเอิบ, ศิษย์เก่าโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลภูมิ, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

จุดอ่อนสำคัญประการหนึ่ง คือ ความแตกต่างของพื้นฐานเด็กนักเรียนที่ไม่เท่าเทียมกัน อาจยากต่อการพัฒนา เพราะไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะดึงศักยภาพเด็กที่มีพื้นฐานไม่เท่ากัน ให้พัฒนาไปพร้อม ๆ กันอย่างมีประสิทธิภาพได้^{๒๘๕} โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นโรงเรียนที่ให้โอกาสกับเด็กนักเรียนทุกประเภท ฉะนั้น จึงประสบปัญหาเรื่องระดับความสามารถทางปัญญาของนักเรียนที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญต่อการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างยิง^{๒๘๖}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ โดยให้มีการดำเนินการบริหารกิจการนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเกิดความสงบเรียบร้อยในโรงเรียน ให้ส่งเสริมการเรียนการสอนผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา ให้นักเรียนแต่ละคนได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถเฉพาะตนเต็มตามศักยภาพ ให้นักเรียนที่มีปัญหาด้านต่าง ๆ ได้รับความช่วยเหลือและแก้ไขพฤติกรรมให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ใ้บุคลากรในโรงเรียนรู้จักควบคุมตนเองให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และให้เข้าใจรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยรู้จักใช้สิทธิและทำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้อง ดังกล่าวนี เห็นได้ว่าการกำหนดเป้าหมายจำนวนมากซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติได้ยาก เพราะข้อจำกัดด้านเวลา^{๒๘๗} การควบคุมการบรรลุผลตามเป้าประสงค์ยากมาก เพราะมีนโยบายเร่งด่วนแทรกมาเรื่อย ในขณะที่มีกิจกรรมนักเรียนมากอยู่แล้ว^{๒๘๘}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งจัดกิจกรรมที่ตามสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังมากเกินไป เกิดปัญหาหลักสูตรแน่น^{๒๘๙} กิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมนอกชั้นเรียน แม้เป็นส่วนหนึ่งของกิจการนักเรียนที่โรงเรียนได้จัดขึ้นเพื่อสร้างโอกาสในการเรียนรู้ให้แก่^{๒๙๐} นักเรียน กิจกรรมเสริมมีมากเกินไปจนความจำเป็น ทำให้กินเวลาเรียนปกติไป^{๒๙๑} โดยแท้จริง การบริหารกิจการนักเรียนมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะพัฒนานักเรียนให้เกิดระเบียบวินัยและความสงบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกันของนักเรียนตามสมควร^{๒๙๒}

^{๒๘๕} สัมภาษณ์ พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทโร), เจ้าคณะอำเภอจอมบึง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๘๖} สัมภาษณ์ พระมหาทวีศักดิ์ คุณธมโม, ผู้จัดการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๘๗} สัมภาษณ์ นางพัชรารณ ริบุทธิชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๘๘} สัมภาษณ์ นางสาวกานดา อินทวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๘๙} สัมภาษณ์ นายจรศักดิ์ ผ่องอารมณ, ครูโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๙๐} สัมภาษณ์ นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำนวน, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๙๑} สัมภาษณ์ นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๙๒} สัมภาษณ์ นายสมพร เหมพันธ์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร^{๒๙๓} บางแห่งขาดการจัดทำระเบียบสนธิสัญญาเพื่อรับทราบข้อมูลต่าง ๆ ของนักเรียน ได้แก่ ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ เป็นต้น^{๒๙๔} บางโรงเรียนไม่ได้ดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหาเป็นรายบุคคล^{๒๙๕} การปรึกษากับผู้ปกครองวางแผนการแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ของนักเรียน ไม่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ^{๒๙๖}

ปัญหาประการหนึ่ง คือ เรื่องข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ซึ่งโดยปกติต้องไม่นำไปเปิดเผยยกเว้นเพื่อขอความช่วยเหลือนักเรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยไม่ระบุชื่อ-สกุลจริงของนักเรียนและการเปิดเผยควรเป็นไปในลักษณะที่ให้เกียรตินักเรียนและผู้ปกครองด้วย^{๒๙๗} โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งอาจไม่ได้พิจารณาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนให้ครบถ้วน จึงไม่สามารถหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับเหมาะสมกับสาเหตุนั้น ๆ เพราะโดยความเป็นจริงปัญหาอาจมีได้เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียว แต่อาจจะเกิดจากหลายสาเหตุที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน^{๒๙๘} การช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนหรือปัญหาส่วนตัวอาจไม่ได้ประสานงานกับผู้ปกครองอย่างเป็นทางการ^{๒๙๙}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาและครูแนะแนวบางท่านอาจไม่เข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนแต่ละคนอย่างแท้จริง การช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จกับนักเรียนคนหนึ่ง ก็อาจไม่เหมาะสมกับนักเรียนอีกคนหนึ่งเนื่องจากความแตกต่างของบุคคล ดังนั้น การดูแลนักเรียนในระหว่างที่กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ จำเป็นต้องให้ครูหรืออาจารย์แนะแนวได้เรียนรู้และฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละปัญหาในนักเรียนแต่ละคน และควรสร้างความตระหนักว่าไม่มีสูตรสำเร็จตายตัวสำหรับดูแลหรือช่วยเหลือนักเรียนทุก ๆ คน แต่ทุกปัญหาของนักเรียนทุก ๆ คนย่อมมีแนวทางที่เหมาะสมสำหรับใช้ในการแก้ไขปัญหานั้น^{๓๐๐}

^{๒๙๓} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ มามะสวัสดิ์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๙๔} สัมภาษณ์ นางสาวเพ็ญตะวัน ธนโชติกุล, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๙๕} สัมภาษณ์ นางสาวดารา ไพรรณินทร์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๙๖} สัมภาษณ์ นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๙๗} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ บุญสม, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๙๘} สัมภาษณ์ นางสาวภาณี จีรัง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๙๙} สัมภาษณ์ นางสาวสุวิทย์ สีเหลือง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๐๐} สัมภาษณ์ นางฉัตร ปันสมตน, ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านกิจกรรมนักเรียน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๒ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านกิจกรรมนักเรียน

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๑	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่ง ออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมนอก ห้องเรียนบางประเภทไม่สอดคล้องกับงบประมาณ และโครงสร้างด้านระยะเวลา	๑, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๙, ๑๕, ๒๕	๙
๒	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่ง จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีมากเกินไปจนความจำเป็นกว่า ความคาดหวังผลการเรียนรู้	๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๒๔	๖
๓	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางขาด ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่มีประสิทธิภาพ	๑๖, ๑๗, ๑๘, ๑๙, ๒๐, ๒๑, ๒๒, ๒๓	๘
๔	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาประสบ ปัญหาความแตกต่างของพื้นฐานเด็กนักเรียนที่ไม่เท่า เทียมกันซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียน	๒, ๘	๒

จากตารางที่ ๔.๑๒ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านกิจกรรมนักเรียน จำนวน ๔ ประเด็นหลัก ได้แก่ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมนอกห้องเรียนบางประเภทไม่สอดคล้องกับงบประมาณและโครงสร้างด้านระยะเวลา โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีมากเกินไปจนความจำเป็นกว่าความคาดหวังผลการเรียนรู้, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร และโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาประสบปัญหาความแตกต่างของพื้นฐานเด็กนักเรียนที่ไม่เท่าเทียมกันซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียน

การวิเคราะห์โอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านกิจกรรมนักเรียน

วัดและคณะสงฆ์ให้การสนับสนุนกิจกรรมนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา^{๓๐๑} องค์การสงฆ์สนับสนุนการจัดกิจกรรมในทุก ๆ สถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กิจกรรมที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ เจริญปัญญา ก่อนเข้าเรียน เข้า-ป่าย และกิจกรรมการบูรณาการวิถีพุทธในทุกกลุ่มสาระ และกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา^{๓๐๒} สนับสนุนการใช้หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาหรือพระราชดำรัส/พระราชดำริสำคัญต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น หรือหลักบวร (บ้าน-วัด-โรงเรียน) มาใช้เป็นหลักการหรือแนวทางในการดำเนินการปลูกฝังคุณธรรมและความสำนึกในความเป็นไทย^{๓๐๓} คณะสงฆ์มีนโยบายส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนในสถานศึกษาต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชน โดยอย่างน้อยที่สุด คือ ชยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ และกตัญญู^{๓๐๔}

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีส่งผลให้เด็กนักเรียนเปิดโลกทัศน์หรือหาความรู้ได้จากแหล่งอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น^{๓๐๕} ปัจจุบันมีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือ ICT เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูง สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้ต่อเนื่อง ทั้งในระบบนอกระบบ ตลอดจนการเรียนรู้ตามอัธยาศัย^{๓๐๖}

พุทธศาสนิกชนให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา โรงเรียนสามารถเปิดรับบริจาคจากผู้ปกครองและคนในชุมชน และได้ผลตอบแทนเป็นอย่างดี^{๓๐๗} เนื่องจาก คนในชุมชนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา จึงให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดี ทั้งกำลังแรงงาน และกำลังทรัพย์^{๓๐๘} คนในชุมชนให้ความร่วมมือสนับสนุนกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน รวมถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีจิตสาธารณะ และความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วย^{๓๐๙}

^{๓๐๑} สัมภาษณ์ พระครูสุภัทรญาณนิวัฐ (บุญยัง ญาณโรจน), เจ้าคณะอำเภอปากท่อ, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๐๒} สัมภาษณ์ พระครูจริยธรรมานุรักษ์ (วัลลภ จริยธมโม), เจ้าคณะอำเภอสวนผึ้ง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๐๓} สัมภาษณ์ พระครูโสภิตอาจารย์วัตร (วิวัฒน์ อาจารย์โร), เจ้าคณะอำเภอดำเนินสะดวก, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๐๔} สัมภาษณ์ พระครูสุธีปริยัติวิธาน (สุภาพ อาตมาโก), ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๐๕} สัมภาษณ์ พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทโร), เจ้าคณะอำเภोजอมบึง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๐๖} สัมภาษณ์ พระครูอรุณเขตคณารักษ์ (นิพนธ์ อัครคุณโณ), เจ้าคณะอำเภอบ้านคา, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๐๗} สัมภาษณ์ พระอธิการไพศาล สุทธิจิตโต, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๐๘} สัมภาษณ์ พระมหาทวิศักดิ์ คุณธมโม, ผู้จัดการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๐๙} สัมภาษณ์ พระสมุห์สมกิจ วรธมโม, รองผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาอย่างยิ่งในกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งสร้างเด็กนักเรียนให้เป็นคนดีและคนเก่ง^{๓๑๐} ผู้ปกครองให้การอุปถัมภ์ตามกำลังความสามารถที่กระทำได้ เช่น การสนับสนุนเงิน หรือวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น^{๓๑๑} ผู้ปกครองเห็นความสำคัญและสนับสนุนให้หล่อหลอมพฤติกรรมนักเรียนโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือ^{๓๑๒}

ผู้ปกครองทุกคนต้องการให้บุตรหลานได้รับการปลูกฝังค่านิยมคุณธรรมเพื่อให้มีภูมิคุ้มกันต่อปัญหาอาชญากรรม ปัญหาทุจริต ปัญหาอบายมุข ที่แวดล้อมอยู่ในสังคมปัจจุบัน^{๓๑๓} ผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียนเร่งส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน และพร้อมจะอุทิศอุทิศตน โดยเสียสละแรงกาย แรงทรัพย์ และเวลา เข้าช่วยเหลือหรือสนับสนุนอย่างเต็มที่กำลังความสามารถที่จะกระทำได้^{๓๑๔}

สังคมไทยในปัจจุบันต้องการให้เด็กและเยาวชนของประเทศได้รับการปลูกฝังค่านิยมคุณธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เน้นการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ^{๓๑๕} สังคมต้องการกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับการปลูกฝังค่านิยมคุณธรรมแก่คนในสังคม^{๓๑๖} โดยทุกภาคส่วนในสังคมไม่ว่าจะเป็นสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันการเมือง รวมทั้งสถาบันวิชาชีพต่าง ๆ ต้องการให้มีการสรรค์สร้างคุณธรรมจริยธรรมที่งดงามให้เกิดขึ้นแก่เด็กและเยาวชนในสังคมไทยอย่างเป็นรูปธรรม^{๓๑๗}

คนในสังคมทุกวันนี้ ต้องการให้สถานศึกษาทุก ๆ สถานศึกษา สร้างแรงจูงใจและปรับเปลี่ยนกระบวนความคิดของเด็ก เยาวชน และวัยรุ่น ให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการมีคุณธรรมจริยธรรม และต้องการให้พ่อแม่สามารถสร้างแรงจูงใจและค่านิยมสุจริตให้ลูก^{๓๑๘}

^{๓๑๐} สัมภาษณ์ นางพัชราภรณ์ ธิบุตธิชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๑๑} สัมภาษณ์ นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๑๒} สัมภาษณ์ นางลัดดาวัลย์ บุญสม, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๑๓} สัมภาษณ์ นางสาวภาติ จีรัง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๑๔} สัมภาษณ์ นางสาวอิวิทย์ สีเหลือง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๑๕} สัมภาษณ์ นางสาวกานดา อินทรวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชูรอุปถัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๑๖} สัมภาษณ์ นายจรศักดิ์ ผ่องอารมณ, ครูโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชูรอุปถัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๑๗} สัมภาษณ์ นางสาวผาณิตย์ อุ่มเอิบ, ศิษย์เก่าโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชูรอุปถัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๑๘} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ มาฆะสวัสดิ์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ประเทศไทยต้องการประสบความสำเร็จในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับประชาชนของประเทศ จึงจำเป็นต้องสร้างขึ้นตั้งแต่ในวัยเยาว์ โดยให้เด็กและเยาวชนเกิดความตระหนักในเรื่องนี้อย่างแท้จริง^{๓๑๙} ปัจจุบัน มีการต่อต้านการทุจริต ดังนั้น สถาบันครอบครัว และสถาบันการศึกษาจึงนับเป็นสถาบันลำดับแรก ๆ ที่สำคัญในการหล่อหลอมคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่เด็กและเยาวชนที่จะเติบโตเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไปในอนาคต^{๓๒๐}

ปัจจุบันสังคมไทยกำลังประสบกับวิกฤตการณ์ความขัดแย้ง การแตกแยกของคนในชาติที่ได้ทวีความรุนแรง เกิดปรากฏการณ์การแบ่งพวกของประชาชนเป็นฝักฝ่ายอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นการสร้างสถานะของความเป็นพวกเราหรือความเป็นอื่น และเป็นการสร้างความเกลียดชังจนนำมาสู่การทำลายกันทางความคิด คำพูด และการกระทำของประชาชนในประเทศไทยอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน จนทำให้เกิดปฏิกิริยาของสาธารณะชนอย่างเห็นได้ชัด ภาครัฐจึงรณรงค์ให้ทุกฝ่ายหันมาปรองดองสมานฉันท์ และหาวิธีอยู่ร่วมกันโดยสันติ โดยอาศัยหลักธรรมที่เน้นการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของศาสนาพุทธเป็นแนวทางในการปฏิบัติ และหันกลับมาให้ความสำคัญกับการปลูกฝังค่านิยมที่ดีแก่ประชาชนตั้งแต่ในวัยเยาว์^{๓๒๑}

รัฐบาลให้การอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียน เป็นบัตรค่าเล่าเรียน ร้อยละ ๑๐๐ ของค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียนตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๓๙ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการอุดหนุนเป็นเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนโรงเรียนเอกชน ซึ่งได้แก่ โรงเรียนเอกชนที่สำนักพระราชวังเป็นผู้รับใบอนุญาต โรงเรียนสงเคราะห์เด็กยากจนตามพระราชประสงค์ โรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ หรือพระราชินูปถัมภ์ที่จัดการศึกษาเพื่อการกุศล โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา และโรงเรียนการศึกษาพิเศษหรือการศึกษาสงเคราะห์หรือโรงเรียนประเภทอื่นที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควรให้ความอนุเคราะห์เป็นกรณีพิเศษ^{๓๒๒}

ภาครัฐให้การสนับสนุนงบประมาณรายหัวของนักเรียน แต่โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาต้องขอความเห็นชอบจำนวนนักเรียนที่ขอเบิกค่าใช้จ่ายรายหัวและแผนการใช้จ่ายเงินค่าใช้จ่ายรายหัวประจำปีการศึกษาที่ขอรับการอุดหนุน พร้อมงบดุลปีการศึกษาที่ผ่านมาต่อคณะกรรมการอำนวยการโรงเรียนอย่างช้าภายในเดือนมิถุนายนของแต่ละปี และให้จัดทำบัญชีการเงินและบัญชีอื่นตามที่กำหนดอย่างเคร่งครัดด้วย^{๓๒๓}

^{๓๑๙} สัมภาษณ์ นางสาวเพียงตะวัน ธนัชโชติกุล, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๒๐} สัมภาษณ์ นางสาวดารา ไพรรณินทร์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๒๑} สัมภาษณ์ นางฉัตร ปันสมตน, ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๒๒} สัมภาษณ์ นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำนวน, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๒๓} สัมภาษณ์ นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจำนวนมากเข้าร่วมเป็นสมาชิกสมาคมโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา (พ.ศ. ๒๕๕๙ มีสมาชิกจำนวน ๑๑๔ โรงเรียน) เพื่อประโยชน์ด้านความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียน และสร้างสรรค์สังคมอุดมปัญญา^{๓๒๔} โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาทั่วประเทศมีการประชุมกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาสรจร เพื่อร่วมกันพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมและปรับปรุงตามสภาพปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ^{๓๒๕}

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับโอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านกิจกรรมนักเรียน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๓ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับโอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านกิจกรรมนักเรียน

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๑	ผู้ปกครองและพุทธศาสนิกชนทั่วไปให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน	๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๙, ๒๐, ๒๑, ๒๒	๘
๒	สังคมไทยในปัจจุบันต้องการให้เด็กและเยาวชนได้รับการปลูกฝังค่านิยมคุณธรรม	๑๑, ๑๒, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๒๓	๗
๓	วัดและคณะสงฆ์ให้การสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา	๑, ๓, ๕, ๖	๔
๔	การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีเอื้อให้เด็กนักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ได้เพิ่มมากขึ้น	๒, ๔	๒
๕	รัฐบาลให้การอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียน	๑๓, ๑๔,	๒
๖	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจำนวนมากเข้าร่วมเป็นสมาชิกสมาคมโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเพื่อประโยชน์ด้านความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียน	๒๔, ๒๕	๒

^{๓๒๔} สัมภาษณ์ นายสมพร เหมพันธ์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๒๕} สัมภาษณ์ นางเทียมแข เชียงทวี, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

จากตารางที่ ๔.๑๓ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นเกี่ยวกับโอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านกิจกรรมนักเรียน จำนวน ๖ ประเด็นหลัก ได้แก่ ผู้ปกครองและพุทธศาสนิกชนทั่วไปให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน, สังคมไทยในปัจจุบันต้องการให้เด็กและเยาวชนได้รับการปลูกฝังค่านิยมคุณธรรม, วัดและคณะสงฆ์ให้การสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา, การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีเอื้อให้เด็กนักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ได้เพิ่มมากขึ้น, รัฐบาลให้การอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียน และโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจำนวนมากเข้าร่วมเป็นสมาชิกสมาคมโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเพื่อประโยชน์ด้านความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียน

การวิเคราะห์อุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านกิจกรรมนักเรียน

สังคมไทยยุคนี้ คือ โลกยุคโลกาภิวัตน์ หรือโลกไร้พรมแดน กระแสวัฒนธรรมตะวันตกไหลบ่าเข้ามาอย่างท่วมท้น เสมือนว่าน้ำป่าที่ล้นเอื่อยามที่ฝนตกชุกจนฉ่ำผืนดิน ยากที่จะต้านกระแสนั้นไว้ได้ เพราะเป็นภัยที่เกิดจากธรรมชาติ ผลกระทบของกระแสวัฒนธรรมตะวันตกมีผลต่อการพฤติกรรมของเด็กไทยในปัจจุบันเป็นอันมาก^{๓๒๖} อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกที่แผ่มาในรูปแบบต่าง ๆ ตามภาพยนตร์ สื่อมวลชน และเทคโนโลยีออนไลน์ ซึ่งเยาวชนบริโภคอยู่จนคิดว่าเป็นวัฒนธรรมสากล จนหลงไปว่าเป็นอารยธรรม จนทำให้หลงลืมภูมิปัญญาดั้งเดิมที่สั่งสมไป จนยากที่จะถอนออกไปได้^{๓๒๗} ยุคของการสื่อสารมีสิ่งที่แอบแฝงเข้ามาพร้อมกับสาระนั้นคือการโฆษณาอมเมาในเชิงธุรกิจ พยายามสร้างกระแสความนิยมในสินค้าด้วยการโฆษณาชวนเชื่อ จนกลายเป็นความนิยม ซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดผลกระทบและเป็นปัญหาในกลุ่มเด็กวัยรุ่น^{๓๒๘}

ค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ในสังคมไทยปัจจุบันที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ค่านิยมบริโภคนิยมตามลัทธิทุน ที่ล่อหลอกให้มีการใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือย ซื้อข้าวของเครื่องใช้ที่ไม่จำเป็นหรือซื้อของราคาแพง เช่น มีของใช้ที่มียี่ห้อราคาแพง ๆ มีเครื่องประดับในตัวมากมาย แล้วในที่สุดก็จะเบื่อง่าย ไม่รักษาวินัยของ ไม่ได้เห็นคุณค่าของของที่ซื้อมา ไม่ดูแลทะนุถนอม เมื่อของเสียหรือหายก็ซื้อใหม่ และไม่สามารถที่จะมีความยั้งคิดหรือจัดการกับเรื่องการใช้เงินได้ ในเด็กเล็กไม่เป็นปัญหามากนัก เนื่องจากว่าสิ่งที่เด็กสนใจราคายังไม่สูงมาก แต่ในเด็กวัยรุ่นน่าจะเห็นในลักษณะนี้จำนวนมาก^{๓๒๙}

^{๓๒๖} สัมภาษณ์ พระครูสุภัทรญาณนิวิฐ (บุญยัง ญาณโรจน), เจ้าคณะอำเภอบางแพ, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๒๗} สัมภาษณ์ พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทโร), เจ้าคณะอำเภोजอมบึง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๒๘} สัมภาษณ์ พระครูโสภิตอาจารย์วัตร (วิวัฒน์ อาจาโร), เจ้าคณะอำเภอดงหลวง, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๒๙} สัมภาษณ์ พระครูอรุณเขตคณารักษ์ (นิพนธ์ อคควณโณ), เจ้าคณะอำเภอบ้านคา, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

กระแสวัฒนธรรมตะวันตกเป็นกระแสวัฒนธรรมบริโภคนิยม ในขณะที่วัฒนธรรมไทยดั้งเดิมเป็นวัฒนธรรมประเพณีนิยมตามแนวพระพุทธศาสนา หากปล่อยไว้โดยไม่ทำอะไรสักอย่าง การปลูกฝังค่านิยมทางพุทธศาสนาแก่เด็ก ๆ คงกระทำได้น้อยกว่าในปัจจุบัน^{๓๓๐} เป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายต้องเร่งรณรงค์ส่งเสริมวัฒนธรรมกันอย่างจริงจัง เหตุผลก็คือ การเปลี่ยนแปลงนั้นจะเป็นการค่อยยอมรับเข้ามาอย่างช้า ๆ แต่เมื่อรับมาแล้วหรือเปลี่ยนไปแล้ว จะแก้ไขให้เหมือนเดิมได้ยากยิ่ง เพราะจะถูกถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งทันที จนถึงวันนี้คงไม่สามารถบอกให้เด็กหรือวัยรุ่นหันไปสวมเสื้อคอกระเช้า นุ่งผ้าถุงไปเดินห้างสรรพสินค้า หรือให้คุณตาคุณยายนุ่งโจงกระเบนคงทำได้ยากยิ่ง หากปล่อยให้ทุกอย่างลื่นไหลอย่างนี้ นับวันวัฒนธรรมที่งดงามของไทยเราจะหมดไปหรือถูกรวบงาจากวัฒนธรรมของชาติอื่น ๆ จนหมดสิ้น^{๓๓๑}

สภาพสังคมไทยขณะนี้มีความเสี่ยงมากมายล้อมรอบตัวเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนจำนวนมากซึมซับพฤติกรรมความรุนแรง สื่อลามกอนาจาร เสพยาเสพติด มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร อยู่ในแหล่งมั่วสุม และอื่น ๆ^{๓๓๒} ภาพยนตร์หรือละครบางเรื่องทางโทรทัศน์หล่อหลอมให้เด็กและเยาวชนมีนิสัยและกิริยามารยาทก้าวร้าว ขาดความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ไม่ปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม^{๓๓๓} ค่านิยมที่ไม่ดีของต่างชาติแผ่มาทางเทคโนโลยีสมัยใหม่แผ่มาตามศูนย์การค้าขนาดใหญ่ ร้านอาหาร แหล่งบันเทิงทุกรูปแบบ ซึ่งนับวันจะเติบโตและขยายใหญ่ขึ้นเป็นแหล่งเผยแพร่ค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์กับเด็ก^{๓๓๔} โลกาภิวัตน์ บริโภคนิยม เพศเสรี ยาเสพติด กำลังกลายเป็นวิถีชีวิตพื้นฐานของเด็กไทยเข้าไปทุกที^{๓๓๕} สังคมไทยขาดการควบคุม และการระบอบของ บุห์รี เหล้า เบียร์ สารระเหย ยาบ้า ยาเลิฟ ยาไอ ซึ่งเกิดขึ้นมา ๗-๘ ปี และระบอบเข้าสู่บ้านและโรงเรียนอย่างมากมาย แม้มีการประกาศสงครามกับยาเสพติดจนลดน้อยลง แต่ปัญหายาเสพติด ยาบ้าก็กลับมาใหม่ สิ่งเหล่านี้ คือ ภัยอันตรายที่น่ากลัวที่สุดของสังคมไทยที่มีต่อเด็กนักเรียนในสถานศึกษาทุกประเภท ไว้เว้นแม้แต่ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา^{๓๓๖}

^{๓๓๐} สัมภาษณ์ พระครูสุธีปริยัติวิธาน (สุภาพ อาตาปโก), ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๓๑} สัมภาษณ์ พระครูจริยธรรมานุรักษ์ (วัลลภ จริยธมโม), เจ้าคณะอำเภอสวนผึ้ง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๓๒} สัมภาษณ์ นางสาวผานิตย์ อุ่มเอิบ, ศิษย์เก่าโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปกัณณ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๓๓} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ มาฆะสวัสดิ์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๓๔} สัมภาษณ์ นางสาวเพียงตะวัน ธนโชติกุล, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๓๕} สัมภาษณ์ นางสาวดาราร ไพรนรินทร์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๓๖} สัมภาษณ์ นางฉัตร ปันสมตน, ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

งบประมาณจัดการศึกษาที่ได้รับจากรัฐบาลไม่เพียงพอต่อการพัฒนากิจการนักเรียน^{๓๓๗} การพัฒนากิจการนักเรียนต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ขณะที่ปัจจุบัน งบประมาณที่ได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐมีน้อย^{๓๓๘} แม้ภาครัฐให้การอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียน ๑๐๐% แต่ก็ไม่เพียงพอต่อการพัฒนากิจการนักเรียนตามเจตนารมณ์ของโรงเรียนได้อย่างแท้จริง^{๓๓๙} งบประมาณจากรัฐบาลมีน้อย และมีแนวโน้มลดลงทุกปี ตามสัดส่วนของนักเรียนที่ลดน้อยลงด้วย^{๓๔๐}

ปัญหาเรื่องงบประมาณมีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาทั้งระบบ ไม่เว้นแม้แต่ด้านกิจการนักเรียน เพราะยังรวมถึงขวัญและกำลังใจของครูที่ถดถอยลงทุกวันด้วย^{๓๔๑} งบประมาณที่โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐมีน้อย^{๓๔๒} เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนของรัฐบาลที่มีจำนวนเด็กนักเรียนเท่า ๆ กัน จะเห็นได้ชัดเจนว่า โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐน้อยกว่า^{๓๔๓} ความจำกัดของงบประมาณส่งผลต่อการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน รวมไปถึงการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้นอกชั้นเรียนด้วย^{๓๔๔} ปัญหาด้านงบประมาณจากรัฐบาลนี้ไม่ใช่เป็นเรื่องใหม่ เพราะเป็นปัญหาที่มีการพูดคุยกันมานาน และมีการกล่าวถึงในทุก ๆ เวที หรือทุก ๆ ที่ประชุม แม้ภาครัฐจะจัดสรรเพิ่มเติมให้ทุกปี แต่ก็ยังเป็นสัดส่วนที่น้อย เมื่อเทียบกับโรงเรียนประเภทอื่น ๆ^{๓๔๕}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา เป็นเสมือนสถานสงเคราะห์ทางการศึกษาแก่ผู้ที่ยังไม่สามารถเลือกรับนักเรียนที่มีศักยภาพในการพัฒนาตนเองสูงได้อย่างแท้จริง เพราะมีจุดมุ่งหมายการจัดตั้งเพื่อสงเคราะห์เด็กยากจนและเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา นั่นเอง^{๓๔๖}

^{๓๓๗} สัมภาษณ์ พระอธิการไพศาล สุทธิจิตโต, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลภูมิ, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๓๘} สัมภาษณ์ พระสมุห์สมกิจ วรธมโม, รองผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๓๙} สัมภาษณ์ นางสาวกานดา อินทรวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลภูมิ, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๔๐} สัมภาษณ์ นางพัชรารณ ธิปฤทธิชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีอุบลภูมิ, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๔๑} สัมภาษณ์ นายขจรศักดิ์ ผ่องอารมณ, ครูโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลภูมิ, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๔๒} สัมภาษณ์ นางสาวอังสุรีย์ ศรีคานวน, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๔๓} สัมภาษณ์ นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๔๔} สัมภาษณ์ นายสมพร เหมพันธ์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลภูมิ, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๔๕} สัมภาษณ์ นางเทียมแข เขียวทวี, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลภูมิ, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๔๖} สัมภาษณ์ พระมหาทวีศักดิ์ คุณธมโม, ผู้จัดการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีอุบลภูมิ, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

สภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนที่ทำให้เด็กมีความเสี่ยงต่อการแสดงพฤติกรรมในทางที่ผิด^{๓๔๗} ละแวกบ้านของนักเรียนเต็มไปด้วยสื่อลามกราคาถูก หาง่าย เด็กและเยาวชนสามารถหาดูได้ฟรี จากการส่งต่อในรูปแบบของคลิปวิดีโอ เป็นต้น นอกจากนี้ เด็กยังสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่มีภาพโป๊ เรื่องราวลามกอนาจารมากกว่าบนเว็บไซต์^{๓๔๘} ชุมชนชนบทปัจจุบันมีสิ่งไม่ดีรายล้อม หล่อหลอมเด็กให้เติบโตขึ้นกับสังคมที่เสี่ยงและอันตรายยิ่ง ยากที่โรงเรียนและผู้ปกครองจะป้องกันได้โดยง่าย^{๓๔๙} สิ่งแวดล้อมในชุมชนรอบตัวเด็กและเยาวชนโดยภาพรวมมีความเสี่ยงและยากต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เช่น ร้านเกมส์ที่เปิดอยู่หน้าโรงเรียน เป็นต้น^{๓๕๐}

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับอุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านกิจกรรมนักเรียน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๔ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับอุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านกิจกรรมนักเรียน

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๑	ค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ในสังคมไทยปัจจุบันที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘	๑๐
๒	งบประมาณจัดการศึกษาที่ได้รับจากรัฐบาลไม่เพียงพอต่อการพัฒนากิจการนักเรียน	๗, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๒๔, ๒๕	๙
๓	สภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนที่ทำให้เด็กมีความเสี่ยงต่อการแสดงพฤติกรรมในทางที่ผิด	๑๙, ๒๐, ๒๑, ๒๒	๔
๔	รัฐบาลกำหนดให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นสถานสงเคราะห์ทางการศึกษา จึงไม่สามารถเลือกรับนักเรียนที่มีศักยภาพในการพัฒนานตนเองสูงได้อย่างแท้จริง	๘, ๒๓	๒

^{๓๔๗} สัมภาษณ์ นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๔๘} สัมภาษณ์ นางลัดดาวัลย์ บุญสม, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๔๙} สัมภาษณ์ นางสุภาณี จีรัง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๕๐} สัมภาษณ์ นางสาวธิวัลย์ สีเหลือง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

จากตารางที่ ๔.๑๔ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นเกี่ยวกับอุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านกิจกรรมนักเรียนจำนวน ๔ ประเด็นหลัก ได้แก่ ค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ในสังคมไทยปัจจุบันที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน, งบประมาณจัดการศึกษาที่ได้รับจากรัฐบาลไม่เพียงพอต่อการพัฒนาการเรียนการสอน, สภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนที่ทำให้เด็กมีความเสี่ยงต่อการแสดงพฤติกรรมในทางที่ผิด และรัฐบาลกำหนดให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นสถานสงเคราะห์ทางการศึกษาจึงไม่สามารถเลือกรับนักเรียนที่มีศักยภาพในการพัฒนาตนเองสูงได้อย่างแท้จริง

การวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารงานบุคคล

ข้อดี คือ บุคลากรทุกระดับมีความตั้งใจดี มีเจตนามุ่งมั่นในการทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ทั้งประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับโรงเรียน นักเรียน และพระพุทธศาสนา^{๓๕๑} บุคลากรมุ่งมั่นอุทิศตนในการทำงานเพื่อลูกศิษย์^{๓๕๒} บุคลากรมีจิตสำนึก เสียสละ และอุทิศตนแก่งานด้านการศึกษา^{๓๕๓} บุคลากรทุกฝ่าย ทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายปฏิบัติการ และฝ่ายสนับสนุน ต่างอุทิศตนทำงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน และเพื่อประโยชน์แก่นักเรียนเป็นสำคัญ^{๓๕๔} ผู้ที่ได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจะได้รับรู้ด้วยตนเองว่า ทั้งผู้อำนวยการ ครู และเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนได้อุทิศตนเพื่อปฏิบัติงานนอกเวลาอยู่เสมอและไม่แสวงประโยชน์จากนักเรียน นี่เป็นวัฒนธรรมองค์กร^{๓๕๕}

ผู้บริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาส่วนใหญ่มีความรู้และทักษะด้านการบริหารงานบุคคล^{๓๕๖} ผู้บริหารมีภูมิความรู้ มีวุฒิการศึกษาทางการบริหาร และมีความเข้าใจในการบริหารงานบุคลากร สามารถใช้คนได้ถูกกับงาน ตามภาษาอังกฤษว่า Put the Right Man in the Right Job^{๓๕๗} บุคลากรของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนตามสายการบังคับบัญชา ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีตามที่ผู้บังคับบัญชาสั่งการ^{๓๕๘}

^{๓๕๑} สัมภาษณ์ พระครูสุภัทรญาณนิวิฐ (บุญยัง ญาณโรจน), เจ้าคณะอำเภอปากท่อ, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๕๒} สัมภาษณ์ พระครูจริยธรรมานุรักษ์ (वलลภ จริยธมโม), เจ้าคณะอำเภอสวนผึ้ง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๕๓} สัมภาษณ์ พระครูโสภิตอาจารย์วัตร (วิวัฒน์ อาจาโร), เจ้าคณะอำเภอดำเนินสะดวก, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๕๔} สัมภาษณ์ พระครูสุธีปริยัติวิธาน (สุภาพ อาตาปโก), ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๕๕} สัมภาษณ์ พระมหาทวิศักดิ์ คุณธมโม, ผู้จัดการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๕๖} สัมภาษณ์ พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทโร), เจ้าคณะอำเภอดำเนินสะดวก, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๕๗} สัมภาษณ์ นายขจรศักดิ์ ผ่องอารมณ, ครูโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๕๘} สัมภาษณ์ พระครูอรุณเขตคณารักษ์ (นิพนธ์ อคควณโณ), เจ้าคณะอำเภอบ้านคา, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ครูให้ความสนใจเอาใจใส่นักเรียน^{๓๕๙} ครูมีความรับผิดชอบในการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน รวมถึง กิจกรรมที่โรงเรียน วัด และหมู่บ้าน ร่วมมือกันจัดขึ้นเป็นอย่างดี^{๓๖๐} โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีบริหารงานบุคคลในรูปแบบขององค์คณะ ที่เป็นคณะกรรมการบริหารโรงเรียน^{๓๖๑} ผู้ปกครองนักเรียนบางท่านได้รับเลือกเป็นตัวแทนเข้าร่วมบริหารงานของโรงเรียน โดยร่วมเป็นหนึ่งในคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาด้วย^{๓๖๒}

ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาส่วนใหญ่เป็นต้นแบบทางความประพฤติที่ดีแก่นักเรียน และทุ่มเท เสียสละตนเองเพื่อโรงเรียน และยังโน้มน้าวผู้อื่นให้เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ของโรงเรียน และประโยชน์ของนักเรียนด้วย^{๓๖๓} ครูโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาส่วนใหญ่สอบผ่านหลักสูตรธรรมศึกษาชั้นเอกได้^{๓๖๔} ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่เป็นต้นแบบที่ดีแก่นักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้บริหารและครูของโรงเรียนที่เป็นพระสงฆ์^{๓๖๕} บุคลากรของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามุ่งมั่นอุทิศตนในการทำงาน และเป็นแบบอย่างที่ดีและลูกศิษย์ของตน^{๓๖๖} ครูส่วนใหญ่มีกิริยามารยาทที่ดี มีอัธยาศัยดี พูดจาสุภาพ เรียบร้อย และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองนักเรียน^{๓๖๗} ครูมีความยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม ประพฤติปฏิบัติตนอย่างถูกต้องเหมาะสมทั้งตามกฎหมาย คุณธรรม จรรยาบรรณของความเป็นครู^{๓๖๘} ครูทุกคนมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ ให้การอบรม สอนสั่งนักเรียน เพื่อให้ลูกศิษย์เติบโตเป็นคนดี มีหน้าที่การงานที่มั่นคง^{๓๖๙}

^{๓๕๙} สัมภาษณ์ นางสาวผานิตย์ อุ่มเอิบ, ศิษย์เก่าโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๖๐} สัมภาษณ์ นางสาวเพียงตะวัน ธนโชติกุล, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๖๑} สัมภาษณ์ พระอธิการไพศาล สุทธิจิตโต, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๖๒} สัมภาษณ์ นางสาวอิวิทย์ สีเหลือง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๖๓} สัมภาษณ์ พระสมุห์สมกิจ วรธมโม, รองผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๖๔} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ มาชะสวัสดิ์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๖๕} สัมภาษณ์ นางสาวดารา ไพรรณรินทร์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๖๖} สัมภาษณ์ นางสุภาณี จิรัง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๖๗} สัมภาษณ์ นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๖๘} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ บุญสม, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๖๙} สัมภาษณ์ นางฉัตรพา พันสมตน, ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ผู้บริหารของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานแก่บุคลากร มีการอบรมพัฒนาให้ความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพในการทำงานเป็นประจำทุกปี อีกทั้งยังมีการประชุมกันเพื่อรับฟังปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงานและร่วมกันช่วยเหลือหรือหาแนวทางร่วมกันในการแก้ไขปัญหา^{๓๗๐} นั้น ๆ ด้วย โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจ่ายเงินเดือน/ค่าตอบแทนบุคลากรตรงตามคุณวุฒิทางการศึกษา แม้รัฐบาลไม่ให้การอุดหนุนเรื่องค่าตอบแทนครูเทียบเท่ากับโรงเรียนรัฐบาลก็ตาม^{๓๗๑}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีการบริหารงานบุคคลอย่างเป็นระบบ มีแผนพัฒนาบุคลากรประจำปี^{๓๗๒} มีแผนพัฒนาบุคลากรระยะยาว^{๓๗๓} แผนพัฒนาบุคลากรทั้งระยะสั้นและระยะยาว เป็นเข็มทิศหรือทิศทางในการวางแผนการปฏิบัติงานของบุคลากร ซึ่งเป็นการเพิ่มพัฒนา และปรับปรุง เช่น การฝึกอบรม สัมมนา การศึกษาดูงาน เป็นต้น^{๓๗๔} โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาทุกแห่ง มีแผนพัฒนาบุคลากรที่ครอบคลุมทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพของบุคลากร เป็นแผนสำหรับการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพตรงตามวัตถุประสงค์การจัดการศึกษาของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา^{๓๗๕}

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารงานบุคคล สรุปได้ดังนี้

^{๓๗๐} สัมภาษณ์ นางพัชราภรณ์ ธิบุตติชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๗๑} สัมภาษณ์ นางสาวกานดา อินทรวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชูรอุปถัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๗๒} สัมภาษณ์ นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำนวน, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๗๓} สัมภาษณ์ นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๗๔} สัมภาษณ์ นายสมพร เหมพันธ์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชูรอุปถัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๗๕} สัมภาษณ์ นางเทียมแข เชียงทวี, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชูรอุปถัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ตารางที่ ๔.๑๕ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระ พุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารงานบุคคล

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๑	ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธรศาสนาเป็นต้นแบบทางความประพฤติที่ดีแก่นักเรียน	๙, ๑๖, ๑๘ ๑๙, ๒๐	๕
๒	บุคลากรของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธรศาสนาอุทิศตนเพื่อประโยชน์แก่นักเรียนเป็นสำคัญ	๑, ๓, ๕, ๖, ๘	๕
๓	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธรศาสนามีแผนพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นรูปธรรม	๑๓, ๑๔, ๒๔, ๒๕	๔
๔	บุคลากรของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธรศาสนามีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนตามสายการบังคับบัญชา	๔, ๑๕, ๑๗	๓
๕	ผู้บริหารของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธรศาสนาส่วนใหญ่มีความรู้และทักษะด้านการบริหารงานบุคคล	๒, ๑๒	๒
๖	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธรศาสนามีการบริหารงานบุคคลในรูปแบบของคณะกรรมการ	๗, ๒๒	๒
๗	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธรศาสนามีการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานแก่บุคลากร	๑๐, ๒๑	๒
๘	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธรศาสนาจ่ายเงินเดือน/ค่าตอบแทนบุคลากรตรงตามคุณวุฒิทางการศึกษา	๑๑, ๒๓	๒

จากตารางที่ ๔.๑๕ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นเกี่ยวกับจุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธรศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารงานบุคคล จำนวน ๘ ประเด็นหลัก ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธรศาสนาเป็นต้นแบบทางความประพฤติที่ดีแก่นักเรียน, บุคลากรของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธรศาสนาอุทิศตนเพื่อประโยชน์แก่นักเรียนเป็นสำคัญ, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธรศาสนามีแผนพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นรูปธรรม, บุคลากรของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธรศาสนามีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนตามสายการบังคับบัญชา, ผู้บริหารของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธรศาสนาส่วนใหญ่มีความรู้และทักษะด้านการบริหารงานบุคคล, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธรศาสนามีการบริหารงานบุคคลในรูปแบบของคณะกรรมการ, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธรศาสนามีการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานแก่บุคลากร และโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธรศาสนาจ่ายเงินเดือน/ค่าตอบแทนบุคลากรตรงตามคุณวุฒิทางการศึกษา

การวิเคราะห์จุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารงานบุคคล

ปัญหาสำคัญ คือ ครูใหม่ ๆ ขาดประสบการณ์ในการทำงาน^{๓๗๖} ปัญหาการเริ่มต้นในตัวครูใหม่ ซึ่งจำเป็นต้องเรียนรู้งานจากครูเก่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง งานด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ที่นับว่าเป็นงานสำคัญในการสร้างทรัพยากรที่มีคุณภาพของประเทศ^{๓๗๗} ครูของโรงเรียนการกุศลส่วนมากเป็นครูใหม่ หรือเป็นบุคคลที่เพิ่งจบการศึกษา แล้วมาประกอบอาชีพครูในทันที ที่เป็นเช่นนี้ เพราะโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นเสมือนที่ฝึกงาน หรือสถานที่สะสมอายุงาน เพื่อสร้างคุณสมบัติสำหรับสอบบรรจุเป็นครูในโรงเรียนของรัฐบาล^{๓๗๘}

ด้านการบริหารงานบุคคล มีปัญหาสำคัญประการหนึ่ง คือ บางครั้งขาดบุคลากรที่ตรงสาขา เช่น ไม่มีอาจารย์สอนภาษาอังกฤษที่เชี่ยวชาญ ที่มีกิจบวมาไม่ตรงสาขา^{๓๗๙} ครูสายตรงบางวิชาหายาก^{๓๘๐} บุคลากรครูมีวุฒิการศึกษาไม่ตรงสายงาน ซึ่งปัญหานี้ถือเป็นปัญหาระดับชาติ เพราะครูเป็นบุคคลที่สำคัญอันดับแรกที่จะช่วยสร้างคน สร้างชาติ เพราะสังคมในยุคปัจจุบัน นอกจากต้องสอนหนังสือแล้วยังต้องคอยอบรมสั่งสอนประคับประคองให้เด็กเจริญเติบโตเป็นกำลังสำคัญของประเทศต่อไป^{๓๘๑} ปัจจุบันนี้ เกิดปัญหาการขาดแคลนครูที่มีวุฒิการศึกษาตรงหรือสัมพันธ์กับหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนเป็นจำนวนมากซึ่งถือว่าเป็นสภาวะวิกฤติ^{๓๘๒}

ครูมีคุณวุฒิไม่ตรงกับภาระงานเป็นปัญหาอันดับแรก เหตุผลเนื่องมาจาก เบื้องต้นมีปัญหาขาดแคลนครูในบาง สาขา เช่น ภาษาอังกฤษ เป็นต้น โรงเรียนจึงใช้วิธีการให้ครูที่ไม่ตรงวุฒิไปสอนแทน จึงเป็นผลต่อเนื่องให้ปัจจุบันบุคลากรครูมีคุณวุฒิไม่ตรงสาย และปัญหานี้จะเกิดกับสถานศึกษาขนาดเล็กในชนบทที่ได้รับงบประมาณน้อย และไม่ค่อยมีครูอยากไปอยู่ ส่วนสถานศึกษาขนาดกลางและใหญ่ในเมืองแม้จะประสบปัญหานี้ แต่ก็มีอัตราส่วนน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับสถานศึกษาขนาดเล็กในชนบท^{๓๘๓}

^{๓๗๖} สัมภาษณ์ พระครูสุภัทรญาณนิธิฐ (บุญยัง ญาณโรจโน), เจ้าคณะอำเภอปากท่อ, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๗๗} สัมภาษณ์ พระครูจริยธรรมานุรักษ์ (วัลลภ จริยธมโม), เจ้าคณะอำเภอสวนผึ้ง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๗๘} สัมภาษณ์ นางสาวกานดา อินทรวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชูราษฎร์อุปถัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๗๙} สัมภาษณ์ พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทโร), เจ้าคณะอำเภोजอมบึง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๘๐} สัมภาษณ์ นางพัชราภรณ์ ธิบุฤทธิชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๘๑} สัมภาษณ์ นายจรศักดิ์ ผ่องอารมณ, ครูโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชูราษฎร์อุปถัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๘๒} สัมภาษณ์ นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำนวน, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๘๓} สัมภาษณ์ นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

การขาดแคลนบุคลากรที่มีความสามารถในการสอนเฉพาะกลุ่มสาระ ผู้บริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งแก้ปัญหาโดยใช้บุคลากรที่วุฒิไม่ตรงสายไปปฏิบัติหน้าที่แทน เพราะไม่มีนโยบายหรือต้องการลดค่าใช้จ่ายในการจ้างบุคลากรเพิ่ม จึงส่งผลให้บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในปัจจุบันมีวุฒิการศึกษาไม่ตรง ซึ่งมีผลต่อเนื่องถึงการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเป็นลูกโซ่ เกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันตามลำดับ^{๓๘๔} ปัจจุบัน มีครูสอนไม่ตรงวุฒิ ซึ่งขาดทั้งในด้านความรู้ และทักษะในการสอน คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ใช้ไม่เป็น ได้แต่สอนตามตำราให้นักเรียนท่องจำไปวัน ๆ นี่เป็นปัญหาสำคัญเร่งด่วนที่ต้องแก้ไข^{๓๘๕}

ครูบางคนขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นผลต่อเนื่องจากการที่ครูของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้รับสวัสดิการต่ำกว่าครูของโรงเรียนรัฐบาล^{๓๘๖} ครูขาดกำลังใจในการทำงาน^{๓๘๗} สมัยก่อน อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีแต่คนนับหน้าถือตา ได้รับการยกย่องเชิดชู เพราะคนที่เป็นครูเป็นที่คนเก่งฉลาด และมีความสามารถที่ดีเลิศ สามารถอบรมสั่งสอนลูกศิษย์ด้วยความเข้มงวด และในวิถีชีวิตสอนลูกศิษย์ให้เชื่อฟังเป็นอย่างดีเยี่ยม แต่ในสมัยนี้ความนับถือของครูกับลูกศิษย์มีน้อยลง^{๓๘๘} ชาวเกี่ยวกับครูที่นำเสนอออกมาในแง่ลบมีจำนวนมาก ทำให้ภาพลักษณ์ของครูเสมือนคนที่หวังผลประโยชน์กับลูกศิษย์มากกว่าให้ประโยชน์ อีกทั้ง การลงโทษกับนักเรียนถือว่าผิดกฎหมาย เกิดเป็นคดีขึ้นได้ ทำให้ลูกศิษย์ไม่เคารพเท่าที่ควร ครูจึงขาดขวัญกำลังใจในการสอน^{๓๘๙}

ครูขาดกำลังใจในการทำงาน เพราะค่าตอบแทนเงินเดือนของครูในปัจจุบันมีจำนวนน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ทำงานในอาชีพอื่น ๆ^{๓๙๐} เนื่องจากครูมีหนี้สินมากและความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจ ทำให้ครูต้องแบ่งเวลาไปทำงานหารายได้พิเศษหรือ ไม่ค่อยมีแรงจูงใจที่จะสอน^{๓๙๑} ครูบางคนเดือดร้อนจริงจากค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เพราะสาเหตุที่ครูยังเป็นผู้มีรายได้น้อย^{๓๙๒}

^{๓๘๔} สัมภาษณ์ นายสมพร เหมพันธ์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๘๕} สัมภาษณ์ นางเทียมแซ เขิงทวี, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๘๖} สัมภาษณ์ พระครูธัญเขตคณารักษ์ (นิพนธ์ อคควณโณ), เจ้าคณะอำเภอบ้านคา, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๘๗} สัมภาษณ์ พระครูโสภิตอาจารย์วัตร (วิวัฒน์ อจจาโร), เจ้าคณะอำเภอดงพยอม, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๘๘} สัมภาษณ์ พระอธิการไพศาล สุทธิจิตโต, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๘๙} สัมภาษณ์ พระครูสุธีปริยัติวิธาน (สุภาพ อาตาปโก), ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปกรณ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๙๐} สัมภาษณ์ พระมหาทวีศักดิ์ คุณธมโม, ผู้จัดการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปกรณ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๙๑} สัมภาษณ์ พระสมุห์สมกิจ วรธมโม, รองผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๙๒} สัมภาษณ์ นางสาวผาณิตย์ อุ่มเอิบ, ศิษย์เก่าโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ครูของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้รับสวัสดิการรัฐไม่มากเท่าที่ควรทำให้ครูไม่มีกำลังใจ^{๓๙๓} สวัสดิการครูของโรงเรียนการกุศลมีน้อย กำลังใจในการปฏิบัติงานถดถอย ส่งผลให้อัตราการเข้า-ออกมีสูง^{๓๙๔} การสอนของบางรายวิชาขาดความต่อเนื่องเพราะครูออกไปบรรจุเป็นข้าราชการกลางคัน^{๓๙๕} เมื่อสอบติวรัฐจะเรียกตัวครูบรรจุในทันที เกิดปัญหาการทอดทิ้งในรายวิชาและถ้าเป็นวิชาเฉพาะทางก็จะให้ครูที่มีอยู่สอนแทนได้ยาก^{๓๙๖} บุคลากรขาดขวัญและกำลังใจเนื่องจากได้สวัสดิการต่ำกว่าโรงเรียนรัฐบาลอื่น^{๓๙๗} ปัญหาความมั่นคงของบุคลากรครู และปัญหาอัตราการคงอยู่ของครู^{๓๙๘} เงินเดือนค่าตอบแทนน้อย ส่งผลให้อัตราการเข้าออกของบุคลากรสูงมาก หรือเข้า-ออกบ่อยมาก^{๓๙๙} ครูของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้สวัสดิการน้อยกว่าครูของโรงเรียนประเภทอื่น อาจทำให้กำลังใจในการทำงานลดลงหรือขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน^{๔๐๐}

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารงานบุคคล สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๖ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารงานบุคคล

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๑	ครูของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา บางแห่งขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน	๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๑๙, ๒๐, ๒๑, ๒๒, ๒๓	๑๕

^{๓๙๓} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ มามะสวัสดิ์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๙๔} สัมภาษณ์ นางสาวเพ็ญตะวัน ธนัชโชติกุล, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๙๕} สัมภาษณ์ นางสาวดารา ไพรมรินทร์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๙๖} สัมภาษณ์ นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๙๗} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ บุญสม, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๙๘} สัมภาษณ์ นางสาวภาติ จีรัง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๓๙๙} สัมภาษณ์ นางสาวสุวิทย์ สีเหลือง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๐๐} สัมภาษณ์ นางฉัตร ปันสมตน, ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ตารางที่ ๔.๑๖ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารงานบุคคล (ต่อ)

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๒	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งขาดครูเฉพาะทางหรือครูที่มีวุฒิตรงสาขา	๒, ๑๐, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๒๔, ๒๕	๗
๓	บุคลากรใหม่ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งขาดประสบการณ์ในการทำงาน	๑, ๓, ๑๑	๓

จากตารางที่ ๔.๑๖ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารงานบุคคล จำนวน ๓ ประเด็นหลัก ได้แก่ ครูของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งขาดขาดครูเฉพาะทางหรือครูที่มีวุฒิตรงสาขา และบุคลากรใหม่ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งขาดประสบการณ์ในการทำงาน

การวิเคราะห์โอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารงานบุคคล

บุคลากรทุกคนมีโอกาสนในการพัฒนาตนเอง และบุคลากรทุกหน่วยงานของราชการ รวมถึงสถานศึกษาในกำกับของรัฐจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการ หรือศักยภาพทางวิชาชีพ^{๔๐๑} รัฐบาลทุกยุคมีนโยบายในการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการแก่บุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้การศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย มีคุณภาพมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย^{๔๐๒} สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายในการยกระดับความแข็งแกร่งมาตรฐานวิชาชีพครูและผู้บริหารสถานศึกษา ให้ครูเป็นผู้ที่มีความสามารถและทักษะที่เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารจัดการ และเป็นผู้นำทางวิชาการ^{๔๐๓}

^{๔๐๑} สัมภาษณ์ พระครูสุภัทรญาณนิวิฐ (บุญยัง ญาณโรจน), เจ้าคณะอำเภอปากท่อ, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๐๒} สัมภาษณ์ พระครูจริยธรรมานุรักษ์ (วัลลภ จริยธมโม), เจ้าคณะอำเภอสวนผึ้ง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๐๓} สัมภาษณ์ พระครูโสภิตอาจารย์วัตร (วิวัฒน์ อจาโร), เจ้าคณะอำเภอวัดเพลง, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการครูและผู้บริหารสถานศึกษาประพัตินเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน สร้างความมั่นใจและไว้วางใจ ส่งเสริม ให้รับผิดชอบต่อผลที่เกิดกับนักเรียน ที่สอดคล้องกับวิชาชีพ^{๔๐๔} รัฐบาลมีนโยบายเร่งรัดปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบ และกระบวนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระบบให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ทันโลก ให้สำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม^{๔๐๕} ภาครัฐมีนโยบายในการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยมีเป้าประสงค์ให้ครู และบุคลากรทางการศึกษามีทักษะที่เหมาะสม และมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์เป็นสำคัญ^{๔๐๖}

รัฐเปิดโอกาสให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาสามารถคัดเลือกบุคลากรได้เอง โดยให้อำนาจไว้กับคณะกรรมการบริหารโรงเรียน^{๔๐๗} ปัจจุบัน มีบุคคลภายนอกต้องการเข้ามาทำงานกับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามากขึ้นกว่าในอดีต^{๔๐๘} แต่จะมีผู้จบการศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพครูจำนวนมาก^{๔๐๙} ทุกปีมีบัณฑิตใหม่ที่จบคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศจำนวนมาก มากกว่าสัดส่วนเกณฑ์ที่คุรุสภากำหนดเสียด้วยซ้ำ ดังนั้น จึงไม่ต้องเป็นห่วงว่าจะหาบุคลากรครูไม่ได้ แต่ควรกังวลว่าจะทำอย่างไรให้เขาอยู่กับเรา^{๔๑๐}

กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาทั่วประเทศ มีการคัดเลือกครูดีเด่นเพื่อยกย่องและให้กำลังใจในการทำงานแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา^{๔๑๑} รัฐอนุญาตให้ข้าราชการทุกสังกัดเข้าปฏิบัติงานในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้โดยให้ประโยชน์เหมือนกับการทำงานกับต้นสังกัด^{๔๑๒} ภาครัฐได้อนุญาตให้ข้าราชการพลเรือนสามัญ ข้าราชการครู หรือข้าราชการในมหาวิทยาลัยไปปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนการกุศลได้ โดยถือเสมือนปฏิบัติราชการตามปกติ^{๔๑๓}

^{๔๐๔} สัมภาษณ์ พระครูสุธีปริยัติวิธาน (สุภาพ อาตาทโก), ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๐๕} สัมภาษณ์ พระอธิการไพศาล สุพุทธจิตโต, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปัถัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๐๖} สัมภาษณ์ พระมหาทวีศักดิ์ คุณธมโม, ผู้จัดการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๐๗} สัมภาษณ์ พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทโร), เจ้าคณะอำเภोजอมบึง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๐๘} สัมภาษณ์ พระครูธรรมาเขตคณารักษ์ (นิพนธ์ อคควณโณ), เจ้าคณะอำเภอบ้านคา, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๐๙} สัมภาษณ์ นางสาวอังสุรีย์ ศรีคานวน, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๑๐} สัมภาษณ์ นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๑๑} สัมภาษณ์ พระสมุห์สมกิจ วรธมโม, รองผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๑๒} สัมภาษณ์ นางพัชรภรณ์ ธิบุฤทธิชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๑๓} สัมภาษณ์ นางสาวกานดา อินทวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปัถัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๙๙ ระบุไว้ว่า ข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการสามารถไปปฏิบัติงานในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้ โดยให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการตามปกติ^{๔๑๔} มีโอกาสได้รับเหรียญเชิดชูเกียรติหรือเครื่องราชอิสริยาภรณ์ด้วยเช่นกัน^{๔๑๕} โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้รับความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยในพื้นที่ในการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ปัจจุบัน มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ (MOU) กับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อร่วมมือกันพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการ เพื่อประโยชน์ที่จะพึงเกิดมีแก่นักเรียนโดยตรง และประโยชน์ที่จะพึงเกิดมีแก่ชุมชน สังคม ในอนาคต^{๔๑๖}

ทุกภาคส่วนในสังคมไทยต้องการครูต้นแบบ^{๔๑๗} ครูที่ได้รับการพัฒนาทางด้านวิชาการและจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นที่ต้องการของทุกโรงเรียน^{๔๑๘} นักเรียนและผู้ปกครองต้องการได้ครูที่เป็นครูมืออาชีพ มีจิตวิญญาณของความเป็น และยึดมั่นในจรรยาบรรณของวิชาชีพ^{๔๑๙} สังคมไทยมีความต้องการให้ครูเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และเป็นต้นแบบปฎิรูปการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ หรือด้านการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ^{๔๒๐} ทุกฝ่ายปรารถนาให้ครูได้พัฒนาตนเองโดยนำเอานวัตกรรมและเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ จนเป็นที่เชื่อถือและยอมรับของเพื่อนครูและบุคลากรทางการศึกษา^{๔๒๑}

ผู้ปกครองต้องการได้ครูที่เป็นมืออาชีพ ครูที่ฝึกฝนตนเองให้เป็นคนซื่อสัตย์ยุติธรรม ไม่มีอคติลำเอียงต่อลูกศิษย์^{๔๒๒} คุณลักษณะของครูที่ผู้ปกครองต้องการ คือ เป็นผู้ไม่แสวงหาอามิสสินจ้าง ต้องมีความระมัดระวังเป็นพิเศษในการกระทำใด ๆ อันจะก่อให้เกิดความเข้าใจได้ว่าครูกำลังหาประโยชน์จากศิษย์อย่างไม่เป็นธรรม^{๔๒๓}

^{๔๑๔} สัมภาษณ์ นายสมพร เหมพันธ์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๑๕} สัมภาษณ์ นางเทียมแซ เชิงทวี, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๑๖} สัมภาษณ์ นายขจรศักดิ์ ผ่องอารมณ, ครูโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๑๗} สัมภาษณ์ นางสาวผาณิตย์ อุ่มเอิบ, ศิษย์เก่าโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๑๘} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ มาชะสวัสดิ์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๑๙} สัมภาษณ์ นางสาวเพียงตะวัน ธนัชโชติกุล, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๒๐} สัมภาษณ์ นางสาวดารา ไพรมรินทร์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๒๑} สัมภาษณ์ นางฉัตร ปันสมตน, ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๒๒} สัมภาษณ์ นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๒๓} สัมภาษณ์ นางลัดดาวัลย์ บุญสม, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

สังคมไทยต้องการครูต้นแบบ ซึ่งทำหน้าที่หลักทั้งทางด้านการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษาของรัฐ และเอกชน โดยมีองค์ประกอบทางคุณลักษณะที่เพียบพร้อมในด้านความรู้ในวิทยาการในฐานะครู โดยมีความรู้อย่างลึกซึ้งกว้างขวางในวิชาที่สอน^{๔๒๔} ผู้ปกครองต้องการครูที่สามารถเป็นต้นแบบให้กับเด็กนักเรียนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้นแบบทางความประพฤติที่ดี^{๔๒๕}

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับโอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารงานบุคคล สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๗ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับโอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารงานบุคคล

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๑	รัฐมีนโยบายส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษา	๑, ๓, ๕, ๖, ๗	๕
๒	ทุกภาคส่วนในสังคมไทยต้องการครูต้นแบบที่ได้รับการพัฒนาทางด้านวิชาการและจรรยาบรรณวิชาชีพ	๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๑๙, ๒๐, ๒๑, ๒๒	๕
๓	รัฐอนุญาตให้ข้าราชการทุกสังกัดเข้าปฏิบัติงานในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้โดยให้เสมือนการปฏิบัติราชการตามปกติ	๑๐, ๑๑, ๒๔, ๒๕	๔
๔	รัฐเปิดโอกาสให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาสามารถคัดเลือกบุคลากรได้เอง	๒, ๔	๒
๕	แต่ละปีมีผู้จบการศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพครูจำนวนมาก	๑๓, ๑๔	๒
๖	กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาทั่วประเทศมีการคัดเลือกครูดีเด่นเพื่อยกย่องและให้กำลังใจในการทำงานแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา	๙, ๘	๒

^{๔๒๔} สัมภาษณ์ นางสุภาณี จิรัง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๒๕} สัมภาษณ์ นางสุทวิทย์ สีเหลือง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ตารางที่ ๔.๑๗ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับโอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารงานบุคคล (ต่อ)

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๗	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้รับความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยในพื้นที่ในการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา	๑๒, ๒๓	๒

จากตารางที่ ๔.๑๗ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นเกี่ยวกับโอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารงานบุคคล จำนวน ๗ ประเด็นหลัก ได้แก่ รัฐมีนโยบายส่งเสริมการพัฒนา ศักยภาพบุคลากรทางการศึกษา, ทุกภาคส่วนในสังคมไทยต้องการครูต้นแบบที่ได้รับการพัฒนาทางด้านวิชาการและจรรยาบรรณวิชาชีพ, รัฐอนุญาตให้ข้าราชการทุกสังกัดเข้าปฏิบัติงานในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้โดยให้เสมือนการปฏิบัติราชการตามปกติ, รัฐเปิดโอกาสให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาสามารถคัดเลือกบุคลากรได้เอง, แต่ละปีมีผู้จบการศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพครูจำนวนมาก, กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาทั่วประเทศมีการคัดเลือกครูดีเด่นเพื่อยกย่องและให้กำลังใจในการทำงานแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา และโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้รับความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยในพื้นที่ในการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

การวิเคราะห์อุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารงานบุคคล

ประชาชนส่วนใหญ่ยังให้เครดิตโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา น้อย โดยมีคำพูดที่ว่า เป็นโรงเรียนวัน ศักดิ์ศรีของครูจึงดูต่ำต้อยกว่าครูโรงเรียนรัฐบาล^{๔๒๖} คนในสังคมไม่ค่อยให้การยอมรับนับถือครูของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา เพราะเขาเข้าใจผิดว่าเป็นโรงเรียนวัด ซึ่งความเป็นจริงแล้ว ศักดิ์ศรีของครู ไม่ได้อยู่ที่สอนอนุบาล ประถม มัธยม หรือแม้แต่ปริญญา ศักดิ์ศรีของครู ไม่ได้อยู่ที่สอนโรงเรียนวัด โรงเรียนขนาดใหญ่ ราชภัฏ หรือแม้แต่ มหาวิทยาลัย ศักดิ์ศรีของครู ไม่ได้อยู่ที่จบวุฒิปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก แต่ศักดิ์ศรีของครูนั้น คือ การที่ครูคนนั้น ทำหน้าที่ของคำว่าครูด้วยจิตสำนึกด้วยตั้งใจและด้วยความหวังดีต่อลูกศิษย์หรือไม่ มากน้อยเพียงใด^{๔๒๗} นำสงสารครูที่ทำงานอยู่กับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่ง นอกจากได้เงินเดือนน้อยแล้ว บางครั้งไปพูดที่ไหน ไม่มีใครรู้จักโรงเรียนประเภทนี้ เขาก็มีการน้อยใจบ้างเป็นธรรมดา^{๔๒๘}

^{๔๒๖} สัมภาษณ์ พระครูสุภัทรญาณนิธิฐ (บุญยัง ญาณโรจน), เจ้าคณะอำเภอปากท่อ, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๒๗} สัมภาษณ์ พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทโร), เจ้าคณะอำเภोजอมบึง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๒๘} สัมภาษณ์ พระครูจริยธรรมานุรักษ์ (วัลลภ จริยธมโม), เจ้าคณะอำเภอสวนผึ้ง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ครูของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งไม่ได้รับการยกย่องให้เกียรติจากคนในสังคมเท่าที่ควร^{๔๒๙} คนในชุมชนไม่ให้การยอมรับครูของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา โดยมีทัศนคติว่าเป็นครูเกรดต่ำ^{๔๓๐} ครูบางคนขาดความรับผิดชอบ และการประพฤติตนที่เหมาะสม จึงไม่ค่อยได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองนักเรียน^{๔๓๑}

ครูบางคนไม่ได้รับการให้เกียรติจากคนในสังคม เพราะตนเองขาดวินัย หรือบกพร่องต่อการปฏิบัติตามกฎและระเบียบ หรือไม่สามารถควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตนอย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรมได้^{๔๓๒} ครูหรือบุคลากรของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางคนไม่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หรือช่วยเหลือเพื่อนร่วม หรือช่วยเหลืองานสังคม จึงไม่ได้รับการยอมรับและให้เกียรติเท่าที่ควร แม้จะได้ชื่อว่าเป็นครูผู้เป็นแม่พิมพ์ของชาติก็ตาม^{๔๓๓}

การกระทำของครูบางคนที่เป็นไปในทางลบจากหน้าข่าวหนังสือพิมพ์ หรือสื่อต่าง ๆ ก่อให้เกิดผลเสียต่อภาพลักษณ์ของครูส่วนใหญ่ที่เป็นคนดี^{๔๓๔} ครูบางคนขาดความสง่างามด้านบุคลิกภาพของครู แต่งกายไม่เหมาะสม และไม่มีลักษณะของความเป็นผู้นำก็อาจไม่ได้รับการยอมรับนับถือจากนักเรียนและคนทั่วไป^{๔๓๕}

ผู้ปกครองบางคนไปพบครูเที่ยวพักผ่อนในสถานเริงรมย์ต่าง ๆ โดยบังเอิญ ก็ทำให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดี และอาจเหมารวมครูทั้งหมดของโรงเรียนด้วย^{๔๓๖} ครูบางคนดื่มสุรา ทำให้ภาพพจน์ของครูทั้งโรงเรียนเสียหาย^{๔๓๗} ครูบางคนวางตัวไม่เหมาะสมจึงไม่ได้รับการยอมรับนับถือจากผู้ปกครองนักเรียน^{๔๓๘}

^{๔๒๙} สัมภาษณ์ พระครูธรรมาภรณ์ (นิพนธ์ อคควณโณ), เจ้าคณะอำเภอบ้านคา, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๓๐} สัมภาษณ์ พระครูโสภิตาจารย์ (วิวัฒน์ อจาโร), เจ้าคณะอำเภอดงหลวง, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๓๑} สัมภาษณ์ นางสาวธิดาวัลย์ สีเหลือง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๓๒} สัมภาษณ์ นางสาวดาดาววัลย์ บุญสม, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๓๓} สัมภาษณ์ นางสาวดาราร ไพรนรินทร์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๓๔} สัมภาษณ์ นางสาวดาดาววัลย์ มาชะสวัสดิ์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๓๕} สัมภาษณ์ นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำนวน, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๓๖} สัมภาษณ์ นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๓๗} สัมภาษณ์ นางสาวเพียงตะวัน ธนโชติกุล, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๓๘} สัมภาษณ์ นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ข่าวรายวันที่เป็นข่าวความประพฤติไม่ดีของครู เช่น ความประพฤติเสียหายทางชู้สาว เป็นต้น ก่อให้เกิดกระแสสังคมที่เป็นลบต่อครูทั่วประเทศ^{๔๓๙} โดยทั่วไป ครูของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจะเป็นผู้มีความประพฤติดี เรียบร้อย อยู่ในศีลในธรรม ซึ่งครูประเภทนี้ก็จะได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดีจากผู้ปกครอง ในทางตรงกันข้ามกัน ครูที่ความประพฤติไม่ดี นอกจากไม่ได้รับการต้อนรับแล้ว อาจโดนเหยียดหยามจากคนในสังคม นี่ก็เป็นเรื่องธรรมดา แต่เชื่อว่ามียุ่่น้อยมากในสังคมปัจจุบัน^{๔๔๐} ภาครัฐให้การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาไม่เพียงพอต่อความต้องการ^{๔๔๑}

ขาดงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอสำหรับการพัฒนาศักยภาพครู^{๔๔๒} ขาดงบประมาณที่เพียงพอต่อการพัฒนาด้านวิชาการหรือวิชาชีพแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา^{๔๔๓} ครูผู้สอนในสาขาวิชาสำคัญ ๆ เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา เป็นต้น มักขาดแคลน แต่ในขณะเดียวกัน รัฐก็ให้งบประมาณน้อยมากสำหรับการพัฒนาครูที่มีอยู่ให้มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาสำคัญที่ขาดบุคลากร^{๔๔๔} การพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยให้ครูมีคุณภาพและมาตรฐานในระดับสากลจำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ในขณะที่โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาต้องใช้เงินที่มีไปกับการให้การสงเคราะห์เด็กนักเรียนผู้ยากไร้^{๔๔๕}

รัฐลงทุนเพื่อการผลิตครูต่ำ เมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อหัวในการผลิตบัณฑิตสาขาต่าง ๆ^{๔๔๖} ขาดแคลนปัจจัยที่จำเป็นต่อการพัฒนาครู ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ^{๔๔๗} บัณฑิตจากรั้วมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่เป็นคนในชุมชนหรือละแวกเดียวกับชุมชนซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียน มีวุฒิการศึกษาไม่ตรงสาขากับความต้องการ หรือที่มีก็ไม่สนใจเข้าร่วมงานด้วย^{๔๔๘}

^{๔๓๙} สัมภาษณ์ นางสุภาณี จีรัง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๔๐} สัมภาษณ์ นางฉัตร ปันสมทน, ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๔๑} สัมภาษณ์ พระครูสุธีปริยัติวิธาน (สุภาพ อาตาทโก), ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๔๒} สัมภาษณ์ พระอธิการไพศาล สุทนต์โต, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปัถม์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๔๓} สัมภาษณ์ นางสาวกานดา อินทรวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปัถม์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๔๔} สัมภาษณ์ นายขจรศักดิ์ ผ่องอารมณ, ครูโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปัถม์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๔๕} สัมภาษณ์ นางสาวผาณิตย์ อุ่มเอิบ, ศิษย์เก่าโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปัถม์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๔๖} สัมภาษณ์ นายสมพร เหมพันธ์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปัถม์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๔๗} สัมภาษณ์ นางเทียมแข เขียวทวี, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปัถม์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๔๘} สัมภาษณ์ พระมหาทวีศักดิ์ คุณธมโม, ผู้จัดการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ลูกหลานของคนในชุมชนไม่สนใจประกอบอาชีพครู เพราะส่วนใหญ่มีความต้องการประกอบอาชีพตามบรรพบุรุษ หรือมีฐานอาชีพที่พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย สร้างไว้ให้แล้ว^{๔๔๙} ในชุมชนขาดทรัพยากรบุคคลซึ่งที่เป็นที่ต้องการของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา บุคลากรเฉพาะด้านในชุมชนหายากมาก ส่วนใหญ่ต้องรับมาจากภายนอกชุมชน เมื่อทำงานอยู่ได้ระยะหนึ่งก็มีการขอย้ายไปโรงเรียนใกล้บ้านตน^{๔๕๐}

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับอุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารงานบุคคล สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๘ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับอุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารงานบุคคล

ที่	ประเด็น	ความถี่ (รูป/คน)	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)
๑	ทัศนคติที่ไม่ถูกต้องของประชาชนเกี่ยวกับศักดิ์ศรีของครูโรงเรียนวัด	๑๕	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๑๓, ๑๔, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๑๙, ๒๐, ๒๑, ๒๒, ๒๓
๒	ภาครัฐให้การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาไม่เพียงพอต่อความต้องการ	๗	๖, ๗, ๑๑, ๑๒, ๑๕, ๒๔, ๒๕
๓	ในชุมชนขาดทรัพยากรบุคคลซึ่งที่เป็นที่ต้องการของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา	๓	๘, ๙, ๑๐

จากตารางที่ ๔.๑๘ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นเกี่ยวกับอุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารงานบุคคล จำนวน ๓ ประเด็นหลัก ได้แก่ ทัศนคติที่ไม่ถูกต้องของประชาชนเกี่ยวกับศักดิ์ศรีของครูโรงเรียนวัด, ภาครัฐให้การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาไม่เพียงพอต่อความต้องการ และในชุมชนขาดทรัพยากรบุคคลซึ่งที่เป็นที่ต้องการของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

^{๔๔๙} สัมภาษณ์ พระสมุห์สมกิจ วรธมโม, รองผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๕๐} สัมภาษณ์ นางพัชราภรณ์ ธิบุฤทธิชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

การวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

โดยความเป็นจริง แต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกันในบริบทด้านอาคารสถานที่ แต่ทุก ๆ โรงเรียนก็จะได้รับการสนับสนุนเรื่องสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับจัดการศึกษาจากวัดที่เป็นผู้ถือใบอนุญาตของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนานั้น ๆ^{๔๕๑} โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจะได้เปรียบกว่าโรงเรียนประเภทอื่นในชุมชน เพราะมีวัดเป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งโรงเรียน วัดจึงให้ใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มี และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพิ่มเติมให้ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ^{๔๕๒}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาสามารถนำนักเรียนมาศึกษาศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นจากสถาปัตยกรรม ศาสนสถาน ซึ่งถือเป็นสื่อการเรียนรู้ประเภทหนึ่งที่ให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้จากประสบการณ์ตรง^{๔๕๓} วัดมีพื้นที่ที่ดินให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ยืมใช้จัดกิจกรรมกีฬาและอื่น ๆ^{๔๕๔} กิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาต่าง ๆ เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา เป็นต้น สามารถนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมในสภาพจริงได้ เพราะโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาส่วนใหญ่มีพื้นที่ติดกับเขตวัด^{๔๕๕}

วัดมีสถานที่กว้างขวางสำหรับจัดกิจกรรมต่าง ๆ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จึงได้เปรียบกว่าโรงเรียนประเภทอื่น เพราะวัดเป็นผู้ดำเนินการตั้งโรงเรียนและมีเจ้าอาวาสของวัดนั้น ๆ เป็นผู้ถือใบอนุญาต^{๔๕๖} โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ จากวัดที่เป็นฐาน ซึ่งโดยธรรมชาติของวัดจะมีพุทธศาสนิกชนให้ความศรัทธานำวัสดุสิ่งของเครื่องใช้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มาถวายอยู่เป็นปกติ^{๔๕๗} วัดถือเป็นศูนย์กลางและแหล่งเรียนรู้ของชุมชน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจึงถือเป็นโรงเรียนที่มีแหล่งเรียนรู้ของชุมชนเป็นของตนเอง^{๔๕๘}

^{๔๕๑} สัมภาษณ์ พระครูสุภัทรญาณนิวิฐ (บุญยัง ญาณโรจโน), เจ้าคณะอำเภอปากท่อ, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๕๒} สัมภาษณ์ พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทโร), เจ้าคณะอำเภोजอมบึง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๕๓} สัมภาษณ์ พระครูอรุณเขตคณารักษ์ (นิพนธ์ อคควณโณ), เจ้าคณะอำเภอบ้านคา, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๕๔} สัมภาษณ์ พระครูสุธีปริยัติวิธาน (สุภาพ อาตาปโก), ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๕๕} สัมภาษณ์ พระสมุห์สมกิจ วรธมโม, รองผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๕๖} สัมภาษณ์ พระครูจริยธรรมานุรักษ์ (วัลลภ จริยธมโม), เจ้าคณะอำเภอสวนผึ้ง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๕๗} สัมภาษณ์ พระครูโสภิตอาจารย์วัตร (วิวัฒน์ อาจาโร), เจ้าคณะอำเภอดำเนินสะดวก, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๕๘} สัมภาษณ์ พระอธิการไพศาล สุพุทธจิตโต, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมัธยมวัดไพร่ราชบุรุษอุปถัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือในการดูแลรักษาจากบุคลากรภายในเป็นอย่างดี^{๔๕๙} ผู้บริหารปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างความตระหนักรู้แก่บุคลากรในการร่วมกันดูแล รักษา อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ สิ่งของเครื่องใช้สำนักงาน โดยเน้นนโยบายตามกิจกรรม ๕ ส. คือ จัดสถานที่ให้เอื้อต่อการใช้งานให้สะอาด ถูกสุขลักษณะ แยกสิ่งของที่จำเป็นและไม่จำเป็นให้ขจัดออกไป จัดวางของที่จำเป็นให้ง่ายต่อการนำไปใช้งาน ทำความสะอาดสถานที่อุปกรณ์สิ่งของเครื่องใช้ให้สะอาดอยู่เสมอ และให้บุคลากรปฏิบัติให้ถูกต้องและติดเป็นนิสัย^{๔๖๐}

อาคารสถานที่ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีมาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)^{๔๖๑} มีการวางแผนพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การจัดบรรยากาศทั้งภายในห้องเรียนและภายในโรงเรียนให้เกิดความร่มรื่น เป็นสัดส่วนสวยงาม เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดดูแลบำรุงรักษา อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องพิเศษ และห้องบริการต่าง ๆ ให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่าตามเกณฑ์ปริมาณ และคุณภาพตรงตามมาตรฐาน^{๔๖๒} มีการจัดบรรยากาศภายในอาคารเรียนให้เกิดความสะอาด ความร่มรื่น ความสวยงาม ความสะดวก และคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ^{๔๖๓} มีการการสรุปประเมินผล และรายงานการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเป็นประจำทุกปีด้วย^{๔๖๔}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาทุกโรงเรียนมีนโยบายในการบริหารจัดการอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมบนหลักการ สะอาด สงบ และสว่างทางปัญญา ตามแนววิถีพุทธ^{๔๖๕} มีการจัดอาคารสภาพแวดล้อม ห้องเรียน และแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาศีล สมาธิ และปัญญา เช่น มีศาลาพระพุทธรูปเด่นเหมาะสมที่จะชวนให้ระลึกถึงพระรัตนตรัยอยู่เสมอ มีมุมหรือห้องให้ศึกษา พุทธธรรม บริหารจิต เจริญภาวนาเหมาะสม^{๔๖๖}

^{๔๕๙} สัมภาษณ์ พระมหาทวีศักดิ์ คุณธมโม, ผู้จัดการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๖๐} สัมภาษณ์ นางพัชราภรณ์ ธิบุตธิชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๖๑} สัมภาษณ์ นางสาวกานดา อินทรวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปกัณฑ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๖๒} สัมภาษณ์ นายจรศักดิ์ ผ่องอารมณ์, ครูโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปกัณฑ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๖๓} สัมภาษณ์ นางเทียมแซ เชิงทวี, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปกัณฑ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๖๔} สัมภาษณ์ นายสมพร เหมพันธ์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปกัณฑ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๖๕} สัมภาษณ์ นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำนวน, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๖๖} สัมภาษณ์ นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจัดบรรยากาศในห้องเรียนและนอกห้องเรียนมีความสะอาด ความร่มรื่น ความสวยงาม ความปลอดภัย และความสะอาดก^{๔๖๗} เน้นการตกแต่งบริเวณให้เป็นธรรมชาติหรือใกล้เคียงธรรมชาติ ชวนมีใจสงบ และส่งเสริมปัญญา เช่น ร่มรื่น มีป้ายนิเทศ ป้ายคุณธรรม คู่มือเสียงต่าง ๆ มิให้อีกทีก ถ้าเปิดเพลงกระจายเสียงก็พิถีพิถันเลือกเพลงที่ส่งเสริมสมาธิ ประเทืองปัญญา เป็นต้น^{๔๖๘} มุ่งจัดสภาพแวดล้อมที่ดีให้นักเรียน เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนพัฒนาตามหลักพุทธธรรมอย่างบูรณาการ^{๔๖๙}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาสามารถดำเนินการสร้างอาคารหรือจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาได้เองโดยใช้เงินบริจาคหรือการบริจาคสิ่งของโดยตรง (ถ้ามี) ไม่ต้องรอนบจากภาครัฐเพียงอย่างเดียว^{๔๗๐} วัดเป็นแกนนำในการทอดผ้าป่าเพื่อหารายได้จัดสร้างอาคารเรียน^{๔๗๑} ผู้ปกครองและคนในชุมชนได้ร่วมกันเป็นเจ้าภาพทอดผ้าป่าสามัคคีสมทบทุนจัดสร้างอาคารเรียนของโรงเรียนการกุศลของวัด เพราะงบประมาณจากรัฐบาลไม่เพียงพอ^{๔๗๒}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีการจัดทอดผ้าป่าสามัคคี เพื่อจัดหาทุนทรัพย์ในการก่อสร้างอาคารเรียนของโรงเรียนได้ โดยได้นิมนต์หลวงพ่เจ้าอาวาสเป็นประธาน^{๔๗๓} โรงเรียนสามารถทอดผ้าป่าการศึกษา เพื่อหางบประมาณในการสนับสนุนการสร้างหรือซ่อมแซมอาคารเรียน โดยจัดตั้งกองผ้าป่าขึ้นมาเพื่อเปิดโอกาสให้ครูบาอาจารย์ ผู้ปกครอง และประชาชนผู้มีจิตศรัทธา ได้มีโอกาสได้บริจาคร่วมกันเพื่อนำเงินสมทบทุนสร้างหรือซ่อมแซมอาคารเรียน เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา^{๔๗๔} โรงเรียนได้ร่วมกับศิษย์เก่าทอดผ้าป่าสามัคคีสร้างอาคารเรียน^{๔๗๕}

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ สรุปได้ดังนี้

^{๔๖๗} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ มาชะสวัสดิ์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๖๘} สัมภาษณ์ นางสาวเพียงตะวัน ธนโชติกุล, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๖๙} สัมภาษณ์ นางสุภาณี จีรัง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๗๐} สัมภาษณ์ นางสาวผาณิตย์ อุ่มเอิบ, ศิษย์เก่าโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๗๑} สัมภาษณ์ นางสาวดารา ไพรรณินทร์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๗๒} สัมภาษณ์ นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๗๓} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ บุญสม, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๗๔} สัมภาษณ์ นางสุทริวัลย์ สีเหลือง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๗๕} สัมภาษณ์ นางฉัตร ปันสมตน, ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ตารางที่ ๔.๑๙ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๑	โรงเรียนการกุศลของวัดสามารถขอรับการสนับสนุนเรื่องสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ จากวัดที่เป็นผู้ถือใบอนุญาตได้	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘	๘
๒	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาสามารถดำเนินการสร้างอาคารหรือจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาได้เองโดยใช้เงินบริจาคหรือการบริจาคสิ่งของโดยตรงโดยไม่ต้องรอนงบประมาณจากภาครัฐเพียงอย่างเดียว	๑๕, ๑๘, ๑๙, ๒๐, ๒๒, ๒๓	๖
๓	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาทุกโรงเรียนมีนโยบายในการบริหารจัดการอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมบนหลักการ สะอาด สงบ และสว่างทางปัญญา ตามแนววิถีพุทธ	๑๓, ๑๔, ๑๖, ๑๗, ๒๑	๕
๔	อาคารสถานที่ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีมาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)	๑๑, ๑๒, ๒๔, ๒๕	๔
๕	อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือในการดูแลรักษาจากบุคลากรภายในเป็นอย่างดี	๘, ๑๐	๒

จากตารางที่ ๔.๑๙ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นเกี่ยวกับจุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ จำนวน ๕ ประเด็นหลัก ได้แก่ โรงเรียนการกุศลของวัดสามารถขอรับการสนับสนุนเรื่องสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ จากวัดที่เป็นผู้ถือใบอนุญาตได้, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาสามารถดำเนินการสร้างอาคารหรือจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาได้เองโดยใช้เงินบริจาคหรือการบริจาคสิ่งของโดยตรงโดยไม่ต้องรอนงบประมาณจากภาครัฐเพียงอย่างเดียว, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาทุกโรงเรียนมีนโยบายในการบริหารจัดการอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมบนหลักการ สะอาด สงบ และสว่างทางปัญญา ตามแนววิถีพุทธ, อาคารสถานที่ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธ ศาสนามีมาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือในการดูแลรักษาจากบุคลากรภายในเป็นอย่างดี

การวิเคราะห์จุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งไม่สร้างลักษณะนิสัยที่ดีแก่นักเรียน เพื่อให้ช่วยกันหวงแหนรักษาโรงเรียน^{๔๗๖} ไม่รณรงค์ให้มีการใช้และดูแลรักษาห้องน้ำ-ห้องส้วมอย่างจริงจัง^{๔๗๗} ขาดการรณรงค์ในการใช้และบำรุงรักษาอาคารหอประชุม/ห้องประชุม^{๔๗๘} การช่วยกันดูแลรักษาอุปกรณ์อาคารสถานที่ของห้องพลศึกษาไม่ดีเท่าที่ควร^{๔๗๙} บางโรงเรียนไม่ปลูกฝังจิตสำนึกรักษ์ทรัพยากรของโรงเรียน^{๔๘๐} ไม่ได้สร้างจิตสำนึกให้นักเรียนรู้สึกว่าการดูแลอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนก็เป็นของของนักเรียน^{๔๘๑}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางโรงเรียนไม่สร้างวินัยในการใช้อาคารสถานที่และอุปกรณ์การเรียนแก่นักเรียน^{๔๘๒} ไม่ได้รณรงค์อย่างจริงจังให้นักเรียนช่วยกันรักษาความสะอาด^{๔๘๓} บางโรงเรียนมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่หรือนักการภารโรงในการดูแลรักษาความสะอาดทั่วทั้งบริเวณโรงเรียน^{๔๘๔} บางโรงเรียนไม่มีการประกวดให้รางวัลหรือยกย่องชมเชยแก่นักเรียนที่ร่วมกันรักษาความสะอาดของโรงเรียน เช่น เกียรติบัตร เป็นต้น^{๔๘๕} บางโรงเรียนไม่ประกาศคุณค่าความดีของนักเรียนห้องที่สามารถทำคะแนนสูงหรือได้ดาวสูงสุด ซึ่งก็ควรได้รับรางวัลชนะเลิศหรือควรได้รับการประกาศชื่นชมความดีที่หน้าเสาธง^{๔๘๖}

^{๔๗๖} สัมภาษณ์ พระครูสุภัทรญาณนิวิฐ (บุญยัง ญาณโรจน), เจ้าคณะอำเภอปากท่อ, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๗๗} สัมภาษณ์ พระอธิการไพศาล สุทธิจิตโต, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลมณ, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๗๘} สัมภาษณ์ พระครูสุธีปริยัติวิธาน (สุภาพ อาตาโป), ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๗๙} สัมภาษณ์ พระมหาทวีศักดิ์ คุณธมโม, ผู้จัดการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๘๐} สัมภาษณ์ นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำนวน, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๘๑} สัมภาษณ์ นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๘๒} สัมภาษณ์ นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำนวน, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๘๓} สัมภาษณ์ นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๘๔} สัมภาษณ์ นางลัดดาวัลย์ บุญสม, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๘๕} สัมภาษณ์ นางฉัตร ปันสมทน, ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๘๖} สัมภาษณ์ นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจำเป็นต้องการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายไปใช้ในงานประเภทอื่นที่มีความจำเป็นมากกว่าอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ เพราะงบประมาณที่ได้รับอุดหนุนจากรัฐมีจำกัด ปัจจุบัน การจัดซื้อจัดสร้างอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์มีความจำเป็นอยู่ในอันดับท้าย ๆ ในการปฏิบัติงานต้องจัดหาตามลำดับความจำเป็น ซึ่งให้ความสำคัญกับกิจการนักเรียนเป็นอันดับแรก^{๔๘๗}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งมีจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้น จึงทำให้อาคารสถานที่ โดยเฉพาะห้องเรียน มีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้งาน^{๔๘๘} โรงเรียนที่มีผู้เรียนมาก ในขณะที่ห้องเรียนและอาคารเรียนไม่ได้ขยายเพื่อรองรับจำนวนผู้เรียนที่มากขึ้น นี่เป็นปัญหาเร่งด่วน^{๔๘๙} โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางโรงเรียนมีอาคารสถานที่คับแคบ และจำนวนโต๊ะเก้าอี้ที่ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่มากขึ้น^{๔๙๐} เมื่อจำนวนผู้เรียนเพิ่มขึ้น ในขณะที่จำนวนห้องเรียนเท่าเดิม จึงแก้ไขเบื้องต้นด้วยการเพิ่มจำนวนโต๊ะเก้าอี้ในแต่ละห้องเรียนเพื่อรองรับจำนวนผู้เรียนดังกล่าว^{๔๙๑} ปัญหาของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่ง คือ ความแออัดของผู้เรียน เนื่องจากสถานที่ไม่เพียงพอกับความต้องการ ซึ่งปัญหานี้เป็นปัญหาสำคัญที่ต้องรับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนที่สุด^{๔๙๒}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางโรงเรียนมีอาคารสถานที่จำกัด^{๔๙๓} บางโรงเรียนไม่สามารถปล่อยนักเรียนทุกชั้นลงมาทานอาหารพร้อมกันไม่ได้ เพราะโรงอาหารมีขนาดเล็ก จึงต้องทยอยปล่อยนักเรียนพักกลางวันโดยเหลื่อมเวลากัน และผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนลำดับก่อน-หลังกันเพื่อความเสมอภาค แต่ในความเป็นจริง การรับประทานอาหารไม่ตรงต่อเวลาย่อมมีผลร้ายต่อสุขภาพโดยรวมของนักเรียน^{๔๙๔} บางโรงเรียนไม่มีสนามเด็กเล่นเป็นของตนเอง ต้องขอใช้สนามเด็กเล่นร่วมกับโรงเรียนประเภทอื่นที่อยู่ใกล้เคียง จึงต้องมีการตกลงเพื่อแบ่งเวลาให้นักเรียนทั้ง ๒ โรงเรียนลงเล่นในสนามตามเวลาที่กำหนดไว้คนละครึ่งของช่วงเวลาพักกลางวัน^{๔๙๕}

^{๔๘๗} สัมภาษณ์ นางพัชรภรณ์ ธิบุตธิชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๘๘} สัมภาษณ์ พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทโร), เจ้าคณะอำเภोजอมบึง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๘๙} สัมภาษณ์ พระครูจริยธรรมานุรักษ์ (วัลลภ จริยธมฺโม), เจ้าคณะอำเภอสวนผึ้ง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๙๐} สัมภาษณ์ พระครูโสภิตอาจารย์วัตร (วิวัฒน์ อจจาโร), เจ้าคณะอำเภอดงพญาเทพ, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๙๑} สัมภาษณ์ พระสมุห์สมกิจ วรรณโม, รองผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๙๒} สัมภาษณ์ พระครูธรรมาธิคุณารักษ์ (นิพนธ์ อคฺคณฺโณ), เจ้าคณะอำเภอบ้านคา, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๙๓} สัมภาษณ์ นางสาวกานดา อินทรวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๙๔} สัมภาษณ์ นางเทียมแข เขียวทวี, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๙๕} สัมภาษณ์ นายสมพร เหมพันธ์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งมีพื้นที่จำกัด ไม่สามารถก่อสร้างอาคารเรียนเพิ่มเติมให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนได้ เพราะจำเป็นต้องจัดซื้อที่ดินเพิ่มเติมเสียก่อน นักเรียนหลายรุ่นจึงต้องอดทนกับความคับแคบและความแออัด^{๔๙๖} บางโรงเรียนมีห้องเรียนไม่เพียงพอตามเกณฑ์มาตรฐาน และไม่มีแนวทางการแก้ปัญหาการขาดแคลนได้อย่างเหมาะสม^{๔๙๗} บางโรงเรียนมีอาคารสถานที่ที่ยังไม่เพียงพอ^{๔๙๘} ปัญหาด้านสถานที่ของโรงเรียนคับแคบ^{๔๙๙}

ปัจจุบัน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางโรงเรียนมีสถานที่ที่ไม่เอื้ออำนวย มีข้อจำกัดด้านสถานที่หรือพื้นที่ไม่มีความเป็นเอกเทศ^{๕๐๐} บางโรงเรียนไม่มีที่จอดรถ หรือถ้ามีก็คับแคบมาก ไม่พอต่อปริมาณ^{๕๐๑} บางโรงเรียนมีสถานที่คับแคบเกินไป ไม่มีที่นั่งสำหรับผู้ปกครองนั่งรอรับนักเรียนตอนเลิกเรียน^{๕๐๒}

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๐ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๑	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางโรงเรียนมีอาคารสถานที่ไม่เพียงพอ	๒, ๓, ๔, ๕, ๘, ๑๑, ๑๒, ๑๕, ๑๗, ๑๘, ๒๐, ๒๑, ๒๒, ๒๔	๑๔

^{๔๙๖} สัมภาษณ์ นางสาวผาณิตย์ อุ่มเอิบ, ศิษย์เก่าโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๙๗} สัมภาษณ์ นายจรศักดิ์ ผ่องอารมณ์, ครูโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๙๘} สัมภาษณ์ นางสาวธวิวัลย์ สีเหลือง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๔๙๙} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ มามะสวัสดิ์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๐๐} สัมภาษณ์ นางสาวเพียงตะวัน ธนโชติกุล, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๐๑} สัมภาษณ์ นางสาวดารา ไพรรณินทร์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๐๒} สัมภาษณ์ นางสุภาณี จิรัง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ตารางที่ ๔.๒๐ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ (ต่อ)

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๒	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งไม่เสริมสร้างคุณธรรมและลักษณะนิสัยที่ดีในการใช้อาคารสถานที่และอุปกรณ์การเรียนแก่นักเรียน	๑, ๖, ๗, ๘, ๑๓, ๑๖, ๑๙, ๒๐, ๒๓	๙
๓	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจำเป็นต้องการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายไปใช้ในงานประเภทอื่นที่มีความจำเป็นมากกว่าอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์	๑๐, ๒๕	๒

จากตารางที่ ๔.๒๐ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ จำนวน ๓ ประเด็นหลัก ได้แก่ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางโรงเรียนมีอาคารสถานที่ไม่เพียงพอโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งไม่เสริมสร้างคุณธรรมและลักษณะนิสัยที่ดีในการใช้อาคารสถานที่และอุปกรณ์การเรียนแก่นักเรียน และโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจำเป็นต้องการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายไปใช้ในงานประเภทอื่นที่มีความจำเป็นมากกว่าอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

การวิเคราะห์โอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

คนในสังคมเล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพแก่เด็กและเยาวชน โดยเด็กและเยาวชนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทางคุณภาพความรู้และคุณภาพจิตใจควบคู่กันไป สามารถพึ่งพาตนเองได้เป็นสำคัญ^{๕๐๓} บุคคลภายนอกให้ความร่วมมือในการจัดสร้างอาคารสถานที่เป็นอย่างดี เพราะคนรุ่นหลังให้ความร่วมมือดีกว่าคนรุ่นเก่า เพราะเห็นความสำคัญของการศึกษาในฐานะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน^{๕๐๔} คณะสงฆ์และทุกภาคส่วนในสังคมให้การสนับสนุนการจัดสร้างอาคารเรียน^{๕๐๕}

^{๕๐๓} สัมภาษณ์ พระครูสุภัทรญาณนิธิฐ (บุญยัง ญาณโรจโน), เจ้าคณะอำเภอปากท่อ, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๐๔} สัมภาษณ์ พระครูอรุณเขตคณารักษ์ (นิพนธ์ อคควณโณ), เจ้าคณะอำเภอบ้านคา, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๐๕} สัมภาษณ์ พระครูจริยธรรมานุรักษ์ (วัลลภ จริยธมโม), เจ้าคณะอำเภอสวนผึ้ง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ทุกภาคส่วนในสังคมไทยเห็นคุณค่าของเด็กและเยาวชน เล็งเห็นความจำเป็นที่เด็กและเยาวชนทุกคนต้องได้รับการเอาใจใส่และดูแลอย่างเหมาะสมและรอบด้าน^{๕๐๖} ทั้งภาครัฐ องค์กรเอกชน ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคมในทุกระดับต้องการให้เด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนาทั้งกาย ใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคมเต็มตามศักยภาพ และมีพฤติกรรมเหมาะสมตามวัย^{๕๐๗} ประเทศต้องการอนาคตของชาติที่มีความแข็งแรงทางร่างกายและจิตใจ มีคุณธรรม จริยธรรม มีสำนึกความเป็นพลเมืองที่ดี^{๕๐๘}

หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของประเทศต้องการสร้างภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตของเด็กและเยาวชน ให้เด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนาทั้งกาย ใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม และมีพฤติกรรมเหมาะสมตามวัย^{๕๐๙} ผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาพัฒนาความรู้แก่บุตรหลานตามความต้องการ ความถนัด และศักยภาพของแต่ละคนอย่างแท้จริง^{๕๑๐}

สังคมต้องการการพัฒนาเด็กและเยาวชน เพื่อสร้างคุณสังคมแห่งการเรียนรู้^{๕๑๑} ต้องการให้มีการจัดบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กที่มีความสามารถหรือถนัดพิเศษ เพื่อให้เด็กประเภทนี้สามารถประกอบอาชีพและใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้^{๕๑๒} ผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียนการกุศลของวันในพระพุทธศาสนาอบรมนักเรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ รวมถึง การมีสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรงและรู้จักป้องกันตนเองจากอันตรายและสิ่งเสพติดให้โทษทั้งหลายด้วย^{๕๑๓} ทุกภาคส่วนในสังคมเล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพแก่เด็กและเยาวชน ในฐานะที่เป็นบุคลากรสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต^{๕๑๔}

^{๕๐๖} สัมภาษณ์ พระสมุห์สมกิจ วรธมโม, รองผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๐๗} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ มามะสวัสดิ์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๐๘} สัมภาษณ์ นางสาวเพ็ญตะวัน ธนัชโชติกุล, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๐๙} สัมภาษณ์ นางสาวดารา ไพรรณินทร์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๑๐} สัมภาษณ์ นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๑๑} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ บุญสม, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๑๒} สัมภาษณ์ นางสาวสุภาณี จีรัง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๑๓} สัมภาษณ์ นางสาวสุทวิทย์ สีเหลือง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๑๔} สัมภาษณ์ นางฉัตร ปันสมตน, ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

แม้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจะได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลในการสร้างอาคาร จัดซื้อวัสดุ ฯลฯ จำนวนมาก แต่ภาครัฐก็ยังเปิดโอกาสให้สามารถรับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธาได้^{๕๑๕} รัฐเปิดโอกาสให้ทางโรงเรียนประชาสัมพันธ์เพื่อรับการสนับสนุนจากภายนอกได้^{๕๑๖} วัดจะช่วยประชาสัมพันธ์บอกบุญแก่ญาติโยมในการจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอน^{๕๑๗} บางครั้งเป็นการทอดผ้าป่าสามัคคีเพื่อสบทบทุนจัดซื้อหรือจัดสร้างอาคารเรียนและวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา แต่บางครั้งทางวัดก็เป็นผู้บอกบุญแล้วให้ผู้สนใจนำเงินไปให้กับทางโรงเรียนเอง^{๕๑๘} โรงเรียนสามารถเปิดรับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธาได้โดยตรง^{๕๑๙} รัฐอนุญาตให้หารายได้จากการรับบริจาคได้เองโดยให้อำนาจอนุมัติจากกรรมการสถานศึกษา โดยไม่ต้องส่งเรื่องขออนุมัติจากกระทรวง เป็นการให้สิทธิ์ขาดกับฝ่ายผู้รับใบอนุญาต ซึ่งเป็นการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี^{๕๒๐}

ภาครัฐให้ความสนใจ ใส่ใจต่อคุณภาพการจัดการศึกษา มีการดูแลและผู้ตรวจสอบจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) มาตรวจประเมินคุณภาพและให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา^{๕๒๑}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอาคารสถานที่จากรัฐบาล ผ่านสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ตามสัดส่วนจำนวนของนักเรียน^{๕๒๒}

โอกาสที่ดี คือ ศรัทธาจากชาวพุทธ^{๕๒๓} โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้รับการบริจาควัสดุและอุปกรณ์ทางการศึกษาจากประชาชนทั่วไป เช่น โต๊ะ เก้าอี้ หนังสือ สื่อการสอน^{๕๒๔}

^{๕๑๕} สัมภาษณ์ พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทโร), เจ้าคณะอำเภอจอมบึง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๑๖} สัมภาษณ์ นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำนวน, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๑๗} สัมภาษณ์ พระครูโสภิตอาจารย์วัตร (วิวัฒน์ อาจาโร), เจ้าคณะอำเภอดงหลวง, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๑๘} สัมภาษณ์ พระครูสุธีปริยัติวิธาน (สุภาพ อาตาปโก), ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๑๙} สัมภาษณ์ พระอธิการไพศาล สุทธจิตโต, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปกัณฑ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๒๐} สัมภาษณ์ นางพัชรภรณ์ ธิบุตธิชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๒๑} สัมภาษณ์ พระมหาทวิศักดิ์ คุณธมโม, ผู้จัดการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๒๒} สัมภาษณ์ นางสาวกานดา อินทรวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปกัณฑ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๒๓} สัมภาษณ์ นางสาวผาณิตย์ อุ่มเอิบ, ศิษย์เก่าโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปกัณฑ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๒๔} สัมภาษณ์ นายสมพร เหมพันธ์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปกัณฑ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ประชาชนที่นับถือพระพุทธศาสนาให้การสนับสนุนทุนจัดสร้างอาคารและทุนจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การศึกษา เพราะโดยปกติ คนไทยเป็นผู้ใจบุญอยู่แล้ว การขอทำบุญนั้นมียุติในตัวของคนไทยแต่ละคนที่ถูกปลุกฝังมาจากทางครอบครัว ทำให้คนไทยมีลักษณะเด่นในแง่ของการมีน้ำใจและความอ่อนเพื่อแผ่สูง^{๕๒๕} การทำบุญเพื่อการศึกษาของคนไทยพุทธมีหลายอย่าง เช่น ซื้อที่ดินสร้างโรงเรียน สร้างอาคาร ซื้อวัสดุและอุปกรณ์ทางการศึกษา ฯลฯ ซึ่งดังกล่าวนี้นี้ มักเป็นการให้ทุนในลักษณะของการทอดผ้าป่าทางการศึกษา^{๕๒๖}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจะได้รับการสนับสนุนจากพุทธศาสนิกชนในรูปแบบของเงินบริจาคเป็นส่วนมาก นอกจากนี้ ยังมีนิสิตนักศึกษาจำนวนมากมาายจากหลายสถานศึกษาที่รวมกันเป็นชมรมหรือกลุ่มอาสา มีกิจกรรมออกค่ายอาสาโดยเน้นการทำกิจกรรมพัฒนาโรงเรียนด้วย เช่น การซ่อมแซมอาคารเรียน ห้องสมุด หรือจัดซื้ออุปกรณ์การศึกษาให้แก่เด็กนักเรียน เป็นต้น^{๕๒๗}

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับโอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๑ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับโอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๑	ทุกภาคส่วนในสังคมเล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพแก่เด็กและเยาวชน	๑, ๓, ๔, ๘, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๑๙, ๒๐, ๒๑	๑๐
๒	ภาครัฐก็เปิดโอกาสให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาสามารถรับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธาได้	๒, ๕, ๖, ๗, ๑๐, ๑๓	๖
๓	พุทธศาสนิกชนให้การสนับสนุนทุนจัดสร้างอาคารและทุนจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การศึกษา	๑๒, ๑๔, ๑๕, ๒๔, ๒๕	๕

^{๕๒๕} สัมภาษณ์ นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๒๖} สัมภาษณ์ นายขจรศักดิ์ ผ่องอารมณ, ครูโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๒๗} สัมภาษณ์ นางเทียมแข เขิงทวี, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ตารางที่ ๔.๒๑ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับโอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระ พุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ (ต่อ)

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๔	สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รับผิดชอบการตรวจประเมินคุณภาพและให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา	๘, ๒๒	๒
๕	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอาคารสถานที่จากรัฐบาลผ่านสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ตามสัดส่วนจำนวนนักเรียน	๑๑, ๒๓	๒

จากตารางที่ ๔.๒๑ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นเกี่ยวกับโอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระ พุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ จำนวน ๕ ประเด็นหลัก ได้แก่ ทุกภาคส่วนในสังคมเล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพแก่เด็กและเยาวชน, ภาครัฐก็เปิดโอกาสให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาสามารถรับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธาได้, พุทธศาสนิกชนให้การสนับสนุนทุนจัดสร้างอาคารและทุนจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การศึกษา, สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รับผิดชอบการตรวจประเมินคุณภาพและให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา และโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอาคารสถานที่จากรัฐบาล ผ่านสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ตามสัดส่วนจำนวนนักเรียน

การวิเคราะห์อุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

การบริจาคเพื่อสร้างอาคารเรียนหรือวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาจากพุทธศาสนิกชนมีจำนวนลดน้อยลงอันเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศตกต่ำ^{๕๒๘} เงินบริจาคเพื่อการศึกษาที่มีจำนวนลดลง^{๕๒๙} พุทธศาสนิกชนได้รับผลกระทบปัญหาทางเศรษฐกิจ คือ การมีรายจ่ายเท่าเดิม ขณะที่มียาได้ลดน้อยลง ซึ่งส่งผลต่อการพิจารณาบริจาคทรัพย์ให้แก่ทางโรงเรียน^{๕๓๐}

^{๕๒๘} สัมภาษณ์ พระครูสุภัทรญาณนิวิฐ (บุญยัง ญาณโรจน์), เจ้าคณะอำเภอปากท่อ, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๒๙} สัมภาษณ์ พระครูอรุณเขตคณารักษ์ (นิพนธ์ อคควณโณ), เจ้าคณะอำเภอบ้านคา, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๓๐} สัมภาษณ์ พระครูโสภิตอาจารย์วัตร (วิวัฒน์ อาจาโร), เจ้าคณะอำเภอวัดเพลง, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

สภาพเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำ ผู้ที่เคยมีกำลังให้การสนับสนุน ก็สามารถให้การสนับสนุนได้ในจำนวนที่ลดลง^{๕๓๑} เศรษฐกิจไทยในปีนี้น่าจะเป็นห่วง และน่าจะอยู่ในสภาพฟื้นตัวยาก แม้รัฐบาลจะแสดงความเชื่อมั่นว่าเศรษฐกิจไทยปีนี้จะกระเตื้องขึ้นจากปีผ่านมาก็ตาม^{๕๓๒} เศรษฐกิจไม่ดี ข้าวของแพง คนทำบุญลดน้อยลง^{๕๓๓}

ยอดเงินทอดผ้าป่าสร้างอุปกรณ์ทางการศึกษาของปีนี้มีจำนวนลดลง อาจเนื่องมาจากสภาพความเป็นอยู่ที่ย่ำแย่ เศรษฐกิจไม่ดี^{๕๓๔} ปกติศิษย์เก่าของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาที่มีงานทำมั่นคงแล้ว จะกลับมาช่วยโรงเรียนโดยบริจาคเงินสบทบทุนทอดผ้าป่าประจำปี แต่ในปีที่ผ่านมา ยอดเงินบริจาคลดน้อยลง ในขณะที่จำนวนผู้บริจาคยังคงเท่าเดิมโดยประมาณ^{๕๓๕} กำลังในการสนับสนุนจากผู้ใจบุญหรือผู้บริจาคเงินเพื่อจัดซื้อจัดสร้างวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาลดน้อยลง เพราะความบีบคั้นของสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน^{๕๓๖}

หลังเศรษฐกิจแย่ การเมืองปั่นป่วน ทำคนซื้อของน้อยลง ทำบุญน้อยลง จะหวังเงินบริจาคจำนวนมากเช่นในอดีตคงไม่ได้ โรงเรียนอาจต้องชะลอโครงการก่อสร้างลง^{๕๓๗} ที่ผ่านมาระหว่างโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้รับการสนับสนุนเงินจากทางวัด แต่เมื่อภาวะเศรษฐกิจไม่ดี จำนวนเงินที่วัดได้จากการบริจาคน้อยลง เงินที่วัดจะนำมาสนับสนุนงานด้าน สถานที่ หรือซ่อมแซมอาคารเรียนก็ลดลงโดยปริยาย^{๕๓๘} โดยรวม คือ เศรษฐกิจไม่ดี คนในชุมชนก็เงินบริจาคเงินช่วยเหลือน้อยลง^{๕๓๙}

^{๕๓๑} สัมภาษณ์ นางสาวเพียงตะวัน ธนชิตทิกุล, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๓๒} สัมภาษณ์ นางฉัตร ปันสมทน, ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๓๓} สัมภาษณ์ นางลัดดาวัลย์ บุญสม, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๓๔} สัมภาษณ์ นางสาวผานิตย์ อุ่มเอิบ, ศิษย์เก่าโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปกัณฑ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๓๕} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ มาชะสวัสดิ์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๓๖} สัมภาษณ์ นางสาวดารา ไพรรณรินทร์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๓๗} สัมภาษณ์ นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๓๘} สัมภาษณ์ นางสุภาณี จีรัง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๓๙} สัมภาษณ์ นางสาวสุวิทย์ สีเหลือง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

รัฐบาลให้งบประมาณสนับสนุนด้านอาคารสถานที่แก่โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาไม่เพียงพอต่อความต้องการตามสภาพจริง^{๕๔๐} ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในวงราชการไทย^{๕๔๑} งบประมาณที่ได้รับจากภาครัฐมีจำนวนจำกัด ที่ขอไปก็มีการตัดออกโดยตลอด เพราะกระทรวงศึกษาพิจารณาให้โรงเรียนของรัฐบาลก่อนเป็นอันดับแรก ดังนั้น โรงเรียนที่อยู่ในประเภทโรงเรียนเอกชนจึงได้สัดส่วนน้อยโดยปริยาย^{๕๔๒} งบประมาณด้านการก่อสร้างของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้รับการพิจารณาทุก ๓ ปี ซึ่งหมายถึง เมื่อโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้รับงบก่อสร้างในปีนั้น ต้องเว้นการขอไปอีกในวงรอบ ๓ ปี แต่ในขณะที่โรงเรียนของรัฐบาลสามารถทำเรื่องขอได้ทุกปี^{๕๔๓}

งบประมาณที่รัฐให้การสนับสนุนไม่เพียงพอต่อความต้องการ^{๕๔๔} งบประมาณจากภาครัฐมีสัดส่วนที่น้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนของรัฐบาล^{๕๔๕} รัฐบาลให้งบประมาณสนับสนุนในจำนวนจำกัด^{๕๔๖} อุปสรรคประการหนึ่งในด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา คือ รัฐบาลจัดสรรงบประมาณค่อนข้างจำกัด^{๕๔๗} บางแห่งขาดแคลนทั้งอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องสมุด ตลอดจนสนามกีฬาสำหรับการเล่นกีฬาของนักเรียน แม้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจะได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียน ในลักษณะของบัตรค่าเล่าเรียน ร้อยละ ๑๐๐ ของค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียน แต่ก็ไม่เพียงพอตามความจำเป็นที่แท้จริง^{๕๔๘} รัฐบาลให้การอุดหนุนงบประมาณด้านอาคารเรียน อาคารประกอบ โดยจำกัดตามขนาดของสถานศึกษา^{๕๔๙}

^{๕๔๐} สัมภาษณ์ พระครูสุธีปริยัติวิธาน (สุภาพ อาตาโป), ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๔๑} สัมภาษณ์ พระครูจริยธรรมานุรักษ์ (วัลลภ จริยธมโม), เจ้าคณะอำเภอสวนผึ้ง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๔๒} สัมภาษณ์ พระอธิการไพศาล สุทฺธจิตโต, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปกัณณ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๔๓} สัมภาษณ์ พระมหาทวิศักดิ์ คุณธมโม, ผู้จัดการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๔๔} สัมภาษณ์ นางพัชรภรณ์ ธิบุตธิชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๔๕} สัมภาษณ์ นางสาวกานดา อินทวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปกัณณ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๔๖} สัมภาษณ์ นายขจรศักดิ์ ผ่องอารมณ, ครูโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปกัณณ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๔๗} สัมภาษณ์ นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำนวน, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๔๘} สัมภาษณ์ นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๔๙} สัมภาษณ์ นายสมพร เหมพันธ์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปกัณณ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

งบประมาณโดยรวมไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งที่ต้องการให้อาคารสถานที่มีการจัดบริเวณเป็นสัดส่วน มีความร่มรื่น มีการตกแต่งบริเวณสวยงาม มีสถานที่เล่น ออกกำลังกายและพักผ่อน มีทางสัญจรที่เป็นระเบียบ มีความเป็นระเบียบและปลอดภัย มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งดังกล่าวนี้ใช้งบประมาณจำนวนมาก นั่นเอง^{๕๕๐}

การจัดซื้อ/จัดจ้างตามกระบวนการทางงบประมาณที่ได้รับจากรัฐบาลมีความล่าช้า ไม่สามารถดำเนินงานได้คล่องตัวเหมือนกับกรณีเงินบริจาค^{๕๕๑} ระบบการขอรับงบประมาณเพื่อจัดสร้างอาคารเป็นไปได้ยาก และขอได้ช้าด้วย^{๕๕๒}

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับอุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๒ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับอุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๑	การบริจาคเพื่อสร้างอาคารเรียนหรือวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาจากพุทธศาสนิกชนมีจำนวนลดน้อยลง อันเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศตกต่ำ	๑, ๔, ๕, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๑๙, ๒๐, ๒๑, ๒๒, ๒๓	๑๒
๒	รัฐบาลให้งบประมาณสนับสนุนด้านอาคารสถานที่แก่โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาไม่เพียงพอต่อความต้องการตามสภาพจริง	๓, ๖, ๗, ๘, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๒๔, ๒๕	๑๑
๓	การจัดซื้อจัดจ้างตามกระบวนการทางงบประมาณที่ได้รับจากรัฐบาลมีความล่าช้า ไม่สามารถดำเนินงานได้คล่องตัวเหมือนกับกรณีเงินบริจาค	๒, ๙	๒

^{๕๕๐} สัมภาษณ์ นางเทียมแซ เชิงทวี, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุบาล, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๕๑} สัมภาษณ์ พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทโร), เจ้าคณะอำเภोजอมบึง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๕๒} สัมภาษณ์ พระสมุทรสมกิจ วรธมโม, รองผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

จากตารางที่ ๔.๒๒ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นเกี่ยวกับอุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ จำนวน ๓ ประเด็นหลัก ได้แก่ การบริจาคเพื่อสร้างอาคารเรียนหรือวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาจากพุทธศาสนิกชนมีจำนวนลดน้อยลงอันเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศตกต่ำ, รัฐบาลให้งบประมาณสนับสนุนด้านอาคารสถานที่แก่โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาไม่เพียงพอต่อความต้องการตามสภาพจริง และการจัดซื้อจัดจ้างตามกระบวนการทางงบประมาณที่ได้รับจากรัฐบาลมีความล่าช้า ไม่สามารถดำเนินงานได้คล่องตัวเหมือนกับกรณีเงินบริจาค

การวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านธุรการ

งานธุรการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาอาจมีความแตกต่างกันตามบริบทของแต่ละโรงเรียน แต่ทุกโรงเรียนมีระบบที่ดี^{๕๕๓} มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานธุรการตามระเบียบราชการ^{๕๕๔} มีการจัดทำเอกสาร แบบฟอร์มต่าง ๆ ที่ใช้ในงานธุรการของในโรงเรียน^{๕๕๕} มีการเก็บเอกสารเป็นระบบ^{๕๕๖} มีการโต้ตอบหนังสือราชการเป็นระบบ^{๕๕๗}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาทุกโรงเรียนมีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานธุรการเป็นลายลักษณ์อักษร^{๕๕๘} จัดระบบการบริหารตามคู่มือปฏิบัติงานธุรการที่ทางราชการกำหนด^{๕๕๙} มีการจัดระบบเก็บรักษาและทำลายหนังสือราชการตามระเบียบงานสารบรรณ^{๕๖๐} มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบด้านงานธุรการโดยเฉพาะ^{๕๖๑} มีเจ้าหน้าที่เฉพาะทางที่รับบรรจุตามวุฒิและสายงาน^{๕๖๒}

^{๕๕๓} สัมภาษณ์ พระครูสุภัทรญาณนิวัฐ (บุญยัง ญาณโรจน), เจ้าคณะอำเภอปากท่อ, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๕๔} สัมภาษณ์ พระครูจริยธรรมานุรักษ์ (วัลลภ จริยธมโม), เจ้าคณะอำเภอสวนผึ้ง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๕๕} สัมภาษณ์ พระครูโสภิตอาจารย์วัตร (วิวัฒน์ อาจาโร), เจ้าคณะอำเภอวัดเพลง, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๕๖} สัมภาษณ์ พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทรโร), เจ้าคณะอำเภोजอมบึง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๕๗} สัมภาษณ์ พระครูอรุณเขตคณารักษ์ (นิพนธ์ อคควณโณ), เจ้าคณะอำเภอบ้านคา, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๕๘} สัมภาษณ์ พระมหาทวิศักดิ์ คุณธมโม, ผู้จัดการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๕๙} สัมภาษณ์ พระอธิการไพศาล สุทนต์โต, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปัถุมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๖๐} สัมภาษณ์ พระสมุห์สมกิจ วรธมโม, รองผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๖๑} สัมภาษณ์ พระครูสุธีปริยัติวิธาน (สุภาพ อาตาโป), ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๖๒} สัมภาษณ์ นางพัชรภรณ์ ธิบุฤทธิชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาทุกโรงเรียนมีฝ่ายธุรการและมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบชัดเจน^{๕๖๓} ฝ่ายงานธุรการมีบุคลากรที่เข้มแข็ง^{๕๖๔} มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง^{๕๖๕} มีเจ้าหน้าที่ดูแลในเวลาที่ถูกปกครองเข้าติดต่อธุระกับทางโรงเรียน^{๕๖๖} เจ้าหน้าที่เอาใจใส่ต่อหน้าที่สามารถชี้แจง อธิบาย และทำความเข้าใจเกี่ยวกับเอกสารต่าง ๆ แก่ผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี^{๕๖๗}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยรองรับการดำเนินงานด้านธุรการ^{๕๖๘} มีเครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยในการเก็บข้อมูลต่าง ๆ ด้านธุรการ^{๕๖๙} มีเครื่องคอมพิวเตอร์อำนวยความสะดวก^{๕๗๐} โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งมีการเก็บรูปเล่มเอกสาร ควบคู่กับการเก็บข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์หรือระบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ เพราะข้อมูลในคอมพิวเตอร์อาจพลาดโดนไวรัสทำให้ข้อมูลสูญหายทั้งหมดได้^{๕๗๑}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจัดสถานที่ปฏิบัติงานภายในห้องธุรการเป็นสัดส่วน^{๕๗๒} ห้องธุรการเป็นระเบียบเรียบร้อย^{๕๗๓} ฝ่ายธุรการจัดเป็นสัดส่วนแยกเป็นแผนก จึงสะดวกแก่การให้บริการกับผู้ปกครอง^{๕๗๔} ทุกโรงเรียนการรวบรวมข้อมูลตามระเบียบราชการ มีการจัดห้องฝ่ายธุรการไว้โดยเฉพาะ จึงติดตามเรื่องได้สะดวก^{๕๗๕}

^{๕๖๓} สัมภาษณ์ นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำนวน, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๖๔} สัมภาษณ์ นางสาวเพียงตะวัน ธนซ์โชติกุล, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๖๕} สัมภาษณ์ นางสาวผาณิตย์ อุ่มเอิบ, ศิษย์เก่าโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลภูมิ, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๖๖} สัมภาษณ์ นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีอุบลภูมิ, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๖๗} สัมภาษณ์ นางลัดดาวัลย์ บุญสม, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีอุบลภูมิ, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๖๘} สัมภาษณ์ นางสาวกานดา อินทรวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลภูมิ, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๖๙} สัมภาษณ์ นางสาวดารา ไพรมรินทร์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๗๐} สัมภาษณ์ นางฉัตร ปันสมทน, ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีอุบลภูมิ, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๗๑} สัมภาษณ์ นายจรศักดิ์ ผ่องอารมณ, ครูโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลภูมิ, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๗๒} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ มาฆะสวัสดิ์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๗๓} สัมภาษณ์ นางสาวจิวิทย์ สีเหลือง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๗๔} สัมภาษณ์ นางสุภาณี จิรัง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๗๕} สัมภาษณ์ นางเทียมแข เขิงทวี, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลภูมิ, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีการทำแผนภูมิการบริหารงานธุรการ และมีการจัดทำแผนงานธุรการเป็นลายลักษณ์อักษร^{๕๗๖} มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนการบริหารงานธุรการเป็นประจำ เพื่อให้งานที่ปฏิบัติยังถูกต้องเรียบร้อยเป็นปัจจุบัน^{๕๗๗}

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านธุรการ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๓ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านธุรการ

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๑	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีระบบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานธุรการตามระเบียบราชการ	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๗, ๘	๗
๒	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีเจ้าหน้าที่เฉพาะทางด้านธุรการที่มีความเชี่ยวชาญ	๖, ๑๐, ๑๓, ๑๕, ๑๗, ๑๙, ๒๐	๗
๓	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจัดสถานที่ปฏิบัติงานภายในห้องธุรการเป็นสัดส่วนและสะดวกแก่การให้บริการ	๑๖, ๒๑, ๒๒, ๒๕	๔
๔	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยในการเก็บข้อมูลและการดำเนินงานด้านธุรการ	๑๑, ๑๘, ๒๓	๓
๕	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนการบริหารงานธุรการ	๑๔, ๒๔	๒
๖	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีการดำเนินงานเชิงเอกสารควบคู่กับสารสนเทศเพื่อป้องกันความผิดพลาดจากระบบคอมพิวเตอร์	๙, ๑๒	๒

^{๕๗๖} สัมภาษณ์ นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๗๗} สัมภาษณ์ นายสมพร เหมพันธ์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

จากตารางที่ ๔.๒๓ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นเกี่ยวกับจุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านธุรการ จำนวน ๖ ประเด็นหลัก ได้แก่ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีระบบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานธุรการตามระเบียบราชการ, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีเจ้าหน้าที่เฉพาะทางด้านธุรการที่มีความเชี่ยวชาญ, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจัดสถานที่ปฏิบัติงานภายในห้องธุรการเป็นสัดส่วนและสะดวกแก่การให้บริการ, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยในการเก็บข้อมูลและการดำเนินงานด้านธุรการ, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนการบริหารงานธุรการ และโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีการดำเนินงานเชิงเอกสารควบคู่กับสารสนเทศเพื่อป้องกันความผิดพลาดจากระบบคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์จุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านธุรการ

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งได้ตอบหนังสือราชการซ้ำมาก^{๕๗๘} เจ้าหน้าที่ธุรการมีจำนวนน้อยในขณะที่งานธุรการของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีมากจึงส่งผลให้การดำเนินงานล่าช้า^{๕๗๙} งานธุรการไม่เพียงพอกับงานที่ปกติมีมาก^{๕๘๐} งานเอกสารของโรงเรียนมีเป็นจำนวนมาก^{๕๘๑} เจ้าหน้าที่มีน้อย แต่ภารกิจในการโต้ตอบหนังสือราชการมีเป็นประจำเกือบทุกวัน^{๕๘๒} ภารกิจงานด้านธุรการมีมากมาย ในขณะที่ผู้ปฏิบัติงานมีจำกัด และไม่เหมาะสมกับปริมาณงาน นี่เป็นปัญหา^{๕๘๓} โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางโรงเรียนมีเจ้าหน้าที่ธุรการเพียงคนเดียว แต่ต้องให้รับผิดชอบงานเอกสารทั้งระบบ ทุกระดับตั้งแต่ประถมถึงมัธยมปลาย^{๕๘๔} โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีบุคลากรน้อย เมื่อจุดไหนขาด โดยทั่วไปก็ขอตัวเจ้าหน้าที่ธุรการไปใช้ ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ธุรการต้องรับผิดชอบทำงานหลายหน้าที่ในเวลาเดียวกัน^{๕๘๕}

^{๕๗๘} สัมภาษณ์ พระครูสุภัทรญาณนิวิฐ (บุญยัง ญาณโรจน), เจ้าคณะอำเภอปากท่อ, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๗๙} สัมภาษณ์ พระครูจริยธรรมานุรักษ์ (วัลลภ จริยธมฺโม), เจ้าคณะอำเภอสวนผึ้ง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๘๐} สัมภาษณ์ พระครูอรัญเขตคนารักษ์ (นิพนธ์ อัครคุณโณ), เจ้าคณะอำเภอบ้านคา, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๘๑} สัมภาษณ์ พระครูโสภิตอาจารย์วัตร (วิวัฒน์ อาจาโร), เจ้าคณะอำเภอดำเนินสะดวก, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๘๒} สัมภาษณ์ พระครูสุธีปริยัติวิธาน (สุภาพ อาตาโป), ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๘๓} สัมภาษณ์ พระมหาทวีศักดิ์ คุณธมฺโม, ผู้จัดการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๘๔} สัมภาษณ์ พระสมุห์สมกิจ วรธมฺโม, รองผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๘๕} สัมภาษณ์ นางสาวกานดา อินทรวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

บุคลากรที่รับผิดชอบงานธุรการอยู่ในปัจจุบันต้องทำงานหลายด้าน ทำให้บางครั้งเกิดการล่าช้า^{๕๘๖} การปฏิบัติงานด้านธุรการมีมากมาย และเป็นงานที่ทำไม่เสร็จ คือ ต้องทำทุกวัน เพราะจะมีงานใหม่เข้ามาเรื่อย ๆ^{๕๘๗} ฝ่ายธุรการมีภาระรับผิดชอบจำนวนมาก ได้แก่ งานสารบรรณกลาง เกี่ยวกับการรับ-ส่ง บันทึกลับเสนอ รวบรวม สรุป จัดเก็บหนังสือและเอกสารต่าง ๆ การจัดทำคำสั่ง จัดพิมพ์เอกสารต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย^{๕๘๘} ฝ่ายธุรการต้องดูแลงานปฎิคมภายในโรงเรียน และปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ดังกล่าวนี้นี้ จึงมีภาระงานค่อนข้างมาก^{๕๘๙} บางโรงเรียนมีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น ฝ่ายธุรการก็ต้องรับปริมาณเนื่องานเพิ่มขึ้น ถ้ามีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ก็จะเป็นปัญหาต่อการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพได้^{๕๙๐}

เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการต้องคอยอำนวยความสะดวกระหว่างผู้บริหาร ครู และประชาชน ผู้ใช้บริการด้วย และงานบริการนี้เป็นงานที่หนักเอาการ ถ้าไม่มีผู้ช่วย^{๕๙๑} โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งขาดบุคลากรผู้รับผิดชอบงานธุรการโดยตรง ต้องให้ครูมาทำงานธุรการ^{๕๙๒} ฝ่ายธุรการของบางโรงเรียนทำงานล่าช้า^{๕๙๓} ผู้ปกครองนักเรียนบางคนมีเวลาน้อย หากต้องใช้เวลาทั้งวันในการติดต่อหรือทำธุระกับทางโรงเรียนคงจะไม่สะดวก เพราะกระทบต่อการประกอบอาชีพเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง หากแต่ที่ผ่านมา บางคราวเข้าติดต่อเรื่องเอกสารของนักเรียนต้องใช้เวลาเกือบทั้งวัน เพราะมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการเพียงคนเดียว^{๕๙๔}

นักเรียนมีจำนวนมาก ผู้ปกครองนักเรียนก็มีจำนวนมากตามกันไป ซึ่งจะพบปัญหาทุก ๆ ครั้ง เมื่อมีผู้ปกครองเข้ามาติดต่อกับทางโรงเรียน เพราะเจ้าหน้าที่ธุรการมีจำกัด จึงส่งผลให้การทำงานล่าช้า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ช่วงเวลาเปิดภาคเรียนของทุกปีการศึกษานั้น^{๕๙๕}

^{๕๘๖} สัมภาษณ์ นายขจรศักดิ์ ผ่องอารมณ์, ครูโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๘๗} สัมภาษณ์ นายสมพร เหมพันธ์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๘๘} สัมภาษณ์ นางเทียมแข เขียวทวี, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๘๙} สัมภาษณ์ นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำนวน, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๙๐} สัมภาษณ์ นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๙๑} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ มาชะสวัสดิ์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๙๒} สัมภาษณ์ นางสาวเพียงตะวัน ธนโชติกุล, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๙๓} สัมภาษณ์ นางสาวดาราร ไพรนรินทร์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๙๔} สัมภาษณ์ นางสุภาณี จิรัง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๙๕} สัมภาษณ์ นางสาวธวิวัลย์ สีเหลือง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางประมาณเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านธุรการน้อย^{๕๙๖} บุคลากรฝ่ายธุรการไม่ได้รับการพัฒนา^{๕๙๗} เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งไม่ได้รับการอบรมด้านมารยาท^{๕๙๘} ผู้บริหารอาจไม่มีเวลาเพียงพอสำหรับการอบรมและพัฒนาคุณภาพงานด้านธุรการ หรืออาจไม่มีงบประมาณ^{๕๙๙} ฝ่ายธุรการไม่ค่อยได้รับการอบรม หรือถูกส่งตัวไปอบรม ส่วนมากโรงเรียนจะเน้นพัฒนาครูผู้สอนเป็นส่วนใหญ่^{๖๐๐}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งมีปัญหาในการควบคุมสภาพและการรักษาการเสียหายของวัสดุสำนักงาน^{๖๐๑} หนังสือราชการที่มีมาถึงโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาที่ได้รับจากกระทรวงมีความล่าช้า เพราะกระทรวงจะให้โควตาในการแจ้งเรื่องแก่โรงเรียนเรียนรัฐบาล แล้วจึงมาถึงโรงเรียนประเภทอื่น ๆ ตามลำดับ^{๖๐๒}

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านธุรการ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๔ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านธุรการ

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๑	การดำเนินงานด้านธุรการของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งล่าช้าจำนวนเจ้าหน้าที่ธุรการไม่สอดคล้องกับภาระงาน	๑, ๓, ๔, ๕, ๖, ๘, ๙, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๒๑, ๒๒	๑๖
๒	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาขาดแคลนงบประมาณเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านธุรการ	๒, ๑๕, ๑๙, ๒๐, ๒๓	๕

^{๕๙๖} สัมภาษณ์ พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทโร), เจ้าคณะอำเภोजอมบึง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๙๗} สัมภาษณ์ นางสาวผาณิตย์ อุ่มเอิบ, ศิษย์เก่าโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๙๘} สัมภาษณ์ นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๕๙๙} สัมภาษณ์ นางลัดดาวัลย์ บุญสม, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๐๐} สัมภาษณ์ นางฉัตร ปันสมตน, ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๐๑} สัมภาษณ์ พระอธิการไพศาล สุทธิจิตโต, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๐๒} สัมภาษณ์ นางพัชราภรณ์ ธิบุฤทธิชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ตารางที่ ๔.๒๔ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับจุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านธุรการ (ต่อ)

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๓	โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งมีปัญหาในการควบคุมสภาพและการรักษาการเสียหายของวัสดุสำนักงาน	๗, ๒๔	๒
๔	หนังสือราชการที่มีมาถึงโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาที่ได้รับจากกระทรวงมีความล่าช้า	๑๐, ๒๕	๒

จากตารางที่ ๔.๒๔ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านธุรการ จำนวน ๔ ประเด็นหลัก ได้แก่ การดำเนินงานด้านธุรการของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งล่าช้าจำนวนเจ้าหน้าที่ธุรการไม่สอดคล้องกับภาระงาน, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาขาดแคลนงบประมาณเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านธุรการ, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งมีปัญหาในการควบคุมสภาพและการรักษาการเสียหายของวัสดุสำนักงาน และหนังสือราชการที่มีมาถึงโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาที่ได้รับจากกระทรวงมีความล่าช้า

การวิเคราะห์โอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านธุรการ

ปัจจุบัน มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วย^{๖๐๓} มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์สมัยใหญ่เข้ามาช่วยในการสื่อสารและจัดทำเอกสารราชการ^{๖๐๔} คนสมัยนี้มีเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้ สะดวกกว่าคนสมัยก่อนที่ต้องใช้เครื่องพิมพ์ดีด^{๖๐๕} การสื่อสารที่ทันสมัยเข้ามาช่วยให้งานธุรการมีความสะดวก รวดเร็วขึ้น^{๖๐๖} มีระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์^{๖๐๗} ปัจจุบัน มีเทคโนโลยีสารสนเทศคอยอำนวยความสะดวก^{๖๐๘}

^{๖๐๓} สัมภาษณ์ พระครูสุภัทรญาณนิวิฐ (บุญยัง ญาณโรจน์), เจ้าคณะอำเภอปากท่อ, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๐๔} สัมภาษณ์ พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทโร), เจ้าคณะอำเภोजอมบึง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๐๕} สัมภาษณ์ พระครูจริยธรรมานุรักษ์ (วัลลภ จริยธมโม), เจ้าคณะอำเภอสวนผึ้ง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๐๖} สัมภาษณ์ พระครูโสภิตอาจารย์วัตร (วิวัฒน์ อาจารย์โร), เจ้าคณะอำเภอดำเนินสะดวก, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๐๗} สัมภาษณ์ พระครูสุธีปริยัติวิธาน (สุภาพ อาตาปโก), ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๐๘} สัมภาษณ์ พระสมุห์สมกิจ วรธมโม, รองผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

เทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นโอกาสที่อำนวยความสะดวกให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาสามารถบริหารงานธุรการได้โดยง่าย^{๖๐๙} โรงเรียนอุปกณ์สำนักงานที่ทันสมัยช่วยอำนวยความสะดวกให้เจ้าหน้าที่ทำงานได้คล่องตัวยิ่งขึ้น^{๖๑๐} ปัจจุบัน โปรแกรมสำเร็จรูปเข้ามาช่วยงานสารบรรณ-การเงิน-บัญชีของโรงเรียน^{๖๑๑}

อินเทอร์เน็ต (Internet) สามารถอำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ธุรการในการจัดส่ง-รับเอกสาร ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ทันเวลา^{๖๑๒} เทคโนโลยีสมัยใหม่อำนวยความสะดวกแก่ระบบงานสารบรรณ^{๖๑๓} สมัยนี้มีคอมพิวเตอร์ช่วยในการจัดระบบงานสารบรรณให้เป็นหมวดหมู่ได้โดยง่าย^{๖๑๔}

ปัจจุบัน มีเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่อำนวยความสะดวกให้แก่การปฏิบัติงานธุรการที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองสะดวกยิ่งขึ้นเพราะมีระบบติดต่อสื่อสารผ่านดาวเทียม^{๖๑๕} มีเครื่องคอมพิวเตอร์ และเครื่องมือ เครื่องใช้ที่ทันสมัย^{๖๑๖} เรื่องนี้เป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องนำโอกาสจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีอยู่และมีราคาถูก เข้ามาช่วยในการจัดการงานฝ่ายธุรการ^{๖๑๗}

คนรุ่นใหม่มีความรู้ทางเทคโนโลยีการสื่อสาร^{๖๑๘} บัณฑิตที่จบใหม่ทั้งในสายครุศาสตร์หรือบริหารการศึกษาของทุก ๆ มหาวิทยาลัยมีความรู้ทางเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ ดังนั้น การสรรหาบุคลากรด้านธุรการจึงกระทำ得不ยาก^{๖๑๙}

^{๖๐๙} สัมภาษณ์ นางสาวดาราร ไพรนรินทร์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๑๐} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ มาชะสวัสดิ์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๑๑} สัมภาษณ์ นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๑๒} สัมภาษณ์ นางสาวเพียงตะวัน ธนโชติกุล, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๑๓} สัมภาษณ์ นายจรศักดิ์ ผ่องอรรมณ, ครูโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุรักษ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๑๔} สัมภาษณ์ นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำนวน, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๑๕} สัมภาษณ์ นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๑๖} สัมภาษณ์ นางลัดดาวัลย์ บุญสม, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๑๗} สัมภาษณ์ นางสาวสุภาณี จีรัง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๑๘} สัมภาษณ์ นางสาวสุวิทย์ สีเหลือง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๑๙} สัมภาษณ์ พระครูอริยเขตคณารักษ์ (นิพนธ์ อคฺควณฺโณ), เจ้าคณะอำเภอบ้านคา, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๒๐} สัมภาษณ์ พระมหาทวีศักดิ์ คุณธมฺโม, ผู้จัดการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ปัจจุบัน คนมีความสามารถทางคอมพิวเตอร์หาได้ไม่ยาก ฉะนั้น การเพิ่มบุคลากรฝ่ายธุรการจึงไม่มีอุปสรรคด้านผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง^{๖๒๑} การนำเทคโนโลยีทางการสื่อสารสมัยใหม่เข้ามาช่วยงานด้านธุรการของโรงเรียนสามารถทำได้ไม่ยาก เพราะคนรุ่นใหม่เกือบทุกคนมีทักษะและความชำนาญทางเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่^{๖๒๒}

ภาครัฐออกกฎระเบียบที่ควบคุมและป้องกันการทุจริตในวงราชการได้เป็นอย่างดี^{๖๒๓} มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย งานสารบรรณ เป็นแนวทางมาตรฐานในการจัดทำเอกสารของทางราชการ^{๖๒๔} ระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณมีความทันสมัย สืบเกิดได้จากการปรับปรุงให้มีการบัญญัติคำว่าสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ไว้ในระเบียบดังกล่าวด้วย^{๖๒๕}

ภาครัฐให้การสนับสนุนโดยจัดการอบรมเจ้าหน้าที่ธุรการเป็นประจำทุกปี^{๖๒๖} โรงเรียนสามารถจัดส่งเจ้าหน้าที่ธุรการเข้าอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพการทำงานได้ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย เพราะภาครัฐจัดอบรมให้ฟรี^{๖๒๗}

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับโอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านธุรการ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๕ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับโอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านธุรการ

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๑	มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการสื่อสารและบริหารเอกสารราชการ	๑, ๒, ๓, ๕, ๙, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๑๙, ๒๐, ๒๑, ๒๒	๑๕

^{๖๒๑} สัมภาษณ์ นางสาวผาณิตย์ อุ่มเอิบ, ศิษย์เก่าโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๒๒} สัมภาษณ์ นางฉัตร ปันสมตน, ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๒๓} สัมภาษณ์ พระอธิการไพศาล สุทธิจิตโต, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๒๔} สัมภาษณ์ นางสาวกานดา อินทวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๒๕} สัมภาษณ์ นางพัชรภรณ์ ธิบุตธิชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๒๖} สัมภาษณ์ นายสมพร เหมพันธ์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๒๗} สัมภาษณ์ นางเทียมแข เขิงทวี, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลรัตน์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ตารางที่ ๔.๒๕ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับโอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านธุรการ (ต่อ)

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๒	บัณฑิตใหม่สายงานการศึกษามีความรู้ทางเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นอย่างดี	๔, ๖, ๘, ๑๕, ๒๓	๕
๓	ภาครัฐออกกฎระเบียบที่ควบคุมและป้องกันการทุจริตในวงราชการได้เป็นอย่างดี	๗, ๑๐, ๑๑	๓
๔	ภาครัฐให้การสนับสนุนโดยจัดการอบรมเจ้าหน้าที่ธุรการเป็นประจำทุกปี	๒๔, ๒๕	๒

จากตารางที่ ๔.๒๕ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นเกี่ยวกับโอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านธุรการ จำนวน ๔ ประเด็นหลัก ได้แก่ มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการสื่อสารและบริหารเอกสารราชการ, บัณฑิตใหม่สายงานการศึกษามีความรู้ทางเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นอย่างดี, ภาครัฐออกกฎระเบียบที่ควบคุมและป้องกันการทุจริตในวงราชการได้เป็นอย่างดี และภาครัฐให้การสนับสนุนโดยจัดการอบรมเจ้าหน้าที่ธุรการเป็นประจำทุกปี

การวิเคราะห์อุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านธุรการ

งบประมาณรัฐสำหรับสนับสนุนการปฏิบัติงานธุรการไม่เพียงพอ^{๖๒๘} รัฐบาลไม่มีงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ^{๖๒๙} ไม่มีงบประมาณสนับสนุนโดยตรง งบประมาณใหญ่มุ่งไปที่การพัฒนาผู้เรียน^{๖๓๐} อุปสรรคสำคัญประการหนึ่ง คือ ประชาชนบางส่วนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการจัดทอดผ้าป่าสามัคคีสับทบทุนซื้อวัสดุสำนักงานของโรงเรียน โดยประชาชนกลุ่มดังกล่าวนี้เข้าใจว่า ทุกโรงเรียนได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลอยู่แล้ว^{๖๓๑} การเรียกรับเงินบริจาคให้โรงเรียน อาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ในเชิงลบ^{๖๓๒} รัฐบาลให้งบสำหรับจัดซื้ออุปกรณ์ เครื่องมือ หรือพัฒนางานธุรการน้อยมาก^{๖๓๓}

^{๖๒๘} สัมภาษณ์ พระครูสุภัทรญาณนิวิฐ (บุญยัง ญาณโรจน), เจ้าคณะอำเภอปากท่อ, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๒๙} สัมภาษณ์ พระครูโสภิตอาจารย์วัตร (วิวัฒน์ อาจาโร), เจ้าคณะอำเภอดำเนินสะดวก, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๓๐} สัมภาษณ์ พระครูสุธีปริยัติวิธาน (สุภาพ อาตาปโก), ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๓๑} สัมภาษณ์ พระครูจริยธรรมานุรักษ์ (วัลลภ จริยธมโม), เจ้าคณะอำเภอสวนผึ้ง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๓๒} สัมภาษณ์ พระครูอรุณเขตคณารักษ์ (นิพนธ์ อคควณโณ), เจ้าคณะอำเภอบ้านคา, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๓๓} สัมภาษณ์ พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทโร), เจ้าคณะอำเภोजอมบึง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางโรงเรียน ไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำสถานที่ทำงานธุรการ^{๖๓๔} บ้างก็ไม่มีห้องธุรการโดยเฉพาะ^{๖๓๕} ขาดงบประมาณในการจัดสถานที่ปฏิบัติงานภายในห้องธุรการเป็นสัดส่วนและสะดวกแก่การให้บริการ^{๖๓๖} ไม่มีงบประมาณในการจัดซื้อเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการเก็บรักษาและทำลายหนังสือราชการ^{๖๓๗} บางโรงเรียนขาดเงินงบประมาณในการบำรุงรักษาวัสดุครุภัณฑ์ตามมาตรฐานงานธุรการ^{๖๓๘} บางโรงเรียนไม่มีห้องธุรการที่เป็นสัดส่วน^{๖๓๙} บางโรงเรียนจัดแผนกธุรการรวมกับห้องทำงานของครู ไม่ได้แยกเป็นสัดส่วนโดยเฉพาะ ซึ่งอาจเป็นเพราะขาดงบประมาณจากภาครัฐ^{๖๔๐} แม้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้รับงบประมาณค่าหัว ๑๐๐% แต่อาจไม่เพียงพอในการจัดสรรไปพัฒนาระบบธุรการของโรงเรียนได้^{๖๔๑} โรงเรียนไม่มีงบประมาณ หรือแม้ได้รับงบประมาณจากรัฐบาลแต่ก็ไม่เพียงพอต่อการพัฒนาหรือปรับปรุงห้องธุรการให้มีความเหมาะสม และสะดวกแก่ผู้ปกครองที่มาติดต่อได้^{๖๔๒}

ส่วนกลางไม่ได้จัดสรรงบประมาณสำหรับพัฒนาบุคลากรด้านธุรการ^{๖๔๓} งบประมาณในการพัฒนาบุคลากรธุรการ ได้ยากกว่างบประมาณพัฒนาบุคลากรครู^{๖๔๔} รัฐบาลไม่ให้การสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ ทำให้ไม่สามารถจัดซื้อ/จัดเข้าได้ตามความต้องการ ตลอดจนติดขัดในระเบียบการจัดซื้อบางรายการ^{๖๔๕}

^{๖๓๔} สัมภาษณ์ นางฉัตรฯ พันสมตน, ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๓๕} สัมภาษณ์ นางสาวสุภาวดี จีรัง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๓๖} สัมภาษณ์ นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๓๗} สัมภาษณ์ นางสาวเพียงตะวัน ธนโชติกุล, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๓๘} สัมภาษณ์ นางสาวผาณิตย์ อุ่มเอิบ, ศิษย์เก่าโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลฯ, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๓๙} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ มามะสวัสดิ์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๔๐} สัมภาษณ์ นางสาวดาราร ไพรนรินทร์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๔๑} สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ บุญสม, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๔๒} สัมภาษณ์ นางสาวสุทธิวัลย์ สีเหลือง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๔๓} สัมภาษณ์ พระมหาทวีศักดิ์ คุณธมโม, ผู้จัดการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๔๔} สัมภาษณ์ พระสมุห์สมกิจ วรธมโม, รองผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๖๔๕} สัมภาษณ์ พระอธิการไพศาล สุทธิจิตโต, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุบลฯ, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ธุรการโรงเรียนไม่ได้มีฐานะเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ โรงเรียนจำเป็นต้องส่งเสริมให้ธุรการโรงเรียนได้บรรจุแต่งตั้งในสายงานที่เหมาะสม เช่น ครูผู้ช่วย หรือพนักงานของรัฐ เป็นต้น เพื่อให้ทรัพยากรที่มีคุณค่าคงอยู่กับองค์กร^{๒๔๖} ธุรการโรงเรียนมีความก้าวหน้าและความมั่นคงในวิชาชีพน้อยกว่าบุคลากรประเภทครูหรือผู้บริหารโรงเรียน^{๒๔๗}

รูปแบบการใช้หนังสือที่ติดต่อกันระหว่างหน่วยราชการในจังหวัดเดียวกันที่ไม่เป็นไปตามระเบียบสารบรรณ^{๒๔๘} ราชการมิได้เคร่งครัดในการกำหนดการใช้หนังสือให้ชัดเจนและเป็นไปแนวทางเดียวกัน แม้จะมีคำสั่งออกมาชัดเจน แต่ในทางปฏิบัติ ยังปรากฏมีการใช้ตัวอักษรที่หลากหลายจากหน่วยงานราชการในพื้นที่จังหวัดเดียวกัน^{๒๔๙} ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์เกิดปัญหาบ่อย เป็นปัญหาจากการที่ธุรการโรงเรียนไม่สามารถเข้าใช้ระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ได้^{๒๕๐}

ระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ไม่ระบุมาตรฐานเอกสารบางอย่าง ระบบงานยังไม่มีมาตรฐานที่ชัดเจน^{๒๕๑} ระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ไม่ระบุมาตรฐานในการส่งเอกสารไว้ มีการเน้นไว้ชัดเจนเฉพาะส่วนที่เป็นระดับชั้นความลับของหนังสือและผู้มีอำนาจเข้าถึง เท่านั้น^{๒๕๒}

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับอุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านธุรการ สรุปได้ดังนี้

^{๒๔๖} สัมภาษณ์ นางสาวกานดา อินทวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชบุรีอุปถัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๔๗} สัมภาษณ์ นางพัชราภรณ์ ธิบุตธิชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๔๘} สัมภาษณ์ นายจรศักดิ์ ผ่องอารมณ, ครูโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชบุรีอุปถัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๔๙} สัมภาษณ์ นางเทียมแข เชียงทวี, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชบุรีอุปถัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๕๐} สัมภาษณ์ นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำนวน, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๕๑} สัมภาษณ์ นายสมพร เหมพันธ์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชบุรีอุปถัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๕๒} สัมภาษณ์ นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ตารางที่ ๔.๒๖ สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับอุปสรรค (Threat) ของการจัดการ
โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านธุรการ

ที่	ประเด็น	ผู้ให้ข้อมูล (ลำดับที่)	ความถี่ (รูป/คน)
๑	งบประมาณรัฐสำหรับสนับสนุนการปฏิบัติงานธุรการไม่เพียงพอ	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๑๙, ๒๐, ๒๑, ๒๒	๑๗
๒	ความไม่มั่นคงในวิชาชีพของเจ้าหน้าที่ธุรการใน วงการการศึกษา	๑๐, ๑๑	๒
๓	รูปแบบหนังสือที่ติดต่อกันระหว่างหน่วยราชการใน จังหวัดเดียวกันที่ไม่เป็นไปตามระเบียบสารบรรณ	๑๒, ๒๕	๒
๔	ระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ไม่ระบุนมาตรฐาน เอกสารในบางประเด็น	๑๔, ๒๔	๒
๕	ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์เกิดปัญหาบ่อย	๑๓, ๒๓	๒

จากตารางที่ ๔.๒๖ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นเกี่ยวกับอุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านธุรการ จำนวน ๕ ประเด็นหลัก ได้แก่ งบประมาณรัฐสำหรับสนับสนุนการปฏิบัติงานธุรการไม่เพียงพอ, ความไม่มั่นคงในวิชาชีพของเจ้าหน้าที่ธุรการในวงการการศึกษา, รูปแบบหนังสือที่ติดต่อกันระหว่างหน่วยราชการในจังหวัดเดียวกันที่ไม่เป็นไปตามระเบียบสารบรรณ, ระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ไม่ระบุนมาตรฐานเอกสารในบางประเด็น และระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์เกิดปัญหาบ่อย

๔.๓ กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไป และปัจจัยทั่วไปที่มีผลต่อการพัฒนาการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี แล้วจึงนำมาเป็นฐานในการสังเคราะห์เป็นกลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๗ ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical Studies) จากประเด็นวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน-โอกาส-อุปสรรค (SWOT) การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี

ด้าน	ประเด็นวิเคราะห์	ผลการวิเคราะห์
๑. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	๑. จุดแข็ง (S-Strength)	๑. ศิษย์เก่าของโรงเรียนส่วนหนึ่งมีภูมิลำเนาในชุมชนที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียน ๒. พระสงฆ์ของวัดที่ได้รับใบอนุญาตเป็นแกนนำในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ๓. นักเรียนส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในชุมชนที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียน ๔. คณะกรรมการบริหาร ครู และเจ้าหน้าที่ มีการประชุมกันเป็นประจำ ๕. โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ๖.โรงเรียนออกแบบกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
	๒. จุดอ่อน (W-Weakness)	๑. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งขาดการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ ๒. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งออกแบบกิจกรรมที่ไม่เหมาะสำหรับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ๓. ครูบางคนไม่เล็งเห็นประโยชน์จากการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ๔. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนายังไม่สามารถทำให้ผู้ปกครองทั้งหมดเล็งเห็นความสำคัญของการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน

ตารางที่ ๔.๒๗ ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical Studies) จากประเด็นวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน-โอกาส-อุปสรรค (SWOT) การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี (ต่อ)

ด้าน	ประเด็นวิเคราะห์	ผลการวิเคราะห์
๑. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (ต่อ)	๓. โอกาส (O-Opportunity)	๑. คนในชุมชนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา ๒. ผู้ปกครองเชื่อมั่นในความสามารถด้านวิชาการและคุณธรรมของคณาจารย์ในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ๓. รัฐบาลผู้ดีให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธ ศาสนาเป็นโรงเรียนที่ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนผู้ยากไร้โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน ๔. กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจัดการศึกษาตามแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธ
	๔. อุปสรรค (T-Threat)	๑. ผู้ปกครองนักเรียนส่วนหนึ่งไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ๒. ผู้ปกครองนักเรียนส่วนหนึ่งมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ๓. ทัศนคติเชิงลบของประชาชนส่วนหนึ่งที่มิต่อโรงเรียนที่มีคำขึ้นต้นชื่อว่าโรงเรียนวัด ๔. ความต้องการแรงงานจากเด็กและเยาวชนมาช่วยสนับสนุนการประกอบอาชีพของครอบครัว ๕. การย้ายถิ่นฐานของผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพที่ไม่มั่นคง

ตารางที่ ๔.๒๗ ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical Studies) จากประเด็นวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน-โอกาส-อุปสรรค (SWOT) การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี (ต่อ)

ด้าน	ประเด็นวิเคราะห์	ผลการวิเคราะห์
๒. ด้านหลักสูตรและการสอน	๑. จุดแข็ง (S-Strength)	๑. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนานำหลักธรรมพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการบริหารและการพัฒนาผู้เรียนตามกรอบการพัฒนาด้วยหลักไตรสิกขาอย่างบูรณาการ ๒. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาออกแบบหลักสูตรเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่นและสังคม ๓. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ๔. หลักสูตรจัดเนื้อหาด้านจริยศาสตร์ครอบคลุมตามความจำเป็นต่อการนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันของเด็กและเยาวชน ๕. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีพระสงฆ์ ผู้เป็นต้นแบบทางความประพฤติอยู่ในระบบ ๖. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้จากสภาพจริง
	๒. จุดอ่อน (W-Weakness)	๑. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งกำหนดตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้จำนวนมากจึงยากต่อการสังเคราะห์ความคิดรวบยอดแก่ผู้เรียน ๒. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งขาดแคลนสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม ๓.โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาไม่สามารถคัดเลือกผู้เรียนที่มีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ตั้งแต่แรกเข้าได้

ตารางที่ ๔.๒๗ ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical Studies) จากประเด็นวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน-โอกาส-อุปสรรค (SWOT) การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี (ต่อ)

ด้าน	ประเด็นวิเคราะห์	ผลการวิเคราะห์
๒. ด้านหลักสูตรและการสอน (ต่อ)	๒. จุดอ่อน (W-Weakness) (ต่อ)	๔. หลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาในพื้นที่เดียวกันกำหนดมาตรฐานด้านผลผลิตต่างกัน ๕. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งกำหนดระดับการบรรจุเป้าหมายตัวชี้วัดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ไว้สูงมากซึ่งยากต่อการบรรลุผลสำเร็จ
	๓. โอกาส (O-Opportunity)	๑. พระสงฆ์ วัด และคณะสงฆ์ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมตามแนววิถีพุทธ ๒. สังคมไทยในปัจจุบันต้องการคุณสมบัติที่พึงประสงค์ทางคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชน ๓. ภาครัฐกำหนดให้มีการพัฒนาคุณภาพของหลักสูตรตามวงจรการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ๔. ภาครัฐเปิดโอกาสให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาของตนเองได้
	๔. อุปสรรค (T-Threat)	๑. เด็กและเยาวชนเป็นเป้าหมายในการเผยแพร่ศาสนาของทุก ๆ ศาสนา ๒. งบประมาณในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนการกุศลในพระพุทธศาสนามีจำกัด ๓. หลักสูตรแกนกลางมีการจัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สำหรับแต่ละช่วงชั้นไม่เหมาะสม ๔. สภาพสังคมไม่เอื้อต่อสัมฤทธิ์ผลการสอนในเชิงจริยศาสตร์ ๕. ความไม่มั่นคงทางการเมืองที่ส่งผลต่อนโยบายทางการศึกษาของประเทศ ๖. รัฐออกกฎหมายที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาความประพฤติที่ดีงามตามแบบโบราณกาล

ตารางที่ ๔.๒๗ ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical Studies) จากประเด็นวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน-โอกาส-อุปสรรค (SWOT) การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี (ต่อ)

ด้าน	ประเด็นวิเคราะห์	ผลการวิเคราะห์
๓. ด้านกิจกรรมนักเรียน	๑. จุดแข็ง (S-Strength)	๑. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีนโยบายการจัดกิจกรรมนักเรียนตามแนววิถีพุทธโดยสอดคล้องกับสถาบันที่เป็นศูนย์กลางในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างชัดเจน ๒. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดีของสังคม ๓. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีบุคลากรฝ่ายกิจกรรมทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบกิจกรรมนักเรียนอย่างชัดเจน ๔. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แก่นักเรียน ๕. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีการประเมินผลทุกกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้
	๒. จุดอ่อน (W-Weakness)	๑. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมนอกห้องเรียนบางประเภทไม่สอดคล้องกับงบประมาณและโครงสร้างด้านระยะเวลา ๒. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีมากเกินไปจนความจำเป็นกว่าความคาดหวังผลการเรียนรู้ ๓. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางขาดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่มีประสิทธิภาพ ๔. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาประสบปัญหาความแตกต่างของพื้นฐานเด็กนักเรียนที่ไม่เท่าเทียมกันซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียน

ตารางที่ ๔.๒๗ ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical Studies) จากประเด็นวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน-โอกาส-อุปสรรค (SWOT) การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดใน พระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี (ต่อ)

ด้าน	ประเด็นวิเคราะห์	ผลการวิเคราะห์
๓. ด้านกิจกรรมนักเรียน (ต่อ)	๓. โอกาส (O-Opportunity)	๑. ผู้ปกครองและพุทธศาสนิกชนทั่วไปให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน ๒. สังคมไทยปัจจุบันต้องการให้เด็กและเยาวชนได้รับการปลูกฝังค่านิยมคุณธรรม ๓. วัดและคณะสงฆ์ให้การสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา ๔. การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีเอื้อให้เด็กนักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ได้เพิ่มมากขึ้น ๕. รัฐบาลให้การอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียน ๖. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจำนวนมากเข้าร่วมเป็นสมาชิกสมาคมโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเพื่อประโยชน์ด้านความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียน
	๔. อุปสรรค (T-Threat)	๑. ค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ในสังคมไทยปัจจุบันที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน ๒. งบประมาณจัดการศึกษาที่ได้รับจากรัฐบาลไม่เพียงพอต่อการพัฒนากิจการนักเรียน ๓. สภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนที่ทำให้เด็กมีความเสี่ยงต่อการแสดงพฤติกรรมในทางที่ผิด ๔. รัฐบาลกำหนดให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นสถานสงเคราะห์ทางการศึกษาจึงไม่สามารถเลือกรับนักเรียนที่มีศักยภาพในการพัฒนาตนเองสูงได้อย่างแท้จริง

ตารางที่ ๔.๒๗ ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical Studies) จากประเด็นวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน-โอกาส-อุปสรรค (SWOT) การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี (ต่อ)

ด้าน	ประเด็นวิเคราะห์	ผลการวิเคราะห์
๔. ด้านการบริหารงานบุคคล	๑. จุดแข็ง (S-Strength)	๑. ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นต้นแบบทางความประพฤติที่ดีแก่นักเรียน ๒. บุคลากรของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาอุทิศตนเพื่อประโยชน์แก่นักเรียนเป็นสำคัญ ๓. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีแผนพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นรูปธรรม ๔. บุคลากรของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนตามสายการบังคับบัญชา ๕. ผู้บริหารของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาส่วนใหญ่มีความรู้และทักษะด้านการบริหารงานบุคคล ๖. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีการบริหารงานบุคคลในรูปแบบของคณะกรรมการ ๗. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานแก่บุคลากร ๘. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจ่ายเงินเดือน/ค่าตอบแทนบุคลากรตรงตามคุณวุฒิทางการศึกษา
	๒. จุดอ่อน (W-Weakness)	๑. ครูของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ๒. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งขาดขาดครูเฉพาะทางหรือครูที่มีวุฒิตรงสาขา

ตารางที่ ๔.๒๗ ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical Studies) จากประเด็นวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน-โอกาส-อุปสรรค (SWOT) การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี (ต่อ)

ด้าน	ประเด็นวิเคราะห์	ผลการวิเคราะห์
๔. ด้านการบริหารงานบุคคล (ต่อ)	๒. จุดอ่อน (W-Weakness) (ต่อ)	๓. บุคลากรใหม่ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธ ศาสนาบางแห่งขาดประสบการณ์ในการทำงาน
	๓. โอกาส (O-Opportunity)	๑. รัฐมีนโยบายส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษา ๒. ทุกภาคส่วนในสังคมไทยต้องการครูต้นแบบที่ได้รับการพัฒนาทางด้านวิชาการและจรรยาบรรณวิชาชีพ ๓. รัฐอนุญาตให้ข้าราชการทุกสังกัดเข้าปฏิบัติงานในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้โดยให้เสมือนการปฏิบัติราชการตามปกติ ๔. รัฐเปิดโอกาสให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาสามารถคัดเลือกบุคลากรได้เอง ๕. แต่ละปีมีผู้จบการศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพครูจำนวนมาก ๖. กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาทั่วประเทศมีการคัดเลือกครูดีเด่นเพื่อยกย่องและให้กำลังใจในการทำงานแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ๗. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้รับความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยในพื้นที่ในการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา
	๔. อุปสรรค (T-Threat)	๑. ทักษะที่ไม่ถูกต้องของประชาชนเกี่ยวกับศักดิ์ศรีของครูโรงเรียนวัด ๒. ภาครัฐให้การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาไม่เพียงพอต่อความต้องการ ๓. ในชุมชนขาดทรัพยากรบุคคลซึ่งเป็นที่ต้องการของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

ตารางที่ ๔.๒๗ ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical Studies) จากประเด็นวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน-โอกาส-อุปสรรค (SWOT) การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดใน พระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี (ต่อ)

ด้าน	ประเด็นวิเคราะห์	ผลการวิเคราะห์
๕. ด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์	๑. จุดแข็ง (S-Strength)	๑. โรงเรียนการกุศลของวัดสามารถขอรับการสนับสนุนเรื่องสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ จากวัดที่เป็นผู้ถือใบอนุญาตได้ ๒. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาสามารถดำเนินการสร้างอาคารหรือจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาได้เองโดยใช้เงินบริจาคหรือการบริจาคสิ่งของโดยตรงโดยไม่ต้องรอนงบประมาณจากภาครัฐเพียงอย่างเดียว ๓. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาทุกโรงเรียนมีนโยบายในการบริหารจัดการอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมบนหลักการ สะอาด สงบ และสว่างทางปัญญาตามแนววิถีพุทธ ๔. อาคารสถานที่ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีมาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ๕. อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือในการดูแลรักษาจากบุคลากรภายในเป็นอย่างดี
	๒. จุดอ่อน (W-Weakness)	๑. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางโรงเรียนมีอาคารสถานที่ไม่เพียงพอ ๒. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งไม่เสริมสร้างคุณธรรมและลักษณะนิสัยที่ดีในการใช้อาคารสถานที่และอุปกรณ์การเรียนแก่นักเรียน ๓. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจำเป็นต้องการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายไปใช้ในงานประเภทอื่นที่มีความจำเป็นมากกว่าอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

ตารางที่ ๔.๒๗ ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical Studies) จากประเด็นวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน-โอกาส-อุปสรรค (SWOT) การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดใน พระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี (ต่อ)

ด้าน	ประเด็นวิเคราะห์	ผลการวิเคราะห์
๕. ด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ (ต่อ)	๓. โอกาส (O-Opportunity)	๑. ทุกภาคส่วนในสังคมเล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพแก่ เด็กและเยาวชน ๒. ภาครัฐก็เปิดโอกาสให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาสามารถรับ บริจาคจากผู้มีจิตศรัทธาได้ ๓. พุทธศาสนิกชนให้การสนับสนุนทุนจัดสร้างอาคารและทุนจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ การศึกษา ๔. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (ส.ม.ศ.) รับผิดชอบ การตรวจประเมินคุณภาพและให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา ๕. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้รับงบประมาณสนับสนุนด้าน อาคารสถานที่จากรัฐบาล ผ่านสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ตามสัดส่วนจำนวนนักเรียน
	๔. อุปสรรค (T-Threat)	๑. การบริจาคเพื่อสร้างอาคารเรียนหรือวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาจากพุทธศาสนิกชน มีจำนวนลดน้อยลงอันเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศตกต่ำ ๒. รัฐบาลให้งบประมาณสนับสนุนด้านอาคารสถานที่แก่โรงเรียนการกุศลของวัด ในพระพุทธศาสนาไม่เพียงพอต่อความต้องการตามสภาพจริง ๓. การจัดซื้อจัดจ้างตามกระบวนการทางงบประมาณที่ได้รับจากรัฐบาลมีความ ลำช้า ไม่สามารถดำเนินงานได้คล่องตัวเหมือนกับกรณีเงินบริจาค

ตารางที่ ๔.๒๗ ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical Studies) จากประเด็นวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน-โอกาส-อุปสรรค (SWOT) การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี (ต่อ)

ด้าน	ประเด็นวิเคราะห์	ผลการวิเคราะห์
๖. ด้านธุรการ	๑. จุดแข็ง (S-Strength)	๑. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีระบบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานธุรการตามระเบียบราชการ ๒. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีเจ้าหน้าที่เฉพาะทางด้านธุรการที่มีความเชี่ยวชาญ ๓. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจัดสถานที่ปฏิบัติงานภายในห้องธุรการเป็นสัดส่วนและสะดวกแก่การให้บริการ ๔. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยในการเก็บข้อมูลและการดำเนินงานด้านธุรการ ๕. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนการบริหารงานธุรการ ๖. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีการดำเนินงานเชิงเอกสารควบคู่กับสารสนเทศเพื่อป้องกันความผิดพลาดจากระบบคอมพิวเตอร์
	๒. จุดอ่อน (W-Weakness)	๑. การดำเนินงานด้านธุรการของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งล่าช้าจำนวนเจ้าหน้าที่ธุรการไม่สอดคล้องกับภาระงาน ๒. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาขาดแคลนงบประมาณเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านธุรการ ๓. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งมีปัญหาในการควบคุมสภาพและการรักษาการเสียหายของวัสดุสำนักงาน

ตารางที่ ๔.๒๗ ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical Studies) จากประเด็นวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน-โอกาส-อุปสรรค (SWOT) การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี (ต่อ)

ด้าน	ประเด็นวิเคราะห์	ผลการวิเคราะห์
๖. ด้านธุรการ (ต่อ)	๒. จุดอ่อน (W-Weakness) (ต่อ)	๔. หนังสือราชการที่มีมาถึงโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาที่ได้รับจากกระทรวงมีความล่าช้า
	๓. โอกาส (O-Opportunity)	๑. มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหญ่เข้ามาช่วยในการสื่อสารและบริหารเอกสารราชการ ๒. บัณฑิตใหม่สายงานการศึกษามีความรู้ทางเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นอย่างดี ๓. ภาครัฐออกกฎระเบียบที่ควบคุมและป้องกันการทุจริตในวงราชการได้เป็นอย่างดี ๔. ภาครัฐให้การสนับสนุนโดยจัดการอบรมเจ้าหน้าที่ธุรการเป็นประจำทุกปี
	๔. อุปสรรค (T-Threat)	๑. งบประมาณรัฐสำหรับสนับสนุนการปฏิบัติงานธุรการไม่เพียงพอ ๒. ความไม่มั่นคงในวิชาชีพของเจ้าหน้าที่ธุรการในวงการการศึกษา ๓. รูปแบบหนังสือที่ติดต่อกันระหว่างหน่วยราชการในจังหวัดเดียวกันที่ไม่เป็นไปตามระเบียบสารบรรณ ๔. ระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ไม่ระบุมাত্রฐานเอกสารในบางประเด็น ๕. ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์เกิดปัญหาบ่อย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไป และปัจจัยทั่วไปที่มีผลต่อการพัฒนาการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยได้นำมาเป็นฐานในการสังเคราะห์เป็นกลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี โดยผ่านกระบวนการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับงานด้านการศึกษาสังเคราะห์ของคณะสงฆ์ ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ผู้อำนวยการ/ผู้จัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ข้าราชการครู/บุคลากรทางการศึกษา และนักวิชาการทางพระพุทธศาสนา จำนวน ๑๐ รูป/คน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านและลึกซึ้งในเชิงเหตุผล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันต้องเกิดจากวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค เพื่อเป็นข้อมูลนำไปสู่การสังเคราะห์กลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งจุดแข็งที่สำคัญ คือ มีพระสงฆ์เป็นผู้ดำเนินการ พระสงฆ์เป็นผู้ถือใบอนุญาต วัดเป็นผู้ให้การสนับสนุน ทั้งในส่วนของทุนดำเนินการหรือบุคลากร เป็นต้น และประการสำคัญ คือ กระบวนการดำเนินงานให้เน้นความสัมพันธ์กับชุมชน โดยมีโครงการ กิจกรรมรองรับกลยุทธ์ อาทิ โครงการโรงเรียนรักษาศิล ๕ กิจกรรมที่เน้นการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม หรือคุณธรรมนำความรู้ และการนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันตามแนววิถีพุทธ สอดแทรกหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยเป็นการเผยแผ่และประยุกต์ให้เข้ากับสภาพสังคมปัจจุบัน นำศิลปะ วัฒนธรรมที่ได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนาเข้ามาเสริมกลยุทธ์ เช่น ไตรภูมิพระร่วง เป็นต้น^{๒๕๓}

การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน จำเป็นต้องมีโครงการหรือมีกิจกรรมที่ครอบคลุมและสามารถตอบโจทย์หรือเป้าประสงค์หลักได้อย่างแท้จริง อาทิเช่น ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ควรมีโครงการปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียนใหม่ โครงการสร้างเครือข่ายระหว่างครู ผู้ปกครองและชุมชน โครงการศึกษาดูงานภูมิปัญญาชุมชน หรือเชิญปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้แก่นักเรียน ส่วนในด้านหลักสูตรและการสอน ควรมีโครงการพัฒนาศักยภาพและเทคนิคการสอนแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามแนวพุทธ และโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษหรือมีความสามารถเฉพาะตัวที่โดดเด่น ส่วนในด้านกิจกรรมนักเรียน ควรมีโครงการที่ส่งเสริมระเบียบวินัยนักเรียน และโครงการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามแนวพุทธ ส่วนในด้านการบริหารงานบุคคล ควรมีโครงการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ โครงการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนและการนำผลการวิจัยมาใช้ในการเรียนการสอน ส่วนในด้านการบริการอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ควรมีโครงการระดมทุนจากภายนอกเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้มีสภาพเอื้อต่อการเรียนรู้ ส่วนในด้านธุรการ ควรมีโครงการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานให้สามารถให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ^{๒๕๔}

^{๒๕๓} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระปิฎกโกศล (ปราโมทย์ ปโมทิตโต), รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

^{๒๕๔} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูวิสุทธาณันทคุณ, ดร., เจ้าคณะอำเภอโพธาราม วัดเขาช่องพราน จังหวัดราชบุรี, ๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา เฉพาะในพื้นที่จังหวัดราชบุรี มี ๓ โรงเรียน คือ โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์ โรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์ และโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์ โดยทั้ง ๓ โรงเรียนนี้ รัฐบาลเป็นผู้กำหนดหลักสูตรแกนกลาง แต่โรงเรียนสามารถกำหนดทิศทางการบริหารได้ เช่น โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์ ได้กำหนดปรัชญาของโรงเรียนไว้ว่า “วิริเยน ทุกขมจเจติ คนล่วงทุกข์ได้เพราะความเพียร” ซึ่งครูและนักเรียนสามารถท่องจำได้ขึ้นใจ และทางโรงเรียนยังได้ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนต้องเป็นตัวอย่างในการเรียนธรรมศึกษาทั้งในวิชากระทู้ ธรรมะ พุทธประวัติ และเบญจศีล-เบญจธรรม และเข้าสอบในระดับธรรมศึกษาชั้นตรี โท และเอก ตามลำดับ เพื่อให้มีความรู้แตกฉานและเป็นตัวอย่างที่ดีของนักเรียน ประการสำคัญในการจัดทำกลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จำเป็นต้องเน้นความสัมพันธ์กับชุมชน มุ่งสงเคราะห์ชุมชน เน้นเป้าหมายช่วยเหลือชุมชน ดังนั้น จึงต้องมีกิจกรรมที่สามารถเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครองและครู เช่น การทำบุญตักบาตรในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาหรือวันพ่อและวันแม่ เป็นต้น และในส่วนของโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์มีการสนับสนุนให้นักเรียนได้แสดงความสามารถพิเศษของตนเองได้อย่างเต็มที่ มีการจัดส่งนักเรียนเข้าประกวดหรือแข่งขันในเวทีระดับจังหวัด เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แม้จะมีโรงเรียนการกุศลของศาสนาอื่น กระจายอยู่ทั่วจังหวัดราชบุรี แต่โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีข้อได้เปรียบ คือ มีวัดและชุมชนให้การสนับสนุน หรือร่วมเป็นเครือข่ายให้การสนับสนุน ที่เรียกว่า “บวร” นั่นเอง^{๒๕๕}

การจัดทำกลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ควรมีการส่งเสริมให้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้าไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการเพื่อคงอัตลักษณ์วิถีพุทธ ซึ่งพุทธธรรมที่ส่งเสริมกิจการงานให้บรรลุความสำเร็จด้วยดีมีประสิทธิภาพสูง คือ อิทธิบาท ๔ หรืออิทธิบาท ๔ ประกอบด้วย (๑) ฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในงานที่ทำ คือ การสร้างความรักในงานที่ทำ เพื่อให้ได้ทำในงานที่รักด้วยความเต็มใจ (๒) วิริยะ ความเพียร คือ ความเพียรพยายามอดทนทำงานที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ทอดทิ้ง (๓) จิตตะ ความเอาใจฝักใฝ่ ไม่วางธุระ คือ ทำงานด้วยความรู้จักไตร่ตรอง ตรวจสอบด้วยความรอบคอบอยู่เสมอ และ (๔) วิมังสา การใช้ปัญญาไตร่ตรองพิจารณาเหตุผลให้เกิดความเข้าใจด้วยปัญญา เพื่อนำไปสู่การพัฒนา แก้ไข ปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ ซึ่งดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับแนวคิดศาสตร์สมัยใหม่ที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) หรือวงจรเดมมิง (Deming Cycle) ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การดำเนินการตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) เพื่อให้เกิดการปรับปรุงคุณภาพทุก ๆ รอบการดำเนินงาน แต่แนวคิดของพระพุทธศาสนาตามหลักอิทธิบาทธรรมนี้ มีข้อดีมากกว่าเพราะมีการสร้างฉันทะหรือความรักให้แก่งานที่ทำ เมื่อบุคคลมีความรักในงานที่ทำย่อมมีความพยายามพิจารณาตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขการทำงานของตนอยู่เป็นนิตย์ และประการสำคัญที่สุด คือ แนวคิดของหลักอิทธิบาทธรรมมีตัวปัญญาเข้ามาเป็นตัวจักรสำคัญในการควบคุมคุณภาพของงาน^{๒๕๖}

^{๒๕๕} สทนากลุ่มเฉพาะ พระมหาประกอบ โชติปญโญ, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์ จังหวัดราชบุรี, ๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

^{๒๕๖} สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆรักษ์ทรงพรณ ชยทตโต, ดร., รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการวิทยาลัยสงฆ์ราชบุรีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ต้องมีกลยุทธ์ครอบคลุมภารกิจทั้ง ๖ ด้าน อย่างชัดเจน ซึ่งจำเป็นต้องประกอบด้วยกลยุทธ์ (Strategy) แผนงาน (Program) โครงการ (Project) และกิจกรรม (Activity) ที่จำแนกเป็นส่วน ๆ เพื่อตอบภารกิจแต่ละด้าน และมองเห็นภาพรวมของกลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน ซึ่งจะสามารถนำไปสู่ภาคปฏิบัติการได้อย่างแท้จริง^{๒๕๗}

การจัดทำกลยุทธ์จำเป็นต้องนำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางมาเป็นฐานในการวิเคราะห์ ซึ่งได้แก่ จุดแข็งและจุดอ่อนภายในองค์กร และโอกาสและอุปสรรคนอกองค์กร หรือที่เรียกกันว่า รู้เขา รู้เรา จากนั้นจึงนำมาเป็นมาข้อมูลสำคัญในการวิเคราะห์กลยุทธ์และจัดทำกิจกรรมรองรับ โดยจำเป็นต้องพิจารณากรอบระยะเวลาของการดำเนินงานตามกิจกรรมที่สามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ในรอบ ๑ ปีการศึกษา เช่น กลยุทธ์หลักสูตรและการสอน ควรให้ความสำคัญกับแนวคิดการจัดศึกษาแห่งอนาคตใหม่ หรือทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ หรือ 3R x 7C โดยที่ 3R ได้แก่ Reading อ่านออก (W)riting เขียนได้ และ (A)rithmetic คิดเลขเป็น ส่วน 7C ได้แก่ Critical Thinking & Problem Solving คือ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา Creativity & Innovation คือ ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม Cross-Cultural Understanding คือ ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ Collaboration, Teamwork & Leadership คือ ทักษะด้านความร่วมมือและการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ Communications, Information & Media Literacy คือ ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ Computing & ICT literacy คือ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ Career & Learning Skills คือ ทักษะด้านอาชีพและทักษะการเรียนรู้ สำหรับกลยุทธ์กิจกรรมนักเรียน ควรให้ความสำคัญกับทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์โดยให้ความสำคัญกับตัวผู้เรียน หรือ นักเรียนมากกว่า ครู หรือผู้สอน ดังสมการที่ว่า Play + learn = Plearn สำหรับกลยุทธ์ธุรการ ควรให้ความสำคัญกับการให้บริการ คือ หน้าที่ไม่ก่อให้เกิด หรือยุ่งยาก ใช้คล่อง ทั้งนี้ เพื่อการแข่งขันกับโรงเรียนการกุศลของศาสนาอื่นด้วย^{๒๕๘}

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มีเครือข่ายทั่วประเทศ จำนวน ๑๑๙ โรงเรียน (สถิติ พ.ศ. ๒๕๕๙) และมีเครือข่ายโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี จำนวน ๓ โรงเรียน ซึ่งมีการประชุมร่วมกันทุกปี นอกจากนี้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การปฏิบัติงานจากโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาที่เป็นโรงเรียนต้นแบบหรือโรงเรียนที่ได้รับรางวัลหรือได้รับการยกย่อง เช่น โรงเรียนมัธยมวัดใหม่กรทองในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดปราจีนบุรี เป็นต้น ทุก ๆ โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอน กิจกรรม และดำเนินงานของหลักสูตรตามมาตรฐานหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ และมีการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของตนเองด้วย สำหรับการบริหารงานด้านบุคลากร จำเป็นต้องมีการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยมีกิจกรรมสังสรรค์หรือ

^{๒๕๗} สทนากลุ่มเฉพาะ ดร.ธิดา วัฒนสินธุ์, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

^{๒๕๘} สทนากลุ่มเฉพาะ ดร.บุษกร วัฒนบุตร, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

การนำไปศึกษาดูงานนอกสถานที่เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน และในส่วนของกิจกรรมนักเรียนทางโรงเรียน (โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์) มีการนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาที่พุทธมณฑล อีกทั้ง มีการจัดกิจกรรมบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนและบวชนกขัมมะจารีณี ซึ่งเป็นโครงการที่ช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียน นอกจากนี้ ยังมีการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน โดยครูทุก ๆ คนจะผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาให้ความรู้กับผู้เรียนที่ศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์โดยไม่คิดค่าตอบแทน^{๖๕๙}

กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี จำเป็นต้องสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ เช่น ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นต้น และประการสำคัญ คือ ต้องครอบคลุมการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และการประกันคุณภาพการศึกษารอบ ๔ โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีโครงการและกิจกรรมรองรับที่สอดคล้องกันด้วย^{๖๖๐}

การจัดทำกลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จำเป็นต้องนำผลการประเมินหรือผลการสำรวจความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง เป็นต้น มาใช้ในการจัดทำกลยุทธ์ที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้อย่างแท้จริง ที่สำคัญคือ เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ดังกล่าวนี ทางโรงเรียน (โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์) มีการส่งแบบประเมินเพื่อขอข้อมูลจากผู้ปกครองเป็นประจำทุกเทอม ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลที่ครอบคลุมทุกภารกิจของการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การปลูกฝังธรรมะแก่ผู้เรียน การส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นต้น^{๖๖๑}

กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ควรมีการสร้างเครือข่ายทางการสื่อสาร เช่น กลุ่ม Line หรือ Face ซึ่งเป็นการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เป็นประโยชน์ ซึ่งจะเป็นช่องทางสำคัญในการสื่อสารกับผู้ปกครองสำหรับกลยุทธ์การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ควรมีกิจกรรมมอบวุฒิแก่บัณฑิตน้อย เพื่อให้ทุกฝ่ายได้ร่วมยินดีในความสำเร็จทางการศึกษาของนักเรียน ทั้งนี้ ควรมีกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้แสดงความกตัญญูต่อผู้ปกครองและครูด้วย สำหรับในการจัดการศึกษานั้น ควรนำโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จและมีชื่อเสียงระดับประเทศมาใช้เป็นแบบอย่าง เช่น โรงเรียนสัตยาไส ของ ดร. อางอง ชุมสาย ณ อยุธยา ที่เน้นการเรียนรู้ด้วยวิธีการศึกษาแบบสัตยาไส คือ เน้นคุณค่าความเป็นมนุษย์ โดยมีการร่วมนำการสวดมนต์ การปฏิบัติสมาธิ และการเรียนรู้เรื่องคุณค่าความเป็นมนุษย์ร่วมกันของนักเรียนที่อยู่ประจำทั้งหมดทุก ๆ เช้าก่อนที่จะไปทำกิจกรรมอื่น ๆ^{๖๖๒}

^{๖๕๙} สทนากลุ่มเฉพาะ นางเกสินี เก่งทอง, ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์ จังหวัดราชบุรี, ๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

^{๖๖๐} สทนากลุ่มเฉพาะ นางเกษศิริพันธ์ ประพันธ์เจริญ, ข้าราชการครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์ จังหวัดราชบุรี, ๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

^{๖๖๑} สทนากลุ่มเฉพาะ นางสุนิศา สอนจันทร์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์ จังหวัดราชบุรี, ๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

^{๖๖๒} สทนากลุ่มเฉพาะ นางวิยดา จำปามูล, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์ จังหวัดราชบุรี, ๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๒๘ กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี : ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ลำดับ	ชื่อกลยุทธ์	แผนงาน	โครงการ	กิจกรรม
๑	กลยุทธ์ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน	๑. โครงการปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียนใหม่	๑. การรอบรมสัมมนาเกี่ยวกับนโยบาย วิสัยทัศน์ จุดเน้น และกระบวนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน ๒. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง
			๒. โครงการบัณฑิตน้อย	๑. การจัดพิธีมอบประกาศนียบัตรบัณฑิตน้อย แก่ นักเรียนผู้สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษา ๒. การแสดงความกตัญญูของนักเรียนผู้สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษาต่อผู้ปกครองและครู ๓. การร่วมแสดงความยินดีกับนักเรียนผู้สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษาโดยตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนทั่วไป

ตารางที่ ๔.๒๘ กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี : ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อกลยุทธ์	แผนงาน	โครงการ	กิจกรรม
			๓. โครงการเยี่ยมบ้านศิษย์	๑. การออกเยี่ยมบ้านและครอบครัวของนักเรียน โดยครูประจำชั้น ๒. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นระหว่างครูและผู้ปกครองนักเรียน ๓. การกระชับความสัมพันธ์อันดีระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน
			๔. โครงการภูมิปัญญาชุมชนจากปราชญ์ชาวบ้าน	๑. การให้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยมีปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้ปกครองนักเรียนเป็นวิทยากรพิเศษ ๒. การอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นจากรุ่นสู่รุ่น
			๕. โครงการสร้างเครือข่ายครู ผู้ปกครอง และชุมชนในการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	๑. การป้องกันและแก้ไขปัญหอบาปมุขและยาเสพติดแก่นักเรียนกลุ่มเสี่ยง ๒. การสร้างเครือข่ายทางการสื่อสารและการทำงานร่วมกันระหว่างครู ผู้ปกครอง และคนชุมชน

ตารางที่ ๔.๒๙ กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี : ด้านหลักสูตรและการสอน

ลำดับ	ชื่อกลยุทธ์	แผนงาน	โครงการ	กิจกรรม
๑	กลยุทธ์หลักสูตรและการสอน	การพัฒนาคุณภาพ การศึกษาวิถึพุทธตาม มาตรฐานหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน	๑. โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้	๑. การเสริมทักษะคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ฯลฯ ตามมาตรฐานการเรียนรู้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ๒. การพัฒนาเทคนิคและวิธีการการคิดและวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ฯลฯ ตามมาตรฐานการเรียนรู้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
			๒. โครงการโรงเรียนรักษาศีล ๕	๑. การส่งเสริมให้นักเรียนทุกระดับชั้นนำหลักศีล ๕ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหาร ครู และนักเรียน ๒. การประเมินพฤติกรรมการนำหลักศีล ๕ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหาร ครู และนักเรียน ๓. การสร้างแบบอย่างทางความประพฤติที่ดีงามแก่นักเรียน
			๓. โครงการค่ายคุณธรรมและค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ	๑. การส่งเสริมให้นักเรียนชั้นทุกระดับชั้นได้ รับการอบรมคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ ๒. การส่งเสริมให้นักเรียนชั้นทุกระดับชั้นได้รับการปลูกฝังค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ

ตารางที่ ๔.๒๙ กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี : ด้านหลักสูตรและการสอน (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อกลยุทธ์	แผนงาน	โครงการ	กิจกรรม
			๔. โครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแห่งอนาคตใหม่ : ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑	๑. การระดมสมองเพื่อสร้างหลักสูตรสถานศึกษาโดยเน้นทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ (ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต : 3R x 7C) ๒. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน ๓. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามวงจรรอบปี
			๕. โครงการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนตามความสนใจและความถนัดเฉพาะตน	๑. การส่งเสริมให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ตามความถนัดเฉพาะตน ๒. การส่งเสริมให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ตามความสนใจ ๓. การส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ปรชาญชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตารางที่ ๔.๓๐ กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี : ด้านกิจกรรมนักเรียน

ลำดับ	ชื่อกลยุทธ์	แผนงาน	โครงการ	กิจกรรม
๑	กลยุทธ์กิจกรรมนักเรียน	การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนและสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกตามวิถีพุทธ	๑. โครงการพัฒนาทักษะชีวิตวิถีพุทธ	๑. การอบรมความรู้ความเข้าใจและทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตตามวิถีพุทธแก่นักเรียน ๒. การการอบรมความรู้ความเข้าใจและทักษะในการป้องกันสาธารณภัยในโรงเรียนและชุมชนแก่นักเรียน
			๒. โครงการพัฒนาทักษะทางสังคมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์	๑. การอบรมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมแห่งการเรียนรู้แก่นักเรียน ๒. การอบรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามปรัชญาและจุดเน้นของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธ ศาสนาแก่นักเรียน
			๓. โครงการส่งเสริมระเบียบวินัยนักเรียน	๑. การอบรมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบ และข้อบังคับของโรงเรียน ๒. การอบรมเทคนิคการอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งการเรียนรู้แก่นักเรียน

ตารางที่ ๔.๓๐ กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี : ด้านกิจกรรมนักเรียน (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อกลยุทธ์	แผนงาน	โครงการ	กิจกรรม
			๔. โครงการส่งเสริมความสามารถพิเศษทางศิลปะ กีฬา ดนตรี และนาฏศิลป์ไทย	๑. การพัฒนาทักษะ ฝีมือ และความสามารถพิเศษ เฉพาะตนทางศิลปะ ๒. การพัฒนาทักษะ ฝีมือ และความสามารถพิเศษ เฉพาะตนทางกีฬา ๓. การพัฒนาทักษะ ฝีมือ และความสามารถพิเศษ เฉพาะตนทางดนตรี ๔. การพัฒนาทักษะ ฝีมือ และความสามารถพิเศษ เฉพาะตนทางนาฏศิลป์ไทย
			๕. โครงการสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทย และพลเมืองโลกตามระบอบประชาธิปไตย	๑. การปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ๒. การพัฒนาทักษะประชาธิปไตยในโรงเรียน

ตารางที่ ๔.๓๑ กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี : ด้านการบริหารงานบุคคล

ลำดับ	ชื่อกลยุทธ์	แผนงาน	โครงการ	กิจกรรม
๑	กลยุทธ์การบริหารงานบุคคล	การพัฒนาทักษะและประสบการณ์วิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา และเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ	๑. โครงการพัฒนาทักษะและประสบการณ์วิชาชีพครู	๑. การอบรมทักษะการปฏิบัติงานของครูตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. ๒๕๕๖ ๒. การอบรมเทคนิคการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดม ศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน ๓. การอบรมเทคนิคการส่งเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน
			๒. โครงการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน	๑. การอบรมเทคนิคและวิธีการทำวิจัยในชั้นเรียน ๒. การนำองค์ความรู้การวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและด้านอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

ตารางที่ ๔.๓๑ กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี : ด้านการบริหารงานบุคคล (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อกลยุทธ์	แผนงาน	โครงการ	กิจกรรม
			๓. โครงการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม/เทคโนโลยีการสอนสมัยใหม่	๑. การอบรมเทคนิคการสร้างสื่อการสอน ๒. การอบรมเทคนิคการใช้สื่อและนวัตกรรมทางการเรียนรู้ ๓. การอบรมทักษะความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสอนสมัยใหม่
			๔. โครงการสานสัมพันธ์บุคลากรเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ	๑. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ๒. การเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา
			๕. โครงการจัดส่งบุคลากรทางการศึกษาเข้าอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและประสบการณ์วิชาชีพเฉพาะทาง	๑. การจัดส่งบุคลากรทางการศึกษาเข้าอบรมกับหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐตามมาตรฐานความรู้ ๒. การจัดส่งบุคลากรทางการศึกษาเข้าอบรมกับหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐตามมาตรฐานการปฏิบัติงานเฉพาะทางและประสบการณ์วิชาชีพ

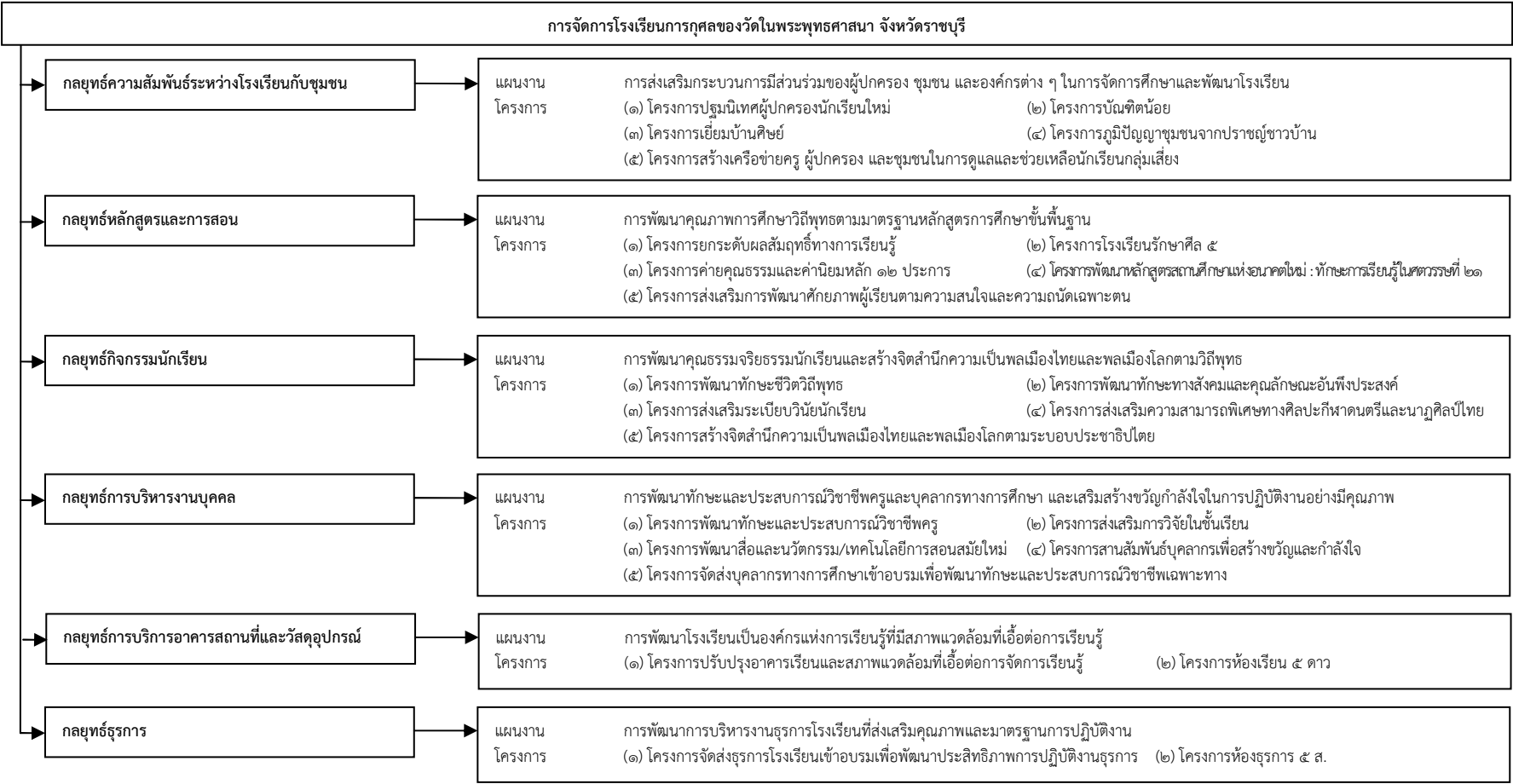
ตารางที่ ๔.๓๒ กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี : ด้านการบริการอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

ลำดับ	ชื่อกลยุทธ์	แผนงาน	โครงการ	กิจกรรม
๑	กลยุทธ์การบริการอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์	การพัฒนาโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	๑. โครงการปรับปรุงอาคารเรียนและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	๑. การปรับปรุง ซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ให้มีสภาพพร้อมใช้งาน ๒. การปรับปรุงอาณาบริเวณภายในโรงเรียนให้มีสภาพพร้อมใช้งาน สะอาด ร่มรื่น สวยงาม และปลอดภัย
			๒. โครงการห้องเรียน ๕ ดาว	๑. การรณรงค์ให้นักเรียนแต่ละห้องร่วมกันส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามหลักสะอาด สุขลักษณะ และสร้างนิสัย ๒. การจัดประกวดห้องเรียน ๕ ดาว ประจำปี เดือน

ตารางที่ ๔.๓๓ กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี : ด้านธุรการ

ลำดับ	ชื่อกลยุทธ์	แผนงาน	โครงการ	กิจกรรม
๑	กลยุทธ์ธุรการ	การพัฒนาการบริหารงานธุรการโรงเรียนที่ส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานการปฏิบัติงาน	๑. โครงการจัดส่งธุรการโรงเรียนเข้าอบรมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานธุรการ	๑. การจัดส่งเจ้าหน้าที่ธุรการของโรงเรียนเข้าอบรมหลักสูตรธุรการโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ ๒. การจัดส่งเจ้าหน้าที่ธุรการของโรงเรียนเข้าอบรมหลักสูตรการปฏิบัติงานด้านสารบรรณของหน่วยงานต่าง ๆ
			๒. โครงการห้องธุรการ ๕ ส.	๑. การจัดห้องธุรการตามหลัก ๕ ส. คือ สะอาด สะดวก สะอาด สุขลักษณะ และสร้างนิสัย ๒. ประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการปฏิบัติงานตามหลัก ๕ ส. คือ สะอาด สะดวก สะอาด สุขลักษณะ และสร้างนิสัย

๔.๔ องค์ความรู้จากการวิจัย

แผนภาพที่ ๔.๑ องค์ความรู้จากการวิจัย

(๑) กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี : ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี : ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน โดยมีรายละเอียดของโครงการ กิจกรรม และตัวชี้วัดความสำเร็จ ดังนี้

กลยุทธ์/แผนงาน : การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน

โครงการ/กิจกรรม/เป้าหมาย/ตัวชี้วัด

๑) โครงการปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียนใหม่

กิจกรรม : ๑. การรอบรมสัมมนาเกี่ยวกับนโยบาย วิสัยทัศน์ จุดเน้น และกระบวนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน

๒. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง

เป้าหมาย : ผู้บริหาร, ครู, ผู้ปกครองนักเรียนใหม่

ตัวชี้วัด : เจริญปริมาณ คือ ร้อยละและความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองนักเรียนใหม่ที่เข้าร่วมโครงการ

เชิงคุณภาพ คือ การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน

๒) โครงการบัณฑิตน้อย

กิจกรรม : ๑. การจัดพิธีมอบประกาศนียบัตรบัณฑิตน้อย แก่นักเรียนผู้สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษา

๒. การแสดงความกตัญญูของนักเรียนผู้สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษาต่อผู้ปกครองและครู

๓. การร่วมแสดงความยินดีกับนักเรียนผู้สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษาโดยตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนทั่วไป

เป้าหมาย : ผู้บริหาร, ครู, ผู้ปกครองนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา, ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ประชาชนทั่วไป

ตัวชี้วัด : เจริญปริมาณ คือ ร้อยละและความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนทั่วไปที่เข้าร่วมโครงการ
เชิงคุณภาพ คือ การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน

๓) โครงการเยี่ยมบ้านศิษย์

กิจกรรม : ๑. การออกเยี่ยมบ้านและครอบครัวของนักเรียนโดยครูประจำชั้น

๒. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นระหว่างครูและผู้ปกครองนักเรียน

๓. การกระชับความสัมพันธ์อันดีระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน

เป้าหมาย : นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน

- ตัวชี้วัด : เจริญปริมาณ คือ ร้อยละและความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนใหม่ที่ครู
เข้าเยี่ยม
- เชิงคุณภาพ คือ การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กร
ต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน
- ๔) โครงการภูมิปัญญาชุมชนจากปราชญ์ชาวบ้าน
- กิจกรรม : ๑. การให้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยมีปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้ปกครอง
นักเรียนเป็นวิทยากรพิเศษ
๒. การอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นจากรุ่นสู่รุ่น
- เป้าหมาย : ผู้ปกครองนักเรียน, ปราชญ์ชาวบ้าน
- ตัวชี้วัด : เจริญปริมาณ คือ ร้อยละและความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนและปราชญ์ชาวบ้าน
ที่ร่วมเป็นวิทยากรพิเศษในโครงการ
- เชิงคุณภาพ คือ การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กร
ต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน
- ๕) โครงการสร้างเครือข่ายครู ผู้ปกครอง และชุมชนในการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
- กิจกรรม : ๑. การป้องกันและแก้ไขปัญหอบายมุขและยาเสพติดแก่นักเรียนกลุ่มเสี่ยง
๒. การสร้างเครือข่ายทางการสื่อสารและการทำงานร่วมกันระหว่างครู ผู้ปกครอง และ
คนชุมชน
- เป้าหมาย : ครู, ผู้ปกครองนักเรียน, คนในชุมชน
- ตัวชี้วัด : เจริญปริมาณ คือ ร้อยละและความพึงพอใจของครู ผู้ปกครองนักเรียน และคนในชุมชน
ที่เข้าร่วมโครงการ
- เชิงคุณภาพ คือ การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กร
ต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน

**(๒) กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี : ด้าน
หลักสูตรและการสอน**

กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี : ด้าน
หลักสูตรและการสอน ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิถีพุทธตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โดยมีรายละเอียดของโครงการ กิจกรรม และตัวชี้วัดความสำเร็จ ดังนี้

กลยุทธ์/แผนงาน : การพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิถีพุทธตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โครงการ/กิจกรรม/เป้าหมาย/ตัวชี้วัด

- ๑) โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้
- กิจกรรม : ๑. การเสริมทักษะคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ฯลฯ ตามมาตรฐานการเรียนรู้หลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐานแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
๒. การพัฒนาเทคนิคและวิธีการการคิดและวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ฯลฯ
ตามมาตรฐานการเรียนรู้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย
- เป้าหมาย : นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตัวชี้วัด : เชิงปริมาณ คือ ร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีผลการสอบระดับชาตินิยัตติเยียม โดยพิจารณาเปรียบเทียบจากผลการสอบในระดับจังหวัด

เชิงคุณภาพ คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาวិพุทตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒) โครงการโรงเรียนรักษาศิล ๕

กิจกรรม : ๑. การส่งเสริมให้นักเรียนทุกระดับชั้นนำหลักศิล ๕ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหาร ครู และนักเรียน

๒. การประเมินพฤติกรรมการนำหลักศิล ๕ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหาร ครู และนักเรียน

๓. การสร้างแบบอย่างทางความประพฤติที่ดีงามแก่นักเรียน

เป้าหมาย : ผู้บริหาร, ครู, นักเรียนทุกระดับชั้น

ตัวชี้วัด : เชิงปริมาณ คือ ร้อยละของผู้บริหาร ครู และนักเรียนทุกระดับชั้น ที่ไม่พบพฤติกรรมละเมิดศิล ๕ ในโรงเรียน

เชิงคุณภาพ คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิพุทตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓) โครงการค่ายคุณธรรมและค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ

กิจกรรม : ๑. การส่งเสริมให้นักเรียนชั้นทุกระดับชั้นได้รับการอบรมคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์

๒. การส่งเสริมให้นักเรียนชั้นทุกระดับชั้นได้ รับการปลูกฝังค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ

เป้าหมาย : นักเรียนทุกระดับชั้น

ตัวชี้วัด : เชิงปริมาณ คือ ร้อยละและความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

เชิงคุณภาพ คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิพุทตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๔) โครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแห่งอนาคตใหม่ : ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

กิจกรรม : ๑. การระดมสมองเพื่อสร้างหลักสูตรสถานศึกษาโดยเน้นทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ (ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต : 3R x 7C)

๒. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน

๓. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามวงจรรอบปี

เป้าหมาย : ผู้บริหาร, ครู, ตัวแทนผู้ปกครอง, ตัวแทนภาคประชาสังคม

ตัวชี้วัด : เชิงปริมาณ คือ ร้อยละและความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู ตัวแทนผู้ปกครอง และตัวแทนภาคประชาสังคมที่เข้าร่วมโครงการ

เชิงคุณภาพ คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิพุทตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๕) โครงการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนตามความสนใจและความถนัดเฉพาะตน

กิจกรรม : ๑. การส่งเสริมให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ตามความถนัดเฉพาะตน

๒. การส่งเสริมให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ตามความสนใจ

๓. การส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป้าหมาย : นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตัวชี้วัด : เจริญปริมาณ คือ ร้อยละและความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ
 เจริญคุณภาพ คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิถีพุทธตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(๓) กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี : ด้านกิจกรรมนักเรียน

กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี : ด้านกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนและสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกตามวิถีพุทธ โดยมีรายละเอียดของโครงการ กิจกรรม และตัวชี้วัดความสำเร็จ ดังนี้
 กลยุทธ์/แผนงาน : การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนและสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกตามวิถีพุทธ

โครงการ/กิจกรรม/เป้าหมาย/ตัวชี้วัด

๑) โครงการพัฒนาทักษะชีวิตวิถีพุทธ

กิจกรรม : ๑. การอบรมความรู้ความเข้าใจและทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตตามวิถีพุทธแก่นักเรียน

๒. การการอบรมความรู้ความเข้าใจและทักษะในการป้องกันสาธารณภัยในโรงเรียนและชุมชนแก่นักเรียน

เป้าหมาย : นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น, นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตัวชี้วัด : เจริญปริมาณ คือ ร้อยละและความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เข้าร่วมโครงการ

เจริญคุณภาพ คือ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนและสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกตามวิถีพุทธ

๒) โครงการพัฒนาทักษะทางสังคมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

กิจกรรม : ๑. การอบรมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมแห่งการเรียนรู้แก่นักเรียน

๒. การอบรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามปรัชญาและจุดเน้นของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาแก่นักเรียน

เป้าหมาย : นักเรียนทุกระดับชั้น

ตัวชี้วัด : เจริญปริมาณ คือ ร้อยละและความพึงพอใจของนักเรียนทุกระดับชั้นที่เข้าร่วมโครงการ

เจริญคุณภาพ คือ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนและสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกตามวิถีพุทธ

๓) โครงการส่งเสริมระเบียบวินัยนักเรียน

กิจกรรม : ๑. การอบรมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ และข้อบังคับของโรงเรียน

๒. การอบรมเทคนิคการอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งการเรียนรู้แก่นักเรียน

เป้าหมาย : นักเรียนทุกระดับชั้น

ตัวชี้วัด : เจริญปริมาณ คือ ร้อยละและความพึงพอใจของนักเรียนทุกระดับชั้นที่เข้าร่วมโครงการ

เจริญคุณภาพ คือ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนและสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกตามวิถีพุทธ

๔) โครงการส่งเสริมความสามารถพิเศษทางศิลปะ กีฬา ดนตรี และนาฏศิลป์ไทย

- กิจกรรม : ๑. การพัฒนาทักษะ ฝีมือ และความสามารถพิเศษเฉพาะตนทางศิลปะ
 ๒. การพัฒนาทักษะ ฝีมือ และความสามารถพิเศษเฉพาะตนทางกีฬา
 ๓. การพัฒนาทักษะ ฝีมือ และความสามารถพิเศษเฉพาะตนทางดนตรี
 ๔. การพัฒนาทักษะ ฝีมือ และความสามารถพิเศษเฉพาะตนทางนาฏศิลป์ไทย

เป้าหมาย : นักเรียนทุกระดับชั้น

ตัวชี้วัด : เติบโตปริมาณ คือ ร้อยละและความพึงพอใจของนักเรียนทุกระดับชั้นที่เข้าร่วมโครงการ
 เติบโตคุณภาพ คือ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนและสร้างจิตสำนึกความเป็น
 พลเมืองไทยและพลเมืองโลกตามวิถีพุทธ

๕) โครงการสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกตามระบอบประชาธิปไตย

- กิจกรรม : ๑. การปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก
 ๒. การพัฒนาทักษะประชาธิปไตยในโรงเรียน

เป้าหมาย : นักเรียนทุกระดับชั้น

ตัวชี้วัด : เติบโตปริมาณ คือ ร้อยละและความพึงพอใจของนักเรียนทุกระดับชั้นที่เข้าร่วมโครงการ
 เติบโตคุณภาพ คือ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนและสร้างจิตสำนึกความเป็น
 พลเมืองไทยและพลเมืองโลกตามวิถีพุทธ

(๔) กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี : ด้านการ
 บริหารงานบุคคล

กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี : ด้านการ
 บริหารงานบุคคล ได้แก่ การพัฒนาทักษะและประสบการณ์วิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา
 และเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ โดยมีรายละเอียดของโครงการ กิจกรรม
 และตัวชี้วัดความสำเร็จ ดังนี้

กลยุทธ์/แผนงาน : การพัฒนาทักษะและประสบการณ์วิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา และ
 เสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ

โครงการ/กิจกรรม/เป้าหมาย/ตัวชี้วัด

๑) โครงการพัฒนาทักษะและประสบการณ์วิชาชีพครู

- กิจกรรม : ๑. การอบรมทักษะการปฏิบัติงานของครูตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ
 ครู พ.ศ. ๒๕๕๖
 ๒. การอบรมเทคนิคการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และ
 อุดม ศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน
 ๓. การอบรมเทคนิคการส่งเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษา
 ปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน

เป้าหมาย : ครู

ตัวชี้วัด : เติบโตปริมาณ คือ ร้อยละและความพึงพอใจของครูที่เข้าร่วมโครงการ
 เติบโตคุณภาพ คือ การพัฒนาทักษะ ประสบการณ์วิชาชีพครู บุคลากรทางการศึกษา และ
 เสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ

๒) โครงการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

กิจกรรม : ๑. การอบรมเทคนิคและวิธีการทำวิจัยในชั้นเรียน

๒. การนำองค์ความรู้การวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และด้านอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

เป้าหมาย : ครู

ตัวชี้วัด : เจริญปริมาณ คือ ร้อยละของครูที่ทำการวิจัยในชั้นเรียนสำเร็จในปีการศึกษา

เชิงคุณภาพ คือ การพัฒนาทักษะ ประสิทธิภาพวิชาชีพครู บุคลากรทางการศึกษา และเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ

๓) โครงการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม/เทคโนโลยีการสอนสมัยใหม่

กิจกรรม : ๑. การอบรมเทคนิคการสร้างสื่อการสอน

๒. การอบรมเทคนิคการใช้สื่อและนวัตกรรมทางการเรียนรู้

๓. การอบรมทักษะความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสอนสมัยใหม่

เป้าหมาย : ครู

ตัวชี้วัด : เจริญปริมาณ คือ ร้อยละและความพึงพอใจของครูที่เข้าร่วมโครงการ

เชิงคุณภาพ คือ การพัฒนาทักษะ ประสิทธิภาพวิชาชีพครู บุคลากรทางการศึกษา และเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ

๔) โครงการสานสัมพันธ์บุคลากรเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ

กิจกรรม : ๑. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

๒. การเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

เป้าหมาย : ผู้บริหาร, ครู, บุคลากรทางการศึกษา

ตัวชี้วัด : เจริญปริมาณ คือ ร้อยละและความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ

เชิงคุณภาพ คือ การพัฒนาทักษะ ประสิทธิภาพวิชาชีพครู บุคลากรทางการศึกษา และเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ

๕) โครงการจัดส่งบุคลากรทางการศึกษาเข้าอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและประสบการณ์วิชาชีพเฉพาะทาง

กิจกรรม : ๑. การจัดส่งบุคลากรทางการศึกษาเข้าอบรมกับหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐตามมาตรฐานความรู้

๒. การจัดส่งบุคลากรทางการศึกษาเข้าอบรมกับหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐตามมาตรฐานการปฏิบัติงานเฉพาะทางและประสบการณ์วิชาชีพ

เป้าหมาย : บุคลากรทางการศึกษา

ตัวชี้วัด : เจริญปริมาณ คือ ร้อยละและความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ

เชิงคุณภาพ คือ การพัฒนาทักษะ ประสิทธิภาพวิชาชีพครู บุคลากรทางการศึกษา และเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ

(๕) กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี : ด้านการบริการอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี : ด้านการบริการอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ การพัฒนาโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดของโครงการ กิจกรรม และตัวชี้วัดความสำเร็จ ดังนี้

กลยุทธ์/แผนงาน : การพัฒนาโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โครงการ/กิจกรรม/เป้าหมาย/ตัวชี้วัด

๑) โครงการปรับปรุงอาคารเรียนและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

กิจกรรม : ๑. การปรับปรุง ซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ให้มีสภาพพร้อมใช้งาน

๒. การปรับปรุงอาณาบริเวณภายในโรงเรียนให้มีสภาพพร้อมใช้งาน สะอาด ร่มรื่น สวยงาม และปลอดภัย

เป้าหมาย : อาคารเรียน, สภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ตัวชี้วัด : เจริญปริมาณ คือ จำนวนอาคารเรียนและบริเวณที่สะอาด ร่มรื่น สวยงาม และปลอดภัย
 เจริญคุณภาพ คือ การพัฒนาโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

๒) โครงการห้องเรียน ๕ ดาว

กิจกรรม : ๑. การรณรงค์ให้นักเรียนแต่ละห้องร่วมกันส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามหลักสะอาด สะดวก สะอาด สุขลักษณะ และสร้างนิสัย

๒. การจัดประกวดห้องเรียน ๕ ดาว ประจำ เดือน

เป้าหมาย : ห้องเรียนทุกระดับชั้น

ตัวชี้วัด : เจริญปริมาณ คือ จำนวนห้องเรียนที่ได้รับรางวัล ๕ ดาว (ไม่นับที่ได้รางวัลซ้ำ)
 เจริญคุณภาพ คือ การพัฒนาโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

(๖) กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี : ด้านธุรการ

กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี : ด้านธุรการ ได้แก่ การพัฒนาการบริหารงานธุรการโรงเรียนที่ส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานการปฏิบัติงาน โดยมีรายละเอียดของโครงการ กิจกรรม และตัวชี้วัดความสำเร็จ ดังนี้

กลยุทธ์/แผนงาน : การพัฒนาการบริหารงานธุรการโรงเรียนที่ส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานการปฏิบัติงาน

โครงการ/กิจกรรม/เป้าหมาย/ตัวชี้วัด

๑) โครงการจัดส่งธุรการโรงเรียนเข้าอบรมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานธุรการ

กิจกรรม : ๑. การจัดส่งเจ้าหน้าที่ธุรการของโรงเรียนเข้าอบรมหลักสูตรธุรการโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ

๒. การจัดส่งเจ้าหน้าที่ธุรการของโรงเรียนเข้าอบรมหลักสูตรการปฏิบัติงานด้านสาร
บรรณของหน่วยงานต่าง ๆ

เป้าหมาย : เจ้าหน้าที่ธุรการโรงเรียน

ตัวชี้วัด : เติบโตปริมาณ คือ ร้อยละและความพึงพอใจของธุรการโรงเรียนที่เข้าอบรม

เชิงคุณภาพ คือ การพัฒนาการบริหารงานธุรการโรงเรียนที่ส่งเสริมคุณภาพและ
มาตรฐานการปฏิบัติงาน

๒) โครงการห้องธุรการ ๕ ส.

กิจกรรม : ๑. การจัดห้องธุรการตามหลัก ๕ ส. คือ สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ และสร้าง
นิสัย

๒. ประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการปฏิบัติงานตามหลัก ๕ ส.
คือ สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ และสร้างนิสัย

เป้าหมาย : ผู้ปกครอง, ประชาชนทั่วไปผู้มาติดต่อกับทางโรงเรียน

ตัวชี้วัด : เติบโตปริมาณ คือ ความพึงพอใจของผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไปผู้มาติดต่อกับทาง
โรงเรียน

เชิงคุณภาพ คือ การพัฒนาการบริหารงานธุรการโรงเรียนที่ส่งเสริมคุณภาพและ
มาตรฐานการปฏิบัติงาน

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (๑) ศึกษาสภาพทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา (๒) ศึกษาปัจจัยทั่วไปที่มีผลต่อการพัฒนาการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี (๓) นำเสนอกยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี โดยการวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) จากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับงานด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ผู้อำนวยการ/ผู้จัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ข้าราชการครู/บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ศิษย์เก่าโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา และนักวิชาการทางพระพุทธศาสนา โดยการสุ่มแบบเจาะจงตามลักษณะการเป็นตัวแทนของกลุ่มที่เหมาะสม ซึ่งได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๒๕ รูป/คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑๐ รูป/คน โดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Technique) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๕.๑ สรุป

๕.๒ อภิปรายผล

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุป

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

๕.๑.๑ สภาพทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

สภาพทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา พบว่า (๑) การดำเนินงานของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นภารกิจในการเกื้อกูลการศึกษาของคณะสงฆ์โดยจัดการศึกษาสงเคราะห์แก่เด็กและเยาวชนที่ยากจน (๒) โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มุ่งพัฒนาคุณภาพทางความรู้และคุณภาพจิตใจและความประพฤติควบคู่กันไปตามวิถีพุทธ (๓) การบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละโรงเรียน (๔) โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้รับการควบคุมคุณภาพการจัดการศึกษาโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือ สมศ. และ (๕) ปัจจุบันมีการแข่งขันสูงระหว่างโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนากับโรงเรียนประเภทอื่น

๕.๑.๒ ปัจจัยทั่วไปที่มีผลต่อการพัฒนาการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี

ปัจจัยทั่วไปที่มีผลต่อการพัฒนาการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี พบว่า (๑) ความสามัคคีร่วมมือกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย (๒) ทรัพยากรทางการบริหาร (บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ) (๓) ต้นทุนทางสังคมของวัดที่เป็นฐาน (๔) มาตรฐานของหลักสูตร และ (๕) ความเชื่อมั่นของผู้ปกครอง

๕.๑.๓ ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) อุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี

(๑) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า

จุดแข็ง (Strength) ได้แก่ พระสงฆ์ของวัดที่ได้รับใบอนุญาตเป็นแกนนำในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน, คณะกรรมการบริหาร ครู และเจ้าหน้าที่ มีการประชุมกันเป็นประจำ, นักเรียนส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในชุมชนที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียน, โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน, ศิษย์เก่าของโรงเรียนส่วนหนึ่งมีภูมิลำเนาในชุมชนที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียน และโรงเรียนออกแบบกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จุดอ่อน (Weakness) ได้แก่ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งขาดการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ, ครูบางคนไม่เล็งเห็นประโยชน์จากการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งออกแบบกิจกรรมที่ไม่เหมาะสำหรับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนายังไม่สามารถทำให้ผู้ปกครองทั้งหมดเล็งเห็นความสำคัญของการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน

โอกาส (Opportunity) ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจัดการศึกษาตามแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธ, ผู้ปกครองเชื่อมั่นในความสามารถด้านวิชาการและคุณธรรมของคณาจารย์ในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา, คนในชุมชนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา และรัฐบัญญัติให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธ ศาสนาเป็นโรงเรียนที่ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนผู้ยากไร้โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน

อุปสรรค (Threat) ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนส่วนหนึ่งมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา, ทัศนคติเชิงลบของประชาชนส่วนหนึ่งที่ต่อโรงเรียนที่มีคำขึ้นต้นชื่อว่า โรงเรียนวัด, ความต้องการแรงงานจากเด็กและเยาวชนมาช่วยสนับสนุนการประกอบอาชีพของครอบครัว, การย้ายถิ่นฐานของผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพที่ไม่มั่นคง และผู้ปกครองนักเรียนส่วนหนึ่งไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

(๒) ด้านหลักสูตรและการสอน พบว่า

จุดแข็ง (Strength) ได้แก่ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการบริหารและการพัฒนาผู้เรียนตามกรอบการพัฒนาด้วยหลักไตรสิกขาอย่างบูรณาการ, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มีพระสงฆ์ ผู้เป็นต้นแบบทางความประพฤติอยู่ในระบบ, หลักสูตรจัดเนื้อหาตามจรรยาบรรณครูครอบคลุมตามความจำเป็นต่อการ

นำไปใช้ในชีวิตประจำวันของเด็กและเยาวชน, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาออกแบบหลักสูตรเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่นและสังคม, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสภาพจริง และโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

จุดอ่อน (Weakness) ได้แก่ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งขาดแคลนสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งกำหนดตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้จำนวนมากจึงยากต่อการสังเคราะห์ความคิดรวบยอดแก่ผู้เรียน, หลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาในพื้นที่เดียวกันกำหนดมาตรฐานด้านผลผลิตต่างกัน, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งกำหนดระดับการบรรลุเป้าหมายตัวชี้วัดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ไว้สูงมากซึ่งยากต่อการบรรลุผลสำเร็จ และโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาไม่สามารถคัดเลือกผู้เรียนที่มีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ตั้งแต่แรกเข้าได้

โอกาส (Opportunity) ได้แก่ พระสงฆ์ วัด และคณะสงฆ์ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมตามแนววิถีพุทธ, ภาครัฐกำหนดให้มีการพัฒนาคุณภาพของหลักสูตรตามวงจรการศึกษาอย่างต่อเนื่อง, ภาครัฐเปิดโอกาสให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาของตนเองได้ และสังคมไทยในปัจจุบันต้องการคุณสมบัติที่พึงประสงค์ทางคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชน

อุปสรรค (Threat) ได้แก่ เด็กและเยาวชนเป็นเป้าหมายในการเผยแผ่ศาสนาของทุก ๆ ศาสนา, รัฐออกกฎหมายที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาความประพฤติดังที่ตามมาแบบโบราณกาล, ความไม่มั่นคงทางการเมืองที่ส่งผลต่อนโยบายทางการศึกษาของประเทศ, หลักสูตรแกนกลางมีการจัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สำหรับแต่ละช่วงชั้นไม่เหมาะสม, งบประมาณในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนการกุศลในพระพุทธศาสนามีจำกัด และสภาพสังคมไม่เอื้อต่อสัมฤทธิ์ผลการสอนในเชิงจริยศาสตร์

(๓) ด้านกิจกรรมนักเรียน พบว่า

จุดแข็ง (Strength) ได้แก่ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีนโยบายการจัดการกิจกรรมนักเรียนตามแนววิถีพุทธโดยสอดคล้องกับสถาบันที่เป็นศูนย์กลางในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างชัดเจน, ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แก่นักเรียน, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีบุคลากรฝ่ายกิจกรรมทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบกิจกรรมนักเรียนอย่างชัดเจน, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดีของสังคม และโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีการประเมินผลทุกกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้

จุดอ่อน (Weakness) ได้แก่ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมนอกห้องเรียนบางประเภทไม่สอดคล้องกับงบประมาณและโครงสร้างด้านระยะเวลา, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาประสบปัญหาความแตกต่างของพื้นฐานเด็กนักเรียนที่ไม่เท่าเทียมกันซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียน, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีมากเกินไปจนความจำเป็นกว่าความคาดหวังผลการเรียนรู้ และโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางขาดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่มีประสิทธิภาพ

โอกาส (Opportunity) ได้แก่ วัดและคณะสงฆ์ให้การสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา, การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีเอื้อให้เด็กนักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ได้เพิ่มมากขึ้น, ผู้ปกครองและพุทธศาสนิกชนทั่วไปให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน, สังคมไทยปัจจุบันต้องการให้เด็กและเยาวชนได้รับการปลูกฝังค่านิยมคุณธรรม, รัฐบาลให้การอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียนและโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจำนวนมากเข้าร่วมเป็นสมาชิกสมาคมโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเพื่อประโยชน์ด้านความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียน

อุปสรรค (Threat) ได้แก่ ค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ในสังคมไทยปัจจุบันที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน, งบประมาณจัดการศึกษาที่ได้รับจากรัฐบาลไม่เพียงพอต่อการพัฒนากิจการนักเรียน, รัฐบาลกำหนดให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นสถานสงเคราะห์ทางการศึกษาจึงไม่สามารถเลือกรับนักเรียนที่มีศักยภาพในการพัฒนาตนเองสูงได้อย่างแท้จริง และสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนที่ทำให้เด็กมีความเสี่ยงต่อการแสดงพฤติกรรมในทางที่ผิด

(๔) ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า

จุดแข็ง (Strength) ได้แก่ บุคลากรของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาอุทิศตนเพื่อประโยชน์แก่นักเรียนเป็นสำคัญ, ผู้บริหารของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาส่วนใหญ่มีความรู้และทักษะด้านการบริหารงานบุคคล, บุคลากรของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนตามสายการบังคับบัญชา, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มีการบริหารงานบุคคลในรูปแบบของคณะกรรมการ, ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นต้นแบบทางความประพฤติที่ดีแก่นักเรียน, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานแก่บุคลากร, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจ่ายเงินเดือน/ค่าตอบแทนบุคลากรตรงตามคุณวุฒิทางการศึกษา และโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีแผนพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นรูปธรรม

จุดอ่อน (Weakness) ได้แก่ บุคลากรใหม่ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งขาดประสบการณ์ในการทำงาน, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งขาดขาดครูเฉพาะทางหรือครูที่มีวุฒิตรงสาขา และครูของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

โอกาส (Opportunity) ได้แก่ รัฐมีนโยบายส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษา, รัฐเปิดโอกาสให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาสามารถคัดเลือกบุคลากรได้เอง, แต่ละปีมีผู้จบการศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพครูจำนวนมาก, กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาทั่วประเทศมีการคัดเลือกครูดีเด่นเพื่อยกย่องและให้กำลังใจในการทำงานแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา, รัฐอนุญาตให้ข้าราชการทุกสังกัดเข้าปฏิบัติงานในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้โดยให้เสมือนการปฏิบัติราชการตามปกติ, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้รับความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยในพื้นที่ในการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา และทุกภาคส่วนในสังคมไทยต้องการครูต้นแบบที่ได้รับการพัฒนาทางด้านวิชาการและจรรยาบรรณวิชาชีพ

อุปสรรค (Threat) ได้แก่ ทศนคติที่ไม่ถูกต้องของประชาชนเกี่ยวกับศักดิ์ศรีของครูโรงเรียนวัด, ภาครัฐให้การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาไม่เพียงพอต่อความต้องการ และในชุมชนขาดทรัพยากรบุคคลซึ่งที่เป็นการต้องการของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

(๕) ด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ พบว่า

จุดแข็ง (Strength) ได้แก่ โรงเรียนการกุศลของวัดสามารถขอรับการสนับสนุนเรื่องสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ จากวัดที่เป็นผู้ถือใบอนุญาตได้, อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือในการดูแลรักษาจากบุคลากรภายในเป็นอย่างดี, อาคารสถานที่ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีมาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (ส.มศ.), โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาทุกโรงเรียนมีนโยบายในการบริหารจัดการอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมบนหลักการ สะอาด สงบ และสว่างทางปัญญาตามแนววิถีพุทธ และโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาสามารถดำเนินการสร้างอาคารหรือจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาได้เองโดยใช้เงินบริจาคหรือการบริจาคสิ่งของโดยตรงโดยไม่ต้องรอมงบประมาณจากภาครัฐเพียงอย่างเดียว

จุดอ่อน (Weakness) ได้แก่ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งไม่เสริมสร้างคุณธรรมและลักษณะนิสัยที่ดีในการใช้อาคารสถานที่และอุปกรณ์การเรียนแก่นักเรียน, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจำเป็นต้องการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายไปใช้ในงานประเภทอื่นที่มีความจำเป็นมากกว่าอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ และโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางโรงเรียนมีอาคารสถานที่ไม่เพียงพอ

โอกาส (Opportunity) ได้แก่ ทุกภาคส่วนในสังคมเล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพแก่เด็กและเยาวชน, ภาครัฐก็เปิดโอกาสให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาสามารถรับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธาได้, สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (ส.มศ.) รับผิดชอบการตรวจประเมินคุณภาพและให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านอาคารสถานที่จากรัฐบาล ผ่านสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ตามสัดส่วนจำนวนนักเรียน และพุทธศาสนิกชนให้การสนับสนุนทุนจัดสร้างอาคารและทุนจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การศึกษา

อุปสรรค (Threat) ได้แก่ การบริจาคเพื่อสร้างอาคารเรียนหรือวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาจากพุทธศาสนิกชนมีจำนวนลดน้อยลงอันเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศตกต่ำ, รัฐบาลให้งบประมาณสนับสนุนด้านอาคารสถานที่แก่โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาไม่เพียงพอต่อความต้องการตามสภาพจริง และการจัดซื้อจัดจ้างตามกระบวนการทางงบประมาณที่ได้รับจากรัฐบาลมีความล่าช้า ไม่สามารถดำเนินงานได้คล่องตัวเหมือนกับกรณีเงินบริจาค

(๖) ด้านธุรการ พบว่า

จุดแข็ง (Strength) ได้แก่ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีระบบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานธุรการตามระเบียบราชการ, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีเจ้าหน้าที่เฉพาะทางด้านธุรการที่มีความเชี่ยวชาญ, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยในการเก็บข้อมูลและการดำเนินงานด้านธุรการ, โรงเรียนการกุศลของวัดใน

พระพุทธศาสนามีการดำเนินงานเชิงเอกสารควบคู่กับสารสนเทศเพื่อป้องกันความผิดพลาดจากระบบคอมพิวเตอร์, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจัดสถานที่ปฏิบัติงานภายในห้องธุรการเป็นสัดส่วนและสะดวกแก่การให้บริการ และโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนามีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนการบริหารงานธุรการ

จุดอ่อน (Weakness) ได้แก่ การดำเนินงานด้านธุรการของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งล่าช้าจำนวนเจ้าหน้าที่ธุรการไม่สอดคล้องกับภาระงาน, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาขาดแคลนงบประมาณเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านธุรการ, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาบางแห่งมีปัญหาในการควบคุมสภาพและการรักษาการเสียหายของวัสดุสำนักงาน และหนังสือราชการที่มีมาถึงโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาที่ได้รับจากกระทรวงมีความล่าช้า

โอกาส (Opportunity) ได้แก่ มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหญ่เข้ามาช่วยในการสื่อสารและบริหารเอกสารราชการ, บัณฑิตใหม่สายงานการศึกษามีความรู้ทางเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นอย่างดี, ภาครัฐออกกฎระเบียบที่ควบคุมและป้องกันการทุจริตในวงราชการได้เป็นอย่างดี และภาครัฐให้การสนับสนุนโดยจัดการอบรมเจ้าหน้าที่ธุรการเป็นประจำทุกปี

อุปสรรค (Threat) ได้แก่ งบประมาณรัฐสำหรับสนับสนุนการปฏิบัติงานธุรการไม่เพียงพอ, ความไม่มั่นคงในวิชาชีพของเจ้าหน้าที่ธุรการในวงการการศึกษา, รูปแบบหนังสือที่ติดต่อกันระหว่างหน่วยราชการในจังหวัดเดียวกันที่ไม่เป็นไปตามระเบียบสารบรรณ, ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์เกิดปัญหาบ่อย และระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ไม่ระบุมาตรฐานเอกสารในบางประเด็น

๕.๑.๔ กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี

กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน พบว่า

(๑) ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ กลยุทธ์การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน โดยมีโครงการรองรับแผนงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ โครงการปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียนใหม่ โครงการบัณฑิตน้อย โครงการเยี่ยมบ้านศิษย์ โครงการภูมิปัญญาชุมชนจากปราชญ์ชาวบ้าน และโครงการสร้างเครือข่ายครู ผู้ปกครองและชุมชนในการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

(๒) ด้านหลักสูตรและการสอน

ด้านหลักสูตรและการสอน คือ กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิถีพุทธตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีโครงการ/กิจกรรมรองรับแผนงานด้านหลักสูตรและการสอน ได้แก่ โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ โครงการโรงเรียนรักษาศีล ๕ โครงการค่ายคุณธรรมและค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ โครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และโครงการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนตามความสนใจและความถนัดเฉพาะตน

(๓) ด้านกิจกรรมนักเรียน

ด้านกิจกรรมนักเรียน คือ กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนและสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกตามวิถีพุทธ โดยมีโครงการ/กิจกรรมรองรับแผนงานด้านหลักสูตรและการสอน ได้แก่ โครงการพัฒนาทักษะชีวิตวิถีพุทธ โครงการพัฒนาทักษะทางสังคมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงการส่งเสริมระเบียบวินัยนักเรียน โครงการส่งเสริมความสามารถพิเศษทางศิลปะ กีฬา ดนตรี และนาฏศิลป์ไทย และโครงการสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกตามระบอบประชาธิปไตย

(๔) ด้านการบริหารงานบุคคล

ด้านการบริหารงานบุคคล คือ กลยุทธ์การพัฒนาทักษะและประสบการณ์วิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาและเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ โดยมีโครงการ/กิจกรรมรองรับแผนงานด้านหลักสูตรและการสอน ได้แก่ โครงการพัฒนาทักษะและประสบการณ์วิชาชีพครู โครงการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน โครงการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม/เทคโนโลยีการสอนสมัยใหม่ โครงการสานสัมพันธ์บุคลากร และโครงการจัดส่งบุคลากรทางการศึกษาเข้าอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและประสบการณ์วิชาชีพเฉพาะทาง

(๕) ด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

ด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ คือ กลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยมีโครงการ/กิจกรรมรองรับแผนงานด้านหลักสูตรและการสอน คือ โครงการปรับปรุงอาคารเรียนและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ โครงการห้องเรียน ๕ ดาว

(๖) ด้านธุรการ

ด้านธุรการ คือ กลยุทธ์การพัฒนาการบริหารงานธุรการโรงเรียนที่ส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานการปฏิบัติงาน โดยมีโครงการ/กิจกรรมรองรับแผนงานด้านธุรการ คือ โครงการจัดส่งธุรการโรงเรียนเข้าอบรมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานธุรการ และโครงการห้องธุรการ ๕ ส.

นอกจากนี้ หลักพุทธธรรมที่จำเป็นต่อการดำเนินงานตามกลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ให้ประสบความสำเร็จ ได้ผลดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูง คือ อิทธิบาท ๔ ประกอบด้วย ฉันทะ (ความพอใจ) วิริยะ (ความเพียร) จิตตะ (ความคิด) และวิมังสา (ความไตร่ตรอง) และต้องให้ความสำคัญกับการบริหารงานอย่างมีคุณภาพหรือวงจรคุณภาพ (PDCA) ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การดำเนินตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) เพื่อให้เกิดการปรับปรุงคุณภาพทุก ๆ รอบการดำเนินงาน

๕.๒ อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจจึงนำมาอภิปรายผล โดยจำแนกตามรายด้านของการวิจัย ดังต่อไปนี้

(๑) ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ กลยุทธ์การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน โดยมีโครงการ/กิจกรรมรองรับแผนงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ โครงการปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียนใหม่ โครงการบัณฑิตน้อย โครงการเยี่ยมบ้านศิษย์ โครงการภูมิปัญญาชุมชนจากปราชญ์ชาวบ้าน โครงการสร้างเครือข่ายครู ผู้ปกครอง และชุมชนในการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ฯลฯ ดังกล่าวนี้นี้แสดงให้เห็นว่า กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายหลัก คือ การสร้างความร่วมมือกันระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อร่วมมือกันพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาคประชาสังคมหรือประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนพื้นที่ให้บริการของโรงเรียนนั้น ซึ่งจำเป็นต้องยึดหลักมนุษยสัมพันธ์ในการดำเนินการเพื่อเพิ่มศักยภาพทางการสื่อสารโดยเน้นกระบวนการติดต่อสื่อสารสองทาง การรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน รวมถึงการนำเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการสร้างสัมพันธ์ภาพ และเครือข่ายในการทำงานร่วมกัน เพื่อนำชุมชนเข้าสู่โรงเรียน และนำโรงเรียนเข้าสู่ชุมชน ดังกล่าวนี้นี้ สอดคล้องกับที่ **พระมหาฐานันดร เขมปญโญ** ได้วิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระบัณฑิตอาสาบนพื้นที่สูงของภาคเหนือตอนบน” จากผลการวิจัยพบว่า ในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องเรียนรู้และพัฒนาในด้านการสื่อสารกับชาวบ้าน โดยสร้างศักยภาพทางการสื่อสารตามทฤษฎีการสื่อสารบูรณาการร่วมกับทฤษฎีการบริหารจัดการ^๑ และสอดคล้องกับที่ **ศักดิ์พันธ์ ตันวิมลรัตน์** ได้วิจัยเรื่อง “ข้อเสนอแนวทางแผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยศิลปากรในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-พ.ศ.๒๕๕๙)” จากผลการวิจัยพบว่า จากสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อน คือ อาจารย์ส่วนมากทำงานเป็นส่วนบุคคลมากกว่าการทำงานเป็นทีม ดังนั้น กลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากรในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-พ.ศ.๒๕๕๙) ควรจะมีกลยุทธ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพิ่มผลสัมฤทธิ์ตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยด้วย^๒ และสอดคล้องกับที่ **วิทยา จันทรแดง** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตาม

^๑พระมหาฐานันดร เขมปญโญ, “กลยุทธ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระบัณฑิตอาสาบนพื้นที่สูงของภาคเหนือตอนบน”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^๒ศักดิ์พันธ์ ตันวิมลรัตน์, “ข้อเสนอแนวทางแผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยศิลปากรในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-พ.ศ.๒๕๕๙)”, *วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๓).

แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน” จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบใหม่ที่ค้นพบ คือ การสร้างชุมชนเข้มแข็งตามแนวทางด้านการฟื้นฟู ชุมชน แนวทางด้านการปรับตัวของชุมชน และแนวทางด้านการดำรงอยู่ของชุมชน โดยอาศัยระบบสนับสนุนชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ ระบบความรู้ ระบบข้อมูล ระบบความสัมพันธ์ และมีแนวทางสำคัญในการนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งการมีส่วนร่วมที่สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็งแบบไตรภาคี ได้แก่ องค์กรชุมชน องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคีสนับสนุน ในรูปแบบของเครือข่ายในการทำงานร่วมกัน^๓

(๒) หลักสูตรและการสอน

กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ด้านหลักสูตรและการสอน ได้แก่ กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิถีพุทธตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีโครงการ/กิจกรรมรองรับแผนงานด้านหลักสูตรและการสอน คือ โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ โครงการโรงเรียนรักษาศีล ๕ โครงการค่ายคุณธรรมและค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ โครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแห่งอนาคตใหม่ : ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โครงการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนตามความสนใจและความถนัดเฉพาะตน ฯลฯ ดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่า กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ด้านหลักสูตรและการสอน เป็นการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายหลัก คือ การสร้างศักยภาพทางจริยศาสตร์แก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในทางธรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยมีการสร้างกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยเน้นผลผลิตหรือผู้สำเร็จการศึกษาที่เป็นผู้มีสำนึกทางจริยธรรม กติกาของสังคม และมีทัศนคติที่ดีในการดำเนินชีวิต ดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับที่ **พระมหาศรณชัย มหาปุณโณ** ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในยุคโลกาภิวัตน์” จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการศึกษาสงเคราะห์ มีการบริหารจัดการทางด้านการศึกษาโดยมุ่งเน้นการสงเคราะห์ประชาชนให้ได้รับการศึกษาทางพระพุทธศาสนาทั้งภาคทฤษฎีควบคู่ไปกับการปฏิบัติ มีการสนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาแก่เยาวชนและประชาชนทั่วไป เพื่อปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เยาวชนและประชาชนทั่วไป^๔ และสอดคล้องกับที่ **สุทธิพร สายทอง** ได้วิจัยเรื่อง “การจัดการความรู้เชิงพุทธสู่การพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน” จากผลการวิจัยพบว่า มีการวางแผนเกี่ยวกับการบริหารจัดการความรู้ด้วยการกำหนดแผนกลยุทธ์อย่างมีมาตรฐาน มีการสร้างกิจกรรมเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีการสร้างคลังความรู้ ในการจัดระบบอย่างเป็นหมวดหมู่เพื่อให้สามารถเข้าถึงได้ง่ายอย่างเป็นรูปธรรมมีการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการจัดการความรู้ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ๓ ประการ ได้แก่ การพัฒนางาน พัฒนาคณะ และการพัฒนา

^๓วิทยา จันทรแดง, “การพัฒนาแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน”, *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๕).

^๔พระมหาศรณชัย มหาปุณโณ, “การพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในยุคโลกาภิวัตน์”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

องค์กรไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง^๕ และสอดคล้องกับที่ **วีรชัย อนันต์เอียร** ได้วิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมสำหรับเยาวชนไทย” จากผลการวิจัยพบว่า วิธีการนำหลักธรรมมาใช้กับเยาวชนทำได้ใน ๒ มิติ คือ การประยุกต์วิธีการสอนหลักธรรม และการขัดเกลาจิตใจ โดยแผนกลยุทธ์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน คือ แผนกลยุทธ์ด้านการอยู่ร่วมกับเพื่อน ๆ และบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างสงบสุข แผนกลยุทธ์ด้านการสร้างเสริมจิตสำนึกด้านจริยธรรมของเยาวชนและค่านิยมที่ถูกต้อง แผนกลยุทธ์ด้านการการปฏิบัติตนให้อยู่ในศีลธรรมและกฎกติกาของสังคม และแผนกลยุทธ์ด้านการสั่งสอนให้มีแนวคิดดีที่ในการดำเนินชีวิต เป็นต้น^๖

(๓) กิจกรรมนักเรียน

กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ด้านกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนและสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกตามวิถีพุทธ โดยมีโครงการ/กิจกรรมรองรับแผนงานด้านหลักสูตรและการสอน คือ โครงการพัฒนาทักษะชีวิตวิถีพุทธ โครงการพัฒนาทักษะทางสังคมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงการส่งเสริมระเบียบวินัยนักเรียน โครงการส่งเสริมความสามารถพิเศษทางศิลปะ กีฬา ดนตรี และนาฏศิลป์ไทย โครงการสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกตามระบอบประชาธิปไตย ฯลฯ ดังกล่าวนี้ แสดงให้เห็นว่า กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ด้านกิจกรรมนักเรียน เป็นการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายหลัก คือ การพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานที่เกี่ยวกับนักเรียน ซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนทั้งหมด ยกเว้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน ทั้งในส่วนของการบูรณาการพุทธธรรมสำหรับการจัดการศึกษา การบูรณาการวิทยาการสมัยใหม่เข้ากับกิจกรรมทักษะชีวิตวิถีพุทธ และการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียนจากการรวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งนี้ เพื่อมุ่งพัฒนานักเรียนทั้งทางด้านอารมณ์ สังคม ร่างกาย และจิตใจ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างหลากหลาย ดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับที่ **พระมหาอำนาจ ปวทุณโน** ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม” จากผลการวิจัยพบว่า องค์ความรู้จากการวิจัยแสดงให้เห็นกลยุทธ์ทางการจัดการที่เน้นการบูรณาการพุทธธรรมสำหรับสำนักเรียน อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ เป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษา เพื่อช่วยส่งเสริมให้นักเรียน อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ประพฤติปฏิบัติตามแล้วได้สติปัญญาญาณ เป็นการพัฒนาความสามัคคี และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหมู่คณะ^๗ และสอดคล้องกับที่ **พระมหาสุทิน สุธิโน** ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการเครือข่ายเชิงพุทธของกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๑” จากผลการวิจัยพบว่า มีการรวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สักกเอาส่วนดี หรือจุดแข็งของ

^๕ สุทธิพร สายทอง, “การจัดการความรู้เชิงพุทธสู่การพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^๖ วีรชัย อนันต์เอียร, “กลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมสำหรับเยาวชนไทย”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^๗ พระมหาอำนาจ ปวทุณโน, “การพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

แต่ละคนมาเรียนรู้และสนับสนุนกันและกัน เป็นการผนึกกำลัง (Synergy) ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร และความ ร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมด้วยความสมัครใจ จริใจและมุ่งมั่นที่จะก้าวไปสู่จุดหมายที่เห็นพ้องต้องกัน ด้วยความเป็นปึกแผ่น และพัฒนาต่อไปได้อย่างยั่งยืน^๙ และสอดคล้องกับที่ **พัศมา แผนสมบุรณ์** ได้วิจัยเรื่อง “การจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาศักยภาพองค์กรธุรกิจบริการสู่องค์กรประสิทธิภาพสูง” จากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาศักยภาพการจัดการความรู้เริ่มตั้งแต่การแสวงหาความรู้ การรวบรวมความรู้ การแบ่งปันความรู้ และการนำความรู้สู่การปฏิบัติ ตามวงจรการจัดการความรู้ขององค์กรแห่งการเรียนรู้ (LO) ที่ประกอบด้วย กำหนดหัวข้อความรู้ แหล่งความรู้และผู้รู้ การรวบรวมความรู้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ การนำความรู้ไปใช้ และการประเมินการใช้ความรู้ ทั้งนี้ จากองค์ความรู้จากการวิจัย พบว่า วิทยาการจัดการสมัยใหม่สามารถประยุกต์ใช้ร่วมกับพุทธธรรมได้อย่างสมดุลและลงตัว^{๑๐}

(๔) การบริหารงานบุคคล

กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ด้านการบริหารงานบุคคล ได้แก่ กลยุทธ์การพัฒนาทักษะและประสบการณ์วิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาและเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ โดยมีโครงการ/กิจกรรมรองรับแผนงานด้านหลักสูตรและการสอน คือ โครงการพัฒนาทักษะและประสบการณ์วิชาชีพครู โครงการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน โครงการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม/เทคโนโลยีการสอนสมัยใหม่ โครงการสานสัมพันธ์บุคลากรเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ และโครงการจัดส่งบุคลากรทางการศึกษาเข้าอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและประสบการณ์วิชาชีพเฉพาะทาง ฯลฯ ดังกล่าวนี้ แสดงให้เห็นว่า กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ด้านการบริหารงานบุคคล เป็นการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายหลัก คือ พัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อรักษาไว้ซึ่งบุคลากรที่ดี มีคุณภาพ และมีคุณสมบัติเหมาะสมถูกต้องตรงกับคุณสมบัติเฉพาะของงาน ประการสำคัญยิ่งคือ การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และสร้างความผูกพันต่อองค์กรทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งปัจจัยสำคัญ คือ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน หรือการสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากร นั้นเอง ดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับที่ **สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย** ได้วิจัยเรื่อง “การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กรุงเทพมหานคร” จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กรุงเทพมหานคร มีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร ครู โดยเน้นด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเสียสละ ด้านความมีวินัย และด้านความรับผิดชอบต่อตนเองเป็นสำคัญ^{๑๑} และสอดคล้องกับที่ **ปชาบดี แยมสุนทร** ได้วิจัย

^๙พระมหาสุทิน สุทิน, “การบริหารจัดการเครือข่ายเชิงพุทธ ของกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษากลุ่ม ๑”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^{๑๐}พัศมา แผนสมบุรณ์, “การจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาศักยภาพองค์กรธุรกิจบริการสู่องค์กรประสิทธิภาพสูง”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^{๑๑}สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย, “การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง กลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กรุงเทพมหานคร”, **รายงานการวิจัย**, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

เรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความผูกพันต่อองค์กรตามหลักสังคหกรรมของแรงงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์” จากผลการวิจัยพบว่า มีกลยุทธ์ในการส่งเสริมความผูกพันต่อองค์กร คือ กลยุทธ์การส่งเสริมความผูกพันระหว่างบุคลากรกับงาน (Ew3'S : work & staff) เป็นการวางนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมส่วนบุคคล พฤติกรรมการทำงานและพฤติกรรมองค์กร และ ผู้นำ วัฒนธรรมองค์กร และ หลักธรรมอันเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กรทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยให้ความสำคัญกับผู้บริหารในการนำองค์ประกอบดังกล่าวมาใช้ในการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย นโยบาย แผนกลยุทธ์ และยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์บุคลากร^{๑๑} และสอดคล้องกับที่ **มันทนา วัฒนอมศักดิ์** ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบแรงจูงใจในการปฏิบัติของครู” องค์ประกอบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ประกอบด้วย วินัยในวิชาชีพครู ผลการปฏิบัติตามหน้าที่ การปฏิบัติงานที่พึงประสงค์ หน้าที่รับผิดชอบในวิชาชีพครู และความเอาใจใส่ นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ซึ่งประกอบด้วย ผู้บังคับบัญชา ความต้องการความสำเร็จ ลักษณะของหน่วยงาน ลักษณะงานและความรับผิดชอบ วันหยุด ผลตอบแทน สวัสดิการ และภาระงานที่หลากหลายด้วย^{๑๒}

(๕) ด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ กลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยมีโครงการ/กิจกรรมรองรับแผนงานด้านหลักสูตรและการสอน คือ โครงการปรับปรุงอาคารเรียนและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ โครงการห้องเรียน ๕ ดาว ฯลฯ ดังกล่าวนี้นี้ แสดงให้เห็นว่า กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ เป็นการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายหลัก คือ พัฒนาศักยภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการสนับสนุนวัสดุครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ รวมถึงงานบริการต่าง ๆ ที่สนับสนุนงานวิชาการ การดำเนินงานจัดหางบประมาณสนับสนุนให้การอุปถัมภ์ การจัดการศึกษา การจัดสถานที่ให้มีความเป็นสัปปายะ โดยให้ความสำคัญกับการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนด้วย ดังกล่าวนี้นี้ สอดคล้องกับที่ **พระครูอุทัยกิจจารักษ์ (สุรางค์ สุจินโณ)** ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาค ๒” จากผลการวิจัยพบว่า มีการให้ความสำคัญกับการจัดหางบประมาณสนับสนุนในฐานะที่งบประมาณเป็นทรัพยากรการจัดการที่สำคัญประการหนึ่งด้วย^{๑๓} และสอดคล้องกับที่ **พระครูศรีรัตนธรรมวิเทศ (ปกานนท์ พิลาพันธ์)** ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติกัมมัฏฐานของผู้นำชาวพุทธในประเทศไทย” จากผลการวิจัย

^{๑๑}ปชาบดี แยมสุนทร, “กลยุทธ์การส่งเสริมความผูกพันต่อองค์กรตามหลักสังคหกรรมของแรงงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^{๑๒}มันทนา วัฒนอมศักดิ์, “รูปแบบแรงจูงใจในการปฏิบัติของครู”, **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐).

^{๑๓}พระครูอุทัยกิจจารักษ์ (สุรางค์ สุจินโณ), “รูปแบบการบริหารจัดการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาค ๒”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

พบว่า รูปแบบที่ควรพัฒนา คือ ด้านสถานที่ให้มีความเป็นสัปปายะ (ที่อยู่ เสนาสนะ สัปปายะ, โคจรคาม การเดินทางสะดวก, การพูดคุย ธรรมัสสนสัปปายะ, บุคคล บุคคลสัปปายะ, โภชนะ อาหารสัปปายะ, ฤดู อุตุสัปปายะ และอิริยาบถ)^{๑๔} และสอดคล้องกับที่ **ประยุทธ สมวงษา** ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา” จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน และการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งส่งผลให้เกิดการส่งเสริมการพัฒนาและเสริม สร้างมาตรฐานด้านวิชาการเป็นสำคัญด้วย^{๑๕}

(๖) ด้านธุรการ

กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ด้านธุรการ ได้แก่ กลยุทธ์การพัฒนาการบริหารงานธุรการโรงเรียนที่ส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานการปฏิบัติงาน โดยมีโครงการ/กิจกรรมรองรับแผนงานด้านธุรการ คือ โครงการจัดส่งธุรการโรงเรียนเข้าอบรมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานธุรการ โครงการห้องธุรการ ๕ ส. ฯลฯ ดังกล่าวนี้นี้ แสดงให้เห็นว่า กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ด้านธุรการ เป็นการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายหลัก คือ พัฒนาคุณภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับงานธุรการโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ธุรการในฐานะทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้มีความสามารถในการให้บริการและอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงานฝ่ายต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้วย ดังกล่าวนี้นี้ สอดคล้องกับที่ **พระครูสุนทรวัชรกิจ (บุญธรรม ธมฺมโก)** ได้วิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการทรัพยากรมนุษย์ของคณะสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี” จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการทรัพยากรมนุษย์จำเป็นต้องคำนึงการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่ความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีด้วย^{๑๖} และสอดคล้องกับที่ **พระมหาศุภกิจ สุกกิจใจ** ได้วิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร” จากผลการวิจัยพบว่า มีกลยุทธ์การพัฒนากาย คือ ฝึกความอดทน เป็นคนตรงต่อเวลา โดยมุ่งให้บุคลากรในองค์กรมีการพัฒนาปรับปรุงการเรียนรู้อยู่เสมอ จากการทำงาน และจากประสบการณ์ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการปฏิบัติงาน^{๑๗} และสอดคล้องกับที่ **ศติยา อายุยีน** ได้วิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะบุคคลตามหลักพุทธธรรมของสถาบันพัฒนา

^{๑๔} พระครูศรีรัตนธรรมวิเทศ (ปกานนท์ พิลานันท์), “รูปแบบการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติกัมมัฏฐานของผู้นำชาวพุทธในประเทศไทย”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^{๑๕} ประยุทธ สมวงษา, “พฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา”, **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๙).

^{๑๖} พระครูสุนทรวัชรกิจ (บุญธรรม ธมฺมโก), “กลยุทธ์การจัดการทรัพยากรมนุษย์ของคณะสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี” **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

^{๑๗} พระมหาศุภกิจ สุกกิจใจ, “กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

ฝีมือแรงงานภาคใต้ตอนบน” จากผลการวิจัยพบว่า มีกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะตามหลักพุทธธรรม ด้านการบริการที่ดี โดยการรักษาความเป็นปกติของมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพ ที่จะต้องปฏิบัติงาน ผูกตนเองเป็นคนอ่อนน้อมด้วยร่างกาย อ่อนหวานด้วยวาจา และอ่อนโยนด้วยจิตใจที่ถึงตามตามแบบอย่างที่ดีของคนไทย ประการสำคัญ คือ การบริการที่ดี นอกจากจะเกิดจากภายในแล้ว ยังมองถึงปัจจัยภายนอกที่จะช่วยในการพัฒนาสมรรถนะด้านการบริการที่ดีด้วย^{๑๘}

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในพื้นที่จังหวัดราชบุรี ทั้ง ๓ แห่ง ซึ่งเป็นเครือข่ายไตรภาคีโรงเรียนการกุศลในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ควรร่วมกันจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนร่วมกันตามบริบทเชิงพื้นที่ระดับจังหวัด เช่น การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาประจำจังหวัดราชบุรี เป็นต้น

๒) คณะสงฆ์ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรร่วมมือกันสนับสนุนการจัดส่งนักเรียนหรือคณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางดนตรี กีฬา ฯลฯ เข้าประกวดหรือแข่งขันรายการต่าง ๆ ในระดับประเทศ

๓) คณะสงฆ์ ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมโรงเรียนรักษาศีล ๕ ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นหนึ่งหน่วยของกิจกรรมตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตามมติมหาเถรสมาคม โดยให้การสนับสนุนบุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการและสภาพการณ์ในปัจจุบัน

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑) โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในพื้นที่จังหวัดราชบุรี ควรสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน

๒) โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในพื้นที่จังหวัดราชบุรี ควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยสอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเหมาะสมกับบริบทเชิงพื้นที่ วิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมของจังหวัดราชบุรี

๓) โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในพื้นที่จังหวัดราชบุรี ควรจัดกิจกรรมนักเรียนโดยให้ความสำคัญกับการสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกตามวิถีพุทธ

^{๑๘} คติยา อายูเย็น, “กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะบุคคลตามหลักพุทธธรรมของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคใต้ตอนบน”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

๔) โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในพื้นที่จังหวัดราชบุรี ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนการเสริมสร้างความผูกพันและขวัญกำลังใจ

๕) โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในพื้นที่จังหวัดราชบุรี ควรจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามวิถีพุทธและกระตุนค่านิยมคุณธรรม

๖) โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในพื้นที่จังหวัดราชบุรี ควรสนับสนุนการบริหารงานธุรการที่สอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติงานของกระทรวงศึกษาธิการเป็นสำคัญ

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลักและผสมผสานด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อนำข้อมูลเชิงสถิติจากวิธีวิธีการวิจัยเชิงปริมาณมาเป็นเครื่องยืนยันผลการวิจัยในเชิงคุณภาพ

๒) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเกี่ยวกับเครือข่ายไตรภาคีโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในจังหวัดราชบุรี เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาอย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

๓) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานกิจกรรมโรงเรียนรักษาศีล ๕ ของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตามมติมหาเถรสมาคม ของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในจังหวัดราชบุรี เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กรคณะสงฆ์ไทย

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

กมล ภูประเสริฐ และคณะ. การบริหารและการจัดการวัดผลและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๕.

กรมวิชาการ. แผนการสอนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา วิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ เล่มที่ ๑. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๓๙.

กรมสามัญศึกษา. เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๙.

กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์พัฒนาหนังสือกรมวิชาการ, ๒๕๕๔.

กาญจนา ศรีภาพสินธุ์. การบริหารงานกิจการนักเรียน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๓๕.

กิตติ โฉลกคงถาวร. กระบวนการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕.

กิตติมา ปรีดีดีล. กระบวนการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : อักษรบัณฑิต, ๒๕๔๒.

เกรียงไกร เจริญบุญศรี และจักร อินทจักร. การบริหารทรัพยากรบุคคล. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บุคแบ่งค์, ๒๕๔๔.

เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง. การบริหารทรัพยากรมนุษย์. ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังนานาธรรม, ๒๕๔๔.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๓.

จวงฮั่นจ้ง. อ่อนหยุ่นพิชิตแข่งกร้าว กลยุทธ์แบบโอนอ่อนเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ยิ่งใหญ่กว่า. แปลโดย อดุลย์ รัตนมันเกษม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คุณธรรม, ๒๕๔๔.

จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ. สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๐.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- จินดาลักษณ์ วัฒนสินธุ์. การบริการเงินเดือนและค่าจ้าง. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๔.
- ชงค์ วงษ์ขันธุ์. ๗๒ ปี คนตีลพบุรี. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, ๒๕๔๐.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. ทฤษฎีการบริหารตามแนวคิดของปราชญ์ตะวันตก. กรุงเทพมหานคร : ปัญญาชน, ๒๕๕๑.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. ปัตตานี: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ๒๕๔๐.
- ชูศรี สุวรรณโชติ. หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : อักษรไทย, ๒๕๔๔.
- ชูศักดิ์ เจนประโคน. การประเมินค่างานและการประเมินพนักงาน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๔.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. การจัดการทรัพยากรบุคคล. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕.
- ดนัย เทียมพุด. การบริหารทรัพยากรบุคคลในทศวรรษหน้า. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.
- ดิน ปรัชญพฤทธิ. ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.
- ทองใบ สุดซารี. ทฤษฎีองค์การ: วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและการประยุกต์. พิมพ์ครั้งที่ ๒. อุบลราชธานี : ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๔๒.
- ธงชัย สันติวงศ์. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๒.
- อามร บัวศรี. ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบ และพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : ธนัชการพิมพ์, ๒๕๔๒.
- ธีรยุทธ พึ่งเทียร และสุรพล สุยะพรหม. การบริหารงานบุคคลและวิชาความถนัดเชิงวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สูตรไพศาล, ๒๕๔๓.
- ธีรวุฒิ บุญยโสภณ และวีระพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์. พื้นฐานการบริหารงานอุตสาหกรรม. กรุงเทพมหานคร : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า, ๒๕๕๔.
- ธีรวุฒิ ประทุมพนรัตน์. การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๖.
- นงนุช วงษ์สุวรรณ. การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อนันตศิลป์, ๒๕๔๒.
- นพพงษ์ บุญจิตรดลย์. ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๐.
- นิพนธ์ กินาวงศ์. หลักการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. พิษณุโลก : ตระกูลไทย, ๒๕๔๓.
- นิสดารก์ เวชยานนท์. การประเมินบุคคล. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๓.
- บรรเทา กิตติศักดิ์. โรงเรียนกับชุมชน. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ม.ป.ป..
- บรรยงค์ โตจินดา. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : อมรการพิมพ์, ๒๕๔๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- บุญเยี่ยม จิตรดอน และราศี ทองสวัสดิ์. การจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต. กรุงเทพมหานคร : ยูไนเต็ดโปรดักชั่น, ๒๕๓๗.
- ประกาศรี สีนอำไพ. พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕.
- ประยุทธ์ เจริญสวัสดิ์. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร : กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๐.
- ประเวศ วะสี. ยุทธศาสตร์ทางปัญญาและการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๔.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, ๒๕๔๒.
- ฝ่ายอัตรากำลังและระบบงาน กองการเจ้าหน้าที่ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน. เส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพของข้าราชการสายงานนักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงาน (Skill Development Technical Officer). กรุงเทพมหานคร : กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน, ๒๕๕๓.
- พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๒.
- พนิจดา วีระชาติ. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. กรุงเทพมหานคร : โอ. เอส. พรินติ้งเฮาส์, ๒๕๔๒.
- พยอม วงศ์สารศรี. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : พรวนการพิมพ์, ๒๕๔๒.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตโต). พุทธวิธีบริหาร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). พุทธธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒.
- พันธ์ศักดิ์ บุญทวี. ตำราพิชัยสงครามของขุนวู. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เม็ดทราย, ๒๕๔๐.
- พิชัย เสี่ยมจิตต์. การบริหารงานเฉพาะด้านในสถาบันการศึกษา. อุบลราชธานี : คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๔๒.
- พิมลจรรย์ นามรัตน์ และเสน่ห์ จัยโต. องค์การและการจัดการ. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๑.
- พิสิฐ พิษณานนท์. การบริหารงานโรงเรียนกับชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ ๒. นครปฐม : ภาควิชาการบริหารและการนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๓๐.
- เพ็ญศรี วายวานนท์. การจัดการทรัพยากรคน. กรุงเทพมหานคร : โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๒.
- ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โอ. เอส. พรินติ้งเฮาส์, ๒๕๔๙.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ ไตวนะบุตร. หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ภิญโญ สาร. **หลักการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๖.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **โรงเรียนวิถีพุทธ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. **เอกสารการสอนชุดวิชา ๕๓๗๐๘ การจัดการเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาสุขภาพ (ฉบับปรับปรุง)**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๕๓.
- ยนต์ ชุ่มจิต. **สังคมวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๘.
- ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : บริษัทศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๖.
- ลัทธิกาล ศรีธรรมย์. **ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการองค์การและทรัพยากรมนุษย์ หน่วยที่ ๑-๕**. นนทบุรี : สาขาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๕๓.
- วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม. **ตำนานพระอารามและทำเนียบสมณศักดิ์**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๓.
- วันชัย ดนัยตโมนุท. **การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาตามแนว พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๕๓.
- วัลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. **งานบุคลากรนิสิตนักศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘.
- วิชัย โสสุวรรณจินดา. **ระบบงานธุรการสมัยใหม่**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมนิติ จำกัด, ๒๕๓๗.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. **กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๓๗.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. **การบริหารหลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ทิพย์วิสุทธิ, ๒๕๔๒.
- วิชญ์ เครื่องงาม. **มิติใหม่ในการปรับปรุงโครงสร้างและการบริหารงานภาครัฐ**. กรุงเทพมหานคร : ทำเนียบรัฐบาล, ๒๕๔๐.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ธรรมสาร จำกัด, ๒๕๔๕.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญกิตติ และสมศักดิ์ วานิชยาภรณ์. **ทฤษฎีองค์การ**. กรุงเทพมหานคร : Dimond in Business World, ๒๕๔๕.
- สมคิด จาตุศรีพิทักษ์ สุวินัย ต่อศิริสุข และอดุลย์ สวานายน. **ยุทธวิธีการแข่งขัน**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด, ๒๕๔๕.
- สมคิด บางโม. **การบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏพระนคร, ๒๕๔๔.
- _____. **เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : วิทย์พัฒน์, ๒๕๕๑).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สมชาย ไตรรัตน์ภิรมย์. บุคลากรหัวใจแห่งความสำเร็จในธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสามัคคีสาร, ๒๕๓๗.
- สมชาย หิรัญกิตติ. การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ธีระฟิล์มและไซเทกซ์, ๒๕๔๒.
- สมยศ นาวิการ. การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ, ๒๕๔๕.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง และคณะ. การบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๓.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. หลักการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๒.
- สมาน รังษิโยภุชญ์ และสุธี สุทธิสมบูรณ์. หลักการบริหารเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ ๑๙. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ สัมหวาน จำกัด, ๒๕๔๔.
- สัมพันธ์ ภูไพบูลย์. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : พิทักษ์อักษร, ๒๕๔๒.
- สาคร สุขศรีวงศ์. การจัดการ : จากมุมมองนักบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร : บริษัท จี.พี. ไซเบอร์พริ้นท์ จำกัด, ๒๕๕๒.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. ชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง เล่ม ๖ บริหารศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : คัมปายอิมเมจจิง, ๒๕๔๑.
- _____. แนวทางการจัดการศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๐.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. คู่มือการบริหารจัดการระบบคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๓.
- _____. คู่มือการพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๓.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ความสำเร็จในการปฏิบัติการกิจของวัด. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖.
- _____. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓. กรุงเทพมหานคร : พรักหวานกราฟฟิค, ๒๕๕๓.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. การพัฒนาโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๔๑.
- _____. พระราชบัญญัติ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชน. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๖.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. รายงานการดำเนินงานโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาตามพระ ราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๕. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สวณจิตรลดา พระราชวังดุสิต, ๒๕๕๖.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด, ๒๕๔๕.
- สำนักงานเลขาธิการการศึกษา. สภาพปัจจุบันและปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์, ๒๕๔๗.
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. การศึกษาของคนไทยในอดีตนั้นคนไทยมีฐานการศึกษาด้วยการใช้หลักธรรมคำสั่งสอนทางพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, ๒๕๕๐.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๑.
- ลีปนนท์ เกตุทัต. การศึกษาไทยในทศวรรษหน้า กระทรวงศึกษาธิการ ๑๐๙ ปี. กรุงเทพมหานคร : สกสศ.-ลาดพร้าว, ๒๕๔๔.
- สุพจน์ บุญวิเศษ. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร. ชลบุรี : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๒.
- สุพานี สฤณีวานิช. การบริหารเชิงกลยุทธ์ : แนวคิดและทฤษฎี. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๔.
- สุพิชญา ธีระกุล. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ ๒. สมุทรปราการ : ขนิษฐาการพิมพ์, ๒๕๔๒.
- สุรพล สุยะพรหม และคณะ. ทฤษฎีองค์การและการจัดการเชิงพุทธ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.
- _____. พื้นฐานทางการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.
- สุรพันธ์ ยันต์ทอง. การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุทธินิสารการพิมพ์, ๒๕๔๖.
- สุรวัช ศิวรักษ์ (ส. ศิวรักษ์).ปรัชญาการศึกษาศาสตร์และศิลป์แห่งการปฏิรูปการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : เรือนแก้วการพิมพ์, ๒๕๔๕.
- สุวิมล ติรกานันท์. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

เสนห์ จัยโต และคนอื่น ๆ. เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์ในภาครัฐ หน่วยที่ ๑-๘.

นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๘.

เสนาะ ตีเยาว์. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๓.

_____. หลักการบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๖.

อเนก ส่งแสง. การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครู
ศาสตร์สถาบันราชภัฏพระนคร, ๒๕๔๐.

อมรา เล็กเริงศิลป์. หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต,
๒๕๔๐.

อำนวยการ แสงสว่าง. การจัดการทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร : อักษรพัฒนา, ๒๕๔๔.

อำนาจ ธีระวิฑ. การจัดการยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร : มาเธอร์ บอส แพคเกจจิ้ง จำกัด, ๒๕๕๓).

อุทัย บุญประเสริฐ และจิราภรณ์ จันทร์สุพัฒน์. หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๔๐.

(๒) บทความ :

กมล ทรายชู. “โรงเรียนกับชุมชน : หัวใจการจัดการศึกษา”. วารสารการศึกษาท้องถิ่น. ปีที่ ๒ ฉบับที่
๕ (กันยายน-ตุลาคม ๒๕๔๑) : ๑๐.

พงศ์ วงษ์จันทร์. “โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา”. สารานุกรมศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ฉบับที่ ๒๐ (กรกฎาคม ๒๕๔๓) : ๑๑๒.

สุรชาติ ณ หนองคาย. “แนวคิดและแนวปฏิบัติในการจัดการความรู้เพื่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
ของหน่วยงานภาครัฐ”. วารสารบริหารงานสาธารณสุข. ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-
ธันวาคม ๒๕๕๐) : ๓๔-๓๕.

สุรินทร์ กิจนิตยชีวี. “การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อการเรียนการสอนวิชาอาชีพ
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา”. วารสารการศึกษาแห่งชาติ. ปีที่ ๒๗ ฉบับที่ ๒ (ธันวาคม ๒๕๓๔-
มกราคม ๒๕๓๕) : ๒๘.

อุดม ชำนิ. “สำนักงานกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา”. ใน โรงเรียนพินิจประสาธน์
อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา. รวบรวมและจัดพิมพ์โดยฝ่ายวิชาการโรงเรียนพินิจประสาธน์.
(ปราจีนบุรี : เจตนารมณณ์, ๒๕๕๓) : ๕.

(๓) งานวิจัย/วิทยานิพนธ์ :

ศติยา आयुยืน. “กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะบุคคลตามหลักพุทธธรรมของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน
ภาคใต้ตอนบน”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ปชาบดี แยมสุนทร. “กลยุทธ์การส่งเสริมความผูกพันต่อองค์กรตามหลักสังคหกรรมของแรงงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.
- ประยุทธ สมวงษา. “พฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา”. **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๙.
- พระครูศรีรัตนธรรมวิเทศ (ปกานนท์ พิลานันท์). “รูปแบบการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติกัมมัฏฐานของผู้นำชาวพุทธในประเทศไทย”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.
- พระครูสุนทรวัชรกิจ (บุญธรรม ธมฺมโก). “กลยุทธ์การจัดการทรัพยากรมนุษย์ของคณะสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.
- พระครูอุทัยกิจจารักษ์ (สุรางค์ สุจินโณ). “รูปแบบการบริหารจัดการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาค ๒”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.
- พระไพศาล สุทธิจิตโต. “การบริหารงานโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.
- พระมหาฐานันดร เขมปญโญ. “กลยุทธ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระบัณฑิตอาสาบนพื้นที่สูงของภาคเหนือตอนบน”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.
- พระมหาศรณชัย มหาปุญโญ. “การพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในยุคโลกาภิวัตน์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.
- พระมหาศุภกิจ สุกกิจใจ. “กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.
- พระมหาสุทิน สุทิน. “การบริหารจัดการเครือข่ายเชิงพุทธ ของกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษากลุ่ม ๑”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.
- พระมหาอำนาจ ปวฑฒโน. “การพัฒนาแบบการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พัศมา แผนสมบุญ. “การจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาศักยภาพองค์กรธุรกิจบริการสู่องค์กร
ประสิทธิภาพสูง”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.
- มันทนา วังถนอมศักดิ์. “รูปแบบแรงจูงใจในการปฏิบัติของครู”. **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐.
- วรวิมล จิรสัจจธรรม. “การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาทักษะภาวะผู้นำเยาวชนในโรงเรียนอาชีว
ศึกษาคาทอลิก”. **วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๔.
- วารุณี อัสวโกคิน. “การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของบุคลากรสาย
สนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ”. **วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต**.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๔.
- วิทยา จันทร์แดง. “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอ
เพียงในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิต
วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๕.
- วีรชัย อนันต์เจียร. “กลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมสำหรับเยาวชนไทย”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎี
บัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.
- ศักดิ์พันธ์ ต้นวิมลรัตน์. “ข้อเสนอแนะทางแผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยศิลปากรในช่วงแผนพัฒนา
การศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-พ.ศ.๒๕๕๙)”. **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎี
บัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๓.
- สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย. “การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง กลุ่มโรงเรียนการ
กุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กรุงเทพมหานคร”. **รายงานการวิจัย**. สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.
- สุทธิพร สายทอง. “การจัดการความรู้เชิงพุทธสู่การพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคเหนือตอนบน”. **วิทยานิพนธ์
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

(๔) เว็บไซต์ :

- โรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์. “ประวัติโรงเรียน”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <<http://www.smkschool.ac.th/>>. (๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙).
- โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์. “ประวัติโรงเรียน” . [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <<http://schoolweb.eduzones.com/anubenwatcho/webboard.php>>. (๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙).
- วิกิพีเดีย. “จังหวัดราชบุรี” . [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <<http://th.wikipedia.org/wiki/>>. (๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙).
- _____. “โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา” . [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <<http://th.wikipedia.org/wiki/>>. (๑๐ มกราคม ๒๕๕๙).

บรรณานุกรม (ต่อ)

ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม. “โรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์” . [ออนไลน์].
แหล่งที่มา < http://www.m-culture.in.th/moc_new/album/120167/>. (๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙).
สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม. มติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑๕/๒๕๕๕ สำนักเลขาธิการมหาเถร
สมาคม มติที่ ๒๒๒/๒๕๕๕ เรื่อง การขออนุญาตจัดตั้งโรงเรียนการกุศลของวัด. [ออนไลน์].
แหล่งที่มา : [http:// www. Mahathera.org](http://www.Mahathera.org). (๒๐ กันยายน ๒๕๕๘).

(๕) สัมภาษณ์ :

สัมภาษณ์ นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นางฉัตรดา พันสมตน, ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นางเทียมแข เชียงหวี, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นางพัชรภรณ์ ธิบุตธิชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นางสาวดวาลย์ บุญสม, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นางสาวกานดา อินทวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นางสาวดาราทา ไพรนรินทร์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นางสาวผานิตย์ อุ่มเอิบ, ศิษย์เก่าโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นางสาวเพ็ญตะวัน ธนโชติกุล, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นางสาวลัดดาวัลย์ มาณะสวัสดิ์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำณน, ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นางสาวธิดาวัลย์ สีเหลือง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นางสาวภาติ จีรัง, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นายขจรศักดิ์ ผ่องอาสณ, ครูโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นายสมพร เหมพันธ์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุอุปถัมภ์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ พระครูจริยธรรมานุรักษ์ (วัลลภ จริยธโม), เจ้าคณะอำเภอสวนผึ้ง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทโร), เจ้าคณะอำเภอจอมบึง, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ พระครูสุธีปริยัติวิธาน (สุภาพ อาตาโป), ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ พระครูสุภัทรมณีนวิฐ (บุญยัง ญาณโรจน์, เจ้าคณะอำเภอบางแพ, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ พระครูโสภิตาจารย์วัตร (วิวัฒน์ อาจาโร), เจ้าคณะอำเภอดำรง, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ พระครูอรุณเขตคณารักษ์ (นิพนธ์ อคฺคณโณ), เจ้าคณะอำเภอบ้านคา, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สัมภาษณ์ พระมหาวิศักดิ์ คุณธมโม, ผู้จัดการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ พระสมุห์สมกิจ วรธมโม, รองผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ พระอธิการไพศาล สุทธิจิตโต, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมัธยมวัดไพเราะราษฎร์อุปถัมภ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙.

(๖) สนทนากลุ่มเฉพาะ :

สนทนากลุ่มเฉพาะ ดร.ธิดา วัฒนภูมิ, เลขานุการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

สนทนากลุ่มเฉพาะ ดร.บุษกร วัฒนบุตร, ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

สนทนากลุ่มเฉพาะ นางเกษศิริพันธ์ ประพันธ์เจริญ, ข้าราชการครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์ จังหวัดราชบุรี, ๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

สนทนากลุ่มเฉพาะ นางเกสสินี เก่งทอง, ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์ จังหวัดราชบุรี, ๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

สนทนากลุ่มเฉพาะ นางวิดา จำปามูล, ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์ จังหวัดราชบุรี, ๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

สนทนากลุ่มเฉพาะ นางสุนิศา สอนจันทร์, ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์ จังหวัดราชบุรี, ๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูวิสุทธาสนันท์คุณ, ดร., เจ้าคณะอำเภอโพธาราม วัดเขาช่องพราน จังหวัดราชบุรี, ๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆรักษ์ทรงพรณ ชยทนต์, ดร., รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการวิทยาลัยสงฆ์ราชบุรีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

สนทนากลุ่มเฉพาะ พระปิฎกโกศล (ปราโมทย์ ปโมทิต), รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

สนทนากลุ่มเฉพาะ พระมหาประกอบ โชติปัญโญ, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์ จังหวัดราชบุรี, ๑ มีนาคม ๒๕๖๐.

๒. ภาษาอังกฤษ

Cerami J. R., & Holcomb J. F.. **Guide to Strategy**. Carlisle, PA : US. Army War College Press, 2001.

David F.R.. **Strategic Management : Concepts and Cases**. New Jersey : Pearson Prentice Hall, 2007.

Don Hellriegel. **Management**. 3rd ed.. Addison-Wesley : Publishing Company. Inc., 1982.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Hack W.G., I.C. Candoli and J.R. Ray.. **School Business Administration : A Planning Approach**. 4th ed.. Boston, Massachusetts : Allyn and Bacon, 1992.
- Harold Karold and Heing Weihrich. **Management**. Singapore : Mc Graw-Hill Book Company, 1998.
- Hill F.W.. **The School Business Administrator**. Chicago : Association of School Business Officials, 1970..
- J.H. Robbins and Williams. **Student Activities in the Innovative School**. Illinois : Burgess, 1969.
- Miller A.. **Strategic management**. 3rd ed.. New York : Donnelley & Sons, 1998..
- Oliva Peter F.. **Curriculum Foundation : Principle and Issues**. New Jersey : Prentice Hall, 1988.
- Ornstein Allan C. & Hunkins Francis P.. **Curriculum Foundation : Principle and Issues**. New Jersey : Prentice Hall, 1988.
- P. Robbins Stephen and M. Coulter. **Management**. 7th ed.. New Jersey : Prentice Hall International Lnc., 2002.
- Pearce J.A. & Robinson R.B.. **Strategic Management : Formulation, Implementation and Control**. 11th ed.. New York : McGraw-Hall, 2009.
- Robert W. Frederick. "Scheduling Student Activities". in **The Third Curriculum Student Activities in American Education**. New York : Appleton Country Craff, 1959.
- Saylor Jalen J. & Alexander William M.. **Curriculum Planning for Better Teaching and Learning**. 4th ed.. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1981.
- Taba H.. **Curriculum Development : Theory and Practice**. New York : Harcourt, Brace and World, 1962..
- Thomas S. Bateman and Scott A. Snell. **Management : Building Competitive Advantage**. 4th ed.. Boston : Irwin McGraw-Hill, Inc, 1999.
- Tyler W. Ralph. **Basic Principles of Curriculum and Instruction**. Chicago : The University of Chicago Press, 1994.
- Wheelen T.L. & Hunger J.D.. **Strategic Management and Business Policy**. 11th ed.. New Jersey : Pearson Prentice Hall, 2008.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดัชนีพันธุ์

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๙๙

วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

นมัสการ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ,ดร.

ด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวโส รัศมีประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัดราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโค)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ทราบแจ้ง เครื่องมือแก้ไขแล้ว

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ,ดร.)

๑ ๓.ค. ๕๙

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์
โทรติดต่อก่อน ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๙๙

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๙๙

วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

นมัสการ พระปลัดระพิน พุทธิสารโร,ดร.

ด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวิโส รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัดราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังไธ)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

พระปลัดระพิน พุทธิสารโร
พระปลัดระพิน พุทธิสารโร
14 ก.ย. 2559

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์

โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๙๙

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๙๙

วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุมัติตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

นมัสการ พระมหาสุพันธ์ สุนนโท,ดร.

ด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวโร รัทสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัดราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโต)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

M5๖๐๑๑

๑๔/๙๐๙๒๕๕๙

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์

โทรศัพท์ต่อ .๐๘๕-๒๒๑-๓๕๙๙

(พระมหาสุพันธ์ สุนนโท,ดร.)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๙๙

วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร

ด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวิโส รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัดราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโต)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์
โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๙๙

ตรวจแก้ไขเครื่องมือการวิจัยเรียบร้อยแล้ว

ศ.ดร.บุษกร วัฒนบุตร

1 / ๒.๓. / ๒๕๕๙

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๔๙

วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์

ด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวิโส รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัดราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ หังโต)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์
โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๕๙

ดร.อนุวัต กระสังข์

อาจารย์ประจำ ศูนย์บัณฑิตศึกษา

๑๓/๙/๕๙

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี

คำชี้แจง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ปัจจัยทั่วไปที่มีผลต่อการพัฒนาการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี และกลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี โดยแบบสัมภาษณ์นี้ แบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ-ฉายา/นามสกุล

วุฒิการศึกษา

ตำแหน่ง

วัน/เวลาที่สัมภาษณ์

ส่วนที่ ๒ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

กลยุทธ์ หมายถึง แนวทางหรือวิธีการทำงานที่แยบยลเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ มิได้เป็นวิธีการทำงานตามปกติ แต่เป็นแนวทางหรือวิธีการที่มีอุปบาย กลวิธีที่แยบยลที่เป็นในเชิงบวก สำหรับการทำงานภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ

การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา หมายถึง การจัดการศึกษาของโรงเรียนการกุศลในพระพุทธศาสนา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ที่อยู่ในประเภทโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ที่มีวัดเป็นเจ้าของ มีเจ้าอาวาสเป็นผู้รับใบอนุญาต โดยตำแหน่ง และตั้งอยู่ในพื้นที่วัด จังหวัดราชบุรี ๓ โรงเรียน คือ โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการาม สงเคราะห์ โรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์ และโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรอุปกัณฑ์ ซึ่งประกอบด้วย ๖ ด้าน ได้แก่

๑) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่ การสอนให้นักเรียนนำความรู้ที่เรียนไปใช้ และเผยแพร่แก่คนรอบข้าง การช่วยแก้ปัญหาในชุมชน หรือการเชิญผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาต่าง ๆ ในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียน

๒) ด้านหลักสูตรและการสอน หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ทั้งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรสถานศึกษา

๓) ด้านกิจกรรมนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวกับนักเรียน เช่น การปฐมนิเทศนักเรียน การปกครองนักเรียน การจัดบริการแนะแนว การบริการเกี่ยวกับสุขภาพนักเรียน การจัดกิจกรรม และการบริการต่าง ๆ เป็นต้น

๔) ด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวกับบุคคล เริ่มตั้งแต่การสรรหา การจัดสรร การบำรุงรักษา การพัฒนา และการจัดให้พ้นจากงาน

๕) ด้านการบริการอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวกับวัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ และงานบริการต่าง ๆ ที่สนับสนุนงานวิชาการ

๖) ด้านธุรการ หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวกับงานธุรการ

ส่วนที่ ๓ ข้อคำถามแบบสัมภาษณ์

ข้อที่ ๑ ท่านเห็นว่า สภาพทั่วไปการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี เป็นอย่างไร

ข้อที่ ๒ ท่านเห็นว่า ปัจจัยทั่วไปที่มีผลต่อการพัฒนาการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี เป็นอย่างไร

ข้อที่ ๓ ท่านเห็นว่า ปัจจุบัน จุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นอย่างไร

ข้อที่ ๔ ท่านเห็นว่า ปัจจุบัน จุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นอย่างไร

ข้อที่ ๕ ท่านเห็นว่า ปัจจุบัน โอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นอย่างไร

ข้อที่ ๖ ท่านเห็นว่า ปัจจุบัน อุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นอย่างไร

ข้อที่ ๗ ท่านเห็นว่า ปัจจุบัน จุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านหลักสูตรและการสอน เป็นอย่างไร

ข้อที่ ๘ ท่านเห็นว่า ปัจจุบัน จุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านหลักสูตรและการสอน เป็นอย่างไร

ข้อที่ ๙ ท่านเห็นว่า ปัจจุบัน โอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านหลักสูตรและการสอน เป็นอย่างไร

ข้อที่ ๑๐ ท่านเห็นว่า ปัจจุบัน อุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านหลักสูตรและการสอน เป็นอย่างไร

ข้อที่ ๑๑ ท่านเห็นว่า ปัจจุบัน จุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านกิจกรรมนักเรียน เป็นอย่างไร

ข้อที่ ๑๒ ท่านเห็นว่า ปัจจุบัน จุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านกิจกรรมนักเรียน เป็นอย่างไร

ข้อที่ ๑๓ ท่านเห็นว่า ปัจจุบัน โอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านกิจกรรมนักเรียน เป็นอย่างไร

ข้อที่ ๑๔ ท่านเห็นว่า ปัจจุบัน อุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านกิจกรรมนักเรียน เป็นอย่างไร

ข้อที่ ๑๕ ท่านเห็นว่า ปัจจุบัน จุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารงานบุคคล เป็นอย่างไร

ข้อที่ ๑๖ ท่านเห็นว่า ปัจจุบัน จุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารงานบุคคล เป็นอย่างไร

ข้อที่ ๑๗ ท่านเห็นว่า ปัจจุบัน โอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารงานบุคคล เป็นอย่างไร

ข้อที่ ๑๘ ท่านเห็นว่า ปัจจุบัน อุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารงานบุคคล เป็นอย่างไร

ข้อที่ ๑๙ ท่านเห็นว่า ปัจจุบัน จุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ เป็นอย่างไร

ข้อที่ ๒๐ ท่านเห็นว่า ปัจจุบัน จุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ เป็นอย่างไร

ข้อที่ ๒๑ ท่านเห็นว่า ปัจจุบัน โอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ เป็นอย่างไร

ข้อที่ ๒๒ ท่านเห็นว่า ปัจจุบัน อุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านการบริหารอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ เป็นอย่างไร

ข้อที่ ๒๓ ท่านเห็นว่า ปัจจุบัน จุดแข็ง (Strength) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านธุรการ เป็นอย่างไร

ข้อที่ ๒๔ ท่านเห็นว่า ปัจจุบัน จุดอ่อน (Weakness) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านธุรการ เป็นอย่างไร

ข้อที่ ๒๕ ท่านเห็นว่า ปัจจุบัน โอกาส (Opportunity) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านธุรการ เป็นอย่างไร

ข้อที่ ๒๖ ท่านเห็นว่า ปัจจุบัน อุปสรรค (Threat) ของการจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี ในด้านธุรการ เป็นอย่างไร

ขอขอบคุณ/อนุโมทนาในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการ

พระครูภาวนาอินทวงศ์

นิสิตปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(ผู้สัมภาษณ์)

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๔๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ชาน : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังนก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
 นมัสการ พระครูสุภัทรญาณนิวิฐ เจ้าคณะอำเภอบางแพ
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวโร รักษารูปจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
 นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
 วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัด
 ราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
 ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่าน
 ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ในนามของ
 พระครูสุภัทรญาณนิวิฐ
 ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโค)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
 สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์

โทรศัพท์ ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๔๙

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๔๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตให้สิทธิเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระครูวิบูลกิจสุนทร เจ้าคณะอำเภอจอมบึง
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวโส รหสประจักษ์ตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัดราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขออนุญาตให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

พระครูวิบูลกิจสุนทร
๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(อาจารย์ ดร.เพชร ทั้งโด)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์
โทรศัพท์ ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๔๙

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๔๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ประจำ : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
 นามสกุล พระครูจริยธรรมานุรักษ์ เจ้าคณะอำเภอสวนผึ้ง
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวโส รหัสนประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
 นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัดราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
 ขออนุญาตให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่าน
 ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมส่งมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

๑/๓๑/๕๓๓๓

พระครูจริยธรรมานุรักษ์

๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

๑๕/๑๒/๕๓๓๓

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทั้งโต)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
 สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์

โทรศัพท์ ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๔๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๔๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ประจำ : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบเพื่อการวิจัย
 นวัตกรรม พระครูอริยเขตคนารักษ์ เจ้าคณะอำเภอบ้านคา
 สิ่งที่มาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวโร รักษารูปจำวัดนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
 นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
 วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัด
 ราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
 ขออนุมัติขอความเห็นชอบเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่าน
 ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสกราบมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

พระครูภาวนาอินทวงศ์
 ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

ขออนุมัติด้วยความเคารพ

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโต)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
 สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์
 โทรศัพท์ ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๙๙

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๔๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ชยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอยางน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุมัติให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
 นามสกุล พระครูโสภิตอาจารย์วัด เจ้าคณะอำเภอดุสิต
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวโร หัสสประจักษ์บัณฑิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
 บัณฑิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
 วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัด
 ราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องนี้มีจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
 ขออนุมัติให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บัณฑิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่าน
 ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสกราบมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

พระครูโสภิตอาจารย์วัด
 ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

ขอแนะนำด้วยความเคารพ

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโต)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
 สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๙๙

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๔๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ชานชา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังนกน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระครูสุธีปริยัติวิธาน ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวิโส รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัดราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสมการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอที่สัมฤทธิผล
พระครูสุธีปริยัติวิธาน
๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังไธ)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์
โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๔๙

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๔๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ประจำ : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระอธิการไพศาล สุทฺธจิตโต ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนมัธยมวัดไพธรรษฎาอุปถัมภ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวโรโส รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัดราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องนี้มีคามจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสกรามาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

๑/สัมภาษณ์

พระอธิการไพศาล สุทฺธจิตโต

๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทั้งโต)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์
โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘๕-๒๒๓-๓๕๔๙

ที่ ศธ ๖๓๐๕.๒/๑๕๔๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ชาน : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
 นามสกุล พระมหาวิศักดิ์ คุณธมโม ผู้จัดการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวิโส รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
 นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
 วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัด
 ราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
 ขออนุญาตให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่าน
 ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมส่งมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

วิเศษ ภาชนะ
 พ.ม.วิศักดิ์ คุณธมโม
 ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙

ขอสมัครด้วยความเคารพ

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังไธ)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์

โทรศัพท์ ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๙๙

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๔๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ตึก : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระสมุห์สมกิจ วรธมโม รองผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวิโส รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัดราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

พระครูภาวนาอินทวงศ์

๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโค)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์
โทรศัพท์ต่อ ๐๘๕-๒๒๓-๓๕๑๙

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๔๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ตึก : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางพัชรภรณ์ ธิบุตธิชัย ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านโป่งสามัคคีคุณูปถัมภ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวโร รักษารูปจำตวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัด
ราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโต)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ให้สัมภาษณ์
นางพัชรภรณ์ ธิบุตธิชัย
๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์

โทรศัพท์ต่อ ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๔๙

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๔๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ยาว : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังนกน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๓๐, ๒๑๓๓๗, ๒๑๓๓๘

๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางสาวกานดา อินทวงศ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราษฎร์อุปถัมภ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวโร รักษารูปจำพรรษา ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัด
ราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ให้สัมภาษณ์
๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังไธ)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์
โทรศัพท์ ๐๘๕-๒๒๓-๓๕๙๙

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๔๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ประจำ : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังนกน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๖๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายสมพร เหมพันธ์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชบุรีอุปถัมภ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวโส รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัด
ราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เจ้าสัวสมพร
สมพร เหมพันธ์
๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโค)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์
โทรศัพท์ ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๔๙

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๔๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๓๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางเทียมแซ่ เจริญ ร่องผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดไทรราษฎร์อุปถัมภ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวโส รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัดราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ให้สัมภาษณ์
นางเทียมแซ่ เจริญ
๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๙

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ หังโต)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์
โทรศัพท์ ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๔๙

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๔๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์
ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายชจรศักดิ์ ผ่องอารมณ์ ครูโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชบุรีอุปถัมภ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวโส รัหสประจักษ์วินิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัด
ราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ในสัมภาษณ์
นาย ชจรศักดิ์ ผ่องอารมณ์

๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโค)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์
โทรศัพท์ต่อ ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๙๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๔๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ชยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
 เรียน นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำณวน ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวโร รัหสประจักษ์วินิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
 นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
 วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัด
 ราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
 อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
 เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
 ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ให้สัมภาษณ์
 นางสาวอังสุรีย์ ศรีคำณวน
 ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโต)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์
 โทรศัพท์ ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๔๙

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๔๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์
ภาควิชาปรัชญา ศนศ.สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ชยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวโส รัทสประจักษ์ ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัด
ราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ในทศมิตามาน

ทศจิราภรณ์ ทวีโชคไพศาล

๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ หังโต)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์
โทรศัพท์ต่อ ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๙๙

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๔๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์
ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่เยื้อง : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐๐
โทร. ๐๒-๘๘๒๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๓๐, ๒๑๓๓๗, ๒๑๓๓๘

๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางสาวผาณิตย์ อุ่มเอิบ ศิษย์เก่าโรงเรียนมัธยมวัดไทรราชวรานุรักษ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวโส รัทสประจำตวันนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัด
ราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีควมจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ในสำเนา
นางสาวผาณิตย์ อุ่มเอิบ
๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโด)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์
โทรศัพท์ต่อ ๐๘๕-๒๒๓-๓๕๔๙

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๔๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่เย้า : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

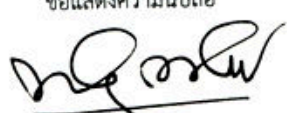
เรื่อง ขออนุญาตให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางสาวฉัตรฉัตรย์ มาณะสวัสดิ์ ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวโร รัทสประจำตวันิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัด
ราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ให้สัตยาบัน
นางสาวฉัตรฉัตรย์ มาณะสวัสดิ์
๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโต)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์
โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘๕-๒๒๑๑-๓๕๔๙

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๔๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ชานชา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางสาวเพียงตะวัน ธนไชติกุล ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวโส รัศมีประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัดราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ให้สัมภาษณ์

นางสาวเพียงตะวัน ธนไชติกุล

๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังไธ)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์

โทรศัพท์ต่อ ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๔๙

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๔๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ชาน : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางสาวศรดา ไพรรณิษฐ์ ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวิโส รัหสประจักษ์วินิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัดราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ให้สัมภาษณ์

นางสาวศรดา ไพรรณิษฐ์
๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโต)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์

โทรศัพท์ ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๕๙

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๔๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ประจำ : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางฉัตร พันธ์สมทน
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวโร รักษาราชการแทนอธิการบดี ๕๗๐๕๐๔๐๒๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัดราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ให้สัมภาษณ์
ชื่อ นาง ฉัตร พันธ์สมทน
๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโต)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์

โทรศัพท์ ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๔๙

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๔๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ชยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒๐-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวโร รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัดราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ในชื่อ

นางอนุภา คุณชัยวัฒนกิจ

๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโต)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์
โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๕๙

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๔๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์
ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางลัดดาวัลย์ บุญสม
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวิโส รัทสประจักษ์คุณนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัด
ราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโต)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ได้ส่งมอบ
รื้อ นนลัดดาวัลย์ บุญสม
๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์
โทรศัพท์ต่อ ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๕๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๔๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่เยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๓๐, ๒๑๓๓๗, ๒๑๓๓๘

๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางสุภาติ จีรัง
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวิโส รหัสนประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัดราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีคามจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโต)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ให้สัมภาษณ์

นางสุภาวดี จีรัง

๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์
โทรศัพท์ ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๔๙

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๕๔๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางสาวธิดีย์ สีเหลือง
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวโส รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัดราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ในนามมหาวิทยาลัย

นางสาวธิดีย์ สีเหลือง

๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโต)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระครูภาวนาอินทวงศ์
โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๔๙

ภาคผนวก ง
ประมวลภาพการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์การสนทนากลุ่มเฉพาะเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาศาสนา

ภาควิชาปรัชญา ศณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
 นมัสการ พระครูวิสุทธิธานันท์คุณ เจ้าคณะอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี
 สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
 ๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวิโส รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
 นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
 วิทยาลัยได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัด
 ราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
 พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออาราธนาพระ
 คุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “กลยุทธ์การจัดการ
 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” ในวันพุธ ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐
 น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมวิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดหลวง
 พอสถธรรมกายาราม ตำบลแพงพวย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎี
 บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับ
 ความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสมการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวัน เวลาและสถานที่ดังกล่าว

(พระครูวิสุทธิธานันท์คุณ,คร.)

๑ มี.ค. ๖๐.

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาศาสนา

ผู้ประสานงาน : พระครูภาวนาอินทวงศ์

โทรศัพท์ติดต่อ. ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๙๙

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์

ภาควิชาปรัชญา ศณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ภายใน : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
 นวัตกรรม พระมหาประกอบ โชติปัญโญ รับใบอนุญาตโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการาม
 สงเคราะห์ จังหวัดราชบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
 ๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวโส รัศมีประจักษ์วิสิฐ ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
 นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
 วิทยาลัยได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัด
 ราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
 พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออาราธนาพระ
 คุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “กลยุทธ์การจัดการ
 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” ในวันพุธ ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐
 น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมวิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดหลวง
 พุทธธรรมกายาราม ตำบลแพะพวย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎี
 บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับ
 ความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสักการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวัน เวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอน้อมสักการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระครูภาวนาอินทวงศ์

โทรศัพท์ติดต่อ. ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๙๙

พระครูภาวนาอินทวงศ์
 ๑/๓๑/๖๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์
ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒๒๓๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน นางเกสินี เก่งทอง ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์
จังหวัดราชบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวโร รัทสประจำตวันิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัยได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัด
ราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้ง
ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศล
ของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” ในวันพุธ ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ น. เป็นต้นไป
ณ ห้องประชุมวิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดหลวงพ่อดธรรม
กายาราม ตำบลแพ่งพวย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
การจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวัน เวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระครูภาวนาอินทวงศ์

โทรศัพท์ติดต่อ. ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๔๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน นางเกษศิริพันธ์ ประพันธ์เจริญ ครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์
จังหวัดราชบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวิโส รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้ง
ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศล
ของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” ในวันพุธ ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ น. เป็นต้นไป
ณ ห้องประชุมวิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดหลวงพ่อดธรรม
กายาราม ตำบลแพ่งพวย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
การจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวัน เวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สู่พรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระครูภาวนาอินทวงศ์

โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๔๔

๑ มี.ค. ๖๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ภายใน : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๕ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
 เรียน นางสุนิศา สอนจันทร์ ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์
 จังหวัดราชบุรี
 สิ่งที่มาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
 ๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวโร รัสประจำตวันิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
 นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
 วิทยาลัยได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัด
 ราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
 พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้ง
 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศล
 ของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” ในวันพุธ ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ น. เป็นต้นไป
 ณ ห้องประชุมวิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดหลวงพ่อดธรรม
 กายาราม ตำบลแพ่งพวย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
 การจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์
 จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวัน เวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

สุณิศา สอนจันทร์
 ๑ มี.ค. ๖๐

ผู้ประสานงาน : พระครูภาวนาอินทวงศ์

โทรศัพท์ ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๔๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ภายใน : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๖๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๓๐, ๒๑๓๓๗, ๒๑๓๓๘

๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
 เรียน นางวิดา จำปามูล ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์
 จังหวัดราชบุรี
 สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
 ๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวิโส รัหสประจักษ์วินิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗
 นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
 วิทยาลัยได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัด
 ราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
 พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้ง
 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศล
 ของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” ในวันพุธ ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ น. เป็นต้นไป
 ณ ห้องประชุมวิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดหลวงพ่อดธรรม
 กายาราม ตำบลแพ่งพวย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
 การจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์
 จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวัน เวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระครูภาวนาอินทวงศ์

โทรศัพท์ติดต่อ. ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๙๔

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต โทร.,โทรสาร์ ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ ๒๐๔

วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

นมัสการ พระปิฎกโกศล รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวิโส รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” ในวันพุธ ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมวิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดหลวงพ่อดธรรมกายาราม ตำบลแพงพวย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสมการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวัน เวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

พระปิฎกโกศล
๑ มี.ค. ๖๐

ผู้ประสานงาน : พระครูภาวนาอินทวงศ์

โทรติดตอ. ๐๘๕-๒๒๒๑-๓๕๙๙

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต โทเร.,โทเรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๐๔

วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

นมัสการ พระครูสังฆรักษ์ทรงพรณ ขยทตโต, ดร. รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวโส รัศมีประจำตวันสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” ในวันพุธ ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมวิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดหลวงพ่อดธรรมกายาราม ตำบลแพ่งพวย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสมการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวัน เวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาและศาสนศาสตร์

๑ มี.ค. ๖๐

ผู้ประสานงาน : พระครูภาวนาอินทวงศ์

โทรศัพท์ ๐๘๕-๒๒๑๑-๓๕๙๙

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต โทร.,โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ ๑๐๔

วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน อาจารย์ ดร.ธิดา หนัมนี่ อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวโรโส รัศมีประจักษ์วันสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” ในวันพุธ ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมวิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดหลวงพ่อดธรรมกายาราม ตำบลแพะพวย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวัน เวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระครูภาวนาอินทวงศ์

โทรศัพท์ติดต่อ. ๐๘๕-๒๒๑-๓๕๔๔

เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

๐๐ ๕๐ ๕๐
๘๐๐๘ ๗๕
๑๕.๑.๖๐

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต โทร.,โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ ๑๐๔

วันที่ ๒๗/กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน อาจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

เนื่องด้วย พระครูภาวนาอินทวงศ์ ฉายา อินทวโรโส รัศมีประจักษ์วันสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๒๗ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” ในวันพุธ ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมวิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดหลวงพ่อดธรรมกายาราม ตำบลแพ่งพวย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวัน เวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระครูภาวนาอินทวงศ์

โทรศัพท์. ๐๘๕-๒๒๑๑-๓๕๔๙

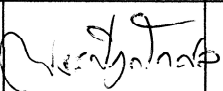
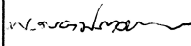
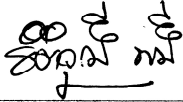
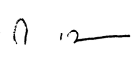
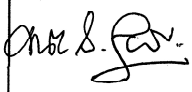
จีนัดให้ร่วม สนทนากลุ่ม

28/2/2560

ภาคผนวก ฉ

บัญชีลงนามผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะเพื่อการวิจัย

บัญชีลงนามผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรื่อง กลยุทธ์การจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี
พระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลิม อินทวิโส)
หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐ เวลา ๙.๐๐ น.
ณ ห้องประชุมวิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วัดหลวงพ่อดุสิตธรรมกายาราม ตำบลพงพวย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

ที่	รายนาม	ตำแหน่ง	ลายเซ็น	หมายเหตุ
๑	พระปิฎกโกศล	รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย		
๒	พระครูวิสุทธิธำมณฺห์คุณ, ดร.	เจ้าคณะอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี		
๓	พระมหาประกอบ โชติปัญโญ	ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนอนุบาลวัด โชติทายการามสงเคราะห์ จังหวัดราชบุรี		
๔	พระครูสังฆรักษ์ทรงพรณ ชยทนต์, ดร.	รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย		
๕	ดร.ธิดาภูมิ หนึ่งมี	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิต ศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย		
๖	ดร.บุษกร วัฒนบุตร,	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิต ศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย		
๗	นางเกศินี เก่งทอง	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาล วัดโชติ ทายการามสงเคราะห์ จังหวัด ราชบุรี		
๘	นางเกษศิรินทร์ ประพันธ์เจริญ	ข้าราชการครูโรงเรียนอนุบาลวัดโชติ ทายการามสงเคราะห์ จังหวัด ราชบุรี		
๙	นางสุนิศา สอนจันทร์	ศิษย์เก่าโรงเรียนอนุบาลวัดโชติท ายการามสงเคราะห์ จังหวัดราชบุรี		
๑๐	นางวิไลดา จำปามูล	ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาล วัดโชติทายการามสงเคราะห์ จังหวัดราชบุรี		
	พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ, ดร.	ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตร ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสน ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย		ผู้ดำเนิน รายการและ สังเกตการณ์

ภาคผนวก ข
ประมวลภาพการสนทนากลุ่มเฉพาะเพื่อการวิจัย

การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ : พระครูภาวนาอินทวงศ์ (เนลิยว อินทวโส)
- เกิด : วันอาทิตย์ที่ ๓ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๓
- การศึกษา : นักธรรมชั้นเอก สำนักเรียนคณะจังหวัดราชบุรี
 : มหาอภิธรรมมิกะตรี สำนักเรียนวัดระฆังโฆสิตาราม กรุงเทพมหานคร
 : มัธยมศึกษาปีที่ ๓ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนวัดพระเชตุพน กรุงเทพมหานคร
 : หลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) คณะสังคมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๒
 : พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ (พธ.บ.) คณะสังคมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๖
 : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ (พธ.ม.) คณะสังคมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๗
- อุปสมบท : วันที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๔
 : โดยมี พระครูประดิษฐ์นวกการ เป็นพระอุปัชฌาย์
 พระครูโอภาสพัฒนกิจ เป็นพระกรรมวาจาจารย์
 พระครูวินัยธรสมบุรณ์ รมณียจิตโต เป็นพระอนุสาวนาจารย์
- สังกัด : วัดหนองบัวหึ่ง ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี
- ตำแหน่ง/หน้าที่ : เจ้าอาวาสวัดหนองบัวหึ่ง พ.ศ. ๒๕๔๑
 : เจ้าสำนักศาสนศึกษาวัดหนองบัวหึ่ง พ.ศ. ๒๕๔๑
 : พระกรรมวาจาจารย์ พ.ศ. ๒๕๔๔
- ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดหนองบัวหึ่ง
 : ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ๗๐๑๔๐